

KILE JWUMPE SEMEŊI
JWUMPE NINTANMPE

New Testament in Senoufo, Supyire Farakala; spp

KILE JWUMPE SEMENI JWUMPE NINTANMPE

New Testament in Senoufo, Supyire Farakala; spp

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Supyire Sénoufo (Sénoufo, Supyire)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Senoufo, Supyire

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

9c94658e-b59d-5cd7-bd2e-4e0770667d41

Contents

MACWO	1
MARIKA	79
LUKA	128
YUHANA	212
KAPYIINKII	271
ƆRƆMU SHIINBII	349
1 Kɔrenti Shiinbii	382
2 KƆRENTI SHIINBII	417
GALATI SHIINBII	439
EFESE SHIINBII	451
FILUPI SHIINBII	462
KƆLƆSI SHIINBII	471
1 TESALONIKI SHIINBII	479
2 TESALONIKI SHIINBII	487
1 TIMƆTI	492
2 TIMƆTI	502
TITI	509
FILEMƆ	514
EBURU SHIINBII	517
YAKUBA	542
1 PIYERI	551
2 PIYERI	561
1 YUHANA	567
2 YUHANA	575
3 YUHANA	577
ZHUDE	579
KACYEENKII	582

Macwo Jwumpe Nintanmpe

Jwun^kkanni

Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè séme^ηji fun^ηɔ jwumpe e ke

Yesu cyelempya^ηji Macwo pi maha u pyi Levi ke, uru u à nge séme^ηji séme, múnalwɔ̀re shwofoo u mpyi u wi. Nka mà jwo u pyi Yesu cyelempya ke, u à múnalwɔ̀re shwoshwo báara^ηji yaha. Yesu kare^ηkwooni kántugo ninyi^ηji na, Macwo à Yesu kapyi^ηnkii séme, si li cyêe sùpya^ηji shi^ηji u nyε Yesu ke, si li cyêe mú na Shwofoo^ηji kyaa Kile mpyi a jwo na u sí n-pa ke, uru u nyε Yesu.

Yee ninyahagii fun^η'i Yahutuubii mpyi na Kile Nijcwɔ̀nrɔ̀^ηji pi Shwofoo^ηji mpa^ηji sigili. Kile túnntunmpil'à jwo uru Shwofoo^ηji mpa^ηji kyaa na. Macwo séme^η'à li cyêe na pyà^ηji u à si Betilehemu kànhe e, ná u mege nyε Yesu ke, uru u nyε uru Shwofoo^ηji. Karigii cyi à li cyêe na Yesu u nyε uru Shwofoo^ηji ke, Macwo séme^η'à cyire puni kyaa jwo. Jwumpe Kile túnntunmpil'à jwo fo tèemɔ̀ni i ke, Macwo à nuru puru pà kurugo maa li cyêe na nde Yesu mpyi na mpyi ke, Kile túnntunmpil'à jwo lire kyaa na mà jwo u pa ke.

Macwo mú à li cyêe na Yesu u nyε Yahutuubii saan^ηji ngemu u à Kile Saanre jwɔ̀ cù jì^ηke na ke. Mpii pi à taha u fye e ke, pyi^ηkanni na Kile Saanre sùpya^η'à yaa u pyi ke, u maha pire kálali lire na. Ti nyε saanre sannte fiige me. Kile Saanre sùpya^η'à yaa u Kile kyaa táan uy'á u tòro wyé^ηji na, nde u la nyε sùpyire sannte t'a mpyi ur'á ke, u raa lire pyi t'á (7.12) u u zàmpe^ηnbii kyaa táan uy'á mú (6.44).

Nyε sùpyir'à Yesu bò, nka Kile à u jè. Lire kántugo Yesu à uye cyêe u cyelempyiibii na, maa pi pyi na pi a Jwumpe Nintanmpe yu jì^ηke supyishi^ηji pun'á.

Mà jwo Yesu u si ke, Kile mpyi a jwo na u mege sí n-pyi: «Emanuweli». Kuru mege jwɔ̀he ku nyε: «Kile na nyε ná wuu e» (1.23). Yesu cye kurugo, Kile à pa sùpyire shwɔ̀hɔ̀l'e. Mpe jwumpe p'à tèg'a séme^ηji jù^ηɔ̀ kuu na: «Mii na nyε ná yii e can^ηja maha can^ηja fo si sà nɔ̀ dinye^ηji tèekwooni na» (28.20).

Yesu Kirisita à fworò mpiimu i ke, pire meyi
(Luka 3.23-38)

¹ Nyε Yesu Kirisita à fworò mpiimu i ke, pire meyi yi nyε nje: Yesu à fworò saan^ηji Dawuda e, Dawuda s'à fworò Ibirayima tùluge e.

² Nyε Ibirayima à Ishaka si,

ka Ishaka si Yakuba si,
 ka Yakuba si Zhuda ná u sìjɛɛbii si,
³ Ka Zhuda si Pɛɛzi ná Zera si. (Pire nuɲi mɛge mpyi Tamari.)

Ka Pɛɛzi si Ɛsirɔn si,
 ka Ɛsirɔn si Aramu si,
⁴ ka Aramu si Aminadabu si,
 ka Aminadabu si Nashɔni si,
 ka Nashɔni si Salamani si,
⁵ ka Salamani si Bwazi si. (Uru nuɲi mɛge mpyi Arahabu.)
 Ka Bwazi si Obɛdi si. (Uru nuɲi mɛge mpyi Uruti.)

Ka Obɛdi si Zhese si,
⁶ ka Zhese si saanɲi Dawuda si.
 Ka saanɲi Dawuda si Solomani si. (Uru nuɲi u mpyi Uri
 cwoɲi.)

⁷ Ka Solomani si Oroboyamu si,
 ka Oroboyamu si Abiya si,
 ka Abiya si Azafu si.

⁸ Ka Azafu si Zhozafati si,
 ka Zhozafati si Zhoramu si,
 ka Zhoramu si Oziyasi si.

⁹ Ka Oziyasi si Zhoyatamu si,
 ka Zhoyatamu si Akazi si,
 ka Akazi si Ezekiyasi si,

¹⁰ ka Ezekiyasi si Manase si,
 ka Manase si Amɔni si,
 ka Amɔni si Zhoziyasi si,

¹¹ ka Zhoziyasi si Zhekoniya ná u sìjɛɛbii si. (Lire tɛni i Babilɔn
 shiinbil'à Izirayeli shiinbii kul'a kàre piye yyére.)

¹² Nyɛ pi à pi cye yaha Babilɔn i, ka pi i núr'a pa ke,
 ka Zhekoniya si Salatiyɛli si,
 ka Salatiyɛli si Zorobabɛli si,
 ka Zorobabɛli si Abiyudi si,

¹³ ka Abiyudi si Eliyakimu si,
 ka Eliyakimu si Azori si,
 ka Azori si Sadɔki si,

¹⁴ ka Sadɔki si Akimu si,
 ka Akimu si Eliyudi si,
 ka Eliyudi si Eliyazari si,

¹⁵ ka Eliyazari si Matan si,
 ka Matan si Yakuba si,

¹⁶ ka Yakuba si Yusufu si.

Nyɛ Yusufu cwoɲi mɛge mpyi Mariyama. Uru u à Yesu si,
 ɲgemu pi maha yiri Kile Nijɛcwɔnrɔɲi ke.

¹⁷ Mâ lwó Ibirayima tɛni na mà pa nɔ saanɲi Dawuda wuuni
 na, tulyeye kɛ ná sicyɛɛr'à tɔro. Mâ lwó saanɲi Dawuda tɛni na
 fo mà sà nɔ tɛni i Babilɔn shiinbil'à Izirayeli shiinbii kul'a kàre

piye yyére ke, ka tulyeye ke ná sicyεere si ntòro mú. Mà lwó Izirayeli shiinbii tèecûni na Babilon shiinbil'á, mà sà nɔ Kile Nijcwɔnrɔŋi tèesini na, ka tulyeye ke ná sicyεere si ntòro mú.

Yesu ziji kani

(Luka 2.1-7)

¹⁸ Nyε Yesu Kirisita sinƙanni l'à pyi nde: Mariyama u nyε u nunji ke, uru na mpyi Yusufu tàcwo. Nka mà jwo Yusufu u u lèŋe ke, u yacere wu u mpyi Kile Munaani sífente cye kurugo.

¹⁹ U tãnɔŋi Yusufu mpyi a tíi, u la nyε a mpyi si Mariyama mεge kèεge mε. U la mpyi si u nãmbage fyinne njwɔhɔre e.

²⁰ Mà u yaha ná tire sɔnɔre e, ka Kafoonji Kile mèlekenji wà si uye cyée u na njɔge k'e, maa jwo: «Dawuda tɔluge shinji Yusufu, ma hà raa fyáge si ma tàcwoŋi Mariyama lèŋe mε, naha na ye yaceni li nyε u á ke, Kile Munaani sífente cye kurugo u à li ta.

²¹ U sí n-pa si pùnambile, maa li mεge le Yesu*, naha na ye uru u sí n-pa u shiinbii kapegigii yàfa pi na, si pi shwɔ.»

²² Ncyii karigii pun'à pyi bà li si mpyi Kafoonji Kile à u tũntunji tun ná jwumpe mpemu i ke, puru si fũnɔ mε. U mpyi a jwo:

²³ «Yii lógo, pùcepyinɔcembraala sí n-pa laa lwó si pùnambile si, uru pyàŋi mεge sí n-le Emanuweli†» kuru mεge njwɔhe ku nyε: «Kile nyε ná wuu e.»

²⁴ Nyε Yusufu à pa jè ke, maa li pyi bà Kafoonji Kile mèlekenji mpyi a yi jwo mε, maa Mariyama lèŋe mà pyi u cwo.

²⁵ Nka u nyε a sínni ná Mariyama i mε, fo mà sà nɔ u tètigeni na. U à tíge pùnambile, ka Yusufu si li mεge le Yesu.

2

Ncèfeebii pìl'à sà fworo Yesu na, maa u pèe

¹ Nyε Yesu à si Zhude kùluni i, Betilɛhemu kànhe e. L'à pyi Saanji Erɔdi tɛni i. Ka ncèfeebii pì si yîri canɲafyinmpe e mà pa Zheruzalɛmu kànhe e,

² maa yíbe: «Yahutuubii saanji u à si numε ke, taa u nyε ke? Wuu à u woni nya mà wuu yaha canɲafyinmpe e. Lire e wuu à pa mpa u pèe.»

³ Saanji Erɔdi à puru jwumpe lógo ke, ka lire kani si u ná Zheruzalɛmu shiinbii puni funɲɔ wwɔnɔ sèl'e.

⁴ Ka u u Kile sáragawwuubii njũfufɛebii ná Kile Saliyanji cyelentiibii puni bínni maa pi yíbe na Kile Nijcwɔnrɔŋi kyaa l'à jwo ke, taa ur'à yaa u si ke?

⁵ Ka pire si u pyi: «U à yaa u si Betilɛhemu kànhe e, Zhude kùluni i. Yire Kile tũntunji'à sémɛ na

* 1:21 Yesu mεge njwɔhe ku nyε: «Kafoonji Kile u nyε Shwofoonji.» † 1:23 Ezayi 7.14

⁶ «Betilehemu u nyε Zhude kùluni kànhe kà ke, kuru bà ku nyε Zhude kùluni kànyi puni nimbileni mà de! Naha kurugo ye nùñufooni wà sí n-pa fworò k'e, ñgemu u sí n-pyi mii sùpyire, Izirayeli shiinbii nùñò na ke*.»

⁷ Nyε ka Erōdi si ñcèfeebii ñwòh'a yyere, maa pi yíbe na tēni ndire e won'à fworò ye.

⁸ Nyε lire kàntugo ka u u pi yaha a kàre Betilehemu kànhe e, pi sà yíbe pyàñi kyaa na sèl'e, pi aha u ñya, pi i mpa yi jwo ur'á, uru sí n-sà u pēe mú.

⁹ U à puru jwo ke, ka ñcèfeebii si ñkàre. Pi mpyi a fyànha a woni ndemu ñya canñafyinmpe e ke, lire ninuun'à fworò pi yyaha na, maa pi yyaha cù. Cyage e pyàñi mpyi ke, l'à nò wani ke, maa yyere kuru cyage ññyi na.

¹⁰ Ñcèfeebil'à li ñya l'à yyere ke, ka pi funñyi si sàa táan.

¹¹ Ka pi i jyè bage e, mà pyàñi ná u nuñi Mariyama ñya, maa ññkure sín maa pyàñi pēe. Lire kàntugo maa pi yaayi ñwò múgo, maa sεεñ† ná wusuna‡ ná miri§ kan pyàñ'á.

¹² Lire kàntugo ka Kile si yi jwo pi á ñwòge k'e, na pi àha nùru ñkàre Erōdi yyere mε. Nyε ka pi i kuni labere lwó a kàre pi kìni i.

Yesu sifeebil'à fê a kàre ná u e Misira kìni i

¹³ Nyε ñcèfeebii karenkwooni kàntugo, Kafooni Kile mèlekεñi wà à uye cyêe Yusufu na ñwòge k'e, maa u pyi: «Yíri, maa pyàñi ná u nuñi lwó, maa fí maa si Misira kìni i, maa ntēen wani fo mii aha mu pyi ma nùru ma a ma tēni ndemu i ke, ñaha na ye Erōdi na pyàñi caa raa bùu.»

¹⁴ Nyε ka Yusufu si yíri numpilage e, maa pyàñi ná u nuñi lwó mà kàre Misira kìni i.

¹⁵ U à kwôro wani fo saanñi Erōdi à pa ñkwû. Lire pyinñkanni na, nde Kafooni Kile mpyi a jwo u tünntunñi cye kurugo ke, lir'à fùnñò. U mpyi a jwo: «Mii à na Jyanñi yyer'a yige Misira kìni i*.»

¹⁶ Nyε saanñi Erōdi à pa li kàanmucya mà li ñya na ñcèfeebil'à uru ñwòhò yaha ke, ka u lùuni si yíri sèe sèl'e. Maa jwo na pùnampyire ti nyε Betilehemu kànhe ná ku kwùumpe kànyi na, ná pi sàha ntòro yyee shuunni na mε, na pi pire puni bò, ñaha na ye mà tàanna ná ñcèfeebii jwumpe e, uru pyàñi mpyi a yaa u ta cyire yyeegii shuunniñi ñwòhòntaan pùnampyire e.

¹⁷ Nde Kile tünntunñi Zheremi mpyi a jwo ke, lir'à fùnñò, u mpyi a jwo:

¹⁸ «Mεjwul'à fworò Arama kànhe e,

* **2:6** Mishe 5.1 † **2:11** Sεεññi: uru na nyε yaaga ñkemu pi mpyi maha ñkan saanñ'á ke. ‡ **2:11** Wusunañi: uru na nyε yaaga ñkemu pi mpyi maha ñkan Kile á ke. § **2:11** Miri: Uru na nyε yaaga ñkemu pi mpyi maha ntèg'a bunñi bégele si u

tò ke. * **2:15** Oze 11.1

myahigil'à sú maa yamεeni sú sèl'e.
 Araseli u nyε na u pyìbii yamεeni súu,
 u la nyε wà sù uru fònnɔ mε,
 naha na ye u pyìbil'à wíl'a fô†.»

¹⁹ Nyε saanji Erɔdi à pa ñkwú ke, ka Kafoonji Kile mèlekenji wà si uye cyêe Yusufu na ñɔɔge k'e, mà u yaha Misira kini i.

²⁰ U à jwo Yusufu á: «Yíri ma a pyàñi ná u nunji lwó ma a nùru ma a si Izirayeli kinni i, naha na ye mpíi pi mpyi na pyàñi caa raa bùu ke, pire saha nyε mε.»

²¹ Nyε ka Yusufu si yíri maa pyàñi ná u nunji lwó a nùr'a kàre Izirayeli kini i.

²² Nka Yusufu à pa lógo na Arikilasi à tèn nùñufente na Zhude kùluni i u tunji Erɔdi kwùñkwooni kàntugo ke, ka lire si u pyi u u fyáge takarege e wani. Nyε ka Kile si nùr'a jwo ná u e ñɔɔge k'e. Ka u u yíri wani mà kàre Galile kùluni i,

²³ maa sà ntèen kànhe kà na, kuru mεge nyε Nazareti. Lire pyiñkanni na, Kile tùnntunmpii jwump'à fùnnɔ. Pi mpyi a jwo: «U sí raa yiri Nazareti shinji.»

3

*Yuhana Batizelipyinji na kuni bégeli Yesu yyaha na
 (Marika 1.1-8; Luka 3.1-20; Yuhana 1.19-28)*

¹ Nyε yyee ñnyahagil'à tòro ke, ka Yuhana Batizelipyinji si uye cyêe Zhude kùluni síwage e maa Kile jwumpe yu.

² U mpyi maha ñko: «Kile Saanre tèn'à byanhara, yii yii toronkanni kèenñe.»

³ Yuhana kyaa Kile tùnntunji Ezayi mpyi a jwo, tèni i u à jwo na:

«Sùpya mejwuu na fwore síwage e fànha na
 “Yii kuni yaa Kafoonji mεε na,
 yii kumpyεε nintiire yaa u á*.”»

⁴ Nyε Yuhana vānantinñke mpyi a yaa ná ñwòhɔñi shire e, u mpyi a uye pwɔ ná seepwɔge e. U ñjyñji mpyi kampεenñyi ná tuwyiyi sεεre.

⁵ Zheruzalεmu kànhe shiinbii ná Zhude kùluni kànyi sanñyi shiinbii puni ná Zhurudεn bañi taan shiinbii puni mpyi maha fwore na si u yyéere.

⁶ Maa ntèn li taan na pire kapyiñkii nyε a tíi mε, Yuhana sí i pi batizeli Zhurudεn bañi lwòhe e.

⁷ Farizhεenbii ná Sadusiibii ñnyahara mpyi na ma si mpa piye batize u yyéere. Yuhana à pire ñya pi i ma ke, maa jwo: «Yii màcwon fiige sùpyiibii, jofoo u à yii pyi na batizelinji kanni sí n-jà yii shwɔ Kile lùyirini nimpani na ye?

⁸ Yii a katiigii pyi, lire sí li cyêe na yii zòompil'à kèenñe.

⁹ Yii àha ñkwò raa sônñi na li tɛgɛni li nyɛ yii tulyage ku nyɛ Ibirayima mà dɛ! Naha na yɛ mii sí yi jwo yii á, Kile sí n-jà nje kafaayi kɛɛnnɛ n-pyi Ibirayima ñampyire†.

¹⁰ Yii li cè na kaciig'á cɛl'a yaha cire ndire taan. Cige maha cige ku nyɛ ku nyɛ na yasɛɛ ñiɲcɛnnɛ seni mɛ, kuru sí n-kwòn n-wà nage e.

¹¹ Mii wi ke, mii na yii batizeli lwòhe e si li cyêe na yii toronkann'á kɛɛnnɛ, ñka wà sí n-pa mii kàntugo, uru tayyég'á fànha tò mii woge na. Ali mà u tanhanyì mɛɛɛrɛ sànhà, mii ñùñk'á cyɛɛ lire mpyiñi i. Uru u sí n-pa raa yii batizeli ná Kile Munaani ná nage e.

¹² U ntanhe nyɛ u cye e, u u u sùmanji nimbwònñi fwu. U sí u sùmapyanji le bwùunni i, si sìmwòhɔñke súugo nafugombaage e.»

Yuhana à Kile Jyanji Yesu batize

(Marika 1.9-11; Luka 3.21-22)

¹³ Nyɛ ka Yesu si yîri Galile kùluni i, mà kàre Yuhana yyéɛ Zhurudɛn banji ñwòge na, si sà uye kan u batize.

¹⁴ Ñka Yuhana la mpyi si ñcyé maa u pyi: «Mu u à yaa mu u mii batize, ka mu u nùr'a pa mii á la?»

¹⁵ Ka Yesu si u pyi: «Bà mii à yi jwo mɛ, ñɛɛ wuu u yi pyi amuni numɛ, ñaha na yɛ lire cye kurugo wuu sí Kile jwumpe kuni ñaara si nò li tɛgɛni na.» Nyɛ ka Yuhana si ñɛɛ maa u batize.

¹⁶ Yesu à batize a kwò ke, maa ntíl'a fworò lwòhe e. Lire tɛnuunni i, ka ñiñyiñi si múgo. Ka u u Kile Munaani ñya li i ntîri mpánmpɔɔgo fiige, mà pa ntɛɛn u na,

¹⁷ ka mɛjwuu si fworò ñiñyiñi i na: «Ñge u nyɛ mii Jyanji, u kan'à waha mii na sèl'e, u kapyiinkil'á táan mii á mú.»

4

Sitaanniñi na ñcaa si Yesu sòn u kapii pyi

(Marika 1.12-13; Luka 4.1-13)

¹ Lire kàntugo ka Kile Munaani si Yesu yyaha cù mà kàre síwage e, bà Sitaanniñi si mpyi si u sòn ñgí kampyi u sí ñɛɛ kapii pyi mɛ.

² Ka u u súnñi le a ta canmpyaa beeshuunni ná numpiliyi beeshuunni, ka katege si nta a u ta.

³ Sitaanniñi u maha zònñi pyi ke, ka uru si file u na maa jwo: «Ná Kile Jyanji sí u nyɛ mu, yi jwo nje kafaay'á na yi kɛɛnn'a pyi bwúuru.»

⁴ Ka Yesu si u pyi: «Y'á sémɛ Kile Jwumpe Semɛñi i na “Yalyire kanni bà ti nyɛ na sùpyanji ñwò caa mɛ,

† 3:9 Yahutuubii mpyi na sônñi na Kile sí pire shwò, mà lire ñùñke pyi pir'á fworò Ibirayima e. Yuhana 8.33, 37, 39: yii yire cyeyi kála.

ɲka jwumpe puni pu ɲye na fwore Kile ɲwɔge e ke*.”»

⁵ ɲye lire kàntugo ka Sitaanniɲi si ɲkàre ná Yesu i Kile kànhe ɲɲcwɔnɔge Zheruzalemu i, maa sà dùgo ná u e Kileɲaarebage ɲɲɲcyage e,

⁶ maa jwo: «Ná Kile Jyanɲi sí u ɲye mu, kwòɲ a cwo ɲɲke na, ɲaha na ye y'à séme Kile Jwumpe Semɛɲi i na

“Kile sí u mèlɛkɛɛbii pyi pi mu cwɔhɔ ná pi cyeyi i, bà li si mpyi kafaaga kà ɲkwò mu tɔɔge kà bǎnni mɛ†.”»

⁷ Ka Yesu si u pyi: «Y'à séme Kile Jwumpe Semɛɲi i mú na “Ma hà raa ma Kafoonɲi Kile ɲwɔ cwòre mɛ‡.”»

⁸ Lire kàntugo ka Sitaanniɲi si ɲkàre ná Yesu i ɲaɲke kà nintɔnntɔngɔ ɲuɲ'i, maa diɲyeɲi kìrigii puni nàfuuɲi cyêe u na,

⁹ maa jwo: «Mu aha ɲɛn'a ɲɲkure sín mii á maa mii pêe, mii sí ɲcyii kìrigii ɲuɲufente puni kan mu á.»

¹⁰ ɲye ka Yesu si jwo «Sitaanna wà we, yîri na taan! Y'à séme Kile Jwumpe Semɛɲi i na “Ta ma ɲɲkure sínni ma Kafoonɲi Kile á, ma a uru kanni pèrɛ§.”»

¹¹ ɲye lir'à pyi ke, ka Sitaanniɲi si láha Yesu na, ka Kile mèlɛkɛɛbii pìi si file u na, yaayi kyaa li mpyi u na ke, maa yire kan u á.

Bèɛnme nimbwom'à fworo

¹² ɲye Yesu à pa lógo na pi à Yuhana Batizelipyiɲi cú a le kàsɲi i ke, ka u u núr'a kàre Galile kùluni i.

¹³ ɲka u ɲye a sà ntèɛn Nazareti kànhe e mɛ, maa ɲkàr'a sà ntèɛn Kapɛɛnamu kànhe e. Kuru kànhe na ɲye baɲi ɲwɔge na, Zabulɔn ná Nɛfitali taare e.

¹⁴ ɲye lire pyiɲkanni na, ka Kile tùnntunɲi Ezayi jwumpe si fûɲɔ. U mpyi a jwo:

¹⁵ «Zabulɔn tùluge taare ná Nɛfitali tùluge taare,

ti ɲye Galile kùluni i, baɲi ɲwɔge na,

Zhurudɛn baɲi canɲacwumpe e ke,

Yahutuubii ná supyishini sanɲi shiinbii, pi à tèn t'e ke,

¹⁶ pire mpyi numpini i,

bèɛnme nimbwom'à fworo pi á,

pi mpyi a tèn kùluni i, kwùɲi numpini i,

bèɛnme nimbwom'à fworo pi á*.»

¹⁷ Mà lwó lire tèni na, ka Yesu si li ɲwɔ cú na Kile jwumpe yu, maa yi yu sùpyir'á na: «Kile Saanre tèn'à byanhara, yii yii toroɲkanni kèɛɲɛ.»

Yesu à fyacumii sicyɛɛre yyer'a pyi u cyelempyii (Marika 1.16-20; Luka 5.1-11)

* 4:4 Duterɛnɔmu 8.3 † 4:6 Zaburu 91.11, 12 ‡ 4:7 Duterɛnɔmu 6.16 § 4:10

Duterɛnɔmu 6.13 * 4:16 Ezayi 8.23--9.1

¹⁸ Cannka mà Yesu yaha u u jaare Galile banji nwoge na, u à sɪnɛɛ shuunni nya, Simo pi maha mpyi Pyeri ke, ná Andire. Pi mpyi na cwòo wàa banji i. Fyácyaa pi mpyi pi pi. ¹⁹ Ka Yesu si pi pyi: «Yii taha na fye e. Bà yii na fyaabii caa me, mii sí yii taanna, yii raa sùpyire caa t'a ma mii á.»

²⁰ Ka pi i ntíl'a pi cwòobii yaha, maa ntaha Yesu fye e.

²¹ Nyɛ pi à ta naha vili yyaha na sahanji ke, ka Yesu si núr'a sɪnɛɛ shuunni nya, pire pi mpyi Zebede jyaabii Yakuba ná Yuhana. Pi ná pi tunji Zebedi mpyi a tɛɛn bakwòoge funnke e, na pi cwòobii takegyi yaa. Ka Yesu si pi yyere,

²² ka pi i ntíl'a kántugo wà bakwòoge ná pi tunji na, maa ntaha u fye e.

(Luka 6.17-19)

²³ Yesu à Galile kùluni puni jaara, u mpyi maha sùpyire kâlali Kile Jwumpe kâlambayi i, maa Jwumpe Nintanmpe yu pi á mà yyaha tíi ná Kile Saanre e. U mpyi maha yampii puni ná cwòhóməfeebii puni cùunji pi shwòhəl'e.

²⁴ Lire e u mɛge mpyi a fworro Siri k̀ni puni i. Pi mpyi maha sì ná yampii shɪnɪ puni i u yyere: cifwure feebii ná jínacyaanbii ná k̀rikirisannji feebii ná supyimuruɲi. Yesu mpyi maha pire puni cùunji.

²⁵ Supyikuruɲo nimbwòho mpyi maha ntaha u fye e, tire sùpyire na mpyi Galile shiin ná Dekapoli kùluni shiin ná Zheruzalɛmu k̀nhe ná Zhude kùluni sanni shiin ná Zhurudɛn banji k̀mpannke sanjke shiin.

5

Jofoo wuu l'à nwə ye?

(Luka 6.20-23)

¹ Nyɛ Yesu à kuru supyikuruɲke nya ke, maa dùg'a tɛɛn nanjke kà na. Ka u cyelempyiibii si file u na.

² Ka u u jwumpe lwó maa sùpyire kâlali na:

³ «Mpii pi à pi f̀anhajcyerere cè Kile k̀mpannke na ke, pire wuun'à nwə,

naha na ye Kile Saanre nyɛ pire woro.

⁴ Mpii pi nyɛ na myahii súu ke, pire wuun'à nwə,

naha na ye Kile sí n-pa pi f̀onɲo.

⁵ Mpii pi nyɛ ǹumpɪnɛfee ke, pire wuun'à nwə,

naha na ye ǹɪnke nwəmɛɛni Kile à lwó ke, kuru sí n-kan pi á k̀oɲo.

⁶ Nt̀inji lage nyɛ mpiimu na bà ǹjỳnɪ ná lwòhe lage maha mpyi wà na me, pire wuun'à nwə,

naha na ye pi sí n-pa n-t̀in.

⁷ Mpii pi nyɛ na ǹjaara taa sùpyire sannte na ke, pire wuun'à nwə,

jaha na ye Kile sí n-pa jùñaara ta pi na.

⁸ Mpii pi nye ná zòvynre e ke, pire wuun'à jwò,
jaha na ye pi sí n-pa Kile nya.

⁹ Mpii pi nye na sisure leni sùpyire shwòhòl'e ke, pire wuun'à
jwò,

jaha na ye Kile sí n-pa raa pi yiri uru pyìibii.

¹⁰ Mpii sùpyire nye na ñkyérege pi Kile jwòmæcuni kurugo ke,
pire wuun'à jwò,

jaha na ye Kile Saanre nye pire woro.

¹¹ Sùpyire na yii mpiimu cyere, marii yii kyérege,
marii kafinare ná jwumpimpe shinji puni yu yii na,
mii mege kurugo ke,
yii wuun'à jwò.

¹² Lire ká mpyi, yii a yógore, yii i mpyi funntange e,
jaha na ye Kile à sàra nimbwo bégel'a yaha yii mee na ñnyinji
na.

Kile túnntunmpii pi à tòro yii yyaha na ke,
amuni pi à pire kyérege.

*Yesu wuubii nye suumò ná bènme fiige
(Marika 9.50; Luka 14.34-35)*

¹³ Yii pi nye ñnyinji suumpe. Nye suumpe tìpoompe ká fworò
p'e, jaha ku sí n-jà pu pyi pu táan sahanji ye? Pu saha sì n-jà
yafyin jwò me, pu sí n-wà cyínji na, sùpyire s'a pu tánhani.

¹⁴ Yii pi nye ñnyinji bènmpé. Kàhe k'à tèn jàña juy'i ke,
kuru sì n-jà ñwòhò me.

¹⁵ Wà nye na fùkina mîni si u le jcyígile cere jwòh'i me. Nka
u maha dùrugo yaage kà juy'i, bà u bènmpé si mpyi s'a ñni
bage shiinbii puni na me.

¹⁶ Lire pyinjkanni na, yii bènmp'à yaa p'a jî sùpyire puni nyii
na, pi raa yii kacènkii jaa, s'a yii Tunji ñnyi wuyi pére.

Yesu à jwo Musa Saliyanji kyaa na

¹⁷ Yii àha raa sônji na mii à pa mpa Kile
túnntunjiMusaSaliyanji ná Kile túnntunmpii sanmpii jwumpe
fyinne me. Mii nye a pa mpa pu fyinne me, ñka mii à pa mpa
pu fúnjò.

¹⁸ Sèenji na mii sí yi jwo yii á, fo mà sà ñnyinji ná ññke kwò,
Saliyanji sémenji gyanrampe pà, lire nye me u sémbilini là sì
n-sì n-pînni me, fo mà sà nò karigii puni tēgeni na.

¹⁹ Lire e ke shin maha shin kà ñge Saliyanji tabilere ninjin
kèege, maa sùpyire sannte leni lire kumpiini i ke, urufoo u sí
n-pyi Kile Saanre shiinbii puni nimbileni. Nka shinji u nye na
uru Saliyanji kurigii jaare marii sùpyire sannte taanni u na ke,
urufoo sí n-pyi shinbwo Kile Saanre e.

20 Mii sí yi jwo yii á, yii aha mpyi yii nyε na Kile Saliyaŋi kurigii ŋaare mà tòro Kile Saliyaŋi cyelentiibii ná Farizhεεnbii na με, yii sì n-jà n-nyε Kile Saanre e με.

Yesu à pi s̄n̄n̄o l̄uyirini kyaa na

21 Yii à yi lógo na y'à jwo yii tulyey'á na “Ma hà sùpya bò με. Shin maha shin u à sùpya bò ke, urufoo sí n-yíbe lire na*.”

22 Mii wi ke, mii sí yi jwo yii á, shin maha shin u à u l̄uu ȳrige u shin̄n̄ε taan ke, urufoo sí n-yíbe lire na. Ngemu ká u shin̄n̄ε pyi “S̄īn̄cōŋo!” ke, yukyaala kurun̄ke sí urufoo yíbe. Ngemu ká u shin̄n̄ε̄ni pyi “S̄īcyerefoo!” ke, urufol'à yaa u wà nafugombaage e.

23 Lire e ke mu aha a si sárage wwû Kile á, ka li i nt̄ige mu fun̄ŋ'i na mu shin̄n̄ε̄ni wà à mu la wwû,

24 t̄il'a sárage yaayi yaha sárayi tawwuge taan ma a n̄ur'a sà jwo a bê ná urufol'e, ma a nta a pa ma sárage wwû.

25 Wà ha mu yyere f̄an̄he e, ka yii i wá na ηk̄ε̄ge wani, mu à yaa mu u jwumabēn̄ε cya fw̄fw̄o ná urufol'e kuni na, bà u si mpyi u àha ma le yukyaan̄i cye e, uru si ma le u báarapyin̄i cye e, pi i ma le k̄asun̄i i με.

26 S̄ēn̄i na mii sí yi jwo mu á, mu aha mpyi mu nyε a lire pyi με, mu sì n-s̄i n-fworo wani ná mu nyε a urufoo fwooni tò feefee mà yε!

Yesu à jwo jacw̄ɔ̄re ná c̄iyahani kyaa na

27 Yii à yi lógo na y'à jwo “Ma hà z̄inni ná wab̄ε̄ε cwo e με†.”

28 Mii wi ke, mii sí yi jwo yii á, shin maha shin u à ceewe wí fo ká tasinnage wuuni si sà nt̄ige urufoo fun̄ŋ'i ke, urufol'à jacw̄ɔ̄ pyi a kw̄ò ná u e u z̄ombilini na.

29 Mu k̄an̄īn̄ε nyibilini ká a si mu pyi mu u kapii pyi, li wwûl'a wà tat̄ɔ̄nge e. Naha na yε mu u mp̄ɔ̄n̄ ma cyeere cyage kà nin̄kin i, lire sí n-pw̄ɔ̄r̄o mu á pi mu cyeere puni wà nafugombaage e.

30 Mu k̄an̄īn̄ε cyεge ká a si mu pyi mu u kapii pyi, ku kw̄ɔ̄n̄ a wà tat̄ɔ̄nge e. Naha na yε mu u mp̄ɔ̄n̄ ma cyeere cyage kà nin̄kin i, lire sí n-pw̄ɔ̄r̄o, mu cyeere puni ti ηkw̄ò a sà jyε nafugombaage e.

31 Y'à jwo mú na “Ngemu ká u cwon̄i n̄ambage kw̄ò ke, urufol'à yaa u c̄iyaha séme kan u á‡.”

32 N̄ka mii sí yi jwo yii á, shin maha shin u à u cwon̄i n̄ambage kw̄ò, mà li ta jacw̄ɔ̄r̄o n̄un̄o taan bà u à ku kw̄ò με, li maha mpyi mu à jwo urufol'à kuni kan u á, u a jacw̄ɔ̄re pyi. Shin maha shin u à ciyahawa l̄ε̄n̄ε ke, urufoo mú à jacw̄ɔ̄r̄o pyi.

Yesu à pi s̄n̄n̄o k̄aage kyaa na

* 5:21 Ekizodi 20.13 † 5:27 Ekizodi 20.14 ‡ 5:31 Duterenēmu 24.1

33 Yii mú à yi lógo na y'à jwo yii tulyey'á na “Ma hà raa ñkâre tawage e με, ñka mu aha ñwɔfaaga fáa Kafoonji Kile á, mu à yaa mu u ku wwû.”

34 Ñka mii sí yi jwo yii á, yii ñye a yaa yii a ñkâre punɔ punɔ με. Yii àha raa ñkâre ñìnyìnjì na με, ñaha na ye uru u ñye Kile fànhe tateenge.

35 Yii àha raa ñkâre ñìnje na mú με, ñaha na ye kuru ku ñye u tooyi tatahage. Yii àha ñkwò ñkáa Zheruzalemu kànhe na με, ñaha na ye kuru ku ñye “Saanbwòhe kànhe.”

36 Yii àha raa ñkâre yii ñùnyì na με, ñaha na ye yii wà sì n-jà u ñùnjunje kà ñìnjkin kèenne mpyi ñivyinge, lire ñye με ñìngwòho με.

37 Kani ndemu ká mpyi “Ɔɔn” kyaa ke, yii jwo “Ɔɔn” ndemu sí ká mpyi “Ɔnhɔ” wuu ke, yii jwo “Ɔnhɔ” kàaga baa. Mpemu ká ntaha puru na ke, pur'à fworò Sitaanniñi i.

*Yesu à jwo na wuu àha raa ñkoonjwuuere pyi με
(Luka 6.29-30)*

38 Yii à yi lógo na y'à jwo “Wà ha wà ñyii jya, urufoo wuuni mú à yaa li jya, wà ha wà ñkyàan wwû, urufoo wuuni mú à yaa li wwû§.”

39 Ñka mii sí yi jwo yii á, wà ha kawaa pyi yii na, yii àha li ñkoonji wwû u na με. Wà ha kantawaa bwòn mu mùmpenge k'e, ku sannje kèenne urufol'á*.

40 Wà la ká mpyi si mu yyere fànhe yyére si mu vâantnimbileni shwɔ mu na, ma vâantnimbwòhe kan u á mú†.

41 Wà ha tuguro kárama a tège mu ñunji mà sà yaha culumetiri ñìnjkin na‡, ti tugo mà sà yaha culumetirii shuunni na, ná urufol'e.

42 Wà ha mu ñáare, urufoo kan. Wà ha mu cyeyaaga ñáare si là pyi ná k'e si nùru mpa ku kan mu á, ma hà ñcyé με.

*Yesu à jwo na wuu wuu zàmpreenbii kyaa táan wuy'á
(Luka 6.27-28, 32-36)*

43 Yii à yi lógo na y'à jwo “Mu kyal'à táan ñgemu á ke, na ma uru kyaa táan may'á, mu kyal'à pen ñgemu á ke, maa uru kyaa pen may'á.”

44 Ñka mii sí yi jwo yii á, yii yii zàmpreenbii kyaa táan yiy'á, yii raa Kile ñáare yii kyéregfeebil'á.

§ 5:38 Ekizodi 21.24; Levitiki 24.20; Duterenomu 19.21 * 5:39 Yahutuubil'á, mà kantawaa bwòn sùpya e, lire mpyi mu à jwo mu à urufoo cyahala sèe sèl'e. † 5:40 Yahutuubii yyére, vâantnìnje pi mpyi maha le a taha ñwòho woge na ke, kuru pi mpyi maha ntèg'a piye tò numpilage e. Lire kurugo canjke kanni i pi mpyi maha ja a kuru ñnyì vâantnìnje kan wà á, ñka numpilage e bà με (Ekizodi 22.26; Duterenomu 24.13). ‡ 5:41 Kuni mpyi a kan Ɔɔmu sòrolashiibil'á pi pi yaayi tugure tège sùpya ñunji pi i u pyi u culumetiri ñìnjkin ná taaga ñaara ná t'e.

⁴⁵ Lire e yii sí n-pyi yii Tunji nìnyì wuñi pyì. Naha na ye uru u maha canñanyìni pyi li i fwoore shinpiibii ná shincenmpil'á, maa zàñhe kaan shintiibii ná shintiimbaabil'á.

⁴⁶ Yii kyal'à táan mpiimu á ke, yii aha pire kanni kyaa táan yiy'á, sàranji ngire yii sí n-ta lire e Kile yyére ye? Múnalwóore shwofeebii mú nyé na lire pyi mà?

⁴⁷ Yii aha a yii cìmpyiibii kanni shéere, lire nyé kakyanhala kyaa la? Kilecembaabii mú nyé na lire pyi mà?

⁴⁸ Lire e ke yii pyi tigiye cyaga baa, yii Tunji nìnyì wuñi fiige.

6

Yesu à jwo fòñofeebii tēgenkanni kyaa na

¹ Yii a yiye kàanmucaa, yii àha raa kacennkii pyi sùpyire nyinyage na mε. Lire baare e yii sàra ta yii Tunji nìnyì wuñ'á mε.

² Lire e mu aha a si bùnyé pyi fòñofoonji wà na, mpìi pi à fyìnme tò wwomò na ke, ma hà li pyi pire fiige mε. Pi maha túnmpé pyi maa piye cyére Kile Jwumpe kàlambayi ná kànhe kanğwòrò tatēenyi i, bà sùpyire si mpyi s'a pi metange yiri mε. Nka sèenji na mii sí yi jwo yii á, pir'à pi sàranji ta a kwò.

³ Nka mu aha si bùnyé pyi wà na, mu kàmene cyege nyé a yaa ku mu kàniye cyege kapyiini cè mε,

⁴ bà mu bùnyenji si mpyi si ñwòhò mε. L'aha mpyi amuni, mu Tunji u nyé na kanğwòhigii jaa ke, uru sí mu sàra.

*Yesu à pi taanna Kileñarege pyinjkanni na
(Luka 11.2-4)*

⁵ Yii aha a si raa Kile jáare, mpìi pi à fyìnme tò wwomò na ke, yii àha raa li pyi pire fiige mε. Na yyérelì Kile Jwumpe kàlambayi ná kunğarigil'e maa Kile jáare, bà sùpyire si mpyi s'a pi jaa mε, lire l'à táan pi á. Nka sèenji na mii sí yi jwo yii á, pir'à pi sàranji ta a kwò.

⁶ Mu wi ke, mu aha a si raa Kile jáare, jyè ma bage funñke e maa ku tò, maa ma Tunji Kile jáare kuru tanğwòhoge e. Lire ká mpyi, mu Tunji u nyé tanğwòhoge e, maa karigii niñwòhigii puni jaa ke, uru sí mu sàra.

⁷ Mu aha a Kile jáare, ma hà raa nùruli jwumpe kurugo, bà Kilecembaabii maha li pyi mε. Naha na ye pi maha sòñji na pire jwuñyahampe pu sí Kile yaha u pire ñarege shwò.

⁸ Lire e yii àha mpyi pi fiige mε. Yii li cè na yaage ñkemu kyaa ku nyé yii na ke, mà jwo yii pi ku jáare ke, yii Tunji Kile maha ku cè.

⁹ Lire e ke yii aha a Kile jáare, yii jwo “Wuu Tunji u nyé nìnyinji na ke, mu mege ku táan.

¹⁰ Ma pyi saanwa sùpyire puni nùñò na.

Mu nyii wuuni li pyi ñiñke na,
bà li nyε na mpyi ñiñyiñi na mε.

11 Wuu niñjaa nyiñi kan wuu á.

12 Wuu kapegigii yàfa wuu na,
bà wuu maha wuu shinjεebii wogigii yàfani pi na mε.

13 Ma hà yaaga yaha ku wuu yyaha kèennε kapegil'á mε,
maa wuu shwə Sitaanniñi na.

[Naha na ye mu u nyε fànhe ná síñi ná pèentefoo,
fo tèekwombaa.

Amiina.]”

14 Yii li cè na sùpyir'à kapegigii nyiiimu pyi yii na ke, yii aha
cyire yàfa ti na, yii Tunji ñiñyi wuñi mú sí yii wogigii yàfa yii
na.

15 Nka yii aha mpyi yii nyε na jεεg'a sùpyire kapegigii yàfa ti
na mε, yii Tunji mú sí yii wogigii yàfa yii na mε.

Yesu à jwo súnñi kyaa na

16 Yii aha súnñi le, mpíi pi à fyinme tò wwomə na ke, yii àha
yyahayi tanha pire fiige mε, pire maha li pyi sùpyire si jçè na
pi à súnñi le. Nka sèenji na mií sí yi jwo yii á, pir'à pi sàranji ta a
kwò.

17 Mu wi ke, mu aha súnñi le, ma yyahe jyé, maa làtikolo le
ma ñiñke e,

18 bà sùpyire si mpyi t'àha ñkwò mu súnleni cè mε, fo mu Tunji
u nyε tanwəhəyi i ke, uru kanni. Lire ká mpyi, mu Tunji u nyε
na kanwəhigii jaa ke, uru sí mu sàra.

*Nàfuunji sèe wuñi kani ná karigii cyi nyε cyi nyε a yaa cyi
sùpyanji funñə pən mε*

(Luka 12.22-34)

19 Yii àha raa nàfuunji caa raa bégele yiye mεε na ñiñke na mε.
Ntəonñi ná zúnñi maha u kèεge, nàñkaabii maha bayi fúruge
marii u lwúu.

20 Nka yii nàfuu tabegege niñcennε yaa yiye mεε na ñiñyiñi
na. Wani ntəonñi ná zúnñi nyε na nàfuu kèεge mε, nàñkaabii
mú nyε na u lwúu mε.

21 Naha na ye cyage e sùpyanji nàfuunji nyε ke, wani u sònñəre
maha mpyi.

22 Sùpyanji nyiiigii cyi nyε u bèennmpe. Ngemu u nyii cyi à jwə
ke, urufoo puni maha mpyi bèennmpe e mú.

23 Ngemu wogigii sí cyi à kèεge ke, urufoo puni mú maha
mpyi numpini i. Mu aha jwo na mu na nyε bèennmpe e, mà
li ta numpini i mu nyε, tahala maha ntaha lire numpini na!

24 Yii li cè na báarapyiñi sè n-sii n-jà raa báare ñiñufee shu-
unn'á mε. Lire ká mpyi, u sí ñiñufoonji wà kyaa táan uy'á, si
u sanñi kyaa pən uy'á. U mú sí n-kúu wà na, si kántugo wà u

sanŋi na. Nye amuni li nyε, nàfuunji lag'à tatεεngε fô yii mpiimu na ke, yii sì n-jà n-pyi Kile báarapyii mε.

²⁵ Lire e mii sí yi jwo yii á, yalyire yii sí raa lyî, ná vâanŋyi yii sí raa leni ke, yire tanŋkanni kà yii funŋo pen mε. Tá sùpyanji múnaani tayyérege nyε a fànha tò yalyire na, ka u cyeere tayyérege mú si fànha tò vâanŋyi na mε?

²⁶ Yii sanŋyεenre wí ke! Ti nyε na nyεmε núru mε, ti nyε na sùma kwùun mε, ti nyε na sùma bégeli bwùunni i mε. Nka yii Tuŋi u nyε niŋyiŋi na ke, uru na ti jwɔ caa. Tá yii nyε a pwɔro sanŋyεenre na sèl'e mε?

²⁷ Funmpyεenre sí n-jà yii jofoo pyi u já a nimbilere bâra u shìŋi canmpyaagii na ye?

²⁸ Naha na yii à vâanŋyi nindeyi kani tég'a yiye funŋo pen ye? Yafwɔhɔfwɔhɔyi yi maha fyín sige e maa yafyεenre nisinante yaa ke, yii sônŋo yire kyaa na ke! Yi nyε na báara pyi mε, yi mú nyε na kòonɔ pínni mε.

²⁹ Nka saanŋi Solomani ná u nàfuufente puni i, u vâanndenŋke kà lemε nyε a já a jwɔ mà nke yafwɔhɔfwɔhɔge kà niŋkin yafyεenre kwò mε.

³⁰ Yafwɔhɔfwɔhɔyi yi nyε sige e niŋjaa, ná nùmpanŋa yi sí n-le nage e ke, Kile ká yire lemε pyi p'à jwɔ amuni, yii nyε a li cè na nàkaana baa Kile sí vâanya kan yii á mà? Yii dányan' à cyére dε!

³¹ Nyε yii àha funŋyi pen s'a ŋko “Naha wuu sí n-lyî ye? Naha wuu sí n-bya ye? Taa wuu sí vâanya ta n-le ke?” mε.

³² Kilecembaabii pi maha funŋyi pen ná yire yaayi kani i tèrigii puni i. Yii sí pi ke, yaaga maha yaaga kyaa li nyε yii na ke, yii Tuŋi Kile à yire puni cè.

³³ Mà jwo yii a yire yaayi caa ke, yii yacyage niŋcyiig' à yaa ku pyi Kile Saanre ná ntiiŋi. Lire ká mpyi, Kile sí yire yaayi sanŋyi puni kan yii á.

³⁴ Yii àha karigii nimpaanŋkii tégε yiye funŋo pen mε, naha na ye nùmpanŋke sí raa sônŋi kuye na. Canŋa maha canŋa ná ku kawaagii cyi nyε.

7

*Yii àha raa pi sanmpii cêεge mε
(Luka 6.37-38, 41-42)*

¹ Yii àha raa pi sanmpii cêεge mε, lire ká mpyi Kile mú sì yii cêεge mε.

² Naha na ye bà yii na sùpyire sannte cêεge mε, amuni Kile mú sí yii cêεge. Cùŋkanni na yii nyε na sùpyire sannte cwôre ke, amuni Kile mú sí yii cù.

³ Naha na mu nyε na nyèseni naa ma cìmpworonji nyiini i, mà li ta bànnanji u nyε mu wuuni i ke, mu nyε na uru naa mà yε?

⁴ Mà tàanna ná lire e, di mu sí n-jà n-jwo ma cìmpworonji'á na u yyére ma a nyèseni wwú u nyiini i, mà li ta bànnanji nyε mu wuuni i yε?

⁵ Mu u à fyìnme tò wwomò na ke, fyànha a bànnanji wwú ma nyiini i, lire ká mpyi, mu sí raa naa raa ncwúu nyèseni tawwuge e ma cìmpworonji nyiini i.

⁶ Yaayi yi nyε Kile wuyo ke, yii àha raa yire kaan pwuunbil'á me, lire baare e pi sí n-jà n-yíri yii kurugo si yii sulugo. Yii àha raa yii kóonji longara wunji cyáan caabii taan me, lire baare e pi sí raa u tánhani.

Kile maha u pyiibii nareyi shuu

(Luka 11.9-13)

⁷ Yii a Kile náare, u sí yii kan, yii a ncaa, yii sí n-ta, yii a bàrage kúuli, ku sí múgo yii á.

⁸ Yii li cè na shin maha shin u nyε na náare ke, uru maha ntaa. Shin maha shin u nyε na ncaa ke, uru maha naa.

Shin maha shin ká bàrage kúu ke, ku sí múgo urufol'á.

⁹ Jofoo u nyε yii shwòhòl'e, ngemu u sí nεε kafaaga kan u pyàñ'á, mà li ta bwúuru u à náare u á yε?

¹⁰ Lire nyε me, mà wwò kan u á mà li ta fya u à náare yε?

¹¹ Nyε yii sùpyiibii pi à pi ke, cyage e yii maha já a yacenyε kan yii pyiibil'á ke, yii nyε a cè a jwo na yii Tunji u nyε nìnyini na ke, ur'á bégel'a tòro yii taan si yacenyε kan u náarafeebil'á mà?

¹² Lire e yaaga maha yaaga yii la nyε sùpyire sannte s'a mpyi yii á ke, yii lire pyi pi á mú. Yire Kile túnntunji Musa Saliyanji ná Kile túnntunpii sanmpii sémebil'á jwo.

Kurigi shuunninji kani

(Luka 13.24)

¹³ Yii jyè tajyinjwòge nimbileni i. Naha kurugo yε kuni li maha kakyaare nò sùpyanji na ke, lire tajyinjwòg'á pèe, lire kùn'à pèe, lire e shinnyahara nyε na naare.

¹⁴ Nka kuni li maha shini ninkwombaanji kaan ke, lire tajyinjwòg'á cyéε, li narama à pen, li naarafeebii nyε a nyaha me.

Cige maha ncè ku yasεεre e

(Luka 6.43-44; 13.25-27)

¹⁵ Kafinivinibii pi maha piye pyi Kile túnntunmii fiige ke, yii a yiye kàanmucaa pire na. Pi aha a ma yii á, pi maha piye pyi mpàa fiige, mà li ta pi funny'á pi sige yaayi fiige.

16 Yii sí pi cè pi kapyiĩkii cye kurugo. Wà sí n-jà ερεzen cige yasere kwòn ηguro cige na la? Lire ηye me, mà fizhiye cige yasere kwòn ηguro cige na la?

17 Lire pyĩnkanni na, cicenni ke yasere'à ηwò, cipege woore s'à pi.

18 Cicenni si n-jà raa yasere nimpere seni me. Cipege mú si n-jà raa yasere niñcenne seni me.

19 Cige maha cige ku ηye ku ηye na yasere niñcenne seni me, ku sí n-kwòn n-wà nage e.

20 Lire e ke yii sí pi cè pi kapyiĩkil'e, bà cige maha ηcè ku yasere e me.

21 Mpii puni pi ηye na mii pyi “Kafooni, Kafooni” ke, pire puni si n-jyè Kile Saanre e me, mii Tunji ñnyii wunji ηyii wuuni pyifeebii kanni pi ηye jyifeebii.

22 Kuru canñke ká nò, shinñyahara sí n-pa mii pyi “Kafooni, Kafooni, wuu mpyi na Kile túnnture yu mu mege na, marii jínabii kòre na yige mu mege na, marii kabwòhii ñnyahagii pyi mu mege na mà?”

23 Lire tēni i, mii sí yi jwo tire sùpyir'á “Mii ηye a sàa yii cè mà nya me. Yii yĩri na taan, yii kapimpyiibii!”

*Yákilifooni ná funño baa shinñi kani
(Luka 6.47-49)*

24 Shin maha shin ká mii jwumpe lógo, maa pu kurigii ñaare ke, urufoo sí n-jà n-tàanna ná yákilifooni w'e ηgemu u à u bage faanra kafaafoge ηun'i ke.

25 Kuru bage faanrañkwooni kàntugo, zànbwòh'à cwo, ka dùyi si ñi na fwu na fwore, ka kafεege si wá na fwu sèe sèl'e na kuru bage ηòñi, ñka ku ηye a cwo me, ñaha na ye ku nintaani na ηye kafaafogo ηun'i.

26 Ñka shin maha shin ká mii jwumpe lógo, maa mpyi u ηye na pu kurigii ñaare me, urufoo na ηye mu à jwo funño baa shin, ηgemu u à u bage faanra nticyenni ηun'i ke.

27 Kuru bage faanrañkwooni kàntugo, zànbwòh'à cwo, ka dùyi si ñi na fwu na fwore, ka kafεege si wá na fwu sèe sèl'e na kuru bage ηòñi, ka ku puni si mpi a wu.»

28 Yesu à puru jwumpe jwo a kwò ke, ka u kàlanji pyĩnkanni si sùpyire kàkyanhala.

29 Ñaha na ye u mpyi na pi kálali ná Kile sífente e. U kàlanji pyĩnkanni ná Kile Saliyanji cyelentiibii wunji pyĩnkanni mpyi niñkin me.

8

*Yesu à tògofoo cùunjo
(Marika 1.40-45; Luka 5.12-16)*

1 Yesu à tíge ñanñke na ke, ka shinñyahara si ntaha u fye e.

² Ka tògofoonji wà si file u na maa ninjkure sín u fere e maa jwo: «Kafoonji, mu aha ƚεε, mu sí n-jà mii tòge láha mii na si mii fíniƚε.»

³ Nyε ka Yesu si u cyεge sànhà maa bwòn u na maa jwo: «Mii à ƚεε, tòge ku láha ma na!» Ka tòge si ntíl'a láha u na.

⁴ Ka Yesu si u pyi: «Cû ma ƚwɔge na, ma hà yaaga jwo sùpya á mε, ƚka ta sì, maa sà maye cyêe sáragawwuƚi na u u ma kàanmucya, sárage kyaa Kile túnntunƚiMusa à jwo tògofeebii kyaa na ke, maa kuru wwû. Lire li sí li cyêe na mu à cùuƚɔ*.»

*Yesu à sòrolashiibii ƚùƚufoonji wà báarapyi cùuƚɔ
(Luka 7.1-10; Yuhana 4.43-54)*

⁵ Mà Yesu yaha u u jyè Kaperenam u kànhe e, Ɔɔmu sòrolashiibii yyaha yyére shinƚi wà à file u na maa u ƚáare na:

⁶ «Kafoonji, mii báarapyiƚi nizinniƚi na wá bage e. U à mùruƚɔ, maa ƚkyaali sèl'e.»

⁷ Ka Yesu si u pyi: «Mii u sà u cùuƚɔ la'?»

⁸ Ka sòrolashiibii yyaha yyére shinƚi si jwo: «Kafoonji, mii ƚùƚk'à cyéε mu u jyè mii pyεnge e. Mu aha ƚwuƚkanƚa ninƚin jwo, kuru sí mii báarapyiƚi cùuƚɔ.

⁹ Mii wi ke, sòrolashiibii ƚii na ƚyε mii ƚùƚɔ na, mii sí ƚyε ƚii ƚùƚɔ na. Mii aha wà pyi “Ta sì” u maha ƚkàre. Mii aha wabεε pyi “Ta ma” u maha mpa. Mii aha na biliƚi pyi “Nde pyi” u maha lire pyi.»

¹⁰ Yesu à yire lógo ke, ka li i u kàkyanhala. Mpii pi mpyi u fye e ke, ka u u jwo ƚir'á: «Sèenji na mii sí yi jwo yii á, mii sàha ntél'a sùpya ƚya ná ƚge dáníyanji fiige e Izirayeli shiinbii shwɔhɔl'e mε!

¹¹ Mii sí yi jwo yii á, shinƚyahara sí raa yíri canƚafworompe ná canƚajyimpe e, si mpa lyí ná Ibirayima ná Ishaka ná Yakuba e Kile Saanre e.

¹² ƚka Izirayeli shiinbii mεε na Kile Saanre à bégele ke, ƚire ƚii sí n-wà cyíinƚi na numpini i. Wani ƚi sí raa myahigií sùu s'a ƚkyànhigií kùru.»

¹³ Nyε Yesu à puru jwo ke, maa sòrolashiibii yyaha yyére shinƚi pyi: «Ta sì pyεnge. Ná mu à dá mii na, nde mu à cya ke, lire li pyi.» Ka u báarapyiƚi si ntíl'a cùuƚɔ lire tèenuuni i.

*Yesu à Pyeri nafεƚcwonji cùuƚɔ
(Marika 1.29-34; Luka 4.38-41)*

¹⁴ Nyε Yesu à kàre Pyeri pyεnge mà sà Pyeri nafεƚcwonji ta tasinnage e cifwuro cye e.

* **8:4** Tògofoonji ká ƚcùuƚɔ, sáragawwuƚi mpyi maha yaa u u cyεere kàanmucya sèl'e si ƚcè kampyi u à cùuƚɔ, u u nta a uye cyêe sùpyire na. † **8:7** Mà tàanna ná Yahutuubii Kile kuni i, shinƚi u ƚyε u ƚyε ƚi Kile kuni i mε, Yahutu ƚyε a mpyi a yaa u jyè uru pyεnge e mε. U aha lire pyi, u mpyi maha ƚwɔhɔ Kile yyahe taan.

15 Ka Yesu si bwòn u cyεge na, ka cifwure si láha u na. Ka u u yîri, maa jiyi kan Yesu á.

16 Yàkoŋk'à nɔ ke, ka pi i wá na ma ná jínacyaanbii nijyahamil'e Yesu á. Ka u u jínabii kàr'a yige pi e ná u jwɔjwumpe e, maa yampii puni cùuŋɔ.

17 Nyε lire pyiŋkanni na, ka Kile túnntunŋi Ezayi jwumpe si fúnŋɔ, u mpyi a jwo: «U à jyè wuu ná wuu cwòhɔmpe shwòhɔl'e, maa wuu yampe láha wuu na‡.»

*Mpii la ku nyε si ntaha Yesu fye e ke
(Luka 9.57-62)*

18 Nyε shinjyahara mpyi a pa Yesu kwùulo, lire kurugo ka u u cyelempyiibii pyi pi banj jyiile ná ur'e.

19 Ka Kile Saliyaŋi cyelentuŋi wà si file u na maa u pyi: «Cyelentuŋi, mii sí n-taha mu fye e ma tasheyi puni i.»

20 Ka Yesu si u pyi: «Wygii na nyε sigepwuunbil'á, shèere mú sí nyε sanjcyεenr'á. Nka tashwɔngɔ nyε Supyaŋi Jyaŋi á mε.»

21 Ka u cyelempyaŋi wabεε si u pyi: «Kafoonj, yyére, mii aha na tunj tò, mii sí n-ta n-pa n-taha mu fye e.»

22 Ka Yesu si u pyi: «Taha mii fye e, maa kwùubii yaha pi a piye tùni.»

*Yesu à kafeebwòhe yyéεŋε banj juy'i
(Marika 4.35-41; Luka 8.22-25)*

23 Nyε Yesu à jyè bakwòoge e, ka u cyelempyiibii si jyè u fye e.

24 Ka kafeebwòhɔ si yîri na fwu banj juy'i, fo lwòhe na ŋko si bakwòoge tò. Lir'à Yesu ta u u ŋwúuni.

25 Ka pi i file u na, maa u jè maa jwo: «Kafoonj, yîri maa wuu shwò, lire baare e wuu sí n-kwôro lwòhe e.»

26 Ka u u pi pyi: «Naha na yii na fyáge ye? Naha na yii dányan'á cyére ye?» Maa yîr'a yyére maa fànha cyán kafεεge ná banj lwòhe na. Ka yi puni si yyére siu!

27 Ka pi puni si wá na ŋkyáali u na, maa jwo: «Naha supyi-fiwe u nyε ŋge nàŋi, fo ka kafεεge ná lwòhe si ntèen u wuuni taan ye?»

*Yesu à jínacyaan shuunni cùuŋɔ
(Marika 5.1-20; Luka 8.26-39)*

28 Nyε ka Yesu si banj jyiil'a sà nɔ Gadara shiinbii kùluni i. Ka jínacyaan shuunni si fworɔ fanjyi iS mà u jùŋɔ bê. Pi mpyi a pi sèe sèl'e, fo wà sàha mpyi na já a tòro kuru kuuge e mε.

29 Ka pi i wá na yu fànha na: «Kile Jyaŋi, naha mu nyε na jcaa wuu á ye? Mu à pa mpa kawaa pyi wuu na mà ta tènì sàha nɔ mà?»

‡ 8:17 Ezayi 53.4 § 8:28 Yahutuubii maha pi fanjyi wwù kafaayi juy'i. Pi maha ku jwòoge yal'a yaa fo maha tatεεnŋɔ yaa mú.

³⁰ Nyε lir'à caakurumbwəhə ta ku u lyî pi byanhampe e.

³¹ Ka jínabii si Yesu jáare sèl'e na: «Mu aha wuu kàr'a yige mpíi sùpyiibil'e, ma a wuu yaha wuu sà jyè mpíi caabil'e.»

³² Ka u u pi pyi: «Yii a sè.» Ka pi i fworò pire nàmbaabii shuunninji i, maa sà jyè pire caabil'e, ka caakuruŋke puni si sùrug'a yîri nanke numpenge na, mà cwo cwo banji i mà kwû.

³³ Ka cáanahabii si fê a kàre kànhe e, nyii cyi à pyi ke, maa sà cyire yyaha jwo, mà cye cyán jínacyaanbii wogigii na.

³⁴ Ka kànhe shiinbii puni si ntíl'a fwor'a kàre Yesu jùŋə tabenji i. Pi à sà u nya ke, maa u jáare sèl'e na u fworò pire kùluni i.

9

*Yesu à supyimuruŋə cùŋə maa ku kapegigii yàfa ku na
(Marika 2.1-12; Luka 5.17-26)*

¹ Nyε ka Yesu si jyè bakwəoge e, maa banji jyiil'a kàre u yabilinji kànhe e.

² Ka pi i mpa u á ná yanji w'e u yasininŋke e, u mpyi a mùruŋə. Yesu à pi nya pi à dá uru na ke, maa jwo supyimuruŋk'á: «Na jya, màban le maye e! Mu kapegigil'à yàfa mu na.»

³ Nyε Kile Saliyanji cyelentiibii pi mpyi wani ke, ka pire pìi si wá na sònŋi piye funŋ'i na Yesu na Kile mεge kèεge.

⁴ Ka Yesu si ntíl'a pi sònŋəre cè, maa jwo pi á: «Naha na yii nyε ná nte sònŋəpeere shinji i yε?

⁵ Mà jwo “Mu kapegigil'à yàfa mu na” ná “Yîri, ma a jaare” yii nyii na, cyire kapyaaagii mú shuunni i, ndire jwumə p'à táan yε?

⁶ Nka yii pi li cè na síŋi na nyε Supyanji Jyanji á naha ninŋke na, u wà kapegii yàfa u na.» Lire e u à jwo supyimuruŋk'á: «Yîri, maa ma yasininŋke lwó, maa sè pyenge.»

⁷ Ka u u ntíl'a yîr'a kàre pyenge.

⁸ Sùpyir'à lire nya ke, ka pi i fyá maa Kile pêe, uru ŋgemu u à ŋge síŋi fiiginji kan sùpyir'á ke.

*Yesu à lyî ná mεpεngε shiinbil'e
(Marika 2.13-17; Luka 5.27-32)*

⁹ Yesu à yîri wani ke, u à sà múnalwəore shwofoonji wà nya u à tèn u báaraŋi tapyige e, u mεge mpyi Macwo. Ka Yesu si u pyi: «Yîr'a taha na fye e.» Ka u u yîr'a taha u fye e.

¹⁰ Nyε lire kàntugo ka Yesu ná u cyelempyiibii si sà ntèn na lyî Macwo bage e ná mεpεngε shiinbii niŋyahamil'e mu à jwo múnalwəore shwofeebii ná piiberii.

¹¹ Farizhεenbii pìl'à lire nya ke, maa Yesu cyelempyiibii pyi: «Naha na yii cyelentuŋi na lyî ná múnalwəore shwofeebii ná mεpεngε shiinbii piiberil'e yε?»

12 Yesu à yire lógo ke, maa jwo: «Mpii pi à cùuŋɔ ke, wempyiŋi kyaa nyɛ pire na mɛ, mpii pi na yà ke, pire na u kani nyɛ.

13 Kile à jwo u Jwumpe Semɛŋi i “Yii a jùŋaara taa yii shinŋɛɛbii na, lir'à táan mii á mà tòro sáragawwuuni na*.” Nyɛ yii sônŋɔ puru jwumpe jwɔhe na. Naha na yɛ mpii pi nyɛ na piye sônŋi na pir'à tí ke, mii nyɛ a pa niŋke na pire tayyerege e mɛ. Nka mpii pi à li cè na pire nyɛ a tí mɛ, pire tayyerege e mii à pa.»

Jwumpe Nintanmpe fành'à nyaha Yahutuubii làdaabii woge na
(Marika 2.18-22; Luka 5.33-39)

14 Lire kàntugo Yuhana Batizelipyiŋi cyelempyiibil'à pa Yesu yíbe na jaha na pire ná Farizhɛɛnbii maha súnŋi leni, Yesu cyelempyiibii sí nyɛ na u leni mà yɛ?

15 Ka Yesu si pi pyi: «Cipooŋi ceveebii sí n-jà yyaha tanha, mà pi yaha ná cipooŋi i cikwɔɔnre na la? Nka tɛni là na ma, cipooŋi sí n-pa n-yige pi shwɔhɔl'e. Lire tɛni i pi sí n-ta raa súnŋi leni.

16 Wà nyɛ na v àanvɔnŋɔ taha na v àanŋjyɛga tacwɔngɔ jwooli mɛ. Lire ká mpyi, v àanvɔnŋke maha v àanŋjyɛge kèɛge, tacwɔng'a sì nàara a pèe.

17 Wà mú sí nyɛ na sinmpurugo leni seeye boolyɛgil'e† mɛ. Lire baare e p'aha mpa ntanha, pu maha pu yalenke jya, maa wu, yalenk'a sì ŋkèɛge. Pi maha sinmpuruge leni seeyi boofɔnŋkil'e, yire mú shuunniŋi y'à bɛ.»

Yesu à ceɛŋi wà cùuŋɔ, maa Zharusi pworonŋi buwuŋi jɛ
(Marika 5.21-43; Luka 8.40-56)

18 Nyɛ mà Yesu yaha puru jwumpe na, Yahutuubii jùŋufoonŋi wà à pa niŋkure sín u taan maa jwo: «Yesu! Mii pworonŋ'a kwú numɛ. Maye sanŋa yaha, maa mpa ma cyeyi taha u na, u sí jɛ.»

19 Ka Yesu ná u cyelempyiibii si yíri na ŋkèɛge ná u e.

20 Mà pi niŋkaribii yaha, ceɛŋi wà à file Yesu na maa bwɔn u v àanntinŋke zhwɔɔre na. Lùwulinŋkwombaayi mpyi uru ceɛŋi na yee ke ná shuunni funŋ'i.

21 U mpyi na yu uye funŋ'i: «Mii aha bú jà a bwɔn u v àanŋyi na, mii sí n-cùuŋɔ.»

22 Ka Yesu si yyaha kèɛnŋ'a wíl'a u jya, maa jwo u á: «Na pworo, ma hà raa fyáge mɛ, jaha na yɛ mu dáníyanŋ'à mu cùuŋɔ.» Ka ceɛŋi si ntíl'a cùuŋɔ.

* 9:13 Oze 6.6 † 9:17 Seeyi boni na nyɛ boro, Yahutuubii maha ndemu jwoolo ná yatɔɔre seeyi i maa lwɔhe, lire nyɛ mɛ nùjirimpe, lire nyɛ mɛ ɛɛɛɛɛn sinmpe leni l'e ke.

²³ Yesu à sà nɔ uru jùŋufoonji pyenge e, maa kwùge tìmpirigii wɔyifeebii ná supyinyahare nya ti i nyàha na wùruge tiye e ke, maa jwo pi á:

²⁴ «Yii caala a yîri naha, pùceebilini nyɛ a kwû mɛ, li na ŋwúuni.» Ka pi i wá na jcyàhali u na.

²⁵ Sùpyir'à fwor'a kwò pyenge e ke, ka Yesu si jyè bage e, maa pyàŋi buwuŋi cù cyege na, ka u u yîri.

²⁶ Ka lire kani si jcaala lire kùluni puni i.

Yesu à fɔynmii shuunni ná búbu cùŋɔ

²⁷ Yesu à fworu wani na ŋkèege ke, ka fɔynmii shuunni si ntaha u fye e maa wá na yu fànha na: «Dawuda Tuluge Shinŋi, jùŋaara ta wuu na!»

²⁸ U à sà jyè pyenge e ke, ka pire fɔynmpii si file u na. Ka u u pi pyi: «Yii à dá na mii sí n-jà yii cùŋɔ la?» Ka pi i jwo: «Ɔɔn, mu sí n-jà, kàfoonji.»

²⁹ Ka u u bwòn pi jyiigii na maa jwo: «Li sí n-pyi yii á mà tàanna ná yii dániyaŋi i.»

³⁰ Ka pi i ntíi na jaa. Ka u u yi jwo a waha pi á na pi a piye kàanmucaa, pi àha wà yaha u li cè mɛ.

³¹ Ŋka pi à yîri wani ke, pi à kàr'a sà a lire kani yu lire kùluni puni i.

³² Nyɛ pir'à yîri Yesu taan ke, ka pìi si mpa ná búbu e. Jínaŋi wà u mpyi u e.

³³ Yesu à jínaŋi kòr'a yige ke, ka búbuŋi si ntíi na yu. Supyinyahare ti mpyi wani ke, ka lire si tire kàkyanhala, ka ti i wá na ŋko: «Wuu sàha ŋkwò a nde kani fiige nya Izirayeli kìni i mɛ!»

³⁴ Ŋka Farizhɛɛnbil'à jwo na jínbii jùŋufoonji fànhe cye kurugo, Yesu nyɛ na jínbii kòre na yige pifeebil'e.

Sùmakwɔɔg'à pêe, ŋka sùmakwɔɔnbil'à cyéɛ

³⁵ Nyɛ Yesu mpyi na jaare na mâre kànbwoyi ná kànpyɛɛɛɛ puni na. U mpyi na sùpyire kálali Kile Jwumpe kàlbabayi i, maa Jwumpe Nintanmpe yu mà yyaha tíi ná Kile Saanre e, maa yampii puni ná cwòhɔmɔfeebii puni cùŋi.

³⁶ U à supyinyahare nya ke, ka pi jùjaare si u ta sèl'e, naha na ye ti mpyi a kànha maa jcwònrɔ, mu à jwo mpàa pi nyɛ piye jùŋɔ kurugo.

³⁷ Ka Yesu si jwo u cyelempyiibil'á: «Sùmakwɔɔg'à pêe, ŋka sùmakwɔɔnbil'à cyéɛ.

³⁸ Lire e ke yii kɛɛɛge foo jáare, u u pìi bâra sùmakwɔɔnbii na.»

10

*Yesu à u cyelempyiibii yyer'a tun
(Marika 3.13-19; Luka 6.12-16)*

¹ Lire kàntugo ka Yesu si u cyelempyiibii ke ná shuunniŋi yyere, maa fàñhe kan pi á, pi jà pi a jínabii kàre pi a yige pifeebil'e, pi raa yampii puni ná cwòhómòfeebii puni cùuŋi.

² Tùnnunmpii ke ná shuunniŋi mēyi yi nyε nje: niŋcyiŋi u nyε Simo pi maha mpyi Pyeri ke, ná u siŋeŋi Andire ná Zebede jyaabii Yakuba ná u còonŋi Yuhana

³ ná Filipi ná Baritelemi ná Tomasi ná Macwo nge u mpyi na múnalwòore shuu ke, ná Alife jyaŋi Yakuba ná Taadi*

⁴ ná Simo pi maha mpyi Zeloti† ke, ná Zhudasi Isikariyoti nge u sí n-pa Yesu le cye e ke.

(Marika 6.7-13; Luka 9.1-6)

⁵ Pire shiin ke ná shuunniŋi Yesu à yεε maa nta a pi tun. U à jwo pi á: «Yii àha nŋyè Samari shiinbii kànyi ná supyishinŋi sanŋi wuy'e mε,

⁶ nka yii a si Izirayeli shiinbii yyére, pire mpiimu pi nyε mu à jwo mpàpinniŋi ke.

⁷ Mà yii niŋkaribii yaha, yii a Jwumpe Nintanmpe yu sùpyir'á na Kile Saanre tèn'à byanhara.

⁸ Yii raa yampii cùuŋi, yii raa kwùubii jèni, yii raa tògofeebii cùuŋi, yii raa jínabii kàre yii a yige sùpyire e. Yii à ti ta mana, yii a ti kaan mana.

⁹ Yii àha sεεn, lire nyε mε wyéε, lire nyε mε wyéεpya lwó si nde yii dufaabil'e mε.

¹⁰ Yii àha kùshebòrii lwó mε, yii àha vàanntinyε shònwuyo lwó mε, yii àha tanhaŋyi yabεε lwó mbàra yii tooyi wuyi na mε, yii àha kàbii lwó mε. Yii li cè na báarapyin'á yaa u a nkaan u a lyí.

¹¹ Yii aha jyè kànbwòh'e, lire nyε mε kànbilere e, yii sùpya cya nŋemu u sí nεε yii sunmbage na ke. Yii aha uru sùpya ta, yii i nkwòro wani fo yii sà nò yii tèekani na.

¹² Yii aha jyè pyεngε maha pyεng'e ke, yii pi shéεre “Kile u yyenŋke kan yii á.”

¹³ Kuru pyεnge shiin ká yii fwùŋi shwò, pi sí kuru yyenŋke ta. Nka pi aha mpyi pi nyε a yii fwùŋi shwò mε, pi sí kuru yyenŋke ta mε.

¹⁴ Yii aha nkaare cyage k'e, ka pi i yii sunmbage cyé, maa mpyi pi nyε a nɛn'a yii jwumpe lógo mε, yii nivworobii kuru kàñhe e, yii yii tooyi bambaŋi kwòro kwòr'a wu wani‡.

¹⁵ Sèenŋi na mii sí yi jwo yii á, canŋke Kile sí sùpyire puni sàra si ntàanna ná ti kapyiinŋkil'e ke, nde li sí yire kànyi sùpyire ta ke,

* **10:3** Taadi, kuru ku nyε u mεge shònwo. Mεge niŋcyiige ku nyε Zhudasi (Luka 6.16). † **10:4** Zeloti: kuru mεge jwòhe ku nyε: «kini kyal'à táan nŋemu á sèl'e ke». ‡ **10:14** Mà tooyi bambaŋi kwòro kwòr'a wu kànha na: lire jwòhe ku nyε, wuu nàzhan à fworò yii karigil'e, yii jùŋò tuguro ti. Yii Marika 6.11 ná Luka 9.5 wíi.

lire sí n-waha mà tòro Sòdòmu kànhe ná Gòmòri kànhe shiinbii wuuni na.»

(*Marika 13.9-13; Luka 21.12-17*)

¹⁶ Ka Yesu si núr'a jwo: «Yii lógo! Mii sí yii tun, ñka yii sí n-pyi sùpyire shwòhòl'e mu à jwo mpàa pi ñye sige yaaya shwòhòl'e. Yii a yiye kàanmucaa bà wwòo ñye mε, yii pyi tatεennugo sùpyii mpánmpòròyò^S fiige.

¹⁷ Yii a yiye kàanmucaa sùpyire na, ñaha na yε pi sí n-kwò n-pa raa yii yiri yukyaabii yyére, s'a yii bwùun ná kàsòrigil'e pi Kìle Jwumpe kàlambayi i.

¹⁸ Pi mú sí n-kwò raa yii cwòre raa sì fànhafeebii ná saanbii yyére, mà li ñùñke pyi na yii na ñye mii cyelempyii. Lire cye kurugo yii sí mii kyaa jwo Yahutuubil'á, sí mii kyaa jwo supyishinji sanñ'á mú.

¹⁹ Ñka tēni i pi sí n-pa raa yii leni cye e ke, jwumpe yii sí n-jwo, ná pyiñkanni na yii sí pu jwo ke, yii àha lire tēge yiye funñò pēn mε. Jwumpe yii à yaa yi jwo ke, lire tēni yabilinji i, puru sí n-tíge yii funñ'i.

²⁰ Yii li cè na yii yabilimpil'e bà puru jwumpe sí n-fworo mε, yii Tunji u ñye Kìle ke, uru Munaani li sí raa yu yii cye kurugo.

²¹ Pii sí n-pa raa pi cìmpyibii kaan pi a bùu, tiibii pii sí n-pa raa pi pyibii kaan pi a bùu, pyibii pii mú sí n-pa n-yíri pi sifeebii kurugo si pi kan pi bò.

²² Yii kyaa sí n-pēn sùpyire pun'á mii mεge kurugo. Ñka ñgemu ká já a uye waha maa ntēen Kìle kuni i fo mà sà nò tēgeni na ke, urufoo sí n-shwò.

²³ Pi aha yii kyéregē kànhe k'e, yii fê a fworo kur'e, yii raa sì kabēr'e. Sēñi na mii sí yi jwo yii á, mà jwo yii pi Izirayeli shiinbii kànyi puni ñaara a kwò ke, Supyañi Jyañi sí nùru n-pa.

²⁴ Cyelempyañi sì n-jà n-pêe n-tòro u cyelemtunji na mε, biliwe mú ñye a pēe u káfoonji na mε.

²⁵ Li tēgeni li ñye cyelempyañi u pa mpyi cyelemtunji fiige, bilinji mú sí mpa mpyi u káfoonji fiige. Ná pi à já a pyengefoo tàanna ná jínabii ñùñufoonji Belizebuli i, mpii pi ñye pyengefoo shiinbii ke, pire wuuni sì n-tòro mà?

(*Luka 12.2-9*)

²⁶ Lire kurugo yii àha raa fyáge pi na mε. Yii li cè, kyaa maha kyaa l'à ñwòhò ke, cyire puni sí n-pa raa ñaa. Kyaa maha kyaa li ñye numpini i ke, lire là mú sì n-kwòro ñcèmbaa mε.

²⁷ Mii aha jwumpe mpemu jwo yii á numpini i ke, yii a puru yu canñke e. Mpe mii à jwo yii á katilwòhòre e ke, yii dùgo yii a puru jáare katanñyi ñun'i.

²⁸ Mpii pi maha já a sùpyañi cyeere bò, ná pi sì n-jà u múnaani bò mε, yii àha raa fyáge pire na mε. Kilenji u maha já a sùpyañi

múnaani ná u cyeere shi bò nafugombaage e ke, uru na yii à yaa yii a fyáge.

²⁹ Tá zíziine shuunni maha mpére daashi nin̄kin kanna me? N̄ka lire zíziini là nin̄kin sí n-kwû yii Tun̄ji Kile pàama me.

³⁰ Yii pi ke, ali n̄n̄joore ti nȳe yii n̄nȳi i ke, Kile à tire puni pèerege cè.

³¹ Lire kurugo yii àha núru kyaa tège yii yiye fun̄ᵛ p̄en me! Yii shin maha shin kan'à waha Kile na mà tòro tire zíziine n̄nyahara na.

³² Shin maha shin ká yyére li na sùpyire nȳi na na uru na nȳe mii wu ke, mii Tun̄ji u nȳe n̄nȳi na ke, mii mú sí n-yyére li na uru nȳi na na urufoo na nȳe mii wu.

³³ N̄ka ngemu ká mii cyé sùpyire nȳi na ke, mii Tun̄ji u nȳe n̄nȳi na ke, mii mú sí urufoo cyé uru nȳi na.

(Luka 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Yii àha raa s̄n̄ni na mii à pa si mpa jwumaben̄ke le sùpyire ná tiye shw̄h̄l'e n̄n̄ke na mà de! Mii nȳe a pa ná yyejin̄ke e me, ná kàshige e mii à pa.

³⁵ Naha kurugo ye mii à pa mpa “jyafoon̄i ná tufoon̄i láha piye na, si pworofoon̄i ná nufoon̄i láha piye na, si napworon̄i láha nacwon̄i na.

³⁶ P̄i u z̄amp̄enmii sí n-pa n-pyi pi pyenge shiin̄bii ya-bilimp̄ii*.”

³⁷ Shin̄ji u à u tun̄ji, lire nȳe me u nun̄ji kyaa táan uy'á mà tòro mii na ke, urufoo nȳe a yaa ná mii cyelempyigire e me. Shin̄ji u à u jyan̄ji, lire nȳe me u pworon̄i kyaa táan uy'á mà tòro mii na ke, urufoo nȳe a yaa ná mii cyelempyigire e me.

³⁸ Shin̄ji la ku nȳe si mpyi mii cyelempya ke, urufoo u taha mii fye e, pi méé mpyi na sí urufoo bò kworokworocige na. Lire baare e urufoo nȳe a yaa ná mii cyelempyigire e me.

³⁹ Ngemu la ká mpyi si u nin̄jaan̄i yaa n̄w̄ ke, urufoo n̄umpan̄ke sí n-kèege, n̄ka ngemu ká k̄antugo wá u nin̄jaan̄'á mii kurugo ke, urufoo sí n̄umpan̄ja ta.

(Marika 9.41)

⁴⁰ Shin maha shin ká yii cùmu lem̄e n̄w̄ ke, urufoo mú à mii cùmu lem̄e n̄w̄, ngemu sí ká mii cùmu lem̄e n̄w̄ ke, urufoo mú à mii tunvoon̄i cùmu lem̄e n̄w̄.

⁴¹ Ngemu ká Kile t̄un̄ntun̄ni wà cùmu lem̄e n̄w̄, mà lire n̄n̄ke pyi na u na Kile t̄un̄nture yu ke, t̄on̄ni Kile sí n-pa n-kan Kile t̄un̄ntumpil'á ke, uru t̄on̄ni Kile sí n-kan urufol'á. Sùpyire ti nȳe na fyáge Kile na ke, wà ha tire tà cùmu lem̄e n̄w̄, mà lire n̄n̄ke pyi na ti na fyáge Kile na, Kile sí urufoo s̄ara tire fiige.

* 10:36 Mishe 7.6

42 Nǵemu ká lùṅiṅe fùṅṅcwoṅkwuṅyaga kan ṅge nàṅkocyaanji wà á, mà lire ṅùṅke pyi na u na ṅye mii cyelempya ke, sèṅi na mii sí yi jwo yii á, urufoo sí n-sì lire tònṅi ta.»

11

1 Nye Yesu à kwò yire yereyi ṅkanṅi na u cyelempyiibii ke ná shuunnin'á ke, maa ṅkàr'a sà a sùpyire kâlali, maa Jwumpe Nintanmpe yu pi á pi kànyi na.

*Yuhana Batizelipyinji à tūntunmii tun Yesu á
(Luka 7.18-35)*

2 Nye mà Yuhana Batizelipyinji yaha kàsuṅi i, u mpyi a Kile Nṅcwoṅrṅṅi kapyiinṅkii kyaa lógo. Ka u u u cyelempyiibii pìi tun Yesu á

3 pi sà yibe na: «ṅge kyaa l'á jwo na u sí n-pa ke, mu u ṅye u wi laa, wuu a wabere sigili?»

4 Ka Yesu si pi pyi: «Yii à ndemu lógo maa ndemu ṅya ke, yii a sì, yii i sà lire yyaha jwo Yuhana á na

5 “Fyinmpii naha na ṅaa, tonṅegeyifeebii sí i ṅaare, tògofeebii na ṅcùṅi, ṅùṅcunnibii sí i nùru, kwùubii sí i ṅèni, Jwumpe Nintanmpe sí i yu fòṅofeebil'á.

6 Nye mii kapyiinṅkii ká mpyi cyi ṅye a ṅemu pyi u à cye láha mii na me, urufoo wuun'à ṅwò.”»

7 Nye Yuhana cyelempyiibil'à kàre ke, ka Yesu si wá na Yuhana kyaa yu sùpyir'á, u à jwo: «Canṅke yii ná ṅkàre síwage e ke, taha ṅyegge yii mpyi a kàr'a sà wíi kafegge sí i ku ṅyàha la?

8 Naha yii sí mpyi a kàr'a sà wíi ye? Vàansinayafoo la? Yii li cè na mpìi pi maha vāansinayi leni ke, pire maha mpyi saanbii bayi i.

9 Lire sannii ke, ṅaha yii mpyi a sà wíi ye? Kile tūntunṅo la? Mii sí yi jwo yii á, u bá à fānha tò Kile tūntunṅo na.

10 Naha kurugo ye Kile Jwumpe Semēṅi à jwo ṅemu kyaa na na

“Wíi, mii sí na tūntunṅi tun

u sà mu kuni yaa mu yyaha na*” ke,

uru tūntunṅi u ṅye Yuhana.

11 Sèṅi na mii sí yi jwo yii á, sùpya sàha ṅkwò a si ṅemu u à fānha tò Yuhana Batizelipyinji na me, lire ná li wuuni mú i, Kile Saanre shiinbii puni nimbilen'à fānha tò Yuhana na.

12 Mà lwó Yuhana Batizelipyinji Kile jwumpe tējwuuni na, mà pa nò nume na, mpìi la ku ṅye si jyè Kile Saanre e ke, shinpiibii na pire kyéregge, pi s'à piye waha si jyè t'e.

13 Kile tūntunṅi MusaSaliyanji ná Kile tūntunmpii sanmpil'à jwo Kile Saanre kyaa na, fo mà pa nò Yuhana tēni na.

* 11:10 Malaki 3.1

14 Kampyi yii sí n-jà n-dá pu na, Elinji mpanji shεεnre Kile Jwumpe Semεnji a jwo ke, yii li cè uru u nyε Yuhana.

15 Ngemu la ká mpyi si kariii yyaha cè ke, urufoo u u ninjyigigii cyán sèl'e.

16 Ná naha shi i mii sí nte sùpyire shinji tàanna yε? Ti na nyε mu à jwo nànkopyire, ntemu ti nyε na bâhare káfuge na ke, tà na bâhare maa nko ti shèεfeebil'á

17 “Wuu à tinnmpini wyi yii á, yii nyε a nen'a kwôhε mε. Wuu à jáhampe myahigii cêe yii á, yii nyε a nen'a mεε sú mε.”

18 Yii li cè, Yuhana à pa ke, u mpyi na njyitœon wu lyi mε, u mú mpyi na sinmε byii mε, ka pi i jwo na jina u nyε u e.

19 Nyε Supyanji Jyanji à pa, maa lyi maa byii, ka pi i jwo na u sônnoε nyε a taha yaage kabεε na mε, fo njyini ná sinmbyaani kanni, maa núr'a pyi mεpεnge shiinbii cevoo mu à jwo múnalwœore shwofeebii.

Nka yákilifente Kile maha nkaan ke, tire ká mpyi wà á, li maha jcè urufoo kapyiin'kil'e.»

Yesu à kanyi yà faha

(Luka 10.13-15)

20 Nyε kanyi na Yesu à tòro maa kakyanhala kariii ninyahagii pyi, ka yire kanyi shiin si mpyi pi nyε a nen'a pi toronkanni kêenε mε, ka Yesu si wá na yire shiinbii fare.

21 U à jwo: «Yii Korazen kânhe shiinbii, yii wuun'à kêεge! Yii Betisayida kânhe shiinbii, yii wuun'à kêεge! Naha na yε kakyanhala karigii cyi à pyi wani yii yyéε ke, kampyi Tiri kânhe ná Sidon kânhe e†, cyire mpyi a pyi, numε mpyi na sí pi ta pi à pi toronkanni kêenε maa láha kapegigii na fo tœemœni i, maa cafubœrigii le mà pyi pi vœanji, maa cwœœnre wu piye na.

22 Lire kurugo mii sí yi jwo yii á, canñke Kile sí sùpyire puni sâra si ntœanna ná ti kapyiin'kil'e ke, nde li sí n-pyi yii na ke, lire sí n-waha mà tòro Tiri ná Sidon kanyi wuuni na.

23 Yii Kapεεnamu kânhe shiinbii pi ke, yii na sœnñi na yii sí n-kàre Kile yyéε nñyini na bε? Lire mpyi nyε mε, yii sí n-sii n-tîrige fo njñke nwœhœ shiinbii cyage e. Naha kurugo yε kakyanhala karigii cyi à pyi wani yii yyéε ke, kampyi Sœdœmu kânhe e cyire mpyi a pyi, ku shiinbii mpyi na sí n-yyéε pi kapegigii na. Ku mú mpyi na sí n-pyi wani fo mà sà nœ ninjaa na.

24 Lire kurugo mii sí yi jwo yii á, canñke Kile sí sùpyire puni sâra si ntœanna ná ti kapyiin'kil'e ke, nde li sí yii Kapεεnamu kânhe shiinbii ta ke, lire sí n-waha n-tòro Sœdœmu kânhe shiinbii wuuni na.»

† 11:21 Tiri ná Sidon na mpyi kânboyo shuunni njemu y'à cè ná kapegigii mpyinji i ke (Ezayi 23.1-18; Ezekiyeli 26; Zhoueli 3.4-8; Amœsi 1.9-10).

Yesu u maha tanɔŋke kan sùpyan'á
(Luka 10.21-22)

²⁵ Nyε Yesu à kwò puru na ke, maa jwo: «Tufoonji Kile, nɔnyɔnji ná jɔŋke Kafoonji, mii fwù nyε mu na, ɔaha na ye kani mu à ɔwɔhɔ yákilifeebii ná kaceempii na ke, mu à lire cyêe nàŋkopyire na.

²⁶ Sêe wi, Tufoonji, mu à lire pyi mà tàanna ná ma ɔyii wuuni i.»

²⁷ Lire kàntugo maa jwo sùpyir'á: «Mii Tuɔnji à karigii puni le mii cye e. Sùpya nyε a Jyafoonji cè Tufoonji baare e mε. Sùpya mú nyε a Tufoonji cè Jyafoonji baare e mε, fo Jyafoonji la ká mpyi si u cyêe ɔngemu na ke.

²⁸ Yii a ma mii yyéere, yii pi à kàha maa ntugo ke, mii sí tanɔŋɔ kan yii á.

²⁹ Yii a báaraɔnji pyi mii á, yii i na yaha s'a yii kêɛnɔnji. Lire ká mpyi, yii sí tanɔŋɔ ta, ɔaha na ye mii nyε jùmpɔɔŋefoo, mii karigii mú sí nyε a waha mε.

³⁰ Mii báaraɔnji pyim'à táan, tugure mii sí n-tège yii ɔɔɔ'ɔ ke, tir'à faha.»

12

Nje Yesu à jwo canɔŋke kyaa na ke
(Marika 2.23-28; Luka 6.1-5)

¹ Nyε canɔŋka, Yesu ná u cyelempyiibii mpyi na ntùuli sùma kooyi y'e, kuru canɔŋke na mpyi canɔŋɔ. Cyelempyiibii katege wuubii pi mpyi, ka pi i sùmaɔcahayi yà kwòɔn na mínage na ɔkùru*.

² Farizhɛɛnbii pìl'à lire ɔya ke, maa Yesu pyi: «Wíi, mu cyelempyiibii na canɔŋke kafuunɔŋkii pyi†!»

³ Ka u u pi pyi: «Nde Saanɔnji Dawuda à pyi ke, yii nyε a lire kála mà? Canɔŋka mà u ná u fyèɔwɔhɔshiinbii katege wuubii yaha,

⁴ u à jyè Kile bage e, maa sárage bwúuruɔnji wà lwó a kyà, maa wà kan u fyèɔwɔhɔshiinbil'á. Mà li ta sáragawwuubii kanni pi mpyi a yaa pi jà a uru bwúuruɔnji kyà.

⁵ Taha yii nyε a li kála Kile Jwumpe Semɛɔnji i na sáragawwuubii ká báara pyi Kileɔnaarebage e canɔŋke e, lire nyε na ntòre kapegil'e mε?

⁶ Mii sí yi jwo yii á, wà na nyε naha ɔngemu u à pèe Kileɔnaarebage na ke.

* **12:1** Kile Jwumpe Semɛɔnji à li cyêe na wà katege wu ká a ntùuli kεrege e, na u sí n-jà sùmaɔnji wà kwòɔn ná cyεge e, si ɔjyɔ wani kεrege e (Duterenɔmu 23.25). † **12:2** Mà tàanna ná Farizhɛɛnbii sòɔɔɔkanni i, mu aha sùma kwòɔn ná cyεge e, mu à báara pyi. Lire e pi à Yesu cyelempyiibii cêεge na pi à báara pyi canɔŋke (Ekizodi 34.21).

7 Jwumpe Kile à jwo na yii aha a nùnaara taa yiye na, na lir'à táan ur'á mà tòro sáragawwuuni na‡ ke, kampyi yii mpyi a puru jwòhe cè, sùpyire ti nte yii à ti cêεε mà li ta ti nyε a yaaga pyi mε, yii mpyi na sì nyε lire pyi mε.

8 Supyañi Jyañi ká kyaa maha kyaa jwo mà yyaha tí ná canḡḡke e ke, li sì n-jà n-tòro lire na mε.»

*Yesu à cyenkwugofoo cùḡḡ canḡḡke e
(Marika 3.1-6; Luka 6.6-11)*

9 Lire kántugo Yesu à yíri wani, maa ḡkàre kuru cyage shiin Kile Jwumpe kàlambage e.

10 Lir'à nàñi wà ta wani ná cyenkwuge e. Ka pi i Yesu pyi: «Mà sùpya cùḡḡ canḡḡke e, tá lir'à yaa ná mpyi iḡ?» Kaḡḡḡ pi mpyi na jcaa ná kuru yibige e, si nta tìgire cyán Yesu na.

11 Ka Yesu si pi pyi: «Jofoo u nyε yii shwòhòl'e, ná mpà ninjin na nyε u á, ka uru mpàñi si jcwò wyige e mà bê ná canḡḡke e, urufoo sí nyε u yaha wwùmbaa yε?

12 Yii nyε a li cè na sùpyaḡi tayyéreg'à pêe mpàñi woge na sèe sèl'e mà? Yii li cè, mà tàanna ná Kile Saliyañi i, kacenni mpyin'á jwò canḡḡke e.»

13 Nyε u à kwò puru na ke, maa jwo cyenkwugefol'á: «Ma cyεge sànhana.» U à ku sànhana ke, ka ku u jcwòḡḡ ku sanḡke fiige.

14 Nyε Farizhεenbii pi mpyi wani ke, ka pire si fwor'a kàr'a sà piye taanna Yesu bonḡkanni na.

Kile báarayiñi niñcwònròñi u nyε Yesu

15 Yesu à pa yire cè ke, maa yíri kuru cyage e, u niñkareñi, shinḡyahara mpyi a taha u fye e, ka u u yampii puni cùḡḡ.

16 Maa yi jwo a waha pi á na pi àha sùpya yaha u yi cè mε.

17 Lire pyinḡkanni na, Kile tùnntunḡi Ezayi jwump'à fùnḡḡ, u mpyi a jwo:

18 «Kile à jwo:

“Mii báarayiñi u nyε ḡge, mii à u cwònrò.

U kan'à waha mii na sèl'e, u kapyiinḡkil'à táan mii á mú.

Mii sí na Munaani pyi li tēen u e,

u sí raa supyishinḡi sanḡi leni kuni nintiini i.

19 U sì raa jwumò dirili ná wà e mε, u sì raa sère wà na mε.

Wà sì u jwuyyahama lógo sùpyire tabinniyyi i mε.

20 Ali kanḡkyaange, u sì ku kebe mε,

fùkinañi u nyε na tafuguyo caa ke, u sì uru fùgo mε.

U sí n-kwòro pur'e,

fo si ntìñi kuni le sùpyire puni taan.

21 Supyishinḡi puni sí n-pa pi sònḡore taha u na*.”»

‡ 12:7 Oze 6.6 ḡ 12:10 Farizhεenbii u sònḡḡkanni i, shinḡi u nyε na múnaa tawwuyo caa ke, uru kanni wà sí n-jà n-tège canḡḡke. * 12:21 Ezayi 42.1-4

*Pyinjanni na Yesu maha jínabii kòre ke
(Marika 3.22-30; Luka 11.14-23)*

²² Nyε lire kàntugo, ka pi i mpa ná jínacyan̄ji w'e Yesu á. Uru nà̄nji mpyi na jaa mε, maa mpyi búbu. Ka Yesu si u cùūŋɔ u à jà na yu maa jaa.

²³ Ka li i sùpyire puni bilibili fo pi na piye yíbili maa ŋko: «Taha Dawuda Tuluge Shin bà u nyε ŋge nà̄nji mε?»

²⁴ Nyε Farizhεεnbil'à yire lógo ke, ka pi i jwo: «Ŋge nà̄nji nyε a s̄ii na jínabii kòre na yige pifeebil'e ná fànhe kabεr'e, jínabii jù̄ŋufoōji Belizebuli woge kàntugo na mε!»

²⁵ Ná Yesu sí mpyi a pi funzɔ̄ŋɔre cè, ka u u jwo pi á: «Kìre maha kìre li nyε na liye tùn̄ni ke, lire maha mpa jya. Kànhe ŋkemu, lire nyε mε pyεnge ŋkemu shiin ká ȳiri piye kurugo ke, kuru maha mpa jya mú.

²⁶ Sitaann̄ji ká a u báarapyiibii kòre, u na uye tùn̄ni. Lire ká mpyi, u saanre si n-kwò mà?

²⁷ Yii aha jwo na mii na jínabii kòre na yige pifeebil'e ná jínabii jù̄ŋufoōji Belizebuli fànhe e, lire sann̄i i ke, yii shiimb̄ii pi nyε na pi kòre ke, ná joofo u fànhe e pire maha pi kòre yε? Yii shiimb̄ii yabilimp̄ii pi sí jwumpe pyi pu cwo yii j̄ūŋ'i.

²⁸ Ŋka yii li cè na mii na jínabii kòre na yige pifeebil'e ná Kile Munaani fànhe e, lir'à li cyêe na Kile Saanre à nɔ̄ yii na mà kwò.

²⁹ Wà si n-jà n-jyè fànhan̄yahagafoo bage e, si u yaayi lwó, ná u nyε a bage foo pwɔ a cyán maa nta a jyè mà yε. Urufoo ká jà a u pwɔ a cyán, lire e u maha jà a bage yaayi pyi u jεεmpe.

Sùpyan̄ji sí n-yíbe u jwɔ̄jwumpe kurugo

³⁰ Shin̄ji u nyε u nyε ná mii i mε, urufoo nyε mii zàmpεn, ŋgemu u nyε u nyε na mii tère na sùpyire wàa tiye na mε, urufoo na ti jù̄ŋɔ kyá̄nge.

³¹ Lire kurugo mii sí yi jwo yii á: kapegigii shin̄ji puni ná Kile mεkεεge jwumpe puni sí n-jà yàfa sùpyire na. Ŋka ŋgemu ká Kile Munaani mεge kεεge ke, lire si n-sii yàfa urufoo na mε.

³² Wà ha jwumpimε jwo Supyan̄ji Jyan̄ji na, lire sí yàfa urufoo na. Ŋka ŋgemu ká jwumpimε jwo Kile Munaani na ke, lire kapiini si yàfa urufoo na ŋge t̄in̄ji i mε, li mú si yàfa urufoo na t̄in̄ji nimpan̄ji i mε.

(Luka 6.43-45)

³³ Cige ká jwɔ̄, ku maha yasεre nījɔ̄cenne pyi. Cige ká mpyi ku nyε a jwɔ̄ mε, ku nyε na yasεre nījɔ̄cenne pyi mε. Cige shin̄ji maha j̄cè ku yasεere cye kurugo.

³⁴ Yii màc̄wɔ̄n fiige sùpyiibii! Mà pege yaha yii fun̄ŋ'i, yii si n-s̄ii n-jà jwuj̄cεn̄mε jwo mε. Sùpyan̄ji zòmbilin'à j̄n̄i ndemu na ke, lire u jwɔ̄ge maha yu.

³⁵ Ŋgemu u zò u à jwɔ̄ ke, uru maha jwuj̄cεn̄mpe yu. Ŋgemu u nyε ná zòmpi i ke, uru maha jwumpimpe yu.

³⁶Mii sí yi jwo yii á, canŋke Kile sí sùpyire puni sâra si ntàanna ná ti kapyiĩŋkil'e ke, jwumə maha jwumə sùpyir'à jwo, ná pu jye laaga baa ke, Kile sí ti yíbe puru puni na.

³⁷Shin maha shin jwəjwumə kurugo, Kile sí n-jwo na u à tí, lire jye me u à cêεεε.»

Yesu tayyéreg'à fànha tò Zhonasi woge na, ŋka sùpyire jye a u jwəmɛni cù me

Marika 8.11-12; Luka 11.29-32

³⁸Jye ka Kile Saliyaŋi cyelentiĩbii pìi ná Farizhɛɛnbii pìi si jwumpe lwó maa jwo: «Cyelentuŋi, wuu la naha maa kani là pyi a cyêe wuu na, ndemu li sí li cyêe na mu à fworɔ Kile e ke.»

³⁹Ka Yesu si pi pyi: «Mpii pi à pi, maa kàntugo wà Kile na ke, pire maha jcaa si kakyanhala kani là jya tapyige e. Ŋka nde l'à pyi Kile tũnntunŋi Zhonasi na ke, lire baare e kakyanhala kyaa saha sì n-pyi n-cyêe pi na mɛ.

⁴⁰Yii li cè, bà Zhonasi a canmpyaa taanre ná numpiliyi taanre pyi fyabwəhe funŋke e mɛ, amuni Supyaŋi Jyaŋi mú sí canmpyaa taanre ná numpiliyi taanre pyi fanŋke e.

⁴¹Canŋke Kile sí sùpyire puni sâra si ntàanna ná ti kapyiĩŋkil'e ke, Ninive kànhe shiinbii sí n-pa n-yĩri n-yyére si pire kapimpyiibii cêεεε, jaha na ye Zhonasi à sà Kile jwumpe jwo Ninive shiinbil'á ke, pi à pi toronŋkanni kêɛnŋε. Mà li ta wà na jye naha, ŋgemu u tayyérege k'à fànha tò Zhonasi woge na ke, pire kapimpyiibii sí jye a jɛn'a pi toronŋkanni kêɛnŋε mɛ.

⁴²Kuru canŋke, saancwoŋi u mpyi Sheba kɪni jũŋɔ na ke, uru mú sí n-pa n-yĩri n-yyére si pire kapimpyiibii cêεεε, jaha na ye uru saancwoŋi mpyi a yĩri dijyeŋi jũŋke kà na, mà sà saanŋi Solomani yákilifente jwumpe lógo. Mà li ta wà na jye naha, ŋgemu u yákili u à pêe Solomani wuŋi na ke, pi sí jye a jɛn'a lógo uru jwə na mɛ.

(Luka 11.24-26)

⁴³Jína ká fworɔ sùpya e, u maha sà jaara síwage yyaha kurugo maa tatεεεε cya. U aha mpyi u jye a kà ta mɛ,

⁴⁴u maha jwo “Mii sí nùru raa wà na tayirige e.” Jye u aha nùr'a pa urufoo ta bawaga fiige, ŋkemu k'à pwó, maa ku funŋke bégel'a jwə ke,

⁴⁵u maha nùr'a kàr'a sà jínahii baashuunni lwó a bâra uye na, mpii pi à pi mà tòro u yabiliŋi na ke, maha mpa jyè urufol'e. Lire ká mpyi, urufoo pyiŋkanni nivənn'a sì nàar'a pi mà tòro niŋjyeeni na. Amuni pire kapimpyiibii wuuni mú sí n-pyi.»

Mpii pi jye Yesu nuŋi ná Yesu cɪnmpyiibii ke

(Marika 3.31-35; Luka 8.19-21)

⁴⁶Mà Yesu yaha puru jwumpe na ná sùpyire e, u nuŋi ná u cɪnmpyiibil'à pa yyére cyiĩnŋi na, maa jcaa sí jwo ná u e. [

47 Ka wà si Yesu yyere maa jwo: «Mu nunji ná mu cìmpyiibii naha cyínnji na, pi naha na mu kyaa pyi.»]

48 Ka Yesu si urufoo pyi: «Mpire pi nyε mii nunji ná mii cìmpyiibii yε?»

49 U à puru jwo ke, maa cyεge sànhà u cyelempyiibii kàmpanjke na, maa jwo: «Mii nunji ná mii cìmpyiibii pi nyε mpii.

50 Yii li cè na mii Tunji u nyε nìnyinj na ke, nge u nyε na uru jyi wuuni pyi ke, uru u nyε mii cìmpworonji ná mii nunji.»

13

Nεεnugunji bàtaage

(Marika 4.1-20; Luka 8.4-15)

1 Kuru canjke yabilinj i, Yesu à fworò bage e maa njàr'a sà ntèen banji jwòge na.

2 Ka shinjyahara si mpa bínni u taan, li nyε a pa jwò mε, ka u u jyè a tèn bakwòge k'e lwòhe jun'i, ka sùpyire si yyére kùmpoge na.

3 Ka u u ti kàla karii nijyahagii na ná bàtaay'i.

4 U à jwo: «Nεεnugunji wà u ná fwor'a kàre jεεmε tanuguge e. Mà u yaha u u sùmashinj wàa fini fiige, wà à cwo kuni jwòge na, ka sajcyεenre si mpa uru jò.

5 Ka wà tacwugo si mpa bê ná kafaafoge e, pworo nijyahara mpyi kuru cyage e mε. Ka uru si fyìn wahawaha, jaha na yε u mpyi a jyè njjke e sèl'e mε.

6 Nyε canjk'à pa fworò ke, ka yifyinre si fàan maa waha, ndìre kuunj na.

7 Ka wà tacwugo si mpa bê ngurotaha na, ka njgure si yîr'a uru cù.

8 Njka wà tacwug'à pa bê ná njjke nijcennjke e, maa fyìn, maa lyε, maa se. Sùmacire tà à sùmapyanji se mà nò njkuu njkuu (100) na, tà mpyi beetaanre taanre (60) tà mpyi bejjaaga ná ke ke.

9 Ngemu la ká mpyi si karii yyaha cè ke, urufoo u u ninjyigigii cyán sèl'e.»

10 Ka Yesu cyelempyiibii si file u na, maa u yíbe: «Naha na mu nyε na bàtaayi yu sùpyir'á yε?»

11 Ka Yesu si pi pyi: «Karigii cyi à yyaha tíi ná Kile Saanre e, ná cyi à njwòhò ke, yii á cyire njcèn'à kan, u sí nyε a kan sùpyire sannt'á mε.

12 Naha kurugo yε njgemu u à yaaga cè ke, là sí n-bàra urufoo u tacenjke na sèl'e. Njka njgemu u nyε u nyε a yaaga cè mε, urufoo bá na sònji na ur'à nimbileni ndemu cè ke, lire sí n-shwò urufoo na.

13 Lire kurugo mii na bàtaayi yu pi á, ñaha na ye pi ñyiigil'à cwôro, ñka pi ñye na ñaa me, ñiŋgyigigii na ñye pi á, ñka pi ñye na núru me, pi ñye na kariii yyaha cini me.

14 Kile túnntunŋi Ezayi mpyi a jwumpe mpemu jwo ke, pur'à fúnŋo pi kàmpañke na. U mpyi a jwo:

“Yii sí raa núru, ñka yii sí raa yafyin yyaha cini me.

Yii ñyiigii sí n-cwôro ñka yii sí raa yafyin ñaa me.

15 Yii li cè, nte sùpyire ñiŋgyigigil'à waha,

pi à pi ñiŋgyigigii tò, maa pi ñyiigii tò,

bà pi si mpyi pi àha raa ñaa s'a núru me,

pi yákilibii mú ká raa kariii yyaha cini me.

Ñaha kurugo ye pi la ñye sí núru mpa mii yyére, mii i pi shwò me*”

16 Ñka yii pi ke, yii wuun'à ñwò, ñaha na ye yii na ñaa yii ñyiigil'e, maa núru yii ñiŋgyigigil'e.

17 Sèenji na mii sí yi jwo yii á, nde yii à ñya maa ndemu lógo ke, Kile túnntunmii ñiŋyahamii ná Kile ñwòmeεcuvée ñiŋyahamii la mpyi si lire ñya, si li lógo. Ñka pi ñye a já a li ñya, maa li lógo me.

18 Ñye kuru bàtaage k'à jwo mà yyaha tíi ná ñεεnugunji i ke, yii ku ñwòhe lógo.

19 Kuni ñwòge na, sùmashiŋi tacwug'à pa bê ke, kuru ku ñye mu à jwo shinji u à Kile Saanre kani jwumpe lógo, maa mpyi u ñye a pu yyaha cè me, ka Sitaanniŋi si mpa pu wwù u funŋi i ke.

20 Kafaafoge ñunji sùmashiŋi tacwug'à pa bê ke, kuru ku ñye mu à jwo sùpyire t'à Kile jwumpe lógo maa ntíl'a ñεε pu na ná funntange e ke.

21 Ñka pu ñye a já a ndire le t'e me, ti ñwòmeεeni kèngeme ñye a pεn me. Kawaa, lire ñye me yyefugo kyaa ká ti ta Kile jwumpe kurugo, ti maha fworo Kile kuni i.

22 Ngure shwòhòl'e sùmashiŋi tacwug'à pa bê ke, kuru ku ñye mu à jwo sùpyire t'à Kile jwumpe lógo, ka diŋyeni karigii funmpεεnre ná náfuunji lage si pu cwònrò, pu ñye a já a yasere pyi me.

23 Ñiŋke ñiŋcenniŋke na sùmashiŋi tacwug'à pa bê ke, kuru ku ñye mu à jwo sùpyire ti ñye na Kile jwumpe núru maa pu yyaha cini ke. Tire sùpyire na ñye sùmasenŋe fiige, sùmacire tà à sùmanji se mà nò ñkuu ñkuu (100) na, ka tà si se mà nò beetaanre taanre (60) na, ka tà si se mà nò beŋjaaga ná ke ke na.»

Ñyèpege bàtaage

24 Ñye Yesu à nùr'a bàtaage kà jwo pi á na: «Kile Saanre à fworo nde kani kurugo: faapyiŋi wà à sùmashi ñiŋcenniŋe nùgo u keεge e.

* 13:15 Ezayi 6.9-10

²⁵ Mâ sùpyire yaha ηḡḡmpe na numpilage e, u zàmpeḡḡji wà à pa ḡyèpege kà shi wà kεεge e maa núr'a kàre.

²⁶ ḡyε ka ku ná sùmaḡi si fyîn maa lyε sḡcyān.

²⁷ Kεεge foo báarapyibil'à sà kεεge ta amuni ke, ka pi i sà u pyi “Nùḡfooḡi, sùmashiḡi mu mpyi a nḡgo ma kεεge e ke, taha u bà mpyi a ḡwḡ mε? ḡyèpege sí ku wá kεεge e ke, taa kur'à yîri ke?”

²⁸ Ka kεεge foo si jwo “Mii zàmpeḡḡji wà u à ηke báarapege pyi amε.” Ka báarapyiibii si u pyi “Mu la ḡyε wuu u sà ku kḡḡḡḡ'a wwû sùmaḡi shwḡhḡl'e la?”

²⁹ Ka kεεge foo si jwo “Yii ku yaha wani, lire baare e, ku takḡḡḡe e yii sí raa sùmaḡi kḡḡḡe ná k'e.

³⁰ Yii ku ná sùmaḡi yaha u a lyεge sḡcyān, sùmakwḡḡḡḡii ká nḡ, mii sí yi jwo sùmakwḡḡḡḡbil'á pi i kuru ḡyèpege kwḡḡn a yige sùmaḡi i, pi ḡwḡ ḡwḡ pi i ku súḡgo fḡlḡ, pi i nta a sùmaḡi kwḡḡn a le na bwūnni i.”»

*Kile Saanre maha sù nimbilere maa mpêre
(Marika 4.30-34; Luka 13.18-21)*

³¹ ḡyε Yesu à núr'a bàtaage kà jwo pi á. U à jwo: «Kile Saanre na ḡyε mu à jwo mutaridi cige pyà nàḡi wà à ηḡemu nḡgo u cikḡḡge e ke.

³² Kuru cige pyàḡ'à yîlege cire sannte puni wuḡi na. ḡka u aha nḡgo, u maha fyîn maa mpyi cibwḡhḡ mà tòro kaḡyεge yawyεere puni taan, fo saḡcyεenre maha ti shèere yaa ku ηkḡnyi i.»

³³ U à núr'a bàtaage kà jwo pi á na: «Kile Saanre na ḡyε mu à jwo bwúuruḡi yîrigeyirige yaani. Ceewe ká li nimbilere le farini mbyimε niḡyaham'i mà cwḡḡḡhḡ, li maha puru mbyimpe niḡcwḡḡḡmpe puni yîrige.»

³⁴ ḡyε Yesu à puru jwumpe puni jwo bàtaay'i sùpyir'á. Bàtaayi jwumpe baare e, u mpyi na pabεε yu ná t'e mε.

³⁵ Lire e jwumpe Kile túnntunḡi mpyi a jwo ke, pur'à fūḡḡḡ, u mpyi a jwo:

«Bàtaayi mii sí raa yu pi á,

karigii cyi à ηwḡhḡ fo diḡyεḡi tasiige e ke, cyire mii sí raa yu pi á†.»

Yesu à ḡyèpege bàtaage ḡwḡhe jwo

³⁶ ḡyε Yesu à kwḡ puru jwumpe na ke, maa jyè bage e, ka u cyelempyiibii si file u na, maa jwo: «Bàtaage mu à jwo mà yyaha tí ná ḡyèpege e sùmaḡi shwḡhḡl'e ke, kuru yyaha jwo wuu á.»

³⁷ Ka u u pi pyi: «Sùmashiḡi niḡcεḡḡi nḡḡfooḡi u ḡyε Supyaḡi Jyaḡi.

38 Kεεge e sùmashiņi niņcenni'à nũgo ke, kuru ku nyε diņyεņi. Sùmashiņi niņcenni u nyε mpii pi à ηεε Kile Saanre na ke, nyèpege ku nyε Sitaanniņi fyèjwəhəshiinbii.

39 Zàmpenni u à nyèpege wà sùmaņi shwəhəl'e ke, uru u nyε Sitaanniņi. Sùmakwənnre ti nyε diņyεņi tèekwooni, sùmakwənnbii pi nyε Kile mèlekεebii.

40 Pyiņkanni na nyèpege maha ηkəəng'a wwũ sùmaņi shwəhəl'e maa ku sũugo ke, amuni li mú sí n-pyi diņyεņi tèekwooni.

41 Kuru canņke Supyaņi Jyaņi sí u mèlekεebii tun. Yaaga maha yaaga ku nyε na sũpyire jũηə kyáŋge Kile na, ná mpii pi maha Kile Saliyaņi kèεge ke, pi sí pire puni cwənnrə n-yige Kile Saanre e,

42 si ηgà nafugombaage e. Wani pi sí raa mεε sũu s'a ηkyànhigii kũru.

43 Ŋka mpii pi à Kile jwəmεeni cũ ke, pire sí raa bènmpεe yige canņa nyii fiige pi Tuņi Saanre e. Ŋgemu la ká mpyi si kariii yyaha cè ke, urufoo u u niņgyigigii cyán sèl'e.»

Nàfuuņi niηwəhəņi ná kəənni kani

44 Kile Saanre na nyε sahaņki mu à jwo nàfuu ηgemu u à ηwəhə kεεge k'e ke. Nàņi wà à sà fworu uru nàfuuņi na taηwəhəge e, maa u yal'a ηwəhə sahaņki. U funntanga wuņi, maa ηkàr'a sà u cyeyaayi puni pér'a tēg'a kuru kεεge shwə.

45 Kile Saanre à fworu nde kani kurugo: cwəhəņi wà u mpyi na kəənn nisinaņa caa.

46 U à kəənnbile longara wu nyε ke, maa ηkàr'a sà u cyeyaayi puni pére, maa li shwə.

Nde li sí n-pyi diņyεņi tèekwooni i ke

47 Kile Saanre à fworu nde kani kurugo: fyacuumpii pi mpyi a cwò wà lwəhe e, ka uru cwòņi si fyaabii shiņi puni cũ.

48 U à jĩ ke, ka pi i u dir'a yige kùmpoge na, maa ntèen maa fyaabii niņcennmpii cwənnr'a le yalenņe e, maa təənn baa wuubii wà.

49 Nyε amuni li mú sí n-pyi diņyεņi tèekwooni i. Kile mèlekεebii sí shinpiibii cwənnrə si ηgwũ shincennmpil'e,

50 si pi wà nafugombaage e. Wani pi sí raa mεε sũu s'a ηkyànhigii kũru.

51 Yesu à puru jwo ke, maa u cyelempyiibii yibe na pi à mpe jwumpe lógo la? Ka pi i jwo: «əənn, wuu à pu lógo.»

52 Ka Yesu si jwo: «Kile Saliyaņi cyelentuņi cyε k'à le mà yyaha tí ná Kile Saanre e ke, uru maha kàla nivənnə ta maha bāra niņyεņi na maha yaha uye e, mu à jwo nàfuuņi na yige na ηkaan.»

*Yesu kànze shiinbil'à cyé u na
(Marika 6.1-6; Luka 4.16-30)*

⁵³ Yesu à kwò puru jwumpe na ke, maa yîri wani,

⁵⁴ maa ñkàre u tukanhe na. U à nò wani ke, maa jyè pi Kile Jwumpe kàlambage e, maa sùpyire kâlali. U kàlanji pyinjkanni mpyi a sùpyire kàkyanhala fo pi na ñko: «Di u à pyi maa mpyi yákilifoo ye? Di u à pyi maa kakyanhala karigii pyi ye?»

⁵⁵ Taha cíkyanganji tooyo wunji bà u nyé u wi mé? Taha u nunji bà u nyé Mariyama mé? U cìmpyiibii bà pi nyé Yakuba ná Yusufo ná Simò ná Zhude mà?

⁵⁶ U ná pùceribii pi nyé nu na ke, pire nyé naha ná wuu e mà? Di u s'à pyi maa já na ñcyii karigii pyi ye?»

⁵⁷ Nyé tire sònnor'à pi pyi pi à ñùño tugo Yesu na. Ka Yesu si jwumpe lwó maa jwo pi á: «Kile túnntunño maha le ñjire e cyeyi puni i fo u tukanhe ná u tupyenge ye!»

⁵⁸ Nyé pi dánabaare kurugo, Yesu nyé a kakyanhala karii ñnyahagii pyi wani mé.

14

*Yuhana Batizelipyinji kwùnkanni
(Marika 6.14-29; Luka 9.7-9)*

¹ Nyé saannji Eròdi à pa a Yesu shenre nùru ke,

² maa jwo u báarapyiibil'á: «Yuhana Batizelipyinji wi, u à ñè à fworò kwùnji i, lire kurugo u à já na kakyanhala karigii pyi amé.»

³⁻⁴ Yii li cè na Eròdi mpyi a u sìnɛɛnji Filipi cwoñji kwònd a lwó mà pyi u cwo. Uru ceenji mege na mpyi Eròdiyadi. Lire e ka Yuhana si yi jwo Eròdi á na u nyé a yaa u u sìnɛɛnji cwoñji shwò u na mé. Ka puru jwumpe si waha Eròdi na, ka u u pi pyi pi à Yuhana cú a pwò a le kàsunji i.

⁵ Eròdi la mpyi si Yuhana bò, ñka u mpyi na fyáge Yahutuubii yyaha na, ñaha na ye pi puni mpyi a li cè na Yuhana na nyé Kile túnntunño.

⁶ Nyé Eròdi canzeg'à pa màhana a nò lire yyeeni ke, ka u u pii yyere maa kataan pyi. Nyé mà pi yaha lire kataanni na, Eròdiyadi pworon'á pa a ñkwòhòli shinyyerebii shwòhòl'e, ka lire si ntáan Eròdi e,

⁷ fo u à kâa pùcwoñ'á na u aha yaaga maha yaaga ñáare ur'á ke, kuru sí n-kan u á.

⁸ Ka pùcwoñji nunji si jwo a kan pùcwoñ'á na u sà jwo saann'á na u Yuhana Batizelipyinji ñunke kwònd a le ñkunan'i, u pa ñkan ur'á.

⁹ Ka puru jwumpe si saannji yyahe pyi k'à tanha. Ñka u mpyi na sí n-jà n-cyé mé, ñaha na ye u mpyi a kâa u shinyyerebii nyii na. Nyé ka u u pii pyi pi sà Yuhana ñunke kwònd kàsunji i pi pa ñkan pùcwoñ'á.

¹⁰ Nyε ka pi i Yuhana jùŋke kwòn

¹¹ mà le ŋkunan'i, mà kan pùcwonj'á, ka u u ku kan u nunj'á.

¹² Nyε lir'à pyi ke, ka Yuhana cyelempyiibii si mpa u buwunji lwó mà sà ntò, maa sà u sànge wyi Yesu á.

Yesu à shiin kampwòhii kanjuro jwò cya

(Marika 6.30-44; Luka 9.10-17; Yuhana 6.1-14)

¹³ Nyε Yesu à puru jwumpe lógo ke, maa yíri kuru cyage e, maa jyè bakwòoge k'e, mà kàre sige funŋke e. Sùpyir'à pa u saha cè ke, maa fworó pi kànyi i, maa ŋkàre u fye e tòore na.

¹⁴ Yesu à fworó bakwòoge e mà pi nya pi à nyaha sèl'e ke, ka pi jùnaare si u ta sèl'e, yampii pi mpyi tire sùpyire shwòhól'e ke, ka u u pire cùunjo.

¹⁵ Nyε yàkonk'à pa nò ke, ka u cyelempyiibii si file u na maa jwo: «Cyelentunji! Sige funŋke e wuu nyε, canŋke s'à kwò a kwò. Sùpyire cye yaha bà ti si mpyi si sà jji shwò jwòkurugo kànyi i mε.»

¹⁶ Ka Yesu si pi pyi: «Lire nyε a pi kakarala kwò mε, yii yabilimpii pi pi kan pi lyí.»

¹⁷ Ka pi i u pyi: «Bwúuru jùnyò kanjuro ná fyapya shuunni kanna cyi naha wuu nunj'i.»

¹⁸ Ka u u pi pyi: «Yii a ma ná y'e.»

¹⁹ Nyε pi à pa ná y'e ke, ka u u sùpyire pyi t'à tèn nyεge nunj'i. Pi à tènna kwò ke, ka u u bwúuru jùnyi kanjuro ná cyire fyapyaagii shuunniŋi lwó, maa yyahe yírigé nìnyini i, maa fwù kan Kile á yi kyaa na. Maa bwúuruŋi kwòn kwòn a kan u cyelempyiibil'á, pi à kan sùpyir'á.

²⁰ Sùpyire ti mpyi wani ke, tire pun'à lyí a tìn. Ka pi i ŋkwò maa shàhii kε ná shuunni nì jji paanyi na.

²¹ Pire lyilyibil'e, nàmbaabii kanni mpyi a shiin kampwòhii kanjuro (5.000) kwò, cyeebii ná nàŋkopyire nyε a tòro mε.

Yesu à jaara lwòhe nunj'i

(Marika 6.45-52; Yuhana 6.16-21)

²² Nyε lire jwòhò na, mà Yesu yaha u u sùpyire cye yare, u à u cyelempyiibii pyi pi à jyè bakwòoge e, maa banj jyiile u yyaha na.

²³ Nyε Yesu à ti cye yaha ke, maa ŋkàr'a sà Kile jáare nanke kà na, u kanni. U à kwòro wani fo mà pa nò yàkonke na.

²⁴ Nyε bakwòoge e cyelempyiibii mpyi na banj jyiili ke, lir'à kuru ta ku u byanhare lwòhe ninke na. Ka kafεεge si wá na fwu na lwòhe tère na bakwòoge ŋòŋi na wàa kàmpanji puni na.

²⁵ Nyε numpilag'à pa lyε ke, ka Yesu si yíri na jaare na ŋkεεge pi fye e lwòhe nunj'i.

²⁶ Cyelempyiibil'à u nimpanji nya lwøhe nuŋ'i ke, maa fyá sèl'e fo na jcyêenni maa jwo: «Buŋi wà fwðongò ku nyε ηke!» Mà pi fyagara wuubii yaha, pi mpyi na kwuuyi wàa.

²⁷ Mà pi yaha pur'e, ka Yesu si ntíl'a jwumpe lwó maa pi pyi: «Yii yákilibii tìŋε, yii àha vyá με, mii wí.»

²⁸ Ka Pyeri si jwo: «Kampyi mu u nyε u wi, na yaha si jaara lwøhe nuŋ'i, si ma nuŋò bê.»

²⁹ Ka Yesu si u pyi: «Ta ma.» Ka u u fworo bakwøoge e na jaare na Yesu nuŋò bêni lwøhe nuŋ'i.

³⁰ Nka u à pa kafεεge nya k'à pêe maa fyá ke, ka u u li jwò cù na ntíri lwøhe jwøh'i, maa ηkwúuli: «Kafooni, na shwò!»

³¹ Ka Yesu si ntíl'a cyεge sànhà, maa u cù maa jwo: «Mu dáníyan'à cyére de! Naha na mu nyε a funŋke pyi niŋkin mà yε?»

³² Ka Yesu ná Pyeri si jyè bakwøoge e, ka kafεεge si ntíl'a yyére.

³³ Nyε lir'à pyi ke, mpíi pi mpyi bakwøoge e ke, ka pire si niŋkure sín Yesu á maa jwo: «Nàkaana baa, Kile Jyanj u nyε mu.»

*Yesu à yamii cùuŋò Zhenεzarεti kàmpanyyi na
(Marika 6.53-56)*

³⁴ Nyε Yesu ná u cyelempyiibil'à banj jyiile ke, maa jyè Zhenεzarεti kùluni i.

³⁵ Kuru cyage shiinbii mpyi a Yesu cè, lire e pi à Yesu mpanj jwo puru màhampe puni i. Ka sùpyire si wá na ma ná yampii shinj puni i Yesu á.

³⁶ Pi mpyi na Yesu jáare na u pire yaha pi i bwòn u vànantinnjke zhwðore na kanna. Yampii pi mpyi maha bwùn u na ke, pire puni mpyi maha jcuñj.

15

*Karigii cyi nyε na wuu jwóre Kile yyahe taan ke
(Marika 7.1-23)*

¹ Nyε canŋka Farizheenbii pi ná Kile Saliyanj cyelentiibii píl'à yíri Zheruzalemu kànhe e mà pa Yesu yyére, maa u yíbe:

² «Naha na mu cyelempyiibii nyε na wuu tulyeyi làdaabii karigii leni njire e mà yε? Naha na pi aha a si raa lyí, pi nyε na pi cyeyi jyí mà tàanna ná pire làdaabil'e mà yε*?»

³ Ka Yesu si pi pyi: «Naha na yii à kàntugo wà Kile toŋ'á, maa ntaha làdaabii fye e yε?»

⁴ Yii li cè na Kile à jwo “Ma tuŋi ná ma nuŋi pêe†. Nġemu ká jwumpime jwo a wà u tuŋi, lire nyε με u nuŋi na ke, urufoo sí n-bò‡.”

* **15:2** Yahutuubii n'a mpyi na sí raa lyí, pi mpyi maha pi cyeyi jyè jyinjanni là na maa sònj na lire jyinjanni maha pire finiŋε Kile á. Mà tàanna ná Ekizodi 30.18-21 i, Kile sáragawwuubii kanni pi mpyi a yaa pi a lire pyi, ŋka Farizheenbil'à jwo na shin maha shin u nyε na Kilejarege pyi ke, na pire pun'à yaa ná l'e. † **15:4** Ekizodi 20.12; Duterenaomu 5.16 ‡ **15:4** Ekizodi 21.17; Levitiki 20.9

⁵ Nka yii pi ke, yii maha yi yu sùpyir'á na “Wà ha jà a jwo u sifeebil'á na yaayi uru mpyi a yaa u tég'a pi tège ke, na ur'à yire kan Kile á mà kwò,

⁶ na urufoo méε ká mpyi u nyε na yaaga kaan u sifeebil'á sahan̄ki mε, na tapege nyε yire e mε.” Mà tàanna ná lire e, yii à kàntugo wà Kile jwump'á, maa ntaha yii làdaabii fye e.

⁷ Yii pi à fyin̄mε tò wwomò na ke! Kile tún̄ntun̄ni Ezayi mpyi a jwumpe mpemu jwo yii kyaa na ke, pur'à sàa pyi sèe. U mpyi a jwo na

⁸ “Kile à jwo ‘Nte sùpyire na mii père jwòyi i kanna, mà li ta pi zòmpii laag'à tòn̄n̄n̄ mii na.

⁹ Pi na mii père tawage e,

naha na yε kàlari pi nyε na n̄kaan ke,

ur'à lwó a pwò sùpyire làdaabii kanni na\$.' ”»

¹⁰ Puru jwòhò na, Yesu à sùpyire yyere maa jwo t'á: «Yii nin̄gyigigii pεε, yii raa núru sèl'e.

¹¹ Yaaga maha yaaga ku nyε na jyè sùpyani jwòge e ke, kuru kà nyε na jà a u jwòhò mε. Nka n̄je yi nyε na fwore sùpyani jwòge e ke, yire yi maha jà a u jwòhò.»

¹² Nyε Yesu à puru jwo ke, ka u cyelem̄pyiibii si file u na maa jwo: «Mu nyε a cè na mu jwump'à waha Farizhεen̄bii na mà?»

¹³ Ka Yesu si pi pyi: «Cige maha cige ku nyε ku nyε a cen̄mε mii Tun̄i n̄nȳi wun̄i cye kurugo mε, yire puni sí n-kò n-wà.

¹⁴ Yii Farizhεen̄bii yaha wani, fyin̄mii pi à fyin̄mii yyaha cù. Fyìn ká u fyin̄nyε kàbii cù, pi mú shuunn̄ni sí n-tige wyige k'e.»

¹⁵ Ka Pyeri si jwo: «Puru jwumpe jwòhe jwo wuu á.»

¹⁶ Ka Yesu si pi pyi: «Yii yabilimp̄ii, ali numε yákilitan nyε yii á mà? Mpe mii na yu ke, yii nyε na puru núru mà?

¹⁷ Yii nyε a li cè na yaaga maha yaaga ku maha jyè sùpyani jwòge e ke, na u yaceni i kuru maha n̄kàre, u aha shà yaare e, k'a si fworo mà?

¹⁸ Nka n̄je yi nyε na fwore sùpyani jwòge e ke, u zòni i yire maha fwore, yire mú sí yi maha u jwòhò Kile á.

¹⁹ Yii li cè na sùpyani zòni i sòn̄n̄peere maha fwore, mu à jwo: supyibuuni ná jacwòre ná silege baa karigii ná n̄n̄kaage ná kafinare ná jwoore.

²⁰ Cyire karigii cyi maha sùpyani jwòre Kile á. Lire baare e mà yalyige lyí cyeyi njyìmbaa, lire nyε na jìn'a sùpya jwòhò mε.»

Supyishini sanni cwoni wà à dá Yesu na

(Marika 7.24-30)

²¹ Ka Yesu si ȳiri wani mà kàre Tiri ná Sid̄n̄ kànȳi kàmpan̄ke na.

22 Mà pi yaha wani, Kana shiinbii cwoŋi* wà à pa Yesu á, maa jwo fànha na: «Kafoonji! Dawuda Tuluge Shinji! Nùjaara ta na na, maa sà na pworonji kàanmucya. Jínanji wà u wá a u tɛɛnmɛ pɛn.»

23 Yesu nyɛ a ɲɛn'a u ɲwɔ shwɔ mɛ. Ka cyelempyiibii si jwo Yesu á: «Ŋge ceenji cye yaha, ɲaha na yɛ u na ɲkwúuli wuu ɲwɔh'i.»

24 Ka Yesu si pi pyi: «Izirayeli shiinbii kanni mɛɛ na Kile à mii tun, pire mpiimu pi nyɛ mpàa nimpinnimii fiige ke.»

25 Ŋka lire ná li wuuni mú i, ceen'á pa ɲɲkure sín Yesu taan maa jwo: «Kafoonji! Cye le na á.»

26 Ka Yesu si jwo: «Mà nàɲkopyire yalyire lwó a wà pwunmpyir'á†, lire nyɛ a ɲwɔ mɛ.»

27 Ka ceenji si jwo: «Kafoonji, yire nyɛ sèe, ɲka pyengefoo ká a lyî, ɲjyìpaanre ti maha ɲcwo ɲɲke na ke, pwunmpyire maha tire lyî.»

28 Nyɛ ceen'á yire jwo ke, ka Yesu si jwo: «Ceewe, ɲka mu naha a dá mii na dɛ! Nde mu à cya mii á ke, lire sí n-pyi mu á.» Nyɛ ka u pworonji si ntíl'a cùuɲɔ.

*Yesu à shiin kampwɔhii sicyɛɛre ɲwɔ cya
(Marika 8.1-10)*

29 Nyɛ lire kàntugo Yesu à yîri kuru cyage e maa ɲkàre Galile baɲi ɲwɔge na, maa dùg'a tɛɛn ɲaɲke kà ɲuɲ'i.

30 Ka supyikurumbwɔhɔ si mpa u á. Kuru supyikuruɲke e, pìi mpyi a pa ná dishiyifel'e, pìi s'á pa ná fyinmil'e, pìi sí nyɛ ná yatanɲkegyefel'e, pìi sí nyɛ ná búbul'e, pìi sí nyɛ ná yampii shi ɲɲyahamil'e. Pi mpyi na ma ná pire yampil'e Yesu á, ka u u pi cùuɲɔ.

31 Li mpyi a sùpyire bilibili mà búbuubii ɲya pi à jà na yu, yatanɲkegyifeebii sí i ɲcùuɲi, dìshiyifeebii sí i ɲaare, fyinmpii sí i ɲaa, lire kurugo pi à Izirayeli shiinbii u Kilenji kèe.

32 Nyɛ ka Yesu si u cyelempyiibii yyere maa jwo: «ɲke supyikuruɲke ɲùjaare naha mii na, ɲaha na yɛ pi canɲke taanre woge ku nyɛ naha mii taan, yalyire nyɛ pi á mɛ. Mii la nyɛ si pi cye yaha ɲjyìmbaa mɛ, lire baare e katege sí pi fànha kwɔ kuni na.»

33 Ka cyelempyiibii si jwo: «Di wuu si n-jà ɲjyì ta naha ɲke síwage e, si ntègɛ ɲke supyikuruɲke fiige ɲwɔ cya yɛ?»

34 Ka Yesu si pi pyi: «Bwúuru ɲùnyɔ jùuli yi wá yii ɲuɲ'i yɛ?» Ka pi i jwo: «Bwúuru ɲùnyɔ baashuunni ná fyapyire ti naha wuu ɲuɲ'i.»

35 Ka u u sùpyire pyi t'à tɛɛn ɲɲke na,

* 15:22 Ŋge ceen'á fwooro supyishinji w'e, ɲgemu u mpyi a fyànha a pyi Izirayeli shiinbii zàmpeɲmii ke. † 15:26 Sùpyiibii pi nyɛ pi nyɛ Yahutuu mɛ, Yahutuubii mpyi maha pire wí pwuun fiige.

³⁶ maa bwúuru ñùnyi baashuunninji ná tire fyapyire lwó, maa fwù kan Kile á yi kyaa na, maa yi kwòn kwòn mà kan u cyelempyiibil'á, ka pire si yi táa ti na.

³⁷ Kuru supyikuruñke pun'à lyí a tìn, ka pi i ñkwò maa saanya baashuunni ñí ñjyìpaanyi na.

³⁸ Pire lyilyibil'e, nambaabii kanni mpyi kampwòhii sicyεere (4.000) cyeebii ná nàñkopyire ñye a tòrò mε.

³⁹ Ñye lire ñwòhò na, u à ta a sùpyire cye yaha, maa jyé bakwòoge k'e, mà kàre Magadan kùluni i.

16

Farizhεenbii ná Sadusiibil'à jwo na Yesu u kyaa pyi, nde l'à li cyé na u à fworo Kile e ke

(Marika 8.11-21; Luka 12.54-56)

¹ Ñye canñka Farizhεenbii ná Sadusiibil'à file Yesu na, si u pεre ñcú, maa u pyi na u kani là pyi ndemu l'à li cyé na u à fworo Kile e ke.

² Ka Yesu si pi pyi: «Yii aha kilenji yyahe ñya k'à ñáañja yàkoñke, yii maha jwo na zànhe si n-pa ñijnjaa mε.

³ Ñyège na, yii aha kilenji yyahe ñya k'à wwò, yii maha jwo na zànhe sí n-pa ñijnjaa. Ñye yii à jà a cyire karigii puni tèepyiiñkii cè, ka ñaha si li ta ñcyii cyi ñye na mpyi yii shwòhòl'e numε ke, yii ñye a jà a cyire cè mà ye?]

⁴ Mpii pi à pi, maa kàntugo wà Kile na ke, pire maha ñcaa si kacyele ñya tapyige e. Ñka nde l'à pyi Kile tùnntunji Zhonasi na ke, lire baare e kakyanhala kyaa saha si n-pyi n-cyé pi na mε.» Ñye u à puru jwo ke, maa yíri pi taan mà kàre.

⁵ Lire kàntugo ka Yesu cyelempyiibii si bañi jyiil'a kàre kùmpoge sannke na. Pi à sà nò ke, ka pi i li kàanmucya mà li ta pi funñ'à wwò, pi ñye a bwúuru lwó mε.

⁶ Ka Yesu si yi jwo pi á: «Yii a yiye kàanmucaa Farizhεenbii ná Sadusiibii bwúuruñi yîrigeyirige yaani na.»

⁷ Ka u cyelempyiibii si pi funñyi cya puru jwumpe na, maa jwo piye shwòhòl'e: «Bà wuu à pyi wuu ñye a pa ná bwúuru i mε, lire e u à mpe jwo be?»

⁸ Ñye Yesu à pa pi kunuñke ñwòhe cè ke, maa jwo: «Yii dániyañ'à cyére dε! Ñaha kurugo bwúuruñi wuun'à yii funñjo wwòoñjo ye?

⁹ Ali numε yii yákilibii sàha ñkwò a múgo mà? Canñke mii à bwúuru ñùnyi kanñkuruñi tég'a namba kampwòhii kanñkuruñi (5.000) ñwò cya, ka shàhigii dáñi ñgemu si ñí ñjyìpaanyi na pi lyiñkwooni kàntugo ke, yii funñ'à wwò lire na la?

¹⁰ Canñke mii à bwúuru ñùnyi baashuunninji tég'a namba kampwòhii sicyεerenji (4.000) ñwò cya, ka yii i ñkwò maa saanyi

jî njyìpaanyi na pi lyìnkwooni kàntugo ke, taha yii funṅ'á wwò lire na mú?

¹¹ Ná yii funṅo nyε a wwò lire na mε, mii à yii pyi na yii a yiye kàanmucaa Farizhεεnbii ná Sadusiibii bwúuruṅi yírigeyirige yaani na, ka yii i wá na sônṅi na bwúuru kyaa mii nyε na yu ke, naha na yii nyε a jà a puru jwumpe jwòhò cè mà yε?»

¹² Nyε ka cyelempyiibii si li cè na bwúuruṅi yírigeyirige yaani na bà Yesu à jwo pi a piye kàanmucaa mε, ṅka Farizhεεnbii ná Sadusiibii kàlaṅi kyaa li.

*Pyeri à jwo na Kile Nìṅcwònròṅi u nyε Yesu
(Marika 8.27-30; Luka 9.18-21)*

¹³ Nyε Yesu à kàr'a sà nò Sezare Filipi kùluni na ke, maa u cyelempyiibii yíbe: «Jofoo sùpyire nyε na Supyaṅi Jyaṅi sônṅi yε?»

¹⁴ Ka pi i u pyi: «Pìi wá na ṅko na Yuhana Batizelipyiṅi u nyε mu, pìi sí i ṅko na Kile túnntunṅi Eli u nyε mu, pìi sí i ṅko na Kile túnntunṅi Zheremi u nyε mu, pìi mú sí i ṅko na Kile túnntunmpii sanmpii pi à tòro ke, na uru wà u nyε mu.»

¹⁵ Ka Yesu si pi pyi: «Yii de? Jofoo yii nyε na mii sônṅi yε?»

¹⁶ Ka Simò Pyeri si jwo: «Kile Nìṅcwònròṅi u nyε mu, Kileni jyiṅi wuṅi Jyaṅi.»

¹⁷ Ka Yesu si u pyi: «Zhonasi jyaṅi Simò! Mu wuun'à jwò. Naha na yε sùpya bà u à ṅge sèṅi cyêe mu na mε, mii Tuṅi u nyε nìjyìṅi na ke, uru u à u cyêe mu na.

¹⁸ Mii sí jwo mu á, mii sí mu mege le Pyeri (kuru jwòhe ku nyε kafaaga.) Mii sí kuru kafaage tège na dánafeebii kuruṅke jwòhò cyán, kwùṅi mú bà si n-jà yaaga pyi kuru ṅkemu na mε.

¹⁹ Mii sí Kile Saanre tirikyanhigii kan mu á. Mu aha jcyé kyaa maha kyaa na jìṅke na ke, lire mú sí jcyé ta u à pyi lire na nìjyìṅi na. Mu aha jεε kyaa maha kyaa na jìṅke na ke, lire mú sí jεε ta u à pyi lire na nìjyìṅi na.»

²⁰ Nyε ka Yesu si yi jwo a waha cyelempyiibil'á na pi àha ṅkwò yi jwo sùpya á na uru u nyε Kile Nìṅcwònròṅi mε.

*Kyaage Yesu sí n-ta ke, u à kuru kyaa jwo
(Marika 8.31-33; Luka 9.22)*

²¹ Nyε mà lwó fo lire tèni na, ka Yesu si wá na u cyelempyiibii kálali na fànha ki uru u kàre Zheruzalεmu kànhe e, si ṅkyaala sèl'e kacwònrìbii ná Kile sáragawwuubii jùṅufeebii ná Kile Saliyaṅi cyelentiibii cye e. Pi sí uru bò, ṅka uru kwùṅi canmpyitanrewuuni, uru sí jè.

²² Nyε Yesu à puru jwo ke, ka Pyeri si u fεεn ṅkere na maa u cêεge na: «Ma hà puru jwo mε, Kafoonji! Kile u ma shwò lire na, lire fiige kà zìi ma ta mε.»

23 Ka Yesu si Pyeri wíi ná nyin̄keni i maa jwo: «Yíri na taan, Sitaanna wà we! Mu na mii nùṅṅo kyáŋge. Mu nyε na s̄n̄nji Kile nyii wuuni na mε, fo s̄p̄yire nyii wuuni!»

Pyin̄kanni na wuu à yaa wuu taha Supyan̄i Jyan̄i Yesu fye e ke (Marika 8.34-9.1; Luka 9.23-27)

24 Nyε ka Yesu si jwo u cyelempyiibil'á: «ṅgemu la ká mpyi si ntaha mii fye e ke, urufol'à yaa u cyé u yabilin̄i nyii karigii na, u u nt̄en̄ kyaage taan u u ntaha mii fye e, pi méε ká mpyi na sí urufoo bò kworokworocige na.

25 Naha na ye ṅgemu la ká mpyi si u nin̄jaan̄i yaa jwō ke, urufoo s̄i n̄umpan̄ja ta mε, ṅka ṅgemu ká k̄antugo wà u nin̄jaan̄'á mii kurugo ke, urufoo sí n̄umpan̄ja ta.

26 Naha li sí jwō s̄upyan̄'á mà ma nyii yaayi puni ta ṅge diṅyε̄ni i nin̄jaa, mu n̄umpan̄ṅke si sà ṅk̄ε̄ge ye? S̄upya s̄i n-jà yafyin̄ t̄ε̄ge u m̄unaani n̄ṅṅo ww̄u n̄umpan̄ja mε.

27 Yii li cè na can̄ṅka, Supyan̄i Jyan̄i sí n̄uru n-pa ná u Tun̄ji s̄in̄ampe ná u m̄l̄ek̄ε̄bil'e. Kuru can̄ṅke, u sí shin̄ maha shin̄ s̄ara si nt̄aanna ná u kapyiin̄kil'e.

28 S̄ēn̄ji na mii sí yi jwo yii á, yii mp̄ii pi nyε naha ke, p̄i na nyε yii e, pire s̄i n-kw̄u ná pi nyε a Supyan̄i Jyan̄i saanra wun̄ji nin̄pan̄i nya mà ye.»

17

Yesu pyin̄kann'á k̄ē̄n̄ṅe (Marika 9.2-13; Luka 9.28-36)

1 Nyε can̄mpyaa baani k̄antugo, ka Yesu si Pyeri ná Yakuba ná u c̄ōn̄nji Yuhana lw̄ó, maa ṅk̄are ná pire kanni i jan̄ke kà nint̄ōngō jun̄'i.

2 Mà pi yaha wani, Yesu pyin̄kann'á pa ṅk̄ē̄n̄ṅe pi nyii na. U yyahe mpyi na n̄i can̄ja nyiini fiige, ka u v̄aan̄nyi si f̄in̄ṅe b̄ē̄nmpe fiige.

3 Kuru tanuge e, ka t̄ē̄cyiini Kile t̄un̄ntun̄mp̄iiMusa ná Eli si mpa Yesu cyelempyiibii mú taanre nyii na, mà pa a yu ná u e.

4 Ka Pyeri si jwo Yesu á: «Kafoon̄i, wuu à pa naha ke, lir'à jwō. Mu aha j̄ε̄ε, mii sí v̄un̄yo taanre kw̄òro naha, nin̄kin sí n-pyi mu wogo, nin̄kin sí n-pyi Musa wogo, nin̄kin sí n-pyi Eli wogo.»

5 Mà Pyeri yaha puru jwumpe na, ka jahaṅa si mpa pi tò, kuru jahaṅke mpyi na b̄ē̄nmpe yige. Ka m̄ejwuu si f̄woro kuru jahaṅke e na: «Mii Jyan̄i u nyε ṅge, u kan'á waha mii na s̄èl'e, u kapyiin̄kil'á t̄aan̄ mii á mú, yii a n̄uru u jwō na.»

6 Nyε cyelempyiibil'á lire m̄ejwuuni lógo ke, ka fyagare si pi ta fo pi à cwo cwo n̄ṅke na maa yyahayi cyígile.

7 Ka Yesu si file maa bw̄on̄ pi na maa jwo: «Yii ȳíri, yii àha raa fyáge mε.»

⁸ Nyε pi à ta naha yyahayi yîrige ke, pi saha nyε a wà nya me fo Yesu kanni.

⁹ Mà pi yaha pi i ntîri ñaŋke na, ka Yesu si yi jwo a waha pi á: «Nde yii à nya ke, yii áha ñkwò li jwo sùpya á me, fo Supyaŋi Jyaŋi ká jè a fworò kwùŋi i.»

¹⁰ Nyε ka cyelempyiibii si u pyi: «Ko Kile Saliyaŋi cyelentiibii s'à jwo na Kile túnntunŋi Eli u à yaa u fyâŋha a pa Kile Niŋcwônŋi yyaha na.»

¹¹ Ka u u pi pyi: «Sèe wi, Eli à yaa u fyâŋha a pa si karigii puni kurigii tí.

¹² Nka mii sí yi jwo yii á, Eli à pa a kwò, sùpyire nyε a u cè me, maa u pyi pi nyii pyiŋkanni na. Lire pyiŋkanni ninuuni na, pi sí Supyaŋi Jyaŋi kyérege mú.»

¹³ Nyε u à puru jwo ke, ka u cyelempyiibii si li cè na Yuhana Batizelipyiŋi kyaa u nyε na yu.

*Yesu à pyàŋi wà jína kòr'a yige u e
(Marika 9.14-29; Luka 9.37-43a)*

¹⁴ Nyε pi à kàr'a sà nò sùpyire cyage e ke, ka nàŋi wà si mpa niŋkure sín Yesu fere e maa jwo:

¹⁵ «Kafooŋi, mii na mu jáare maa jwò na jyaŋi na, kíkirisaniŋi u nyε u e na u kànre sèl'e, u maha u cyáan nage e tèrigii cyil'e, maa u cyáan lwòhe e tèrigii cyil'e.

¹⁶ Mii à pa ná u e mu cyelempyiibii yyére, ñka pire nyε a jà a u cùuŋò me.»

¹⁷ Ka Yesu si jwo: «Ei! Yii dánabaa sùpyiibii nimpfiibii, fo ñaha tère e mii sí n-kwòro ná yii e ye? Mii sí yii kapyiŋkii kwú naye e n-sà nò fo ñaha tère na ye? Yii a ma ná pyàŋi i na á.»

¹⁸ Nyε pi à pa ná pyàŋi i ke, ka Yesu si fâŋha cyán jínaŋi na, ka u u fworò pyàŋi i, ka pyàŋi si ñcùuŋò lire tèenuuni i.

¹⁹ Nyε lire kântugo, ka cyelempyiibii si file Yesu na pi mege cyage e maa u yíbe na ñaha na pire nyε a jà a nge jínaŋi kòr'a yige pyàŋi i mà ye?

²⁰ Ka Yesu si pi pyi: «Yii dániyaŋi ñcyèrɛŋi u à pa ná l'e. Sèŋi na mii sí yi jwo yii á, yii dániyaŋi méé n'a mpyi a cyére mutaridi bile fiige, yii mpyi na sí n-jà ñke ñaŋke pyi “Kò a yîri naha ñke cyage e” ku mú mpyi na sí lire pyi. Yaaga mpyi na sì n-jà yii jà pyige me. [

²¹ Kileŋarege ná súŋŋi baare e, nge jínaŋi shiŋi nyε na fwore sùpya e me.]]»

*Yesu à u kwùŋi ná u ñèŋi kyaa jwo sahaŋi
(Marika 9.30-32; Luka 9.43b-45)*

²² Canŋka mà Yesu ná u cyelempyiibii yaha siŋcyan Galile kùluni i, u à jwo pi á: «Pi sí n-pa Supyaŋi Jyaŋi le sùpyire cye e pi bò,

23 ɲka u kwùɲi canmpyitanrewuuni, u sí jè.» Ka puru jwumpe si cyelempyiibii yyahayi tanha sèl'e.

Yesu ná Pyeri à Kileɲaarebage wyéɛɲi sâra

24 Nyɛ Yesu ná u cyelempyiibil'à sà nɔ Kapɛɛnamu kànhe e ke, mp̄ii pi maha Kileɲaarebage wyéɛɲi shuu ke, ka pire si file Pyeri na maa u pyi: «Taha yii cyelentuɲi bà nyɛ na Kileɲaarebage wyéɛɲi sârali mɛ*?»

25 Ka Pyeri si pi pyi: «U maha u sârali kɛ!» U à jyè bage e ke, ka Yesu si jwumpe lwó yyecyiige na, maa jwo: «Simɔ, ɲaha mu nyɛ na sônɲi yɛ? Jofoo na ɲge diɲyɛɲi saanbii maha múnalwɔɔre shuu, lire nyɛ mɛ na wyéɛwwuuge cyáan yɛ? Pi pyiibii na laa, nàmpwuunbii na?»

26 Ka Pyeri si jwo: «Nàmpwuunbii.» Ka Yesu si jwo: «Pi pyiibii kɔni nyɛ a yaa pi a u sârali mɛ.

27 ɲka ná wuu la sí nyɛ s̄i ɲcyé u sâraga pi lùgigii cyi kwò a yîri mɛ, lire e, ta s̄i baɲi ɲwɔge na, maa ma myàhani wà lwɔhe e. L'aha fyaɲi ɲiɲcyiɲi ɲgemu cû ke, maa uru ɲwɔge múgo, mu sí wyéɛ ta wani, uru sí n-bê mii ná mu wuɲi na.»

18

*Sùpyaɲi u nyɛ shinbwɔɲi Kile Saanre e ke
(Marika 9.33-37; Luka 9.46-48)*

1 Nyɛ lire tɛni i, ka cyelempyiibii si file Yesu na, maa u pyi: «Jofoo u nyɛ shinbwɔɲi Kile Saanre e yɛ?»

2 Nyɛ ka Yesu si pyàɲi wà yyere, maa u yyéɛɲɛ pi shwɔhɔl'e, maa jwo:

3 «Sèɛɲi na mii sí yi jwo yii á, ná yii nyɛ a kɛɛɲɛ mà pyi nàɲkopyire fiige mɛ, yii s̄i n-si n-jà n-jyè Kile Saanre e mɛ.

4 Lire e shinɲi u à uye t̄irige ɲge pyàɲi fiige ke, uru u sí n-pyi Kile Saanre shinbwɔɲi.

5 Shin maha shin u à ɲɛn'a ɲge pyàɲi fiige cùmu lemɛ ɲwɔ mii kurugo ke, urufol'à mii cùmɔ lemɛ ɲwɔ mú.

Karigii cyi maha sùpyaɲi yaha kapiini na ke, u à yaa u láha cyire na

(Marika 9.42-48; Luka 17.1-2)

6 Nte nàɲkopyire t'à dá mii na mà kwò ke, shin maha shin ká lire là ɲiɲkin ɲùɲɔ kyán, l'à pwóɔ urufol'á pi kafaabwɔhɔ pwɔ u yacige e, pi i u wà baɲi i.

7 Diɲyɛɲi sùpyire wuun'à kèɛge pi ɲùɲkyaɲ karigii kurugo. Karigii cyi nyɛ na sùpyire ɲùɲɔ kyángɛ ke, cyire mpyimbaa nyɛ

* 17:24 Yahutuubil'á, shin maha shin u mpyi a nɔ yyee beɲjaaga ná kántugo na ke, yyee maha yyee uru mpyi maha yaa u wyéɛɲwɔge kà sâra Kileɲaarebage e (Ekizodi 30.11-16).

mε. Nka ηgemu ká mpyi kapuηo maa sùpya ηùηo kyán Kile na ke, urufoo wuun'à kèεge!

⁸ Mu cyege kà nin̄kin, lire ηye mε mu tɔage kà nin̄kin ká a si mu pyi mu u kapii pyi, ku kwò̄n a wà tatɔnge e, ηaha na ye mu cye nin̄kin wuηi, lire ηye mε mu tɔgo nin̄kin wuηi u ηyè sh̄iηi nin̄kwombaani i, lir'à pwórɔ pi mu wà nafugombaage e ná ma tooyi shuunniηi ná ma cyeyi shuunniηi i.

⁹ Mu ηyiini là ká a si mu pyi mu u kapii pyi, li wwúl'a wà tatɔnge e, ηaha na ye mu ηyii nin̄kin wuηi u sh̄iηi nin̄kwombaani ta, lir'à pwórɔ pi mu wà nafugombaage e ná ma ηyiiηi shuunniηi i.»

*Mpà̄ni nimpinniηi bàtaage
(Luka 15.3-7)*

¹⁰ Ka Yesu si núr'a jwo u cyelem̄pyiibil'á: «Yii a yiye kàanmucaa dε! Yii àha ηcwò̄ ηge nà̄ηkocyaani w'e mε. Naha na ye mii sí yi jwo yii á, pi mèlekεεbii* ηye n̄iηyiηi na mii Tuηi Kile yyahe taan t̄erigii puni i. [

¹¹ Mpii pi à p̄inni ke, Supyaηi Jyaηi à pa mpa pire shwò.]

¹² Naha yii ηye na s̄on̄ηi ye? L'aha mpyi mu à jwo mpà̄a ηkuu (100) na ηye wà á, ka nin̄kin si mp̄inni pire e, tá urufoo sì pi sanmpii beecyεere ná ke ná baacyεereηi (99) yaha waber'á ηaηke ηuη'i, si sà a nimpinniηi caa mε?

¹³ S̄eηi na mii sí yi jwo yii á, u aha jà a u cya a ηya, u ηyaηi funntange sí n-p̄e u á mà tòro pi sanmpii beecyεere ná ke ná baacyεereηi (99) woge na, pire mpiimu pi ηye pi ηye a p̄inni mε.

¹⁴ Amuni li mú ηye, yii Tuηi u ηye n̄iηyiηi na ke, li ηye a táan ur'á ηge pyà̄ηi wà nin̄kin si mp̄inni mε.»

Wurugofooni len̄kanni kuntiini i

¹⁵ «Mu c̄inmpworo ká wurugo mu á, sà u yyer'a f̄ε̄n, mu ná uru kanni, maa u kapyiini cȳe u na. U aha ηen'a lógo mu á, yii c̄inmpworoge sí n-t̄ε̄n ku lyempe e.

¹⁶ Nka u aha mpyi u ηye a ηen'a lógo mu á mε, shin nin̄kin, lire ηye mε shīin shuunni yyer'a bàra maye na, maa jwo ná u e, bà y'à sé̄mε na “Karigii pun'à yaa cyi cwò̄n̄rɔ shīin shuunni taanre ηyii na†” mε.

¹⁷ U aha ηcyé lógogo pir'á, sà yi yyaha jwo dánafeebii kurun̄k'á. U aha mpyi u ηye a lógo dánafeebii kurun̄k'á mε, ma hà nuru raa u leni Kile kuni ηaarafeebil'e mε, ta u wíi mu à jwo múnalwò̄re shwofoo.

¹⁸ S̄eηi na mii sí yi jwo yii á, yii aha ηcyé kyaa maha kyaa na η̄iηke na ke, lire mú sí ηcyè ta u à pyi lire na n̄iηyiηi na. Yii

* **18:10** Yahutuubii mpyi na s̄on̄ηi na shin maha shin ná u mèleke u ηye n̄iηyiηi i, ηgemu u ηye na u kàanmucaa ke, na sùpyire ti ηye ná tayyérege e ke, tire u mèlekεεbii kanni pi mpyi na sí n-jà nò Kile cyage e. † **18:16** Duter̄en̄omu 17.6; 19.15

aha ɲɛɛ kyaa maha kyaa na ɲɪŋke na ke, lire sí ɲɛɛ ta u à pyi lire na ɲɪɲɪŋi na mú.

19 Mii sí yi jwo yii á mú, sèɛɲi na, yii shiin shuunni ká bê li na, maa yaaga maha yaaga ɲáare mii Tuŋi á, uru u ɲyɛ ɲɪɲɪŋi na ke, u sí kuru kan yii á.

20 ɲaha kurugo yɛ cyaga maha cyag'e shiin shuunni taanr'à bínni mii mɛge na ke, mii ɲyɛ pi shwɔhol'e.»

Yàfambaarɪ kani

21 ɲyɛ ka Pyɛri si file Yesu na, maa jwo: «Kafoonɪ! Mii cɪɲmpworo ká ɲkwôro na wuruge mii á, tooyi jùuli i mii à yaa mii u yàfa u na yɛ? Fo tooyo baashuunni la?»

22 Ka Yesu si u pyi: «Mii sì n-jwo mu á tooyo baashuunni mɛ. ɲka mii sí n-jwo mu á tooyo beetaanre ná kɛ (70) tatɛɛnyɛ baashuunni‡!

23 Lire kurugo Kile Saanre à fworon de kani kurugo: saanɲi wà u ná mpyi a li lwó uye funɲi' si u báarapyiibii fwɔhigii pɛrɛge cè, bà pi si mpyi si cyi sâra mɛ.

24 Mà u yaha cyire fwɔhigii kataanmpe na, pi à pa ná báarapyiɲi w'e u yyére, saanɲi miliyoo ɲɪɲyahamii fwoo mpyi uru nàɲi na.

25 Ná lire fwooni sârasara sí mpyi uru báarapyiɲi na mɛ, ka u ɲùɲufoonɪ si jwo na pi u ná u cwonɲi ná u pyiibii ná u cyeyaayi puni péré, bà lire fwooni si mpyi si ntò mɛ.

26 ɲyɛ báarapyiɲi'à yire lógo ke, maa ɲɪɲkure sín u ɲùɲufoonɪ fere e maa jwo “Mii ɲùɲufoonɪ! Maye sanɲa yaha, maa na tàanna, mii sí mu fwooni puni tò mu á.”

27 ɲyɛ u ɲùɲaar'à jyɛ ɲùɲufoonɪ i ke, ka u u lire fwooni puni yaha a cyán, maa u cye yaha.

28 ɲyɛ ka uru báarapyiɲi si fworon na ɲkèɛge mà sà bê ná u báarapyiɲɛɛɲi w'e. U wyérébilere fwoo mpyi uru na, ka u u uru cyán a cwôro yacige e, maa u pyi “Na fwooni sâra!”

29 Ka u báarapyiɲɛɛɲi si ɲɪɲkure sín u fere e, maa u ɲáare sèl'e “Maye sanɲa yaha maa na tàanna, mii sí mu fwooni tò.”

30 ɲka u ɲyɛ a ɲɛɛ mɛ, maa nàɲi tò kàsɲi i, fo u aha uru fwooni tò.

31 ɲyɛ u báarapyiɲɛɛbii sanmpil'à lire ɲya ke, ka li i mpen pi e sèl'e, ka pi i ɲkàr'a sà yire paara ɲùɲufoon'á.

32 Ka ɲùɲufoonɪ si pi pyi pi à u yyere. U à pa ke, ka ɲùɲufoonɪ si u pyi “Shinpi wà we! Mii à mu fwooni puni yaha a cyán, ɲaha na yɛ mu à mii ɲáare.

33 Mii à mu ɲùɲaara ta taɲkanni ndemu na ke, mu mpyi na sì n-jà ɲùɲaara ta ma báarapyiɲɛɛɲi na amuni mà?”

‡ 18:22 Pii maha jwo: «tooyo beetaanre ná kɛ ná baashuunni (77).»

³⁴ Nyε ka jùṅufoonji lùyiri wunji si uru báarapyinji pyi pi à le kàsunji i u a ṅkyaali fo u aha uru fwooni puni tò.

³⁵ Nyε lire pyinṅkanni na li mú nyε, yii shin maha shin u nyε u nyε na yáfani u cìmpworonji na ná u zòmbilini puni i mε, amuni Kile sí urufoo cù.»

19

*Nòṅi nyε à yaa u u cwonji nàmbage kwò mε
(Marika 10.1-12)*

¹ Nyε Yesu à kwò puru jwumpe na ke, maa yîri Galile kùluni i, mà kàre Zhude kùluni i, Zhurudεn banji kàntugo.

² Shinjyahara mpyi a taha u fye e, mpïi pi mpyi na yà ke, ka u u pire cùṅṅ wani.

³ Ka Farizhεεnbii pìi si file si u pεε jεcù ná jwumpe e, maa u yîbe: «Mà tàanna ná wuu Saliyanji i, tá nòṅ'á yaa u jà a u cwonji nàmbage kwò jùṅyi puni na bε?»

⁴ Ka Yesu si pi pyi: «Nje y'á sémε Kile Jwumpe Semεnji i ke, yii nyε a yire kàla mà? Dìnyεnji tasiige e, dìnyεnji Davoonji à “sùpyanji yaa nò ná ceewe*.”

⁵ «Lire kurugo nòṅi sí u tunji ná u nuṅi yaha si mpwò u cwonji na, pi mú shuunni si mpyi shin ninṅin†.»

⁶ Lire e pi saha sì n-pyi shiin shuunni mε, ṅka pi sí n-pyi shin ninṅin. Lire kurugo Kile à mpiimu pyi ninṅin ke, sùpya nyε a yaa u pire láha piye na mε.»

⁷ Nyε ka Farizhεεnbii si núr'a jwo: «Lire sannii i ke, jaha na Kile túnntunṅiMusa s'á jwo na nò ká a ṅko raa u cwonji nàmbage kwòu, u nàmbage kwòkwò sémεnji kan ceen'á, u u nta a ku kwò ye?»

⁸ Ka Yesu si pi pyi: «Yii njjṅgage kurugo, Musa à cyeebii nàmbakwooni kuni kan yii á. Lire baare e dìnyεnji tèesiini i, amuni bà li mpyi mε.

⁹ ṅka mii sí yi jwo yii á, shin maha shin u à u cwonji nàmbage kwò jùṅke kabεε na, mà ta jacwòrò bà mε, maa ceenji wabεε lèṅε ke, urufol'á jacwòrò pyi.»

¹⁰ Nyε ka cyelempyiibii si jwumpe lwó maa jwo: «Kampyi nòṅi tayyérege ku nyε kure mà yyaha tíi ná u cwonji i, jùṅṅ mú bá naha cilenṅeni na mε.»

¹¹ Ka Yesu si pi pyi: «Sùpyire puni sì n-jà cilenṅembaani na mε, fo Kile ká li pyimε táan mpiimu á ke.

¹² Karii ninyahagii na nyε wani jcyiimu cyi maha jà a nòṅi sige cilenṅeni na ke. Pii na nyε wani, pi sì n-jà ceewe lèṅε mε, jaha na ye pi à si amuni. Pii u cilenṅembaani jùṅk'á fworo

* 19:4 Zhenεzi 1.27 † 19:5 Zhenεzi 2.24. Lire jwòhe ku nyε: «Lire kurugo nòṅi ná u cwonji sí n-wwò si mpyi shin ninṅin, nòṅi ná u cwonji shwòhòṅ'á yaa u jwò mà tòro nòṅi ná u sifeebii wunji na.»

sùpyire e, naha na ye pi à pi nànte kèege. Pii mú maha jcyé cileneni na Kile Saanre kurugo. Ngemu u sí n-jà jεε puru jwumpe na ke, urufoo u jεε pu na.»

Yesu à jwó le nànkopyire tà á
(Marika 10.13-16; Luka 18.15-17)

¹³ Nyε lire kántugo, sùpyiibii píl'à pa ná nànkopyire t'e Yesu yyére, bà u si mpyi si u cyeyi taha ti na, si Kile náare t'á mε. Ka cyelempyiibii si pi faha.

¹⁴ Ka Yesu si jwo: «Yii nànkopyire yaha t'a ma mii yyére, yii àha ti sige na na mε. Naha kurugo ye sùpyire t'à tiye pyi nte nànkopyire fiige ke, Kile Saanre jye pire woro.»

¹⁵ Nyε u à puru jwo ke, maa u cyeyi taha ti nùnyi na maa jwó le t'á, maa nta a yíri kuru cyage e mà kàre.

Nàfuufoonji kani
(Marika 10.17-31; Luka 18.18-30)

¹⁶ Nyε mà Yesu ninKarenji yaha, nànji wà à file u na maa jwo: «Cyelentuji! Kacenni ndire mii à yaa mii u pyi si shìni ninkwombaanji ta ye?»

¹⁷ Ka Yesu si u pyi: «Naha na mu jye na mii yíbili kacenni kyaa na ye? Shin ninkin kannu u à jwɔ. Mu la ká mpyi si shìni sèe wunji ta, ta Kile tonji kurigii jaare.»

¹⁸ Ka nànji si Yesu yíbe: «Kurigii jcyire ye?» Ka Yesu si jwo: «Ma hà sùpya bò mε, ma hà zínna ná waberε cwo e mε, ma hà nànkaga pyi mε, ma hà vini ntaha wà na mε,

¹⁹ ma tunji ná ma nunji pèe‡.» “Ma supyjεenji kyaa táan may'á bà mu kyal'à táan may'á mε\$.”»

²⁰ Ka nànjiinji si Yesu pyi: «Mii na cyire karigii puni pyi. Naha shi saha k'à mii fô ye?»

²¹ Ka Yesu si u pyi: «Kampyi mu la jye si mpyi tìgirecyaga baa, ta si maa sà ma cyeyaayi puni pére, maa uru wyérenji kan fòhɔfeebil'á. Lire ká mpyi, mu sí nàfuu ta Kile yyére. Maa nta a pa ntaha na fye e.»

²² Nyε uru nànjiin'á puru lógo ke, ka u yyetanha wunji si nkàre, naha na ye nàfuubwɔhɔ foo u mpyi u wí.

²³ Nyε ka Yesu si yi jwo u cyelempyiibil'á: «Sèenji na mii sí yi jwo yii á, nàfuufoonji jyim'à pɛn Kile Saanre e.

²⁴ Mii sí yi jwo yii á sahanji, jwɔhɔnji jyim'à táan músenneji wyiini i, mà tòro nàfuufoonji u jyè Kile Saanre e.»

²⁵ Ka puru si u cyelempyiibii kàkyanhala fo mà tòro, ka pi i jwo: «Lire sannu i ke, jofoo u sí n-jà nùmpañja ta be?»

²⁶ Ka Yesu si pi wíi maa jwo: «Lir'à sùpyire jà, nka kyaa jye na Kile jini mε.»

27 Ka Pyeri si jwumpe lwó maa Yesu pyi: «Wuu de? Wuu à kàntugo wà wuu karigii puni na, maa ntaha mu fye e! Wuu nàzhanji u nyε ngire ye?»

28 Ka Yesu si pi pyi: «Sèenji na mii sí yi jwo yii á, yaayi puni ká mpa mpyi nivonyò tēni ndemu i ke, Supyaŋi Jyaŋi ká mpa ntēen u fānhe tateenge nisinaŋke e tēni ndemu i ke, yii pi nyε mii fyεŋwòhòshiiŋbii ke, yii sí n-pa n-tēen fānhe tateenyε ke ná shuunni i, s'a Izirayeli tūluyi ke ná shuunniŋi shiiŋbii kēenji.

29 Nyε shin maha shin ká ŋen'á kàntugo wà u bayi, lire nyε mε u siŋεebii, lire nyε mε u sifeebii, lire nyε mε u pyiibii, lire nyε mε u kerεyi na mii mεge kurugo ke, urufoo sí yire fiigii ŋkuu (100) ta, si shiŋi niŋkwombaŋi ta.

30 Ŋka yyahe yyére shiin niŋyahamii sí n-pyi kàntugo yyére shiin, kàntugo yyére wuu niŋyahamii mú sí n-pyi yyahe yyére wuu.»

20

Báarapyiibii sàraŋi kani Kile saanre e

1 «Nyε Kile Saanre à fworò nde kani kurugo: kerεge fooŋi wà à yīri nyèsòoge na maa ŋkàr'á sà a báarapyii caa u ερεzen cikòoge báaraŋi mεε na.

2 Báarapyiibii kerεge fol'á ta ke, u ná pir'á bē canmpuŋke sàraŋi na. Nyε ka u u pi yaha a kàre cikòoge e.

3 Canŋk'á pa nò cyage e ke, ka kerεge foo si sà sùpyire tà ta kàfuge na pi à tēen là mpyimbaa.

4 Ka u u pi pyi “Yii yīri mú, yii a sà na ερεzen cikòoge e, yii i sà a báaraŋi pyi, yii ná sàraŋi u à yaa ke, mii sí uru kan yii á.”

5 Ka pire si ŋkàre cikòoge e. Nyε ka cikòoge foo si nūr'a fworò canvwuge na, maa pìi ta. Canvyinge laage e, maa nūr'a pìi ta, maa pire puni pyi pi à kàre kerεge e.

6 Yàkoŋke laage e u à pa fworò sahaŋki, mà sà pìi ta pi i yyérelì cyage k'e, ka u u jwo pir'á “Naha na yii à yyérel'a canŋke kwò là mpyimbaa ye?”

7 Ka pire si u pyi “Mu aha li ŋya amuni, wà nyε a wuu lwó báaraŋi na niŋjaa mε.” Ka u u jwo “Yii a sà na ερεzen cikòoge e.”

8 Nyε yàkoŋk'á pa nò ke, ka cikòoge foo si jwo u pyenge kacwònròŋ'á “Báarapyiibii yyere ma a pi sàraŋi kan pi á, ŋka báarapyiibii pi à pa kàntugo ke, ku sii pire na, ma a si niŋcyiibil'á.”

9 Mpii pi à pa yàkoŋke ke, pir'á canmpuŋke sàraŋi ta.

10 Nyε ka báarapyiibii niŋcyiibii si file, maa sòŋŋi na pire u nintaŋi si ŋyaha, ŋka yaaga nyε a bâra u na mε, pi shin maha shin à canmpuŋke sàraŋi ta mú.

11 Nyε wyérenji kanŋkwooni kàntugo pi á, ka pi i wá na cikòoge foo jùŋke tare maa ŋko

12 «Mpii pi à pa yàkɔŋke ke, tère nimbilere kanna báara pir'á pyi, ka mu u wuu ná pire u sàraŋi pyi niŋkin, mà li ta wuu à canmpuni pyi báaraŋi na, canŋke kafuge e.»

13 Ka cikɔge foo si jwumpe lwó maa jwo pi wà niŋkin á «Na cevoo, mii ɲɛ a cwo mu na mɛ. Taha canmpunŋke sàraŋi na bà mii ná mu mpyi a bɛ mɛ?»

14 Ma sàraŋi shwɔ maa yíri naha. Nge u à kan mu á ke, l'á táan mii á mii i uru ninunŋi kan kántugo yyére shinpaŋ'á.

15 Lire sannii i, taha mii wu bà u ɲɛ na wyéɛɛni mɛ? Kacɛnni mii à pyi ke, taha lire yiɲcyɛge ku ɲɛ mu i?»

16 Amuni li mú ɲɛ, kántugo yyére shiin niɲyahamii sí n-pyi yyahe yyére shiin, yyahe yyére shiin niɲyahamii mú sí n-pyi kántugo yyére shiin.»

*Yesu saha à jwo u kwùŋi ná u ɲèŋi kyaa na
(Marika 10.32-34; Luka 18.31-34)*

17 ɲɛ mà Yesu niŋkareŋi yaha Zheruzalemu kànhe e, u à u cyelempyiibii ke ná shuunninŋi yyere pi mɛge cyage e kuni na maa jwo:

18 «Wuu niŋkaribii pi mpii Zheruzalemu i, wani pi sí Supyaŋi Jyaŋi le Kile sáragawwuubii ɲùɲufɛebii ná Kile Saliyaŋi cyelentiibii cye e. Pire sí n-jwo na u à yaa u bò,

19 si u le Kilecembraabii cye e, pire sí u fwóhɔɔ, si u bwòn ná tiripaanni i, si u kwòro cige na si mbò. Nka u kwùŋi canmpyitanrewuuni, u sí ɲè.»

*Zebede jyaabii yacyage
(Marika 10.35-45)*

20 ɲɛ ka Zebede cwoŋi si file Yesu na ná u jyaabil'e, maa niŋkure sín, maa u ɲáare.

21 Ka Yesu si u yíbe: «Naha shi la ku wá mu na ye?» Ka u u jwo: «Mii jyaabii pi mpii ke, mu aha mpa ntɛɛn ma saanre e tɛni ndemu i ke, ma a wà yaha u tɛɛn ma kàniŋke na, ma a u sanŋi yaha ma kàmɛni na.»

22 Ka Yesu si pi pyi: «Yaage yii na ɲáare mii á ke, yii ɲɛ a ku shi cè mɛ. Kyaage lwɔhe mii sí n-bya ke, yii sí n-jà kuru bya la?» Ka pi i u pyi: «Ɖɔn, wuu sí n-jà.»

23 Ka u u pi pyi: «Yii sí kyaage lwɔhe bya mii fiige. Nka mà tɛɛn mii kàniŋke ná mii kàmɛni na, mii bà u ɲɛ yire kanvoonŋi mɛ. Mii Tunŋi à yire tatɛɛnyi bégele sùpyire ntemu mɛɛ na ke, u sí yi kan tir'á.»

24 ɲɛ Yesu cyelempyiibii keŋi sanŋ'á puru jwumpe lógo ke, ka pire lùgigii si yíri mpii cìnmpyiibii shuunninŋi taan.

25 Yesu à pa kuru cyage wíl'a ɲya ke, maa yi jwo u cyelempyiibii pun'á: «Yii a núru, yii à cè naha niŋke na, kini ɲùɲufɛebii

maha ntèen kini sùpyire nɔŋ'i fànhe e, kini shinbwoobil'a sì wá na pi fànhe cyáan kini sùpyire na.

²⁶ Li nyɛ a yaa li pyi amuni yii shwəhəl'e mɛ. Ngemu la ku nyɛ si mpyi shinbwo yii shwəhəl'e ke, urufol'à yaa u uye pyi yii sanmpii báarapyi.

²⁷ Ngemu la ku nyɛ si mpyi yii yyaha yyére shinɔi ke, urufol'à yaa u uye pyi yii sanmpii biliwe.

²⁸ Naha kurugo yɛ Supyaŋi Jyaŋi nyɛ a pa diɲyɛɲi i sùpyire si mpa mpyi u báarapyii mɛ. U à pa si mpa uye pyi sùpyire báarapyi, si uye kan pi bò, si mpyi shinɲyahara kapegigii shwəshwə lwəɾə.»

*Yesu à fyinmii shuunni nyii múgo
(Marika 10.46-52; Luka 18.35-43)*

²⁹ Yesu ná u cyelempyiibii nivworobii Zheriko kànhe e, supyikurumbwəhə mpyi a taha u fye e.

³⁰ Fyinnmii shuunni mpyi a tèn kuni ɲwəge na, pir'à pa lógo na Yesu u nyɛ na ntùuli ke, ka pi i wá na yu fànha na: «Kafoonji! Dawuda Tuluge Shinɔi! Nùɲaara ta wuu na.»

³¹ Ka sùpyire si pi faha na pi fyáha. Nka pi nyɛ a ɲɛn'a fyáha mɛ, maa là bára pi sèɛge na: «Kafoonji! Dawuda Tuluge Shinɔi! Nùɲaara ta wuu na!»

³² Ka Yesu si yyére maa pi yyere maa pi yíbe: «Naha yii la nyɛ mii u pyi yii á yɛ?»

³³ Ka pi i jwo: «Kafoonji, wuu nyiigii múgo, wuu raa ɲaa.»

³⁴ Nyɛ ka pi nùɲaare si u ta sèl'e, ka u u bwəɲ pi nyiigii na. Lire tèn mujye e, ka pi i ntii na ɲaa, maa ntaha u fye e.

21

Saanɲi Yesu à jyè Zheruzalɛmu kànhe e

(Marika 11.1-11; Luka 19.28-40; Yuhana 12.12-19)

¹ Mà pi yaha pi i byanhare Zheruzalɛmu kànhe na, pi mpyi a nɔ Betifajye kànhe na, Olivye cire ɲanɲke kàmpanɲke na. Ka Yesu si u cyelempyiibii pii shuunni tun,

² maa pi pyi: «Kànhe ku nyɛ yii yyaha na ke, yii a sì k'e. Yii aha sà nɔ wani, yii sí n-tíi pi ta pi à dùfaanɲcwo ná u pyà pwə wani. Yii i yi sàɲha, yii pa ɲkan ná á.

³ Wà ha yà jwo yii na, yii i urufoo pyi “Yi kyaa li nyɛ Kafoonji na, u aha ɲkwə yi na, yi sí n-pa.”»

⁴ Yesu à yire dùfaanɲyi cya, bà tèɛcyiini Kile tūnntunɲi jwumpe si mpyi si fūɲɲə mɛ. U mpyi a jwo:

⁵ «Yii yi jwo Siyən kànhe shiinbil'á na:

“Yii wíi! Yii saanɲi wá na ma yii yyére,
u ɲɲk'à pi sèl'e,

u à dùg'a tèn dùfaanna ñuñ'i* ,
dùfaannuñi pyìge kà ñuñ'i†.»

6 Nyε ka cyelempyiibii mú shuunni si ñkàre, nde Yesu mpyi a jwo ke, maa sà lire pyi.

7 Pi à pa ná dùfaannuñi ná u pyìge e ke, maa pi vànnyyi yà taha ku na, ka Yesu si dùg'a tèn na ñkèεge.

8 Sùpyire ñiñyahara mpyi kuni ñwoge na, ka ti ñiñyahara si ti vànntinnyyi yà wwú mà pìli pìli Yesu yyaha na kuni i, ka pìi si weyi kwòn kwòn a pìli kuni i‡.

9 Sùpyire ti mpyi Yesu yyaha na ná nte ti mpyi u kàntugo ke, tire puni mpyi na ñkwúuli maa ñko:

«Yabwøhe! Dawuda Tuluge Shinñi wi!

Ngemu u nyε na ma Kafoonji Kile mege na ke, Kile u jwó le u á\$!
Pèente ti taha Kile na ñiñicyeyi puni i.»

10 Nyε Yesu à pa jyè Zheruzalemu kànhe e ke, ka kànhe puni si yîr'a taha, fo pi na piye yíbili: «Taha joofo u wà urufoo yε?»

11 Ka sùpyire si pi pyi: «Yesu wi, Kile tùnntunji u à yîri Nazareti i, Galile kùluni i ke.»

*Yesu à cwòhømpii kòr'a yige Kileñaarebage ntàani na
(Marika 11.15-19; Luka 19.45-48; Yuhana 2.13-22)*

12 Nyε ka Yesu si ñkàre Kileñaarebage ntàani na. Mpii pi mpyi na pèrempe ná zhwoñi pyi wani ke, maa pire kòre, maa wyérefaabii tàbalibii ná sanmpanmpereebii yatεenyyi ñooñ'a cyán cyán*. 13 Maa pi pyi: «“Mii bage sí n-pa a yiri Kileñaarebaga†.” Yire y'à séme Kile Jwumpe Semenji i. Nka yii pi ke, yii à ku kèenñ'a pyi “nàñkaalii tabinniga‡”.»

14 Ka fyinmpii pìi ná dìshiyifeebii pìi si file u na Kileñaarebage e, ka u u pire cùuñø.

15 Nyε Kile sàragawwuubii ñuñufeebii ná Kile Saliyanji cyelentiibil'à cyire kakyanhala karigii nya tapyige e, maa nàñkopyire nya ti i yu fànha na: «Yabwøhe! Dawuda Tuluge Shinñi wi!» ke, ka pire lùuni si yîri\$,

16 maa Yesu pyi: «Nje pi nyε na yu ke, taha mu wá na yi núru me?» Ka Yesu si pi pyi: «Mii naha na yi núru. Taha yii sàha ñkwò

* 21:5 Saanwa ká dùgo dùfaanna na, lire li mpyi yyeñiñke ná maye ntùrigenji sañcyεenni. † 21:5 Zakari 9.9 ‡ 21:8 Saanñi pi nyε na mpère ke, pi maha ñcyii karigii pyi si u bε (2 Saanbii 9.13). § 21:9 Zaburu 118.26 * 21:12 Yahutuubii pi mpyi maha yîri cyeyi yabere e ke, wyérefaabii mpyi maha pire wyérenji fare Kileñaarebage wuñi na. Lire pyiñkanni na, wyérenjwoge ku mpyi a yaa k'a sàrali Kileñaarebage e ke, pi mpyi maha jà a kuru sàra, maa nùr'a jà a ntège pyi. Yatøore ti maha yaa ti jà a pyi sàraga ke, pérempyiibii mpyi maha tire péreli pir'á. Pi mpyi maha ti lwøore dùrugo. † 21:13 Ezayi 56.7 ‡ 21:13 Zheremi 7.11 § 21:15 «Nde l'à pi lùuni yîrige ke»: lire bà li nyε na Yesu à pérempyiibii kòrø kanna me, ñka u à fyinmpii ná dìshiyifeebii yaha pi à jyè Kileñaarebage e. Lire na mpyi kafuun Yahutuubil'á.

a mpe jwumpe kâla Kile Jwumpe Semɛnɛji i na “Kile à u pèente jwumpe le nàŋkopyire ná jirinwɔɔ pyilibii jwɔyi i*” mɛ?»

17 Ka Yesu si yîri pi taan, maa fworɔ kànhe e, mà kàre Betani kànhe e, maa shwòn wani.

Yesu à fizhiye cige láŋa
(Marika 11.12-14, 20-24)

18 Kuru canŋa nùmpañña, Yesu ninuruŋi na ñkèege Zheruzalɛmu i, ka katege si u ta.

19 Ka u u fizhiye cige nya kuni na, maa file ku na. Wyɛere baare e, u nyɛ a yasɛɛ ta ku na mɛ†, maa jwo ku na: «Ma hà zii nùru yasɛɛ se nya mɛ!» Ka cige si ntíl'a waha.

20 Cyelempyiibil'à lire nya ke, ka li i pi bilibili fo pi à yíbe na: «Di ñke fizhiye cig'à pyi maa waha tèneuuni i yɛ?»

21 Ka Yesu si pi pyi: «Sèenɛji na mii sí yi jwo yii á, yii aha nta yii à dányañi pyi ná funŋɔ ninŋin i, nde mii à pyi ñke fizhiye cige na ke, yii sí lire fiige pyi, lire kanni bà mɛ, yii aha jwo ñke ñañke ku kò a yîri ku tatɛenge e ku sà jɔcwo baŋi i, lire sí n-pyi.

22 Yii aha Kile ñáare yaaga maha yaaga kurugo ná dányañi i ke, yii sí kuru ta.»

Pi à Yesu yíbe u fànhe tatage kyaa na
(Marika 11.27-33; Luka 20.1-8)

23 Ka Yesu si jyè Kileñaarebage e, maa sùpyire kâlali. Mà u yaha lire na, ka Kile sáragawwuubii ñùŋufeebii ná Yahutuubii kacwɔnribii si shà u yyére, maa u yíbe: «Ná kuni ndire e mu na jɔcyii karigii pyi yɛ? Jofoo u à kuni kan mu á, mu u a cyi pyi yɛ?»

24 Ka Yesu si pi pyi: «Mii mú sí yii yíbe kyaa ninŋin na, yii aha mii jwɔ shwɔ, lire tɛni i, ñge u à kuni kan mii á, mii u a jɔcyii karigii pyi ke, mii sí n-ta urufoo cyêe yii na.

25 Mii à jwo yo, jofoo u mpyi a Yuhana Batizelipyiŋi tun u pa a sùpyire batizeli yɛ? Kile laa, sùpyire?»

Nyɛ ka pi i ñkâr'a sà piye taanna maa jwo: «Wuu aha jwo na Kile u mpyi a Yuhana tun, u sí n-jwo na ñaha na wuu sí nyɛ a ñen'a dá u na mà yɛ?»

26 Wuu sí ká jwo na sùpya u mpyi a u tun, sùpyire sè li yaha wuu na mɛ, ñaha na yɛ pi pun'à tɛen ná l'e na Yuhana na mpyi Kile tùnntunŋɔ.»

27 Pi à piye taanna a kwò ke, maa nùr'a kâr'a sà Yesu pyi: «Shinŋi u mpyi a u tun ke, wuu nyɛ a cè mɛ.»

Ka Yesu si pi pyi: «Nyɛ l'aha mpyi amuni, ñge u à kuni kan mii á, mii u a jɔcyii karigii pyi ke, mii mú sè uru cyêe yii na mɛ.»

* 21:16 Zaburu 8.3 † 21:19 Ñke fizhiye cige ku nyɛ ná weŋyahayi i yasɛɛ baa ke, kuru na nyɛ Yahutuubii ñùŋufeebii fiige, mpiimu pi à fyinme tò wwomɔ na ke.

Jyafeebii shuunniṅi kani

²⁸ Ka Yesu si núr'a jwo: «Naha shi yii ṅyε na sônṅi mpe e yε? Nàṅi wà u ná mpyi ná jyafee shuunni i, maa jwo niṅcyiṅi'á “Na jya, sà báara na ερεzen cikōoge e niṅjaa.”

²⁹ Ka jyafōoṅi si jwo “Mii nàha na si mε.” Nka kàntugo yyére, u à pa ntêr'a nùru, maa ṅkàre cikōoge e.

³⁰ Ka tufooṅi si puru ninumpe taha jyafōoṅi shônwuṅ'á, ka uru si jwo “Baa, mii sí n-kàre” ṅka u ṅyε a pa ṅkàre mε.

³¹ Pire shiin shuunniṅi i, u ṅgire u à tufooṅi ṅyii wuuni pyi yε?»

Ka pi i jwo: «Jyafōoṅi niṅcyiṅi.» Ka Yesu si pi pyi: «Sèenṅi na mii sí yi jwo yii á, múnalwōore shwofeebii ná fwòrobacyeebii sí n-jyè Kile Saanre e yii yyaha na.

³² Naha kurugo yε Yuhana Batizelipyiṅi à pa ntiṅi kuni cyêe yii na, yii ṅyε a ṅen'a dá u na mε. Nka múnalwōore shwofeebii ná fwòrobacyeebil'à ṅen'a dá u na. Yii sí pi à lire ṅya ke, yii ṅyε a ṅen'a têt'a nùru maa dá u na mε.»

Ερεzen kōoge faafeebii bàtaage
(*Marika 12.1-12; Luka 20.9-19*)

³³ Ka Yesu si núr'a jwo: «Yii bàtaage kà lógo sahanṅi. Pyengefooṅi wà u ná ερεzen cikōogō yaa, maa ku kwûulo, ερεzen lwōhe maha wwû wyige ṅkemu i ke, maa kuru tūgo, maa ṅkubaga yaa cikōoge kàanmucyafōoṅi mεε na. Lire kàntugo maa faafee lwó a yaha k'e, u ná pire s'a ku yasεere táali piye na, maa nta a kàre kùlutōonl'e.

³⁴ ṅyε ερεzenṅi yasεere tèekwōōnn'à pa nō ke, ka u u u báarapyiibii pii tun u cikōoge faafeebil'á pi sà uru nàzhan yasεere shwō pi a ma.

³⁵ Ka faafeebii si pire báarapyiibii cyán a cû, maa wà bwòn, maa wà bò, maa u sanṅi wà ná kafaayi i.

³⁶ Ka cikōoge foo si núr'a báarapyiibii piibere tun pi á, pire mpyi a ṅyaha mà tòro niṅcyiibii na, ka faafeebii si pire pyi niṅcyiibii fiige.

³⁷ Ka cikōoge foo si ṅkànha a u yabiliṅi jyaṅi tun pi á, maa jwo “Pi sí n-sílege mii jyaṅi na.”

³⁸ Nka faafeebil'à cikōoge foo jyaṅi ṅya ke, maa wá na yu piy'á “Cikōoge foo koolyṅi u ṅyε ṅge. Yii a wá, wuu u bò, kōoge sí n-pyi wuu wogo.”

³⁹ Ka pi i jyafōoṅi cyán a cû mà wà cikōoge kàntugo, maa u bò.»

⁴⁰ ṅyε Yesu à puru jwo ke, maa sùpyire yíbe: «Numε, cikōoge foo ká mpa, naha u sí n-pyi ku faafeebii na bε?»

⁴¹ Ka pi i u pyi: «Cikōoge foo sí pire shinpiibii puni bompere bò, si cikōoge kan piiberil'á, mpiimu pi sí raa ku yasεere kaan u á ti tèewwuuni i ke.»

42 Ka Yesu si jwo: «Nje y'à séme Kile Jwumpe Semeni i ke, taha yii nyε a yire kâla mε? Y'à séme: “Bafaanribil'à cyé kafaage nkemu na ke, kuru k'à pa mpyi bage kafaage sèe woge bage mbini na. Kafoonj Kile u à lire pyi, l'à pyi kakyanhala wuu nyii na‡.”

43 Lire kurugo mii sí yi jwo yii á: yii sí n-yige Kile Saanre e, si supyishinj waberε lèñε t'e, mpiimu pi sí raa Kile nyii wuuni pyi ke. [

44 Nyε shin maha shin u à cwo kuru kafaage nyñ'i ke, urufoo sí n-kyεεge n-kyεεge, kuru kafaage sí ká ncwo shin maha shin nyñ'i ke, ku sí urufoo cwðnhəñə.]»

45 Nyε Kile sáragawwuubii nñufeebii ná Farizhεεnbil'à Yesu bàtaayi lógo ke, ka pi i nta a cè na pire kyaa na u mpyi.

46 Ka pi i wá na ncāa si u cū, nka pi mpyi na fyáge sùpyire yyaha na, naha na yε sùpyire mpyi a tēen ná l'e na u na nyε Kile tūntunñə.

22

*Cikwəñre lyimbwooni bàtaage
(Luka 14.15-24)*

1 Ka Yesu si nūr'a bàtaaga jwo pi á, u à jwo:

2 «Kile Saanre à fwooro nde kani kurugo: saannj wà à kataan nimbwoo bégele u jyanj cikwəñre tooy'e.

3 U à bégel'a kwð ke, mpīi pi mpyi a yyere ke, ka u u u báarapyiibii tun pi sà pire pyi pi a ma, ka pi i ncýé paña.

4 Ka u u nūr'a báarapyiibii pīi tun, maa pire pyi “Yii sà yi jwo shinyyerebil'á na mii naha a lyimbwoo yaa, na mii naha a na nupyahigii cyii ná yatəore sɪnmε woore tà bə, na mii naha a bégel'a kwð, na pi a ma cikwəñre zənnεεg'á.”

5 Nka pi wà nyε a saannj yini lwó a wíi mε. Ka wà bá si yīr'a kàre u kεεge e, ka wà si nkàre u cwðhənt'á,

6 ka pi sanmpīi si saannj báarapyiibii cyán a cū, maa pi kyérege, maa pi bə.

7 Ka saannj lūuni si yīri, ka u u u kàshikwəñnbii yīrige pi à sà pire shinbompīi bə, maa pi kàhe sūgo.

8 Nyε ka u u nūr'a jwo u báarapyiibil'á “Cikwəñre njyñ'á bégele, nka shinyyerebii ná uru njyñj mpyi a yaa mε.

9 Yii a sɪ kɪnyɪ na, yii aha shin maha shin nya ke, yii uru yyere cikwəñre zənnεεge na.”

10 Ka báarapyiibii si yīr'a kàre kurigii ncwəyi na. Shin maha shin pi à ta wani ke, maa pire puni yyer'a pa ntég'a cikwəñre bage nī, shinpii bàra shincεnmii na.

11 Ka saanŋi si jyè si shinyyerebii wíi, mà nàŋi wà ta pi shwòhòl'e, cikwònvaanŋyi baa.

12 Ka saanŋi si u pyi “Na cevoo! Di mu à pyi maa jyè naha mà ta cikwònvaanŋyi jye mu na mà ye?” Uru nàŋi jye a yà ta a jwo me.

13 Ka saanŋi si u báarapyiibii pyi “Yii u tooyi ná u cyeyi pwò, yii i u wà cyíinŋi na numpini i, wani sùpyire maha myahigii súu marii ŋkyànhigii kùru.”»

14 Yesu à bàtaage jwo a kwò ke, maa núr'a jwo: «Yii li cè na Kile à shinŋyahara yyere, ŋka shinŋyahara jye a cwòonrò me.»

Pi à Yesu yíbe múnalwòore ŋkanŋi kyaa na

(Marika 12.13-17; Luka 20.19-26)

15 Jye ka Farizheenbii si ŋkàr'a sà piye taanna, si kànhaŋa cyán Yesu na, bà pi si mpyi si u ta jycù ná u yabilinŋi jwòjwumpe e me.

16 Maa pi cyelempyiibii pìi ná Eròdi tonkuni shiinbii pìi tun Yesu á*, ka pire si sà u pyi: «Cyelentuŋi! Wuu à li cè na mu jye na fyáge sèenŋi tajwuge e me. Jwumpe mu sí jye na yu mà yyaha tíi ná Kile kuni i ke, puru na jye sèe, mu jye na fyáge sùpya na me, mu jye a sùpya pwòòŋò sùpya na me.

17 Lire e ke ma tanyage jwo wuu á: wuu à yaa wuu a múnalwòore kaan Jromu saanbwòhe Sezari á la?»

18 Nka Yesu mpyi a fworò pire cwofeebii cwòore jwòhò na, ka u u pi pyi: «Yii pi à fyìnme tò wwomò na ke, jaha na yii na mii pere si jycù ye?»

19 Wyérenŋi yii jye na ntège na múnalwòore sàrali ke, yii uru wà cyèe na na wee.» Jye ka pi i uru wyérenŋi tòonŋke kà cyèe u na. 20 Ka u u pi pyi: «Jofoo nàŋja ná u mege ku jye ŋge wyérenŋi na ye?»

21 Ka pi i u pyi: «Saanbwòhe Sezari.» Ka Yesu si pi pyi: «Nye yii a Sezari wuŋi kaan Sezari á, yii raa Kile wuŋi kaan Kile á.»

22 Pi à Yesu jwòshwòore lógo ke, ka li i pi kàkyanhala, ka pi i yîri u taan mà kàre.

Sadusiibil'à Yesu yíbe kwùubii jèŋi kyaa na

(Marika 12.18-27; Luka 20.27-40)

23 Kuru cannuge e, Sadusiibii pi maha jwo na kwuŋene jye nùmpañja me, pire pil'à file Yesu na maa jwo:

24 «Cyelentuŋi! Kile túnntunŋiMusa à jwo “Nò ká ceewe lèŋe maa ŋkwù mà ta u jye a pyà si u na me, u còonŋ'à yaa u ceenŋi lèŋe zànbangara na, u u pyi si u na, u yyahafoonŋi niŋkwuŋi mege na.”

* **22:16** Eròdi shiinbii ná Farizheenbii mpyi na bēni me. Jromu shiinbii fānhe mpyi a tāan Eròdi shiinbil'á, ka pi i wá na sōnŋi na múnalwòore ŋgwòŋ'à yaa. Farizheenbii mpyi na sōnŋi Kafoonŋi Kile u jye pire jùŋò na: lire e, mà múnalwòore kan Jromu saanbwòhe Sezari á, lir'à li cyèe na mu à jee u fānhe na maa jycyé Kafoonŋi Kile na.

25 Nyε s̄iηεε baashuunni na mpyi naha wuu yyére. Pi puni niηjyen'á ceewe lèηε maa ηkwû, u ηyε a pyà ta u na mε. N̄gemu u à taha u na ke, ka uru si ceen̄i lèηε.

26 Ka uru mú si mpa ηkwû, u ηyε a pyà ta u na mε. Ka tanrewun̄i wuuni mú si mpyi amuni fo mà sà ηkwò pi baashuunnī na.

27 Pire puni kàntugo, ka ceen̄i mú si mpa ηkwû.

28 Nyε ná pire nàmbaa baashuunnī puni s'á uru ceen̄i lèη'a círi, kwùubii ηèηi ká bú nta sèe, pi aha bú ηè can̄ηke ηkemu i ke, pi ηgir'á ceen̄i sí n-kan yε?»

29 Ka Yesu si pi pyi: «Yii à wurugo, lir'á ta yii ηyε a Kile Jwumpe Sem̄eηi yyahe cè, si nta ηjyére Kile sífente na mε.

30 Yii li cè, Kile yyére, sùpyire ká ηè a fworò kwùηi i, nò si ceewe lèηε mε, ceewe mú si n-kan nò á mε. Ti sí n-pyi Kile mèlεkεεbii fiige.

31 N̄je y'á séme Kile Jwumpe Sem̄eηi i kwuηeni kyaa na ke, yii ηyε a yire kâla mà? Kile à jwo

32 «Mii u ηyε Ibirayima ná Ishaka ná Yakuba u Kilen̄i†.» Nyε puru jwump'á li cyêe na pire mpii ηyii wuu pi ηyε wani Kile yyére. Sùpyire ηyii woore ti maha Kile pêre, kwùubii kyaa bà mε.»

33 Sùpyire ti mpyi na núru Yesu ηwò na ke, u kâlan̄'á pire puni kâkyanhala.

*Kile Saliyan̄i kabilini l'á fânha tò cyi san̄kii na ke
(Marika 12.28-34; Luka 10.25-28)*

34 Nyε Farizhεεnbil'á pa lógo na Yesu à jwumpe cyán Sadusiibii na ke, ka pi i ηkàr'a sà bínni Yesu taan.

35 Kile Saliyan̄i cyelentun̄i wà na mpyi pi e, ka uru la si mpyi si Yesu pεε ηcû maa u yíbe:

36 «Cyelentun̄i! Saliyan̄i kabilini ndi l'á fânha tò cyi san̄kii na yε?»

37 Ka Yesu si u pyi: «“Ma Kifoη̄i Kile kyaa táan may'á ná ma zòmbilini ná ma múnaani ná ma sòn̄ore puni i‡.”

38 Saliyan̄i kabilini niηcyiini li ηyε lire, lire l'á fânha tò cyi san̄kii puni na.

39 Sh̄onwuuni l'á taha lire na ke, lire tayyéreg'á pêe niηcyiini fiige. Lire li ηyε “ma supyiηεeηi kyaa táan may'á bà mu kyal'á táan may'á mε§.”

40 Kile Saliyan̄i kapyaaη̄i san̄kii puni ná Kile tún̄ntun̄mpii jwump'á lwò a pwò ηcyii kapyaaη̄i shuunnī na.»

*Kile Niηcw̄an̄r̄oηi ηyε Dawuda Tuluge Shin kann̄a mε
(Marika 12.35-37; Luka 20.41-44)*

41 Mà Farizhεεnbii nimbinnibii yaha, Yesu à pi yíbe.

42 U à jwo: «Kile Nijcwɔnrɔŋi kyaa l'à jwo ke, ɲaha yii ɲye na sɔnɲi mà yyaha tí ná u e ye? Joofo tɔluge e u sí n-fworo ye?»
Ka pi i Yesu pyi: «Dawuda Tuluge Shin wi.»

43 Ka Yesu si pi pyi: «Mà Kile Munaani yaha l'à Dawuda yyaha cù, ɲaha kurugo u à u yyere uru Kafoonɲi ye?»

44 Yii li cè na Dawuda à jwo
“Kafoonɲi Kile à jwo mii Kafoonɲi á
‘Ta ma a pa ntèen na kàniɲe cyege na,
fo mii aha mu zàmpeɲbii le
mu tooyi ɲwɔh'i*.’ ”

45 Ná Dawuda na Kile Nijcwɔnrɔŋi yiri “Kafoonɲi” lir'à li cyèe na Dawuda Tuluge Shin kannà bà me, u Kafoo mú wi, sèe bàl'à?»

46 Pi wà ɲye a jà a Yesu ɲwɔ shwɔ me. Mà láha kuru canɲke na, wà saha ɲye a ɲen'a u yíbe me.

23

*Yesu à Kile Saliyanɲi cyelentiibii ná Farizhɛɛnbii cêege
(Marika 12.38-40; Luka 11.39-52; 20.45-47)*

1 ɲye supyiɲyahare ti mpyi a taha Yesu fye e ke, ka u u tire ná u cyelentyiibii pyi:

2 «Kile Saliyanɲi cyelentiibii ná Farizhɛɛnbii ɲye ndemu laage e ke, lire li ɲye: na Musa Saliyanɲi yyaha yu sùpyir'á.

3 Karigii pi ɲye na yu yii á ke, yii cyire le barag'e yii raa cyi kurigii ɲaare, ɲka nde pi yabilimpii ɲye na mpyi ke, yii àha raa lire pyi me. ɲaha kurugo ye nde pi maha yu ke, lire bà pi maha mpyi me.

4 Pi maha Kile Saliyanɲi pyi tuguro sùpyire ɲuɲ'i, ti sè n-jà ntemu lwó me, pi yabilimpii sí ɲye na ɲeeg'a sùpyire tège ti ɲjwòŋi na, ali nimbilere me.

5 Pi kapyiɲkii puni ɲye sùpyire ɲyiɲyaga karigii. Lire kurugo yaayi i pi maha Kile Jwumpe séme maha le a pɔwɔ pi byahigii ná pi cyeyi na ke, pi maha yire pyi nitabaaya. Mà bàra lire na, pi maha pi vàanntinmbwoyi zhwɔɔnre tɔɔn*. 6 Wà ha pi yyere kataan ɲjyì na, lire ɲye me pi aha shà Kile Jwumpe kàlambayi i, bwompe tatɛɛnyi pi maha ɲcaa.

7 Sùpyire tabinniyyi i, pi la maha mpyi sùpyire s'a pire père s'a pi shéere, s'a pi yiri “Cyelentuɲi”.

* 22:44 Zaburu 110.1 * 23:5 Yahutuubii mpyi maha Kile Saliyanɲi jwumpe pà séme maha le yatɔɔre seeyi i, maha mpwɔ pi byahigii na, lire ɲye me kàmene cyege na (Ekizodi 13.9; 16; Duterɛnɔmu 6.8). Pi maha zhwɔɔre le pi vàanntinɲyi ɲwɔɲkɲyi na, s'a piye funɲɔ cwo pi Saliyanɲi na (Nɔmburu 15.37-41; Duterɛnɔmu 22.12). Farizhɛɛnbil'à cyire karigii cù ná sèl'e si li cyèe na pire na Kile ɲáare mà tòro sùpyire sannte na.

8 Nka yii pi ke, yii àha nye sùpya u a yii pyi “Cyelentuŋi” me, naha na ye yii mú puni na nye cìmpyii, Cyelentu ninŋkin u nye yii á.

9 Yii àha raa sùpyaŋi wà tufige yiri “Tufooŋi” ñiŋke na me, naha na ye Tufoo ninŋkin u nye yii á, uru u nye ñiŋyiŋi na.

10 Yii àha sùpyire yaha t'a yii pyi “Nùŋufooŋi” me, naha na ye Nùŋufoo ninŋkin u nye yii á, uru u nye Kile Nijɔcwɔnɔŋi.

11 Nġemu u nye yii shwɔhol'e shinbwɔŋi ke, urufoo u pyi yii sanmpii báarapyi.

12 Shin maha shin u à uye dùrugo ke, urufoo sí n-tírige, ŋka shin maha shin u à uye tírige ke, urufoo sí n-dùrugo.

13 Yii Kile Saliyaŋi cyelentiibii ná Farizhɛɛnbii, yii pi à fyɔnmɛ tò wwomɔ na ke, yii wuun'à kɛɛge! Naha na ye yii na Kile Saanre tajyiŋwɔge t̀uni, yii sì n-nyè me, mp̄ii la ku nye sì jyè ke, maa pire tɛgele kwɔn.

[
14 Yii Kile Saliyaŋi cyelentiibii ná Farizhɛɛnbii, yii pi à fyɔnmɛ tò wwomɔ na ke, yii wuun'à kɛɛge! Naha na ye yii maha lenkwucyeebii cyeyaayi shuu pi na ná yii ŋwɔtanyi i. Yii maha Kile náare na m̀oni sùpyire nyiŋyage na. Lire kurugo nde li sí n-pa yii ta ke, lire sí n-waha sèl'e.]

15 Yii Kile Saliyaŋi cyelentiibii ná Farizhɛɛnbii, yii pi à fyɔnmɛ tò wwomɔ na ke, yii wuun'à kɛɛge! Naha na ye yii maha naare ñiŋke ná lwɔhe cyeyi puni ŋuŋ'i, maa sùpyire caa na lɛŋi yii Kile kuni i. Nka yii aha wà ta, nde li sí urufoo pyi u yaa ná nafugombaage nyiŋi i fo tooyi shuunni mà tòro yii yabilimp̄ii taan ke, lire kuni yii maha le urufoo taan.

16 Yii wuun'à kɛɛge! Naha na ye yii fyɔnm̄ii wuubii pi à sùpyire yyaha c̀u, maa ŋko pi á na sùpya ká ŋkâa Kilenaarebage na, kuru ŋgẁŋi nye f̀anha urufoo na me, ŋka wà ha ŋkâa Kilenaarebage funŋke sɛɛŋi na, kuru ŋgẁŋi na nye f̀anha urufoo na.

17 Yii na nye funŋɔ baa shiin maa mpyi fyɔnm̄ii, sɛɛŋi u à f̀anha tò laa, Kilenaarebage k'à sɛɛŋi le njire e ke, kuru k'à f̀anha tò?

18 Yii à jwo mú na sùpya ká ŋkâa sárayi tawwuge na, na yafyin sì urufoo ta me, ŋka sárage yaage k'à wẁl'a yaha sárayi tawwuge ŋuŋ'i ke, na sùpya ká ŋkâa kuru na, na urufol'à yaa u kuru káage wẁ.

19 Fyɔnm̄ii pi pi! Sárage yaage k'à f̀anha tò laa, sárayi tawwuge ku maha sárage le njire e ke, kuru ki?

20 Shinŋi u à kâa sárayi tawwuge na ke, urufoo mú à kâa ku ñuŋɔ yaayi puni na.

21 Shinŋi u à kâa Kilenaarebage na ke, urufol'à kâa Kilenaarebage ná ku fooŋi Kile na.

22 Shinji u à kâa nînyîni na ke, urufol'à kâa Kile saanre yateenke ná ku teenfooni Kile na.

23 Yii Kile Saliyani cyelentiibii ná Farizheenbii, yii pi à fyɛnmɛ tò wwomɔ na ke, yii wuun'à kèege! Naha na ye yii maha yii nânayeni ná kanyeyi yafwɔhɔfwɔhɔre sannte puni yáhanjii wwû, mà li ta karigii cyi à fânha tò Saliyani kapyaaagii puni na ke, yii à cyire fênn'a yaha nkere na. Cyire cyi nyɛ: ntiinjii ná jûnaare ná jwɔmɛefente. Cyire yii sí mpyi a yaa yii a mpyi, yii i cyi sannkii bâra cyire na.

24 Fyinnmii pi pi! Yii à sùpyire yyaha cû mà li ta yii yabilimpïi nyɛ na jaa mɛ. Yii maha yii lùbyage fyiinne si sisɔnnji wwû k'e, mà li ta yii na jwɔhɔyi jwoore k'e†!

25 Yii Kile Saliyani cyelentiibii ná Farizheenbii, yii pi à fyɛnmɛ tò wwomɔ na ke, yii wuun'à kèege! Naha na ye yii maha yii yajigiyi kântuyi jyíi na fíinjii, mà li ta yi funjyi'à jî nânkaage ná sɔnnjɔpeere na.

26 Yii Farizheenbii, yii na nyɛ fyinnmii! Yajigiyi funjyi yii à yaa yii fyânha a jyé, lire ká mpyi, kântugo yyérenji mú maha fíinjɛ.

27 Yii Kile Saliyani cyelentiibii ná Farizheenbii, yii pi à fyɛnmɛ tò wwomɔ na ke, yii wuun'à kèege! Naha na ye yii na nyɛ mu à jwo fanjyeyi, pi à njemu fíinjɛ ke, mu aha yi kântuge wíi, mu a si yi lemɛ ta p'à jwɔ, yi funjke s'à jî kaciiyi ná kákayyi na‡.

28 Amuni yii nyɛ, yii maha yiye pyi mu à jwo yii à tíi sùpyire sannte nyii na, mà li ta yii à fyɛnmɛ tò wwomɔ na, yii funjyi s'à jî pege na.

29 Yii Kile Saliyani cyelentiibii ná Farizheenbii, yii pi à fyɛnmɛ tò wwomɔ na ke, yii wuun'à kèege! Naha na ye yii maha Kile túnntunmpii kwɔnhigii yaa na faanre, sùpyire t'à tíi ke, maa kacɛnnkuure yaa tire kwɔnhigii na,

30 maa nkɔ “Kampyi wuu mpyi wuu tulyeyi tiiñi i, wuu mpyi na si jɛɛ n-bâra pi na si Kile túnntunmpii bò mɛ.”

31 Lire pyiñkanni na, yii yabilimpil'à li cyêe na mpïi pi à Kile túnntunmpii bò ke, yii mú à pi pire fige.

32 Nyɛ sɔñke yii tulyey'à lyêele ke, yii yyaha le yii i ku fàl'a nɔ ku tɛɛni na!

33 Wwɔpiyi yà ye! Yii màcwɔn tùlugo sùpyiibii! Di yii sí n-jà n-shwɔ n-jwo nùmpañña nage na ye?

34 Lire e ke yii lógo, mii sí raa Kile túnntunmpii pïi ná yákilifeebii pïi ná Kile Saliyani cyelentiibii pïi tunni yii á. Yii

† 23:24 Yahutuubil'á, sisɔnnpii ná jwɔhɔy'à jwɔhɔ. ‡ 23:27 Yyee maha yyee, bilereñkwonji kataanni ká byanhara, sùpyire maha kwɔnhigii fíinjɛ, bà shinparantorobii si mpyi s'a cyi jaa raa jcwúu, pi áha nkɔwɔ ntòro mbwɔn cyi na mɛ. Naha na ye pi aha bwɔn cyi na, pi saha nyɛ a fíinjɛ Kile á mɛ fo mà cibilaage máhana, pi mú saha si n-jà n-pyi bilereñkwonji kataanni i mɛ.

sí n-bò pi e, si pìi kwòro cige na, si pìi bwòn Kile Jwumpe kàlambayi i, si pìi kyérege kànyi yyaha kurugo.

³⁵ Lire e Kile sí n-tíge yii na pire shintiibii puni mbòñi i: Abèli u à tí ke, mà lwó uru tèeboni na, fo mà sà nò Baraki jyanji Zakari mbòñi na, Zakari pi à bò Kileñaarebage sèecyage ná sárayi tawwuge shwòhòl'e ke.

³⁶ Sèenji na mii sí yi jwo yii á, Kile sí yii ná yii tulyeyi cêege tire boore puni kurugo.»

*Yesu à jwo Zheruzalemu kànhe kyaa na
(Luka 13.34-35)*

³⁷ Ka Yesu si núr'a jwo: «Ei! Zheruzalemu shiinbii, yii Zheruzalemu kànhe shiinbii, yii pi maha Kile tùmntunmpii bùu, maa Kile jwumpe jwufeebii wàa ná kafaay'i maha bùu ke, y'à tooyo nijyahaya kwò mii la mpyi si yii bínni yiye e s'a yii kàanmucaa, bà ñkùnunji maha u pyire bínni tiye e, maa bùru ti jññ'i mε. Nka yii nyε a nyε lire e mε. ³⁸ Ku ke numε! Kile sí cye wwû yii kànhe taan si yii yaha yiye kanna na.

³⁹ Yii li cè, mà lwó numε na, yii nyiini saha sì n-tège mii na mε, fo canñke yii sí n-pa raa ñko “Ñgemu u nyε na ma Kafoonji Kile mεge na ke, Kile u jwó le ur'áŠ.”»

24

*Yesu à jwo na Kileñaarebage sí n-jya
(Marika 13.1-23; Luka 21.5-24)*

¹ Nyε mà Yesu yaha u u si raa fwore Kileñaarebage e, ka u cyelempyiibii si file u na maa u pyi na u Kileñaarebage jñwòñkanni wíi.

² Ka u u pi pyi: «Ñke basinañke yii nyε na ñan'amε ke, sèenji na mii sí yi jwo yii á, canña na ma, ku puni sí n-sii n-pwòn n-cyán, si ku ñkununji puni waraga, fo si ku kafaayi láha láha yiye na.»

³ Nyε ka Yesu sí n-kàr'a sà ntèen Olivye cire ñanñke jññ'i. Ka u cyelempyiibii kanni si file u na, maa u pyi: «Wuu cyelentuñi, ñaha tère e cyire karigii sí n-pyi yε? Nde li sí mu tènurunì ná ñnyenji tèekwooni cyée wuu na ke, lire jwo wuu á.»

⁴ Ka Yesu si pi pyi: «Yii a yiye kàanmucaa! Yii àha sùpya yaha u yii wurugo mε.

⁵ Yii li cè na shinnyahara sí mii mεge le piye na, si mpa jwo yii á na Kile Nijrcwònrñi kyaa l'à jwo ke, na pire pi nyε ure. Pi sí raa shinnyahara jwò fáanñi s'a wuruge.

⁶ Yii sí raa kàshiyi shenre núru yiye táan, s'a yi shenre núru laatòonyi i, lire kà yii funñò pèn mε. Yii li cè na cyire karigii mpyimbaa nyε mε, ñka lire bà li nyε ñnyenji tèekwooni mε.

⁷ Supyishiŋi wà sí n-pa n-yîri n-sà n-cwo wà na, kîni là sí n-pa n-yîri n-sà n-cwo là na. Katibwàhe ná jìŋke jcyèennèŋi sí n-pyi cyeye nijyahay'e.

⁸ Ncyii karigii puni na jye kanhare tasiige, bà laani maha yîri maa nta a yaa ná li zîŋi i mɛ.

⁹ Pi sí n-pa raa yii leni cye e, pi raa yii kyérege, s'a yii bùu, yii kyaa sí n-pɛn supyishiŋi pun'á mii mɛge kurugo.

¹⁰ Lire sí shinjyahara pyi ti fworò Kile kuni i, s'a tiye leni zàmpeɛnbii cye e, si tiye kyaa pɛn tiy'á.

¹¹ Kafinivinibii pìi sí n-pa piye pyi Kile túnntunmii, si shinjyahara wurugo.

¹² Pege mpèenji kurugo, tàange sí n-pa n-cyére shinjyahara á.

¹³ Nka ŋgemu ká jà a uye waha maa ntèen Kile kuni i fo mà sà nɔ tɛɛni na ke, urufoo sí n-shwɔ.

¹⁴ Jwumpe Nintanmpe p'à yyaha tí ná Kile Saanre e ke, puru sí n-jwo dijyèŋi supyishiŋi pun'á, bà pi si mpyi si sèenji lógo mɛ. Lire kàntugo dijyèŋi tèekwooni sí n-ta nɔ.

¹⁵ Jye yapege k'à sàa pɛn Kile á, ná Kile túnntunŋi Daniyeli à ku kyaa jwo ke*, yii aha kuru jya Kilejaarebage sèecyage e tènì ndemu i ke, ŋgemu ká mpe jwumpe lógo ke, urufoo u yyaha le u u pu jwàhe cya a cè!

¹⁶ Jye lire tènì ká nɔ mà shin maha shin ta Zhude kùluni i ke, pìrefee pi a fì pi a wá janyì kàmpanŋke na.

¹⁷ L'aha ŋgemu ta u bage kàtanŋke jwŋ'i ke, urufoo kà nùru ntíge si yaaga lwó bage e mɛ, u u ntíl'a tíge u a fì.

¹⁸ L'aha ŋgemu ta kɛrege e ke, urufoo kà nùru raa ma pyenge si mpa u vàanntinmbwàhe lwó mɛ.

¹⁹ Cyire canmpyaagii sí n-waha lahigiifée ná pyìnɛbii na sèl'e.

²⁰ Yii a Kile jáare, bà yii canvenŋke si mpyi k'àha mbê ná wyeere tènì i, lire jye mɛ ná canŋŋke e mɛ.

²¹ Yire canjyi sí n-waha sèl'e. Mà lwó dijyè tasiige e, mà pa bwòn nijjaa na, uru ŋgahanji fiige saha mpyi a jya mɛ, fo mà sà dijyè kwò, uru ŋgahanji fiige sàha mú si n-pyi mɛ.

²² Kàmpyi Kafoonji Kile mpyi a uru ŋgahanji tènì bere mɛ, sùpya mpyi na si n-shwɔ mɛ. Nka u à u tènì bere u nijcwɔnrìbii kurugo, bà pìre si mpyi si shwɔ mɛ.

²³ Jye shin ká jwo yii á na Kile Nijcwɔnròŋi na wá naha, lire jye mɛ u wá mɛŋi i, yii àha ndá urufoo na mɛ.

²⁴ Naha kurugo ye kafinivinibii pìi sí n-yîri na pìre pi jye Kile Nijcwɔnròŋi, pìi sí raa ŋko na pìre na jye Kile túnntunmii. Pi sí raa kacyeenŋkii cyère, s'a kakyanhala karigii pyi, bà pi si mpyi, kàmpyi pi sí n-jà, s'a Kile nijcwɔnrìbii mú bá wuruge mɛ.

* 24:15 Daniyeli 9.27; 11.31; 12.11

²⁵ Yii lógo! Mii à ñcyii karigii jwo yii á, mà jwo cyi tèni li nò ke.»

*Yesu sí nùru n-yîri ññyiñi na si mpa
(Marika 13.24-27; Luka 21.25-28)*

²⁶ Ka Yesu si nùr'a jwo: «Nyε wà ha jwo yii á na Kile Nijcwənrəñi na wá síwage e, yii àha ñkàre wani mε. Wà ha yii pyi na u na wá bage k'e, yii àha ndá yire na mε.

²⁷ Bà sùpyire puni maha kileñini ñya l'à yîri ññyeyi ñùñke kà na, maha sà fworò ñùñke sanñke na mε, amuni Supyañi Jyañi sí ñya u cannuruge.

²⁸ Cyage e yakwugo ñyε ke, wani cinmpunñyi ñyε na bínnini.

²⁹ Cyire canmpyaagii yyefuge ká ntòro,
“Canña ñyiini sí n-tíi n-pyi numpire,
yiñke sàha mú sà raa bèenmε yige mε.

Wərigii sí raa n-cwu,
yire kakyanhala yaayi yi ñyε ññyiñi na ke,
yire sí n-cúnñə n-cúnñə n-yîri yi tatεnyi i†.”

³⁰ Nyε lire tèni i, Supyañi Jyañi fyèñi sí n-ta ñya ññyiñi na, ññke supyishinji puni sí raa mεε súu, pi puni sí u nimpañi ñya ñahañyi i ná fànhe ná sìnampe nimbwompe e.

³¹ Lire kàntugo mpurubwəhə mεε sí n-fworò fànha na, u sí u mèlεkεebii tun ññyeyi kàmpañyi sicyεereñi puni na, pi i Kile Nijcwənrəbii wà piye na, mà lwó ññyeyi ñùñke kà na mà sà nò ku sanñke na.»

*Yii a kacyeenñkii kàanmucaa
(Marika 13.28-31; Luka 21.29-33)*

³² Ka Yesu si nùr'a jwo: «Yii fizhiye cige kàanmucya a wíi ke! K'aha ñkényε ñivənyə yige, maa fûn tèni ndemu i ke, yii maha jwo na ñùñgwəh'à byanhara.

³³ Lire pyiñkanni na, yii aha mpa cyire karigii puni ñya cyi i mpyi, yii i ntèen ná l'e na tèn'a byanhara, li bá a nə.

³⁴ Sèenji na mii sí yi jwo yii á, mpii pi à dá mii na ke, pire sí cyire karigii ñya tapyige e‡.

³⁵ Nijñyiñi ná ññke sí n-pa n-tòro, ñka mii jwumpe sí n-kwôro fo tèekwombaa.»

*Kile kanni u à Supyañi Jyañi Yesu tènuruni cè
(Marika 13.32-37; Luka 17.26-30, 34-36)*

³⁶⁻³⁷ Ka Yesu si nùr'a jwo: «Nde li ñyε Supyañi Jyañi nùruñi ke, shin ñiñkin ñyε a sù ñgemu u à u tènuruni ná u cannuruge cè mε. Ali Kile mèlεkεebii ná Jyafoonji ñyε a kuru canñke cè mε. Tufoonji Kile kanni u à ku cè. Karigii cyi mpyi na mpyi Nuhu tiñi i ke, cyire shinji sí raa n-pyi.

† 24:29 Ezayi 13.10; 34.4 ‡ 24:34 Pii maha jwo: «nde tèni shiinbii sí cyire karigii ñya tapyige e.»

³⁸ Nuhu tìñji i, mà jwo lùbwooni li pa ke, sùpyire mpyi na lyí marii byii, cyeebii mpyi na ñkaan nàmbaabil'á, nàmbaabii sí i cyeebii lèñji fo mà sà nò canñke Nuhu à jyè bakwóoge e ke,

³⁹ pi mpyi na sônñji yafyin na mε, ka lùbwooni si mpa pi puni shi bò. Nye amuni Supyañji Jyañji tēnuruni mú sí n-pa n-pyi.

⁴⁰ Nye lire tēni ká shiin shuunni ta kerεge e, wà sí n-lwó si u sanñji yaha.

⁴¹ L'aha cyee shuunni ta pi i sùmañji tirili tirage na, wà sí n-lwó si u sanñji yaha.

⁴² Lire e ke yii bégele tērigii puni i, ñaha na ye yii nye a yii Kafoonji cannuruge cè mε.

⁴³ Yii lógo! Kàmpyi bage foo mpyi maha nàñkaañji tēpani cè numpilage e, u mpyi maha sì ñεε zinni ñóó si u yaha u kakyaare pyi mε.

⁴⁴ Lire kurugo yii mú à yaa yii bégel'a kwôro, ñaha na ye canñke ku nye yii nye a tēn ná k'e mε, kur'e Supyañji Jyañji sí n-pa.

⁴⁵ Nye báarapyiñji na ñùñufoon'á dá pi sanmpii shwóhól'e, u yákiñji mú s'á pēe ke, uru báarapyiñji shiñji ñùñufoonji maha yaha u u pyenge karigii cwóonre, maa ñjyñji kaan báarapyiibii sanmpil'á u tēekanl'e.

⁴⁶ Lire e báarapyi maha báarapyi ñùñufoo, u à pa u ta u u báarañji ñiñcēñji pyi amuni ke, uru wuuni sí ñwó.

⁴⁷ Sēñji na mii sí yi jwo yii á, uru báarapyiñji ñùñufoonji sí u pyenge karigii puni ñùñufente le u cye e.

⁴⁸ Nka báarapyiibii kacwónrēñji ñgemu ká mpyi shinpi maa sōññji uye funñ'í na uru ñùñufoonji sí mō lire kùluni i,

⁴⁹ maa wá na u báarapyiñεebii bwùun, maa uye yaha ñjyñji ná sinmbyaani laage e ná sinmbyampiyi i ke,

⁵⁰ canñke ku nye uru báarapyiñji nye a tēn ná k'e mε, ná tēni li nye u nye a sōññó ná l'e mε, u ñùñufoonji sí n-pâa n-pa.

⁵¹ U sí uru báarapyiñji kyérege sēe sèl'e, mpii pi à fyñmε tò wwomó na ke, si u ná pire sàrañji pyi ñiñkin. Wani u sí raa mεε súu s'a ñkyàñhigii kùru.»

25

Pùceepyire keñji bàtaage

¹ Ka Yesu si núr'a jwo: «Kile Saanre ñjyñji sí n-fworo nde kani kurugo: pùceepyire ke ti ná fùkinabii lwó a kàre cipoonji ñùñó tabeñke e.

² Pi shiin kanjkuro na mpyi funñó baa, pi sanmpii kanjkuruñji sí mpyi yákiñlifee.

³ Mpii pi mpyi funñó baa ke, pir'à pi fùkinabii lwó a kàre, pi nye a sinmε lwó piye cye e mε.

⁴ Nka yákilifeebil'à pi fùkinabii lwó maa sìnmpé pà lwó piye cye e.

⁵ Nyε cipoonj'à mɔ u nyε a pa mε, ka nɔɔmpe si pi puni jà, ka pi i nɔɔ.

⁶ Nyε nìnk'à pa nì ke, ka mεjwuu si fworó fànha na “Cipoonji u nge! Yii fworó, yii i u nùnjɔ bê!”

⁷ Ka tire pùceepyire kɛnɔ si jè nɔɔmpe na, maa pi fùkinabii bégele.

⁸ Ka funnjɔ baa wuubii si wá na yákili wuubii pyi “Yii sìnmpé pà kan wuu á, naha na ye wuu fùkinabii naha na sí raa fùre sìnjkuuji na!”

⁹ Ka pire si pi pyi “Ná sìnmpé e wuu naha a pa ke, puru naha na sìn-jà wuu ná yii ta mε. Yii a sìnmperebii yyére, yii i sà pà shwɔ.”

¹⁰ Nyε mà pi yaha pi i nkèege sìnmpé tashwɔge e, ka cipoonji si mpa. Mpii pi mpyi a bégele ke, ka pire si jyè ná u e cikwɔnre bage e, ka pi i ku shwôhɔ.

¹¹ Nyε tɛr'à pyi ke, ka pùceepyire kanjurunji sanji mú si mpa maa jwo “Nùnjufooji, nùnjufooji! Nwɔge múgo wuu á.”

¹² Ka u u pi pyi “Sèenji na mii sí yi jwo yii á, mii nyε a yii cè mε.”»

¹³ Nyε ka Yesu si u cyelempyiibii pyi: «Yii bégele tɛrigii puni i, naha na ye yii nyε a Kafoonji cannuruge ná u tɛpani cè mε.»

*Báarapyiibii taanrenji bàtaage
(Luka 19.11-27)*

¹⁴ Ka Yesu si núr'a jwo: «Li sí n-pyi mu à jwo nàni wà kùshe wu u à u báarapyiibii yyere, maa u nàfuunji le pi cye e.

¹⁵ U à wyérefyinji tɔɔnyɔ nkwwu kanjkuro (500) kan wà ninjin á, maa nkwwu shuunni (200) kan wà á, maa nkwwu (100) kan tanrewun'á. U à wyérefyinji kan pi á mà tàanna ná pi shin maha shin pèrege e, pi raa tɔɔn caa u na, maa nkàre.

¹⁶ Wyérefyinji nkwwu kanjkurunj'à kan ngemu á ke, ka uru si ntíl'a kàr'a sà a cwôhɔnte pyi, maa nkwwu kanjkuro tɔɔn ta mà bâra u wyérenunke na.

¹⁷ Nkwwu shuunninj'à kan ngemu á ke, ka uru mú si li pyi amuni, maa nkwwu shuunni tɔɔn ta mà bâra u wyérenunke na.

¹⁸ Nkwwunj'à kan ngemu á ke, ka uru si nkàr'a sà wyii kwɔn nìnje na, maa u nùnjufooji wyérenji le a nɔwɔhɔ.

¹⁹ Tère nimbwol'à tòro ke, ka pire báarapyiibii nùnjufooji si núr'a pa, maa pi puni yíbe pi wyérefyinji báaranjanni na.

²⁰ Wyérefyinji nkwwu kanjkurunji mpyi a kan ngemu á, ka u u nkwwu kanjkuro tɔɔn ta mà bâra u na ke, ka uru si file maa jwo “Nùnjufooji, wyérefyinji tɔɔnyɔ nkwwu kanjkuro mu mpyi a kan mii á, mii à u báara mà nkwwu kanjkurunji wabere ta. U we.”

²¹ Ka ñùñfooñji si jwo “L'à ñwɔ, mu na ñye báarapyi ñiñcɛññe maa mpyi dánasupya. Mu à pyi dánasupya kapyɛɛre e, lire e mii sí kabwɔhii le mu cye e. Ta ma, wuu u múguro sɔñcyan.”

²² Ñye wyérefyinnji ñkwuu shuunninji mpyi a kan ñgemu á ke, ka uru si file maa jwo “Ñùñfooñji, wyérefyinnji tɔɔnyɔ ñkwuu shuunni mu mpyi a kan mii á, mii à u báara mà ñkwuu shuunninji wabere ta. U we.”

²³ Ka ñùñfooñji si u pyi “L'à ñwɔ, mu na ñye báarapyi ñiñcɛññe maa mpyi dánasupya. Mu à pyi dánasupya kapyɛɛre e, lire e mii sí kabwɔhii le mu cye e. Ta ma, wuu u múguro sɔñcyan.”

²⁴ Ñye wyérefyinnji ñkuunji mpyi a kan ñgemu á ke, ka uru si file maa jwo “Ñùñfooñji, mii mpyi a li cè na mu kataanmp'à waha, mu ñye a kerege ñkemu núgo me, mu maha kuru sùmanji kwɔn, mu ñye a sùmashi wà cyage ñkemu i me, mu maha kuru sùmanji bégele.

²⁵ Lire kurugo mii à fyá, maa sà wyige tùgo, maa mu wyéɛñji le a ñwɔhɔ ñiñke e. Mu wyéɛñji u ñge, u shwɔ.”

²⁶ Ka ñùñfooñji si u pyi “Mu ñye báarapyi ñiñcɛññe me, kayamafoo u ñye mu. Taha mu mpyi a cè na mii ñye a kerege ñkemu núgo me, na mii maha kuru sùmanji kwɔn, na mii ñye a sùmashi wà cyage ñkemu i me, na mii maha kuru sùmanji bégele la?”

²⁷ Ñye mu à yire puni cè, ñaha na mu sí ñye a mpyi a jà a mii wyéɛñji yaha wyéɛñji bwùunni na mà ye? Kampyi mu mpyi a lire pyi, mii à núr'a pa ke, mii mpyi na sí u ná u tɔɔññi ta.

²⁸ Yii wyérefyinnji ñkuunji shwɔ u na, yii kan kampwooni (1.000) fol'á.

²⁹ Yii li cè, shin maha shin u ñye ná yaage e ke, kà sí n-bâra urufoo woge na, ku u ñyaha. Ñka shin maha shin cyengayi wu u ñye ke, yaaga si n-kan urufol'á me. Nimbileni urufoo bá na sɔññi uye cye e ke, lire sí n-shwɔ u na.

³⁰ Yii ñge báarapyinji laaga baa wunji wà cyiññi na numpini i, kuru cyage e sùpyire maha mee súu maa ñkyàñhigii kùru.”»

Nùmpañña karigii cwɔɔnrɔñkanni

³¹ Ka Yesu si núr'a jwo: «Supyanji Jyanji ká mpa ná u sìnampe ná u mèlɛkɛebii puni i tènì ndemu i ke, u sí n-tèen u fànhe tatɛenge nisinañke e.

³² Supyishinji puni sí n-pa bínni u taan, u sí pi cwɔɔnrɔ si ñgwù piye e, bà yatonahanji maha mpàabii cwɔɔnr'a wwù sikyaabil'e me*.

³³ U sí mpàabii yaha u kàniñe cyege na, si sikyaabii yaha u kàmɛne woge na.

* **25:32** Yahutuubii yyére, yatonahampii maha mpàabii ná sikyaabii nâhe sɔñcyan. Numpilage e, mpàabii la maha mpyi si sínni ntàani na, bage zìnninji sí u à táan sikyaabil'á. Ñye yatonahampii maha pi cwɔɔnr'a wwù piye e.

³⁴ Nyε mp̄ii pi nyε kàniŋε cyεge na ke, saanŋi sí n-jwo pir'á “Yii a ma naha, mii Tunji à jwó le yii á. Yii pa jyè u Saanre e, u à tire ntemu bégel'a yaha yii mεε na fo diŋyεŋi tèsiiini i ke.

³⁵ Naha kurugo yε tēni i katege mpyi mii na ke, yii à mii kan mii à lyí, byag'á mii ta ka yii i mii kan mii à bya. Mii mpyi nàmp̄onnte e, ka yii i mii sunmbage lèŋε.

³⁶ Vāanŋkuunji mpyi mii na, ka yii i vāanya kan mii á. Mii mpyi na yà, ka yii i sà mii kàanmucya. Mii mpyi kàsunji i, ka yii i sà fworó mii na.”

³⁷ Nyε pire shintiibii sí n-jwo “Kafoonji, naha tère e wuu à mu katege wunji nya, maa mu kan mu à lyí, lire nyε mε mà mu byaga wunji nya, maa mu kan mu à bya yε?”

³⁸ Naha tère e wuu à mu nàmp̄onŋo wunji nya, maa mu sunmbage tírige, lire nyε mε mà mu nya vāanŋkuunji i, maa vāanya kan mu á yε?

³⁹ Naha tère e wuu à mu yanŋwunji, lire nyε mε mu kàsujye wunji nya, maa sà fworó mu na yε?”

⁴⁰ Saanŋi sí pi pyi “Sèenji na mii sí yi jwo yii á, yii aha ŋcyii kacεnŋkii pyi mii c̀nmp̄yibii puni nimbileni là na, yii li cè na mii na yii à cyi pyi.”

⁴¹ Lire kàntugo mp̄ii pi nyε u kàmene cyεge na ke, u sí pire pyi “Yii à lánja, yii laaga tōn na na, yii raa si nafugombaage e, kuru ŋkemu k'á bégel'a yaha Sitaanninji ná u mèlekεebii mεε na ke.

⁴² Naha kurugo yε katege mpyi mii na, yii nyε a mii kan mii a lyí mε, byage mpyi mii na, yii nyε a mii kan mii a bya mε.

⁴³ Mii mpyi nàmp̄onnte e, yii nyε a ŋen'a mii sunmbage lèŋε mε, vāanŋkuunji mpyi mii na, yii nyε a ŋen'a vāanya kan mii á mε. Tēni i mii mpyi na yà, ná tēni i mii mpyi kàsunji i ke, yii nyε a ŋen'a sà fworó mii na mε.”

⁴⁴ Nyε pire mú sí u yíbe “Kafoonji, naha tère e wuu à mu katege wunji ná mu byaga wunji ná mu nàmp̄onŋo wunji ná mu vāanŋkuu wunji ná mu yanŋwunji ná kàsujye wunji nya, maa mpyi wuu nyε a mu tēge mà yε?”

⁴⁵ U sí pi pyi “Sèenji na mii sí yi jwo yii á, ná yii nyε a cyire kacεnŋkii pyi mii c̀nmp̄yibii puni nimbileni là na mε, yii mú nyε a cyi pyi mii na mε.”

⁴⁶ Nyε pire sí n-pyi yyefuge niŋkwombaage e, ŋka mp̄ii pi à tíi ke, pire sí n-pyi sh̀nji niŋkwombaanji i.»

26

*Pi à v̀nŋo pwə Yesu na, si u b̀o
(Marika 14.1-2; Luka 22.1-2; Yuhana 11.45-53)*

¹ Nyε Yesu à kwò puru jwumpe puni na, maa jwo u cyelemp̄yibil'á:

² «Yii à li cè na cyi sanḡkii ḡye canmpyaa shuunni bil-erenḡkwoḡi kataanni sí nɔ, pi sí Supyaḡi Jyaḡi le cye e, si u kwòro cige na si mbò.»

³ ḡye ka Kile sáragawwuubii ḡùḡufeebii ná Yahutuubii kacwɔnribii si sà piye bínni Kile sáragawwuubii ḡùḡufembwɔhe Kayifu pyenge e,

⁴ maa bê li na si Yesu cya ḡcû ná cwòore e, si u bò.

⁵ Pi mpyi na yi yu piy'á: «Li ḡye a yaa li pyi kataanni tooy'e mɛ, lire baare e sùpyire sí n-cânra.»

*Ceeni wà à sìnme nùguntanga wumɔ wu Yesu ḡùḡke na
(Marika 14.3-9)*

⁶ Yesu na mpyi Betani kànhe e tògofooḡi* Simɔ bage e.

⁷ Mà pi yaha talyige e, ceeni wà à file u na ná loḡgaracwol'e†, li mpyi a ḡi sìnme nùguntanga wumpe loḡgara wumpe pà na, maa puru sìnme wu Yesu ḡùḡke na.

⁸ ḡye u cyelempyiibil'à lire ḡya ke, ka li i mpɛn pi e fo pi na ḡko: «ḡge ḡkèeḡeḡi ḡùḡke ku ḡye ḡaha ye?»

⁹ Mpe sìnme mpyi na sí n-ḡà n-péere wyéereḡyahaga na, si ntaha fòḡofeebii tège.»

¹⁰ ḡye mpe pi mpyi na yu ke, ka Yesu si mpa puru cè, maa pi pyi: «ḡaha na yii ḡye na ḡge ceeni cêeḡe ye? Kacenne u à pyi mii na.»

¹¹ Fòḡofeebii ḡye naha ná yii e tèrigii puni i, ḡka mii wi ke, mii sì n-pyi ná yii e tèrigii puni i mà de!

¹² U à mpe sìnme wu mii na, si mii cyeere bégele ḡjaha fannḡke mɛe na.

¹³ Sèeḡi na mii sí yi ḡwo yii á, ḡwumpe Nintanmpe ká nɔ cyaga maha cyag'e ke, nde ḡge ceen'á pyi ḡiḡjaa ke, lire sí n-ḡwo wani bà li si mpyi si ḡkwòro sùpyire funḡ'i mɛ.»

*Zhudasi à bégele si Yesu le cye e
(Marika 14.10-11; Luka 22.3-6)*

¹⁴ ḡye wà na mpyi cyelempyiibii ke ná shuunniḡi i, pi mpyi maha uru pyi Zhudasi Isikariyoti, ka uru si ḡkàre Kile sáragawwuubii ḡùḡufeebii yyére,

¹⁵ maa pi pyi: «Mii aha yii tège, ka yii i Yesu cû, ḡaha yii sí n-kan mii á ye?» Ka pire si wyéereḡyinnḡi beḡjaaga ná ke kan u á.

¹⁶ Mà lwó lire tèni na, ka Zhudasi si wá na pyinḡkana caa si Yesu le pi cye e.

*Kataanni ḡyḡiḡi karigii ḡcwɔnrɔḡi kani
(Marika 14.12-21; Luka 22.7-14, 21-23; Yuhana 13.21-30)*

* 26:6 Pii na sòḡḡi na tèni i Yesu à kàre ḡge nàḡi yyére ke, u mpyi a cùḡḡ'a kwò.

† 26:7 Lire cwooni mpyi a yaa ná yaage k'e, kuru meḡe ḡye: «alibatiri».

17 Nyε bwúuruŋi ninjirigembaaŋi kataanni canŋcyiige, ka Yesu cyelempyiibii si mpa u pyi: «Taa mu la nyε wuu u sà bilereŋkwoŋi kataanni njyŋi karigii cwɔɔnrɔ ke?»

18 Ka u u pi pyi: «Yii shà mucyinn'á kàhe funŋke e, na cyelentuŋ'à jwo na uru tèn'à byanhara, na uru la nyε si mpa kataanni njyŋi lyí ná u cyelempyiibil'e u yyére.»

19 Nyε ka cyelempyiibii si li pyi bà Yesu mpyi a yi jwo mε, maa kataanni njyŋi karigii cwɔɔnrɔ wani.

Yesu à jwo na uru cyelempyaŋi wà sí uru le cye e

20 Nyε yàkoŋk'à pa nɔ ke, ka Yesu si mpa ntèen na lyí ná u cyelempyiibii ke ná shuunniŋi i.

21 Mâ pi yaha njyŋi na, ka u u pi pyi: «Sèenŋi na mii sí yi jwo yii á, shin ninŋin na naha yii shwɔhɔl'e, nge u sí n-pa mii le cye e ke.»

22 Ka puru jwumpe si cyelempyiibii yyahayi tanha sèl'e fo pi shin maha shin na u yíbili: «Mii la, Kafoonŋi?» «Mii la, Kafoonŋi?»

23 Ka u u pi pyi: «Ŋgemu cyεge ku naha ná mii woge e yalyire yaage e ke, urufoo kyaa li.

24 Supyaŋi Jyaŋi ŋkwùmbaa nyε mε, bà l'à séme u kyaa na Kile Jwumpe Semεŋi i mε. Nka ŋgemu u sí n-pa u le cye e ke, urufoo wuun'à kèεge! Urufoo zimbaaŋi mpyi na sí n-pwɔrɔ u zinj na.»

25 Zhudasi u mpyi na sí n-pa u le cye e ke, ka uru si u yíbe: «Cyelentuŋi, mii wi la?» Ka Yesu si u pyi: «Mu yabiliŋi u à yi jwo!»

Wwoŋεεge njyŋi

(Marika 14.22-26; Luka 22.14-20; 1 Kɔrɛnti Shiinbii 11.23-25)

26 Mâ pi yaha pi i lyí, Yesu à bwúuruŋi lwó, maa fwù kan Kile á u kyaa na, maa u kwɔn kwɔn a kan u cyelempyiibil'á maa jwo: «Yii nge shwɔ a lyí, mii cyeere ti.»

27 Lire kàntugo maa fùŋcwokwuuni lwó, εrεzen sinmε mpyi l'e, maa fwù kan Kile á pu kyaa na, maa pu kan pi á maa jwo: «Yii puni pi pà bya.

28 Naha na ye puru pu nyε mii sishange, tunmbyaare nivɔnnte Kile à le ke, tire sishange ki, k'à wu shinŋyahara kapegigii yàfaŋi kurugo.

29 Mii sí yi jwo yii á, mii saha sè εrεzen sinmε bya mε, fo canŋke mii sí núru pu bya ná yii e mii Tuŋi Saanre e ke.»

30 Nyε ka pi i Kile pèente myahigii cêe maa nta a fworo bage e, maa ŋkàre Olivye cire ŋaŋke ŋuŋ'i.

Yesu à jwo na Pyeri sí n-pa jwo na u nyε a uru cè me

(Marika 14.27-31; Luka 22.31-34; Yuhana 13.36-38)

31 Pi à nɔ wani ke, ka Yesu si pi pyi: «Ninjaa numpilage yabiliŋi i, yii puni sí n-fê si mii kanni yaha, naha na ye y'à séme

Kile Jwumpe Semenji i: «Mii sí mpànahanji bò, mpàkuruŋke puni sí n-caala‡.»

³² Ka Yesu si núr'a pi pyi: «Ŋka mii aha jè a fworò kwùŋi i tènì ndemu i ke, mii sí n-sà yii sige Galile kùluni i.»

³³ Ka Pyeri si u pyi: «Pi sanmpii puni méε ká fê, maa mu yaha, mii kyaa bà mε!»

³⁴ Ka Yesu si u pyi: «Sèenji na mii sí yi jwo mu á, niŋjaa numpilage yabiliŋi i, ŋkùpecyiini sí mu ta mu à jwo a nò tooyo taanre na mu jye a mii cè mε.»

³⁵ Ka Pyeri si jwo: «Pi méε ká mpyi na sí mii bò ná mu i, mii sí n-sii n-jwo na mii jye a mu cè mε.» Ka cyelempyiibii sanmpii puni si yire ninuyi taha.

*Yesu à Kile jáare Zhetisemani cikooŋe e
(Marika 14.32-42; Luka 22.39-46)*

³⁶ Jye ka Yesu ná u cyelempyiibii si ŋkàr'a sà nò cyage k'e, kuru mεge na jye Zhetisemani, ka u u pi pyi: «Yii tèn naha mà jwo mii u sà Kile jáare mεyyere ke.»

³⁷ Ka u niŋkarenji si ŋkàre ná Pyeri ná Zebede jyaabii shuun- niŋi i. Ka yyetanhare ná funmpεenre si sù u á.

³⁸ Ka u u pi pyi: «Mii funŋke naha a pεn fo na ŋko si mii bò. Yii tèn naha, yii i ŋkwôro jyii na ná mii i.»

³⁹ Ka u u ŋkàre yyaha yyére, maa uye wà jùŋke na, maa yyaha cyígile, maa Kile jáare na: «Tufoonji, kampyi mu sí jεε, na shwò ŋke kyaage lwòhe mbyanji na. Ŋka ma hà na jyii wuuni pyi mε, ma jyii wuuni pyi.»

⁴⁰ Lire kàntugo maa núr'a pa u cyelempyiibii yyére, mà sà pi ta pi i ŋwúuni. Ka u u Pyeri jè, maa u pyi: «Yii jye a jà a nde tènì niŋkinji pyi jyii na ná mii i mà?»

⁴¹ Yii tèn jyii na, yii raa Kile jáare, bà yii si mpyi si fànha ta Sitaanninji na, u àha ŋkwò yii sòn ŋà kapii na mε. Nàkaana baa, sùpyan'á bégel'a yaha kacεnŋkii mεε na, ŋka u fàn'h'à cyéreε.»

⁴² Lire kàntugo ka u u núr'a yîri pi taan tozhonwogo mà sà Kile jáare na: «Mii Tunji, kampyi mii sí n-jà n-shwò ŋke kyaage na mε, mu jyii wuuni li pyi.»

⁴³ Ka u u núr'a pa u cyelempyiibii yyére mà pa pi ta pi à ŋóó, pi mpyi na sí n-jà jyiiigii múgo n-yaha mε.

⁴⁴ Ka Yesu si núr'a yîri pi taan mà kàre Kile taparege e tontanrewogo, maa nùru jwumpe ninumpe kurugo.

⁴⁵ U à kwò ke, maa núr'a pa u cyelempyiibii cyage e maa pi pyi: «Yii saha na ŋwúuni la? Yii yîri, tèn'à nò, Supyanji Jyanji sí n-le kapimpyiibii cye e.

⁴⁶ Yii yîri, wuu a sì, ŋge u sí mii le cye e ke, uru naha a nò naha.»

*Yesu jicùŋi kani**(Marika 14.43-50; Luka 22.47-53; Yuhana 18.3-12)*

47 Nye mà Yesu yaha puru jwumpe na, ka Zhudasi si nɔ wani, uru na nyɛ cyelempyiibii ke ná shuunniŋi wà. U mpyi a pa ná shinnyahar'e, kàshikwɔŋŋwɔɔyi ná kàbiiyi mpyi pire cye e. Kile sàragawwuubii jùŋufeebii ná Yahutuubii kacwɔnribii pi mpyi a pi tun.

48 Zhudasi u mpyi na sí Yesu le cye e ke, uru mpyi a jwo a kan u cùveebil'á na: «Yii aha mii nya mii à sùpyanji ŋgemu pûr'a cù maa u shéere ke, uru wi. Yii i u cù.»

49 Pi à nɔ ke, ka Zhudasi si file Yesu na, maa jwo: «Fwù pìlaga na, wuu cyelentuŋi» maa u pûr'a cù.

50 Ka Yesu si u pyi: «Na cevoo, ndemu tapyige e mu à pa ke, lire pyi.» Nye ka sùpyire sannte si file maa Yesu cù.

51 Ka Yesu cyelempyanji wà si u kàshikwɔŋŋwɔɔge òr'a wwù mà taha a sàragawwuubii jùŋufembwɔhe báarapyiŋi niŋgenjke kà kwɔn a cyán.

52 Ka Yesu si cyelempyanji pyi: «Ma ŋwɔɔni le li fwuuni i, naha na ye ŋgemu u nyɛ na kàshige kwùun ná ŋwɔɔni i ke, ŋwɔɔni li sí n-téŋe urufoo bò mú.

53 Taha mu na sɔŋŋi na mii si n-jà na Tuŋi pyi u mèlɛkɛɛ kàshicyeye ke ná shuunni tùugo naha mii á numɛ, pi i nte sùpyire tun mɛ?

54 Nka lire ká mpyi, nje y'à jwo Kile Jwumpe Semɛŋi i ke, di yire sí n-fùŋŋɔ n-jwo ye?»

55 Ka Yesu si jwo sùpyir'á: «Yii à pa mii fye e ná kàshikwɔŋŋwɔɔyi ná kàbiiyi i mpa jicù, mu à jwo kakuumpyi u nyɛ mii. Mii mpyi maha sùpyire kálali Kileŋaarebage e canŋa maha canŋa, yii sí nyɛ a mii cù mɛ.

56 Nka nde mpyiŋi sí Kile tùnntunmpii jwumpe fùŋŋɔ.»

Nye ka Yesu cyelempyiibii puni si fê, maa u yaha.

*Yesu na nyɛ yukyaabii cye e**(Marika 14.53-65; Luka 22.54-55, 63-71; Yuhana 18.13-14, 19-24)*

57 Mpii pi à Yesu cù ke, ka pire si ŋkàre ná u e Kile sàragawwuubii jùŋufembwɔhe Kayifu yyére. Kile Saliyanji cyelentiibii ná Yahutuubii kacwɔnribii mpyi a bínni wani.

58 Mà pi yaha pi i ŋkèege ná Yesu i, Pyeri à tɛɛn laage e, marii sì pi fye e fo mà sà jyè sàragawwuubii jùŋufembwɔhe pyɛnge e, maa sà ntɛɛn pyɛnge saŋcwɔnsigibii shwɔhɔl'e, si karigii sanŋkii toronjanni nya.

⁵⁹ Kile sáragawwuubii ñùñufeebii ná yukyaala kurunke shiin-bii puni mpyi na pyinƙanna caa si Yesu cêεge ná kafinare e, si u ta mbòŝ.

⁶⁰ Ali mà li ta shinƙyahara mpyi a yà jwo, ñka pi ñye a ñùñò sèe wogo ta ñkemu ku sí mpa ná l'e u bò me. Ka shiin shuunni si ñkwò a pa jwo:

⁶¹ «Ñge nàñ'a jwo na uru sí n-jà Kileñaarebage jya, si nùru ku faanra canmpyaa taanre funñ'i.»

⁶² Ka sáragawwuubii ñùñufembwòhe si yîri maa Yesu pyi: «Mpe jwumpe puni p'à jwo mà yyaha tíi ná mu i ke, ñaha mu u à cè p'e ye?»

⁶³ Ka Yesu si fyâha. Ka sáragawwuubii ñùñufembwòhe si u pyi: «Kile ñyii wunji mege na, kâa wuu á, maa yi jwo wuu á kampyi mu u ñye Kile Nijcwɔnrɔñi, maa mpyi Kile Jyanji?»

⁶⁴ Ka Yesu si u pyi: «Nje mu à jwo ke, yire yi. Nka mii sí yi jwo yii á, mà lwó nume na, yii sí Supyanji Jyanji nintεenñi ñya Kile Sinji Punifoo kàñiñe cyεge na. Yii mú sí u nimpañi ñya ñahanji i mà yîri ñiñyiñi na.»

⁶⁵ Yesu à puru jwo ke, ka sáragawwuubii ñùñufembwòhe lùyiri wunji si u yabilinji vâanntinñe cwɔn*, maa jwo: «U à Kile mege kèεge, wuu saha ñye a tíge wà ñwɔjwumɔ kurugo me. Yii à u Kile mekeεge jwumpe lógo.

⁶⁶ Ñaha yii ñye na sônñi ye?» Ka pi i u pyi: «U à yaa u bò.»

⁶⁷ Lire kântugo ka pi i ntilwòhe wà u yyahe e, maa kanƙuruyo cyán u e, ka pi si kantawahii bwòn u e,

⁶⁸ maa jwo: «Kile Nijcwɔnrɔñi, mu ñye a jwo na mu na ñye Kile túnntunñi mà? Nge u à mu bwòn ke, uru mege yyere wuu á!»

Pyeri à jwo na uru ñye a Yesu cè me

(Marika 14.66-72; Luka 22.56-62; Yuhana 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Pyeri nintεenñi mpyi pyenge e ntàani na, ka báarapyicwoñi wà si file u na maa jwo: «Mu mú mpyi ná Galile kùluni shinñi Yesu e!»

⁷⁰ Ka Pyeri si yi kyáala sùpyire puni ñyii na, na: «Mii nàha à mu jwumpe yyaha cè me.»

⁷¹ Lire kântugo ka Pyeri si yîr'a kàre pyenge tajyiñwòge yyére. Ka báarapyicwoñi wabere si u ñya, mpii pi mpyi wani ke, maa jwo pir'á: «Ñge nàñi mpyi ná Nazareti kànhe shinñi Yesu e.»

⁷² Ka Pyeri si nùr'a yi kyáala na: «Mii à kâa na mii ñye a ñge nàñi cè me!»

Ŝ 26:59 Mà tàanna ná Yahutuubii saliyani i, li mpyi a ñwò mà kyaa cwɔɔnrɔ numpilage e me. Mà bâra lire na, kani li mpyi na sí n-jà n-pa ná kwù i ke, lire mpyi maha yaha canmpyaa shuunni si ntòro. Tèni i pi à Yesu yibe ke, pi ñye a tòro cyire kurigil'e me. * 26:65 Yahutuubil'á, sùpya ká jwumɔ jwo Kile na, mpemu ñye a yaa pu jwo u na me, mpii pi a puru jwumpe lógo ke, pire maha yîri maa pi vâanñyi cwɔn.

⁷³ Tère nimbiler'à tòro ke, mpíi pí mpyi wani ke, ka píre sí file Pyeri na, maa jwo: «Nàkaana baa, mu na nyε pí wà, mu njjini lwónkanni naha a li cyêe.»

⁷⁴ Nyε ka Pyeri sí jwo: «Kampyi míi à nge nàñi cè, Kile kà na yaha mε!» Ka nkùpooñi sí ntíl'a mεε sú.

⁷⁵ Ka Pyeri funñke sí ncwo Yesu jwumpe níñjwumpe na na: «Ñkùpecyiini sí mu ta mu à jwo a nò tooyo taanre na mu nyε a míi cè mε.»

Nyε ka Pyeri sí fworó pyenge e maa sà mεε sú sèe sèl'e.

27

Pi à kàre ná Yesu í fànhafooñi Pilati yyére

(Marika 15.1; Luka 23.1-2; Yuhana 18.28-32)

¹ Nyèsòoge na, Kile sáragawwuubii ññufeebii puni ná Yahutuubii kacwónribil'à sà piye nya, maa jwo a bê Yesu mbòñi na,

² maa u pwò maa nkàre ná u e fànhafooñi Pilati yyére*.

Zhudasi kwùñi kani

(Kapyiñkii 1.18-19)

³ Zhudasi u nyε Yesu lefooñi pí cye e ke, u à pa li nya na pí à jwo na pí sí Yesu bò ke, ka li í mpén u e, ka u u wyérefyinni benjaaga ná keñi núruñò Kile sáragawwuubii ññufeebii ná Yahutuubii kacwónribii na,

⁴ maa jwo: «Mii à kapii pyi, míi à sùpya kan kwùñ'á, ngemu u nyε u nyε a kapii pyi mε.»

Ka pí í u ñwò shwò: «Wuu naha nyε pur'e mε, mu wuyo yi nyε yire.»

⁵ Ka Zhudasi sí wyérefyinni wà Kileñaarebage e, maa yíri pí taan mà sà uye pwò a bò.

⁶ Ka Kile sáragawwuubii ññufeebii sí uru wyérefyinni kuu maa jwo: «Mà tàanna ná wuu Saliyañi í, wuu nyε a yaa wuu u le Kileñaarebage wyéreni yalenke e mε, naha na ye supyibowyerε wi.»

⁷ Ka pí í jwo a bê li na sí sà coge faanrafooñi wà kerεge shwò ná uru wyéreni í, sí mpyi nàmpwuunbii fanñya.

⁸ Lire na, pí à kuru kerεge mεge le: «Sishange Kerεge» mà pa nò ná níñjal'e.

⁹ Lire pyiñkanni na, jwumpe Kile túnntunñi Zheremi mpyi a jwo ke, pur'à fúnñò. U mpyi a jwo: «Pí à wyérefyinni tñmpyara benjaaga ná ke lwó. Izirayeli shiinbil'à uru tòrò mà yaha supyibowyerε,

¹⁰ maa sà coge faanrafooñi kerεge shwò ná ur'e, bà Kafooñi Kile à yi jwo míi á mε†.»

* **27:2** Fànhafooñi Pilati kanni u mpyi na sí n-jà kuni kan pí kàsujyinj wà bò.

† **27:10** Zakari 11.12,13; Zheremi 19.1-13; 32.6-9

*Pilati à Yesu yíbe**(Marika 15.2-5; Luka 23.3-5; Yuhana 18.33-38)*

11 Ka pi i Yesu yyéεε fànhafoonji Pilati yyaha na, ka u u yíbe na: «Yahutuubii saanji u jye mu la?» Ka Yesu si jwo: «Mu aha jwo amuni yo.»

12 Ka Kile sáragawwuubii jùñufeebii ná Yahutuubii kacwǎnribii si ntíge Yesu na karii nijyahagil'e, ñka u jye a yafyin jwo mε.

13 Ka Pilati si jwo: «Ñcyii karigii pi na yu na ntare mu na ke, mu jye na cyi núru mà?»

14 Yesu jye a sàa yafyin jwo u á mε, ka lire si fànhafoonji kakyanhala sèl'e.

*Yesu kataanmp'à cwǎnr'a yaha u mbòñi na**(Marika 15.6-15; Luka 23.13-25; Yuhana 18.39--19.16)*

15 Ñye li mpyi kalyee fànhafoonj'á, bilereñkwoñi kataanni n'a mpyi a nǎ, sùpyire ká kàsujyiñi ñgemu jáare u á ke, u maha uru yaha u à fwooro.

16 Lire tēni i, wà mpyi kàsujñi i, sùpyire puni mpyi a u cè. U mεge mpyi Barabasi.

17-18 Pilati mpyi a cè na yijncyεge kurugo, Kile sáragawwuubii jùñufeebil'à Yesu Kirisita le uru cye e. Lire e sùpyir'à bínni ke, ka Pilati si pi pyi: «Jofoo yii la jye mii i yige ye? Barabasi laa, Yesu pi maha mpyi Kirisita ke?»

19 Ñye mà Pilati yaha yukyaalabage e, ka u cwonji si túnnturo yaha a shà u á, na ñge nāñi u jye jncēεε cyaga baa ke, na u àha ñkwò u jwǎge le u kyal'e mε, ñaha na ye karii nijyahagil'à uru kànha ñǎge e pìlaga u kyaa na.

20 Ñye ka Kile sáragawwuubii jùñufeebii ná Yahutuubii kacwǎnribii si sùpyire fǎonñ'a ta na ti Barabasi jáare, ti i Yesu yaha pi bò.

21 Ka fànhafoonji si núr'a pi yíbe: «Mpii shiinbii shuunninji i, jofoo yii la jye mii i yige ye?» Ka pi i jwo: «Barabasi!»

22 Ka Pilati si pi yíbe: «Yesu pi maha mpyi Kirisita ke, ñaha mii sí n-pyi uru na ye?» Ka pi puni si jwo: «U kwòro cige na!»

23 Ka Pilati si núr'a pi yíbe: «Kapiini ndire u à pyi mà sà nǎ u bò ye?» Ka pi i wá na ñkwúuli fànha na: «U kwòro kworokworocige na!»

24 Pilati à li ñya na uru jwumpe fàn'h'à cyéεε, túnmpε sí i ñyahage na ma ke, ka u u lwǎhǎ lwǎ a u cyeyi jyé sùpyire nyii na, maa jwo: «Mii à na cyeyi jyé a yige ñge nāñi kani i. Yii á li jye numε.»

25 Ka sùpyire puni si u jwǎ shwǎ: «U kwùñi nùmpañke tugure ti pyi wuu ná wuu pyiibii woro.»

²⁶ Lire tène i ka Pilati si Barabasi yige mà tàanna ná sùpyire jyi wuuni i, maa pi pyi pi à Yesu bwèn ná kàsɔrigil'e, maa u kan pi sà ñkwòro kworokworocige na.

*Sòrolashiibil'à cyàha Yesu na
(Marika 15.16-20; Yuhana 19.2-3)*

²⁷ Nyé ka Pilati sòrolashiibii pìi si ñkàre ná Yesu i pi tatεεnge e, maa sòrolashiibii piiberii yyér'a pa u kwúulo,

²⁸ maa u vāanɲyi wwú u na, maa vāanntinmbwòhò niɲyega le u na,

²⁹ maa ñguro cín mà pyi saanra ñùntonɔ mà tò u na, maa kàbii le u kàniɲe cyεge e, marii niɲkure sínni u taan, marii u fwóhòre marii ñko: «Yahutuubii Saanɲi, wuu à mu shéere!» ³⁰ Marii ntilwòhe wàa u na, maa kàbiini shwò u na mà taha na u bwúun ñùɲke e.

³¹ Pi à u fwóhòr'a kwò ke, maa vāanntinmbwòhe niɲyega wwú u na, maa u yabilinɲi vāanɲyi le u na, maa ñkàre ná u e si sà ñkwòro kworokworocige na.

*Pi à Yesu kwòro cige na
(Marika 15.21-32; Luka 23.26-43; Yuhana 19.17-27)*

³² Nyé mà sòrolashiibii yaha pi i ñkèεge ná Yesu i tabonke e, pi à círi ná Sireni kànhe shinɲi w'e, u mεge mpyi Simò. Nyé ka pi i u kárama u à Yesu kworokworocige tugo.

³³ Nyé pi à sà nò cyage k'e, pi maha kuru cyage mεge pyi: «Nunɲkwòεge Cyage»

³⁴ maa yasorogo le sinm'e mà kan Yesu á, u bya bà u sεεge si mpyi si ñiɲe mε. U à ku néen'a wíi ke, u jye a jien'a ku bya mε.

³⁵ Sòrolashiibil'à u kwòr'a kwò ke, maa ñkyaanlwooni tég'a u vāanɲyi taa piye na, bà pi puni si mpyi si pi nàzhanɲi cè mε.

³⁶ Lire kàntugo maa ntéen wani na u kàanmucaa.

³⁷ Nyé ka wà si u mbòɲi ñùɲke sém'a taha kworokworocige na u ñùɲke ñiɲiɲi na. Y'à séme: «NJE U NYE YESU, YAHUTUU-BII SAANŊI.»

³⁸ Nyé pi mpyi a nàɲkaalii shuunni kwòro kworokworociye na Yesu taan. Wà mpyi u kàniɲke na, u sanɲi sí jye u kàmeni na.

³⁹ Sùpyire nintorore mpyi maha u fwóhòre, marii ñùɲyi kwòre,

⁴⁰ marii ñko: «Mu u mpyi maha jwo na mu sí Kilejaarebage cyán si ku faanre canmpyaa taanre e ke, mu u jye amε la? Mu yabilinɲi u maye shwò. Kampyi Kile Jyanɲi u jye mu, tíge kworokworocige na may'ál»

⁴¹ Nyé ka Kile sáragawwuubii ñùɲufeebii ná Kile Saliyanɲi cye-lentiibii ná Yahutuubii kacwònrìbii mú si wá na u fare marii ñko:

42 «U à pìi shwɔ, maa mpyi u nyε a jà a uye shwɔ mε. Kampyi uru u nyε Izirayeli saanji, u t̄ge cige na numε, lire ká mpyi, wuu sí n-dá u na.

43 U à u cyεge taha Kile na, maa jwo na uru nyε Kile Jyani. Kampyi u kyal'à táan Kile á, Kile à yaa u u shwɔ numε.»

44 N̄n̄kaabii pi mpyi a kwòro u taan ke, ka pire mú si wá na u fare amuni.

Yesu kwùñi

(Marika 15.33-41; Luka 23.44-49; Yuhana 19.28-30)

45 Nyε canñke mpyi a nɔ jùñɔ niñi i, ka numpini si mpâl'a jyè k̄ini cyeyi puni i, mà tère pyi fo mà sà byanhara yàkoñke na.

46 Lire tèni i, ka Yesu si jwo fànha na: «Eli, Eli, lama sabakatani#?» Lire jwòhe ku nyε: «Mii Kilenji, mii Kilenji, jaha na mu à kàntugo wà mii á yεS?»

47 Mpii pi mpyi wani ke, ka pire p̄i si yire lógo, maa jwo: «Yii lógo! U naha na Kile t̄n̄ntun̄ji Eli yiri, na u pa uru t̄ge.»

48 Lire tènuuni i, ka pi wà si fê a sà sìcogo fyinme lùtanhage k'e, maa ku n̄órɔ kàbii na, mà yaha Yesu jwòge taan, u u ku ta a shwɔnrɔ.

49 Ka pi sanmpii si jwo: «Wuu a u wíi kampyi Eli sí n-pa u shwɔ.»

50 Ka Yesu si núr'a jwo fànha na, maa u múnaani kan Kile á.

51 Lire tèni i, ka Kilejaarebage táataa v̄aanñke si ntíl'a cwɔn niñke e, mà lw̄ɔ n̄jnyini na fo jwòh'i. Ka j̄n̄ke si jcyêenne, ka kafaabwoyi si jya.

52 Ka fanñyi si múgo. Kile wuubii pi mpyi a kwû ke, ka pire p̄i niñyahara si j̄è,

53 maa fwordo fanñyi i. (Nyε Yesu à pa j̄è ke, ka pi i jyè Zheruzalɛmu kànhe e mà piye cyêe shinñyahara na.)

54 Nyε J̄romu sòrolashiibii yyaha yyére shinñi ná mp̄ii pi mpyi na Yesu k̄aanmucaa ná u e ke, tèni i pir'à j̄n̄ke nya k'à cyêenne, karigii cyi à pyi ke, maa cyire nya ke, ka pi i fyá sèè sèl'e, maa jwo: «Nàkaana baa, n̄ge n̄ñi mpyi Kile Jyani.»

55 Cyee niñyahamii mpyi a yyére tatɔnge e marii wíi. Pire cyeebii mpyi a taha Yesu fye e mà ȳiri Galile kùluni i, marii u t̄ère.

56 Mariyama u mpyi na ȳiri Magidala kànhe e ke, ná Mariyama u nyε Yakuba ná Yusufu nun̄i ke, ná Zebede jyaabii nun̄i mpyi pi e.

Yesu ntòñi kani

(Marika 15.42-47; Luka 23.50-56; Yuhana 19.38-42)

‡ 27:46 Yesu na njkwúuli Aramèni shéenre e. Tire shéenre e, Eli jwòhe ku nyε: «Mii Kilenji». Mpii pi nyε pi nyε na tire shéenre nuru mε, pire mpyi na s̄on̄ji na Kile t̄n̄ntun̄ji Eli Yesu nyε na yiri. Yahutuubii p̄i na s̄on̄ji na ná Eli nyε a kwû mε, na sùpya ká mpyi kyaage e, na u sí n-pa urufoo shwɔ (2 Saanbii 2.1-12). § 27:46 Zaburu 22.2

57 Yàkoŋk'à nɔ ke, ka nàfuufooni wà si mpa, u mɛge mpyi Yusufu, Arimati kànhe shin u mpyi u wi. U mú na mpyi Yesu cyelempya.

58 Ka u u nɔ Pilati na, maa sà Yesu buwuŋi jáare u á. Ka Pilati si pi pyi pi u kan u á.

59 Ka Yusufu si Yesu buwuŋi lwó a sà mpwɔ vàanntofonŋi w'e,

60 maa u le fanŋke e, kuru mpyi a tũgo kafaaga juŋ'i, u mpyi a ku kwɔn a yaha uye mɛɛ na, bu mpyi na sàha ŋkwɔ a tò k'e mà jya mɛ. Ka u u kafaabwɔhɔ kũuŋkul'a pa ntò fanŋke jwɔge na, maa ŋkàre.

61 Nyɛ Magidala Mariyama ná Mariyamanŋi sanŋi mpyi a tɛnn'a yyaha kan fanŋk'á.

Fanŋke kàanmuŋcyanŋi

62 Kuru canŋa nũmpanŋa mpyi canŋonŋe, ka Kile sáragawwuubii jũŋufeebii ná Farizhɛɛnbii si ŋkàre siŋcyan Pilati yyére

63 maa jwo: «Nũŋufoonŋi, l'à tĩge wuu funŋ'i na ŋge kafiniviniŋi, mà u yaha jyii na, u mpyi maha jwo uru ká ŋkwũ, canmpyaa taanre uru sí jè.

64 Kuru cyage e, mu à yaa mu u pìi yaha pi a fanŋke kàanmucaa fo canŋyi taanrenŋi ká mpa fũnŋɔ. Lire ká mpyi li jye a pyi mɛ, u cyelempyiibii sí n-jà n-pa u buŋi yũ, si jwo na u à jè a fwordo kwũŋi i. Tire kafinare kàntuge sí n-waha si ntòro nĩjcyiire na.»

65 Ka Pilati si pi jwɔ shwɔ: «Kàanmucyafeebii na jye wani, yii a sì, yii i sà pi pyi, pi a ku kàanmucaa pyiŋkanni l'à táan yii á ke.»

66 Ka pi i ŋkàr'a sà fanŋke yal'a tò, maa fyè bwɔn kafaage na, maa kàanmucyafeebii tĩŋe wani.

28

Yesu à jè a fwordo kwũŋi i

(Marika 16.1-8; Luka 24.1-12; Yuhana 20.1-10)

1 Nyɛ canŋonŋk'à tòro ke, cibilaage canŋcyiige* jyèsɔɔge na, Magidala Mariyama ná Mariyamanŋi sanŋ'à pa mpa fanŋke wíi.

2 Ka jũŋke si mpâl'a cyêenne sèe sèl'e. Kafoonŋi Kile mèlekɛŋi wà mpyi a yĩri nĩnyĩŋi na, maa ntĩg'a pa kafaabwɔhe kũuŋkul'a láha a yaha ŋkere na, maa ntèen ku na.

3 U mpyi na jĩ kilejini bèenmpe fiige, u vàanŋyi mú s'à fĩniŋe weeweè.

4 Ka saŋcwansigibii si fyá na jcyêenni, fo mà sà jćirige.

5 Ka mèlekɛŋi si jwo cyeebil'á: «Yii àha raa fyáge mɛ. Yesu pi à kwòro cige na ke, mii à li cè na uru yii na jcaaa.

* 28:1 Yahutibil'á cibilaage canŋcyiige ku jye kárinŋi.

⁶ U nyε naha mε, u à jè bà u mpyi a yi jwo mε! Yii u buwuŋi tasinnage wíi!

⁷ Numε, yii a sì fwɔfwɔ, yii i sà yi jwo u cyelempyiibil'á na “U à jè a fworó kwùŋi i. U à kàr'a sà yii sige Galile kùluni i. Yii sí sà u nya wani.” Yire yi mpyi mii á, mii u jwo yii á.»

⁸ Ka pi fyagara wuubii ná funntanga wuubii si fê a yíri fannke na, na fi na nkèεge fwɔfwɔ si sà yi jwo Yesu cyelempyiibil'á.

⁹ Ka Yesu si mpâl'a pi jùŋɔ bê mà pi yaha kuni na, maa pi shéere. Ka pi i file u na, maa ninjure sín, maa u cù tooyi na, maa u pêe.

¹⁰ Ka Yesu si jwo: «Yii àha raa fyáge mε. Yii a sì, yii sà mii cìmpyiibii pyi na pi a sì Galile kùluni i. Wani pi sí sà mii nya.»

Sòrolashiibii ná sáragawwuubii kafinare kani

¹¹ Mà cyeebii yaha kuni na, sòrolashiibii pi mpyi na fannke kàanmucaa ke, ka pire pìi si jyè kànhe e, mà sà yi puni yyaha jwo Kile sáragawwuubii jùŋufeebil'á.

¹² Ka sáragawwuubii jùŋufeebii si wwò ná Yahutuubii kacwɔnribil'e, maa jwo a bê li na, maa wyéreyahaga kan sòrolashiibil'á,

¹³ maa jwo: «Yii a yi yu yii a ntùuli na u cyelempyiibil'à pa numpilage e, mà pa u buwuŋi yù, mà yii yaha ñɔmpe na.

¹⁴ Fànhafoonji ká yire lógo, wuu sí n-jà yi cwɔnɔ ná u e, bà yii si mpyi si shwɔ kyaage na mε.»

¹⁵ Ka pi i wyéreyi lwó, maa li pyi bà pi à yi jwo pi á mε. Ka puru jwumpe si jcaala Yahutuubii shwɔhɔl'e fo mà pa nɔ ninjaa na.

Yii sà supyishinji puni pyi mii cyelempyii

(Marika 16.14-18; Luka 24.36-49; Yuhana 20.19-23; Kapyiŋkii 1.6-8)

¹⁶ Ka cyelempyiibii ke ná ninjinŋi si nkàre Galile kùluni i. Yesu mpyi a nannke nkemu kyaa jwo pi á ke, ka pi i sà dùgo kuru na, mà u ta wani.

¹⁷ Pi à sà u nya ke, maa u pêe, nka pi pìi funyɔ mpyi na pi kyáli.

¹⁸ Ka Yesu si file pi na, maa pi pyi: «Nìnyinji ná jùŋke sínji pun'à kan mii á.

¹⁹ Lire e yii a sì yii sà supyishinji puni pyi mii cyelempyii, yii s'a pi batizeli Tufoonji ná Jyafoonji ná Kile Munaani mεge na,

²⁰ yii raa pi taanni karigii puni mii à jwo a waha yii á ke, cyire na. Mii na nyε ná yii e canja maha canja fo si sà nɔ diŋyeni tèekwooni na.»

Marika Jwumpe Nintanmpe Jwuŋkanni Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè sémenji funŋo jwumpe e ke

Marika na mpyi Yesu cyelempyaŋi Pyeri wwojεε. Kakyanhala karigii Yesu mpyi a pyi maa kàlaŋi ŋgemu kaan ke, mà bâra lire na, pyiŋkanni na pi à u kwòr'a bò cige na ná pyiŋkanni na Kile à u jè a yige kwùŋi i ke, Marika à cyire karigii puni lógo Pyeri jwò na. Cyi lógoŋkwooni kàntugo u à cyi sém'a kan dánafeebil'á, pire mpyi yyefuge e.

Tèni i Yesu à jwo u yabiliŋi kyaa na ke, u à li cyêe na uru u jye Supyaŋi Jyaŋi. Lir'à li cyêe na ur'á Kile à síŋi puni kan. Puru funŋke e, sùpyire sàraŋi síŋi ná kapegigii yàfaŋi síŋ'á kan ur'á. Cyire pun'à li cyêe na sùpyaŋi u à fwo-ro Kile e ke, Yesu wi. Marika à li cyêe na Kile Jyaŋi u jye Yesu. U na jye Kile, maa mpyi sùpya.

Ná Yesu à kwòro kworokworocige na wuu kurugo, mpii pi maha ntaha u fye e ke, pi à yaa pi kyaala mú u kurugo. Dánafeebil'á Marika à jwumpe jwo ke, wuu ná pire, wuu pun'à yaa wuu bégel'a yaha kyaage mεε na Yesu kurugo. Yesu à jwo: «ŋgemu la ká mpyi si ntaha mii fye e ke, urufol'á yaa u cyé u yabiliŋi jyii karigii na, u u ntèn kyaage taan u u ntaha mii fye e, pi méε ká mpyi na sí urufoo bò kworokworocige na. Naha na ye ŋgemu la ká mpyi si u niŋjaanji yaa jwò ke, urufoo sì nùmpañja ta mε, ŋka ŋgemu ká kàntugo wà u niŋjaan'á mii ná Jwumpe Nintanmpe kurugo ke, urufoo sí nùmpañja ta.» (8.34-35).

*Yuhana Batizelipyiŋi na kuni bégele Yesu yyaha na
(Macwo 3.1-12; Luka 3.1-18; Yuhana 1.19-28)*

¹ Jwumpe Nintanmpe pu jye na Kile Jyaŋi Yesu Kirisita kyaa yu ke, puru jwòkwòŋre ti jye nte.

² Kile à fyánha a jwo u tùnntunŋi Ezayi sémenji i:
«Wíi, mii sí na tùnntunŋi tun mu yyaha na,
u sà kuni yaa mu mεε ná* ,

³ sùpya me jwuu sí n-pa raa fwore síwage e fànha na
“Yii kuni yaa Kafoonji mεε na,
yii kumpeyεε nintiire yaa u á†.”»

⁴ Lire pyiŋkanni na, Yuhana Batizelipyiŋi à kàre síwage e mà sà uye cyêe, marii sùpyire batizeli, marii yi yu pi á na: «Yii yii

* 1:2 Malaki 3.1 † 1:3 Ezayi 40.3

toronkanni k  enn  , yii i batize, b  Kile si mpyi si yii kapegigii y fa yii na m .»

⁵ Zheruzalemu k nhe n  Zhude k luni shiinbii niyahamii mpyi na si u yy re, maa nt n li taan na pire kapyiin kii ny  a ti m , Yuhana si i pi batizeli Zhuruden banj l w he e.

⁶ Ny  Yuhana v anntin ke mpyi a yaa n  jw h nj shire e, u mpyi maha uye pwu n  seepw ge e, maa uye jw  caa n  k mp  nyii n  tuwyyii s ere e.

⁷ U mpyi na yi yu s pyir' : « ge u na ma mii k ntugo ke, uru tayy reg'  f nha t  mii woge na. Ali m  naye t rige si nta mpyi u tanh nyii m ere s nhafoo, mii j nk'  cy re lire mpyini i.

⁸ Mii wi ke, mii   yii batize l w he e,  ka uru wi ke, uru si yii batize n  Kile Munaani i.»

*Yuhana   Kile Jyanj Yesu batize
(Macwo 3.13-17; Luka 3.21-22)*

⁹ Cyire canmpyaagil'e, Yesu   y ri Nazareti k nhe e Galile k luni i m  k re Yuhana yy re. Ka Yuhana si u batize Zhuruden banj l w he e.

¹⁰ Yesu niworojii l w he e, ka u u niinyini jya u u m ru, ka Kile Munaani si nt g'  t en u na mp nmp r g  fiige. ¹¹ Ka mejwuu si fworon niinyini i na: «Mii Jyanj u ny  mu, mu kan'  waha mii na s l'e. Mu kapyiin kil'  t an mii   m .»

*Sitaanninjii na jcaa si Yesu s n u kapii pyi
(Macwo 4.1-11; Luka 4.1-13)*

¹² Lire k ntugo ka Kile Munaani si  k re n  Yesu e s wage e.

¹³ U   canmpyaa beeshuunni pyi wani sige yaare shw h l'e. Cyire canmpyaagii fun ke e, ka Sitaanninjii si file u na, maa jcaa si u s n  g  kapii na. Kile m lek ebii mpyi n  u e, marii u t re.

*Yesu   fyacumii sicy ere yyer'  pyi u cyelempyii
(Macwo 4.12-25; Luka 4.14-15; 5.1-11)*

¹⁴ Ny  Yuhana Batizelipyini lenkwooni k ntugo na k sunji i, ka Yesu si  k re Galile k luni i, marii Kile Jwumpe Nintanmpe yu, na nt uli.

¹⁵ U mpyi na yi yu s pyir' : «T n'  n , Kile Saanre t n'  byanhara. Yii yii toronkanni k enn , yii d  Jwumpe Nintanmpe na.»

¹⁶ Cann ka Yesu nijaranjii Galile banj jw ge na, u   fy cyaa shuunni jya, Sim  n  u sij enji Andire, pi mpyi na cw o w a banj i.

¹⁷ Ka u u yi jwo pi  : «Yii taha na fye e. B  yii na fyaabii caa m , mii si yii taanna yii raa s pyire caa t'  ma mii  .»

¹⁸ Ka pi i nt l'  pi cw obii yaha, maa ntaha Yesu fye e.

¹⁹ Ny  pi   ta naha vili yyaha na sahanji ke, ka Yesu si n r'  sij e shuunni jya, pire pi mpyi Zebede jyaabii, Yakuba n 

Yuhana. Pi ná pi tunji Zebede mpyi a tɛɛn pi bakwɔɔge funŋke e, na pi cwɔɔbii takegeyi yaa.

²⁰ Ka Yesu si ntíl'a pi yyere, ka pi i pi tunji Zebede ná u báarapyiibii yaha wani bakwɔɔge e, maa ntaha u fye e.

Yesu à jínanji wà kàr'a yige nàñi w'e

(Luka 4.31-37)

²¹ Ka Yesu ná u cyelempyiibii si ñkàre Kapere namu kàñhe e. Canŋonke, ka u u jyè Kile Jwumpe kàlambage e, na sùpyire kàlali.

²² Mpii pi mpyi wani na núru u jwɔ na ke, u kàlanji pyinŋkanni mpyi a pire kàkyanhala, ñaha na ye u jye a mpyi na pi kàlali Kile Saliyanji cyelentiibii fiige me, ñka ná Kile sífente e u mpyi na pi kàlali.

²³ Lire tɛni i, jíncyannji wà mpyi wani Kile Jwumpe kàlambage e, ka uru si jwo fànha na:

²⁴ «Nazarɛti kàñhe shinji Yesu, ñaha shi ku jye wuu ná mu shwɔhɔl'e ye? Mu à pa mpa wuu shi bò la? Mii à mu cè, ñge u à fworu Kile e ke, uru u jye mu!»

²⁵ Ka Yesu si fànha cyán jínanji na: «Ma jwɔge tò! Maa fworu ñge nàñi i!»

²⁶ Ka jínanji si nàñi cúnŋɔ cúnŋɔ, maa ñkwúulo fànha na, maa fworu u e.

²⁷ Ka lire si sùpyire puni kàkyanhala fo ti na yu tiy'á: «Ñaha ku ñkire ye? Kàlavonŋɔ ñge nàñ'á kan ná Kile fànhe e, u maha fànhe cyáan jínbii mú na pi i núru u jwɔ na!»

²⁸ Ka Yesu mege si fworu Galile kùluni puni i.

Yesu à yamii ñinyahamii cùŋŋɔ

(Macwo 8.14-17; Luka 4.38-41)

²⁹ Lire kàntugo ka Yesu ná u cyelempyiibii si fworu Kile Jwumpe kàlambage e, maa ñkàre ná Yakuba ná Yuhana e, Simɔ ná Andire yyére.

³⁰ Pi à sà Simɔ nafejcwonji ta u à sínni cifwuro cye e, ka pi i u kyaa jwo Yesu á.

³¹ Ka Yesu si file u na tasinnage e, maa u cú cyege na a yîrige. Ka cifwure si ñkwɔ, ka u u yîri na sore pi á.

³² Yàkonke, canŋa jyiin'à cwo ke, ka pi i ñkàre ná yampii puni ná jíncyaanbil'e Yesu yyére.

³³ Kàñhe shinnyahara mpyi a bínni bage jwɔge na.

³⁴ Ka u u yampe shiji ñinyahamafee cùŋŋɔ, maa jíncyaanbii ñinyahamii jínahii kàr'a yige pi e, maa jwumpe kwɔn jínbii na, ñaha na ye pi mpyi a u cè Kile wunji wà.

Yesu kapani

(Luka 4.42-44)

³⁵ Kuru canṅa nùmpañṅa nyèsòoge na, ka Yesu si yîr'a fworò, maa ṅkàre sige funṅke e si sà Kile jàare.

³⁶ Simò ná u shèrɛfeebil'à yîr'a fô u e ke, maa ṅkàr'a sà a u caa.

³⁷ Pi à u nya ke, maa u pyi: «Sùpyire puni wá na mu caa.»

³⁸ Ka Yesu si pi pyi: «Wuu a si wuu taan kànyi na. Mii à yaa mii i Jwumpe Nintanmpe jwo wani mú, jaha na yɛ mii kapani li.»

³⁹ Lire e ka u u wá na jaare Galile kùluni puni i, maa Jwumpe Nintanmpe yu Kile Jwumpe kàlambayi i, maa jínabii kòre na yige pifeebil'e.

Yesu à tògofoo cùuṅo

(Macwo 8.1-4; Luka 5.12-16)

⁴⁰ Ka tògofoonṅi wà si file Yesu na, maa ninṅkure sín u fere e, maa u jàare fànha na, maa jwo: «Mu aha jɛɛ, mu sí n-jà mii tòge láha mii na, si mii fíniṅɛ.»

⁴¹ Nàṅi jùñaar'à Yesu ta ke, ka u u cyɛge sànhà maa bwòn u na, maa jwo: «Mii à jɛɛ, tòge ku láha ma na!»

⁴² Ka tòge si ntíl'a láha u na, ka u u jɛcùuṅo.

⁴³ Ka Yesu si u cye yaha, maa li jwo a waha u á:

⁴⁴ «Cù ma jwòge na, ma hà yaaga jwo sùpya á mɛ, ṅka ta sì, maa sà maye cyêe sáragawwuṅi na u u ma kàanmucya, sárage kyaa Kile túnntunṅiMusa à jwo tògofeebii jɛcùuṅonṅi kyaa na ke, maa kuru wwû. Lire li sí li cyêe na mu à cùuṅo‡.»

⁴⁵ ṅka nàṅi jye a jà a cù u jwòge na mɛ. U à kàr'a sà a yi yu cyeyi puni i, ka li i mpyi Yesu saha sì n-jà n-tíi n-jyè kànha na mɛ. U mpyi sige funṅke e, ṅka lire ná li wuuni mú i, sùpyire mpyi na yíri cyeyi puni i, na u taa wani.

2

Yesu à supyimurunṅo cùuṅo maa ku kapegigii yàfa ku na

(Macwo 9.1-8; Luka 5.17-26)

¹ Canmpyal'à tòro ke, ka Yesu si núr'a kàre Kapɛɛnamu kànhe e. Ka sùpyire si lógo na u jye wani bage k'e,

² maa mpa bínni mà bage jí. Tateɛngɛ sàha mpyi mɛ, bage jwòge mpyi a jí. Ka Yesu si wá na Kile jwumpe yu pi á.

³ Lire na u jye, ka pi i mpa ná yaṅi w'e, u mpyi a múruṅo. Nàmbaa sicyɛɛre mpyi a u tugo.

⁴ ṅka sùpyire jyahāṅi kurugo, pi jye a jà a nò ná u e Yesu na mɛ. Ka pi i dùgo bage kàtanṅke na, maa kuru fûru, maa yaṅi ná u yasinnṅke le a tírige kuru wyige e Yesu fere e sùpyire shwòhòl'e. ⁵ Yesu à li nya na mpíi nàmpil'à dá uru na ke, ka u u jwo supyimurunṅk'á: «Na jya, mu kapegigil'à yàfa mu na.»

‡ 1:44 Tògofoonṅi ká jɛcùuṅo, sáragawwuṅi mpyi maha yaa u u cyeere kàanmucya sèl'e si jɛcè kampyi u à cùuṅo, u u nta a uye cyêe sùpyire na (Levitiki 14.2-32).

⁶ Kile Saliyaŋi cyelentiibii pi mpyi a t̄en wani kuru cyage e ke, ka pire si wá na yu piye funŋ'i:

⁷ «Naha na ŋge nàŋi ŋye na mpe jwumpe shiŋi yu ye? U na Kile mege k̄ege. Fo Kile kanni bà me, wà si n-jà sùpya kapegii yàfa u na me!»

⁸ Ka Yesu si ntíl'a pi funŋə s̄onŋore cè, maa yi jwo pi á: «Naha na yii ŋye ná nte s̄onŋore shiŋi i ye?

⁹ Mà jwo “Mu kapegigil'à yàfa mu na” ná “Yîri, ma a ma yasinninŋke lwó ma a jaare” yii ŋyii na cyire kapyaagii mú shuunni i ndire jwumə p'à táan ye?

¹⁰ Ŋka yii pi li cè na li síŋi na ŋye Supyaŋi Jyaŋi na, naha ŋinŋke na, u wà kapegii yàfa u na.»

¹¹ Lire e u à jwo supyimuruŋk'á: «Ta núru na ŋwə na, yîri ma a ma yasinninŋke lwó, ma a si pyenge.»

¹² Ka nàŋi si ntíl'a yîri, maa u yasinninŋke lwó mà fwordo sùpyire puni ŋyii na, ka li i pi puni kàkyanhala, ka pi i Kile p̄e sèl'e, maa jwo: «Wuu sàha nde fiige ŋya me!»

Yesu à lyí ná m̄epenge shiinbil'e

(Macwo 9.9-13; Luka 5.27-32)

¹³ Yesu à núr'a kàre Galile baŋi ŋwəge na. Ka shinŋyahara si wá na ma u yyére, ka u u wá na pi kâlali.

¹⁴ U nintoroŋ'à Alife jyaŋi Levi ŋya u à t̄en múnalwəore tashwəge e. Ka u u yi jwo u á: «Yîr'a taha na fye e». Ka Levi si yîr'a taha u fye e.

¹⁵ Cannka Levi à Yesu ná u cyelempyiibii yyere pi sà lyí. Múnalwəore shwofeebii ná m̄epenge shiinbii piiberii mpyi a ŋyaha Yesu fyèŋwəhəshiinbil'e, ka Levi si pi niŋyahamii yyere pi sà lyí mú.

¹⁶ Kile Saliyaŋi cyelentiibii pi mpyi Farizh̄enbii tonkuni i ke, pire p̄l'à lire ŋya ke, maa Yesu cyelempyiibii pyi: «Naha na yii cyelentuŋi na lyí ná múnalwəore shwofeebii ná m̄epenge shiinbii piiberil'e ye?»

¹⁷ Yesu à yire lógo ke, maa jwo: «Mpii pi à cùuŋə ke, wempyiŋi kyaa ŋye pire na me, mpii pi na yà ke, pire na u kani ŋye. Mpii pi ŋye na piye s̄onŋi na pir'à tí ke, mii ŋye a pa ŋinŋke na pire tayerere e me. Ŋka mpii pi à li cè na pire ŋye a tí me, pire tayerere e mii à pa.»

Jwumpe Nintanmpe f̄anh'à ŋyaha Yahutuubii làdaabii woge na

(Macwo 9.14-17; Luka 5.33-39)

¹⁸ Ŋye Yuhana Batizelipyiŋi cyelempyiibii ná Farizh̄enbii mpyi maha súnŋi leni, ka sùpyire tà si mpa Yesu pyi: «Naha na Yuhana Batizelipyiŋi cyelempyiibii ná Farizh̄enbii wuubii maha súnŋi leni, mu cyelempyiibii sí ŋye na u leni mà ye?»

19 Ka Yesu si pi pyi: «Cipooŋi ká mpyi ná cikwənbil'e, pi sí n-jà n-pyi lyimbaa lire tēni i la? Mà pi ná uru yaha siŋcyan pi si n-sì n-jà n-kwôro lyimbaa mε.

20 Ŋka tēni là na ma, cipooŋi sí n-pa n-yige pi shwəhəl'e. Lire tēni i pi sí n-ta raa súŋŋi leni.»

21 Ka Yesu si núr'a jwo: «Wà nyε na vāanvəŋŋə tēge na vāanŋyεga tacwəŋgə jwooli mε. Lire ká mpyi, vāanvəŋŋə maha vāanŋyεge kēεge, tacwəŋg'a si nāara a pēe.

22 Wà mú sí nyε na sinmpurugo leni seeye boolyεgil'e* mε. Lire baare e p'aha mpa ntanha, pu maha pu yalenke jya, maa wu, yalenk'a si ŋkēεge. Sinmpurug'à yaa k'a leni seeyi boofəŋkil'e!»

*Nje Yesu à jwo canŋŋke kyaa na ke
(Macwo 12.1-8; Luka 6.1-5)*

23 Nyε canŋka Yesu ná u cyelempyiibii mpyi na ntùuli sùma kooyi y'e. Kuru canŋke na mpyi canŋŋə. Ka u cyelempyiibii si cye le sùmaŋi i na ŋkwùun na mínage na ŋkùru†.

24 Farizhεenbii pìl'à lire jya ke, maa Yesu pyi: «Wíi, jaha na mu cyelempyiibii na canŋŋke kafuunŋkii pyi ye‡?»

25 Ka u u pi pyi: «Nde saanŋi Dawuda à pyi ke, yii nyε a lire kâla mà? Canŋka mà u ná u fyəjwəhəshiinbii katege wuubii yaha,

26 u à jyè Kile bage e, lire tēni i Abyatari u mpyi Kile sáragawwuubii jùŋufembwəhe, maa sárage bwúuruŋi wà lwó a kyà, maa wà kan u fyəjwəhəshiinbil'á. Mà li ta sáragawwuubii kanni pi mpyi a yaa pi já a uru bwúuruŋi kyà.»

27 Lire kântugo ka Yesu si yi jwo pi á: «Canŋŋk'à yaa sùpyire mεε na, ku nyε a yaa ku pyi tuguro pi á mε. Sùpyire nyε a yaa canŋŋke mεε na mε.

28 Lire l'à li ta Supyaŋi Jyaŋi ká kyaa maha kyaa jwo ali mà yyaha tí ná canŋŋke e ke, li si n-jà n-tòro lire na mε.»

3

*Yesu à cyenkwugofoo cùŋŋə canŋŋke
(Macwo 12.9-14; Luka 6.6-11)*

1 Canŋka Yesu à núr'a jyè Kile Jwumpe kàlambage e, mà sà nàŋi wà ta wani ná cyenkwuge e.

2 Ka pi i wá na u kàanmucaa, kampyi u sí uru nàŋi cùŋŋə canŋŋke e, si nta tìgire cyán u na.

* 2:22 Seeyi boni na nyε boro, Yahutuubii maha ndemu jwoolo ná yatəore seeyi i maa lwəhe, lire nyε mε nùjirimpe, lire nyε mε εrεzen sinmpe leni l'e ke. † 2:23 Kile Jwumpe Semenji à li cyēe na wà katege wu ká a ntùuli kεrεg'e, na u sí n-jà sùmaŋi wà kwəŋ ná cyεge e, si jyjí wani kεrεge e (Duterenəmu 23.25). ‡ 2:24 Mà tàanna ná Farizhεenbii səŋŋŋkanni i, mu aha sùma kwəŋ ná cyεge e, mu à báara pyi. Lire e pi à Yesu cyelempyiibii cēεge na pi à báara pyi canŋŋke (Ekizodi 34.21).

³ Ka u u jwo cyenkwugefoon'á na u yîr'a yyére sùpyire shwòhòl'e, pi raa u naa,

⁴ maa pi yîbe: «Mà tàanna ná Kile Saliyanj i, kacenni mpyinj i u à jwò canṅṅke e laa, kapiini mpyinj i? Mà sùpya múnaa shwò laa, mà sùpya múnaa wwû*?» Ka pi puni si fyâha.

⁵ Ka Yesu si jyinṅkeni le pi e, maa yyahe tanha pi na, u à li ta pi jnye a cyenkwugefoo jùñaare ta me. Maa jwo cyenkwugefol'á: «Ma cyege sànhana.» U à ku sànhana ke, ka ku u jcuṅṅ.

⁶ Nye Farizheenbii pi mpyi wani ke, ka pire si fworò Kile Jwumpe kàlambage e, maa ntíl'a kàr'a sà wwò ná Eròdi tonṅkuni shiinbil'e Yesu bonṅkanni kyaa na.

Shinṅyahara la jnye si Yesu jya

⁷ Ka Yesu ná u cyelempyiibii si fwor'a kàre Galile banj kàmpañke na. Supyikuruṅṅ nimbwòhò mpyi a taha u fye e. Tire sùpyire mpyi a yîri Galile kùluni ná Zhude wuuni

⁸ ná Zheruzalemu kànhe ná Iduma kùluni ná Zhurudən banj kàntugo yyére kùluni ná Tiri ná Sidən kànyi na. U kapyiinṅkii kyaa sùpyire mpyi na núru, maa ntaha u fye e.

⁹⁻¹⁰ U mpyi na shinṅyahara cùṅṅi, lire e yampii puni la mpyi si bwòn u na. Ka u u li jàare u cyelempyiibil'á na pi bakwòge kà bégel'a yaha ur'á, uru ká bú ṅkwò a jà laaga wwû sùpyire na, t'àha bú uru fənre me.

¹¹ Jínacyaan n'a mpyi a u jya, pi mpyi maha jcwò u fere e, maa ṅkwúulo, maa jwo: «Kile Jyanj u jnye mu!»

¹² Nka Yesu mpyi maha yi jwo a waha pi á na pi àha sùpya yaha u yi cè me.

Yesu túnntunmpii ke ná shuunniṅi jcwòṅnrṅi kani (Macwo 10.1-4; Luka 6.12-16)

¹³ Lire kàntugo ka Yesu si dùgo naṅke kà na. Mpii kyaa li jnye u na ke, maa pire yyer'a yige pi sanmpii shwòhòl'e, ka pire si n-kàre u fye e.

¹⁴ Shiin ke ná shuunni u à cwòṅnr'a pyi u túnntunmpii pi i mpyi ná u e tèrigii puni i, u s'a pi tunni pi raa Kile jwumpe yu,

¹⁵ maa fànhe kan pi á, pi jà pi a jínabii kòre pi a yige pifeebil'e.

¹⁶ Shiin ke ná shuunniṅi u à cwòṅnrò ke, pire meyi yi jnye: Simò ná Yesu à u mege le Pyeri ke,

¹⁷ ná Zebede jyaabii Yakuba ná Yuhana, Yesu mpyi maha pire yiri Bwonerizhe, lire jwòhe ku jnye pi fàn'h'à jyaha kiletinni fiige,

¹⁸ ná Andire ná Filipi ná Baritelemi ná Macwo ná Tomasi ná Alife jyanj Yakuba ná Taadi† ná Simò, pi maha mpyi Zelòti‡

* **3:4** Farizheenbii u sònṅṅkanni i, shinṅi u jnye na múnaa tawwuyo caa ke, uru kanni wà sí n-jà n-tège canṅṅke. † **3:18** Taadi, kuru ku jnye u mege shònwoge. Mege niṅcyiige ku jnye Zhudasi (Luka 6.16). ‡ **3:18** Zelòti: kuru mege jwòhe ku jnye: «kìni kyal'à táan ṅgemu á sèl'e ke.»

ke,

¹⁹ ná Zhudasi Isikariyoti, nge u sí n-pa Yesu le cye e ke.

*Pyinjanni na Yesu maha jínabii kòre ke
(Macwo 12.22-32; Luka 11.14-23; 12.10)*

²⁰ Lire kàntugo Yesu ná u cyelempyiibil'à núr'a pa pyenge, ka shinnyahara si núr'a pa pi nɔwɔ tɔ sahanji ná pi funmpɛn karigil'e, fo mà u ná u cyelempyiibii pyi pi nyɛ a talyige ta mɛ.

²¹ Yesu cìnmpyiibil'à u kapyiinjii kyaa lógo ke, maa wá na sònji na u jùmbwuun'à kèege, maa shà zà u cù.

²² Kile Saliyaŋi cyelentiibii pi à yîri Zheruzalem u kànhe e ke, ka pire si wá na ŋko na jínabii nùŋufoonji Belizebuli u nyɛ Yesu i, na ná uru fànhe e u na jínabii kòre na yige pifeebil'e.

²³ Nyɛ ka Yesu si pi yyere, maa bàtaaya jwo pi á. U à jwo: «Sitaanniŋi sí n-jà uye kòrɔ la?

²⁴ Kìre maha kìre li nyɛ na liye tùnni ke, lire kìnì fànhe maha ŋkwò.

²⁵ Pyenge maha pyenge shiin ká yîri piye kurugo ke, kuru pyenge fànhe maha nyéɛ.

²⁶ Sitaanniŋi ká a u báarapyiibii kòre, u na uye tùnni. Lire ká mpyi, u fànhe sí n-cyéɛ si mpa ŋkwò.

²⁷ Wà sìn-jà n-nyè fànhannyahagafoo bage e si u yaayi lwó, ná u nyɛ a bage foo pɔwɔ a cyán maa nta a jyè mà yɛ. Urufoo ká já a u pɔwɔ a cyán, lire e u maha já a bage yaayi pyi u nyɛmpɛ.

²⁸ Sèenji na mii sí yi jwo yii á, sùpyire kapegigii ná ti Kile mɛkɛege karigii puni sí yáfa ti na,

²⁹ ŋka ŋgemu ká Kile Munaani mɛge kèege ke, lire sìn-sì yáfa urufoo na mɛ, urufoo sí lire kapiini tugure lwó fo tèekwombaa.»

³⁰ Yesu à yire jwo amuni, naha na yɛ pi mpyi na ŋko na jinanji wà u nyɛ u e.

*Mpii pi nyɛ Yesu nunji ná Yesu cìnmpyiibil'è pa
(Macwo 12.46-50; Luka 8.19-21)*

³¹ Mà Yesu yaha kuru cyage e, u nunji ná u cìnmpyiibil'à pa yyéɛ cyínŋi na, maa wà tun u u yyere.

³² Shinnyahara mpyi a tèn'n'a u kwúulo, ka pi i mpa yi jwo u á: «Mu nunji ná mu cìnmpyiibii naha cyínŋi na, pi naha na mu kyaa pyi.»

³³ Ka u u pi pyi: «Mpire pi nyɛ mii nunji ná mii cìnmpyiibii yɛ?»

³⁴ Ka u u nyiigii yîrig'a le sùpyire e, maa jwo: «Mpii nintɛnbii pi nyɛ mii nunji ná mii cìnmpyiibii.

³⁵ Yii li cè, nge u nyɛ na Kile nyii wuuni pyi ke, uru u nyɛ mii cìnmpworonji ná mii nunji.»

4

*Nɛɛnugunji bàtaage**(Macwo 13.1-23; Luka 8.4-15)*

¹ Puru jwɔhɔ na, Yesu à kàre Galile banji jwɔge na, ka shinnyahara si mpa bínni u taan, ka u u wá na ti kálali sahan̄ki. Sùpyir'à pa nyaha sèl'e ke, li nyɛ a pa jwɔ mɛ, ka u u jyè a tɛɛn bakwɔɔge k'e lwɔhe jɔn̄'i. Ka ti i yyére kùmpoge na, ² ka u u ti kála karigii ni nyahagii na ná bàtaay'i. U à jwo:

³ «Yii a nùru, jɛɛnugunji wà u ná fwor'a kàre jɛɛmɛ tanuguge e.

⁴ Mà u yaha u u sùmapyanji wàa fini fiige, sùmashinji wà à cwo kuni jwɔge na, ka san̄cyɛɛnre si mpa uru jò.

⁵ Ka wà tacwugo si mpa bê ná kafaafoge e, pworɔ ni nyahara mpyi kuru cyage e mɛ. Ka uru si fyîn wahawaha, jaha na ye u mpyi a jyè jɔn̄ke e sèl'e mɛ.

⁶ Nyɛ can̄k'a à pa fworɔ ke, ka yifyinre si fàan maa waha, ndìre kuunji na.

⁷ Ka wà tacwugo si mpa bê ngurotaha na, ka ngure si uru cù, u nyɛ a jà a yaseɛre pyi mɛ.

⁸ N̄ka wà tacwug'a à pa bê jɔn̄ke tacɛn̄ke na, maa fyîn maa yîri fwɔfwɔ. Sùmacire tà à sùmapyanji se mà nɔ n̄kuu n̄kuu (100) na, tà mpyi beetaanre taanre (60) tà mpyi bejjaaga ná ke ke.

⁹ Ngemu la ká mpyi si kariii yyaha cè ke, urufoo u u ni nyigigii cyán sèl'e.»

¹⁰ Yesu à puru jwumpe jwo a kwɔ ke, ka u ná u cyelempyiibii ke ná shuunninji ná shiin ni n̄kin ni n̄kin si yîri sùpyire sannte taan. Ka pire si sà a u yíbili u bàtaayi jwɔhe na.

¹¹ Ka u u pi pyi: «Kani l'à yyaha tíi ná Kile Saanre e ná l'à jwɔhɔ ke, yii á lire jɛɛn̄'á kan. N̄ka mpe jwumpe puni jwɔh'á jwɔhɔ sùpyire sannte na.

¹² Lire kurugo

“pi na Kile kapyiin̄kii wíi maa jcyé cyi nyaga,

pi na Kile jwumpe nùru maa jcyé pu lógogo,

jaha na ye nde pi la nyɛ si zìi vyìinne ke,

lire li nyɛ, mà nùr'a sà piye kan Kile á,

bà pi kapegigii si mpyi si yàfa pi na mɛ*.”»

¹³ Ka Yesu si yi jwo pi á sahan̄ki: «Yii aha mpyi yii nyɛ a n̄ke bàtaage yyahe cè mɛ, di yii sí yi san̄nyi yyahe cè n-jwo ye?

¹⁴ Nɛɛnugunji u nyɛ Kile jwumpe jwufooni.

¹⁵ Kuni jwɔge na sùmashinji tacwug'a à pa bê ke, kuru ku nyɛ mu à jwo sùpyire t'à Kile jwumpe lógo, kuru tanuge e, ka Sitaanninji si pu wwù pi fun̄'i ke.

* 4:12 Ezayi 6.9, 10

16 Kafaafoge ɲɲ'i sùmashiɲi tacwug'à pa bê ke, kuru ku ɲye mu à jwo sùpyire t'à Kile jwumpe lógo, maa ntíl'a ɲεε pu na ná funntange e ke.

17 Nka pu ɲye a jà a ndìre le t'e mε, tire ɲwɔmεeni kèngεmε ɲye a pεn mε. Kawaa, lire ɲye mε yefugo ká ti ta Kile jwumpe kurugo, ti maha fworó Kile kuni i.

18 Nɲure shwɔhɔl'e sùmashiɲi tacwug'à pa bê ke, kuru ku ɲye mu à jwo sùpyire t'à Kile jwumpe lógo,

19 ka diɲyεɲi karigii funmpεεnre ná nàfuɲi lage ná yaayi shiɲi puni lage si ti ta, ka tire sɔnɲɔre si pu cwɔnrɔ, pu ɲye a jà a yasεε pyi mε.

20 Nɲike niɲcεnɲke na sùmashiɲi tacwug'à pa bê ke, kuru ku ɲye mu à jwo sùpyire t'à Kile jwumpe lógo maa ɲεε pu na ke, tire sùpyire ti maha Kile ɲyii wuuni pyi. Tire sùpyire na ɲye sùmaseɲε fiige, sùmacire tà à sùmaɲi se mà nɔ beɲjaaga ná ke ke na, tà à yasεεre pyi mà nɔ beetaanre taanre (60) na, tà à yasεεre pyi mà nɔ ɲkuu ɲkuu (100) na.»

*Kile jwumpe na ɲye fùkina fiige
(Luka 8.16-18)*

21 Ka Yesu si núr'a jwo pi á: «Wà ɲye na fùkina mîni si u le ɲcyígile yaaga ɲwɔh'i mε, ɲka u maha dùrugo yaage kà ɲɲ'i.

22 Yii li cè, kyaa maha kyaa l'à ɲwɔhɔ ke, cyire puni sí n-pa raa ɲaa. Kyaa maha kyaa l'à yaa numpini i ke, lire là mú sí n-kwôro ɲcèmbaa mε.

23 Nɲemu la ká mpyi si kariii yyaha cè ke, urufoo u u niɲgyigigii cyán sèl'e.»

24 Maa núr'a jwo pi á: «Kile jwumpe yii na nùru ke, yii pu yaha yiye funɲ'i, ɲaha na ye Kile sí yii kan n-tàanna ná yii lógonkanni i. Puru ɲwɔhɔ na, u sí n-pa tà bàra yii niɲcente na.

25 Lire tēni i, shin maha shin u na ɲcaa si Kile jwumpe yyahe cè ke, Kile sí là taha uru u niɲcempe na. Nka shin maha shin u ɲye u ɲye na pu nùru mε, nimbileni u à cè ke, lire sí n-pînni.»

Kile Saanre na ɲye sùmapya fiige

26 Ka Yesu si núr'a jwo: «Kile Saanre à fworó nde kani kurugo: nàɲi wà u maha sùmashi nùru u keɲεge e.

27 Uru nàɲ'a ɲɔɔ numpilage e yo, u ɲye ɲyii na canɲke e yo, sùmapyaɲi sí n-fyîn, sùmacire sí raa lyεge. Nka nàɲi sì pà cè lire pyiɲkanni i mε.

28 Nɲike maha sùmaɲi pyi u à fyîn, sùmacige ku maha fyânha a fworó, lire kântugo sùmaɲcyahaɲk'a sì nta a fworó sùmacige na, kàsanrage na sùmapyaɲi maha mpa fworó sùmaɲcyahaɲke na.

29 Sùmapyaɲi ká lye a nɔ u tεgeni na, nàɲi maha ntíl'a kɔɔnɲaɲi lwó na u kwúun, ɲaha na ye sùmakwɔngigii tèn'à nɔ.»

*Kile Saanre maha sîi nimbilere maa mpêre
(Macwo 13.31-32, 34; Luka 13.18-19)*

³⁰ Ka Yesu si nûr'a jwo: «Ná naha shi i mii sí n-jà Kile Saanre tàanna ye? Ti nyε mu à jwo naha be?

³¹ Ti na nyε mu à jwo mutaridi cige yasεε, nàñi wà à sà ntemu nûgo u cikɔge e ke. Kuru cige pyàñ'a yîlege cire sannte puni wunji na.

³² Nka u aha nûgo, u maha fyîn, maa yîri maha ntòro kanjεge yawyεεre puni taan. Ku maha ñkényî yige, yire maha mpêe fo sanjcyεεnre maha ti shèere yaa yi mbyimpe e.»

³³ Nyε yire bàtaayi shinji nijyahaya Yesu mpyi maha yu sùpyir'á mà tàanna ná ti yi cenkanni i.

³⁴ Puru jwumpe shinji baare e, u mpyi na pabεε yu ná t'e mε. Nka u ná u cyelempyiibii kanni ká mpyi tènî ndemu i ke, u mpyi maha pu puni jwòhe yu pi á.

*Yesu à kafeebwòhe yyéñε banji juy'i
(Macwo 8.23-27; Luka 8.22-25)*

³⁵ Kuru canjke yàkoñke, ka Yesu si jwo u cyelempyiibil'á: «Wuu a sî banji kùñke na.»

³⁶ Ka pi i sùpyire cye yaha, maa ñkàre ná Yesu i banji juy'i, bakwooyi yabεε mpyi pi jwòh'i.

³⁷ Ka kafeebwòhò si yîri na fwu, ka lwòhe si wá na jcyânre na jyè bakwɔge e fo na ñko si ku jî.

³⁸ Yesu mpyi bakwɔge kântugo yyére mà jùñke taha jùntahaga na, na ñwúuni. Ka pi i u jè maa jwo: «Cyelentuñi, wuu na ñko si ñkwòro lwòhe e, lire nyε a mu funñɔ pen mà?»

³⁹ U à jè ke, maa yîr'a fànha cyán kafεεge na, maa lwòhe pyi ku tèn. Ka kafεεge si yyére, ka lwòhe si ntèn siu!

⁴⁰ Lire kântugo ka Yesu si pi pyi: «Naha na yii na fyáge amε ye? Naha na yii sàha ñkwò a dá mii na mà ye?»

⁴¹ Ka u cyelempyiibii si fyá sèl'e, marii yi yu piy'á: «Jofoo u nyε ñge nàñi fo ka kafεεge ná lwòhe si ntèn u wuuni taan ye?»

5

*Yesu à jínahii nijyahamii kòr'a yige nàñi w'e
(Macwo 8.28-34; Luka 8.26-39)*

¹ Nyε ka Yesu ná u cyelempyiibii si nò banji kùñke na, wani Gadara shiinbii nyε.

² Yesu à tîg'a fworò bakwɔge e ke, ka jínacyanñi wà si ntíl'a fworò fanjyi i*, maa mpa u jùñɔ bê.

³ Uru nàñi mpyi na shùun fanjyi i. Sùpya sàha mpyi na si n-jà u pwò mε, u mpyi maha u yapwoyi puni kwùun, ali yòrɔyi.

* 5:2 Yahutuubii maha pi fanjyi wwù kafaayi juy'i. Pi maha ku jwòge yal'a yaa fo maha tateññɔñɔ yaa mú.

⁴ Tooyi nijyahay'e, pi mpyi maha u cwôre, marii u tooyi ná u cyeyi pwu ná yôrɔy'e. Nka u mpyi maha yire puni kyεεge. Sùpyire puni fàn'h'à pa jcyérɛ u e, maa u nya, maa u yaha wani.

⁵ Pilaga bâra canŋa na, nàŋi mpyi maha jaare fanŋyi i, marii dùru ŋaŋyi ŋuŋ'i, marii ŋkwúuli, marii uye kúuli na fwóroge kafaayi na.

⁶ Mà u yaha puru na, u à tèen tatɔnge e maa Yesu nya, maa fê a pa niŋkure sín u taan.

⁷ Maa jwo fànha na: «Yesu, Kileni nìnyi wuŋi Jyaŋi, ŋaha shi ku nyε wuu ná mu shwɔhɔl'e yε? Mii na mu jaare, Kile kurugo, ma hà kawaa pyi na na mà dε!»

⁸ U à puru jwo, ŋaha kurugo yε Yesu mpyi a jinaŋi pyi na u fworo u e.

⁹ Ka Yesu si nàŋi yíbe u mεge na, ka u u jwo: «Mii mεge nyε Shinjyahara, ŋaha na yε wuu à nyaha.»

¹⁰ Nyε ka jínacyanŋi si Yesu jaare fànha na na u àha pire kòre njige lire kùluni i mε.

¹¹ Nyε lir'à caakurumbwɔhɔ ta ku u lyí ŋaŋke kà numpenge na wani.

¹² Ka jínabii si Yesu jaare sèl'e, na u pire yaha pire pi sà jyè kuru caakurŋke e.

¹³ Ka u u nyε. Ka pi i fworo nàŋi i maa sà jyè caabil'e. Lir'à pyi ke, ka caabii si sùrug'a yíri ŋaŋke numpenge na mà cwo cwo baŋi i. Pi mpyi a caalii kampwɔhii shuunni (2.000) kwò, ka pi puni si ŋkwôro lwɔhe e.

¹⁴ Ka caabii kàanmucyafeebii si fê a kàr'a sà a yi yu kànhe ná sishwɔnbugure puni i. Ka sùpyire si mpa lire kani wíi.

¹⁵ Pi à nɔ Yesu na ke, ka pi i nàŋi nya, ŋge e jínabii mpyi ke, u à tèen u taan. Vãanŋyi na mpyi u na, u mpyi a tèen tanuge e, ka pi i fyá.

¹⁶ Nde l'à jínacyanŋi ná caabii ta ke, mpiimu pi à lire nya ke, ka pire si sà a li yu na ntùuli sùpyir'á, fworoŋkanni na jínabil'á fworo nàŋi i maa jyè caabil'e ke.

¹⁷ Sùpyir'à puru jwumpe lógo ke, ka pi i wá na Yesu jaare sèl'e na u fworo pire kùluni i.

¹⁸ Yesu nijjyiŋi bakwɔge e, nàŋi i jínabii mpyi ke, ka uru si u jaare sèl'e s'a ŋkεεge ná u e.

¹⁹ Nka Yesu nyε a nyε mε, maa jwo: «Núru, ma a sà pyenge, kabwooni Kafoonji Kile jùjaare wuŋ'a pyi mu á ke, ma a sà lire yyaha jwo ma pyenge shiinbil'á.»

²⁰ Ka nàŋi si ŋkàre, nde Yesu à pyi u á ke, mà sà a yire yu na mâre Dekapoli kùluni i. Lir'à sùpyire puni kàkyanhala.

*Yesu à ceenji wà cùuŋɔ, maa Zharusi pworonji buwuŋi jè
(Macwo 9.18-26; Luka 8.40-56)*

21 Yesu à núr'a baŋi jyiil'a kêenne kùŋke sanŋke na ná bakwɔɔge e. U à fworó ke, ka shinŋyahara si mpa u kwûulo. Mà u yaha kuru cyage e,

22 ka Kile Jwumpe kàlambage òŋufooni wà si nɔ wani, u mege mpyi Zharusi. U à Yesu nya ke, maa niŋkure sín u taan,

23 maa u náare sèl'e: «Maye sanŋi yaha, mii pworoni wá na kuro caa, pa ma cyeyi taha u na, bà u si mpyi si òcùuŋɔ me.»

24 Ka Yesu si yîr'a kàre ná u e, ka shinŋyahara si ntaha u fye e fo na u fwòŋi.

25 Tire sùpyire shwɔhɔl'e ceeni wà mpyi wani, yee ke ná shuunni funŋ'i, lùwuliŋkwombaayi mpyi u na.

26 U mpyi a kànha wempyiini taan, u cyeyaare mpyi a kwò, u à shà wempyii niŋyahamii yyére, ŋka pà nyɛ a sàa fworó yampe e me, fo pu na nàare.

27 U à Yesu kyaa lógo ke, ka u u mpa sùpyire shwɔhɔl'e Yesu kàntugo yyére, maa bwòn u vàanŋyi na.

28 U mpyi na yu uye funŋ'i: «Mii aha bú jà a bwòn u vàanŋyi na, mii sí n-cùuŋɔ.»

29 U à bwòn Yesu vàanŋyi na ke, ka lùwuliŋkwombaayi si ntíl'a kwò, ka u u li cè uye e na ur'à cùuŋɔ.

30 Ka Yesu si ntíl'a li cè uye e na fànhe kà à fworó ur'e, maa yyaha kêenne'a le sùpyire e, maa jwo: «Jofoo u à bwòn mii vàanŋyi na ye?»

31 Ka u cyelempyiibii si u pyi: «Mu nyii na nyɛ nte sùpyire puni na, t'à mu fɛnrɛ kàmpanŋyi puni na, maa nùru na yíbili na jo u à bwòn mu na ye?»

32 Lire ná li wuuni mú i, ka Yesu si wá na wíi na mâre sùpyire shwɔhɔl'e, ŋge u à bwòn u na ke, si uru cè.

33 Ceeni u mpyi a bwòn u na ke, ur'à fyá fo na òcyéenni, nde l'à u ta ke, u à lire cè, ka u u mpa niŋkure sín Yesu yyaha na, maa sèeni puni jwo u á.

34 Ka Yesu si u pyi: «Na pworó, mu daniyan'à mu shwɔ mpe yampe na, ta si yyeniŋke ná fɛɛmpe e.»

35 Mà u yaha puru jwumpe na, píl'à yîri òŋufooni Zharusi pyenge e mà pa yi jwo Zharusi á: «Kile wuuni na wá à nɔ mu pworoni na. Ma hà nùru cyelentuŋi yaha u uye kànha u a ma me.»

36 Ŋka Yesu nyɛ a puru jwumpe lwó a wíi me, maa yi jwo nan'á: «Ma hà raa fyáge me, dá mii na kanná.»

37 Ka pi i yîri na ŋkèege Kile Jwumpe kàlambage òŋufooni yyére. Yesu nyɛ a me sùpyani wabere u kuni bínni ná ur'e me, fo Pyeri ná Yakuba ná u cìmpworonani Yuhana.

38 Pi à nɔ òŋufooni pyenge e ke, ka Yesu si shinŋyahara nya ti i nyàha na wùruge tiye e, marii myahigii súu marii kwuuyi wàa.

³⁹ U à jyè ke, ka u u pi pyi: «Naha kurugo yii na tùpyaagii wàa marii myahigii sùu ye? Pyàni nyε a kwù mε, u na ηwúuni!»

⁴⁰ Ka pi i wá na ηcyàhali u na. Ka u u pi yige ntàani na. Bage e pyàni mpyi a sínni ke, ka u u jyè wani ná pyàni sifeebii ná u cyelempyiibii taanrenji i.

⁴¹ Maa pyàni buwuŋi cù u cyεge na, maa yi jwo u á pi shεenre e: «Talita kumi!» Lire ηwàhe ku nyε: «Mii pworonji, ta nùru, yîri!»

⁴² Kuru cyage mujye e, ka pùcwonji si yîri na jaare, u mpyi yyee ke ná shuunni. Ka lire si sàa pi puni kàkyanhala.

⁴³ Ka Yesu si yi jwo a waha pi á na pi àha ηkwò wà yaha u nde kani cè mε, maa pi pyi na pi ηjyi kan u á.

6

*Yesu kànhe shiinbil'à cyé u na
(Macwo 13.53-58; Luka 4.16-30)*

¹ Lire kàntugo Yesu à nùr'a kàre u tukanhe Nazareti i, u cyelempyiibii mpyi u fye e.

² Canŋonk'à pa nò ke, ka u u wá na sùpyire kálali Kile Jwumpe kàlambage e. Lir'à u lógofeebii niŋyahamii kàkyanhala, ka pi i wá na ηko: «Nte yákilifente ti nyε u á ke, ná ηcyii kàkyanhala karigii u na mpyi ke, taa u à jà a cyire puni ta ke?»

³ Taha cíkyanganji bà u nyε u wi mε? Mariyama pyiibii pi nyε Yakuba ná Zhoze ná Zhude ná Simò ná pùceribii pi nyε naha kànhe e ke, pire mpíi yyaha wuŋi bàl'à?» Nyε tire sònŋor'à nàara a pi pyi pi a ηùŋo tugo Yesu na.

⁴ Ka Yesu si jwumpe lwó maa jwo pi á: «Kile tùnntunŋo maha le ηjire e cyeyi puni i, fo u cìnmpyiibii ná u tukanhe ná u tupyenge ye.»

⁵ Pi nyε a dá Yesu na mε, lir'à u sige u nyε a kàkyanhala kariii niŋyahagii pyi wani mε. U à u cyeyi taha yamii niŋkin niŋkin na, maa pire cùuŋo.

⁶ Pi dánabaare Yesu na, lir'à u kàkyanhala. Ka u u wá na kàlanji pyi na ntùuli kuru kàmpanŋke kànyi na.

*Yesu à u cyelempyiibii tun pi sà a Kile jwumpe yu
(Macwo 10.5-15; Luka 9.1-6)*

⁷ Lire kàntugo ka Yesu si u cyelempyiibii ke ná shuunniŋi yyere na ntunni shuunni shuunni pi sà a Kile jwumpe yu. Maa fànhe kan pi á mú, pi a jínabii kòre pi a yige pifeebil'e.

⁸ Maa yi jwo pi á: «Fo kàbii bà mε, yii àha yaage kabere lwó raa ηkèege kuni i mε, yii àha yalyire lwó mε, yii àha boro lwó mε, yii àha wyéε lwó nde dufaabil'e mε.

⁹ Yii tanhanya lwó, ηka yii àha vànntinŋyi shuunni lwó mε.»

10 U à kwò maa pi pyi: «Yii aha ñkàre kànha maha kànha na, ka wà si ñεε yii sunmbage na ke, yii à yaa yii pi tèen wani fo mà sà yaa ná yii tèekani i.

11 Ñka yii aha ñkàre cyage k'e, ka pi i yii sunmbage cyé, maa mpyi pi ñye a ñεn'a yii jwumpe lógo με, yii nivworobii kuru kànhe e, yii yii tooyi bambañi kwòro kwòr'a wu wani, lir'à kajwuu kwò kuru kànhe shiin na.»

12 Ka pi i ñkàr'a sà a Kile jwumpe yu sùpyir'á, na pi pi toronkanni kêεñε.

13 Marii jínacyaanbii ñinyahamii jínahii kòre na yige pi e, marii yamii ñinyahamii tìri ná sìnmpε e marii Kile ñáare, ka pi i wá na ñcùuñi.

*Yuhana Batizelipyiñi kwùñkanni
(Macwo 14.1-12; Luka 9.7-9)*

14 Lire tèni i, Yesu meḡ'a fworó cyeyi puni i, ka saanñi Eròdi si u kyaa lógo. Pii mpyi na ñko: «Yuhana Batizelipyiñi u à ñè a fworó kwùñi i, lire kurugo u à jà na kakyanhala karigii pyi amε.»

15 Pii sí i ñko na Kile tùnntunñiEli u à núr'a pa, pii mú sí i ñko na tèecyiini Kile tùnntunñi wà u à ñè a fworó kwùñi i.

16 Eròdi à cyire karigii lógo ke, maa jwo: «Yuhana Batizelipyiñi ñùñke mii à pyi pi à kwòn ke, uru u à ñè a fworó kwùñi i.»

17-18 Yii li cè na Eròdi mpyi a u sìnεεñi Filipi cwoñi kwòn a lwó mà pyi u cwo. Uru ceenji meḡe na mpyi Eròdiyadi. Lire e ka Yuhana si yi jwo Eròdi á na u ñye a yaa u u sìnεεñi cwoñi shwò u na με. Ka puru jwumpe si waha Eròdi na, ka u u pi pyi pi à Yuhana cù a le kàsùñi i.

19 Ka Eròdiyadi lùuni mú si yîri, maa wá na bonkanni caa Yuhana na. Ñka u yabiliñi mpyi na sìn-jà με.

20 Eròdi mpyi na fyáḡe Yuhana na, ñaha na ye u mpyi a cè na Yuhana à tíi maa mpyi Kile sùpya. Lire kurugo u mpyi a yaha u na. Eròdi n'a mpyi a u meñwuuni lógo, u funñke mpyi maha mpen. Lire ná li wuuni mú i, Yuhana jwumpe mpyi maha ntáan u á.

21 Ñye Eròdi canzeg'à pa mähana a nò lire yyeeni ke, ka u u kataan bégele u wwoñεεbii ná sòrolashiibii ñùñufeebii ná Galile kùluni shinbwoobii μεε na. Kuru canñke Eròdiyadi sí u ñimpyiini pyi Yuhana na.

22 Eròdiyadi mpyi a nàmbage lèñε saanñ'á ná pùceebilini ndemu i ke, mà sùpyire yaha kataanni na, lir'à jyè na ñkwòhòli, ka li kyaa si ntíl'a táan Eròdi ná u shinyyerebil'á. Ka saanñi si jwo pùceebilin'á: «Yaage na mu na ñcáa ke, ku cyéε, mii sí ku kan mu á.»

23 Maa ñkâa pùceebilin'á, na u aha yaaga maha yaaga jáare ur'á ke, uru sí ku kan u á, ali u ñjarege méε k'à bê uru kîni taaga ñjkin na.

24 Ka pùceebilini si fworó ntàani na, maa u nuñji yíbe: «Naha mii à yaa mii u jáare yε?» Ka nufoonji si u pyi: «Yi jwo u á na u Yuhana Batizelipyiñi ñùñke kan ma á.»

25 Kuru cyage mujye e, pùceebilin'à fyâ'l'a jyè saanñi yyére maa yi jwo u á: «Mii la ñyε mà Yuhana Batizelipyiñi ñùñke kwòn a le ñkunan'i mà kan na á numε.»

26 Puru jwump'à saanñi yyahe tanha sèl'e, ñka mà u yaha u à kâa pùcwoñ'á u shinyyerebii ñyii na, u la sàha mpyi si ñcyé mε.

27 Kuru tanuge e, ka u u sòrolashiñi wà tun u sà Yuhana ñùñke kwòn, u a ma. Ka uru si ñkàre kasubage e mà sà Yuhana ñùñke kwòn,

28 mà le ñkunan'i mà pa ñkan pùceebilin'á, ka uru sà ñkan u nuñ'á.

29 U cyelempyiibil'à u mbòñi kyaa lógo ke, maa mpa u lwó a sà ntò.

*Yesu à shiin kampwòhii kanjkuro ñwò cya
(Macwo 14.13-21; Luka 9.10-17; Yuhana 6.1-14)*

30 Ñyε Yesu tùntunmpil'à piye bínni u taan, maa pi kapyiinñkii puni ná pi kàlanji ñimpyiñi puni jwo u á.

31 Sùpyiibii ñimpaampii ná ñjkaribii mpyi a ñyaha a tòro, fo mà Yesu ná u cyelempyiibii sige yalyire na, ka u u yi jwo pi á: «Yii a wá wuu yíri naha, wuu raa si wuu mεge cyage sige e, yii i sà ñò wani.»

32 Ka pi i bakwòoge lwó mà kàre pi mεge cyage e sige e.

33 Shinñyahara à pi ñjkaribii ñya mà pi cè. Ka kuru cyage kàmpañyi kànyi shinñyahara si fê à núr'a sà pi caanra sige e.

34 Yesu à fworó bakwòoge e mà pi ñya pi à ñyaha sèl'e ke, ka pi ñùjaare si u ta sèl'e, ñaha na yε pi mpyi mu à jwo mpàa pi ñyε piye ñùñò kurugo. Ka u u wá na pi kâlali kariii ñjnyahagii na.

35 U cyelempyiibil'à tèni ñya li i ntùuli ke, ka pi i file u na maa jwo: «Cyelentuñi! Sige funñke e wuu ñyε, canñke s'à kwò a kwò.

36 Sùpyire cye yaha t'a si sishwònbugure ná kànyi na, ti sà yalyire cya a shwò.»

37 Ka Yesu si pi pyi: «Yii yabilimpilii pi pi kan pi lyí.» Ka pi i u pyi: «Wuu méε ká ñkàr'a sà shin ñjkin canmpyaa ñkwuu shuunni (200) báara sàra tég'a bwúuru shwò mà pa ñkan pi á, uru sí n-jà pi ta la?»

38 Ka Yesu si núr'a pi yíbe: «Yii sà wíi! Bwúuru ñùnyii jùuli yi wá yii á yε?» Ka pi i sà kàanmucyaga pyi, maa mpa Yesu pyi na bwúuru ñùnyò kanjkuro ná fyapyaa shuunni yi wá wani.

39 Nyε ka Yesu si u cyelempyiibii pyi na pi sùpyire tìηε tìηε, kuruyo kuruyo nyèpuruge ηun'ì.

40 Ka pi i ntèen shiin ηkuu ηkuu (100) ná shiin beeshuunni ná κε κε kuruyi i.

41 Ka Yesu si bwúuru ηùnyi kanjurunji ná fyapyaagii shuunniηi lwó u cyeyi i, maa yyahe yírigε nìnyinji i maa fwù kan Kile á yi kyaa na. U à kwò ke, maa bwúuruηi ná fyapyaagii kwòn kwòn mà kan u cyelempyiibil'á pi à táa sùpyire na.

42 Sùpyire ti mpyi wani ke, tire pun'à lyí a tìn.

43 Bwúuruηi ná fyaabii paanyi y'à kwôro ke, yire mpyi a shàhii κε ná shuunni ηí.

44 Mpii pi à lyí ke, pire nàmbaabii kanni mpyi shiin kampwòhii kanjuro (5.000).

Yesu à jaara lwòhe ηun'ì

(Macwo 14.22-23; Yuhana 6.16-21)

45 Nyε lire ηwòhò na, mà Yesu yaha u u sùpyire cye yare, u à u cyelempyiibii pyi pi à jyè bakwòoge e, maa banji jyiile u yyaha na, Betisayida kànhe yyére.

46 Yesu à ti cye yaha ke, maa ηkàr'a sà Kile ηáare ηanke kà na.

47 Numpilag'á wwò mà u cyelempyiibii ta bakwòoge e banji nìηke e, uru kanni u mpyi ηìηke na.

48 Numpilyage na, kafεεge mpyi na pi bēni, ka Yesu si li ηya na pi à kànha bakwòoge mpuruηi taan. Pi sàha mpyi na jìn'a ku pyi ku u ηkèεge fwòfwò mε. Ka Yesu si yíri na jaare na ηkèεge pi fye e lwòhe ηun'ì. U à byanhara pi na ke, ka u la si mpyi s'a ntùuli pi ηkere na.

49 Nka pi à u nimpanji ηya lwòhe ηun'ì ke, pi mpyi na sòηηi na buηi wà fwòongò ki, ka pi i yíri na kwuugii wàa,

50 ηaha na ye pi puni ηyii mpyi u na, pi puni zòompìi mpyi a kwòn. Ka Yesu si ntíl'a jwumpe lwó maa pi pyi: «Yii yákilibii tìηε, yii àha vyá mε, mii wi.»

51 Ka u u jyè bakwòoge e pi fye e, ka kafεεge si ntíl'a yyére. Lir'à pi puni kàkyanhala fo pi funηò jwump'à kwò.

52 Pi ηyε a mpyi a cè supyishinji u ηyε Yesu mε. Kakyanhani u à pyi mà bwúuruηyahage kan sùpyir'á ke, lir'à pyi pi ηyii na, ηka pi funηyi mpyi a múgo mε.

Yesu à yamii cùuηò Zhenεzarεti kàmpañyi na

(Macwo 14.34-36)

53 Nyε Yesu ná u cyelempyiibil'à banji jyiile ke, maa nò Zhenεzarεti kùluni i, maa bakwòoge yyéεηε banji ηwòge na.

54 Pi à fworò bakwòoge e ke, ka sùpyire si Yesu ηya a cè,

55 maa ηkàre cyeyi puni i mà sà a Yesu mpanji kyaa yu. Cyaga maha cyag'e pi mpyi a u kyaa lógo ke, pi mpyi maha ma ná yampil'e na yíri kàmpañyi puni na, pi yasinnìηyi ηun'ì.

56 Yesu n'a mpyi a nɔ cyaga maha cyag'e ke, kànbwɔhɔ yo, kànbilere yo, sishwɔn bùguro yo, sùpyire mpyi maha mpa ná yampil'e maha mpa yaha tafage e, marii u jíáare na u pi yaha pi a bwùun u vâanntinŋke zhwɔɔre na kannna. Yampii pi mpyi maha bwùun u na ke, pire puni mpyi maha jícuŋji.

7

*Karigii cyi jye na wuu jwɔre Kile yyahe taan ke
(Macwo 15.1-20)*

1 Kile Saliyaŋi cyelentiibii pìi mpyi a yîri Zheruzalemu kànhe e, ka pi ná Farizhɛɛnbii si sà bínni Yesu taan.

2 Maa li kàanmucya mà li jya na u cyelempyiibii mpyi na lyî ná cyeyi ni jwɔhɔyi i Kile yyahe taan, naha na ye pi jye a yi jyè mà tàanna ná Yahutuubii làdaabil'e mɛ.

3 Farizhɛɛnbii ná Yahutuubii sanmpii n'a mpyi na sí raa lyî, pi mpyi maha cyeyi yal'a jyè a fíninɛ Kile yyahe taan mà tàanna ná pi tulyeyi làdaabil'e.

4 Lire pyinŋkanni na, pi n'a mpyi a yîri caange na, pi mpyi maha wìli maha piye fíninɛ Kile yyahe taan mà tàanna ná làdaabil'e, maa nta a lyî. Làdaabii pìi saha na mpyi yaayi jjiŋji kyaa na, mu à jwo: fùnŋcwoyi ná pwoore cwɔhigii ná dànyɛŋi yaayi ná yatɛnɲi.

5 Ka Farizhɛɛnbii ná Kile Saliyaŋi cyelentiibii si Yesu yíbe: «Naha na mu cyelempyiibii jye na wuu tulyeyi làdaabii* kurigii jaare mà ye? Naha na pi jye na cyeyi jyí mà tàanna ná làdaabil'e maa nta na lyî mà ye?»

6 Ka Yesu si pi pyi: «Yii pi à fyìnme tò wwomɔ na ke! Kile túnntunŋi Ezayi mpyi a jwumpe mpemu jwo yii kyaa na ke, pur'à sàa pyi sée. L'à séme Ezayi sémenji i na Kile à jwo:

“Nte sùpyire na mii père jwɔyi i kannna, mà li ta pi zòompìi laag'à tɔn mii na.

7 Pi na mii père tawage e, naha na ye kàlaŋi pi jye na ŋkaan ke, ur'à lwɔ a pwɔ sùpyire làdaabii karigii na‡.”»

8 Ka Yesu si núr'a yi jwo pi á: «Yii à cyé Kile tonji na, maa ntaha sùpyire làdaabii fye e.

9 Yii na sônŋi na yii tanga na jye mà cyé Kile tonji na, maa ntaha yii yabilimpìi làdaabii fye e.

* 7:5 wuu tulyeyi làdaabii: Saliyaŋi Kile mpyi a kan Musa á ke, Kile Saliyaŋi cyelentiibii mpyi a wà bâra uru na. Saliyaŋi pi à bâra Musa wuŋi na ke, uru ná Musa wuŋi puni mpyi a tàanna pi jyii na. † 7:5 Yahutuubii n'a mpyi na sí raa lyî, pi mpyi maha pi cyeyi jyè jjiŋkanni là na maa sônŋi na lire jjiŋkanni maha pire fíninɛ Kile á. Mà tàanna ná Ekizodi 30.18-21 i, Kile sáragawwuubii kanni pi mpyi a yaa pi a lire pyi, ŋka Farizhɛɛnbil'à jwo na shin maha shin u jye na Kile père ke, na pire pun'à yaa ná l'e. ‡ 7:7 Ezayi 29.13

10 Kile tũntunŋi Musa à jwo na “Ma tunji ná ma nunji p̄e, ŋgemu ká jwumpime jwo a wà u tunji, lire ɲɛ ɛ u nunji na ke, urufoo sí n-bòŋ.”

11-12 Nka yii pi ke, yii na sùpyire kâlali ŋge làdaŋi na, u mege ɲɛ Kɔrɔban. Sùpya ká jwo na uru nàfuunji na ɲɛ Kɔrɔban, lire jwòhe ku ɲɛ na ur'à u kan Kile á, na fànhe saha ɲɛ uru na u u sifeebii t̄ge ɛ.

13 Lire pyiŋkanni na, yii làdaabii kurugo, Kile jwump'à pyi kaɲwɔ baa sùpyire ɲyii na, ŋka lire kanni bà ɛ, yii na cyire ɲcyii karigii shiŋi niɲyahagii pyi.»

14 Puru jwòhɔ na, Yesu à núr'a sùpyire ywere, maa yi jwo t'á: «Yii puni, yii niŋgyigigii múgo, yii i na jwumpe lógo, yii i pu yyaha cè sèl'e.

15 Yaayi yi na jyì sùpyaŋi funŋke e ke, kuru kà ɲɛ a s̄i na j̄in'a u jwòhɔ ɛ. Nka njemu yi na fwore sùpyaŋi funŋke e ke, yire yi maha sùpyaŋi jwòhɔ Kile yyahe taan. [

16 Ŋgemu la ká mpyi si kariii yyaha cè ke, urufoo u u niŋgyigigii cyán sèl'e.]»

17 Tèni i Yesu à ȳiri sùpyire taan mà jyè bage e ke, ka u cyelempyiibii si u ȳibe lire t̄aanlini jwòhe na.

18 Ka u u pi pyi: «Yii yabilimp̄ii, ali nume yákilitan ɲɛ yii á mà? Mpe m̄ii na yu ke, yii ɲɛ na puru n̄uru mà? Yaaga maha yaaga k'à ȳiri cyiŋni na mà jyè sùpyaŋi funŋke e ke, kuru s̄i n-jà u jwòhɔ ɛ.

19 Tire nte yalyire ɲɛ na jyè sùpyaŋi zòmbilini funŋke e ɛ, lage e ti maha jyè, lire k̄antugo, urufoo ká shà yaare e, ti maha fworo.» Pure jwumpe cye kurugo, Yesu à li cyèe na yalyire pun'à f̄iniŋe.

20 U a jwo: «Ncyii cyi ɲɛ sùpyaŋi zòŋi na ke, cyire cyi maha u jwòhɔ Kile yyahe taan.

21 Naha kurugo ye s̄onŋɔpeere maha fwore sùpyaŋi zòmbilini i, mu à jwo tasinnage kege ɛ karigii ná n̄aŋkaage ná supyibu-uni ná

22 jacwɔɔre ná ntiimbaaŋi ná pege ná n̄aɲwòhɔre ná silegebaare ná ɲyipeenni ná jwoore ná ȳampeente ná funŋɔbaare.

23 Cyire ɲcyii kapegigii cyi ɲɛ na fwore zòmbilini i ke, cyire cyi maha sùpyaŋi jwòhɔ Kile yyahe taan.»

*Supyishiŋi sanŋi cwonji wà à dá Yesu na
(Macwo 15.21-28)*

24 Ka Yesu si ȳiri wani mà kàre Tiri ná Sid̄on k̄anyi k̄ampanŋke na. U à nɔ wani ke, maa jyè bage k'e. U la ɲɛ a mpyi wà s̄i uru kyaa cè ɛ. Nka u ɲɛ a jà a ŋwòhɔ ɛ.

25-26 Ka ceenji wà si u kyaa lógo, maa ntíl'a pa ninjkure sín u fere e. Uru ceenji mpyi Yahutu με, u mpyi na yíri Sirofenisi kùluni i*. Jínanji wà mpyi u pworonji i, ka u u Yesu jáare na u u kòr'a yige u e.

27 Ka Yesu si ceenji pyi: «Yyére nàṅkopyire si lyí a tìn fə̀lɔ, ɲaha na ye mà nàṅkopyire yalyire lwó a wà pwunmpyir'á, lire ɲye a ɲwɔ με.»

28 Ka ceenji si u pyi: «Kafoonji, yire ɲye sèe, ɲka pwuunbii pi maha ntèn tàbalaŋi ɲwəh'i ke, pire maha nàṅkopyire yalyire paanre lyí.»

29 Ka Yesu si yi jwo u á: «Mu ɲwəshwəər'à ɲwɔ, mu sí n-jà núru pyenge, mii à jínanji yige mu pworonji i.»

30 Ka u u núr'a kàre pyenge mà sà pyàŋi ta u à sínni yasinninje na, jínanji mpyi a fworo u e.

Yesu à nàŋi wà ninjyigii múgo

31 Ka Yesu si yíri Tiri ná Sidon kànyi kàmpañke na, maa ɲkàre Galile baŋi kàmpañke na, maa sà jyè Dekapoli kùluni i.

32 Ka pi i shà ná nàŋi w'e u yyére. Uru nàŋi mpyi ɲùɲcunnɔ, jwumpe s'à waha u á mú sèl'e. Ka pi i Yesu jáare na u u cyege taha u na, bà u si mpyi si ɲcùuŋɔ με.

33 Ka Yesu si nàŋi cù mà yíri sùpyire taan mà kàre tatə̀nge e. Kuru cyage e, u à kampeeni le u ninjyigigil'e, maa ntilwəhe ta u ɲjini na.

34 Maa ɲùŋke dùrugo kilenji i, maa ɲò a kùuŋɔ, maa jwo: «Efata» lire ɲwəhe ku ɲye: «Yii múgo!»

35 Lire tènì mujye e, ka ninjyigigii mú shuunni si múgo, ka ɲjini mú si sànhà. Ka u u wá na ntíli na yu.

36 Yesu à núr'a pa sùpyire cyage e ke, maa yi jwo a waha pi á, na pi àha sùpyañi wabere yaha u yi cè με. ɲka u jwump'à pyi kee p'à pi nàara, ka pi i ntíl'a sà a pu yu na ntùuli.

37 Sùpyire ti mpyi wani ke, li mpyi a pire puni kàkyanhala sèl'e, ka pi i wá na ɲko: «Karigii ɲiɲcennkii kanni u na mpyi. U maha ɲùɲcunnibii pyi pi i núru, maa búbuubii pyi pi i yu!»

8

*Yesu à shiin kampwəhii sicyere ɲwɔ cya
(Macwo 15.32-39)*

1 Canŋka shinɲyahara à pa bínni Yesu taan sahanji, yalyire sí ɲye a mpyi pi á με, ka Yesu si u cyelempyiibii yyere maa jwo:

2 «ɲke supyikuruŋke ɲùɲaare naha mii na sèe sèl'e, pi canŋke taanre woge ku ɲye naha mii taan, yalyire ɲye pi á με.

* 7:25-26 ɲge ceen'á fwooro supyishinji w'e, ɲgemu u mpyi a fyánha a pyi Izirayeli shiinbii zàmpennmii ke.

³ Mii aha pi katege wuubii yaha a kàre pi kànyi na, pi fànhe sí n-kwò kuni na, nahà na ye pi pìi tayiriy'á tòn.»

⁴ Ka u cyelempyiibii si u yíbe: «Taa nte sùpyire puni tìntin yalyire sí n-ta nahà ñke síwage e ke?»

⁵ Ka Yesu si pi yíbe: «Bwúuru ñùnyò jùuli yi wá yii á ye?» Ka pi i jwo: «Baashuunni.»

⁶ Ka u u sùpyire pyi t'à tèn ññke na. Maa bwúuru ñùnyi baashuunni ñi lwó, maa fwù kan Kile á yi kyaa na, maa yi kwòn kwòn mà kan u cyelempyiibil'á pi táa sùpyire na, ka pire si u táa pi na.

⁷ Fyapyire mú na mpyi wani, ka Yesu si tire lwó, maa fwù kan Kile á ti kyaa na, maa tire mú kan u cyelempyiibil'á pi táa sùpyire na.

⁸ Kuru supyikuruñk'à lyí a tìn, ka pi i ñkwò maa saanya baashuunni ñi ñjyìpaanyi na.

⁹ Pi mpyi a shiin kampwòhii sicyεere (4.000) kwò. Lire kàntugo ka Yesu si pi yaha a kàre.

Farizhεenbil'à jwo na Yesu u kyaa pyi, nde l'à li cyêe na u à fworo Kile e ke

(Macwo 16.1-12)

¹⁰ Ka Yesu ná u cyelempyiibii si ntí'a jyè bakwòoge k'e mà kàre Dalimanuta kùluni i.

¹¹ Pi à nò ke, ka Farizhεenbii pìi si mpa Yesu ñwòge waha. Pi à jwo na u kani là pyi u cyêe pire na ndemu l'à li cyêe u à fworo Kile e ke. Kànhaña pi mpyi a cyán Yesu na.

¹² Lir'à pèn u e ke, ka u u ñò a kùuñò fànhe na, maa jwo: «Naha na nte sùpyire ñye na kacyele caa mii á ye? Sèenji na mii sí yi jwo yii á, là sì n-cyêe ti na mε.»

¹³ Ka u ná u cyelempyiibii si yíri pi taan mà jyè bakwòoge e, maa banji jyiile.

¹⁴ Ka u cyelempyiibii funñò si wwò yalyire na, bwúuru ñùñò ñiñkin kanna ku mpyi pi á bakwòoge e.

¹⁵ Ka Yesu si yi jwo a waha pi á: «Yii a yiye kàanmucaa Farizhεenbii ná Eròdi bwúuruñi yírigeyirige yaani na.»

¹⁶ Ka u cyelempyiibii si pi funñyi cya puru jwumpe na, maa jwo piye shwòhòl'e: «Bà wuu à pyi wuu ñye a pa ná bwúuru i mε, lire e u à mpe jwo bε?»

¹⁷ Ñye Yesu à pa pi kunuñke ñwòhe cè ke, maa jwo: «Naha kurugo bwúuruñi wuun'à yii funñò wwòñò ye? Ali numε yii yákilibii sàha ñkwò a múgo mà? Yii funñyi saha à tò la?

¹⁸ Ñyiigii na ñye yii á, yii ñye na ñaa mà? Niñgyigigii na ñye yii á, yii ñye na núru mà? Yii funñyi ñye na ñcwu kyaa na mà?

¹⁹ Canñke mii à bwúuru ñùnyi kanñkuruñi kwòn kwòn mà kan shiin kampwòhii kanñkuruñ'á (5.000) ke, pi lyiñkwooni kàntugo,

shàhigii jùuli yii à jí bwúuru kwɔɔnre na ye?» Ka pi i jwo: «Kε ná shuunni.»

20 «Lire kàntugo canŋke mii à bwúuru jùnyì baashuunniŋi tɛg'a shiin kampwɔhii sicyεereŋi (4.000) jwɔ cya à de? Pi lyɛŋkwooni kàntugo, saanyi jùuli yii à jí bwúuru kwɔɔnre na ye?» Ka pi i jwo: «Baashuunni.»

21 Ka Yesu si pi pyi: «Ali numε, yii funnyì sàha ŋkwɔ a múgo mà?»

Yesu à fyinŋi wà cùuŋɔ

22 Puru jwɔhɔ na, Yesu ná u cyelempyiibil'à kàre Bētisayida kàhe e. Pi à nɔ wani ke, ka pi i mpa ná fyinnaŋi w'e, maa Yesu jáare na u bwɔn u na.

23 Ka Yesu si u cù cyege na, maa ŋkàre kàhe kàntugo, maa sà u ntilwɔhe tɛg'a u jyiigii cwuugo, maa cyeyi cyígile cyi na. U à pa cyeyi láha tɛni ndemu i ke, maa u yíbe: «Mu wá na yaaga jaa la?»

24 Ka nàŋi si jyiigii múgo maa jwo: «Mii naha na sùpyire jaa, ŋka ti naha mu à jwo cire ti jaare.»

25 Ka Yesu si núr'a cyeyi cyígile u jyiigii na, tɛni i u à pa yi láha ke, ka nàŋi si uye ta u à cùuŋɔ, fo u na jaa na jcwúu.

26 Ka Yesu si u pyi u nuru, u a si pyεŋε, u sàha bú ntòro kàhe e mε.

Pyeri à jwo na Kile Njɛcwɔnrɔŋi u jye Yesu (Macwo 16.13-20; Luka 9.18-21)

27 Yesu ná u cyelempyiibil'à wá na ŋkèεge Sezare Filipi kùluni kànyi na. Mà pi yaha kuni na, ka u u pi yíbe: «Sùpyire na mii sɔnŋi joofo ye?»

28 Ka pi i u pyi: «Pii wá na ŋko Yuhana Batizelipyiŋi u jye mu, pii sí i ŋko na Kile tũnntunŋi Eli u jye mu, pii mú sí i ŋko na Kile tũnntunmpii sanmpii pi à tòro ke, na uru wà u jye mu.»

29 Ka Yesu si pi pyi: «Yii de? Joofo yii jye na mii sɔnŋi ye?» Ka Pyeri si u pyi: «Kile Njɛcwɔnrɔŋi u jye mu.»

30 Ka Yesu si yi jwo a waha pi á, na pi àha ŋkwɔ yire jwo sùpya á uru kyaa na mε.

Kyaage Yesu sí n-ta ke, u à kuru kyaa jwo (Macwo 16.21-23; Luka 9.22)

31 Cyire karigii kàntugo, ka Yesu si wá na u cyelempyiibilii kálali, maa jwo: «L'à pyi fàŋha kyaa Supyaŋi Jyaŋi u kyaala sèl'e. Kacwɔnribii ná Kile sáragawwuubii jùŋufeebii ná Kile Saliyaŋi cyelentiibii sí n-cyé u na, si u bò. Nka u kwùŋi canmpyitanrewuuni u sí jè.»

32 Yesu à cyire karigii jwo a fíniŋε pi jyii na. Ka Pyeri si u yyer'a fɛεn ŋkere na, maa u cèεεε u jwumpe kurugo.

33 Ka Yesu si yyahe kêenn'a u cyelempyiibii wíi, maa Pyeri faha: «Yíri na taan, Sitaanna wà we! Mu nyε na sônni Kile nyii wuuni na mε, fo sùpyire nyii wuuni!»

Pyinkanni na wuu à yaa wuu taha Supyaŋi Jyaŋi Yesu fye e ke (Macwo 16.24-28; Luka 9.23-27)

34 Lire kàntugo ka Yesu si u cyelempyiibii ná shinnyahara yyere, maa yi jwo pi á: «Ngemu la ká mpyi si ntaha mii fye e ke, urufol'à yaa u cyé u yabiliŋi nyii karigii na, u u ntèen kyaage taan u u ntaha mii fye e, pi méε ká mpyi na sí urufoo bò kworokworocige na.

35 Naha na ye ngemu la ká mpyi si u ninjaanji yaa jwò ke, urufoo sì nùmpañja ta mε, ñka ngemu ká kàntugo wà u ninjaan'á mii ná Jwumpe Nintanmpe kurugo ke, urufoo sí nùmpañja ta.

36 Naha li sí jwò sùpyan'á mà ma nyii yaayi puni ta ñge diŋyeni i ninjaa, mu nùmpañke si sà ñkèεge ye?

37 Sùpya si n-jà yafyin tège u múnaani jùñjò wwû nùmpañja mε.

38 Lire kurugo ngemu u na jcyíge Supyaŋi Jyaŋi ná u jwumpe na sùpyire nyii na, nte ti na kapegigii pyi maa kàntugo wà Kile á ke, Supyaŋi Jyaŋi ká bú mpa ná u Tuŋi sìnampe ná Kile mèlεkεbil'e canŋke ñkemu i ke, u sí n-cyé urufoo na.

9

1 Sèenji na mii sí yi jwo yii á, yii mpíi pi nyε naha ke, píi na nyε yii e, pire sì n-kwû ná pi nyε a Kile Saanre nya, ti i ma ná síji puni i mà ye.»

Yesu pyinkann'à kèenŋe (Macwo 17.1-13; Luka 9.28-36)

2 Canmpyaa baani kàntugo, ka Yesu si Pyeri ná Yakuba ná Yuhana lwó, maa ñkàre ná pire kanni i ñanŋe kà nintòɔngò jùñ'i. Mà pi yaha wani, Yesu pyinkann'à pa ñkèenŋe pi nyii na.

3 Ka u vaaŋnyi si mpâl'a fíniŋe fo na jî. Yi mpyi a fíniŋe fíniŋinkanni ndemu na ke, sùpya nyε jùñke na ngemu u sì n-jà yaaga pyi ku fíniŋe amuni mε.

4 Kuru tanuge e, ka tèecyiini Kile tùntunmpiiEli ná Musa si mpa Yesu cyelempyiibii mú taanre nyii na, mà pa a yu ná u e.

5 Ka Pyeri si Yesu pyi: «Wuu cyelentuŋi, wuu à pa naha ke, l'à jwò sèl'e. Wuu yaha wuu u vùnyò taanre kwòro, ninŋin sí n-pyi mu wogo, ninŋin sí n-pyi Musa wogo, ninŋin sí n-pyi Eli wogo.»

6 Pyeri à puru jwumpe jwo uye jùñjò kurugo, naha na ye u ná u shèεfeebii shuunninji mpyi a fyá a tòro.

7 Mà pi yaha puru na, jahaŋa à tîge mà pi tò, ka mejwuu si fworu kuru jahaŋke e: «Mii Jyaŋi u jye nge, u kan'à waha mii na sèl'e. Yii a núru u jwɔ na.»

8 Ka Yesu cyelempyiibii si mpâl'a wíi wíl'a maha, pi saha jye a sùpya nya me, fo Yesu kanni.

9 Mà pi yaha pi i ntîri jahaŋke na, ka Yesu si yi jwo a waha pi á na nde pi à nya ke, na pi àha ŋkwò li jwo sùpya á me, fo Supyaŋi Jyaŋi ká jè a fworu kwùŋi i.

10 Ka u cyelempyiibii si puru jwumpe yaha piye funŋ'i, ŋka pi mpyi na piye yíbili: «Mà jè a fworu kwùŋi i jwɔhe ku jye jaha ye?»

11 Jye ka cyelempyiibii si u pyi: «Ko Kile Saliyaŋi cyelentiibii s'à jwo na Kile túnntunŋi Eli u à yaa u fyâŋha a pa Kile Njɔcwɔnrɔŋi yyaha na.»

12 Ka u u pi pyi: «Sèe wi, Eli à yaa u fyâŋha a pa si karigii puni kurigii tíi. Ŋka li mú à séme Kile Jwumpe Semɛŋi i na “Supyaŋi Jyaŋi à yaa u kyaala sèl'e, sùpyire kuro mú sè mpyi u e me.” Yii à sônŋɔ lire na la?»

13 Mii sí yi jwo yii á, Eli à pa a kwò, pi à u pyi pi jyii pyinjanni na, bà l'à séme u kyaa na Kile Jwumpe Semɛŋi i me.»

*Yesu à pyàŋi wà jína kòr'a yige u e
(Macwo 17.14-21; Luka 9.37-43a)*

14 Tèni i Yesu ná u cyelempyiibii taanreŋ'à nɔ pi sanmpii cyage e ke, pi à sà shinŋyahara ta t'à pi kwúulo, Kile Saliyaŋi cyelentiibii pìi mpyi a nákaana ta ná pi e.

15 Sùpyir'à pa Yesu nya ke, l'à paa pi puni i sèl'e. Ka pi i fê a kàre u fye e maa u shéere.

16 Ka Yesu si u cyelempyiibii yíbe: «Naha shi na yii ná pire na yiye kyáali ye?»

17 Ka wà si Yesu pyi tire sùpyire shwɔhɔl'e: «Cyelentuŋi, mii à pa ná na jyaŋi i mu yyére. Jínaŋi wà u jye u e, ur'à u pyi búbu.

18 Uru jínaŋi ká yíri ná u e cyaga maha cyag'e ke, u maha u cyán jìŋke na, u maha ŋkyànhigii kùru, u jwɔge mú maha ŋkànŋi, fo u maha mpa shiile. Mii à mu cyelempyiibii jáare pi jínaŋi kòr'a yige u e, pi jye a ja me.»

19 Ka Yesu si jwo: «Ei! Yii dánabaa sùpyiibii nimpíibii, fo jaha tère e mii sí n-kwôro ná yii e ye? Mii sí yii kapyiŋkii kwú naye e sà nɔ fo jaha tère na ye? Yii a ma ná pyàŋi i na á.»

20 Ka pi i mpa ná u e. Tèni i jínaŋi'à Yesu nya ke, ka u u pyàŋi cyán na kúu ŋkúu jìŋke na, maa u jwɔge pyi ku u ŋkànŋi.

21 Ka Yesu si pyàŋi tuni yíbe: «Fo jaha tère e jínaŋi'à jyè u e ye?» Ka tufoŋi si u pyi: «Mà lwó fo u nimbilere wuŋi na.

22 Tèni l'e, jínaŋi maha u cyán nage e, tèni l'e maa u cyán lwɔhe e si nta u bò. Kampyi mu sí n-jà cyaga pyi, wuu jùnaare ta, maa wuu tège.»

23 Ka Yesu si u pyi: «Mu à jwo kampyi mii sí n-jà cyaga pyi. Nka mu aha jà a dá mii na, karigii puni sí n-jà n-pyi mu á.»

24 Ka pyàni tunji si ntíl'a jwo fànha na: «Mii à dá, nka na tège, naha na ye mii daniyani fàn'h'à cyére.»

25 Yesu à sùpyire nya t'à lwó a tò u na ke, ka u u fànha cyán jínanji na, maa u pyi: «Jínanji, mu u na jyè sùpyire e marii pi pyi búbuu ná nùncunnii ke, fwordo nge pyàni i, ma sàha núru njyè u e mε.»

26 Ka jínanji si kwuugo wà, maa pyàni cúnḅḅ cúnḅḅ fànha na, maa fwordo u e. Pyàni'à pyi mu à jwo u à kwû, fo shinjyahara à jwo u à kwû.

27 Ka Yesu si u cû cyege na a yîrige, ka pyàni si yyére.

28 Yesu à jyè bage e ke, ka u cyelempyiibii si u ḅwəh'a yíbe: «Naha na wuu nyε a jà a nge jínanji kòr'a yige pyàni i mà ye?»

29 Ka Yesu si pi pyi: «Kilejarege kanni ku nyε na jìn'a nge jínanji shinj kòr'a yige sùpya e.»

*Yesu à u kwùḅi ná u nèḅi kyaa jwo sahanji
(Macwo 17.22-23; Luka 9.43b-45)*

30 Yesu ná u cyelempyiibii ninjaribil'à Galile kùluni jyiile, nka u la nyε a mpyi sùpya si li cè mε,

31 naha na ye u mpyi na u cyelempyiibii kâlali, marii yu pi á: «Pi sí n-pa Supyanji Jyanji le sùpyire cye e pi bò, nka u kwùḅi canmpyitanrewuuni, u sí jè.»

32 Pi nyε a pyi a puru jwumpe ḅwəhe cè mε, fyagare s'à pi sige pi nyε a jà a u yíbe mε.

*Sùpyanji u nyε nùḅufoo Kile yyére ke
(Macwo 18.1-5; Luka 9.46-48)*

33 Ka Yesu ná u cyelempyiibii si nḅ Kapereḅnamu kànhe e. Tèni i pi a jyè bage e ke, ka u u pi yíbe: «Naha nàkaana yii mpyi a ta kuni na ye?»

34 Ka pi i fyâha, naha na ye nàkaante nùḅke ku mpyi na pire puni i, joofo u nyε nùḅfoonji ye.

35 Ka Yesu si ntèḅḅ, maa pi shiin ke ná shuunninji yyere, maa yi jwo pi á: «ḅgemu la ká mpyi si mpyi nùḅufoo ke, urufol'à yaa u uye pyi kàntugo yyére wunji, u raa báare pi sanmpil'á.»

36 Ka Yesu si pyàni wà cû a pa pi shwəhəl'e, maa u lwó, maa yi jwo pi á na:

37 «Shin maha shin u à ḅen'a nge pyàni fiige cùmu lemε ḅwḅ mii kurugo ke, urufol'à mii cùmḅ lemε ḅwḅ mú. Shin maha shin sí u à mii cùmḅ lemε ḅwḅ ke, urufoo mú à mii tunvoonji cùmḅ lemε ḅwḅ.»

*Nḅemu ká mpyi u nyε wuu zàmpen mε, uru na nyε ná wuu e
(Luka 9.49-50)*

38 Ka Yuhana si yi jwo Yesu á: «Cyelentuŋi, wuu à nàŋi wà nyá u u jínabii kàre na yige sùpyire e ná mu mege e, ka wuu u u sige li na, naha na yε wuu wà bà mε.»

39 Ka Yesu si u pyi: «Yii àha u sige li na mε, sùpya si n-jà raa kakyanhala pyi ná mii mege e, si ntíi núru mii mege kèege ntaha lire na mε.

40 Nŋgemu u nyε u nyε wuu zàmpen mε, urufoo na nyε ná wuu e.

41 Amuni li mú nyε shin maha shin u à fùŋcwokwuŋyaga lwohò kan yii á mà lire nùŋke pyi na yii na nyε Kile Nijcwoŋrəŋi wuu ke, sèenji na mii sí yi jwo yii á, urufoo sí n-sii lire tònŋi ta.»

Karigii cyi maha sùpyanji yaha kapiini na ke, u à yaa u láha cyire na

(Macwo 18.6-9; Luka 17.1-2)

42 Ka Yesu si núr'a pi pyi: «Nte nàŋkopyire t'à dá mii na mà kwò ke, shin maha shin ká lire là niŋkin nùŋə kyán, l'à pwóro urufoŋ'á pi kafaabwəhə pwə u yacige e, pi i u wà banji i.

43 Mu cyεge kà niŋkin ká a si mu pyi mu u kapii pyi, ku kwòn a wà, maa jyè ná ku sanŋke e shìŋi niŋkwombaani i. Lir'à pwóro mu á, mu ná ma cyeyi shuunniŋi u jyè nafugombaage e. [

44 “Fyεεnre ti maha sùpyire kyaare lyi kuru cyage e ke, tire nyε na ŋkwúu mε, kuru cyage nage mú nyε na fùru mε.”]

45 Mu təoge kà niŋkin ká a si mu pyi mu u kapii pyi, ku kwòn a wà, maa jyè shìŋi niŋkwombaani i ná təogə niŋkin i. Lir'à pwóro mu á, mu ná ma tooyi shuunniŋi u jyè nafugombaage e. [

46 “Fyεεnre ti maha sùpyire kyaare lyi kuru cyage e ke, tire nyε na ŋkwúu mε, kuru cyage nage mú nyε na fùru mε.”]

47 Mu nyiini là ká a si mu pyi mu u kapii pyi, li wwúl'a wà, mu nyii niŋkin wuŋi u jyè Kile Saanre e. Lir'à pwóro mu á, mu ná ma nyiigii shuunniŋi u jyè nafugombaage e.

48 “Fyεεnre ti maha sùpyire kyaare lyi kuru cyage e ke, tire nyε na ŋkwúu mε, kuru cyage nage mú nyε na fùru mε*.”

49-50 Kyaage k'à jáaŋa nage fiige ke, kuru kyaage Kile sí n-tége u shiinbii toroŋkanni kèenŋe. Suump'a táan, suumpe tìpoompe ká fworó p'e, naha ku sí n-jà pu pyi pu táan sahanji ye? Yii pyi suumə niŋcɛnme, yyeŋiŋke ku pyi yii shwəhəŋ'e.»

10

*Yesu à jwo na nàŋi ná u cwoŋi nyε a yaa pi piye yaha mε
(Macwo 19.1-12; Luka 16.18)*

1 Yesu ná u cyelempyiibil'à kàre Zhude kùluni i, Zhurudɛn banji kàntugo. Wani sahanji, ka sùpyire si mpa bínni u taan. Ka u u núr'a cye le u kapyiŋjyeeni i, na ti kálali.

* 9:48 Ezayi 66.24

² Ka Farizhεεnbii pìi si file u na, si u pεε j̄cû ná jwumpe e, maa u yíbe: «Mà tàanna ná Kile Jwumpe Semε̄nji i, nò sí n-jà u cwoŋji yaha la?»

³ Ka Yesu si pi pyi: «Naha Kile tùnntun̄jiMusa à séme lire nde kyaa na ye?»

⁴ Ka pi i u pyi: «Musa à jwo na mu aha ceε̄nji nàmbage kwòkwò sémēnji kan u á, na mu sí n-jà u yaha*.»

⁵ Ka Yesu si pi pyi: «Yii njíngage kurugo, lir'à séme ton̄ji i mà kan yii á.

⁶ Nka mà lwó dijye tasiige e, Kile à “sùpyaŋji yaa nò ná ceewe†.”

⁷⁻⁸ “Lire kurugo n̄nji sí u tun̄ji ná u nuŋji yaha si mpwò u cwoŋji na, pi mú shuunni si mpyi shin nin̄kin‡.” Lire e, pi saha sì n-pyi shiin shuunni me, nka pi sí n-pyi shin nin̄kin.

⁹ Lire kurugo Kile à mpiimu pyi nin̄kin ke, sùpya jye a yaa u pire láha piye na me.»

¹⁰ Tèni i pi à núr'a jyè bage e ke, ka Yesu cyelempyiibii si núr'a u yíbe cyire karigii kyaa na.

¹¹ Ka Yesu si pi pyi: «Shin maha shin u à u cwoŋji yaha maa ceε̄nji wabεε̄ lèŋε ke, urufol'à jacwə̀rə pyi mà yyaha tí ná ceε̄nji nijcyiinj̄i i.

¹² Ceewe mú ká nàmbaga fworó, maa nàmbaga lèŋε n̄nji wabεr'á, uru ceε̄nji mú à jacwə̀rə pyi.»

Yesu à jwó le nàŋkopyir'á

(Macwo 19.13-15; Luka 18.15-17)

¹³ Jye lire kàntugo, sùpyiibii pìl'à pa ná nàŋkopyire t'e Yesu yyére, bà u si mpyi si u cyeyi taha ti na, si jwó le t'á me. Ka cyelempyiibii si pi faha.

¹⁴ Yesu à lire jya ke, ka li i mpεn u e, ka u u jwo u cyelempyiibil'á: «Yii nàŋkopyire yaha t'a ma mii yyére, yii àha ti sige me, jaha na ye sùpyiibii pi jye nàŋkopyire fiige ke, Kile Saanre jye pire woro.

¹⁵ Sèε̄nji na mii sí yi jwo yii á, ŋgemu ká mpyi u jye a jεn'a uye t̄rige pyà fiige me, urufoo sì n-si n-jà n-jyè Kile Saanre e me.»

¹⁶ Ka u u nàŋkopyire cû a ta uye na, maa jwó le t'á.

Nāfuufooŋji kani

(Macwo 19.16-30; Luka 18.18-30)

¹⁷ Ncyii karigii puni kàntugo, Yesu ná u cyelempyiibil'á kuni lwó sahan̄ki. Mà pi yaha pi i ŋkεεge, n̄nji wà à fê a sà nin̄kure sín Yesu taan, maa jwo: «Cyelentun̄ji nijcε̄n̄ji, jaha shi mii à yaa mii u pyi si sh̄nji nin̄kwombaan̄ji ta bε?»

* **10:4** Duterε̄n̄mu 24.1-4 † **10:6** Zhen̄zi 1.27 ‡ **10:7-8** Zhen̄zi 2.24. Lire jwə̀he ku jye: «Lire kurugo n̄nji ná u cwoŋji sí n-wwò si mpyi shin nin̄kin, n̄nji ná u cwoŋji shwə̀h̄ŋ'á yaa u jwə̀ mà tòro n̄nji ná u sifeebii wun̄ji na.»

18 Ka Yesu si u pyi: «Mu à jwo na mii à jwɔ wa? Kile kanni baare e, sùpya nyɛ a jwɔ mɛ.

19 Mu à Kile tonji kurigii cè mà kwò “Ma hà sùpya bò mɛ, ma hà zinni ná wabɛɛ cwo e mɛ, ma hà nàŋkaaga pyi mɛ, ma hà vini ntaha wà na mɛ, ma hà jɛwu sùpya na mɛ, ma tunji ná ma nunji pɛeŋ.”»

20 Ka nàŋi si Yesu pyi: «Cyelentuŋi, mii na cyire karigii puni pyi fo mà mii yaha nàŋkocyeɛɛre e.»

21 Ka Yesu si u wíi, maa u kyaa táan uy'á, maa u pyi: «Yaaga niŋkin k'à mu fô, ta sì, maa sà ma cyeyaayi puni pére, maa uru wyéɛɛŋi kan fôŋafeebil'á. Lire ká mpyi, mu sí nàfuu ta Kile yyéɛ. Maa nta a pa ntaha na fye e.»

22 Puru jwumpe nyɛ a u táan mɛ, ka u yyetanha wunji si ŋkàre, nahà na yɛ nàfuubwɔhɔ foo u mpyi u wí.

23 Lir'à pyi ke, ka Yesu si yyahe kɛɛnɛɛ, maa sùpyire wíi wíi, maa yí jwo u cyelemphyiibil'á: «Nàfuufoonji jyim'à pɛn Kile Saanre e.»

24 Lire jwɔmɛɛn'à Yesu cyelemphyiibii funŋɔ wwòɔŋɔ, ka u u núr'a pi pyi: «Mii pyiibii, li pyim'à sàa pɛn, wà u jyè Kile Saanre e.»

25 Jwɔhɔŋi jyim'à táan múɛɛnɛɛŋi wyiini i mà tòro nàfuufoonji u jyè Kile Saanre e.»

26 Ka puru sí nàara a u cyelemphyiibii kàkyanhala fo mà tòro, ka pi i wá na yu piy'á: «Lire sanni i ke, jofoo u sí n-jà nùmpañña ta bɛ?»

27 Ka Yesu si pi wíi wíi, maa jwo: «Lir'à sùpyire jà, ŋka kyaa nyɛ na Kile jini mɛ, nahà kurugo yɛ karigii puni síŋi nyɛ u á.»

28 Ka Pyɛri si jwumpe lwɔ maa u pyi: «Wuu de? Wuu à kàntugo wà wuu karigii puni na, maa ntaha mu fye e.»

29 Ka Yesu si pi pyi: «Sɛɛŋi na mii sí yi jwo yii á, shin maha shin ká pɛn'a kàntugo wà u bayi, lire nyɛ mɛ u sìɛɛbii, lire nyɛ mɛ u sifeebii, lire nyɛ mɛ u pyiibii, lire nyɛ mɛ u kɛɛy'á, mii ná Jwumpe Nintanmpe kurugo ke,

30 urufoo sí yire yaayi fiige ŋkuu (100) ta naha ŋge diŋyɛŋi i. Urufoo sí baya ná sìɛɛ ná nɛɛ ná pyi ná kɛɛyɛ ta, ŋka sùpyire mú sí urufoo yyaha fwɔhɔɔ mii mɛge ná Jwumpe Nintanmpe kurugo. Diŋyɛŋi nimpañi i, urufoo sí shiŋi niŋkwombaanji ta.

31 Ŋka yyaha yyéɛ shiin niŋyahamii sí n-pyi kàntugo yyéɛ shiin, kàntugo yyéɛ wuu niŋyahamii mú sí n-pyi yyaha yyéɛ wuu.»

*Yesu saha à jwo u kwùŋi ná u nɛŋi kyaa na
(Macwo 20.17-19; Luka 18.31-34)*

32 Yesu ná u fyɛjwɔhɔshiinbii mpyi kuni i na ŋkɛɛge Zheruzalɛmu kànhe e, uru u mpyi yyaha na. Ŋka pi fyagara

wuu pi mpyi a taha u fye e. Ka u u núr'a u cyelempyiibii ké ná shuunniŋi yyer'a file uye na, karigii cyi sí u le ke, maa jyé cyire yyahe e na yu pi á.

³³ Maa jwo: «Wuu ninŋaribii pi mpíi Zheruzalemu kánhe e, Supyaŋi Jyaŋi sí n-le Kile sáragawwuubii jùŋufeebii ná Kile Saliyaŋi cyelentiibii cye e. Pire sí n-jwo na u á yaa u bò, si u kan Kilecembaabil'á.

³⁴ Pire sí u fwóhɔɔ, si ntilwóhe wà u na, si u bwòn ná kàsɔrigil'e, si u bò. Nŋka u kwùŋi canmpyitanrewuuni u sí jè.»

Zebede jyaabii yacyage

(Macwo 20.20-28)

³⁵ Lire kántugo ka Zebede jyaabii Yakuba ná Yuhana si file Yesu na, maa u pyi: «Wuu cyelentuŋi, nde wuu sí n-pa n-cya mu á ke, lire pyi wuu á.»

³⁶ Ka Yesu si pi yíbe: «Naha yii la jye mii u pyi yii á ye?»

³⁷ Ka pi i u pyi: «Mu aha mpa mpyi ma Saanre pèente e tènì ndemu i ke, ma a wuu wà ninŋin yaha ma kàniŋke na, ma a u sanŋi yaha kàmèni na.»

³⁸ Ka Yesu si pi pyi: «Yaage yii na jáare mii á ke, yii jye a ku shi cè mè. Kyaage lwóhe mii sí n-bya ke, yii sí n-jà kuru bya la? Kyaage e mii sí mbyígimè ke, yii sí n-jà mbyígimè kur'e mii fiige la?»

³⁹ Ka pi i u pyi: «Ɔɔn, wuu sí n-jà.» Ka u u pi pyi: «Yii sí kyaage lwóhe bya, sí mbyígimè kyaage e mii fiige.

⁴⁰ Nŋka mà tèn mii kàniŋke ná mii kàmèni na, mii bà u jye yire kanvoonji mè. Kile à yire tateenyi bégele sùpyire ntemu mè na ke, u sí yire kan pir'á.»

⁴¹ Jye Yesu cyelempyiibii keŋi sanŋ'à puru lógo ke, ka pire lùgigii si yíri Yakuba ná Yuhana taan.

⁴² Yesu à pa kuru cyage wíl'a jya ke, maa jwo u cyelempyiibii pun'á: «Yii a nùru, yii à cè naha jùŋke na, mpíi pi à yaha kìnì jùŋufeebii ke, pire maha ntèn kìnì sùpyire jùŋ'i fànhe e, kìnì shinbwoobil'a sì wá na pi fànhe cyáan kìnì sùpyire na.

⁴³ Nŋka li jye a yaa li pyi amuni yii shwóhɔl'e mè. Nŋgemu la ku jye si mpyi shinbwo yii shwóhɔl'e ke, urufol'à yaa u uye pyi yii sanmpii báarapyi.

⁴⁴ Nŋgemu la ku jye si mpyi yii yyaha yyére shinŋi ke, urufoo u pyi pi sanmpii puni biliwe.

⁴⁵ Naha kurugo ye Supyaŋi Jyaŋi jye a pa diŋyeŋi i sùpyire si mpa mpyi u báarapyii mè. U à pa si mpa uye pyi sùpyire puni báarapyi, si uye kan pi bò, si mpyi shinŋyahara kapegii shwóshwó lwɔɔ.»

Yesu à fyinŋi wà nyii múgo

(Macwo 20.29-34; Luka 18.35-43)

46 Ka Yesu ná u cyelempyiibii si nɔ Zheriko kànhè na. Pi nivworobii kànhè e, shinɔyahara na mpyi pi fye e, pi à Time jyanji Baritime fyin wunji ta u à tɛɛn kuni ɔwɔge na, na jaàre.

47 U à lógo na Nazareti kànhè shinɔji Yesu u wá na ntùuli ke, ka u u wá na yu fànha na: «Yesu, Dawuda Tuluge Shinɔji, ɔ̀ɔ̀jaara ta na na!»

48 Ka shinɔyahara si u faha na u fyâha. Nka u ɔ̀ɔ̀ a ɔ̀ɛn'a fyâha mɛ, maa là bâra sɛɛge na: «Dawuda Tuluge Shinɔji, ɔ̀ɔ̀jaara ta na na!»

49 Ka Yesu si yyére maa jwo: «Yii u yyere.» Ka pi i sà u yyere, maa u pyi: «Funɔke ɔ̀ɔ̀ɛ, ma a yákiɔni tɔ̀ɛ, Yesu na mu yiri. Yiri, ma a ma.»

50 Fyinn'á puru lógo ke, maa u vâanntinɔke wwûl'a wà ɔ̀ɔ̀ke na, maa búrug'a yiri na ɔ̀kɛge Yesu yyére.

51 U à nɔ u taan ke, ka Yesu si u yíbe: «Naha mu la ɔ̀ɔ̀ mii u pyi mu á yɛ?» Ka fyinnji si u pyi: «Cyelentunji, mii la ɔ̀ɔ̀ si nuru s'a ɔ̀ɔ̀.»

52 Ka Yesu si u pyi: «Ta sì, mu dáníyan'á mu cùɔ̀ɔ̀.» Ka u ɔ̀ɔ̀iigi si ntíl'a múgo, ka u u ntaha Yesu fye e.

11

Saannji Yesu à jyè Zheruzalɛmu kànhè e

(Macwo 21.1-11; Luka 19.28-40; Yuhana 12.12-19)

1 Mà pi yaha pi i byanhare Zheruzalɛmu kànhè na, pi mpyi a nɔ Olivye cire ɔ̀ɔ̀ke ɔ̀kɛre na, Betifajye ná Betani kanyi taan. Ka Yesu si u cyelempyiibii ɔ̀ɔ̀ shuunni tun,

2 maa pi pyi: «Kànhè ku ɔ̀ɔ̀ yii yyaha na ke, yii a sì k'e. Yii aha nɔ wani, yii sí n-tíi dùfaanɔjaaga ta k'à ɔ̀ɔ̀, sùpya sàha ɔ̀kɔ̀ a dùgo ku na mà ɔ̀ɔ̀ mɛ. Yii i ku sànhà, yii pa ɔ̀kan na á.

3 Wà ha bú yii yíbe na “Naha na yii ɔ̀ɔ̀ na ku sànhè yɛ?” yii urufoo pyi na “Ku kyaa li ɔ̀ɔ̀ Káfoonji na. U aha ɔ̀kɔ̀ ku na, ku sí n-pa.”»

4 ɔ̀ɔ̀ ka cyelempyiibii mú shuunni si ɔ̀kàr'a sà dùfaanɔjaage ta k'à ɔ̀ɔ̀ ɔ̀ɔ̀ge ɔ̀wɔge na, kuni taan. Ka pi i wá na ku sànhè.

5 Sùpyire ti mpyi wani ke, ka tire tà si cyelempyiibii pyi: «Hɛn! Naha yii na mpyi amɛ yɛ? Naha kurugo yii ɔ̀ɔ̀ na dùfaanɔke sànhè yɛ?»

6 Ka cyelempyiibii si pi ɔ̀wɔ shwɔ bà Yesu mpyi a yi jwo pi á mɛ. Ka tire sùpyire si dùfaanɔke yaha pi cye e na pi a sì ná k'e.

7 Cyelempyiibil'á pa ná dùfaanɔke e Yesu yyére ke, maa pi vâanɔni yà taha ku na, ka Yesu si dùg'a tɛɛn na ɔ̀kɛge.

⁸ Ka shinnyahara si ti vaanntinnyi yà wwû mà pìli pìli Yesu yyaha na kuni i, ka niyyahara si jyè kereyi i na wyere kwùun na ncyáan kuni i*.

⁹ Sùpyire ti mpyi Yesu yyaha na, ná nte ti mpyi u kàntugo ke, tire puni mpyi na ñkwúuli na:

«Yabwòhe!

Ngemu u nyε na ma Kafoonji Kile mεge na ke,
Kile u jwó le u á†!

¹⁰ Yabwòhe! Yabwòhe!
Saanre ti nyε na ma ke,
Kile u jwó le t'á.

Wuu tulyage Dawuda Saanre ti.

Pèente ti taha Kile na niyyicyeyi puni i!»

¹¹ Yesu à nò Zheruzalému i ke, maa ñkàre Kileñaarebage e. U à yaayi puni wíi wíi ke, maa fwor'a kàre Betani kànhe e ná u cyelempyiibii ke ná shuunniyi i, ñaha na ye numpilage mpyi na wwùu.

*Yesu à fizhiye cige láña
(Macwo 21.18-19)*

¹² Kuru canña nùmpañña, pi niñjiribii Betani i, ka katege si Yesu ta.

¹³ Ka u u fizhiye cige kà ñya tatònge e ná wyere e, maa file ku na a wíi, kampyi u sí yasere ta ku na. Ñka u à nò ku ñwòh'i ke, u nyε a yasere ta k'e fo wyere bà mε‡, ñaha na ye ku téeseni mpyi sàha ñkwò a nò mε.

¹⁴ Ka Yesu si jwo cig'á: «Sùpya saha sì n-sii yasere ta mu na, si ñjyí mε.» Ka u cyelempyiibii si puru jwumpe lógo.

*Yesu à cwòhòmpii kòr'a yige Kileñaarebage ntàani na
(Macwo 21.12-17; Luka 19.45-48; Yuhana 2.13-22)*

¹⁵ Kàntugo, Yesu ná u cyelempyiibil'à nò Zheruzalému kànhe e, ka u u ñkàre Kileñaarebage ntàani na. Mpii pi mpyi na pèrempe ná zhwoñi pyi wani ke, maa pire kòre, maa wyérefaabii tàbalibii ná sanmpañmperebii yatεenyi ñòñ'a cyán cyán.

¹⁶ U nyε a ñεε sùpya u à jyè ná yapereñi i Kileñaarebage ntàani na mεŠ.

¹⁷ Puru ñwòhò na, ka u u wá na pi puni kálali, marii ñko: «“Mii bage sí n-pa a yiri Kileñaarebaga supyishinji pun'á*.”

* **11:8** Saanji pi nyε na mpére ke, pi maha cyire karigii pyi si u bê (2 Saanbii 9.13).

† **11:9** Zaburu 118.26 ‡ **11:13** Ñke fizhiye cige ku nyε ná weñyahayi i yasere baa ke, kuru na nyε Yahutuubii ñùñufeebii fiige, mpiimu pi à fyimε tò wwomò na ke.

Š **11:16** Yahutuubii pi mpyi maha yíri cyeyi yabere e ke, wyérefaabii mpyi maha pire wyérenji fare Kileñaarebage wuñi na. Lire pyiñkanni na, wyérenwòge ku mpyi a yaa k'a sàrali Kileñaarebage e ke, pi mpyi maha já a kuru sàra, maa nùr'a já a ntège pyi. Yatòre ti maha yaa ti já a pyi sàraga ke, pèrempyiibii mpyi maha tire péreli pun'á. Pi mpyi maha ti lwòre dùrugo. * **11:17** Ezayi 56.7

Yire y'à séme Kile Jwumpe Semɛɲi i. Nka yii pi ke, yii à ku kɛɛɲ'a pyi “nàɲkaalii tabinniga†”.»

18 Kile sáragawwuubii ñùɲufeebii ná Kile Saliyaɲi cyelentiibil' à puru lógo ke, ka pi i wá na Yesu bonkanni caa. Pi mpyi na fyáge u na, ɲaha na yɛ u kàlaɲi mpyi a tatɛɛngɛ wwú shinɲahar'e.

19 Yàkoɲk' à nɔ ke, ka Yesu ná u cyelempyiibii si fwo ro kànhɛ e.

Yesu à jwo dáníyaɲi ná Kileɲarege ná kapegigii yàfani kyaa na (Macwo 21.20-22)

20 Kuru canɲke ñumpanɲa ɲyège na, pi nintorobil' à fizhiye cige ɲya k' à waha fo ndire e.

21 Ka Pyɛri funɲɔ si ɲcwo Yesu jwumpe niɲjwumpe na, maa u pyi: «Wuu cyelentuɲi, wíi, fizhiye cige mu à lánɲa taɲjaa ke, ku naha a waha.»

22 Ka Yesu si u pyi: «Yii dá Kile na.

23 Sèɛɲi na mii sí yi jwo yii á, sùpya ká dá Kile na ná u zòmbilini puni i, urufoo ká jwo na ɲke ɲaɲke ku yíri ku tatɛɛngɛ e, ku sà ɲcwo baɲi i, urufoo ká nta u à dá li na, nde u à jwo ke, lire sí n-pyi.

24 Lire kurugo mii sí yi jwo yii á, yii aha Kile ɲáare yaaga maha yaaga kurugo ke, yii dá li na na yii à kuru yaage ta a kwò, lire ká mpyi, Kile sí kuru yaage kan yii á.

25 Nka yii aha yîr'a yyére na Kile ɲáare, ka li i ntíge yii funɲ'i na yii à tíge shin na, yii tire tígire kwò, bà yii Tuɲi u ɲyɛ niɲyiɲi na ke, uru mú sí n-pyi si yii kapegigii yàfa yii na mɛ. [

26 ɲaha na yɛ yii aha mpyi yii ɲyɛ na yiye shwòhòlò wogigii yàfani yiye na mɛ, yii Tuɲi Kile u ɲyɛ niɲyiɲi na ke, uru sì n-pa yii kapegigii yàfa yii na mú mɛ.]»

Pi à Yesu yíbe u fànhɛ tatage kyaa na (Macwo 21.23-27; Luka 20.1-8)

27 Yesu ná u cyelempyiibil' à núr'a kàre Zheruzalɛmu kànhɛ e, maa sà jyè Kileɲaarebage e. Yesu niɲaraɲi ku funɲke e, Kile sáragawwuubii ñùɲufeebii ná Kile Saliyaɲi cyelentiibii ná Yahutuubii kacwɔnribil' à kàre u yyére.

28 Maa u yíbe: «Ná kuni ndire e mu na ɲcyii karigii pyi yɛ? Jofoo u à kuni kan mu á, mu u a cyi pyi yɛ?»

29 Ka Yesu si pi pyi: «Mii mú sí yii yíbe kyaa niɲkin na, yii aha mii ɲwò shwò, lire tɛni i ɲge u à kuni kan mii á mii u a ɲcyii karigii pyi ke, mii sí urufoo cyèe yii na.

30 Mii à jwo yo, jofoo u mpyi a Yuhana Batizelipyiɲi tun u pa a sùpyire batizeli yɛ? Kile wi laa, sùpyire ti? Yii na ɲwò shwò!»

† 11:17 Zheremi 7.11

³¹ Nyε ka pi i ηkàr'a sà piye taanna maa jwo: «Wuu aha jwo na Kile u mpyi a Yuhana tun, u sí n-jwo na nahà na wuu sí nyε a ηen'a dá u na mà ye?»

³² Nka wuu mú sí n-jà n-jwo na sùpya u à u tun mà de!» Pi mpyi a fyá sùpyire na, nahà na ye tire sùpyire puni mpyi na sônji na Yuhana na mpyi a sì Kile túnntunη.

³³ Pi à piye taanna a kwò ke, maa núr'a kàr'a sà Yesu pyi: «Shinji u mpyi a u tun ke, wuu nyε a cè me.» Ka Yesu si pi pyi: «Nyε l'aha mpyi amuni, ηge u à kuni kan mii á, mii u a ηcyii karigii pyi ke, mii mú sí uru cyêe yii na me.»

12

ΕρεZen kooḡe faafeebii bàtaage
(Macwo 21.33-46; Luka 20.9-18)

¹ Lire kàntugo Yesu à bàtaaga jwo sùpyir'á. U à jwo: «Nàni wà u ná ερεZen cikooḡo yaa, maa ku kwúulo, ερεZen lwòhe maha wwú wyige ηkemu i ke, maa kuru tùgo, maa ηkubaga yaa cikooḡe kàanmucyafoonji μεε na. Lire kàntugo maa faafee lwó a yaha k'e, u ná pire s'a ku yasεere táali, maa nta a kàre kùlutòonl'e.

² Nyε ερεZenji yasεere tèekwòonn'à pa nò ke, ka u u u báarapyiηi wà tun cikooḡe faafeebil'á u sà uru nàzhan ερεZenji shwò u a ma.

³ Nka uru túnntunη'à nò pi na ke, ka pi i u cù maa u bwòn, maa u cyenḡayi wuηi kòr'a tùgo.

⁴ Ka cikooḡe foo si núr'a báarapyi shònwu tun, ka pi i uru bwòn ηùηke e, maa u cyahala sèl'e.

⁵ Ka u u shin tanrewu tun, ka pi i uru cù a bò. Puru ηwòho na, u à shinnyahara tun, ka pi i pìi bwòn maa pìi bò.

⁶ U túnntunmpil'e, shin ninḡin kanna u mpyi tunmbaa, u jyasege ku mpyi kure, u kyaa mpyi a táan u á sèl'e. Ka u u ηkànha a uru tun pi á, maa jwo “Pi sí n-sílege mii jyanji na.”

⁷ Nka jyafoonj'à nò wani ke, ka pi i yi jwo piy'á na: “Cikooḡe foo koolyiηi u nyε ηge. Yii a wá, wuu u bò, kooḡe sí n-pyi wuu wogo.”

⁸ Ka pi i u cù maa u bò, maa u wà cikooḡe kàntugo yyére.

⁹ Nyε nahà cikooḡe foo sí n-pyi ye? Nàkaana baa, u sí n-pa mpìi faafeebii bò si u cikooḡe le piiberε cye e.

¹⁰ Nje y'à séme Kile Jwumpe Semēji i ke, taha yii nyε a yire kâla me? Y'à séme

“Bafaanribil'à cyé kafaage ηkemu na ke, kuru k'à pa mpyi bage kafaage sèe woge bage mbliini na.

¹¹ Kafoonji Kile u à lire pyi, l'à pyi kakyanhala wuu ηyii na*.”»

* 12:11 Zaburu 118.22,23

12 Nyε Yesu à puru jwumpe jwo amuni ke, ka Yahutuubii ñùñufeebii si wá na u caa si u cû, ñaha na ye pi mpyi a cè na u à ñke bàtaage jwo a wà pire na. Nka supyiñyahara na mpyi wani kuru cyage e, ka pi i fyá tire na, maa Yesu yaha u a kàre.

*Pi à Yesu yíbe múnalwǎre ñkanñi kyaa na
(Macwo 22.15-22; Luka 20.19-26)*

13 Lire kàntugo Yahutuubii ñùñufeebil'à Farizhεεnbii pìi ná Erǎdi tonkuni shiinbii pìi yaha a kàre Yesu yyére, bà pi si mpyi si u ta ñcû u ñwǎmεeni kurugo mε†.

14 Ka pire si sà Yesu pyi: «Wuu cyelentuñi, wuu à li cè na mu ñye na fyáge sèenji tajwuge e mε, mu ñye na fyáge sùpya na mε, mu ñye a sùpya pwǎǎñǎ sùpya na mε, mu na sùpyire kálali ná sèenji i Kile kuni ñaaranñkanni na. Lire na, wuu la ñye si mu yíbe, wuu à yaa wuu a múnalwǎre kaan Ŏrǎmu saanbwǎhe Sezari á la?

15 Ñaha mu na sǎnñi ye?» Nka Yesu mpyi a cè na pi à fyinme tò wwomǎ na, maa pi pyi: «Ñaha na yii na mii pεre si ñcû ye? Yii wyérébile kan na á, si li wíi.»

16 Ka pi i mpa ná l'e, ka u u pi yíbe: «Jofoo nàñja ná u mεge ku ñye ñge wyérenji na ye?» Ka pi i jwo: «Saanbwǎhe Sezari».

17 Ka u u pi pyi: «Yii a Sezari wuñi kaan Sezari á, yii raa Kile wuñi kaan Kile á.» Ka puru jwumpe si pi puni pǎa.

*Sadusiibil'à Yesu yíbe kwùubii ñèñi kyaa na
(Macwo 22.23-33; Luka 20.27-40)*

18 Nyε Sadusiibii pi maha jwo na kwuñene ñye nùmpañja mε, pire pìl'à file Yesu na maa u yíbe:

19 «Wuu cyelentuñi, Kile tùnntunñiMusa à mpe jwumpe séme wuu Saliyanji i na “Nò ká ceewe lèñe, maa ñkwû, mà u ta u ñye a pyà ta ceenji na mε, u cǎǎññ'à yaa u ceenji lèñe zànbangara na, u u pyi si u na, u yyahafoonji niñkwuñi mεge na‡.”

20 Nyε sìnεε baashuunni na mpyi wani, pi puni niñjyenji mpyi a ceewe lèñe maa ñkwû, u ñye a pyà ta u na mε.

21 Ka sìnεεñi shǎnwuñi si ceenji lwó maa ñkwû, u ñye a pyà ta u na mε. Ka tanrewuñi wuuni si mpyi amuni.

22 Ka pire nàmbaabii baashuunniñi puni si ceenji lèñe mà taha taha piye na, ñka pi wà ñye a pyà ta u na mε. Pire puni kàntugo, ka ceenji mú si mpa ñkwû.

23 Nyε ná pire nàmbaa baashuunniñi puni s'à uru ceenji lèñ'a círi, kwùubii ñèñi ká bú nta sèe, pi aha bú ñè canñke ñkemu i ke, pi ñgir'á, ceenji sí n-kan ye?»

† 12:13 Erǎdi shiinbii ná Farizhεεnbii mpyi na bēni mε. Ŏrǎmu shiinbii fǎnhe mpyi a táan Erǎdi shiinbil'á, ka pi i wá na sǎnñi na múnalwǎre ñgwùñ'a yaa. Farizhεεnbii mpyi na sǎnñi Kifoonji Kile u ñye pire ñùñǎ na: lire e, mà múnalwǎre kan Ŏrǎmu saanbwǎhe Sezari á, lir'à li cyéε na mu à ñεε u fǎnhe na maa ñcyé Kifoonji Kile na.

‡ 12:19 Duterεnǎmu 25.5-6

24 Ka Yesu si pi pyi: «Yii à wurugo sùpyire jèñi kyaa na, lir'à ta yii jye a Kile Jwumpe Semèñi yyaha cè, si nta njyére Kile sífente na mε.

25 Yii li cè, Kile yyére, sùpyire ká jè a fworò kwùñi i, nò si ceewe lèñe mε, ceewe mú si n-kan nò á mε. Ti sí n-pyi Kile mèlεkεεbii fiige.

26 Nje Kile túnntunñi Musa à séme kwuñeni kyaa na ke, yii jye a yire kâla mà? Kuru cyage e, l'à séme na Kile à jwo ná Musa e tahe nage woge taan na “Mii u jye Ibirayima, ná Ishaka, ná Yakuba u KileniŠ.”

27 Nyε puru jwump'à li cyêe na pire mpïi jyii wuu pi jye wani Kile yyére. Sùpyire jyii woore ti maha Kile pêre, kwùubii kyaa bà mε. Yii na sônñi na sùpyire si jè n-fworò kwùñi i mε, kuru cyage e yii à sâa wurugo.»

*Kile Saliyañi kabilini l'à fànha tò cyi sanñkii na ke
(Macwo 22.34-40; Luka 10.25-28)*

28 Kile Saliyañi cyelentuñi wà à Yesu ná nte sùpyire jwumpe lógo, maa li jya na Yesu à pi jwò shwò a jwò ke, ka u u file Yesu na, maa u yíbe: «Saliyañi kabilini ndi l'à fànha tò cyi sanñkii na ye?»

29 Ka Yesu si u pyi: «Kile Saliyañi kabilini niñcyiini li jye “Izirayeñi shiinbii, yii lógo, wuu Kafoonji Kile kanni u jye Kafoonji.

30 Ma Kafoonji Kile kyaa táan may'á, ná ma zòmbilini puni ná ma múnaani puni ná ma sònñore puni ná ma fànhe puni i*.”

31 Shonwuuni li jye “Ma supyiñeñi kyaa táan may'á bà mu kyal'à táan may'á mε.” Kile Saliyañi kapyaaagii puni i, là jye a pèl'a cyire shuunniñi kwò mε†.»

32 Ka uru Kile Saliyañi cyelentuñi si Yesu pyi: «Wuu cyelentuñi, mu à sèe jwo, Kile jye niñkin, wà saha jye a bâra u na mε.

33 Bà mu à jwo, ma Kafoonji Kile kyaa táan may'á, ná ma zòmbilini puni ná ma yákiliñi puni ná ma fànhe puni i, maa ma supyiñeñi kyaa taan may'á bà mu kyal'à táan may'á mε, lir'à pwòrò sárayi nizogoyi ná sárayi kuuyi sanñyi na.»

34 Yesu à li jya na Kile Saliyañi cyelentuñ'à uru jwò shwò ná yákilifente e ke, ka u u u pyi: «Mu laage jye a tòn Kile Saanre na mε.» Lire kântugo wà saha jye a jèn'a Yesu yíbe mε.

*Kile Niñcwónrəñi jye Dawuda Tuluge Shin kannā mε
(Macwo 22.41-46; Luka 20.41-44)*

35 Mā Yesu yaha u u sùpyire kálali Kileñaarebage e, u à pi yíbe: «Kile Saliyañi cyelentiibii maha jwo na Kile Niñcwónrəñi na jye Dawuda Tuluge Shin. Naha yii na sônñi pur'e be?»

³⁶ Jwumpe Dawuda à jwo mà Kile Munaani yaha l'á u yyaha cû ke, yii sônḡo puru na. U à jwo: “Kafoonji Kile à jwo mii Kafoonji á, ‘Ta ma a pa ntèen na kàniḡe cyege na, fo mii aha mu zàmpeenbii le mu tooyi ḡwòh'í.†’ ”

³⁷ Ná Dawuda na Kile Niḡwònrḡni yiri “Kafoonji” lir'á li cyêe na Dawuda Tuluge Shin kannna bà me, u Kafoo mú wi, sèe bàl'á?»

Shinḡyahare ti mpyi wani na núru Yesu ḡwò na ke, puru jwumpe mpyi a táan t'á sèl'e.

*Yesu à Kile Saliyanji cyelentiibii cêege
(Macwo 23.1-36; Luka 20.45-47)*

³⁸ Mà Yesu yaha u u sùpyire kálali, u à yi jwo t'á: «Yii a yiye kàanmucaa Kile Saliyanji cyelentiibii na, pi maha vāanntinmbwoyi leni na ḡaare. Sùpyire tabinniyi i, pi la maha mpyi pi raa pire pēre s'a pire shéere.

³⁹ Pi aha shà Kile Jwumpe kàlambayi i, lire ḡye me wà ha pi yyere kataan ḡyi na, bwompe tateenyi pi maha ḡcaa.

⁴⁰ Mà bâra lire na, pi maha lenḡkwucyeebii cyeyaayi puni shuu pi na ná pi ḡwòtanyi i. Pi maha Kile ḡáare na mōni sùpyire ḡyiḡyage na. Lire kurugo nde li sí n-pa pi ta ke, lire sí n-waha sèl'e.»

*Bùḡyeni lenḡkwucwoḡ'á pyi ke
(Luka 21.1-4)*

⁴¹ Kileḡaarebage e, Yesu mpyi a tēnn'a yyaha kan bùḡyeni yalenḡ'á, maa shinḡyahara wyérenji lenḡkanni wíi. Nàfuufeebii niḡyahara mpyi na wyérenji niḡyahawa leni.

⁴² Lenḡkwucwoḡi kanhamafoonji wà mú mpyi a pa bùḡye pyi, ná daashipyara shuunni i.

⁴³ Ka Yesu si u cyelemppiibii yyere, maa yi jwo pi á: «Sèeni na mii sí yi jwo yii á, ḡge lenḡkwucwo fòḡfoon'á bùḡyeni ḡgemu pyi ke, ur'á fànha tò pi sanmpii puni wuḡi na.

⁴⁴ Naha na ye pi sanmpii pun'á wwû pi cyeyaayi niḡyahayi i, mà kan Kile á. Nḡka ḡge lenḡkwucwoḡi kanhamafoonji wi ke, u ḡḡḡ wyérenji puni u à kan Kile á, canḡke yalyire lwòore mú bá ḡye u á me.»

13

*Yesu à jwo na Kileḡaarebage sí n-jya
(Macwo 24.1-14; Luka 21.5-19)*

¹ Yesu ná u cyelemppiibil'á fworo Kileḡaarebage e ke, ka pi wà niḡkin si Yesu pyi: «Wuu cyelentuḡi, mu u ḡke

Kileñaarebage jwɔŋkanni wíi! Kafaabwoyi y'à tɛg'a ku faanra, ku faanranjanni s'à jwɔ sèl'e!»

² Ka u u pi pyi: «ŋke basinaŋke yii nyɛ na jan'amɛ ke, canja na ma, ku puni sí n-sii n-pwɔn n-cyán, sí ku ŋkunɔnyi puni waraga, fo sí ku kafaayi láha láha yiye na.»

³ Nyɛ ka Yesu sí n-kàr'a sà ntɛɛn Olivye cire janke nuŋ'i, maa yyaha kan Kileñaarebage á. Ka u cyelempyiibii pii sicyɛɛre: Pyeri ná Yakuba ná Yuhana ná Andire si file u na. Mà pi kanni yaha ná Yesu i, ka pi i u yíbe:

⁴ «Wuu cyelentuŋi, naha tère e cyire karigii sí n-pyi ye? Cyi tɛɛpyiini ká nɔ, naha ku sí li cyèe wuu na ye?»

⁵ Ka Yesu si pi pyi: «Yii a yiye kàanmucaa! Yii àha sùpya yaha u yii wurugo mɛ.

⁶ Yii li cè na shinnyahara sí mii mɛge le piye na, si mpa jwo yii á na Kile Niŋcwɔnrɔŋi kyaa l'à jwo ke, na pire pi nyɛ ure. Pi sí raa shinnyahara jwɔ fáanŋi s'a wuruge.

⁷ Yii aha mpa a kàshiyi shɛnrɛ núru yiye táan, maa yi shɛnrɛ núru laatɔnyi i, lire kà yii funŋɔ pɛn mɛ. Yii li cè na cyire karigii mpyimbaa nyɛ mɛ, ŋka lire bà li nyɛ diŋyɛŋi tɛekwooni mɛ.

⁸ Supyishiŋi wà sí n-pa n-yíri n-sà n-cwo wà na, kɪni là sí n-pa n-yíri n-sà n-cwo là na. Niŋke jcyɛɛnnɛŋi ná katibwɔhe sí n-pyi cyeye niŋyahay'e. Cyire jcyii na nyɛ kanhare tasiige, bà laani maha yíri maa nta a yaa ná li ziŋi i mɛ.

⁹ Nyɛ mii sí yii funŋɔ cwo li na si njaha na sùpyire sí raa yii yiri yukyaabii yyére, pi sí raa yii bwùun mú Kile Jwumpe kàlambayi i. Pi sí raa yii yiri fànhafeebii ná saanbii yyére. Cyire puni sí n-pyi yii na mà li jùŋke pyi na yii na nyɛ mii cyelempyii. Cyire karigii jùŋɔ taan, yii sí mii kyaa jwo pi á.

¹⁰ Jwumpe Nintanmpe à yaa pu fyánha a jwo supyishiŋi pun'á.

¹¹ Nyɛ sùpyire ká mpa a yii cwôre na ŋkɛɛge yukyaabii yyére, lire tɛni i jwumpe yii sí n-jwo wani ke, yii àha puru kani tɛge yiye funŋɔ pɛn mɛ. Yii aha nɔ wani yukyaabii cyage e, Kile sí n-pa jwumpe mpemu kan yii á lire tɛni i ke, yii puru jwo, naha na ye yii sì raa yu ná yii funŋɔ sɔnŋɔre e mɛ, Kile Munaani fànhe sí n-pyi yii e.

¹² Pii sí n-pa raa pi cɪnmpyiibii kaan pi a bùu, tiibii pii sí n-pa raa pi pyiibii kaan pi a bùu, pyiibii pii mú sí n-pa raa yíri pi sifeebii kurugo s'a pi kaan pi a bùu.

¹³ Yii kyaa sí n-pɛn sùpyire pun'á mii mɛge kurugo. Ŋka ŋgemu ká já a uye waha maa ntɛɛn Kile kuni i fo mà sà nɔ tɛgeni na ke, urufoo sí n-shwɔ.

¹⁴ Yapege k'à sàa pɛn Kile á ke, yii aha kuru nya k'à jyè a tɛɛn Kileñaarebage funŋke e na ku jwóre Kile yyahe taan tɛni

ndemu i ke, ngemu ká mpe jwumpe lógo ke, urufoo u yyaha le u u pu jwəhe cya a cè! Lire tèni ká nɔ, mà sùpyire ntemu ta Zhude kùluni i ke, pi a fi, pi a wá janyi kàmpañke na.

¹⁵ L'aha ngemu ta u bage kàtanjke juy'i ke, urufoo kà nùru ntíge si yaaga lwó bage e mε, u u ntíl'a tíge u a fi.

¹⁶ L'aha ngemu ta kerεge e ke, urufoo kà nùru raa ma pyεngε si mpa u vāanntinmbwəhe lwó mε.

¹⁷ Cyire canmpyaagii sí n-waha lahigiifée ná pyìnεebii na sèl'e.

¹⁸ Yii a Kile jáare, bà li tèni si mpyi l'aha mbê ná wyeere tèni i mε.

¹⁹ Cyire canmpyaagii sí n-waha sèl'e. Mà lwó dijnye tasiige e, mà pa bwòn ninjaa na, uru ngahañi fiige sàha mpyi a nya mε, fo mà sà dijnye kwò, uru ngahañi fiige saha mú si n-pyi mε.

²⁰ Kàmpyi Kafoonji Kile mpyi a uru ngahañi tèni bere mε, sùpya mpyi na sì n-shwə mε. Nka u à uru ngahañi tèni bere u nijcwənrībii kurugo, bà pire si mpyi si shwə mε.

²¹ Nyε shin ká jwo yii á na Kile Nijcwənrəñi na wá naha, lire jye mε u wá mɛñi i, yii àha ndá urufoo na mε.

²² Naha kurugo yε kafinivinibii pìi sí n-yîri na pire pi jye Kile Nijcwənrəñi, pìi sí raa ηko na pire na jye Kile túnntunmii. Pi sí raa kacyeen̄kii cyêre, s'a kakyanhala karigii pyi, bà pi si mpyi s'a Kile nijcwənrībii wuruge, kampyi pi sí n-jà mε.

²³ Yii a yiye kàanmucaa cyire karigii puni na, mii à cyi puni jwo yii á mà jwo cyi tèni li nɔ ke.

*Supyañi Jyañi Yesu sí nùru n-yîri nìnyinji na si mpa
(Macwo 24.29-31; Luka 21.25-28)*

²⁴ Nyε yyefuge kàntugo,
“Canja jyiini sí n-pyi numpire,
yinke saha mú sì raa bèn̄mε yige mε.

²⁵ Wərigii sí raa jcwu,
yire kakyanhala yaayi yi jye nìnyinji na ke, yire sí n-cún̄ηɔ
n-cún̄ηɔ n-yîri yi tateenyi i*.”

²⁶ Nyε lire tèni i, pi sí Supyañi Jyañi nya jahany i, u à yîri nìnyinji na ná fànbwəhe ná sìn̄ampe e.

²⁷ Lire kàntugo u sí u mèl̄εkεebii tun dijyeyi kàmpañyi sicyeyeyi puni na, pi i Kile nijcwənrībii wà piye na, mà lwó dijyeyi jùñke kà na mà sà nɔ ku sanjke na.

*Yii a kacyeen̄kii kàanmucaa
(Macwo 24.32-35; Luka 21.29-33)*

²⁸ Yii fizhiye cige kàanmucya a wíi kε! K'aha ηkénye nívonyo yige, maa fūn tèni ndemu i ke, yii maha jçè na nùngwəh'á byanhara.

* 13:25 Ezayi 13.10; 34.4

29 Lire pyiŋkanni na, yii aha mpa cyire karigii nya cyi i mpyi, yii i li cè na tèn'à byanhara, li bá à nò.

30 Sèeŋi na mii sí yi jwo yii á, mpíi pi a dá mii na ke, pire sí cyire karigii nya tapyige e†.

31 Nìjyiŋi ná jìŋke sí n-pa n-tòro, ŋka mii jwumpe sí n-kwôro fo tèekwombaa.

*Kile kanni u à Supyaŋi Jyaŋi Yesu tènuruni cè
(Macwo 24.36-44)*

32 Nde li jye Supyaŋi Jyaŋi nùruŋi ke, shin niŋkin jye a sìi ŋgemu u à u tènuruni ná u cannuruge cè mε. Ali Kile mèlεkεεbii ná Jyafooni jye a kuru canŋke cè mε. Tufoonj Kile kanni u à ku cè.

33 Yii a yiye kàanmucaa, yii i ŋkwôro jyii na, jaha na ye yii jye a u tèepani cè mε.

34 Li sí n-pyi mu à jwo nàŋi wà kùshe wu u à u pyenge karigii puni taa báarapyiibii na, maa yi jwo a waha pyenge jwøge tēnfoon'á, na u a ku kàanmucaa sèl'e, maa ŋkàre.

35-36 Lire pyiŋkanni na, yii bégele tērigii puni i, yii i ŋkwôro jyii na, bà pyengefoo si mpyi u aha mpa, u àha mpa yii ta yii i ŋwúuni mε. Jaha kurugo ye yàkoŋo u sí n-pa yo, jìjìŋe na yo, ŋkùuŋi mεeni na yo, jyege na yo, yii jye a cè mε.

37 Mpe mii sí n-jwo yii á ke, puru mii sí n-jwo pi sanmpii pun'á “Yii kwôro jyii na.”»

14

*Pi à vùŋŋo pwø Yesu na, si u bò
(Macwo 26.1-5; Luka 22.1-2; Yuhana 11.45-53)*

1 Cyi sanŋkii mpyi a kwôro canmpyaa shuunni, bilereŋkwoŋi kataanni ná bwúuruŋi niŋjirigembaaŋi kataanni sí nò. Kile sáragawwuubii jùŋufeebii ná Kile Saliyaŋi cyelentiibii mpyi na Yesu caa jçû ná cwðore e, si u bò.

2 Pi mpyi na yi yu piy'á: «Li jye a yaa li pyi kataanni tooy'e mε, lire baare e sùpyire sí n-cânra.»

*Ceeŋi wà à sìnme nùguntanga wumø wu Yesu jùŋke na
(Macwo 26.6-13)*

3 Yesu ná u cyelempyiibii na mpyi Bētani kànhe e, tògofoonj* Simø bage e. Mà pi yaha talyige e, ceenji wà à file u na ná lonġaracwol'e†, li mpyi a jî sìnmpε nùguntanga wumpe lonġara wumpe pà na‡. Maa cwooni jwøge kebe, maa sìnmpε nùguntanga wumpe wu Yesu jùŋke na.

† 13:30 Pii maha jwo: «nde tēni shiinbii sí cyire karigii nya tapyige e.» * 14:3 Pii na sōŋi na tēni i Yesu à kàre ŋge nàŋi yyére ke, u mpyi a cùuŋ'a kwð. † 14:3 Lire cwooni mpyi a yaa ná yaage k'e, kuru mεge jye: «alibatiri». ‡ 14:3 Puru sìnmpε mpyi a ta cige ŋgemu i ke, kuru mεge na jye «naridi».

⁴ Nye sùpyire ti mpyi ná Yesu i ke, ka tire tà si wá na ñkumni tiye shwáhol'e na: «Ñge ñkèegeñi jùñke ku ñye ñkire ye?

⁵ Mpe sìnmpé n'a mpyi a pére, pu mpyi na sí wyérenyahaga ta, si ntaha fòñfeebii tège. Pu lwáre mpyi na sí n-jà shin niñkin yyee niñkin báara sára kwò.» Ka pi i wá na ceenji fare.

⁶ Ka Yesu si pi pyi: «Yii láha ceenji na! Naha na yii ñye na u cêege ye? Kacenne u à pyi mii na.

⁷ Fòñfeebii ñye naha ná yii e tèrigii puni i, tèni ndemu ká yii táan ke, yii sí n-jà pi tège, ñka mii wi ke, mii sì n-pyi ná yii e tèrigii puni i mà dè!

⁸ Ceen'á u nimpyiini pyi. U à mii cyeere bégel'a yaha na fanñke sigiliš.

⁹ Sèenji na mii sí yi jwo yii á, Jwumpe Nintanmpe ká nò cyaga maha cyag'e ke, nde ñge ceen'á pyi niñjaa ke, lire sí n-jwo wani bà li si mpyi si ñkwòro sùpyire funñ'i mē.»

*Zhudasi à bégele si Yesu le cye e
(Macwo 26.14-16; Luka 22.3-6)*

¹⁰ Zhudasi Isikariyoti na mpyi cyelempyiibii ke ná shuunni i, ka uru si shà Kile sáragawwuubii jùñfueebii yyéere, maa yi jwo pi á na uru sí Yesu le pi cye e.

¹¹ Ka puru jwumpe si pi funñyi táan sèl'e, ka pi i wyéere jwò jya u á. Mà lwó lire tèni na, ka Zhudasi si wá na pyiñkanna caa si Yesu le pi cye e.

Kataanni jjiyñi karigii ñcwóñrñi kani

(Macwo 26.17-25; Luka 22.7-14, 21-23; Yuhana 13.21-30)

¹² Nye bwúuruñi niñjirigembaañi kataanni canñcyiige, Yahutuubii mpyi maha ntère na mpàbili pyi sáraga pi bilereñkwonji kurugo. Kuru canñk'à nò ke, ka Yesu cyelempyiibii si u yíbe: «Taa mu la ñye wuu u sà bilereñkwonji kataanni jjiyñi shwáho ke?»

¹³ Ka Yesu si pi pìi shuunni tun, maa yi jwo pi á: «Yii a sì kànhe e, yii sí n-bê ná nàñi w'e, u à lwáho kucwoo tugo. Yii i ntaha u fye e fo u aha sà jyè pyenge ñkemu i ke.

¹⁴ Yii aha sà nò wani, yii i yi jwo pyengefoon'á, na yii cyelentun'á jwo yii sà u yíbe, na bage ñkire e uru ná u cyelempyiibii sí kataanni jjiyñi lyí ye.

¹⁵ Yii aha kuru yibige pyi, uru nàñi sí batóonge niñyibabilini là cyêe yii na, l'à bégel'a jwò sèl'e. Lire babilini i, yii sí kataanni jjiyñi karigii cwóñrñ.»

¹⁶ Ka cyelempyiibii si ñkàre, pi à sà nò kànhe e ke, ka pi i sà yi ta Yesu jwuñkanni na. Ka pi i kataanni jjiyñi karigii cwóñrñ wani.

§ 14:8 Yahutuubil'á, sùpya ká ñkwù, pi mpyi maha nùguntanga wyere ná sìnme nùguntanga wumò tég'a urufoo tiri. Lire kyaa na, Yesu ñye ñke cyage e.

Yesu à jwo na uru cyelempyanji wà sí uru le cye e

17 Nyε yàkonk'á pa nɔ ke, ka Yesu si mpa ntɛɛn na lyí ná u cyelempyiibii ke ná shuunniŋi i.

18 Mǎ pi yaha njyìŋi na sɪncyan, Yesu à pi pyi: «Sèenji na mii sí yi jwo yii á, yii mp̄ii pi naha na lyí ná mii i ke, yii wà ninjin naha na sí n-pa mii le cye e.»

19 Ka puru jwumpe si cyelempyiibii yyahayi tanha sèl'e fo pi shin maha shin na u yíbili: «Mii wi la? Mii wi la?»

20 Ka Yesu si pi pyi: «Yii shiin ke ná shuunniŋi wà wi, nge cyege ku naha na mii woge e njyìŋi yaage e ke.

21 Supyanji Jyanji ŋkwùmbaa nyε mε, bà l'à séme u kyaa na Kile Jwumpe Semɛŋi i mε. Nka ŋgemu u sí n-pa u le cye e ke, urufoo wuun'à kèege! Urufoo zimbaanji mpyi na sí n-pwórwɔ u zinj na.»

Wwoŋεεge njyìŋi

(Macwo 26.26-30; Luka 22.15-20; 1 Kɔrenti Shiinbii 11.23-25)

22 Mǎ pi yaha pi i lyí, Yesu à bwúuruŋi lwó, maa fwù kan Kile á u kyaa na, maa u kwòŋ kwòŋ mǎ kan u cyelempyiibil'á, maa jwo: «Yii nge shwɔ a lyí, mii cyeere ti.»

23 Lire kàntugo maa fùŋɔcwokwuuni lwó, εɛzɛn sinmε mpyi l'e, maa fwù kan Kile á pu kyaa na, maa pu kan pi á, ka pi puni si pu bya.

24 Ka u u pi pyi: «Puru pu nyε mii sishange, tunmbyaare nivɔnnte Kile à le ke, tire sishange ki, nke k'à wu si ntaha shinnyahara ná Kile shwòhɔŋi yaa ke.

25 Sèenji na mii sí yi jwo yii á, mii saha si εɛzɛn sinmε bya mε, fo canŋke mii sí nùru pu bya Kile Saanre e ke.»

26 Nyε ka pi i Kile pèente myahigii cêe maa nta a fworɔ bage e, maa ŋkàre Olivye cire ŋanŋe ŋunji.

Yesu à jwo na Pyeri sí n-pa jwo na u nyε a uru cè mε

(Macwo 26.31-35; Luka 22.31-34; Yuhana 13.36-38)

27 Pi à nɔ wani ke, ka Yesu si pi pyi: «Yii puni sí n-fê si mii kanni yaha, ŋaha na ye y'à séme Kile Jwumpe Semɛŋi i “Mii sí mpànahanji bɔ, mpàkuruŋke puni sí n-caala*.”»

28 Ka Yesu si núr'a pi pyi: «Ŋka mii aha ŋè a fworɔ kwùŋi i tènì ndemu i ke, mii sí n-sà yii sige Galile kùluni i.»

29 Ka Pyeri si u pyi: «Pi sanmpii puni méε ká fê, maa mu yaha, mii kyaa bà mε.»

30 Ka Yesu si u pyi: «Sèenji na mii sí yi jwo mu á, ninjaa numpilage yabilinjì i, ŋkùpooŋi mɛɛni shɔnwuuni sí mu ta mu à jwo a nɔ tooyo taanre na na mu nyε a mii cè mε.»

* 14:27 Zakari 13.7

³¹ Ka Pyeri si núr'a u ɲwɔmɛɛni taha maa yi jwo a waha: «Pi mée ká mpyi na sí mii bò ná mu i, mii sì n-sì n-jwo na mii ɲye a mu cè mɛ.» Ka cyelempyiibii sanmpii puni si yire ninuyi jwo.

Yesu à Kile ɲáare Zhetisemani cikɔɔge e
(Macwo 26.36-46; Luka 22.39-46)

³² ɲye ka pi i nɔ cyage k'e, kuru mege ɲye Zhetisemani. Ka Yesu si u cyelempyiibii pyi: «Yii tɛɛn naha mà jwo mii u sà Kile ɲáare mɛyyere ke.»

³³ Ka u ninɲareɲi si ɲkàre ná Pyeri ná Yakuba ná Yuhana i. Ka yyetanhare ná funmpɛɛnre si sù u á.

³⁴ Ka u u pi pyi: «Mii funɲke naha a pɛn fo na ɲko si mii bò. Yii tɛɛn naha yii i ɲkwôro ɲyii na.»

³⁵ Ka u u ɲkàre yyaha yyére, maa uye wà ɲɲke na, maa Kile ɲáare, bà lire tɛni kyaage si mpyi si ɲjà ntòro u taan mɛ.

³⁶ U mpyi na ɲko: «Mii Tu Baba, li fànhe ɲye mu i mà jà a karigii puni pyi. Na shwɔ ɲke kyaage lwɔhe na. ɲka ma hà na ɲyii wuuni pyi mɛ, ma ɲyii wuuni pyi.»

³⁷ Lire kàntugo ka Yesu si núr'a pa u cyelempyiibii yyére, mà sà pi ta pi i ɲwúuni. Ka u u Pyeri ɲè, maa u pyi: «Simɔ, mu na ɲwúuni bɛ? Mu ɲye a jà a nde tɛni ninɲinɲi pyi ɲyii na ná mii i mà?»

³⁸ Yii tɛɛn ɲyii na, yii raa Kile ɲáare, bà yii si mpyi si fànha ta Sitaanninɲi na, u àha ɲkwò yii sòn ɲgà kapii na mɛ. Nàkaana baa, sùpyanɲi zòmbilin'à bégel'a yaha kacɛɲɲkii mɛɛ na, ɲka u fành'à à cyére.»

³⁹ Lire kàntugo ka Yesu si núr'a file yyaha yyére, maa wá na Kile ɲáare ná puru jwunumpe e.

⁴⁰ Ka u u núr'a pa u cyelempyiibii yyére mà pa pi ta pi à ɲɔɔ, pi mpyi na si n-jà ɲyiiigii múgo n-yaha mɛ. Nje pi sí n-jwo Yesu á ke, pi saha ɲye a cè mɛ.

⁴¹ Ka Yesu si núr'a kàre yyaha na, maa núr'a pa nɔ u cyelempyiibii na tontanrawoge e, maa pi pyi: «Yii saha na ɲwúuni la? ɲɔɔmp'à ta, tèn'à nɔ. Numɛ, Supyanɲi Jyanɲi sí n-le kapimpyiibii cye e.

⁴² Yii yîri, wuu raa sì, ɲaha na ye ɲge u sí mii le cye e ke, uru na naha naha.»

Yesu ɲcùɲi kani

(Macwo 26.47-56; Luka 22.47-53; Yuhana 18.3-12)

⁴³ ɲye mà Yesu yaha puru jwumpe na, ka Zhudasi si nɔ wani, uru na ɲye cyelempyiibii ke ná shuunninɲi wà. U mpyi a pa ná shinɲyaha'e, kàshikwɔɲɲwɔɔyi ná kàbiyi mpyi pire cye e. Kile sàragawwuubii ɲùɲufɛebii ná Kile Saliyanɲi cyelentiibii ná Yahutuubii kacwɔnribii pi mpyi a pire tun.

⁴⁴ Zhudasi u mpyi na sí u le pi cye e ke, uru mpyi a jwo a kan u cùveebil'á: «Yii aha mii ɲya mii à sùpyanɲi ɲgemu pûr'a cù maa

u shéere ke, urufoo wi. Yii i u cû, yii a sî, yii raa u kàanmucaa sèl'e.»

45 Pi à nɔ ke, ka Zhudasi si ntíl'a file Yesu na, maa jwo: «Wuu cyelentuŋi» maa u pûr'a cû.

46 Nyɛ ka sùpyire si cye taha Yesu na, maa u cû.

47 Ka Yesu cyelempanyi wà niŋkin si u kàshikwɔnŋwɔɔge wwû mà taha a Kile sáragawwuubii ñuñufembwɔhe báarapyiŋi niŋgenke kà kwɔn a cyán.

48 Ka Yesu si yi jwo pi á: «Yii à pa mii fye e ná kàshikwɔnŋwɔɔyi ná kàbiiyi i mpa ñcû, mu à jwo kakuumpyi u nyɛ mii.

49 Mii mpyi ná yii e canŋa maha canŋa. Mii mpyi maha sùpyire kâlali Kileñaarebage e, yii sí nyɛ a mii cû mɛ. Nka nde mpyiŋi sí Kile tûnntunmpii jwumpe fûnŋɔ.»

50 Ka u cyelempyiibii puni si fê, maa u yaha.

51 Nànjiiŋi wà u mpyi a taha u fye e, vâannto kanna u mpyi a taha a uye míginɛ. Ka pi i u cû vâanntoŋi na.

52 Ka u u láha u na, maa wá na fi u cípyire wuŋi.

Yesu na nyɛ yukyaabii cye e

(Macwo 26.57-68; Luka 22.54-55, 63-71; Yuhana 18.13-14, 19-24)

53 Mpii pi à Yesu cû ke, ka pire si ñkàre ná u e Kile sáragawwuubii ñuñufembwɔhe yyére. Kile sáragawwuubii ñuñufeebii puni ná Yahutuubii kacwɔnribii ná Kile Saliyaŋi cyelentiibii mpyi a piye bínni wani.

54 Mà pi yaha pi i ñkèege ná Yesu i, Pyeri à tèen laage e, marii sî pi fye e fo sáragawwuubii ñuñufembwɔhe pyenge e. U à sà nɔ ke, maa jyè pyenge e, maa ntèen sañcwɔnsigibii taan na uye ware.

55 Sáragawwuubii ñuñufeebii ná yukyaala kurunke shiinbii puni mpyi na kañuŋɔ caa si Yesu bò. Nka pi nyɛ a yaaga ta mɛ.

56 Shinjyahara mpyi na fini Yesu na, ñka pi jwumpe nyɛ a bê niŋkin na mɛ.

57 Píl'à pa yîri, maa fini na pir'à lógo na u à jwo:

58 «Mii sí sùpyire Kileñaarebage nivanrage cyán, sí núru ku faanra canmpyaa taanre funŋ'i sùpya baa.»

59 Puru mpe ñuñɔ taan sahanŋi, pi jwumpe nyɛ a jà a pyi niŋkin mɛ.

60 Ka sáragawwuubii ñuñufembwɔhe si yîri sùpyire shwɔhɔl'e, maa Yesu yíbe: «Mpe jwumpe puni p'à jwo mà yyaha tíi ná mu i ke, naha mu à cè p'e ye?»

61 Ka Yesu si fyâha fyii, u nyɛ a yaaga jwo mɛ. Ka sáragawwuubii ñuñufembwɔhe si nûr'a u yíbe: «Kile Niñcwɔnrɔŋi u nyɛ mu la? Kileni Niñcennj Jyanj u nyɛ mu la?»

62 Ka Yesu si u pyi: «Ɔɔn, mii wi! Yii sí Supyanji Jyanji nya u à tɛɛn Sinji Punifoo Kile kàniɛ cyɛge na, lire kàntugo yii mú sí u nimpanji nya nahanyi i, mà yîri nînyîni na.»

63 Yesu à puru jwo ke, ka sáragawwuubii ñùɲufembwòhe lùyiri wuɲi si u yabilinji vâanntinɲke cwɔn†, maa jwo: «Wuu saha nyɛ a tîge wà ñwɔjwumɔ kurugo mɛ.

64 Yii à u Kile mɛkɛɛge jwumpe lógo. Naha yii nyɛ na sônɲi ye?» Ka pi puni si ntɛɛn li taan na u à kapii pyi, na u mú s'à yaa u bò.

65 Ka pi si wá na ntilwòhe wàa u na, maa u yyahe pwɔ, maa kanɲkuruyo cyán u e, maa u yíbe: «Mu nyɛ a jwo na mu na nyɛ Kile tûnntunɲɔ mà? Nge u à mu bwɔn ke, uru mɛge yyere wuu á!» Ka pyɛnge saɲcwɔnsigibii si kantawahii bwɔn bwɔn u e.

Pyeri à jwo na uru nyɛ a Yesu cè mɛ

(Macwo 26.69-75; Luka 22.56-62; Yuhana 18.15-18, 25-27)

66 Lir'à Pyeri ta u mpyi ñwòhòntaan pyɛnge funɲke e. Ka Kile sáragawwuubii ñùɲufembwòhe báarapyicwɔɲi wà si mpa

67 Pyeri ta u u na ware, maa u yal'a wíi maa u pyi: «Mu mú mpyi ná Nazarɛti Yesu e!»

68 Ka Pyeri si yi kyáala maa jwo: «Ceewe, mpe mu na yu ke, mii nyɛ a puru cè mɛ.» Lire kàntugo ka Pyeri si fworɔ ntàani na mà sà yyéɛ tajyiɲwòge na, [ka ñkùpoɲi si mɛɛ sú.]

69 Lire kàntugo ka uru ceɛɲi ninuɲi si núr'a Pyeri nya kuru cyage e. Sùpyire ti mpyi wani ke, ka u u tire pyi: «Nge nàɲi nyɛ pi wà.»

70 Ka Pyeri si núr'a yi kyáala. Nyɛ tɛr'à pyi ke, mpii pi mpyi wani ke, ka pire si yi jwo Pyeri á: «Nàkaana baa, mu na nyɛ Yesu fyèɲwòhòshinɲi wà, naha na ye mu mú na nyɛ Galile kùluni shin.»

71 Nyɛ ka Pyeri si jwo: «Kampyi mii à nge nàɲi cè, Kile kà na yaha mɛ!»

72 Ka ñkùpoɲi si ntíl'a mɛɛ sú tozhònwogo. Ka Pyeri funɲke si ñcwo Yesu jwumpe niɲjwumpe na na: «Ñkùpoɲi mɛɛni shònwuuni sí mu ta mu à jwo a nò tooyo taanre na na mu nyɛ a mii cè mɛ.» Nyɛ ka Pyeri si wá na mɛɛ súu.

15

Pilati à Yesu yíbe

(Macwo 27.1-2, 11-14; Luka 23.1-5; Yuhana 18.28-38)

1 Kuru canɲke nyèsooge na, ka Kile sáragawwuubii ñùɲufeebii ná Yahutuubii kacwònrìbii ná Kile Saliyanji cyelentiibii ná yukyaala kurunɲke shiinbii sanmpii puni si piye bínni, maa

† 14:63 Yahutuubil'á, sùpya ká jwumɔ jwo Kile na, mpemu nyɛ a yaa pu jwo u na mɛ, mpii pi à puru jwumpe lógo ke, pire maha yîri maa pi vâanɲyi cwɔn.

wwò a jwo, maa Yesu cù a pwò maa ñkàre ná u e fànhafoonji Pilati á*

² Ka Pilati si u yíbe: «Yahutuubii Saannji u ñye mu la?» Ka Yesu si u pyi: «Mu aha jwo amuni yo.»

³ Ka Kile sáragawwuubii ñùñufeebii si tìgìre ñìnyahara cyán Yesu na.

⁴ Ka Pilati si núr'a u yíbe: «Tìgìre pí à cyán mu na ke, mu ñye a pà cè a jwo tire e mà?»

⁵ Yesu saha ñye a jwo mε. Ka lire si Pilati kàkyanhala sèl'e.

Yesu kataanmp' à cwònr'a yaha u mbòni na

(Macwo 27.15-26; Luka 23.13-25; Yuhana 18.39--19.16)

⁶ Yyee maha yyee Yahutuubii bilereñkwoñji kataanni n'a mpyi a nò, Pilati mpyi maha kàsujyi ñinjin yaha, ñge sùpyire mpyi maha ñáare u á ke.

⁷ Nànji wà, ná u mεge na mpyi Barabasi, uru mpyi a le kàsujyi i, ñaha na ye u ná u wwoñεεbii mpyi a cànra Ɔromu shiinbil'á, fo mà booro pyi.

⁸ Ka sùpyire si file Pilati na, maa u ñáare na nde u maha mpyi pir'á yyee maha yyee ke, na u lire pyi.

⁹ Ka Pilati si pi yíbe: «Li sí n-bê yii á, mii u Yahutuubii Saannji yige kàsujyi i la?»

¹⁰ U mpyi a cè na yinçyege na Kile sáragawwuubii ñùñufeebil'á Yesu le cye e.

¹¹ Nka Kile sáragawwuubii ñùñufeebil'á sùpyire sòn na ti Pilati ñáare u Barabasi yige kàsujyi i, u u Yesu yaha wani.

¹² Ka Pilati si núr'a pi yíbe: «Ñge yii na mpyi Yahutuubii Saannji ke, ñaha yii ñye na sònñi mii i mpyi uru na ye?»

¹³ Ka pi i jwo fànha na: «U kwòro cige na!»

¹⁴ Ka Pilati si núr'a pi yíbe: «Kapiini ndire u à pyi mà sà nò u bò ye?» Nka pi saha na kwuugii wàa fànha na, marii ñko: «U kwòro cige na!»

¹⁵ Pilati la mpyi si sùpyire ñyii wuuni pyi, maa Barabasi yige kàsujyi i, maa pi pyi pi à Yesu bwòn ná kàsorigil'e, maa u kan pi sà ñkwòro kworokworocige na.

Sòrolashiibil' à Yesu fwóhòrò

(Macwo 27.27-31; Yuhana 19.2-3)

¹⁶ Ka sòrolashiibii si ñkàre ná Yesu i pi tateenge e, maa sòrolashiibii sanmpii yyer'a pa,

¹⁷ maa vāanntinmbwòhò ñinyega† le u na, maa ñguro cín mà pyi saanra ñuntòñò mà tò u na.

¹⁸ Lire kántugo ka pi i wá na u fwóhòre, marii ñko: «Yahutuubii Saannji, wuu à mu shéere!»

* 15:1 Fànhafoonji Pilati kanni u mpyi na sí n-jà kuni kan pi kàsujyinji wà bò.

† 15:17 Vāanntinnyege»: Yahutuubii yyéere, pi mpyi maha kuru vāanntinñke jwoolo maha ñkan saanbii ná shinwooobil'á.

19 Marii u bwùun jùŋke e ná kàbiini i, marii ntilwøhe wàa u na, marii ninjkure sínni u taan, maa piye pyi mu à jwo pi na u père.

20 Pi à u fwóhør'a kwò ke, maa vàanntinmbwøhe ninjyεge wwù u na, maa u yabiliŋi vàanŋyi le u na, maa ŋkàre ná u e si sà ŋkwòro kworokworocige na.

Pi à Yesu kwòro cige na

(Macwo 27.32-44; Luka 23.26-43; Yuhana 19.17-27)

21 Nyε mà sòrolashiibii yaha pi i ŋkèεge ná Yesu i taboŋke e, pi à círi ná nàŋi w'e u à yíri sige e, u mεge mpyi Simò, Sirèni kànhe shin u mpyi u wi. Alεzandiri ná Urufusi yii tunji u mpyi u wi. Nyε ka pi i u kárama u à Yesu kworokworocige tugo.

22 Ka pi i ŋkàre ná u e cyage mεge ku jyε Gølikota ke, lire jwøhe ku jyε: «Nuŋkwøge Cyage.»

23 Pi à nò wani ke, maa wyεere tà le sinmpe e mà kan Yesu á u bya, ŋka u jyε a jεn'a ti bya mε.

24 Sòrolashiibil' à Yesu kwòr'a kwò ke, maa ŋkyaanlwooni tég'a u vàanŋyi táa piye na, bà pi puni si mpyi si pi nàzhannji cè mε.

25 U à kwòro cige na jyège tènì baacyεere wuuni na.

26 U à bò jùŋke ŋkemu na ke, cikwooni na pi mpyi na sí kuru séme ke, pi à lí séme kuru cyage e: «YAHUTUUBII SAANNJI».

27 Nàŋkaalii shuunni mpyi a kwòro ná Yesu i. Wà mpyi u kànŋke na, u sannji sí jyε u kàmèni na. [

28 Lire pyinŋkanni na, mpe p'à séme Kile Jwumpe Semèŋi i u kyaa na ke, pur'à fùŋŋo:

«U à tòrò ná kapimpyiibil'e.»]

29 Sùpyire nintorore mpyi maha u fwóhøre, marii jùŋyi kwòre, marii ŋko: «Mu u mpyi maha jwo na mu sí Kileŋaarebage cyán si ku faandre canmpyaa taandre e ke, mu u jyε amε la?

30 Mu yabiliŋi u maye shwò, maa ntíge kworokworocige na.»

31 Kile sáragawwuubii jùŋjufèebii ná Kile Saliyaŋi cyelentiibii mpyi na u fare, marii ŋko piy'á: «U à pìi shwò, maa mpyi u jyε a jà uye shwò mε.

32 Kile Nijcwønronŋi! Izirayeli Saanŋi! Mu aha jà a tíge ŋke cige na may'á, wuu sí n-dá mu na!» Mpii pi mpyi a kwòro u taan ke, pire mú mpyi na u fare.

Yesu kwùŋi

(Macwo 27.45-56; Luka 23.44-49; Yuhana 19.28-30)

33 Nyε canŋke mpyi a nò jùŋŋo ninji i, ka numpini si mpâl'a jyé kìnì cyeyi puni i, mà tère pyi fo mà sà byanhara yàkoŋke na.

34 Lire tènei i, ka Yesu si jwo fànha na: «Eloyi, Eloyi, lama sabakatani‡?» Lire jwòhe ku jye: «Mii Kilenji, mii Kilenji, jaha na mu à kàntugo wà mii á ye?»

35 Mpii pi mpyi wani ke, ka pire pìi si yire lógo, maa jwo: «Yii lógo! U naha na Kile túnntunji Eli yiri na u pa uru tège.»

36 Ka pire wà ninjin si fê a sà sicogo fyinme lùtanhage k'e, maa ku nórò kábii na, mà yaha Yesu jwòge taan, u u ku ta a shwònrò. Maa jwo: «Yii u yaha wani, wuu a wíi kampyi Eli sí n-pa u tírige nke cige na.»

37 Ka Yesu si núr'a sêe fànha na, ka u múnaani si fworu u e.

38 Jye ka Kilejaarebage táataa vèanñke si jcwòn ninke e, mà lwó ninji na fo jwòh'i.

39 Jye Jromu sòrolashiibii yyaha yyére shinji u mpyi a yyére Yesu yyaha na ke, u à ta naha u kwùnkanni jya ke, ka u u jwo: «Nàkaana baa, nge nàni mpyi Kile Jyanji.»

40 Cyee kurunjo mpyi a yyére laage e, marii wíi. Mariyama u mpyi na yíri Magidala kànhe e ke, ná Mariyama, u jye Yakuba bilere ná Zhoze nunji ke, ná Salome mpyi pi e.

41 Pire cyeebii pi mpyi a taha Yesu fye e mà u yaha Galile kùluni i marii u tère. Cyee nijyahamii mú mpyi wani, pi mpyi a taha u fye e mà kàre Zheruzalemu kànhe e.

Yesu ntòni kani

(Macwo 27.57-61; Luka 23.50-56; Yuhana 19.38-42)

42 Jye yàkonke mpyi a nò a kwò, ka pi i wá na canñonke bégeli, lire jwòhe ku jye: kuru canja nùmpañja mpyi canñonke.

43 Arimati kànhe shinji Yusufu, uru na mpyi yukyaala kurunke sêe shinji wà. U cyege mpyi a taha Kile Saanre tèepani na. Ka uru si jùnjò waha maa nkàre Pilati yyére si Yesu buwuñi jáare u á.

44 Pilati à Yesu kwùni lógo ke, l'à u pàa, ka u u sòrolashiibii yyaha yyére shinji yyer'a pa yibe kampyi u tèekwuun'à mò.

45 Tènei i sòrolashiibii yyaha yyére shinji'à Pilati pyi na Yesu à kwù ke, ka u u kuni kan Yusufu á na u sà u tírige kworokworocige na.

46 Ka Yusufu si vèanvyinge shwò, maa Yesu buwuñi tírige kworokworocige na, mà le k'e, mà sà ntò fanñke e. Kuru fanñke mpyi a tùgo kafaaga na. Ka u u kafaabwòhò kùunkul'à pa ntò fanñke jwòge na.

47 Magidala Mariyama ná Zhoze nunji Mariyama mpyi na Yesu buwuñi tasinnage wíi.

‡ 15:34 Yesu na nkúwuli Arameni shéenre e. Tire shéenre e, Eloyi jwòhe ku jye: «Mii Kilenji». Mpii pi jye pi jye na tire shéenre nùru me, pire maha sònni na Kile túnntunji Eli Yesu jye na yiri. Yahutuubii pìi na sònni na, ná Eli jye a kwù me, na sùpya ká mpyi kyaage e, na u sí n-pa urufoo shwò (2 Saanbii 2.1-12).

16

Yesu à jè a fworò kwùnjì i

(Macwo 28.1-8; Luka 24.1-12; Yuhana 20.1-10)

¹ Nye canḡḡk'á tòro ke, Magidala Mariyama ná Yakuba nunjì Mariyama ná Salomé, ka pire mú taanre si ḡkàr'a sà sinme nùguntanga wumḡ shwḡ si ntèḡe Yesu buwuḡjì tiri.

² L'à pyi cibilaage canḡcyiige* ḡyèsḡḡge na. Tèni i pi à nḡ kafaage fannḡke na ke, canḡa ḡyiini mpyi na fwore.

³ Pi ninḡkaribii mpyi na ḡko piy'á: «Jofoo u sí n-pa kafaabwḡhe kùḡḡkuu n-láha wuu á fannḡke ḡwḡge na ye?»

⁴ Pi à ta naha pi ḡyiigii yîrige ke, ka pi i kafaabwḡhe ta k'á kùḡḡkul'a lwḡ fannḡke ḡwḡge na. ⁵ Pi à nḡ wani ke, maa ḡyè fannḡke e, mà nàḡjiiwe ḡya u à vāanvyinge le, mà tèen kàniḡke na, ka cyeebii si fyá sèl'e.

⁶ Ka nàḡjiinjì si pi pyi: «Yii àha vyá me. Nazarḡti Yesu pi à kwòro cige na ke, uru yii na ḡcaa la? U à jè a fworò kwùnjì i, u ḡye naha me. Yii u buwuḡjì tasinnage wíi.

⁷ Yii sà yi jwo Pyeri ná cyelempyiibii sanmpil'á “U à kàr'a sà yii sige Galile kùluni i. Yii sí sà u ḡya wani, bà u à fyánha a yi jwo a yaha me.”»

⁸ Nye ka cyeebii si fê a fworò fannḡke e. Pi puni mpyi a fyá fo na ḡcyèenni. Li funmpèen'á pi pyi pi ḡye a ḡen'a yaaga jwo sùpya á me.

Mpiimu na Yesu à uye cyêe ke

(Macwo 28.9-10, 16-20; Luka 24.13-49; Yuhana 20.11-23;

Kapyiḡkii 1.6-8)

⁹ Yesu à jè a fworò kwùnjì i cibilaage canḡcyiige ḡyèsḡḡge na ke, Magidala Mariyama na u à fyánha a uye cyêe, ḡge e Yesu à jínabii baashuunninjì kàr'a yige ke.

¹⁰ Ka uru ceenji si ḡkàr'a sà yi jwo Yesu fyèḡwḡhḡshiinbil'á. Pi mpyi a tèen yyetanhare e, marii myahigii súu.

¹¹ Nka tèni i pi a lógo na Yesu à jè a fworò kwùnjì i, na u wá ḡyii na, na Mariyama à u ḡya ke, pi ḡye a sàa dá me.

¹² Lire kàntugo Yesu à uye kèenḡ'a cyêe u fyèḡwḡhḡshiinbii pìi shuunni na mà pi yaha pi i ḡkèeḡge sige e.

¹³ Ka pire si núr'a pa yi jwo pi sanmpil'á, ḡka pire mú saha ḡye a dá me.

¹⁴ Kàsanrage na, Yesu à uye cyêe u cyelempyiibii ke ná ninḡkinḡjì na mà pi yaha pi i lyí. U à pi faha pi dánabaare na, ḡaha na ye mpìi pi à u ḡya u à jè a fworò kwùnjì i, maa mpyi ḡyii na ke, u cyelempyiibii ḡye a ḡen'a dá pire ḡwumpe na me.

* 16:2 Yahutibil'á cibilaage canḡcyiige ku ḡye kárinjì.

¹⁵ Puru ɲwɔhɔ na, ka Yesu si pi pyi: «Yii a sɪ dɪɲyɛɲi ɲùɲyi puni na, yii s'a Jwumpe Nintanmpe yu sùpyire pun'á.

¹⁶ ɲgemu ká dá pu na, maa batize ke, urufoo sí nùmpañja ta, ɲka shin maha shin u à pu lógo, maa mpyi u ɲyɛ a dá pu na mɛ, Kile sí urufoo tùn.

¹⁷ Mpii pi à dá mii na ke, pire sí raa kakyanhala karigii ɲcyiimu pyi ke, cyire cyi ɲyɛ: pi sí raa jínabii kàre, pi sí raa yu shɛɛnre tabɛr'e,

¹⁸ pi sí raa wwòobii cwôre, ɲka pi sɪ raa yaage pyi pi na mɛ. Pi méɛ ká bàha bya, ku sɪ n-jà kapii pyi pi na mɛ. Pi sí raa cyeyi tare yampii na, s'a Kile ɲáare pi na pi raa ɲcùuɲi.»

Yesu à kò a dùgo ɲìɲyìɲi na

(Luka 24.50-53; Kapyiɲkii 1.9-11)

¹⁹ Kafoonɲi Yesu à puru jwumpe puni jwo a kwò ke, ka Kile si u kò a dùruugo ɲìɲyìɲi na, ka u u sà ntèɛn Kile kàniɲɛ cyɛge na.

²⁰ ɲyɛ ka u cyelempyiibii si ɲkàr'a sà a Jwumpe Nintanmpe yu cyeyi puni i. Kafoonɲi mpyi maha pi tère báaraɲi puni i, kakyanhala karigii pi mpyi maha mpyi Yesu mɛge na ke, cyire mpyi maha fànha kaan pi jwump'á, mà li cyêe na sèe wi.]

Luka Jwumpe Nintanmpe Jwuṅkanni Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè sémeṅi funṅo jwumpe e ke

Luka na mpyi wempyi, Yahutu bà u mpyi u wi me. Mpii pi nyε pi nyε Yahutuu me, Luka la mpyi si Kile Jyaṅi Yesu kyaa jwo pir'á. Lire kurugo mpii pi à Yesu nya maa lógo u jwò na ke, u à file pire na maa Yesu karigii yyaha cya pir'á.

Yesu à si fòṅofee pyenge. Mpànahabii pi à sù mpànahabii ke, pir'á u zìṅ'a fyànha a jwo. Kile nyε a sùpya pwóṅṅo sùpya na me, u à jwo na shin maha shin u à uye cè kapimpyiṅe maa jεε Yesu na ke, urufoo sí nùmpañṅa ta. Fòṅofeebii ná yampii ná nàṅkopyire ná lenkwucyeebii ná círìmpii ná zàmpεεnbii ná supyishinji sanji u mpyi u nyε laage e pil'á me, pire puni kyaa mpyi a táan Yesu á. Tèni i Yesu à kwòro cige na ke, mpii pi à u kwòro ke, u à Kile jáare na u yàfa pire na.

Yesu à jè a fwooro kwùṅi i ke, u à uye cyêe u cyelempyiibii na, maa pi pyi na pi tēn Zheruzalemu kànhe e, pi i Kile Munaani sige, Kile mpyi a lire ndemu jwòmeε lwó pi á ke. Yesu à puru jwo ke, maa dùg'a kàre nìjyinjì na, pi jyii na.

Karigii cyi à pyi lire kàntugo ke, Luka à cyire séme sémeṅi waber'e, uru mege na nyε: «Yesu Tunntunmpii Kapyiṅkii Semεṅi».

Luka sémeṅi kasemēni

¹⁻³ Yyaha yyére shinṅi Tofli, karigii cyi à pyi naha wuu yyére ke, cyire cyi mii nyε na sémeṅi si ntun mu á. Shinjyahara mú à cyii séme cyire karigil'e, mà tàanna ná sùpyire cyi jwuṅkanni i, mpiimu jyii na cyi pun'à pyi ke, ná pire pi à pa mpyi Jwumpe Nintanmpe jwufeebii ke. Lire e mii mú à li ta kacεnne maa cyi yyaha cya fo cyi tasiige e maa cyi yal'a séme si ṅkan mu á,

⁴ bà mu si mpyi si li cè na karigii cyi à jwo mu á ke, na cyire na nyε sèe me.

Kile mèlεkeṅi wà à Yuhana Batizelipyinjì zinjì kyaa jwo

⁵ Tèni i Eròdi mpyi Zhude kùluni saanṅi ke, Kile sáragawwuṅi wà na mpyi Abiya u sáragawwukuruṅke e, u mege mpyi Zakari. U cwonji mpyi Aron tùluge shin, u mege sí mpyi Elizabeti.

⁶ Pi mú shuunninjì mpyi a tíi Kafoonji Kile yyahe taan, pi mpyi a u jwòmeēni cù karigii puni i, marii u tonji kurigii puni jáare.

⁷ Nka pyà mpyi pi á me, jaha na ye Elizabeti mpyi cijirinje. U ná u poonji mú sí mpyi a lyε a kwò.

⁸ Canŋka Zakari mpyi sáragawwubaaraŋi na Kile yyahe taan, naha na ye màhani mpyi a nɔ pi sáragawwukurunŋke na.

⁹ Mà tàanna ná sáragawwuubii làdaabil'e, pi mpyi maha ŋkyaanlwooni tég'a sáragawwuŋi wà cwɔɔnrɔ, ur'a sì jyè Kileŋaarebage funŋke e maa wusunani súgo. Nyɛ ka kuru canŋke wunŋi si mpa bê Zakari na.

¹⁰ Mà u yaha u u wusunani súuge, sùpyire puni mpyi ntàani na na Kile jáare.

¹¹ Ka Kafoonŋi Kile mèlekɛŋi wà si mpâl'a fworɔ Zakari na, maa yyére wusunani tasogoge kàniŋe cyage na. ¹² Zakari à u jya ke, maa fyá sèl'e.

¹³ Ka mèlekɛŋi si u pyi: «Ma hà vyá mɛ Zakari, Kile à mu narege lógo. Mu cwonŋi Elizabeti sí mu kan pùnambile na, maa li mɛge le Yuhana.

¹⁴ Uru pyàŋi zinj kani sí n-pyi mu á funntanga ná múguro kyaa. Li mú sí n-pyi shinŋyahara á funntanga kyaa,

¹⁵ naha na ye u sí n-pyi shinbwo Kafoonŋi Kile yyahe taan. U sì raa sinmpe pà tufiige byii mɛ. Kile Munaani sí u jŋi tɛrigii puni i, ali mà u yaha zimbaa.

¹⁶ U sí Izirayeli shiinbii niŋyahamii yyaha kɛɛnŋe Kafoonŋi pi Kilenŋi á.

¹⁷ U kapyiinŋkii sí n-pyi Kile túnntunŋiEli wogigii fiige. Bà Kile Munaani mpyi a fyánha a fánhe kan Eli á mɛ, amuni li sí fánhe kan u á, u u Kafoonŋi kuni bégele, u u tiibii ná pyiibii shwòhɔŋi yaa. Mpii pi à jùŋɔ kyán Kile na ke, u sí pire kɛɛnŋe n-pyi shintiilii, si supyishinj wà bégele njaha Kafoonŋi yyaha na.»

¹⁸ Ka Zakari si jwo mèlekɛŋ'á: «Di mii sí puru sèenŋi cè n-jwo ye? Naha kurugo ye mii ná na cwonŋi shɛŋ'á tòro zi taan.»

¹⁹ Ka mèlekɛŋi si u pyi: «Mii u jnyɛ Gabiriyeli. Mii u jnyɛ Kile taan u túnnture laage e. U à mii tun mii u pa mpe jwumpe nintanmpe jwo mu á.

²⁰ Mu jnyɛ a jɛn'a tɛɛn mii jwɔmugure taan mɛ, mà li ta nde mii à jwo mu á ke, li sí n-pyi li tɛɛpyil'e. Lire kurugo mu sí n-pyi búbu, mà lwó numɛ na fo mà sà yaa ná li tɛɛpyiini i.»

²¹ Lire tɛni mpyi a sùpyire puni ta ti i Zakari sigili na ŋkànre, naha na ye u mpyi a mɔ Kileŋaarebage funŋke e. U mɔŋi mpyi a pi puni pàa.

²² U à jà a pa fworɔ ke, ka u u mpyi búbu, u jnyɛ a jà a jwo ná pi e mɛ, ka pi i jɛcè na Kile à kani là cyèe u na Kileŋaarebage funŋke e. Ka u u wá na yu ná cyeyi i.

²³ Jnyɛ Zakari sáragawwubaaraŋi canmpyaagil'à fùnnɔ ke, ka u u ŋkàre pyɛngɛ.

²⁴ Canmpyal'à tòro ke, ka u cwonŋi Elizabeti si laa ta, maa ŋwòhɔ yijnyɛ kanŋkuro funŋ'i. Maa jwo uye funŋ'i:

25 «Kile à ɲwɔ mii na ná nde e de! U à mii pyítambaani silege láha mii na sùpyire ɲyii na.»

Kile mèlekeɲi wà à Yesu ziji kyaa jwo

26 Nyɛ Elizabeti laani yinɲe baani woge e, ka Kile si u mèlekeɲi Gabiriyeli tun Galile kùluni kànhe kà na, ku mege ɲyɛ Nazareti.

27 Pùcwɔɲi wà u mpyi wani, u mege mpyi Mariyama. Saanɲi Dawuda tùluge shinɲi Yusufu tàcwo u mpyi u wi.

28 Ka mèlekeɲi si jyè uru pùcwɔɲi yyére, maa jwo: «Mii à mu shéere, Kafoonɲi Kile à ɲwɔ mu na maa mpyi ná mu i.»

29 Ka puru jwumpe si Mariyama funɲɔ wwɔɔɲɔ sèl'e, ka u u wá na uye yíbili uru fwùɲi ɲùɲke na.

30 Ka mèlekeɲi si yi jwo u á: «Ma hà vyá mɛ Mariyama, Kile à ɲwɔ mu na.

31 Mu sí laa ta, li sí n-si pùnambile, maa li mege le Yesu*.

32 U sí n-pyi shinbwo, u mege sí n-le Kilenɲi nìɲyi wuɲi Jyanɲi. Kafoonɲi Kile sí u tulyage Dawuda saanre fànhe kan u á.

33 U sí n-pyi Yakuba shinɲi† ɲùɲɔ na fo tèekwombaa. U fànhe sì n-kwò mɛ.»

34 Ka Mariyama si yi jwo mèlekeɲi'á: «Di lire sí n-pyi n-jwo ye? Naha kurugo ye mii sàha ɲkwò a nò cè mɛ.»

35 Ka mèlekeɲi si u pyi: «Kile Munaani sí n-pa n-tèen mu ɲuɲ'i. Kilenɲi nìɲyi wuɲi u síɲi sí n-pyi mbyime fiige mu ɲuɲ'i. Lire kurugo pyàɲi mu sí n-si ke, uru sí n-pyi Kile wu, u mege sí n-le Kile Jyanɲi.

36 Mu cìmpworocwɔɲi Elizabeti, uru nìɲjyɛɲkwɔɲi mú à laa ta, u sí pùnambile si. Sùpyire mpyi na uru ɲgemu sòɲɲi cijirinɲe ke, u laani yibaani woge ku ɲyɛ ɲke.

37 Sèɲɲi na, kyaa ɲyɛ na Kile jìni mɛ.»

38 Ka Mariyama si yi jwo u á: «Kafoonɲi bilicwo u ɲyɛ mii, Kile u li pyi mii á bà mu à yi jwo mɛ.» Ka mèlekeɲi si yîri u taan maa ɲkàre.

Mariyama à sà fworu u cìmpworocwɔɲi Elizabeti na

39 Cyire canmpyaagil'e, ka Mariyama si yîr'a fyâl'a kàre ɲaɲyi kùluni i, Zhude kànhe kà na.

40 Maa jyè Zakari pyɛnge e, maa Elizabeti shéere.

41 Tèni i Elizabeti à Mariyama fwùɲi lógo ke, ka u pyàɲi si ɲyàha u funɲke e. Ka Kile Munaani si Elizabeti ɲí,

42 ka u u jwo fànha na Mariyama á: «Kile à jwó le mu á mà tòro cyeebii puni taan! Pyàɲi mu sí n-si ke, Kile sí jwó le ur'á mú!

43 Jo u ɲyɛ mii, fo mii Kafoonɲi nuɲi yabilinɲi u pa mii yyére ye?

* 1:31 Yesu mege ɲwɔhe ku ɲyɛ: «Kafoonɲi Kile u ɲyɛ Shwofoonɲi.» † 1:33 Yakuba shiinbii pi maha mpyi Izirayeli shiinbii.

44 Naha kurugo ye mii sí yi jwo mu á, tènei i mii à mu fwùñji lógo ke, funntang'à mii pyàñi pyi u à nyàha mii funñke e.

45 Mu wuun'à jwɔ, naha na ye kani jwɔmɛɛni Kafoonji Kile à lwó mu á ke, mu à jɛn'a dá lire na.»

Mariyama à Kile kêe

46 Nyɛ ka Mariyama si jwo:

«Mii à Kafoonji Kile kêe ná na zòmbilini puni i,

47 mii funñke naha a táan sèl'e mii Shwofoonji Kile kurugo.

48 Naha na ye mii u nyɛ u bilicwoñji ke,

u à jɛn'a jwɔ mii na, maa kacɛnne pyi mii na,

mii ná na cyɛɛmpe puni i.

Mà lwó numɛ na,

tìñji nimpañi sùpyire puni sí n-pa raa ñko na mii wuun'à jwɔ.

49 Naha kurugo ye Kile Sinji Punifol'à kabwòhii pyi mii á,

u mɛg'à táan.

50 Mpii pi maha fyáge u na ke,

u maha pire jùñaara taa tèrigii puni i, maa kacɛnñkii pyi pi á.

51 U maha kakyanhala karigii pyi

ná u cyɛge fànha nyahaga woge e.

Mpii pi nyɛ ná yàmpeente funñke e ke,

u maha pire tìn a caala.

52 U maha fànhafeebii tìrig'a lwó pi fànhe jwùñ'i,

mpii pi à piye tìrige ke, u maha pire dùrugo.

53 U maha yacɛñyi kaan kategefeebil'á fo maha pi funñyi

jíñɛ.

U maha nàfuufeebii cyɛngaya wuubii yare pi i ñkèɛge.

54-55 Nwɔmɛɛni u mpyi a lwó wuu tulyey'á ke, u à lire fùññɔ.

U à pa u báarapyiibii Izirayeli shiinbii tɛge

U maha kacɛnñkii pyi Ibirayima

ná u tùlug'á tèrigii puni i.»

56 Nyɛ ka Mariyama si ñkwôro Elizabeti yyére fo mà nɔ yinyɛ

taanre fiige na, lire kântugo maa núr'a kàre u kànhe na.

Yuhana Batizelipyiñi ziji kani

57 Nyɛ Elizabeti tètigen'à pa nɔ ke, ka u u si pùnambile.

58 Tènei i Elizabeti tɛɛñɛɛbii ná u cìnmpyiibil'á lógo na Kafoonji

Kile na wá à kacɛnne nimbwoo pyi u na ke, ka li i mpyi u ná pi

á funntanga nimbwòhɔ.

59 Pyàñi ziji canmpyiibaatanrewuuni na, ka pi i ñkàre u takwonge e. Pi la mpyi si u tunji Zakari mɛge le u na,

60 ka pyàñi nuñi si jwo: «Ñnhɔ, u mɛge sí n-le Yuhana.»

61 Ka pi i u pyi: «Ñka kuru mɛge fiige nyɛ mu sùpya na mà de!»

62 Ka pi i Zakari búbu wuñi kà, maa u yíbe pyàñi mɛge na.

⁶³ Ka u u pi pyi pi kwɔɔgo lwɔ a kan ur'á. Pi à pa ná k'e ke, ka u u yi séme ku na: «Pyàñi mege sí n-le Yuhana» ka li i pi puni pâa.

⁶⁴ Nyε lire tèenuuni i, ka Zakari njini si sànhà, ka u nwɔge si múgo, ka u u wá na yu marii Kile père.

⁶⁵ Ka cyire karigii si u tɛɛnɛɛbii ná u kwùumpe shiinbii kàkyanhala, fo mà sà nɔ Zhude njanyi cyeyi kànyi puni na. Pi puni mpyi na cyire karigii shɛɛnre yu pi bàrànwɔyi i.

⁶⁶ Ka lire kani lógofebii puni si li yaha piye funɛ'i, marii sônñi li na. Pi shin maha shin mpyi na uye yíbili: «Ŋge pyàñi sí n-pyi njaha shi bɛ?» Sèenji na, Kafoonji Kile cyεge mpyi ná u e.

Zakari à Yesu mpani kyaa jwo

⁶⁷ Nyε ka Kile Munaani si pyàñi tunji Zakari jî, maa u pyi u à mpe jwumpe jwo:

⁶⁸⁻⁶⁹ «Wuu Kafoonji Kile kêe,

Izirayeli shiinbii u Kilenji,

naha na yε u à Shwofoo njɛɛnɛ yige

u báarapyiñi Dawuda tùluge e mà kan wuu á.

U à pa si mpa u shiinbii tège

si pi jùñɔ wwû bilere e.

⁷⁰ Uru shɛɛnre Kile tùnntunmpii mpyi a jwo fo tèemɔni i

⁷¹ na u sí wuu yige wuu zàmpeɛnbii cye e,

wuu kyal'à pɛn mpiimu á ke, si wuu shwɔ pire na.

⁷² Lire cye kurugo, u à kacɛnɛ pyi wuu tulyeyi na.

Nde u mpyi a jwo u tunmbyaare tooy'e ke, u à lire pyi.

⁷³⁻⁷⁴ U mpyi a nwɔmɛɛni ndemu lwɔ wuu tulyage Ibirayima á,

na u sí wuu yige wuu zàmpeɛnbii cye e,

bà wuu si mpyi s'a uru père fyagara baa mɛ,

u à lire pyi.

⁷⁵ Kile à lire pyi bà wuu si mpyi s'a katiigii pyi u yyahe taan,

si ntaha uru kanni fye e wuu shìñi puni i mɛ.»

⁷⁶ Lire kàntugo ka Zakari si jwo u pyàñ'á:

«Mii pyàñi, pi sí n-pa raa mu pyi Kilenji nìnyi wuñi tùnntunñi, njaha na yε mu sí n-pa njara Kafoonji yyaha na, si u kuni yaa.

⁷⁷ Mu sí yi yyaha jwo Kile wuubil'á na

u sí pi kapegigii yàfa pi na, si pi shwɔ.

⁷⁸ Wuu Kilenji jùñaare ná u kacɛnɛkii kurugo,

u à bènmpe yige wuu á mà yîri nìnyiñi na, mu à jwo canña jyiini niwvorovɔnni.

⁷⁹ Mpii pi mpyi a tèen kwùñi numpini i ke, u à bènmpe yige pir'á.

U à yyeninñke kuni le wuu taan.»

⁸⁰ Nyε uru pyàñi mpyi na lyεge, Kile Munaani sí i fànhe kaan u á. Ka u u ñkwôro sige funñke e fo mà sà nɔ u tèecyeeni na Izirayeli shiinbii na.

2

Yesu ziji kani

(Macwo 1.18-25)

¹ Nyε tɛni là à pa nɔ, ka saanbwôhe Ogusiti si tũnturo tun na sũpyire puni meyi yi sɛme.

² Lire l'à pyi mɛsemɛni ñjɛyiini, l'à pyi mà Kirinisi ta Siri kɛni ñũñɔ na.

³ Sũpyire puni mpyi na si na pi meyi sɛmɛni pi tukanyi na.

⁴ Ka Yusufu si yĩri Nazareti kànhe e Galile kũluni i mà kàre saanñi Dawuda kànhe na, Betilɛhemu i, Zhude kũluni i, ñaha na yɛ Yusufu mpyi Dawuda tũluge sũpya.

⁵ U ná u tàcwɔñi Mariyama mpyi a kàre wani meyi zɛmɛñi kurugo. Mariyama laa wuñi u mpyi.

⁶ Mà pi yaha Betilɛhemu i, ka Mariyama laani tɛsini si nɔ.

⁷ Ka u u jyanñi ñjɛyiini si, maa u le vãnnyyi i mà sɛnniñe yatɔre yabyage funñ'i, ñaha na yɛ pi mpyi a tatirige ta nãmpwuunbii tashwãnge e mɛ.

Kile mɛlɛkɛñi wà à Yesu ziji kyaa jwo mpànahabii pìl'á

⁸ Nyε mpànahabii pìi na mpyi puru kwũumpe e. Pi mpyi maha shwũun ñyii na sige e, marii pi mpàabii sañcwãnni sigili.

⁹ Ka Kafoonji Kile mɛlɛkɛñi wà si uye cyɛe pi na, ka Kafoonji Kile sɛnampe bɛɛnmpe si mĩni kuru cyage e mà pi kwũulo, ka pi i fyá sèe sèl'e.

¹⁰ Ka mɛlɛkɛñi si yi jwo pi á: «Yii àha vyá mɛ, mii sí múguro kyaa nimbwoo jwo yii á, lire sí n-pyi yii shiñi puni wuu.

¹¹ Nijjaa numpilage yabilinji i, Shwofol'à si yii á Dawuda kànhe na. Uru u nyε Kile Nijcwãnrɔñi ná Kafoonji.

¹² Amɛ yii sí li cè, yii sí pɛnmpɛnyɛga ta pi à le a sɛnniñe vãnnyyi i yatɔre yabyage k'e.»

¹³ Lire tɛni i, ka mɛlɛkɛkurunɔ nimbwôhɔ si mpâl'a pa bínni uru mɛlɛkɛñi taan, marii Kile pɛre na:

¹⁴ «Pèente ti taha Kile na ñnyinji na.

Mpii kyaa l'à táan Kile á ke, yɛñinñke ku pyi ñinñke na pire shwôhól'e.»

¹⁵ Tɛni i mɛlɛkɛɛbil'à yĩri mpànahabii taan mà dùgo ñnyinji na ke, ka mpànahabii si yi jwo piy'á: «Yii a wá, wuu u shà Betilɛhemu i, Kafoonji Kile à wuu pyi wuu à kani ndemu cè ke, wuu u sà lire wii.»

¹⁶ Ka pi i fyâl'a kàr'a sà Mariyama ná Yusufu ta wani, maa pɛnmpɛnyɛge nizinnage ñya yatɔre lùbyakwãge funñ'i.

17 Pi à pìnmpinnyege nya ke, jwumpe Kile mèlekenji mpyi a jwo pi á ku kyaa na ke, ka pi i puru puni jwo,

18 ka li i mpyi kakyanhala pu lógofeebii pun'á.

19 Nka Mariyama wi ke, ur'à cyire karigii yaha u yákiliñi na, marii sônñi cyi na.

20 Lire kântugo ka mpànahabii si núr'a kàre pi tayirige e, pi mpyi na Kile père marii u kère pi karigii nindogogii ná niñyagii kurugo. Cyire karigil'à pyi bà Kile mèlekenji mpyi a cyi jwo mε.

Pi à kàre ná Yesu pìnmpinnyε wuñi i Kileñaarebage e

21 Pyàñi canzege canmpyibaatanrewuuni na, ka pi i u kwòn, maa u mεge le Yesu. Kile mèlekenji mpyi a kuru mεge le pyàñi na mà jwo u nuñi u u laani ta ke.

22 Nyε mà tàanna ná MusaSaliyañi i, sìiveente canmpyaagil'à kwò ke, ka Yusufu ná Mariyama si ñkàre Zheruzalemu kànhe e ná pyàñi i mà sà ñkan Kafoonji Kile á,

23 bà l'à séme Kafoonji Kile Saliyañi i na: «Pùnampyire niñcyiire puni sí n-pyi Kafoonji Kile woro*.»

24 Sárage kyaa Kafoonji Kile mpyi a jwo Saliyañi i mà yyaha tíi ná sìivoonji tufeempe kani i ke, pi à kuru wwú mú. Kuru sárage ku mpyi: «Sanmpanra shuunni, lire nyε mε sanmpanmpwəɔñjaara shuunni†.»

25 Nàñi wà na mpyi wani Zheruzalemu i, u mεge mpyi Simiyòn. U mpyi a tíi maa fyáge Kile na. U mpyi na Izirayeli shiinbii Tεgefoonji mpanji sigili. Kile Munaani mpyi ná u e.

26 L'à li cyêe u na na u sì n-kwû ná u nyε a Kafoonji Kile Niñcwəɔnɔñi nya mε.

27 Nyε tènì i Yesu sifeebil'à sà nɔ ná u e Kileñaarebage e Kile Saliyañi karigii mεε na ke, ka Kile Munaani si Simiyòn yyaha cù a lèñε Kileñaarebage e.

28 Ka u u pìnmpinnyege cù u cyeyi i, maa Kile kêe na:

29 «Kafoonji Kile, mii u nyε mu báarapyiñi ke, numε mu sí n-jà mii yaha mii u kwû yyeñiñke e, nde mu à jwo ke, mu à lire pyi a kwò,

30 jaha na yε Shwofoonji mu à tun ke, mii nyiin'à uru nya niñjaa.

31 Nge mu à kan diñyεñi sùpyire shiñi puni kurugo ke,

32 u sí n-pyi bèenmε mpemu pu sí mu cyêe supyishinji puni na ke,

Izirayeli shiinbii pi nyε mu wuubii ke, si pire mεge pyi ku táan.»

33 Puru jwumpe Simiyòn mpyi a jwo Yesu kyaa na ke, puru mpyi a Yesu sifeebii kàkyanhala.

* 2:23 Ekizodi 13.2, 12 † 2:24 Levitiki 12.8

³⁴ Ka Simiyɔn si jwó le pi á, maa yi jwo Yesu nuɔɔi Mariyama á: «Ŋge pyàɔi kapani li nyɛ Izirayɛli shiinbil'á, mà shinnyahara cyán si shinnyahara yírigɛ. U sí n-pyi kacyeɛle, ŋka pií sí n-cyé li na.

³⁵ Lire pyinɔkanni na, supyiɔnyahara funzɔnɔre sí n-yige cyiinɔi na. Mu wi ke Mariyama, kani là sí n-pa mu súgo ma zòɔi na, mu à jwo kàshikwɔnɔwɔ l'à mu sú u na.»

³⁶⁻³⁷ Cijnjɛɔi wà na mpyi wani, u mpyi a yɛɛ beecyɛɛɛ nà sicyɛɛɛ (84) kwò, uru na mpyi Kile túnntunɔ, u mɛge mpyi Ana. U tuɔi mɛge mpyi Fanuwɛli. Ashɛri túluge sùpya u mpyi u wi. Uru ceɛɔi mpyi a yɛɛ baashuunni pyi nàmbage e, ka u pooɔi si ŋkwù. Ka u u ŋkwôro nò baa. Pílaga bâra canɔa na, u mpyi maha mpyi súnleni ná Kileɔnarege na Kileɔnaarebage e.

³⁸ Uru cijnjɛɔi mú à sà Yesu sifeebii ta wani, maa Kile kêe, mpii pi mpyi na Zheruzalɛmu kànhe shiinbii jùɔngwuure sigili ke, maa Yesu kyaa jwo pir'á.

³⁹ Nyɛ Yusufu ná Mariyama à Kafooɔi Kile Saliyaɔi kurigii puni ɔaara a kwò ke, maa núr'a kàre Nazareti i, pi kànhe na, Galile kùluni i.

⁴⁰ Pyàɔi mpyi na lyɛge ná fànhe e, u yákiɔi mpyi a pèe sèl'e. Kile mpyi a jwɔ u na maa mpyi ná u e.

Yesu ná u sifeebil'à kàre bilereɔkwoɔi kataanni na

⁴¹⁻⁴² Yɛɛ maha yɛɛ, Yesu sifeebii mpyi maha ŋkàre ná u e Zheruzalɛmu kànhe e bilereɔkwoɔi kataann'á mà tàanna ná Yahutuubii làdaɔi i. Nyɛ yyeeni kataann'á pi à kàre mà Yesu shìɔi yaha yɛɛ ke ná shuunni na ke,

⁴³ lire kataann'à pa ŋkwò, ka pi i núru na ŋkèɛge ke, ka Yesu si ntèɛn Zheruzalɛmu i u sifeebii pàama.

⁴⁴ Pi mpyi na sòɔi na Yesu ná pire shèɛfeebii pi sí n-ta pi i ma siɔcyan. Pi à ɔaara a canɔke kwò, pi nyɛ a u nyɛ mɛ, ka pi i wá na u caa pi cìmpyiibii ná pi shincempii shwòhòl'e.

⁴⁵ Pi à u cya a kànha pire shwòhòl'e ke, maa núru na u caa na ŋkèɛge Zheruzalɛmu i.

⁴⁶ Canmpyaa taanre tatoroge e, ka pi i sà u ta u à tɛɛn Kileɔnaarebage e Kile Saliyaɔi cyelentiibii shwòhòl'e, marii pi jwumpe núru, marii pi yíbili.

⁴⁷ Mpii pi mpyi na u jwumpe núru ke, u yákilifente ná u jwòshwòre mpyi a pire puni kàkyaanhala.

⁴⁸ Tèni i u sifeebil'à u nyɛ ke, ka li i mpâa pi e, ka u nuɔi si u pyi: «Yesu, ɔaha mu à pyi ná wuu e amɛ yɛ? Mii ná mu tuɔi funmpɛn wuubii mpyi na mu caa.»

⁴⁹ Ka u u pi pyi: «Naha na yii nyɛ na mii caa yɛ? Yii nyɛ a cè na mii à yaa mii u a na Tuɔi karigii cwòɔnre mà?»

⁵⁰ Nka u sifeebii mpyi a puru jwumpe jwòhe cè mɛ.

⁵¹ Nye ka Yesu si núr'a kàre ná u sifeebil'e Nazareti kànze e. U mpyi a pi nwamēni cū. Ka u nunji si cyire karigii puni yaha uye funḡ'i, marii sōnḡi cyi na.

⁵² Yesu mpyi na lyēge, là sí i bārali u yákilifente na. U kyaa mpyi a táan Kile á, maa ntáan sùpyir'á mú.

3

*Yuhana Batizelipyinji na kuni bégeli Yesu yyaha na
(Macwo 3.1-12; Marika 1.1-8; Yuhana 1.19-28)*

¹ Mà saanbwōhe Tibēri yaha u saanre yyee ke ná kaḡkuro wuuni na, lir'à Pōnse Pilati ta Zhude kùluni jùḡḡ na, Erōdi sí jye Galile wuuni jùḡḡ na, u yyahafoonji Filipi sí jye Iture ná Tirasoniti kùligii jùḡḡ na, Lizaniyasi sí jye Abileni kùluni jùḡḡ na,

² Ana* ná Kayifu mú sí jye sáragawwuubii jùḡḡufente na, lire yyeeni mà Zakari jyanji Yuhana yaha síwage e, Kile à u tun u sà a uru jwumpe yu.

³ Ka u u ḡkàre Zhurudēn banji jwōge kùluni puni i, mà sà a jaare na puru jwumpe yu sùpyir'á. U mpyi na yi yu pi á: «Yii yii toroḡkanni kēēḡḡ, yii batize, bà Kile si mpyi si yii kapegigii yàfa yii na mē.»

⁴ Nde Yuhana mpyi na mpyi amuni ke, lire na mpyi a séme tèeyiini Kile tūntunḡi Ezayi sémeḡi i na:

«Sùpya meḡwuu sí n-pa raa fwore síwage e fàḡha na

“Yii kuni yaa Kafoonji mēē na,

yii kumpyere nintiire yaa u á,

⁵ yii i kacyei puni jî a tàanna,

yii i jaḡyi ná mpògigii puni cēg'a tàanna,

kurigii cyi à nahana ke, yii i cyire yal'a tí,

kurigii cyi à náhara ke, yii i cyire yal'a jwō.

⁶ Lire ká mpyi, sùpyire puni sí li jya na Kile u jye Shwofoonji†.”»

⁷ Nye ka shinjyahara si wá na ma Yuhana yyére si mpa batize, ka u u pi pyi: «Yii màcwōn fiige sùpyiibii, jofoo u à yii pyi na batizelinji kanni sí n-jà yii shwō Kile luyirini nimpani na ye?

⁸ Yii a katiigii pyi, lire sí li cyēe na yii zòompil'à kēēḡḡ. Yii àha zii raa sōnḡi kanna na yii tulyage ku jye Ibirayima mà de! Naha na ye mii sí yi jwo yii á, Kile sí n-jà nje kafaayi kēēḡḡ n-pyi Ibirayima jampyire‡.

* 3:2 Nge Ananji na mpyi nò. † 3:6 Ezayi 40.3-5 ‡ 3:8 Yahutuubii mpyi na sōnḡi na Kile sí pire shwō, mà lire jùḡḡke pyi pir'à fworo Ibirayima e. Yuhana 8.33,37,39: yii yire cyeyi kàla.

⁹ Yii li cè na kaciig'à cèl'a yaha cire ndìre taan. Cige maha cige ku nyε, ku nyε na yasεε nijcennε pyi mε, kuru sí n-kwòn n-wà nage e.»

¹⁰ Nyε ka sùpyire si Yuhana yíbe: «Lire tènì i ke, jaha wuu à yaa wuu pyi bε?»

¹¹ Ka u u pi pyi: «Vàanntinnyε shuunni nyε ngemu á ke, urufol'à yaa u kà kan kà baafoon'à. Ngemu u nyε ná yalyire e ke, urufol'à yaa u tà kan kategefoon'à mú.»

¹² Nyε múnalwòore shwofeebii pi mpyi a pa mpa batize ke, ka pire mú si Yuhana yíbe: «Cyelentuji, jaha wuu à yaa wuu pyi bε?»

¹³ Ka u u pi pyi: «Múnalwòore jwòge pi à pyi yii a shuu sùpyir'à ke, yii àha wyéε shwò wà na si ntòro kuru jwòge taan mε.»

¹⁴ Ka sòrolashiibii pìi mú si u yíbe: «Wuu de? Jaha wuu à yaa wuu pyi yε?» Ka u u pi pyi: «Yii àha sùpyanji wà tufiige wyéε cyán zhwò u na mε, yii àha vini ntaha wà na mú mε. Nka yii sàranji u yii funjyi jíjε.»

¹⁵ Nyε sùpyire puni sònjore mpyi a taha Kile Nijcwònròni nimpanji kani na, uru ngemu u sí n-pa pi shwò ke. Lire e pi mpyi na nkò piye funj'i: «Tá Yuhana bà u à yaa u ta u wi mε?»

¹⁶ Mà pi yaha ná tire sònjore e piye funj'i, ka Yuhana si pi pyi: «Mii wi ke, mii na yii batizeli lwòhe e kanna. Nka wà sí n-pa mii kàntugo, uru tayyéreg'à fànha tò mii woge na. Ali mà u tanhanyi mεεε sàha, mii jùnk'à cyéε lire mpyinji i. Uru u sí n-pa raa yii batizeli ná Kile Munaani ná nage e.

¹⁷ U ntanhe nyε u cye e, u u u sùmanji nimbwònnji fwu. U sí sùmapyanji le u bwùunni i, si sìmwohòjke súugo nafugombaage e.»

¹⁸ Nyε Yuhana à yεεεε nijyahaya kan sùpyir'à sahanji Yesu kyaa na.

¹⁹ Saanji Eròdi mpyi a u sijnεεnji cwonji Eròdiyadi kwòn a lwó. Mà bàra lire na, u mpyi a kapyimbaagii jcyiimu pyi sahanji ke, ka Yuhana si u cêεεε cyire puni na.

²⁰ Lire nyε a jà a bê Eròdi á mε, ka u u kapiini là bàra là na, maa Yuhana cù a le kàsuni i.

*Yuhana à Kile Jyanji Yesu batize
(Macwo 3.13-17; Marika 1.9-11)*

²¹ Nyε mà Yuhana Batizelipyinji yaha u sàha nkòwò a le kàsuni i mε, canjka sùpyire puni mpyi na ma u yyéε marii batizeli, ka Yesu mú si mpa batize, maa Kile jáare. Mà u yaha kuru jparege na, ka nìnyinji si múgo.

²² Ka Kile Munaani si liye pyi mpánmpòrògò fiige mà tíg'a tèn Yesu na, ka mejwuu si fworò nìnyinji i na: «Mii Jyanji u nyε

mu, mu kan'à waha mii na sèl'e. Mu kapyiin'kil'à táan mii á mú.»

*Yesu à fworò mpiimu i ke
(Macwo 1.1-17)*

²³ Tèni i Yesu à báaraŋi sù ke, u shìŋi mpyi a yyee benjaaga ná ke kwò. Sùpyire mpyi na sônŋi na Yusuŋu jya u nyɛ u wi.

Yusuŋu yabilin' à fworò Aheli i.

²⁴ Aheli à fworò Matati i.

Matati à fworò Levi i.

Levi à fworò Mɛlɛki i.

Mɛlɛki à fworò Zhanayi i.

Zhanayi à fworò Yusuŋu i.

²⁵ Yusuŋu à fworò Maticya i.

Maticya à fworò Amosi i.

Amosi à fworò Nahumu i.

Nahumu à fworò Esili i.

Esili à fworò Nagayi i.

²⁶ Nagayi à fworò Maati i.

Maati à fworò Maticya i.

Maticya à fworò Sɛmɛ i.

Sɛmɛ à fworò Zhosɛki i.

Zhosɛki à fworò Zhoda i.

²⁷ Zhoda à fworò Zhwɔnani i.

Zhwɔnani à fworò Eɛsa i.

Eɛsa à fworò Zorobabeli i.

Zorobabeli à fworò Salatiyɛli i.

Salatiyɛli à fworò Nɛri i.

²⁸ Nɛri à fworò Mɛlɛki i.

Mɛlɛki à fworò Adi i.

Adi à fworò Kosamu i.

Kosamu à fworò Elimadan i.

Elimadan à fworò Eri i.

²⁹ Eri à fworò Zhosuwe e.

Zhosuwe à fworò Eliyɛzɛri i.

Eliyɛzɛri à fworò Zhorimu i.

Zhorimu à fworò Matati i.

Matati à fworò Levi i.

³⁰ Levi à fworò Simiyɔn i.

Simiyɔn à fworò Zhuda i.

Zhuda à fworò Yusuŋu i.

Yusuŋu à fworò Zhonamu i.

Zhonamu à fworò Eliyakimu i.

³¹ Eliyakimu à fworò Mɛɛya i.

Mɛɛya à fworò Mɛna i.

Mɛna à fworò Matata i.

Matata à fworò Natan i.

Natan à fworò Dawuda i.

³² Dawuda à fworò Zhese e.

Zhese à fworò Obɛdi i.

Obɛdi à fworò Bwazi i.

Bwazi à fworò Salamoni i.
 Salamoni à fworò Naasun i.
³³ Naasun à fworò Aminadabu i.
 Aminadabu à fworò Adimi i.
 Adimi à fworò Arini i.
 Arini à fworò Esirumu i.
 Esirumu à fworò Pɛɛzi i.
 Pɛɛzi à fworò Zhuda i.
³⁴ Zhuda à fworò Yakuba i.
 Yakuba à fworò Ishaka i.
 Ishaka à fworò Ibirayima i.
 Ibirayima à fworò Teraka i.
 Teraka à fworò Nakwari i.
³⁵ Nakwari à fworò Serugi i.
 Serugi à fworò Erewu i.
 Erewu à fworò Pɛɛgi i.
 Pɛɛgi à fworò Eberi i.
 Eberi à fworò Shelaki i.
³⁶ Shelaki à fworò Kayinamu i.
 Kayinamu à fworò Arifasadi i.
 Arifasadi à fworò Shemu i.
 Shemu à fworò Nuhu i.
 Nuhu à fworò Lemeki i.
³⁷ Lemeki à fworò Metusala i.
 Metusala à fworò Enaki i.
 Enaki à fworò Zheredi i.
 Zheredi à fworò Malalɛli i.
 Malalɛli à fworò Kena i.
³⁸ Kena à fworò Enasi i.
 Enasi à fworò Seti i.
 Seti à fworò Adama i.
 Adama à fworò Kile e.

4

Sitaanniŋi na ɲcaa si Yesu sòn u kapii pyi
(Macwo 4.1-11; Marika 1.12-13)

¹ ɲɛ mà Yesu yaha u à ɲi Kile Munaani na, u à yiri Zhurudɛn baŋi ɲwɔge na mà kàre síwage e.

² U à canmpyaa beeshuunni pyi síwage e, u ɲɛ a yafyin lyi me, ka katege si u ta. Cyire canmpyaagii funŋke e, ka Sitaanniŋi si file u na maa ɲcaa si u sòn ngà kapii na.

³ ɲɛ ka u u Yesu pyi: «Ná Kile Jyani sí u ɲɛ mu, yi jwo ŋke kafaag'á ku kɛɛŋ'a pyi bwúuru.»

⁴ Ka Yesu si u pyi: «Y'à séme Kile Jwumpe Semɛni i “Yalyire kanni bà ti ɲɛ na sùpyaŋi ɲwɔ caa me*.”»

⁵ Lire kántugo ka Sitaanniŋi si dùgo ná u e nìɲyini na, maa diɲyɛni kírígii puni cyêe u na yyerege niŋkin,

* 4:4 Duterɛnɔmu 8.3

⁶ maa u pyi: «Mii sí jncyii kìrigii puni jùñufente ná cyi nàfuunji kan mu á, ñaha na ye t'à kan mii á. Shinji u à táan mii á ke, ur'á mii sí ti kan.

⁷ Mu aha ñen'a ninjkure sín maa mii pêe, yire puni sí n-pyi mu wuyo.»

⁸ Ka Yesu si u pyi: «Y'à séme Kile Jwumpe Semeni i: “Ta ma ninjkure sínni ma Kafoonji Kile á, maa uru kanni pèrè†.”»

⁹ Lire kântugo ka Sitaanniji si ñkàre ná Yesu i Zheruzalému kànhe e, maa sà dùgo ná u e Kileñaarebage jùñcyage e, maa yi jwo u á: «Ná Kile Jyanji sí u ñye mu, kwòn a cwo jùñke na,

¹⁰ ñaha na ye y'à séme Kile Jwumpe Semeni i:

“Kile sí u mèlekεεbii tun, pi a mu kàanmucaa.

¹¹ Pi sí mu cwòhò ná pi cyeyi i,

bà li si mpyi kafaaga kà ñkwò mu tóoge kà bànni mε‡.”»

¹² Ka Yesu si u pyi: «Y'à séme Kile Jwumpe Semeni i “Ma hà raa ma Kafoonji Kile ñwò cwôre mε§.”»

¹³ Ñye Sitaanniji à Yesu sòn a kànha shinj puni u kapii pyi ke, maa yîri u taan maa u yaha na tènì labεε sigili.

Yesu kànhe shiinbil'à cyé u na

(Macwo 13.53-58; Marika 6.1-6)

¹⁴ Lire kântugo ka Yesu si núr'a kàre Galile kùluni i. Kile Munaani fànhe mpyi u e sèl'e. Ka u mεge si fwo ro lire kùluni puni i.

¹⁵ U mpyi na Jwumpe Nintanmpe yu sùpyir'á Kile Jwumpe kàlambayi i, ka tire puni si wá na u metanga yiri.

¹⁶ Ka Yesu si ñkàr'a sà nò Nazareti i. Kuru kànhe na u à lye. Canñonke e, ka u u jyè Kile Jwumpe kàlambage e bà u mpyi maha ntêe na li pyi mε, maa yîr'a yyére si Kile Jwumpe kâla.

¹⁷ Ka pi i Kile túnntunñi Ezayi sémeni kan u á, ka u u ñwò múgo maa cyage kà kâla:

¹⁸ «Kafoonji Kile Munaani ñye mii ñunji.

U à mii cwòñrò na mii u pa Jwumpe Nintanmpe jwo fòñofeebil'á,

si kàsuyiibii ñjahani kyaa jwo pi á,

si fyinmpii ñyiigii mùgoni kyaa jwo pi á,

mpii pi ñye cwòñròmpe e ke, si pire yige pi kyéregfeebii cye e,

¹⁹ tènì i Kafoonji Kile sí ñwò sùpyire na si kacεñne pyi ti na ke, si lire kyaa jwo* .»

²⁰ Lire kântugo ka Yesu si Kile Jwumpe Semeni ñwò tò maa u kan Kile Jwumpe kàlambage kacwòñròñ'á, maa ntèen. Ka sùpyire puni si ti ñyiigii le u e.

²¹ Ka Yesu si yi jwo pi á: «Kile Jwumpe yii à lógo numε ke, pur'à fûññò yii ñyii na ñijnjaa.»

† 4:8 Duterenomu 6.13 ‡ 4:11 Zaburu 91.11,12 § 4:12 Duterenomu 6.16

* 4:19 Ezayi 61.1-2

22 Pi puni mpyi na u metange yu. Jwumpe u à jwo ke, ka puru si mpyi kakyanhala pi pun'á. Ka pi i wá na yi yu piye shwòhòl'e: «Taha Yusufu jyanji bà mɛ?»

23 Ka Yesu si pi pyi: «Mii à li cè na yii sí nde tàanlini jwo n-wà mii na “Wempyiñi, maye cùuñɔ ma yabilinji” si mii cɛɛge na kakyanhala karigii yii à lógo na mii à pyi Kapɛɛnamu kànhe e ke, na òaha na mii òye a cyire fiige pyi naha na tukanhe na mà ye?»

24 Maa núr'a jwo pi á: «Sèñi na mii sí yi jwo yii á, Kile túnntunji wà tufiige maha le òjire e u tukanhe e mɛ.

25 Nka sèñi na mii sí yi jwo yii á, Kile túnntunji Eli tiñi i, lenkwucyeebii mpyi a òyaha Izirayeli kini i. Yee taanre ná yiñye baani funji'ì zànhe òye a pa mɛ, ka katibwòhò si òcwo kini puni na.

26 Nka Kile òye a Eli tun Izirayeli lenkwucwoñi wà yyére mɛ, fo kini labɛɛ wu, uru mpyi Sarɛpita kànhe na, Sidon kùluni i.

27 Mà bàra lire na, Kile túnntunji Elize tiñi i, tògofee òjyahamii na mpyi Izirayeli i, nka pi wà òye a pa Elize yyére si ticuumpe ta mɛ, fo kini labɛɛ wu, u mɛge mpyi Nama, Siri kini shin u mpyi u wi.»

28 Mpii puni pi mpyi Kile Jwumpe kàlambage e ke, tène i pir'à puru jwumpe lógo ke, ka pi lùgigii si yîri sèl'e.

29 Ka pi i yîri, maa Yesu kòr'a yige kànhe e. Pi kànhe mpyi a cyán òanke kà òuñ'i, ka pi i òkàre ná u e òanke òùncyage e, si u òòñɔ òcyán òanke kacage e.

30 Ka Yesu si pi paha a fworo.

*Yesu à jínanji wà kòr'a yige nàñi w'e
(Marika 1.21-28)*

31 Ka Yesu si òkàre Galile kùluni kànhe kà na, kuru mɛge òye Kapɛɛnamu, maa wá na sùpyire kálali canñɔñke e.

32 Ka u kàlanji si sùpyire kàkyanhala, òaha na ye u mpyi na pi kálali ná Kile sífente e.

33 Lire tène i, jínacyanji wà mpyi wani Kile Jwumpe kàlambage e, ka uru si jwo fànha na:

34 «Ei! Nazarɛti kànhe shinji Yesu, òaha shi ku òye wuu ná mu shwòhòl'e ye? Mu à pa mpa wuu shi bò la? Mii à mu cè, nge u à fworo Kile e ke, uru u òye mu!»

35 Ka Yesu si fànha cyán jínanji na: «Ma òwòge tò! Maa fworo nge nàñi i!» Ka jínanji si nàñi cyán sùpyire shwòhòl'e, maa fworo u e. U òye a kapii pyi u na mɛ.

36 Ka lire si sùpyire puni kàkyanhala fo ti na yu tiy'á: «Mpe òye jwumò de! U maha fànha cyáan jínanji na ná u sífente e, pi a sì wá na fwore pifeebil'e.»

37 Ka Yesu mɛge si fworo lire kùluni puni i.

Yesu à Pyeri nafɛɛwɔŋi cùuŋɔ
(*Macwo 8.14-17; Marika 1.29-34*)

³⁸ Ka Yesu si fworɔ Kile Jwumpe kàlambage e, mà kàre Simɔ pyɛngɛ. U à sà Simɔ nafɛɛwɔŋi ta u à sínni cifwuro cye e. Ka pi i li cya Yesu á, u pa jwɔ u na.

³⁹ Ka Yesu si file u na, maa fànha cyán cifwure na, ka ti i láha u na. Ka u u ntíl'a yíri na sore pi á.

⁴⁰ Canŋanyiiwoore na, yama shi maha shi pu mpyi kànhe e ke, ka pi i mpa ná pire puni i Yesu yyére. Ka u u u cyeyi taha pi puni niŋkin niŋkinŋi na, maa pi cùuŋɔ.

⁴¹ U mpyi na jínacyaanbii niŋyahamii jínahii kòre na yige pi e. Pire jínabii mpyi na yu fànha na: «Kile Jyaŋi u jye mu!» Nka Yesu mpyi maha fànha cyáan pi na, maa jwumpe kwùun pi na, jaha na ye pi mpyi a cè na uru u jye Kile Niŋcwɔnrɔŋi.

Yesu kapani
(*Marika 1.35-39*)

⁴² Nyɛ nyèg'a pa múgo ke, ka u u fwor'a kàre sige funŋke e. Shinyahara mpyi a fworɔ na u caa. Pi à pa u cya a jya ke, ka pi la si mpyi u u ŋkwôro ná pire e.

⁴³ Ka u u yi jwo pi á: «Jwumpe Nintanmpe p'à yyaha tíi ná Kile Saanre e ke, mii à yaa mii u puru jwo kànyi sanjy'á, jaha na ye lire mɛɛ na mii à tun.»

⁴⁴ Lire e ka Yesu si wá na jaare na mâre na Jwumpe Nintanmpe yu Zhude kùluni Kile Jwumpe kàlambayi i.

5

Yesu à fyacumii taanre yyer'a pyi u cyelempyii
(*Macwo 4.18-22; Marika 1.16-20*)

¹ Nyɛ canŋka mà Yesu niŋjyereni yaha Zhenɛzarɛti baŋi jwɔge na, sùpyire mpyi a yyér'a u kwùulo Kile jwumpe ndògoni kurugo, fo na piye ŋɔŋi kàmpanyi puni na, na u fɛnre.

² Ka u u mpa wíl'a bakwooyo shuunni jya baŋi jwɔge na. Fyácyaabii mpyi a fworɔ yire bakwooyi i na pi cwòobii jyii.

³ Ka Yesu si sà jyè kuru bakwɔge k'e, Simɔ woge ku mpyi ku ki, maa yi jwo Simɔ á: «Bakwɔge lwɔ baŋi jwɔge na mà file yyaha yyére dooni.» Simɔ à lire pyi ke, ka Yesu si ntɛɛn bakwɔge funŋke e, maa Kile jwumpe yu sùpyir'á.

⁴ Nyɛ tɛni i u à pa ŋkwò Kile jwumpe njwuŋi na ke, maa jwo Simɔ á: «Bakwɔge file lwɔhe tacugunke e, yii i yii cwòobii wà, yii i fyaabii pii cya.»

⁵ Ka Simɔ si u pyi: «Cyelentuŋi, wuu à numpilage puni pyi fyácyaaani na, wuu jye a yafyin ta mɛ, ŋka ná mu s'à jwo amuni, mii sí cwòŋi wà sahanŋi.»

⁶ Nyɛ pi à cwòobii wà ke, ka pi i fyaa niŋyahamii cù fo cwòobii na ŋkwùun.

⁷ Nye pi shèreebii pi mpyi bakwɔɔge sanɲke e ke, ka pi i pire yyere na pi pa pire tɛge. Ka pi i bakwooyi shuunnɲi jɲi fyaabii na, fo bakwooyi mpyi na ŋko raa ntɪri lwɔhe jwɔh'i.

⁸ Simɔ Pyeri à lire jya ke, maa niɲkure sín Yesu fere e, maa jwo: «Kafoonji, laaga tɔɔn na na, jaha na ye mii jye kapimpyinje.»

⁹ Fyaabii pi mpyi a cù ke, Simɔ ná u shèreebii mpyi a fyá pi jyahankanni na.

¹⁰ Zebede jyaabii pi mpyi ná Pyeri e, ná pire pi jye Yakuba ná Yuhana ke, pire mpyi a fyá mú. Ka Yesu si Simɔ pyi: «Ma hà vyá me. Mà lwɔ nume na, bà mu mpyi na fyaabii caa na jcwɔre me, amuni mu sí raa sùpyire caa t'a b̄arali mii na.»

¹¹ Nye ka pi i nùr'a pa baɲi jwɔge na, maa kàntugo wà bakwooyi ná yi funɲɔ yaayi puni na, maa ntaha Yesu fye e.

Yesu à tògofoo cùɲɔ

(Macwo 8.1-4; Marika 1.40-45)

¹² Mà Yesu yaha lire kùluni kànhe kà na, tògofoonji wà na mpyi wani, tòge mpyi a u tɛgele ta sèl'e. Tèni i u à Yesu jya ke, ka u u niɲkure sín u fere e, maa yyahe cyígile, maa u jáare: «Kafoonji, mu aha jee, mu sí n-jà mii tòge láha mii na si mii fɪnɲe.»

¹³ Nye Yesu à yire lógo ke, maa cyege sànhà maa bwɔn u na, maa jwo: «Mii à jee, tòge ku láha ma na!» Ka tòge si ntíl'a láha u na.

¹⁴ Ka Yesu si u pyi: «Cù ma jwɔge na, ma hà yaaga jwo sùpya á me. Nka ta sì, maa sà maye cyêe sáragawwunji na u u ma kàanmucya, sárage kyaa Kile túnntunjiMusa à jwo tògofeebii jɲcùɲɔɲi kyaa na ke, maa kuru wwû. Lire li sí li cyêe pi na na mu à cùɲɔ*.»

¹⁵ Nye ka Yesu mege si li jwɔ cù na fwore sèl'e. Shinjyahara mpyi maha mpa a binnini u taan, maa u jwumpe nùru, u a sì wá na pi cùɲi.

¹⁶ Nka Yesu mpyi maha ŋkwɔ a yíri pi taan, maa sà Kile jáare síwage funɲke e.

Yesu à supyimurɲɔ cùɲɔ maa ku kapegigii yàfa ku na

(Macwo 9.1-8; Marika 2.1-12)

¹⁷ Canɲka mà Yesu yaha Kile jwumpe jwunji na, Farizheenbii pii ná Kile Saliyanji cyelentiibii pii mpyi wani. Pire mpyi a yíri Galile kùluni ná Zhude kùluni kànyi puni ná Zheruzalɛmu kànhe na. Ka Yesu si wá na yampii cùɲi ná Kafoonji Kile sífente e.

* 5:14 Tògofoonji ká jɲcùɲɔ, sáragawwunji mpyi maha yaa u u cyeere kàanmucya sèl'e si jɲcè kampyi u à cùɲɔ, u u nta a uye cyêe sùpyire na (Levitiki 14.2-32).

18 Ka sùpyire tà si yañi wà tug'a pa u yasinnin̄ke e, uru nàñi mpyi a mùruṅṅ. Pi la mpyi si jyè bage e si u file Yesu na.

19 N̄ka sùpyire nyahañi kurugo, pi nyε a jà a tajiye ta ná u e mε; ka pi i dũgo bage kàtan̄ke na, maa kuru fũru, maa supyimirun̄ke ná ku yasinnin̄ke le a t̄rige kuru wyige e Yesu fere e sùpyire shwòhòl'e.

20 Yesu à li nya na mp̄ii nàmpil'à dá uru na ke, ka u u jwo supyimirun̄k'á: «Nà wà we, mu kapegigil'à yàfa mu na.»

21 Kile Saliyañi cyelentiibii ná Farizhεεnbii pi mpyi wani ke, ka pire si wá na ṅk̄unni maa jwo: «Naha na ṅge nàñi nyε na Kile mεge kèεge yε? Fo Kile kanni bà mε, wà si n-jà sùpya kapegigii yàfa u na mε!»

22 Nyε Yesu à pa pi kunun̄ke n̄un̄ke cè ke, maa pi pyi: «Naha na tire nte sòṅṅore shin̄i nyε yii fun̄nyi i yε?»

23 M̄a jwo “Mu kapegigil'à yàfa mu na” ná “Ȳiri, maa jaare” yii nyii na, cyire kapyaagii mú shuunni i ndire jwumṅ p'à táan yε?

24 N̄ka yii pi li cè na síñi na nyε Supyañi Jyañi á naha n̄un̄ke na, u wà kapegii yàfa u na.» Lire e u à jwo supyimirun̄k'á: «Ta núru na ṅwṅ na. Ȳiri maa ma yasinnin̄ke lwó maa si pyεnge.»

25 Lire tèenuuni i, ka nàñi si ȳiri maa u yasinnin̄ke lwó a fwordo sùpyire nyii na, na Kile kère, na ṅkèεge pyεnge.

26 Ka li i pi puni bilibili. Pi mpyi na Kile kère, maa ṅko: «Ei! Wuu à kakyanhala kariii nya nijjaa de!»

Yesu à lyi ná mεpεnge shiinbil'e

(Macwo 9.9-13; Marika 2.13-17)

27 Lire kàntugo ka Yesu si fwordo ntàani na, maa wíl'a múnalwṅore shwofoon̄i wà nya u à t̄εn u báarañi tapyige e. U mεge mpyi Levi. Ka Yesu si yi jwo u á: «Ȳir'a taha na fye e.»

28 Ka Levi si báarañi puni ṅwṅ yaha maa ntaha Yesu fye e.

29 Lire kàntugo Levi à kataan nimbwoo pyi Yesu mεε na u pyεnge e. Shin̄nyahara mpyi na lyi ná pi e síñcyan. Pire shwòhòl'e, múnalwṅore shwofeebii mpyi a nyaha.

30 Farizhεεnbii ná Kile Saliyañi cyelentiibii p̄il'à lire nya ke, maa Yesu cyelempyiibii yibe: «Naha na yii nyε na lyi marii byii ná múnalwṅore shwofeebii ná mεpεnge shiinbii piiberil'e yε?»

31 Ka Yesu si pi pyi: «Mp̄ii pi à cùun̄ṅ ke, wempyiñi kyaa nyε pire na mε, mp̄ii pi na yà ke, pire na u kani nyε.

32 Mp̄ii pi nyε na piye sòṅṅi na pir'à t̄ii ke, mii nyε a pa n̄un̄ke na pire tayyerege e mε. N̄ka mp̄ii pi à li cè na pire nyε a t̄ii mε, pire tayyerege e mii à pa, bà pi si mpyi si pi toron̄kanni k̄εn̄ṅe mε.»

Jwumpe Nintanmpe f̄anh'à nyaha Yahutuubii làdaabii woge na

(Macwo 9.14-17; Marika 2.18-22)

33 Ka pi i u pyi: «Tèrii nijyahagil'e Yuhana Batizelipyinji cyelempyiibii ná Farizhεεnbii wuubii maha súnnji leni marii Kile jáare, mu wuubii sí maha lyí marii byii canja maha canja.»

34 Ka Yesu si pi pyi: «Yii na sônnji na yii sí n-jà fànha cyán cífônnji poonji ceveebii na, pi i súnnji le mà cipoonji yaha ná pi e la?»

35 Nka tènei là na ma, cipoonji sí n-pa n-yige pi shwôhól'e. Lire tènei i pi sí n-ta raa súnnji leni.»

36 Ka Yesu si tàanlini là jwo pi á na: «Wà nyε na vâanvônho kwunn'a tég'a vâanhyεga tacwôngo jwooli mε. Lire ká mpyi, mu maha vâanvônho ke kèεge, vâanvônho ke kwônge ná vâanhyεge sí nyε na jin'a yiye lwó mε.

37 Wà mú sí nyε na sinmpurugo leni seeye boolyεgil'e† mε. Lire baare e p'aha mpa ntanha, pu maha pu yalenke jya, maa wu, yalenk'a si nkèεge.

38 Sinmpurug'à yaa k'a leni seeyi boofônkil'e.

39 Lire ná li wuuni mú i, sùpya nyε a sîi na sinntanhaga byii maa núr'a yyaha yige sinmpurugo kurugo mε. Naha kurugo yε u maha jwo na nintanhage k'à táan.»

6

*Nje Yesu à jwo canjônke kyaa na ke
(Macwo 12.1-8; Marika 2.23-28)*

1 Nyε canjka, Yesu ná u cyelempyiibii mpyi na ntùuli sùma kooyi y'e. Kuru canjke na mpyi canjônho. Ka u cyelempyiibii si sùmancahayi yà kwôn a cwuugo pi cyeyi i mà kùn*.

2 Farizhεεnbii pil'à lire nya ke, maa Yesu pyi: «Naha na yii nyε na canjônke kafuunnkii pyi yε†?»

3 Ka u u pi pyi: «Nde saannji Dawuda à pyi ke, yii nyε a lire kâla mà? Canjka mà u ná u fyèjwôhoshiinbii katege wuubii yaha,

4 u à jyè Kile bage e, maa sárage bwúuruñji wà lwó a kyà, maa wà kan u fyèjwôhoshiinbil'á. Mà li ta sáragawwuubii kanni pi mpyi a yaa pi jà a uru bwúuruñji kyà.»

5 Ka Yesu si núr'a jwo pi á: «Supyanji Jyanji ká kyaa maha kyaa jwo mà yyaha tíi ná canjônke e ke, li si n-jà n-tôro lire na mε.»

*Yesu à cyenkwugofoo cùunjo canjônke e
(Macwo 12.9-14; Marika 3.1-6)*

† 5:37 Seeyi boni na nyε boro, Yahutuubii maha ndemu jwoolo ná yatôore seeyi i maa lwohe, lire nyε mε nùjirimpe, lire nyε mε ερεzen sinmpe leni l'e ke. * 6:1 Kile Jwumpe Semenji à li cyèe na wà katege wu ká a ntùuli kerεg'e, na u sí n-jà sùmanji wà kwôn ná cyεge e, si njyí wani kerεge e (Duterenomu 23.25).

† 6:2 Mà tàanna ná Farizhεεnbii sônjônkanni i, mu aha sùma kwôn ná cyεge e, mu à báara pyi. Lire e pi à Yesu cyelempyiibii cèεge na pi à báara pyi canjônke.

⁶ Nyε Yahutuubiicannɔŋke kabεr'e, Yesu à jyè Kile Jwumpe kàlambage k'e, maa li jwɔ cû na Kile jwumpe yu. Nàŋi wà na mpyi sùpyire shwɔhɔl'e, uru kàniŋe cyεge mpyi a kwû.

⁷ Ka Kile Saliyaŋi cyelentiibii ná Farizhεenbii si wá na Yesu kàanmucaa kampyi u sí jεε sùpya cùuŋɔ canŋɔŋke e, si nta tigare cyán u na.

⁸ Ka Yesu si pi funzɔnŋɔre cè, maa yi jwo cyenkwugefoŋ'á na u yîr'a yyére sùpyire shwɔhɔl'e, pi raa u jaa, ka nàŋi si yîr'a yyére.

⁹ Mà u yaha tayyérege e, ka Yesu si jwo: «Mii sí yii yíbe, mà tàanna ná Kile Saliyaŋi i, kacenni mpyiŋi l'à jwɔ canŋɔŋke e laa, kapiini mpyiŋi? Mà sùpya múnaa shwɔ laa, mà sùpya múnaa wwú?»

¹⁰ Yesu à puru jwo ke, maa sùpyire puni wíi wíl'a mâha, maa jwo cyenkwugefol'á: «Ma cyεge sànhana.» U à ku sànhana ke, ka ku u jɔcùuŋɔ.

¹¹ Nyε Kile Saliyaŋi cyelentiibii ná Farizhεenbil'à lire jya ke, ka pi lùgigii si yîri. Ka pi i ŋkàr'a sà piye taanna, nde pi sí n-jà n-pyi Yesu na ke, si lire cè.

*Yesu túnntunmpii ke ná shuunniŋi jcwɔɔnrɔŋi kani
(Macwo 10.1-4; Marika 3.13-19)*

¹² Canŋka Yesu à dùg'a kàr'a sà Kile jáare jaŋke kà na. U à numpilage puni pyi Kilejarege na wani.

¹³ Nyèg'à pa múgo ke, ka u u u cyelempyiibii yyere, maa shiin ke ná shuunni cwɔɔnrɔ pi shwɔhɔl'e, mà pyi u túnntunmii.

¹⁴ Pire túnntunmpii ke ná shuunniŋi mɛyi yi jje: Simɔ, ná Yesu à u mεge le Pyeri ke, ná Pyeri sijnεeŋi Andire ná Yakuba ná Yuhana ná Filipi ná Baritelemi

¹⁵ ná Macwo ná Tomasi ná Alife jyaŋi Yakuba ná Simɔ pi maha mpyi Zelɔti‡ ke,

¹⁶ ná Yakuba jyaŋi Zhudasi ná Zhudasi Isikariyoti ŋge u sí n-pa Yesu le cye e ke.

(Macwo 4.23-25)

¹⁷ Nyε ka Yesu si ntíge ná u túnntunmpil'e jaŋke juŋ'i, maa mpa yyére tafage k'e. U cyelempyiibii nijyahamii ná supyiŋyahara mpyi wani. Tire sùpyire mpyi a yîri Zhude kùluni i, Zheruzalemu kàhe ná kùluni cyeyi sanŋyi puni i, mà bâra Tiri ná Sidɔn kànyi na, yire kànyi nyε suumpe lwɔhe jwɔge na.

¹⁸ Tire sùpyire mpyi a pa si mpa a Yesu jwumpe núru, si ticuumpe ta. Jínabii mpyi mpiimu i ke, pire mpyi na jɔcùuŋi mú.

‡ 6:15 Zelɔti: kuru mεge jwɔhe ku nyε: «kini kyal'à táan ŋgemu á sèl'e ke».

19 Sùpyire puni mpyi na j̄caa si bwòn Yesu na, j̄aha na ye shin maha shin n'a mpyi a j̄à a bwòn u na ke, fànha mpyi maha fwooro u e, maa urufoo cùuŋɔ.

Jofoo wuu l'à j̄wɔ ye?

(Macwo 5.1-12)

20 Nyɛ ka Yesu si yyahe ȳirig'a le u cyelempyiibil'e, maa jwo «Yii pi j̄ye fòŋke e ke, yii wuun'à j̄wɔ, j̄aha na ye Kile Saanre j̄ye yii woro.

21 Katege j̄ye yii mpiimu na numɛ ke, yii wuun'à j̄wɔ, j̄aha na ye yii sí n-pa n-tìn.

Yii pi j̄ye na myahigii sùu numɛ ke, yii wuun'à j̄wɔ, j̄aha na ye yii sí n-pa raa j̄cyàhali.

22 Sùpyir'à yii mpiimu kyaa pɛn piy'á, marii yii kòre na láre piye na, marii yii cyere, marii yii mɛpɛngɛ yu na yii à taha Supyaŋi Jyaŋi fye e ke, yii wuun'à j̄wɔ.

23 Lire ká mpyi yii na tɛni ndemu i ke, yii pyi funntange e, yii raa yini, j̄aha na ye Kile à sàra nimbwo bégel'a yaha yii mɛɛ na n̄j̄yinj̄i na. Cyire karigii shinj̄i pi tulyey'à pyi Kile t̄untunmpii na mú.

24 Nka yii pi j̄ye ná nàfuun̄j̄i i numɛ ke, yii wuun'à kèege, j̄aha na ye yyeŋinj̄ke e yii j̄ye ke, kuru sí n-pa n-kwò.

25 Yii pi à tìn numɛ ke, yii wuun'à kèege, j̄aha na ye katege sí n-pa n-cwo yii na.

Yii pi j̄ye na j̄cyàhali numɛ ke, yii wuun'à kèege, j̄aha na ye yii yyahayi sí n-pa n-tanha, fo yii sí raa myahigii sùu.

26 Sùpyire puni na yii mpiimu kère kafinare j̄uŋɔ taan ke, yii wuun'à kèege, j̄aha na ye lire pyiŋkanni na, pi tulyey'à kafinivinibii kèe, pire mpiimu pi mpyi a piye pyi Kile t̄untunmii ke.

Yii yii zàmpeɛnbii kyaa táan yiy'á

(Macwo 5.38-48; 7.12)

27 Nyɛ mii lógofebii, mii sí yi jwo yii á: yii yii zàmpeɛnbii kyaa táan yiy'á. Mpii pi j̄ye ná pege e mà yyaha tí ná yii e ke, yii a kacɛn̄j̄i pyi pire na.

28 Mpii pi j̄ye na jwumpimpe yu mà yyaha tí ná yii e ke, yii a jwó lení pir'á. Mpii pi à yii cùmu lemɛ pi ke, yii a Kile j̄áare pir'á.

29 Wà ha kantawaa bwòn mu mùmpɛnge k'e, ku sanŋke kèɛn̄ŋe urufol'á. Sùpya ká mu v̄aanntinmbwòhe cyán a shwɔ mu na, ma v̄aanntinmbileni yaha u cye e mú.

30 Wà ha mu j̄áare, urufoo kan. Sùpya ká mu yaaga cyán a shwɔ, ma hà ku fwoo jáara u na mɛ.

31 Nde yii la j̄ye sùpyire sannte s'a mpyi yii á ke, yii a lire pyi pi á mú.

32 Yii kyal'à táan mpiimu á ke, yii aha pire kanni kyaa táan yiy'á, tònñi ñgi yii sí n-ta lire e ye? Μερεγγε shiinbii mú ñye na lire pyi mà?

33 Mpii pi ñye na kacennkii pyi yii na ke, yii aha a cyi pyi pire kann'á, tònñi ñgi yii sí n-ta lire e ye? Μερεγγε shiinbii mú ñye na lire pyi mà?

34 Yii à cè a jwo na yii sí n-jà yaaga ñáare n-ta mpiimu á ke, yii aha a pire kanni kaan, tònñi ñgi yii sí n-ta lire e ye? Μερεγγε shiinbii mú na lire pyi. Pi à cè a jwo na mpii pi sí n-jà pire yaayi cyage núrunᵒ pire na ke, pire na pi maha yi fwᵒhigii leni mú.

35 Ñka yii pi ke, yii yii zàmpreenbii kyaa táan yiy'á, yii raa kacennkii pyi pi na. Yii aha fwoo le pi na, yii i yii sònñore láha li zàranj na. Lire ká mpyi, Kile sí sàra nimbwo kan yii á, lire mú li sí li cyêe na yii na ñye Kilenj nìnyì wunj pyi, ñaha na ye u à ñwᵒ kacennecembaabii ná shinpiibii na.

36 Yii pyi ñùnaarafee, bà yii Tunj Kile ñye ñùnaarafoo me.

Yii àha raa pi sanmpii cêege me

(Macwo 7.1-5)

37 Yii àha raa pi sanmpii cêege me, lire ká mpyi Kile mú sì yii cêege me. Yii àha raa sùpyire sannte la wwû me, lire e Kile mú sì yii la wwû me. Wà ha kyaa pyi yii wà na, urufoo u lire yàfa. Lire ká mpyi, Kile mú sí yii kapegii yàfa yii na.

38 Yii a sùpyire sannte kaan, lire e Kile mú sí yii kan, yaage e yii à sumare pyi maa pi sanmpii kan ke, Kile sí kuru yaage ñí si ku cúnᵒ cúnᵒ si ku fíi si ká bâra ku na fo yaage si ñí raa wuni.»

39 Lire kântugo ka Yesu si tãanlini là jwo pi á na: «Fyinñi wà sí n-jà u fyinñe kábii cû la? Lire ká mpyi, pi mú shuunniñi puni sí n-tíge wyige k'e mà?

40 Cyelempanyi taceñke sì n-jà n-pêe n-tòro u cyelentuñi woge taan me, ñka cyelempanyi cyege k'à le a ñwᵒ ke, uru u taceñke maha mpyi u cyelentuñi woge fiige.

41 Naha na mu ñye na ñyèsenni ñaa ma cìmpworonj ñyiini i, mà li ta bànnanji u ñye mu wuuni i ke, mu ñye na uru ñaa mà ye?

42 Mà tàanna ná lire e, di mu sí n-jà n-jwo ma cìmpworonj'á na u yyére maa ñyèsenni wwû u ñyiini i, mà li ta bànnanji u ñye mu wuuni i ke, mu ñyii ñye uru na mà ye? Mu u à fyinme tò wwomᵒ na ke, bànnanji wwû ma ñyiini i fᵒlᵒ, lire ká mpyi, mu sí raa ñaa raa ñcwúu ñyèsenni tawwuge e ma cìmpworonj ñyiini i.

Cige maha ñcè ku yasere e

(Macwo 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ Cige niɲcɛnɲke ɲye na yasere nimpere yaa me, cipege mú ɲye na jin'a yasere niɲcɛnne yaa me.

⁴⁴ Cire puni maha ɲcɛni ti yasere cye kurugo, lire ɲwɔhɔ ku ɲye: wà sɪ n-jà fizhiye cige yasere kwɔn ɲguro cige na me, wà mú sɪ n-jà ɛɛzen cige yasere kwɔn kilege taha na me. ⁴⁵ Ngemu u zò u à ɲwɔ ke, uru maha jwɲcɛnmpe yu. Ngemu u ɲye ná zòmɲi i ke, uru maha jwumpimpe yu. Yii li cè, sùpyanɲi zòmbilin'à ɲi ndemu na ke, lire u ɲwɔge maha yu.»

Yákilifooɲi ná funɲɔ baa shinɲi kani
(Macwo 7.24-27)

⁴⁶ Ka Yesu si núr'a jwo: «Naha kurugo yii maha mii pyi “Kafoonɲi, Kafoonɲi” mà li ta yii sí ɲye na mii jwumpe kurigii ɲaare mà ye?

⁴⁷ Shin maha shin u à pa mii á, maa mii jwumpe lógo, maa pu kurigii ɲaare ke, urufoɲl'à fworɔ yaage ɲkemu na ke, mii sí kuru cyèe yii na.

⁴⁸ Urufoo na ɲye mu à jwo bafaanraɲi u à ɲɲke tùgo fo mà sà nɔ kafaage na, maa u bage nintaani cyán ku na ke. Bag'à faanra a kwɔ ke, ka zànbwɔhɔ si mpa, ka lwɔhe si wá na fwu na ma na ku kúuli, ɲka bage ɲye a cwo me, ɲaha na ye ku nintaan'à cyán a ɲwɔ.

⁴⁹ ɲka shinɲi u ɲye na mii jwumpe nùru, maa mpyi u ɲye na pu kurigii ɲaare me, urufoo na ɲye mu à jwo bafaanraɲi u à u bage nintaani cyán ɲintiige na ke. Zành'à pa, ka lwɔhe si wá na fwu na ma na ku kúuli ke, ka bage si ntíl'a pi a wu.»

7

Yesu à sòrolashiibii yyaha yyére shinɲi wà bilina cùɲɔ
(Macwo 8.5-13; Yuhana 4.43-54)

¹ Yesu à puru jwumpe puni jwo a kwɔ sùpyir'à ke, maa ɲkàre Kapɛɛnamu kàhe e.

² Ɔɔɔmu sòrolashiibii yyaha yyére shinɲi wà na mpyi wani kuru kàhe e ná biliwe e. Uru bilinaɲi kani mpyi a waha u na. Ka yampime si mpa uru bilinaɲi cù, fo u na ɲko s'a kuro caa.

³ ɲye uru ɲùɲufoonɲ'à Yesu kyaa lógo ke, maa Yahutuubii kacwɔnribii pii tun pi sà Yesu ɲáare u u mpa uru bilinaɲi cùɲɔ.

⁴ Pi à nɔ Yesu yyére ke, maa u ɲáare fànha na, maa jwo: «ɲge ɲùɲufoonɲ'à yaa ná mpwɔh'e, mu à yaa mu u u pwɔhɔ.

⁵ Naha kurugo ye wuu Yahutuubii kyal'à táan u á sèl'e. Uru mú sí u à wuu Kile Jwumpe kàlambage faanra.»

⁶ ɲye ka Yesu si ɲɛɛ maa ɲkàre ná pi e. Tèni i pi à sà byanhara sòrolashiibii yyaha yyére shinɲi pyenge na ke, lir'à sòrolashiibii yyaha yyére shinɲi ta u à u ceveebii pii tun pi sà yi jwo Yesu á:

«Kafoonji, ma hà maye kànha mpa mii pyenge e me, nahà na ye mii nùnk'à cyéε mu u jyè mii pyenge e.

⁷ Lire kurugo mii à li kàanmucya mà li ta na mii yabiliñi nye a yaa mii u shà mu fye e me. Nka jwuñkanja ninjin jwo, kuru sí mii bilinanji cùuñɔ.

⁸ Mii wi ke, sòrolashiibii pìi na nye mii nùñɔ na, mii sí nye pìi nùñɔ na. Mii aha wà pyi “Ta si” u maha ñkàre. Mii aha wabεε pyi “Ta ma” u maha mpa. Mii aha na bilinji pyi “Nde pyi” u maha lire pyi.»

⁹ Nye Yesu à puru jwumpe lógo sòrolashiibii nùñufoonji ceveebii jwɔ na ke, ka uru nàñi kani si u kàkyanhala. Supyikuruñke ku mpyi a taha Yesu fye e ke, ka u u yyaha kέεññ'a pi wíi wíi, maa jwo: «Mii sí yi jwo yii á, mii sàha ntêl'a sùpya nya ná ñge dáníyanji fiige e me, ali Izirayeli shiinbii shwòhòl'e mii nye a u fiige nya me.»

¹⁰ Mà jwo tùnntunmpii pi núr'a nɔ sòrolashiibii yyaha yyére shinji pyenge e ke, pi à sà uru bilinanji ta u à cùuñɔ.

Yesu à nàñjiibili ninjkwuu nè

¹¹ Lire kàntugo ka Yesu ná u cyelempyiibii si yîri na ñkèεge Nayimu kànhe e, shinjyahara mpyi a taha pi fye e.

¹² Pi à sà byanhara kànhe tajyiñwɔge na ke, ka pi i ñcírí ná kànhe shiinbii pìl'e, pi i ñkèεge ná nàñjiibilini là ninjkwul'e fanji i. Lenkwucwoñi wà u pyìniñkinge ku mpyi ku ki. Kànha shiinbii niñyahamii mpyi a taha lenkwucwoñi na, pi i ñkèεge uru buñi tatonke e.

¹³ Kafoonji Yesu à uru ceenji mεεsuwuñi nya ke, ka u nùñaare si jyè u e, ka u u u pyi: «Fyâha, ma hà raa mεε sùu me!»

¹⁴ U à yire jwo ke, maa file buñi lwófeebii na, maa bwòn kariyi na, ka pi i yyére. Ka u u jwo buñ'á: «Nàñjiiwe, yîri!»

¹⁵ Ka nàñjiinji si yîr'a téen, maa li jwɔ cù na yu, ka Yesu si u kan u nuñ'á.

¹⁶ Shin maha shin u mpyi wani ke, ka li i pi puni bilibili, fo pi na Kile père marii ñko: «Kile tùnntunñi nimbwoñi wà u à uye cyée wuu na! Kile à pa u shiinbii tège!»

¹⁷ Nde Yesu à pyi ke, ka sùpyire si sà a lire yu Zhude kùluni ná li kwùumpe kùligii puni i.

Yuhana Batizelipyinji à tùnntunmii tun Yesu á (Macwo 11.2-19)

¹⁸ Nye karigii Yesu à pyi ke, ka Yuhana cyelempyiibii si ñkàr'a sà cyire puni yyaha jwo u á. Yuhana à yire lógo ke, maa u cyelempyiibii pìi shuunni yyér'a

¹⁹ tun pi sà Kafoonji Yesu yíbe na: «Y'à jwo na ñge u sí n-pa ke, uru u nye mu laa, wabεε wuu à yaa wuu a sigili?»

20 Pire cyelempyiibil'à kàr'a sà nɔ Yesu na ke, maa u pyi: «Yuhana Batizelipyini à wuu tun na wuu pa mu yíbe na “Ngemu kyaa l'à jwo na u sí n-pa ke, mu u nyɛ u wi laa, wuu a wabere sigili?”»

21 Lire tɛni mpyi a Yesu ta u u yamii nijyahamii ná cwɔhɔmɔfee nijyahamii cùɔni, maa jínabii kòre na yige pifeebil'e, maa fynomii nijyahamii nyii múru.

22 Nyɛ ka Yesu si túnntunmpii pyi: «Yii à ndemu lógo maa ndemu nya ke, yii a sí, yii i sà lire yyaha jwo Yuhana á na: fynompii naha na jaa, tonkɛgɛyifeebii sí i jaare, tògofeebii sí i jɔcùɔni, jùɔcunnibii sí i núru, kwùubii sí i jɛni, Jwumpe Nintanmpe sí i yu fòɔfeebil'á.

23 Nyɛ mii kapyiin kii ká mpyi cyi nyɛ a ngemu pyi u à cye láha mii na mɛ, urufoo wuun'à jwɔ.»

24 Yuhana túnntunmpil'à núr'a kàre ke, ka Yesu si wá na Yuhana kyaa yu sùpyir'á, u à pi pyi: «Canɔke yii ná nkàre síwage e ke, taha nyɛge yii mpyi a kàr'a sà wíi kafɛge sí i ku nyàha la?

25 Naha yii sí mpyi a kàr'a sà wíi yɛ? Vàansinayafoo la? Yii li cè na mpíi pi maha vāansinayi leni, maa pi nyii karigii pyi, maa pi nyii njyini lyi ke, pire maha mpyi saanbii bayi i.

26 Nyɛ lire sannii i ke, naha tawiige e yii mpyi a kàre yɛ? Kile túnntunɔ la? Mii sí yi jwo yii á, u bá à fànha tò Kile túnntunɔ na.

27 Naha kurugo yɛ Kile Jwumpe Semɛni à jwo ngemu kyaa na na

“Wíi, mii sí na túnntunɔi tun

u sà mu kuni yaa mu yyaha na*” ke,

uru túnntunɔi u nyɛ Yuhana.

28 Mii sí yi jwo yii á, sùpya sàha nkɔwɔ a si ngemu u à fànha tò Yuhana na mɛ, lire ná li wuuni mú i, Kile Saanre shiinbii puni nimbilen'à fànha tò Yuhana na.

29 Sùpyire ti mpyi na núru Yuhana jwɔ na, mà bàra múnalwɔɔre shwofeebii na ke, pire puni mpyi a tɛn ná l'e na Kile à tíi, maa jɛɛ ka Yuhana si pi batize.

30 Nka Kile mpyi a ndemu yaa mà yyaha tíi ná sùpyire e ke, Farizhɛɛnbii ná Kile Saliyanjii cyelentiibii nyɛ a jɛɛ lire na mɛ, maa jcyé pi nyɛ a jɛn'a batize mɛ.

31 Ná jaha shi i, mii sí nte sùpyire shini tàanna yɛ? Ti ná jaha shi k'à fwordo bɛ?

32 Ti na nyɛ mu à jwo nanɔkopyire, ntemu ti nyɛ na bàhare kàfuge na ke, tà na bàhare maa nkɔ ti shɛɛfeebil'á:

“Wuu à tinnmpini wyl yii á, yii nyɛ a jɛn'a kwɔhɔ mɛ.

Wuu à jáhampe myahigii cɛe yii á, yii nyɛ a jɛn'a mɛɛ sú mɛ.”

* 7:27 Malaki 3.1

33 Yii li cè, Yuhana Batizelipyinji à pa ke, u mpyi na njyì tɔɔn wu lyî mɛ, u mú mpyi na sinmɛ byii mɛ, ka yii i jwo na jína u nyɛ u e.

34 Supyanji Jyanji à pa, maa lyî maa byii, ka yii i jwo na u sònɔɔre nyɛ a taha yaage kabɛɛ na mɛ, fo njyìni ná sinm-byaani kanni, maa núr'a pyi mɛpɛngɛ shiinbii cevoɔ mu à jwo múnalwɔɔre shwofeebii.

35 Nka yákilifente Kile maha nkaan ke, tire ká mpyi wà á, li maha ncé urufoo kapyiin'kil'e.»

Yesu à fwòrobacwoɔni wà kapegigii yàfa u na

36 Nyɛ Farizhɛnɛni wà na mpyi wani, uru mɛge na mpyi Simɔ. Canɛka uru nàɔ' à Yesu yyere na u sà lyî ná ur'e, ka u u nyɛ maa nkàre, ka pi i sà nkɔwùlo na lyî.

37 Mà pi yaha wani, ceɛni wà na mpyi kuru kànhe e, kànhe sùpyire puni mpyi na uru ceɛni cyère kampakii na, u kapegigii kurugo. Uru ceɛn' à pa ncé na Yesu na nyɛ uru Farizhɛnɛni bage e ke, ka u u mpa ná lonɔgaracwol'e†, l' à jî sinme nùguntanga wumɔ na.

38 Maa ntòro Yesu kàntugo yyére mà sà yyére u tooyi taan, maa mɛɛ sú sèè sèl'e, fo nyii lwɔh' à wu mà Yesu tooyi jíɛ, maa u nùnjjoore tég'a yi cwuugo, maa yi púr'a cù, maa puru sinmpe nùguntanga wumpe tég'a yi tiri.

39 Nyɛ Farizhɛnɛni u mpyi a Yesu yyere ke, ur' à lire nya ke, maa jwo uye funɛ'i: «Kampyi sèɛni na nge nàɔni na nyɛ Kile tùnntunɔ, u mpyi na sí li cè na ceɛni shini u nyɛ na bwùn uru na ke, na u nyɛ kapimpyinɛ.»

40 Ka Yesu si Farizhɛnɛni funzɔnɔɔre cè, maa u pyi: «Simɔ, jwumɔ na naha mii u jwo mu á.» Ka Simɔ si u pyi: «Ta yu, cyelentunji.»

41 Ka Yesu si jwo: «Nàɔni wà fwɔhii na mpyi shiin shuunni na, u kampwɔhii nkɔwu kanɛkuro (500.000) na mpyi wà na, u sanɛni wunji sí nyɛ kampwɔhii beeshuunni ná ke (50.000).

42 Ná li síni sí nyɛ a pyi pi wà na mà jà a u fwooni tò mɛ, ka uru nàɔni sí cyire fwɔhigii yàfa pi na. Nyɛ pire shiin shuunninji i, uru nàɔni kyaa sí n-táan pi jofol' á mà tòro u sanɛni na yɛ?»

43 Ka Simɔ si u pyi: «Mii na sònɛni nɔgemu u fwoo li mpyi a pèè sèl'e ke, nàɔni kyaa sí n-táan ur' á mà tòro u sanɛni na.» Ka Yesu si u pyi: «Mu à sèè jwo.»

44 Maa yyaha kɛɛnɛnɛ ceɛni yyére maa jwo Simɔ á: «Mu à nge ceɛni nya la? Mii à pa mu yyére, mu bá nyɛ a lwɔhɔ kan mii i na tooyi jyé mɛ. Nka nge ceɛni wi ke, u à mii tooyi jyé ná u jylwɔhe e, maa yi cwuugo ná u nùnjjoore e.

† 7:37 Lire cwooni mpyi a yaa ná yaage k'e, kuru mɛge nyɛ: «alibatiri».

45 Mu nyε a mii pūr'a cū maa mii shéere με, ηκα ηγε ceenji wi ke, mà lwó u à jyè bage e ke, u à kwôro na mii tooyi shwɔnre ná u jwɔge e.

46 Mu nyε a mii jùηke tìri ná sìnme με, ηκα ηγε ceenji wi ke, u à mii tooyi tìri ná sìnme nùguntanga wum'i.

47 Lire kurugo mii sí yi jwo mu á, kapegigii u à pyi ke, cyi ná cyi nyahañi mú i, cyi pun'à yàfa u na. Lire e u à mii kyaa táan uy'á sèe sèl'e. Kapegii nimpigir'à yàfa ηgemu na ke, urufoo tàange nyε a pêe με.»

48 Lire kàntugo ka Yesu si ceenji pyi: «Mu kapegigil'à yàfa mu na.»

49 Mpii pi mpyi na lyí sɔncyan ná Yesu i ke, ka pire si wá na ηko piye funñ'i: «Naha supyifiuwe u nyε ηge nàñi mà sà nɔ, fo u u sùpyire kapegigii yàfani ti na ye?»

50 Nka Yesu nyε a puru jwumpe lwó a wíi με, maa jwo ceenja': «Mu dániyan'á mu shwɔ, ta si yyenñke e.»

8

Cyeebii pi mpyi a taha Yesu ná u cyelempyiibii jwɔh'i ke

1 Lire kàntugo ka Yesu si wá na jaare na ntùuli kànbwoyi ná kànpyεere na, maa Jwumpe Nintanmpe yu mà yyaha tíi ná Kile Saanre e. U cyelempyiibii ke ná shuunniñi mpyi ná u e.

2 Cyeebii u à cùuñɔ, mà bàra mpiimu jínahii u à kār'a yige pi e ke, pire pii mú na mpyi ná u e. Wà mege na mpyi Mariyama, pi mpyi maha uru pyi Magidala Mariyama mú (uru ηge ceenji i Yesu mpyi a jínabii baashuunniñi kār'a yige)

3 ná Cwuza cwonji Zhane (Cwuza u mpyi na saanñi Erōdi karigii cwɔnre) ná Suzani ná cyeebii piiberii niñyahamii. Pire cyeebii mpyi maha pi cyeyaayi yà kaan Yesu ná u cyelempyiibil'á, pi i piye tère.

Nεεnugunji bàtaage

(Macwo 13.1-23; Marika 4.1-20)

4 Nyε canñka shinnyahara à pa bínni Yesu taan, tire sùpyire mpyi a yîri kànya niñyahaya na, ka u u bàtaaga jwo pi á. U à jwo:

5 «Nεεnugunji wà u ná fwor'a kàre jεεμε tanuguge e. Mà u yaha u u sùmapyanji wàa fini fiige, wà à cwo kuni jwɔge na, ka kuntorobii si uru tánhana, ka sañcyεenre si mpa u jò.

6 Ka wà tacwugo si mpa bê ná kafaafoge e, maa fyîn. U nyε a mɔ με, maa waha, jaha na ye mbyime nyε a pyi kuru cyage e με.

7 Ka wà tacwugo si mpa bê ηgurotaha na, maa fyîn, maa wá na lyεge, ka ηgure si u cū.

⁸ Nka wà tacwug'à pa bê ná jìhke tacen̄hke e, maa fyîn, maa lyε, maa se. Sùmacige maha sùmacig'à sùmapyan̄ji se mà nò ηkuu (100) na.»

Yesu à kuru bàtaage jwo ke, maa jwo fànha na: «ηgemu la ká mpyi si kariii yyaha cè ke, urufoo u u nin̄gyigigii cyán sèl'e.»

⁹ Ka u cyelempyiibii si u yíbe: «Kuru bàtaage jwòhe ku jyε naha shi ye?»

¹⁰ Ka Yesu si pi pyi: «Karigii cyi à yyaha tíi ná Kile Saanre e ná cyi à ηwòhò ke, yii á cyire j̄cèñ'á kan, ηka sùpyire sannt'á bàtaay'i cyi à jwo:

“bà pi si mpyi s'a pu wíi, pi àha raa pu jaa raa j̄cwúu mε, s'a pu núru, pi àha raa pu yyaha cini mε*.”

¹¹ Kuru bàtaage jwòhò ku jyε: sùmashin̄ji u jyε Kile jwumpe.

¹² Kuni jwòge na sùmashin̄ji tacwug'à pa bê ke, kuru ku jyε mu à jwo sùpyire t'à Kile jwumpe lógo, ka Sitaannin̄ji si pu wwú pi fun̄ñ'i, bà pi si mpyi pi àha ndá pu na, si shwò mε.

¹³ Kafaafoge j̄un̄'i sùmashin̄ji tacwug'à pa bê ke, kuru ku jyε mu à jwo sùpyire t'à Kile jwumpe lógo maa j̄εε pu na ná fun̄ntange e, ηka pu jyε a jà a ndìre le t'e mε. Pi maha mpyi Kile kuni i tère nimbilere e kanna, kawaa ká pi ta, pi maha fworo l'e.

¹⁴ Ngure shwòhòl'e sùmashin̄ji tacwug'à pa bê ke, kuru ku jyε mu à jwo sùpyire t'à Kile jwumpe lógo, ηka mà jwo tère nimbilere li nò ke, fun̄mp̄εn̄re karigii ná nàfuun̄ji lage ná ηge d̄j̄nyen̄ji múguron̄ji karigii maha pu cwònrò, fo pu yasεεre si n-jà nò mε.

¹⁵ Nìhke nin̄cen̄hke na sùmashin̄ji tacwug'à pa bê ke, kuru ku jyε mu à jwo sùpyire t'à Kile jwumpe lógo maa j̄εε pu na ná fun̄ñò nin̄kin i, maa ηkwòro pu j̄un̄'i ná jwòm̄εε nin̄kin i ke, tire sùpyire ti maha tiye waha t̄erigii puni i, marii Kile jyii wuuni pyi.

*Kile Jwumpe na jyε fùkina fiige
(Marika 4.21-25)*

¹⁶ Wà jyε na fùkina m̄ini si u le j̄cyígile yaaga jwòh'i mε. Nka u maha m̄ini maa u dùrugo yaage kà j̄un̄'i, bà u si mpyi s'a bèen̄mpe yige bage jyifeebil'á mε.

¹⁷ Jyε kyaa maha kyaa li jyε numpini i ke, cyire puni sí n-pa n-yige bèen̄mpe na, kyaa maha kyaa l'à ηwòhò ke, lire là si n-kwòro j̄cèmbaa mε.

¹⁸ Lire kurugo jwumpe yii jyε na núru mii jwò na ke, yii yákili yaha pu na sèl'e, naha na ye ηgemu u à yaaga cè ke, kà sí n-bâra urufoo u tacen̄hke na. Nka ηgemu u jyε u jyε a yafyin cè mε, ali u na sôn̄ñi na ur'à nimbileni ndemu cè ke, lire sí n-shwò u na.»

* 8:10 Ezayi 6.9

*Mpii pi nyε Yesu nunji ná Yesu c̀̀nmpyiibii ke
(Macwo 12.46-50; Marika 3.31-35)*

¹⁹ Nyε ka Yesu nunji ná u c̀̀nmpyiibii si mpa u yyére. Nka s̀̀pyire nyahaŋi kurugo, pi nyε a jà a tabaraga ta u na mε.

²⁰ Ka wà si Yesu pyi: «Mu nunji ná mu c̀̀nmpyiibii naha cyíŋŋi na, pi naha na mu kyaa pyi.»

²¹ Ka Yesu si jwo: «Mpii pi nyε na Kile jwumpe núru, marii pu kurigii jaare ke, pire pi nyε mii nunji ná mii c̀̀nmpyiibii.»

*Yesu à kafeebwòhe yyéŋε baŋi juŋ'i
(Macwo 8.23-27; Marika 4.35-41)*

²² Canŋka Yesu à u cyelempyiibii pyi: «Yii a wá, wuu u baŋi jyiil'a k̀̀eŋŋε k̀̀mpoge sanŋke na.» Ka pi i jyé bakwòoge e na baŋi jyiili.

²³ Mà pi yaha pi i ŋk̀̀eεge lwòhe juŋ'i, ka Yesu si mpa ŋóó, ka kafeebwòhó si wá na fwu na lwòhe lwúu na wàa bakwòoge funŋke e. Ku mpyi na ŋko si j̀̀i lwòhe na, fo na ŋko s'a nt̀̀iri lwòhe jwòh'i.

²⁴ Ka cyelempyiibii si Yesu j̀̀è, maa jwo: «Cyelemtuŋi, cyelemtuŋi, wuu sí n-kwú dε!» Ka Yesu si ỳ̀iri maa f̀̀anha cyán kafeεge na, maa lwòhe pyi: «T̀̀eŋ tanuge e!» Ka kafeεge si yyére, ka lwòhe si nt̀̀eŋ.

²⁵ Ka u u u cyelempyiibii ỳ̀ibe maa jwo: «Taha yii bá nyε a dá mii na mε?» Nka cyelempyiibii fyaagara wuubii ná pi kakyanhala wuubii pi mpyi, ka pi i wá na piye ỳ̀ibili: «Jofoo u nyε ŋge ǹ̀aŋi fo ka kafeεge ná lwòhe si nt̀̀eŋ u wuuni taan yε?»

*Yesu à jínahii ǹ̀inyahamii k̀̀r'a yige ǹ̀aŋi w'e
(Macwo 8.28-34; Marika 5.1-20)*

²⁶ Nyε ka Yesu ná u cyelempyiibii si baŋi jyiil'a sà nò Gadara shiinbii k̀̀luni i, lire k̀̀luni na nyε Galile wuuni yyetiimpe na baŋi k̀̀antugo.

²⁷ Pi nivworobii bakwòoge e, ka kuru k̀̀anhe ǹ̀aŋi wà si Yesu j̀̀uŋjò b̀̀è, jí nabii mpyi uru ǹ̀aŋi i. Li mpyi a m̀̀ə, u s̀̀aha mpyi na v̀̀aŋnyí leni mε, u s̀̀aha mpyi na sh̀̀un k̀̀anhe e mε, fo fanŋyi i†.

²⁸ T̀̀eni i uru ǹ̀aŋ'á Yesu jya ke, ka u u ŋkwúulo, maa jcwwo Yesu fere e, maa jwo f̀̀anha na: «Yesu, Kileni ǹ̀inyi wuŋi Jyaŋi, jaha mu nyε na jcaaa mii á yε? Mii na mu j̀̀aare, ma hà kawaa pyi na na mà dε!»

²⁹ Ǹ̀aŋ'á yire jwo, jaha na yε Yesu mpyi a jí naŋi pyi na u fworo u e. Uru jí naŋi mpyi maha u cyáan t̀̀erii ǹ̀inyahagil'e. S̀̀pyire mpyi maha uru ǹ̀aŋi cwòre maa u cyeyi ná u tooyi pwu ná ỳ̀r̀̀oy'e, bà u si mpyi si nt̀̀eŋ tanuge e mε, ŋka u mpyi maha yire yapwoyi puni kẁ̀un. Lire k̀̀antugo jí naŋi mpyi maha sí ná u e síwage e.

† 8:27 Yahutuubii maha pi fanŋyi wwú kafaayi juŋ'i. Pi maha ku jwòge yal'a yaa fo maha tateŋŋjò yaa mú.

³⁰ Nyɛ ka Yesu si nàŋi yíbe u mege na, ka u u jwo: «Mii mege nyɛ Shinnyahara.» U à yire jwo naha na yɛ jínabii pi mpyi u e ke, pire mpyi a nyaha.

³¹ Ka pire jínabii si Yesu jáare na u àha pire kòrò ñkàre kacɛwɛyicugunke e mɛ.

³² Nyɛ lir'à caakurumbwòhò ta ku u lyí nanke kà numpenge na wani, ka jínabii si Yesu jáare sèl'e na u pire yaha pire pi sà jyè kuru caakurunke e, ka u u nyɛ.

³³ Nyɛ ka jínabii si fworo nàŋi i maa sà jyè caabil'e. Ka kuru caakurunke puni si sùrug'a yíri nanke numpenge na mà cwo cwo banji i mà kwù.

³⁴ Cáanahabil'à lire nya ke, maa fê a kàr'a sà a yi yu kànhe ná sishwɔnbugure puni i.

³⁵ Ka sùpyire si fwor'a kàre si sà cyire karigii nya. Nàŋi i jínabii mpyi ke, ka pi i sà u ta u à tɛn Yesu fere e ná vɔanɲyi i tanuge e, ka pi i fyá.

³⁶ L'à pyi mpiimu nyii na ke, ka pire si nàŋi cuunɔŋkanni jwo pi sanmpil'á.

³⁷ Nyɛ ka Gadara kùluni shiinbii puni si Yesu jáare na u fworo pire kùluni i, naha na yɛ pi mpyi a fyá u yyaha na sèl'e. Ka Yesu si jyè bakwɔge e s'a ñkèege.

³⁸ Nàŋi i jínabil'à fworo ke, ka uru si Yesu jáare sèl'e, na uru na ñkèege ná u e. Ka Yesu si u nùrunɔ maa jwo:

³⁹ «Núru, ma a si pyenge, kabwooni Kile à pyi mu á ke, ma a sà lire yyaha jwo ma pyenge shiinbil'á.» Ka nàŋi si ñkàre kànhe funnke e, nde Yesu à pyi u á ke, maa sà a lire yu na ntùuli cyeyi puni i.

*Yesu à ceɛŋi wà cùunɔ, maa Zharusi pworonji buwunji ñɛ
(Macwo 9.18-26; Marika 5.21-43)*

⁴⁰ Nyɛ tɛni i Yesu à nùr'a banji jyiil'a kɛɛnɲɛ kùŋke sanŋke na ke, ka shinnyahara si u nùŋò bê, naha na yɛ pi puni mpyi na u sigili.

⁴¹ Kile Jwumpe kàlambage kà nùŋufoo na mpyi wani, uru mege mpyi Zharusi, ka uru nàŋi si mpa ninjkure sín Yesu fere e maa u jáare fànha na na u shà uru pyenge e,

⁴² Naha na yɛ pworonji ninŋinɲi u mpyi u á, ná u mpyi a yyee ke ná shuunni kwò ke, uru mpyi na yà, fo u mpyi na ñko raa ñkwùu.

Nyɛ Yesu ninŋarenji Zharusi pyenge e, sùpyire mpyi a u kwùulo kàmpanɲyi puni na, fo na u fenre piye shwòhòl'e.

⁴³ Ceɛŋi wà na mpyi tire sùpyire shwòhòl'e, lùwulinŋkwombaayi mpyi u na yyee ke ná shuunni funŋ'i. Wempyiibii mpyi a kwò u cyeyaare puni na, ñka wà nyɛ a jà a u cùunɔ mɛ.

⁴⁴ Nyɛ ka u u mpa Yesu kàntugo yyére maa bwòn u vɔanɲyi zhwòre na, ka yampe si ntíl'a kwò.

45 Ka Yesu si sùpyire yíbe: «Jofoo u à bwòn mii na ye?» Ka sùpyire puni si wá na ñko: «Mii bà me.» Ka Pyeri si jwo: «Cyelentuñi, mu nyii nyε sùpyire na t'à mu fεnrε kàmpañyi puni na mà?»

46 Ka Yesu si jwo: «Wà kòn'à bwòn mii na, ñaha na ye mii à li kàanmucya mà li ñya na fànhe kà a fworò mii i.»

47 Nyε ceen' à li ñya na nde ur' à pyi ke, na Yesu à li cè ke, ka u u fyá fo na ñcyéenni, maa mpa ñiñkure sín Yesu fere e, nde l' à u pyi u à bwòn Yesu na ke, ná pyiñkanni na u à uye ñya u à cùuñɔ tèenuuni mujye e ke, u à yire yyaha jwo Yesu á sùpyire puni nyii na.

48 Ka Yesu si u pyi: «Na pworò, mu dáníyañ' à mu cùuñɔ. Kile u yyeñiñke kan ma á.»

49 Mà Yesu yaha puru jwumpe na, tùnntunñ' à yíri ñùñufoonji Zharusi pyenge e mà pa yi jwo Zharusi á: «Kile wuuni na wá à nɔ mu pworonji na. Ma hà núru cyelentuñi yaha u uye kànha u a ma me.»

50 Yesu à yire lógo ke, maa jwo Zharusi á: «Ma hà raa fyáge me, dá mii na kanna, mu pworonji sí n-yíri.»

51 Nyε pi à sà nɔ Zharusi pyenge ñwɔge na ke, Yesu nyε a ñεε sùpyañi wabere u jyè ná ur'e me, fo Pyeri ná Yuhana ná Yakuba ná pyàñi tunji ná pyàñi nuñi.

52 Sùpyire puni ti mpyi pyenge e ke, pire puni mpyi na myahigii súu marii ñkwúuli pyàñi ñkwùñi na. Ka Yesu si pi pyi: «Yii àha raa mεε súu me, pyàñi nyε a kwú me, u na ñwúuni!»

53 Ka pi i wá na ñcyàhali u na, ñaha na ye pi à li cè na pyàñ' à kwú.

54 Nyε ka Yesu si pyàñi buwuñi cù u cyεge na, maa jwo fànha na: «Pyà, yíri!»

55 U à yire jwo ke, ka pyàñi múnaani si núr'a jyè u e, lire tèenuuni mujye e, ka u u yíri, ka Yesu si pi pyi pi ñjyi kan u á.

56 Ka lire kani si pyàñi sifeebii bilibili. Ka Yesu si yi jwo pi á na pi àha nde kani jwo sùpyañi wà tufiig' á me.

9

Yesu à u cyelempyiibii tun pi sà a Jwumpe Nintanmpe yu (Macwo 10.5-15; Marika 6.7-13)

1 Lire kàntugo ka Yesu si u cyelempyiibii ke ná shuunniñi pyi pi à bínni u taan, maa síñi ná fànhe kan pi á, bà pi si mpyi s'a jínabii puni kòre s'a yige pifeebil'e, s'a yampii cùuñi me.

2 Lire ñwɔhɔ na, u à pi tun pi sà a Kile Saanre kyaa yu sùpyir' á, pi raa yampii cùuñi.

3 U à pi pyi: «Yii àha ñkwò yaaga lwó yiye cye e lire kùsheeni na me, mu à jwo kábii, lire nyε me boro ná bwúuru ná wyére. Yii wà hà ñkwò v àanntinñke kabere lwó mbàra u yacige woge na me.

4 Yii aha ñkàre kànha maha kànha na, ka wà si j̄εε yii sunmbage na, yii t̄εn wani fò mà sà yaa ná yii t̄εekani í.

5 Ñka kànhe ñkemu shiin kampyi pi j̄yε a j̄εε yii i yii sunmbage t̄irige pire yyére mε, yii nivworobii kuru kànhe e, yii yii tooyi bambañi kwòro kwòr'a wu wani, lir'à kajwuu kwò kuru kànhe shiin na.»

6 Ñyε ka pi i ȳr'a kàr'a sà a Jwumpe Nintanmpe yu na màre kànyi puni i, maa yampii cùuñi.

*Saann̄i Er̄odi na uye ȳibili na Yesu j̄yε jofoo yε
(Macwo 14.1-12; Marika 6.14-29)*

7 Ñyε Yuhana bonkwooni kàntugo, saann̄i Er̄odi à pa Yesu kapyiinj̄kii lógo, ka lí i u yákiliñi wùrugo sèl'e, ñaha na yε p̄ii mpyi na ñko na Yuhana Batizelipyiñi u à j̄è a fworò kwùñi í.

8 P̄ii sí i ñko na Kile t̄unn̄tunñi Eli u à n̄r'a pa, p̄ii mú sí i ñko na t̄ecyiini Kile t̄unn̄tunñi wà u à j̄è a fworò kwùñi í.

9 Ka Er̄odi si jwo: «Mii à pi pyi pi à Yuhana ñ̄ñke kwòñ, jofoo shenre mii saha sí j̄yε na n̄uru amε yε?» Ka u u wá na Yesu caa si u ñya.

*Yesu à shiin kampw̄hii kan̄kuro j̄wò cya
(Macwo 14.13-21; Marika 6.30-44; Yuhana 6.1-14)*

10 Ñyε Yesu t̄unn̄tun̄mpil'à n̄r'a pa ke, maa pi kapyiinj̄kii puni jwo u á, ka u u ȳiri ná pi e s̄ùpyire sannte taan mà kàre pi mεge cyage e Betisayida kànhe kàmpan̄ñke na.

11 S̄ùpyir'à pa pi saha cè ke, maa ñkàre wani pi fye e. Ka u u pi cùmu lemε j̄wò, maa Kile Saanre kyaa jwo pi á. Mpii pi mpyi na yà pi e ke, maa pire cùuñj̄.

12 Tèni i can̄ñk'à pa a nt̄iri ke, ka Yesu cyelempyiibii kε ná shuunniñi si file u na maa yi jwo u á na u s̄ùpyire cye yaha, bà pi si mpyi si sà ñjyì ná tashw̄onyò cya kànyi ná sishw̄onbugure e mε, ñaha na yε sige fun̄ñke e pire j̄yε.

13 Ka Yesu si pi pyi: «Yii yabilimp̄ii pi pi kan pi lyí.» Ka pi i u pyi: «Bwúuru ñ̄nyò kan̄kuro ná fyap̄yaa shuunni cyi ñaha wuu á kanna, fo l'aha nta wuu yabilimp̄ii sí n-sà ñjyì cya mpa ñkan nte supyiñyahare pun'á.»

14 Tire s̄ùpyire e, nàm̄baabii kanni mpyi a shiin kampw̄hii kan̄kuro (5.000) kwò, ka Yesu si u cyelempyiibii pyi pi à s̄ùpyire t̄ñε t̄ñε kuruyo kuruyo, yire kuruyi ñ̄ñkin ñ̄ñkinñi puni mpyi a shiin beeshuunni ná kε kε kwò.

15 Ñyε ka pi i s̄ùpyire puni t̄ñε t̄ñε, bà Yesu mpyi a yi jwo mε.

16 Ka Yesu si yire bwúuru ñ̄nyì kan̄kuruñi ná cyire fyap̄yaañi shuunniñi lwó, maa yyahe ȳirige ñ̄nyìñi i, maa fwù kan Kile á yi kyaa na, maa yi kwòñ kwòñ a kan u cyelempyiibil'á, pi kan s̄ùpyir'á.

17 Sùpyire puni ti mpyi wani ke, tire pun'à lyí a tìn. Ka pi i shàhii ke ná shuunni jí jyjìpaanyi na.

*Pyeri à jwo na Kile Nijcwǎnrǎni u jye Yesu
(Macwo 16.13-21; Marika 8.27-31)*

18 Nyε lire kǎntugo, mà Yesu ná u cyelempyiibii yaha, u à yîri pi taan, maa sà Kile jáare. U à kwǎ ke, maa núr'a pa, maa pi yíbe: «Sùpyire na mii sǎnñi jofoo ye?»

19 Ka pi i u pyi: «Pii wá na ηko na Yuhana Batizelipyini u jye mu, pii sí i ηko na Kile túnntunñiEli u jye mu, pii mú sí i ηko na Kile túnntunmpii pi à tòro ke, na uru wà u à jnè a fworokwùni i.»

20 Ka Yesu si pi pyi: «Yii de? Jofoo yii jye na mii sǎnñi ye?» Ka Pyeri si u pyi: «Kile Nijcwǎnrǎni u jye mu.»

21 Ka Yesu si yi jwo a waha pi á na pi àha ηkwǎ yire jwo sùpya á mε.

22 Maa núr'a jwo: «L'à pyi fànha kyaa Supyani Jyani u kyaala sèl'e. Yahutuubii kacwǎnrìbii ná Kile sáragawwuubii jññufeebii ná Kile Saliyani cyelentiibii sí n-cyé u na, si u bǎ. Nka u kwùni canmpyitanrewuuni, u sí jnè.»

*Pyinjanni na wuu à yaa wuu taha Supyani Jyani Yesu fye e ke
(Macwo 16.24-28; Marika 8.34--9.1)*

23 Lire kǎntugo ka Yesu si yi jwo u lógofeebii pun'á: «ηgemu la ká mpyi si ntaha mii fye e ke, urufol'à yaa u cyé u yabilini jyii karigii na, u u ntèn kyaage taan u u ntaha mii fye e canña maha canña, pi méε ká mpyi na sí urufoo bǎ kworokworocige na.

24 Naha na ye ηgemu la ká mpyi si u ninjaani yaa jwǎ ke, urufoo sì nùmpañja ta mε, ηka ηgemu ká kǎntugo wà u ninjaan'á mii kurugo ke, urufoo sí nùmpañja ta.

25 Naha li sí jwǎ sùpyan'á mà ma jyii yaayi puni ta ηge dijyeni i ninjaa, mu nùmpañke si sà ηkèεge ye?

26 Lire kurugo ηgemu u na jcyíge Supyani Jyani ná u jwumpe na ke, u aha bú mpa ná u sinampe ná u Tunj wumpe ná Kile mèlεkεebii wumpe e canñke ηkemu i ke, u sí n-cyé urufoo na.

27 Sèñi na mii sí yi jwo yii á, pii na jye yii e, pi sì n-kwú ná pi jye a Kile Saanre jya mà ye!»

*Yesu yyahe pyinjann'à kèεñε
(Macwo 17.1-8; Marika 9.2-8)*

28 Nyε canmpyaa baataanre fiig'à tòro puru jwumpe jwujkwooni kǎntugo ke, ka Yesu si ηkàre ná Pyeri ná Yuhana ná Yakuba e pañke kà na, si sà Kile jáare.

29 Mà Yesu yaha Kilejarege na, u yyahe pyinjann'à kèεñε, ka u vǎanñyi si fíniñε weewee fo na jí.

30 Lire tèenuuni i, ka nàmbaa shuunni si mpa jwo ná u e. Pire pi mpyi tèecyiini Kile túnntunmpiiMusa ná Eli.

31 Pi mpyi a pa ná sìnampe e. Pyiṅkanni na Yesu mpyi na sí n-kàre n-sà u báaraṅi fûnṅo si ṅkwû Zheruzalemu kànhe e ke, maa lire jwo u á.

32 Lire tèni mpyi a ṅoampe ta Pyeri ná u shèrefebii na sèl'e. ṅoamp'à pa láha pi na ke, ka pi i pire nàmbaabii shuunninṅi ninjyerebii nya ná Yesu i u sìnampe e.

33 Tèni i pire nàmbaabii mpyi na yîri Yesu taan ke, ka Pyeri si jwo u á: «Wuu cyelentuṅi, wuu à pa naha ke, lir'à ṅwò sèl'e. Wuu vùnyo taanre kwòro, ninṅin sí n-pyi mu wogo, ninṅin sí n-pyi Musa wogo, ninṅin sí n-pyi Eli wogo.» Pyeri mpyi a puru jwumpe jwo uye ṅùṅo kurugo.

34 Mà Pyeri yaha puru jwumpe na, ka ṅahaṅa si mpa pi tò. Mà ṅahaṅke yaha ku u pi tùni, ka pi i fyá.

35 Ka mejuu si fworokuru ṅahaṅke e na: «Mii Jyaṅi u ṅye ṅge, mii à u cwònrò. Yii a núru u ṅwò na.»

36 Lire mejuuuni fworonṅwooni kàntugo, Yesu baare e, cyelempyiibii saha ṅye a wà nya mɛ. Nde pi à nya ke, ka pi i lire yaha piye funṅ'i, pi ṅye a yaaga jwo wà á lire tèni i mɛ.

Yesu à pyàṅi wà jína kòr'a yige u e

(Macwo 17.14-18; Marika 9.14-27)

37 Kuru canṅa nùmpañṅa, Yesu ná u cyelempyiibii nintigibii ṅaṅke na, ka supyikurumbwòḥò sí sà u ṅùṅo bê.

38 Tire sùpyire shwòḥòl'e, ka nàṅi wà si jwo fànha na: «Cye-lentuṅi, mii na mu ṅáare, maa na jyaṅi kàanmucya. Uru ninṅinṅi u ṅye mii á.

39 Jínaṅi wà u ṅye u e, u aha yîri u kurugo, u maha ṅkwúuli, jínaṅi maha u cúnṅo cúnṅo fànha na, u ṅwòge maha bàafwòhe yige, u maha u kànha sèl'e, maa nta a fworu u e.

40 Mii à mu cyelempyiibii ṅáare pi jínaṅi kòr'a yige u e, ṅka pi ṅye a jà mɛ.»

41 Ka Yesu si jwumpe lwó maa jwo: «Ei! Yii dánabaa sùpyiibii nimpibii, fo ṅaha tère e mii sí n-kwòro ná yii e ye? Mii sí yii kapyiṅkii kwú naye e sà nò fo ṅaha tère na ye? Ta ma ná ma jyaṅi i naha.»

42 ṅye mà pi yaha pi i filili ná pyàṅi i Yesu na, ka jínaṅi si pyàṅi cúnṅo cúnṅo fànha na maa u cyán ṅiṅke na. ṅye ka Yesu sí fànha cyán jínaṅi na, maa u pyi u à fworu pyàṅi i, maa u kan u tuṅ'á.

43 Sùpyire ti mpyi wani ke, Kile sífente mpyi a pire puni kàkyañhala.

Yesu à jwo u kwùṅi kyaa na sahaṅki

(Macwo 17.22-23; Marika 9.30-32)

Karigii Yesu mpyi a pyi ke, cyire mpyi a sùpyire puni kàkyañhala. Mà pi yaha pur'e, ka u u yi jwo u cyelempyiibil'á:

44 «Yii mpe jwumpe lóg'a tàra, li saha sì mɔ mɛ, pi sí Supyanji Jyanji le cye e, pi i pi nyii wuuni pyi u na.»

45 Nka cyelempyiibii nyɛ a mpyi a puru jwumpe yyaha cè mɛ, nahà na yɛ pu jwɔhe mpyi a njwɔhɔ pi na, pi mú sí mpyi na fyáge si u yíbe pu jwɔhe na.

*Sùpyanji u nyɛ jùnjufoo Kile yyére ke
(Macwo 18.1-5; Marika 9.33-37)*

46 Nyɛ ka nàkaana si mpa yíri cyelempyiibii ná piye shwɔhɔl'e, tire jùnjke ku mpyi na pire puni i jofoo u nyɛ jùnjufooŋi yɛ.

47 Yesu à pa tire nàkaante jùnjke cè ke, maa pyàŋi wà lwó a yaha uye taan,

48 maa jwo cyelempyiibil'á: «Shin maha shin u à nge pyàŋi cùmu lemɛ jwɔ mii kurugo ke, urufoo mú à mii cùmu lemɛ jwɔ. Ngemu ká mii cùmu lemɛ jwɔ ke, urufoo mú à mii tunvoonji cùmu lemɛ jwɔ. Nyɛ ngemu u à uye pyi yii puni kàntugo yyére wuŋi ke, uru u nyɛ yii puni jùnjufooŋi.»

*Ngemu ká mpyi u nyɛ wuu zàmpɛn mɛ, uru na nyɛ ná wuu e
(Marika 9.38-40)*

49 Nyɛ ka Yuhana si jwo Yesu á: «Cyelentuŋi, wuu à nàŋi wà nya u u jínabii kàre na yige sùpyire e ná mu mɛge e, ka wuu u u sige li na, nahà na yɛ wuu wà bà mɛ.»

50 Ka Yesu si u pyi: «Yii àha u sige li na mɛ, nahà na yɛ ngemu u nyɛ u nyɛ wuu zàmpɛn mɛ, urufoo na nyɛ ná wuu e.»

51 Nyɛ tɛni i Yesu tèefworon'à pa byanhara nge dijnyɛni i, s'a njkèege nìnyinji na ke, ka u u sàa li lwó uye funŋ'i si njkàre Zheruzalɛmu kàhe e,

52 maa tùnntunmii tùugo uye yyaha na, ka pire si njkàr'a sà nɔ Samari kàhe kà na, maa sunmbage tatirige cya Yesu mɛɛ na kuru kàhe shiinbil'á.

53 Nka kuru kàhe shiinbii nyɛ a jɛɛ mɛ, nahà na yɛ Zheruzalɛmu i u mpyi na njkèege.

54 Tèni i u cyelempyiibii pìi shuunni Yakuba ná Yuhana à pa yire lógo ke, maa jwo: «Kafooŋi, mu sí wuu yaha wuu nage yige nìnyinji na wuu tírige pi nuŋ'i wuu u pi shi bò mà?»

55 Ka Yesu si yyaha kèɛnn'a le pi e maa pi faha sèl'e*.

56 Lire kàntugo ka pi i ntòr'a kàre kàhe kabɛɛ na.

*Mpii la ku nyɛ si ntaha Yesu fye e ke
(Macwo 8.19-22)*

57 Mà pi niŋkaribii yaha, ka nàŋi wà si Yesu pyi: «Kafooŋi, mii sí n-taha mu fye e ma tasheyi puni i.»

* 9:55 Sémɛbii pìi maha jwo: «Ka Yesu si yyaha kèɛnn'a le pi e maa pi faha sèl'e. Sònjɔpeere ti nyɛ yii e amɛ ke, yii nyɛ a ti shi cè mɛ. Supyanji Jyanji nyɛ a pa si sùpyire shi bò mɛ, njka u à pa si pi múnahigii shwɔ.

58 Ka u u u pyi: «Wyigii na nyε sigeɓwuwunbil'á, shèere mú sí nyε saɓcyεenr'á. Nka tashwəngə nyε Supyaŋi Jyaŋi á mε.»

59 Maa wabεε pyi: «Taha na fye e.» Ka uru si jwo: «Kafoonji, yyéere, mii aha na tunji tò, mii sí n-ta n-pa n-taha mu fye e.»

60 Ka Yesu si u pyi: «Kwùubii yaha pi a piye tùni, nka mu wi ke, ta sì maa sà a Kile Saanre kyaa yu.»

61 Ka wabεε si jwo: «Kafoonji, mii la nyε si ntaha mu fye e, nka na yaha si sà yi jwo na pyεngε shiinbil'á fəɓ.»

62 Ka Yesu si u pyi: «Shin maha shin u à nùtuuge cù nùfaanji na, maa wíi kàntugo ke, urufoo nyε a yaa ná Kile Saanre e mε.»

10

Yesu à tùnntunmii beetaanre ná ke ná shuunni tun pi sà a Jwumpe Nintanmpe yu

1 Lire kàntugo Kafoonji Yesu à núr'a shiin beetaanre ná ke ná shuunni cwəənrə u fyəɓwəhəshiinbil'e, mà tun shiin shuunni shuunni uye yyaha na, kànyi puni ná cyeyi puni i u mpyi a yaa u tòro ke.

2 Maa yi jwo pi á: «Sùmakəəg' à pēe, nka sùmakwəənbil' à cyéere. Lire e ke yii keɓge foo jaare, u u pi à bàra sùmakwəənbii na.

3 Mii à yii tun, yii a sì. Yii sí n-pyi sùpyire shwəhəl'e, mu à jwo mpàa pi nyε sige yaaya shwəhəl'e.

4 Yii àha wyéere lwó nde yiye ɓuŋ'i mε, yii àha boro lwó mε, yii àha tanhaŋyi yabεε lwó mbàra yii tooyi wuyi na mε. Mà yii niŋkaribii yaha, yii àha raa yyérelì kuni na s'a fwù pyi mε.

5 Yii aha jyè pyεngε maha pyεng'e ke, yii jwumpe niŋcyiimpe pu pyi “Kile u yyeyiŋke kan yii á.”

6 Nyε sùpya ká nta kuru pyεngε e, ngemu u nyε na ɓcáa yyeyiŋke na ke, urufoo sí kuru yyeyiŋke dúbabii ta. Nka l'aha nta uru sùpya nyε kuru pyεngε e mε, pire dúbabii sí n-kwôro yii á.

7 Pyεngε nkemu ká ɓεε yii sunmbage na ke, yii tēen wani. Pi aha yalyire ná yabyεere ntemu kan yii á ke, yii raa tire lyí, naha na ye báarapyiŋi sàraŋ' à yaa u kan u á. Yii àha raa sunmbage kēenŋi raa màre mε.

8 Yii aha nkàre kànha maha kànha na, ka pi i ɓεε yii na, maa yalyire ntemu kan yii á ke, yii i tire lyí.

9 Yii i kuru kànhe yampii cùuŋə, yii i yi jwo kànhe shiinbil'á na Kile Saanre à byanhara pi na.

10 Nka yii aha nkàre kànha maha kànha na, ka pi i yii sunmbage cyé ke, yii jyè kuru kànhe pyenkuuŋi i, yii i yi jwo pi á

11 «Ali yii kànhe bambanji u à ta wuu tooyi na ke, wuu sí uru kwòro kwòro n-yaha yii na*. Nka lire ná li wuuni mú i, yii li cè na Kile Saanre à byanhara yii na.»

12 Mii sí yi jwo yii á, diɲɲɛɲi canɲkwɔge, nde li sí kuru kànhe shiinbii ta ke, lire sí n-waha mà tòro nde li sí n-pyi Sɔdɔmu kànhe shiinbii na ke.»

*Yesu à kànyi yà faha
(Macwo 11.20-24)*

13 Ka Yesu si núr'a jwo: «Yii Korazɛn kànhe shiinbii, yii wuun'à kèege! Yii Betisayida kànhe shiinbii, yii wuun'à kèege! Naha na yɛ kakyanhala karigii cyi à pyi wani yii yyére ke, kampyi Tiri kànhe ná Sidɔn kànhe e cyire mpyi a pyi, numɛ mpyi na sí pi ta pi à pi toronkanni kɛɛɲɲɛ maa láha kapegigii na fo tèmɔni i, maa cafubɔrigii le mà pyi pi vàanɲyi, maa cwɔɔnre wu piye na†.

14 Lire l'à li ta, canɲke Kile sí sùpyire puni sâra si ntàanna ná ti kapyiɲkil'e ke, nde li sí yii ta ke, lire sí n-waha mà tòro Tiri ná Sidɔn kànyi‡ wuuni na.

15 Yii Kapɛɛnamu kànhe shiinbii pi ke, yii na sônɲi na yii sí n-kàre Kile yyére nɲɲyiɲi na bɛ? Lire mpyi ɲyɛ mɛ, yii sí n-sì n-tírige fo ɲɲɲke ɲwɔhɔ shiinbii cyage e.»

16 Lire kàntugo ka Yesu si núr'a jwo u túnntunmpil'á: «Ŋgemu ká ɲɛn'a lógo yii ɲwɔ na ke, l'à pyi mu à jwo mii ɲwɔ na urufol'à lógo. Ŋgemu ká yii cyé ke, l'à pyi mu à jwo mii urufol'à cyé mú. Ŋgemu sí u à mii cyé ke, l'à pyi mu à jwo mii tunvoonji urufol'à cyé mú.»

17 ɲyɛ ka pire túnntunmpii beetaanre ná ke ná shuunɲi si ɲkàre mà sà tère pyi, ka pi funntanga wuubii si núr'a pa, maa jwo: «Kafoonji, mu mɛge cye kurugo, ali jínabil'à kúu wuu á.»

18 Ka Yesu si pi pyi: «Mii à Sitaannɲi ɲya, u à yîri nɲɲyiɲi na ɲyaa ninɲin, kileɲini fiige, mà pa ɲcwo ɲɲɲke na.

19 ɲyɛ mii à li síɲi kan yii á, yii a ɲaare wwòobii ná nónɲyahigii ɲɲɲ'i, yii i wuu zàmpɛɲɲi fànhe fwòonɔ yiye tooy'e, yafyin sì n-jà kapii pyi yii na mɛ.

20 Lire ná li wuuni mú i, yii àha funɲyi táan na jínabil'à kúu yii á mɛ, ɲka yii pyi funntange e, ɲaha kurugo yɛ yii mɛy'à séme Ariɲnanji i.»

*Sùpya ɲyɛ a Kile cè Jyafoonji Yesu baare e mɛ
(Macwo 11.25-27; 13.16-17)*

* **10:11** Mà ma tooyi bambanji kwòro kwòr'a yaha kànha na»: lire ɲwɔhe ku ɲyɛ, wuu nàzhan à fworɔ yii karigil'e, yii ɲɲɲɔ tuguro ti. † **10:13** Nde mpyi kyaa ndemu l'à li cyé na pi a piye cèege pi kapegigii na ke. ‡ **10:14** Tiri ná Sidɔn na mpyi kànbwoyo shuunni ɲjemu y'à cè ná kapegigii mpyiɲi i ke (Ezayi 23.1-18; Ezekiyeli 26; Zhouweli 3.4-8; Amosi 1.9-10).

21 Lire tènuuni i, ka Kile Munaani si Yesu funṅke pyi k'à táan sèl'e, ka u u Kile kêe maa jwo: «Tufooni Kile, nìnyini ná ṅṅke Kafooni, mii fwù nyε mu na, ṅaha na yε kani mu à ṅwòhò yákilifeebii ná kaceempii na ke, mu à lire cyêe nàṅkopyire na. Sèe wi, Tufooni, mu à lire pyi mà tàanna ná ma nyii wuuni i.»

22 Lire kàntugo ka u u jwo sùpyir'á: «Mii Tuṅi à karigii puni le mii cye e. Sùpya nyε a Jyafooni cè Tufooni baare e mε. Sùpya mú nyε a Tufooni cè Jyafooni baare e mε, fo Jyafooni la ká mpyi si u cyêe ṅgemu na ke.»

23 Lire kàntugo ka Yesu si yyaha kêenne u cyelempyiibii kann'á maa yi jwo pi á: «Karigii yii na ṅaa ke, mpii pi na cyire ṅaa ke, pire wuun'à ṅwò.

24 Mii sí yi jwo yii á, nde yii à ṅya maa ndemu lógo ke, Kile túnntunmii nìnyahamii ná saanlii nìnyahamii la mpyi si lire ṅya, si li lógo. Nka pi nyε a jà a li ṅya maa li lógo mε.»

Bàtaage Yesu à jwo mà yyaha tíi ná Samari shinṅi nìncenṅi i ke

25 Cannka Kile Saliyaṅi cyelentuṅi wà à yîr'a yyére si Yesu pεre ṅcû maa jwo: «Wuu cyelentuṅi, ṅaha mii à yaa mii u pyi si shìṅi nìṅkwombaanṅi ta yε?»

26 Ka Yesu si u pyi: «Nde l'à séme Kile Saliyaṅi Semεṅi i ke, ṅaha mu à cè lire e yε?»

27 Ka u u Yesu pyi: «Y'à séme Saliyaṅi Semεṅi i na “Ma Kafooni Kile kyaa táan may'á ná ma zòmbilini puni ná ma múnaani puni ná ma fànhe puni ná ma sòṅṅore puni i. Mà bàra lire na, ma supyìṅεṅi kyaa táan may'á bà mu kyal'à táan may'á mε§.”»

28 Ka Yesu si u pyi: «Mu ṅwòshwòr'à ṅwò. Mu aha jà na lire pyi, mu sí shìṅi nìṅkwombaanṅi ta.»

29 Nka nàṅi la mpyi si tànga kan uy'á maa jwo: «Jofoo u nyε mii supyìṅεṅi yε?»

30 Ka Yesu si u ṅwò shwò ná bàtaag'e na:

«Nàṅi wà u ná yîri Zheruzalému kànhe e na ṅkèεge Zheriko kànhe e. Mà u yaha kuni na, ka kakuumpyiibii pii si ṅcwo u na, maa u cyeyaayi puni cyán a shwò u na, maa u bwòṅ fo mà u bànnaga a yaha kwùubii ná nyii wuubii shwòhòl'e, maa yîri u taan.

31 Lir'à bê ná Kile sáragawwuṅi w'e u u ma lire kuni i, ur'à pa nò nàṅi nìṅcwuṅi na ke, maa fènn'a tòro u taan.

32 Nyε ka Kileṅaarebage báarapyiṅi wà si mpa a ntùuli lire kuni ninuuni i, uru na mpyi Levi túluge shin, uru mú à pa nò nàṅi nìṅcwuṅi na ke, maa fènn'a tòro u taan.

33 Lire kàntugo ka Samari shinṅi wà kùshe wu si wá na ma lire kuni i mú. Ur'à pa nò nàṅi nìṅcwuṅi na ke, ka u ṅùṅaare

si u ta. ³⁴ Ka u u file u na, maa u nɔɔyi wyɛɛ yal'a pyi, maa u lwó a dùrugo u dùfaanɔke ɲuŋ'i, maa ɲkàre ná u e nàmpwuunbii tatrige bage k'e, maa yaha u na.

³⁵ Kuru canɲa nùmpañja, maa bage sàranɲi wwú uye ɲuŋ'i mà kan bage foon'á, maa yi jwo u á “Yaha ɲge nàɲi na, mu aha wyɛɛ maha wyɛɛ wwú u ɲùɲɔ taan ke, mii aha núr'a pa, mii sí uru puni nùruɲɔ mu na.”»

³⁶ ɲye Yesu à puru jwo ke, maa uru Saliyanɲi cyelentuɲi pyi: «Mpii shiin taanrenɲi i, mu á, ɲgi u à ɲge nàɲi nimbannaɲi pyi u supyiɲɛɛɲi ye?»

³⁷ Ka u u Yesu pyi: «Nàɲi u à u ɲùɲaara ta ke, uru u ɲye u supyiɲɛɛɲi.» Ka Yesu si u pyi: «Ta sì, maa sà lire fiige pyi.»

Karigii cyi à Marita yyaha ɲî ke, cyire ná Mariyama wuuni ɲye niɲkin mɛ

³⁸ Mà Yesu ná u cyelempyiibii yaha ɲani na na ɲkèege Zheruzalemu kànhe e, pi à sà nɔ kànhe kà na, maa sunmbage lèɲe ceenɲi wà yyéere. Uru ceenɲi mɛge na mpyi Marita.

³⁹ Marita kàntugo wuɲi wà na mpyi wani, uru mɛge mpyi Mariyama, ka uru si ntèen Kafoonɲi Yesu taan marii u jwumpe nùru.

⁴⁰ Lir'à Marita cyege ta k'à cwônɔ sushwòhòbaaranɲi na, ka u u file Yesu na maa jwo: «Kafoonɲi, taha mu bá u à mii cɔɔɲɲi ɲya u à tèen, maa mii kanni yaha mii i báaranɲi pyi mɛ? U pyi u yîr'a na tège ke!»

⁴¹ Ka Kafoonɲi si u pyi: «Marita, Marita, mu yyah'à wyèere ná kariii niɲyahagil'e maa cyi tég'a maye funɲɔ pɛn.

⁴² ɲka kyaa niɲkin kanni li ɲye tɔɔn wuuni mà tòro cyi sanɲkii puni taan, lire Mariyama à pyi. Sùpya sì n-jà u láha lire mpyiɲi na mɛ.»

11

Yesu à u cyelempyiibii taanna Kileɲarege pyiɲkanni na (Macwo 6.9-13; 7.7-11)

¹ Canɲka Yesu mpyi na Kile ɲáare cyage k'e. U à kwò Kileɲarege na ke, ka u cyelempyanɲi wà si u pyi: «Kafoonɲi, wuu taanna Kileɲarege pyiɲkanni na, bà Yuhana a u cyelempyiibii taanna ku na mɛ.»

² Ka Yesu si u pyi: «Yii aha a si raa Kile ɲáare, yii jwo: “Tufoonɲi, mu mɛge ku táan.

Ma pyi saanwa sùpyire puni ɲùɲɔ na.

³ Wuu canɲa maha canɲa ɲjyɲi kan wuu á.

⁴ Wuu kapegigii yàfa wuu na,

ɲaha na ye wuu maha wuu shinɲɛɛbii wogigii puni yàfani pi na.

Ma hà yaaga yaha ku wuu yyaha kêenne kapegigil'á me.»»

⁵ Nyε maa núr'a pi pyi: «L'aha mpyi mu à jwo cevoo na nyε yii wà á, ka urufoo si yír'a kàre nìnjinke na uru cevooji yyé, maa sà u bage kúu mà jwo “Na cevoo, bwúuru nùnyi taanre kan na á,

⁶ naha na ye mii à nàmpɔnɔ ta, yalyire sí naha mii u kan u á me.”

⁷ Yii na sônji na uru cevooji sí n-tèen bage funjke e si jwo “Ma hà zii mpa na yyaha fwóhɔɔ me. Mii à bage tò a kwò, mii ná na pyiibii naha a sinn'a kwò, mii saha naha na si n-jà n-yíri bwúuru kan mu á me” la?

⁸ Mii sí yi jwo yii á, u méε ká mpyi u nyε a yír'a bwúuruji kan mu á yii cempe kurugo me, u mekεgere* yyaha na, yaaga maha yaaga mu nyε na jcaa ke, u sí n-yíri kuru kan mu á.

⁹ Mii sí yi jwo yii á, yii a Kile jáare, u sí yii kan, yii a jcaa, yii sí n-ta, yii a bàrage kúuli, ku sí múgo yii á.

¹⁰ Naha kurugo ye shin maha shin u nyε na Kile jáare ke, Kile sí urufoo kan.

Nyemu u nyε na jcaa ke, urufoo sí n-ta.

Nyemu ká a bàrage kúuli ke, ku sí múgo urufol'á.

¹¹ Jofoo u nyε yii shwɔhɔl'e, nyemu u sí nyε wwò kan u pyànj'á mà li ta fya u à jáare u á ye?

¹² Lire nyε me, mà nɔnyaa lwó a kan u á, mà li ta nkùcere u à jáare ye?

¹³ Nyε yii sùpyiibii pi à pi ke, cyage e yii maha já a yacenyε kan yii pyiibil'á ke, yii nyε a cè a jwo na yii Tunji u nyε nìnyini na ke, na ur'á bégel'a tòro yii taan si u Munaani le u jáarafeebil'e mà?»

Pyinjanni na Yesu maha jínabii kòre ke

(Macwo 12.22-30; Marika 3.22-27)

¹⁴ Canjka Yesu mpyi na jínañi wà kòre na yige nàñi w'e, uru jínañi mpyi a nàñi pyi búbu. Tèni i jínañ'á pa fworu u e ke, ka uru nàñi si li jwɔ cù na yu. Sùpyire ti mpyi wani ke, ka li i pi puni kàkyanhala.

¹⁵ Nka pìl'à jwo sùpyire shwɔhɔl'e, na jínabii nùnyufooji Belizebuli† u à síñi kan Yesu á, u u jínabii kòre na yige pifeebil'e.

¹⁶ Pii la na mpyi si Yesu pεε jçù, maa jwo na u kani là pyi ndemu li sí li cyéε pire na na u à fworu Kile e ke.

¹⁷ Nka Yesu mpyi a pi funzɔnɔre cè maa yi jwo pi á: «Kìre maha kìre li nyε na liye tùnni ke, lire maha mpa jya. Pyεnge maha pyεnge shiin ká yíri piye kurugo ke, kuru maha mpa jya mú.

* **11:8** Pii maha jwo: «mu nyàhavyεεnre». † **11:15** Belizebuli: Sitaanniñi mege kà ku nyε ku ki.

18 Ná yii na sônñi na jínabii ñùñfooñi Belizebuli fânhe cye kurugo mii ñye na jínabii kòre na yige sùpyire e, ñye Sitaanniñi báarapyiibii ká ntáa maa piye tùnni, pi saanre si n-kwò mà?

19 Yii aha jwo na mii na jínabii kòre na yige pifeebil'e ná Belizebuli fânhe e, lire sannii i ke, yii shiinbii pi ñye na pi kòre ke, ná joofo u fânhe e pire maha pi kòre ye? Yii shiinbii yabilimpíi pi sí jwumpe pyi pu cwo yii ñuñ'i.

20 Ñka mii aha a jínabii kòre na yige pifeebil'e ná Kile fânhe e, lir'à li cyêe na Kile Saanre à nò yii na mà kwò.

21 Yii li cè na fànhañyahagafoo ká kàshikwònyaaya lwó a tèn u pyenge ñwoge na marii ku sañcwónñi sigili, sùpya si n-jà u yaage ká lwó me.

22 Ñka waberε ká mpa ñcwo pyengefoo na, ñgemu u à fànha tò u na, maa já u na ke, pyengefoo cyεge mpyi a taha kàshikwònyaayi ñjemu na ke, urufoo sí yire shwò u na, si u cyeyaayi cyán zhwò u na, si ntáa.

23 Shinñi u ñye u ñye ná mii i me, urufoo ñye mii zàmpen, ñgemu u ñye u ñye na mii tère na sùpyire wàa tiye na me, urufoo na ti ñùñ kyángé.

(Macwo 12.43-45)

24 Jína ká fworò sùpya e, u maha sà ñaara síwage yyaha kurugo, maa tateenge cya. U aha mpyi u ñye a kà ta me, u maha jwo “Mii sí nùru raa wà na tayirige e.”

25 Ñye u aha nùr'a pa urufoo ta бага fiige ñkemu k'à pwó maa ku funñke bégel'a ñwò ke,

26 u maha nùr'a kàr'a sà jínahii baashuunni lwó a bâra uye na, mpíi pi à pi mà tòro u yabiliñi na ke, maha mpa jyè urufol'e. Lire ká mpyi, urufoo pyinñkanni nivónn'a si nâara a pi mà tòro niñjyeeni na.»

Shinñi wuuni l'à ñwò ke

27 Ñye mà Yesu yaha puru jwumpe na, ka ceenji wà si jwumpe lwó sùpyire shwòhòl'e maa jwo u á: «Ceenji u à mu si maa mu byé ke, uru wuun'à ñwò de!»

28 Ka Yesu si ceenji pyi: «Ñgemu u ñye na Kile jwumpe nùru, marii pu kurigii ñaare ke, urufoo wuun'à sàa ñwò.»

Yesu tayyereg'à fànha tò Zhonasi woge na, ñka sùpyire ñye a u ñwòmεeni cù me

(Macwo 12.38-42)

29 Sùpyir'à pa bínni mà Yesu kwúulo ke, ka u u jwo: «Nte sùpyir'à pi. Ti la na ñye mii u kakyanhala kani là pyi si ñcyêe ti na ndemu l'à li cyêe na mii à fworò Kile e ke. Ñka nde l'à pyi Kile tünntunñi Zhonasi na ke, lire baare e kakyanhala kyaa saha si n-pyi n-cyêe ti na me.

³⁰ Nde l'à pyi Zhonasi na ke, lir'à li cyêe Ninive kânhe shiinbii na na Kile u mpyi a u tun. Lire pyiŋkanni na, nde li sí n-pa Supyaŋi Jyaŋi ta ke, lire li sí li cyêe nte sùpyire na na Kile u à u tun.

³¹ Canŋke Kile sí sùpyire puni sâra si ntàanna ná ti kapyiŋkil'e ke, saancwoŋi u mpyi Sheba kîni jùŋo na ke, uru sí n-pa n-yîri n-yyére, si nte sùpyire cêege, ŋaha na ye uru saancwoŋi mpyi a yîri diŋyeŋi jùŋke kà na, mà sà saanŋi Solomani yákilifente jwumpe lógo. Mà li ta wà na ŋye naha, ŋgemu u yákili u à pêe Solomani wuŋi na ke, ti sí ŋye a ŋen'a lógo uru ŋwò na me.

³² Kuru canŋke, Ninive shiinbii mú sí n-pa n-yîri n-yyére, si nte sùpyire cêege, ŋaha na ye Zhonasi mpyi a sà Kile jwumpe jwo Ninive shiinbil'á ke, pi à pi toroŋkanni kêenŋe. Mà li ta wà na ŋye naha, ŋgemu u tayyérege k'à fânha tò Zhonasi woge na ke, nte sùpyire sí ŋye a ŋen'a ti toroŋkanni kêenŋe me.»

Bêenmpe sêe wumpe kani
(Macwo 5.15; 6.22-23)

³³ Ka Yesu si núr'a jwo: «Wà ŋye na fùkina mîni si u le ŋcyígile cere ŋwòh'i me. Ŋka u maha dùruŋo yaage kà ŋuŋ'i, bà u si mpyi s'a bêenmpe yige bage jyifeebil'á me.

³⁴ Sùpyaŋi ŋyiigii cyi ŋye u bêenmpe. Ŋgemu u ŋyii cyi à ŋwò ke, urufoo puni maha mpyi bêenmpe e mú. Ŋgemu wogigii sí cyi à kèege ke, urufoo puni mú maha mpyi numpini i.

³⁵ Lire e ke yii yiye kàanmucya a wíi, yii bêenmpe kà bú ŋkwò nta numpire me.

³⁶ Yii ŋyiigii ká ŋwò sêe sèl'e, làmpani bêenmpe sí yii pyi yii a ŋaa yii a ŋcwúu kuni i.»

Yesu à Farizhêenbii ná Saliyaŋi cyelentiibii cêege
(Macwo 23.1-36; Marika 12.38-40)

³⁷ Mà Yesu yaha puru jwumpe na, ka Farizhêenŋi wà si sà u yyere na u pa lyî uru yyére, ka u u ŋee. Tèni i pi à ŋjyîŋi kwùulo si raa lyî ke,

³⁸ ka li i Farizhêenŋi kàkyaŋhala, ŋaha na ye u à li kàanmucya mà li ŋya na Yesu ŋye a u cyeyi jyè mà tàanna ná Yahutuubii làdaabil'e, maa nta na lyî me.

³⁹ Kafooŋi Yesu à li ŋya l'à Farizhêenŋi kàkyaŋhala ke, maa pi pyi: «Yii Farizhêenbii pi ke, yii maha yii yajigiyi kântuyi jyî na finiŋi, mà li ta yii funŋy'à ŋî nàŋkaage ná pege karigii na.

⁴⁰ Yii na ŋye sŋconyo! Kileni u à yaage kântuge yaa ke, uru mú bà u à ku funŋke yaa mà?

⁴¹ Yii nàŋkaage ná pege yaha, yii raa yii cyeyaayi kaan fòŋofeebil'á. Lire ká mpyi, yii sí n-pyi fyinme sùpyii.

⁴² Yii Farizhêenbii pi ke, yii wuun'à kèege! Ŋaha na ye yii maha yii nànyenŋi ná kaŋyeŋi yafwòhòfwòhòre sannte puni

yáhaŋi wwû, yii sí nyε na katiigii pyi, maa Kile kyaa táan yiy'á mε. Mà li ta lire l'à yaa li pyi yii kapyiini niŋcyiini, yii i nta a cyi sanŋkii bâra lire na.

43 Yii Farizhεnbii pi ke, yii wuun'à kèεge! Naha na yε yii aha ŋkàre Kile Jwumpe kàlambayi i, bwompe tateenyi yii maha jcaaa. Sùpyire tabinni yi i yii la maha mpyi sùpyire s'a yii père s'a yii shéere.

44 Yii wuun'à kèεge! Yii na nyε mu à jwo fanŋjyeye, sùpyire maha jaare na ntùuli njemu juŋ'i piye pàama ke.»

45 Mà Yesu yaha puru jwumpe na, ka Kile Saliyaŋi cyelentuŋi wà si jwo: «Cyelentuŋi, mpe jwumpe saha nyε Farizhεnbii kanni wumə mà dε! Mu na wuu cyere mú dε!»

46 Ka Yesu si u pyi: «Yii Kile Saliyaŋi cyelentiibii wuun'à kèεge mú, naha na yε yii à Kile Saliyaŋi pyi tuguro sùpyire juŋ'i, pi si n-jà ntemu lwó mε. Yii yabilimpii mú sí nyε na jεεg'a pi tège ti njwòŋi na, ali nimbilere mε.

47 Yii wuun'à kèεge! Naha na yε yii tulyey'à Kile tūntunmpii mpiimu bò tècyiini i ke, yii à pire kwònhigii yaa na faanre.

48 Lire l'à li cyée na kapegigii yii tulyey'à pyi ke, na cyir'à bê yii á, naha na yε pir'à Kile tūntunmpii bò. Nka yii pi ke, yii na pi kwònhigii faanre.

49 Kile à tēen u yákilifente e maa jwo “Mii sí raa na tūntunmpii pi tunni pi á, pi sí pi bò si pi sanmpii kyérege.”

50 Lire kurugo Kile tūntunmpii pi à bò mà lwó fo tècyiini i ke, Kile sí n-pa yii ná yii tulyeyi cèεge pire kyaa na,

51 mà lwó Abeli mbòŋi na, fo mà sà nɔ Kile tūntunŋi Zakari mbòŋi na, Zakari pi à bò Kilejaarebage sèecyage ná sárayi tawwuge shwəhəl'e ke. Sèeŋi na mii sí yi jwo yii á, Kile sí yii ná yii tulyeyi cèεge tire boore puni kurugo.

52 Yii Kile Saliyaŋi cyelentiibii, yii wuun'à kèεge! Naha kurugo yε kuni li maha sùpyire pyi t'à Kile jwumpe cε ke, yii à para pi yaha lire kuni i. Yii yabilimpii nyε na lire kuni jaare mε, mpii la ku nyε s'a li jaare ke, maa pire tεgεε kwòŋ.»

53 Nyε puru jwumpe puni kàntugo, ka Yesu si fwordo uru Farizhenŋi bage e na ŋkèεge. Ka Saliyaŋi cyelentiibii ná Farizhεnbii lùyiri wuubii si yibiyi shiŋi puni taha u na.

54 Pi mpyi na lire pyi si nta u pεre jɔú u jwəshwəre cye kurugo.

12

Yesu à u cyelempyiibii yεε na pi àha fyìnme tò wwomə na mε (Macwo 10.26-27)

1 Lire tēni i, ka supyikuruŋə nimbwəhə si mpa bínni Yesu taan fo na piye fwòŋi. Pi mpyi a shiin kampwəhii lada kwò. Ka Yesu si jwumpe sii u cyelempyiibii na maa jwo: «Yii a yiye

kàanmucaa, yii àha fyìnme tò wwomò na Farizhèenbii fiige me. Pi na nye bwúuruñi yîrigeyirige yaani fiige lire ndemu li maha mbyimpe niñcwànhampe yîrige sùpyañi pàama ke.

² Yii li cè, kyaa maha kyaa l'à ñwòhò ke, cyire puni sí n-pa raa jaa. Kyaa maha kyaa li nye numpini i ke, lire là mú sí n-kwôro jncèmbaa me.

³ Lire l'à li ta, yii aha jwumò maha jwumò ñwòh'a jwo numpini i ke, puru sí n-lógo canñke e, yii aha jwumò maha jwumò jwo katilwòhòre e yii bayi kùruñcwàngil'e ke, puru sí n-pa raa jáare katanñyi ñuñ'i.»

Wuu a fyáge Kile na, wuu nye a yaa wuu kyaa tég'a wuye funñò pèn me

(Macwo 10.28-31)

⁴ Ka Yesu si núr'a jwo: «Yii pi nye mii ceveebii ke, mii sí yi jwo yii á, ñgemu u nye u sí n-jà yaage kabere pyi sùpyañi na u mbòñi kàntugo me, yii àha raa fyáge uru yyaha na me.

⁵ Yii à yaa yii a fyáge ñgemu yyaha na ke, uru u nye Kile, naha na ye uru u maha já a sùpyañi wà nafugombaage e u boñkwooni kàntugo. Sèenji na mii sí yi jwo yii á, yii a fyáge Kile na.

⁶ Tá zíziine kanñkuro maha mpére daashii shuunni kanna me? Nka Kile à yaha ti puni niñkin niñkinji na, marii ti sanñcwànñi sigili.

⁷ Yii pi ke, yii li cè na yii kan'à waha Kile na mà tòro tire zíziine niñyahara na. Ali ñuñjoore ti nye yii ñuñyi i ke, Kile à tire puni pèrege cè. Lire kurugo yii àha nùru kyaa tège yiye funñò pèn me.»

Mà nye Supyañi Jyañi Yesu na, lire nye me mà cyé u na

(Macwo 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

⁸ Ka Yesu si núr'a jwo: «Mii sí yi jwo yii á, shin maha shin ká yyére li na sùpyire nyii na na uru na nye Supyañi Jyañi wu ke, Supyañi Jyañi mú sí n-yyére li na Kile mèlekèebii nyii na na urufoo na nye uru wu.

⁹ Nka ñgemu ká mii cyé sùpyire nyii na ke, mii mú sí urufoo cyé Kile mèlekèebii nyii na.

¹⁰ Sùpya ká ñcyé Supyañi Jyañi jwumpe na, lire kapiini sí n-jà yàfa urufoo na. Nka ñgemu ká Kile Munaani mege kèege ke, lire kapiini sí yàfa urufoo na me.

¹¹ Pi aha mpa a yii cyáan na ñcwôre na ñkèege Kile Jwumpe kàlambayi ñuñufeebii, lire nye me kini yyaha yyére shiinbii ná yukyaabii yyére tèni ndemu i ke, jwumpe yii sí n-jwo pi i ñcè na yii na nye sèenji ñuñ'i ke, yii àha puru kani tège yiye funñò pèn me,

¹² Naha na ye lire tèni yabiliñi i, jwumpe yii à yaa yii jwo ke, Kile Munaani sí puru tírige yii funñ'i.»

Nàfuunji sèe wunji kani ná karigii cyi nyε cyi nyε a yaa cyi sùpyanji funṅo pen mε
(Macwo 6.19-34)

13 Mà Yesu yaha puru jwumpe na, ka nàṅi wà si jwo u á sùpyire shwòhòl'e: «Wuu cyelentunji, mii la nyε maa yi jwo mii yyahafoon'á na u wuu tunji kòoge táa, u u na nàzhan woge kan na á.»

14 Ka Yesu si u pyi: «Ei! Nà wà we! Jofoo u à mii tìṅe mà pyi yii kacwònròṅi, lire nyε mε yii tunji kòoge táafoonji ye?»

15 Nyε Yesu à uru nàṅi jwò shwò amuni ke, maa yi jwo u lógofeebii pun'á: «Yii a yiye kàanmucaa, yii àha nàfuunji lage yaha ku tatεεngε fò yii na mε. Naha kurugo ye sùpyanji nàfuunji mée ká nyaha fo mà sà mpyi u tayahaga na jcaa na ṅkànre, yii li cè na uru nàfuunji sè n-jà urufoo sige kwùṅi na mε.»

16 Mà tàanna ná puru jwumpe e, ka Yesu sí bàtaaga jwo pi á na: «Nàfuufoonji wà u ná mpyi ná kεεge e, kuru kεεge yafaayi mpyi na jwòge u á sèl'e.

17 Canṅka ka u u ntèen maa funṅke cya maa jwo uye funṅ'i "Mii sàha naha na kapyii cè mε, naha na ye tayahaga nyε mii nijyee sùmanji na mε."

18 U à funṅke kyáala a kwò ke, maa jwo "Nde mii sí n-pyi ke, lire li nyε, mii sí na bwònhigii jya, si nùru nimbwòhii faanra, si na sùmanji ná na yaayi sanṅyi puni le cyire e.

19 Lire ká mpyi, mii sí n-jwo naye funṅ'i, na mii à yyee nijyahagii njyi bégel'a yaha naye mεε na. Mii saha sè raa naye kànre mε, s'a lyí s'a byii si mpyi funntange e kanna."

20 Nyε uru nàfuufoonji'à puru jwo uye funṅ'i mà kwò ke, ka Kile si jwo u á "Mu funṅo baa shinṅi! Nke numpilage yabilinji i, mu sí n-kwù. Yaayi mu à bégel'a yaha maye mεε na ke, jofoo u sí n-pyi ná yire e ye?"

21 Nyε amuni li mú nyε, shin maha shin u nyε na nàfuunji caa na bínnini ṅge dijnyenji i uye mεε na, mà li ta nàfuu nyε urufol'á Kile yyére mε, urufoo sí n-pa n-kwù n-yíri u taan ṅge nàfuufoonji fiige.»

22 Nyε ka Yesu si jwo u cyelempyiibil'á: «Lire e mii sí yi jwo yii á, yalyire yii sí raa lyí ná vaaṅyi yii sí raa leni ke, yire tanṅkanni kà yii funṅo pen mε.

23 Naha kurugo ye sùpyanji múnaani tàyéreg'à fànha tò yalyire na, ka u cyeere tàyéregε mú si fànha tò vaaṅyi na.

24 Yii sanṅcyεenre kàanmucya ke! Ti nyε na faa pyi mε, ti nyε na sùma kwùun mε, sùma tabegege mú nyε t'á mε. Nka Kile maha ti jwò caa. Tá yii nyε a pwòro sanṅcyεenre na sèl'e mε?

25 Funmpεenre sí n-jà yii jofoo pyi u jà a nimbilere bàra u shìṅi canmpyaagii na ye?

26 Nyε kampyi funmpεεnre sι n-jà yafyin bâra yii shìŋi canmpyaagii na mε, ƚaha na yii à yaayi sanŋyi kani tég'a yiye funŋo pεn ye?

27 Yafwôhófwhôhoyi yi maha fyïn sige e maa yafyεεnre nisi-nante yaa ke, yii sônŋo yire kyaa na ke! Yi ƚye na báara pyi mε, yi mú ƚye na kôonô pïnni mε. Nka saanŋi Solomani ná u nâfuufente puni i, u vâanndenke kâ lemε ƚye a jâ a ƚwô mà ŋke yafwôhófwhôhoge kâ niŋkin yafyεnre kwô mε.

28 Yafwôhófwhôhoyi yi ƚye sige e niŋjaa, ná nùmpañŋa yi sí n-le nage e ke, Kile ká yire lemε pyi p'à ƚwô amuni, yii ƚye a li cè na nâkaana baa Kile sí vâanŋyi kan yii á mà? Yii dâniyan' à cyére dε!

29 Yii yalyire ná yii yabyεεre tanƚkanni ƚye a yaa li tateεnge fô yii na mε.

30 Mpii pi ƚye pi ƚye a dá Kile na mε, pire pi maha funŋyi pεn ná yire yaayi kani i tèrigii puni i. Yii sí pi ke, yaaga maha yaaga kyaa li ƚye yii na ke, yii Tuŋi Kile à yire puni cè.

31 Mà jwo yii kwôro yii a yire yaayi caa ke, yii yacyage niŋcyiig' à yaa ku pyi Kile Saanre. Lire ká mpyi, u sí yire yaayi sanŋyi kan yii á.»

32 Ka Yesu si nûr'a jwo u cyelempyiibil' á: «Yii na ƚye mu à jwo mpâkuruŋo nimbilere, ŋka yii àha raa fyáge mε, ƚaha na ye l' à táan yii Tuŋi Kile e mà yii le u Saanre e.

33 Yii yii cyeyaayi pére, yii i uru wyéreni tég'a fôŋofeebii tège. Yii nâfuu tabegege niŋcεnŋe yaa yiye mεε na niŋyini na, ŋkemu ku ƚye ku nâfuuŋi sí n-kwô mε. Nâŋkaalii ná ntôon ƚye kuru cyage e si ŋkwô u kèεge mε.

34 Yii li cè, cyage e sùpŋanŋi nâfuuŋi ƚye ke, wani u sônŋore maha mpyi.»

*Báarapyiŋi niŋcεnŋi ná báarapyiŋi niŋpiŋi kani
(Macwo 24.36-51)*

35 Ka Yesu sí nûr'a jwo u lógofeebil' á: «Yii yii báarapyi vâanŋyi le yii i bégele tèrigii puni i. Yii i yii lâmpaabii mîn'a yaha tèrigii puni i.

36 Yii pyi mu à jwo báarapyii mpiimu pi à bégel'a téen pyεnge e, na pi ƚùŋufoonŋi tēepani sigili, u aha yîri cikwôonre cyage e, mà pa tère o tère e, maa mpa pyεnge ƚwôge kúu ke, pi i yîr'a ku múgo u á.

37 Nyε ƚùŋufoonŋi ká mpa báarapyiibii mpiimu ta ŋóombaa ke, pire wuuni sí ƚwô. Sèenŋi na miì sí yi jwo yii á, lire ká mpyi, ƚùŋufoonŋi sí uye pwô si nŋyì yaa ŋkan báarapyiibii puni niŋkin niŋkinŋ' á, pi lyî.

38 Lire e ke ƚùŋufoonŋi' à pa ƚiŋiŋke na yo, u à pa ŋkùpecyiini na yo, u aha mpa báarapyiibii mpiimu ta ŋóombaa ke, pire wuuni kôni sí ƚwô.

39 Yii li cè na kàmpyi bage foonji mpyi maha nàṅkaanji tèepani cè, u mpyi maha sí jye u yaha u kakyaare pyi me.

40 Lire e ke yii mú à yaa yii bégel'a kwôro, naha na ye tènei i Supyanji Jyanji sí nûru n-pa ke, yii jye a lire cè me.»

41 Yesu à puru jwo ke, ka Pyeri si u pyi: «Kafoonji, mu à ṅke bàtaage jwo mà yyaha tíi ná wuu kanni i laa, sùpyire puni kyaa li?»

42 Ka Yesu si u pyi: «Báarapyinji na, nùṅufoonj'á dá pi sanmpii shwòhòl'e, u yákiliñi mú s'à pèe ke, uru báarapyinji shiñi nùṅufoonji maha yaha u u pyenge karigii cwòonre, maa njyìñi kaan báarapyiibii sanmpil'á u tèekanl'e.

43 Jye báarapyi maha báarapyi nùṅufoo, u à pa u ta u u báaranji njicenni pyi amuni ke, uru wuuni sí jwò.

44 Sèenji na mii sí yi jwo yii á, uru báarapyinji nùṅufoonji sí u pyenge karigii puni nùṅufente le u cye e.

45 ṅka báarapyiibii kacwònrɔñi ṅgemu ká a sòññi uye funñ'i na uru nùṅufoonji sí mò lire kùluni i, maa wá na u báarapyijeebii bwùun, maa uye yaha njyìñi ná mbyanji laage e, maa sinmpe byii na jcwò ke,

46 canṅke ku jye uru báarapyinji jye a tèen ná k'e ná tènei li jye u jye a sòññò ná l'e me, u nùṅufoonji sí n-páa n-pa. Kapii maha kapii u à pyi ke, nùṅufoonji sí u kyérege cyire puni na, mpii pi jye pi jye Kile kuni i me, si u ná pire sàranji pyi niñkin.

47 Báarapyinji u à nùṅufoonji jyii wuuni cè maa mpyi u jye na li pyi me, uru báarapyinji bwòonre nizhwòore sí jyaha de!

48 ṅka báarapyinji u jye u jye a u nùṅufoonji jyii karigii cè me, maa ntòr'a wurug'a kapyimbaala pyi ndemu l'à yaa ná bwònr'e ke, urufoo si bwònrò nijyahara shwò me.

Amuni li mú jye, Kile à yaaya nijyahaya kan ṅgemu á ke, u maha yaaya nijyahaya cya urufol'á. U aha karii nijyahanyahagii le ṅgemu cye e ke, u sí urufoo yíbe karii nijyahanyahagii kyaa na mú.»

*Sùpyire sí n-láhala tiye na Yesu kurugo
(Macwo 10.34-36)*

49 Ka Yesu sí nûr'a jwo: «Mii à pa mpa nage le niñke na. Mii la mpyi nume si ku ta k'à mîn'a kwò.

50 ṅka mii à yaa mii u mbyígame yyefuge e fòlò, mu à jwo bà sùpyanji ká a ṅko si batize pi maha u mbyígame lwòhe e pyiñkanni ndemu na me. Mii funvwugo wunji u jye na cyire karigii canmpyige sigili.

51 Yii àha raa sòññi na mii à pa si mpa jwumabenke le sùpyire ná tiye shwòhòl'e niñke na mà de! Mii sí yi jwo yii á, mii à pa mpa mbèmbaanji le sùpyire ná tiye shwòhòl'e.

⁵² Lire kurugo mà lwó numε na, shiin kan̄kuro sí n-pyi pyenyi y'e, pi sì n-bê με. Shiin taanre sí n-wwò s'a shiin shuunni tùnni, shiin shuunni sí n-wwò s'a shiin taanre tùnni.

⁵³ Pyenyi y'e, tufoon̄ji sí n-yîri jyafoon̄ji kurugo, jyafoon̄ji mú sí n-yîri tufoon̄ji kurugo. Nufoon̄ji sí n-yîri pworofoon̄ji kurugo, pworofoon̄ji mú sí n-yîri nufoon̄ji kurugo. Nacwon̄ji sí n-yîri napworon̄ji kurugo, napworon̄ji mú sí n-yîri nacwon̄ji kurugo.»

Kacyeen̄kii nc̄en̄ji
(Macwo 16.2-3)

⁵⁴ Supyikurun̄ke ku mpyi wani ke, ka Yesu si núr'a jwo kur'á: «Yii aha kilen̄ji nȳa u à wwò can̄nacwumpe* e, yii maha jwo na zànha sí n-pa, nàkaana baa ku mú maha mpa.

⁵⁵ Kafεεge ká a fwu na yîri wòro kùl'e, yii maha jwo na kafuge sí n-pêe nijjaa de! Amuni li mú maha mpyi.

⁵⁶ Yii pi à fyin̄me tò wwom̄o na ke, yii à jà a cyire karigii puni tèepyiin̄kii cè, ka nah̄a si li ta nȳyii cyi nȳe na mpyi yii shwòh̄al'e numε ke, yii nȳe a jà a cyire cè mà ye?

(Macwo 5.25-26)

⁵⁷ Nah̄a na kani yii à yaa yii pyi ke, yii nȳe a jà a lire cè yiy'á si li pyi pyin̄kanna nijc̄enne na mà ye?

⁵⁸ Wà ha mu yyere fànhe e, ka yii i wá na nk̄εεge wani, mu à yaa mu u jwumaben̄e cya fwòfwò ná urufol'e kuni na, bà u si mpyi u àha ma le yukyaan̄ji cye e, uru si ma le u báarapyin̄ji cye e, pi i ma le kàsun̄ji i με.

⁵⁹ Mii sí yi jwo mu á, mu aha mpyi mu nȳe a lire pyi με, mu sì n-sii n-fworo wani ná mu nȳe a urufoo fwooni tò feefee mà ye!»

13

Yii à yaa yii toron̄kanni k̄εen̄je

¹ Nȳe mà Yesu yaha puru jwumpe na, ka sùpyire tà si mpa Galile kùluni shiin̄bii p̄i mbò jwo u á. Fànhafoon̄ji Pilati u mpyi a p̄i tun pi à sà pire bò Kilēnaarebage e mà pi yaha pi i sárayi wwù.

² Ka Yesu si pi pyi: «Nte sùpyire ti nte pi à bò amε ke, yii na sòn̄ji na pire kapegigii nimp̄yiin̄kii cyi mpyi a nȳaha mà tòro Galile kùluni shiin̄bii sanmp̄ii wogigii na be?

³ Lire bà με, nk̄a mii sí yi jwo yii á, ná yii nȳe a yii toron̄kanni k̄εen̄je με, yii puni mú sí n-kwù.

⁴ Silowe bat̄on̄ge k'à keb'a cwo Zheruzalemu kànhe shiin̄bii ke ná baataan̄ren̄ji mpiimu nȳun̄'i mà bò ke, yii na sòn̄ji na pire kapegigii nimp̄yiin̄kii cyi à nȳaha mà tòro Zheruzalemu kànhe shiin̄bii sanmp̄ii wogigii na be?

* 12:54 Izirayeli k̄ini i, can̄nacwumpe e zànhe nijnyahaga maha yîri.

⁵ Lire bà me, nka mii sí yi jwo yii á, ná yii nyε a yii toronjanni kêenhe me, yii puni mú sí n-kwû.»

⁶ Nyε ka Yesu si bàtaaga jwo pi á na: «Nàñi wà na mpyi ná ερεzen cikooge e. Ερεzen cire shwòhòl'e fizhiye cige na mpyi wani. Cikooge foo mpyi maha si na kuru cige kàanmucaa u aha nkwo a yasere ta ku na. Nka u shèe maha shèe, u mpyi maha sà yafyin ta ku na me.

⁷ Ka u u yi jwo u báarapyin'á “Wíi, cyi yye taanre cyi nyε nyii, mii na ma na nke cige kàanmucaa kampyi k'à yasere yaa, mii sí si tà ta ku na me. Ku kwòñ à wà, naha na ye ku nyε cikooge cire sannte shwòhòl'e kanywò baa.”

⁸ Ka báarapyinji si u pyi “Mii nùñufoonji, mii na li caa mu á, maa ku yaha ku nijnyee pyi, mii sí ku nùñke tũgo n-kwũulo si nkyàra le ku taan.

⁹ Lire ká mpyi, ka ku u yasere pyi yyeela, ku sí n-yaha wani. Nka k'aha mpyi ku nyε a yasere pyi me, maa nta a ku kwòñ.”»

Yesu à dàfoo cùuñò canñonke e

¹⁰ Nyε Yahutuubiicanñonke k'e, Yesu mpyi na sùpyire kálali Kile Jwumpe kàlambage k'e.

¹¹ Sùpyire shwòhòl'e ceenji wà na mpyi wani, jínanji wà mpyi u e, uru jínanji mpyi a yye ke ná baataanre pyi u e, maa dñani yampe yaha u na, fo mà u pyi u saha nyε na jà a tíl'a yyere me.

¹² Nyε Yesu à u nya ke, maa u yyere maa jwo u á: «Ceewe, mu yamp'à láha mu na nijjaa.»

¹³ U à puru jwo ke, maa u cyeyi taha u na, lire tènuni i, ka ceenji tũbuñi si ntíl'a sànhana, ka u u Kile kèe.

¹⁴ Nyε tēni i Kile Jwumpe kàlambage nùñufoon'á Yesu nya u à ceenji cùuñò canñonke e ke, ka li i u lùuni yírigē sèl'e, ka u u jwumpe lwó maa jwo sùpyir'á: «Cibilaage e, yii à yaa yii a báaranji pyi canmpyaa baani funñ'i, lire e ke yii a ma, yii a cicuumpe caa cyire canmpyaagil'e, nka canñonke e bà me!»

¹⁵ Ka Kafoonji Yesu si u pyi: «Yii pi à fyinme tò wwomò na ke, jofoo u nyε yii shwòhòl'e ngemu u nyε u nyε na u nñiyi, lire nyε me u dùfaanñyi sàñre canñonke e maa yi kan y'à bya mà ye?»

¹⁶ Ná yii maha jà a lire pyi, nge ceenji sí u nyε Ibirayima tũluge shin ke, ka Sitaanninji si u cù a pwò, fo yye ke ná baataanre e, ka naha si li ta tire pwòore kà njà zànha ndáha uru ceenji na canñonke e mà ye?»

¹⁷ Nyε Yesu à puru jwo ke, ka u zàmpeenbii puni si silege. Nka sùpyire sannte puni mpyi funntange e Yesu kabwòhigii nimpyiinñkii puni kurugo.

*Kile Saanre maha sii nimbilere maa mpêre
(Macwo 13.31-33; Marika 4.30-32)*

18 Nyε ka Yesu si núr'a kàlanjì sogo maa jwo: «Kile Saanre nyε mu à jwo nahà bε? Ná nahà shi i mii sí ti tàanna bε?

19 Ti na nyε mu à jwo mutaridi cige yasεε, nànjì wà a sà ntemu nùgo u cikòoge e ke. Kuru cige pyànjì maha yîlege, ñka u aha fyîn, cige maha lyεge fo maha mpa mpyi cibwòhò, sañcyεεnr'a sì wá na ti shèere yaa ku ñkényi i.»

20 «Ná nahà shi i mii sí Kile Saanre tàanna sahanjì yε?

21 Ti na nyε bwúuruñjì yîrigeyirige yaani fiige. Ceewe ká li nimbilere le farini mbyîme ñijyaham'i mà cwònhò, li maha puru mbyîmpe ñijcwònhòmpe puni yîrige.»

*Nùmpañjke tata kuni na nyε mu à jwo tajyîñwò nimbilere
(Macwo 7.13-14, 21-23)*

22 Nyε lire kàntugo ka Yesu si ntòro ná ñani i, na ñkèεge Zheruzalemu kànhe kàmpañjke na. U ñijKarenjì mpyi na Kile jwumpe yu sùpyir'á kànbwoyi ná kànpyεεre na.

23 Ka nànjì wà si u pyi: «Kafoonjì, tá nùmpañja tafeebii sí ñyaha bε?» Ka Yesu si pi pyi:

24 «Yii fànha le yii i jyè tajyîñwòge nimbileni i, nahà na yε mii sí yi jwo yii á, tènì là na ma shinjyahara la sí n-pa n-pyi si jyè kuru tajyîñwòge e, ñka pi sì n-pa jà mε.

25 Tènì i bage foo sí n-pa n-yîri si bage tò si ku shwòhò ke, lire ká yii ta cyînnjì na, yii sí raa bage kúuli s'a ñko “Kafoonjì! Nwòge múgo wuu á.” Lire ká mpyi, Kafoonjì sí n-jwo yii á na uru nyε a yii cè mε.

26 Lire tènì i, yii sí raa ñko “Ko wuu ná mu à têt'a lyî maa bya sijcyan kε! Mu mú s'à Kile jwumpe jwo wuu á wuu kànhe pyenkuunjì i, ka mu u núr'a jwo na mu nyε a wuu cè mà?”

27 Yii aha puru jwo, u sí nùru yi taha yii á na uru nyε a yii cè mε, na yii yîri uru taan, yii kapimpyiibii.

28 Nyε mà yii yaha cyînnjì na, yii aha mpa yii tulyeyi Ibiray-ima ná Ishaka ná Yakuba ná Kile túnntunmpii puni ñya Kile Saanre e tènì ndemu i ke, yii nàvunñò wuubii sí raa myahigii súu s'a ñkyànhighii kùru.

29 Sùpyire tà mù sí raa yîri ñijnyεñjì ñùnyì sicyεεrenjì na, si mpa jyè Kile Saanre e, si lyî.

30 Lire tènì i, sùpyire ti nyε numε kàntugo yyére ke, tire tà sí n-pa n-pyi yyaha yyére. Mpii pi nyε numε yyaha yyére ke, pire pìi mú sí n-pa n-pyi kàntugo yyére.»

*Yesu à jwo Zheruzalemu kànhe kyaa na
(Macwo 23.37-39)*

31 Nyε lire tènì yabilinjì i, ka Farizhεεnbii pìi si file Yesu na, maa yi jwo u á: «Mu à yaa mu u fwooro nde kùluni i feefee, ma a sì cyage kabεr'e, nahà na yε saanñjì Eròdi wá na mu caa raa bùu.»

³² Ka Yesu si pi pyi: «Yii a sì, yii i sà yi jwo Erōdi cwofoon'á, na mii naha na jínabii kòre na yige pifeebil'e marii yampii cùuŋi jcyii canmpyaagii shuunninji i, cyire ká ntòro, canntanrewoge e mii báaraŋi sí n-kwò.

³³ Mii à yaa mii u cyire canmpyaagii taanrenji pyi si sà na báaraŋi fúnŋo Zheruzalemu kànhe e. Naha kurugo ye Kile túnntunŋi wà tufiige jye a yaa u bò cyage kab'er'e Zheruzalemu kàntugo me.»

³⁴ Ka Yesu sí núr'a jwo: «Ei! Zheruzalemu shiinbii, yii Zheruzalemu kànhe shiinbii, yii pi maha Kile túnntunmpii wà ná kafaayi i maha bùu ke, y'à tooyo ninyahaya kwò, mii la mpyi si yii bínni yiye e, s'a yii kàanmucaa, bà ñkùnuŋi maha u pyire bínni tiye e maa bùru ti juŋ'i me. Nka yii jye a jee lire e me.»

³⁵ Ku ke nume! Kile sí cye wwû yii kànhe taan si yii yaha yiye kanna na. Mii sí yi jwo yii á, yii jyiini saha sì n-tège mii na me, fo canŋke yii sí n-pa raa ŋko “Ngemu u jye na ma Kafoonji Kile mege na ke, Kile u jwó le ur'á*.”»

14

Yesu à yaŋi wà cùuŋo canŋoŋke k'e sahanŋi

¹⁻² Jye Yahutuubiicanŋoŋke k'e, Farizheenbii jùŋufooŋi wà mpyi a Yesu yyere na u sà lyi uru yyere, ka Yesu si jee. Sùpyire ti mpyi wani uru shinbwoŋi pyenge e ke, nàŋi wà yaŋgwu na mpyi tire shwòhòl'e, puru yampe mpyi a u cyeere cyeyi yà pyi y'à fwò fwò. Ka pi i wá na Yesu kàanmucaa kampyi u sí jee uru yaŋi cùuŋo canŋoŋke e.

³ Ka Yesu si jwumpe lwó maa Kile Saliyaŋi cyelentiibii ná Farizheenbii yiibe: «Mà tàanna ná wuu Saliyaŋi i, wà à yaa u jà a yaŋa cùuŋo canŋoŋke e la*?»

⁴ Ka pi i fyâha, pi wà jye a jee'n'a u jwò shwò me. Ka Yesu si u cyeyi taha yaŋi na maa u cùuŋo, maa u pyi u a sì pyenge.

⁵ Lire kàntugo ka Yesu si núr'a pi yiibe: «Joofo u jye yii shwòhòl'e, ná urufoo jyaŋi, lire jye me u nùŋi wà ká jcwò bèenŋ'i mà bê ná canŋoŋke e, urufoo sí jee u yaha wwùmbaa ye?»

⁶ Pi jye a jee'n'a u jwò shwò me.

Nùnjirire ná jùzogore kani

⁷ Jye Yesu à pa li kàanmucya mà li jya na Farizhenŋ'à sùpyire ntemu yyere ke, na bwompe tatēnyì kurugo pi puni jye na fi ke, ka u u ŋke bàtaage jwo pi á:

* **13:35** Zaburu 118.26 * **14:3** Farizheenbii u sòŋŋoŋkanni i, shinŋi u jye na múnaa tawwugo caa ke, uru kanni wà sí n-jà n-tège canŋoŋke.

⁸ «Sùpya ká mu yyere cikwɔnrɔ na, ka mu u shà, ma hà zà ntèen yateɛnɲyi puni yyaha yyére woge e mɛ. Naha kurugo yɛ u aha nta u à shinbwoŋi wà yyere ŋgemu u à fàhha tò mu na ke,

⁹ uru ká mpa, ka yii yyerefooŋi si mu pyi, na ma yîri maa kuru yateɛnɲke kan uru shinbwoŋ'á, mu sílege wuŋi u sí n-yîri n-sà n-tèen fo kàntugo yyére yateɛnɲke e.

¹⁰ Lire e mii sí yi jwo yii á, pi aha yii wà yyere lire kataanni fiige na, mu aha shà, sà ntèen yateɛnɲyi puni kàntugo yyére woge e. Lire ká mpyi, mu yyerefooŋi ká li ɲya na mu à yaa ná yateɛnɲke yyaha yyére woge e, maa sà mu pyi “Na cevoo, yîri ma a ma naha, yateɛnɲke yyaha yyére woge e.” Lire tɛni i, mu ɲùŋke sí n-yîrige ma lyɲɛɛbii shwɔhɔ'e.

¹¹ Lire e yii li cè, shin maha shin u à uye dùrugo ke, Kile sí urufoo tîrige, ŋka shin maha shin u à uye tîrige ke, Kile sí urufoo dùrugo.»

¹² Nyɛ nàŋi u mpyi a Yesu yyere na u sà lyî uru yyére ke, ka Yesu si yi jwo ur'á: «Mu aha a ŋko si sùpyii yyere pi pa lyî mu yyére canɲke e, lire ɲyɛ mɛ numpilage e, mu sùpyire nɲɲyerere ɲyɛ a yaa ti pyi mu ceveebii ná mu sɲɛɛbii ná mu cɪmɲpyiibii ná mu tɛɛnɲɛɛbii nàfuufɛebii mɛ. Naha kurugo yɛ pire mú sí n-jà mu yyere canɲka, nde mu à pyi pi á ke, si lire fwooni tò mu á.

¹³ Nka mu aha sí raa kataan pyi, mu à yaa mu u fòŋɔfɛebii ná cwɔhɔmɔfɛebii ná dɪshiyifɛebii ná fyinmpii yyere.

¹⁴ Lire ká mpyi, mu wuuni sí ɲwɔ, mpɪi pi à tii ke, Kile ká pire ɲè a yige kwùŋi i canɲke ŋkemu i ke, kacɛnni mu à pyi tire sùpyire na ke, u sí lire fwooni tò mu á, ɲaha na yɛ pi ɲyɛ a mpyi a jà a mu kacɛnni fwooni tò mu á mɛ.»

Lyimbwooni bàtaage

(Macwo 22.1-10)

¹⁵ Nyɛ Yesu lyɲɛɛbil'à puru jwumpe lógo ke, ka pi wà nɲɲkin si jwumpe lwɔ maa jwo u á: «Mpii pi sí n-ɲyè Kile Saanre e si lyî ke, pire wuun'à ɲwɔ!»

¹⁶ Ka Yesu si uru nàŋi ɲwɔ shwɔ ná bàtaag'e na:

«Canɲka nàŋi wà u ná ɲɲyì nɲɲyahawa shwɔhɔ, maa shinɲyahara yyere pi sà lyî uru yyére.

¹⁷ Tèelyiin'à pa nɔ ke, ka u u u báarapyiŋi tun u sà sùpyire yyere pi pa lyî.

¹⁸ Nka pi pun'à kariii mɛgɛ le maa ɲcyé karaga uru ɲɲyìŋi talyige e. Shincyiŋi báarapyiŋ'à yyere ke, ka uru si yi jwo u á “Sà yi jwo ma ɲùŋufooŋ'á na u uye sanɲa yaha na á, mii à kɛrɛgɛ shwɔ, mii à yaa mii u sà ku kàanmucya.”

¹⁹ Ka báarapyiŋi si ŋkàr'a sà wabɛrɛ yyere, ka uru si u pyi “Sà yi jwo ma ɲùŋufooŋ'á na u uye sanɲa yaha na á, mii à nupyahii kɛ shwɔ, mii s'à yaa mii u sà cyi taanna faaŋi na.”

20 Ka u u núr'a kàr'a sà wabere yyere, ka uru mú si u pyi “Sà yi jwo ma ñùñfooñ'á na mii à ceewe fúru numε. Lire kurugo mii si n-jà n-shà mε.”

21 Nyε ka báarapyiñi si núr'a pa puru jwumpe yyaha jwo u ñùñfooñ'á. Ka u lùuni si yíri, maa jwo báarapyiñ'á na u fyál'a sà fòñfèebii ná cwòhómòfèebii ná dishiyifeebii ná fyinmpii yyere, sùpyire tabinniyyi ná pyenkuuñi i, u a ma.

22 Nyε báarapyiñ'á sà pire yyere ke, maa jwo u ñùñfooñ'á “Mii ñùñfooñi, mii à mu túnnture pyi ñka tatεnyε ñiñgaya saha na naha de!”

23 Ka ñùñfooñi si u pyi “Sà ma a ñaare ma a mâre kumbwoyi ná kerekuubil'e, ma a fànha le ma a sùpyire kárama t'a ma, bà tatεnyyi sanñyi si mpyi si ñi mε.

24 Mii sí yi jwo yii á, sùpyire t'à yyere yyecyiige na, ka ti i ñcyé paña ke, pire wà cye si n-yyè mii ñyiñi i mε.”»

*Pyiñkanni na wà sí n-jà n-pyi Yesu cyelempya ke
(Macwo 10.37-38)*

25 Canñka mà Yesu yaha ñani na, supyikuruñò nimbwòhò mpyi a taha u fye e. Ka u u yyaha kèenñe pi á, maa jwo:

26 «Shin maha shin la ku ñyε si mpyi mii cyelempya ke, ná urufoo ñyε a mii kyaa táan uy'á mà tòro u tuñi ná u nuñi ná u cwonji ná u pyìbii ná u sìñεebii na, maa mii kyaa táan uy'á, ali mà tòro u yabilinji na mε, urufoo ñyε a yaa ná mii cyelempyigire e mε.

27 Shinñi la ku ñyε si mpyi mii cyelempya ke, urufoo u taha mii fye e, pi méε mpyi na sí urufoo bò kworokworocige na. Lire baare e urufoo ñyε a yaa ná mii cyelempyigire e mε.

28 Jofoo u ñyε yii shwòhòl'e, ná urufoo la ñyε si batòngò faanra, u si n-tèen si funñke kyaala fòlò, si li kàanmucya kampyi u sí n-pa n-jà ku faanra n-kwò mà yε?

29 Ná urufoo ñyε a lire pyi mε, maa ku ñwò cù na faanre, kàntugo ka bage sanñke si u jà faanraga, mpìi pi na ntùuli marii ku ñaa ke, pire sí raa urufoo cyàhali,

30 s'a ñko: “Aa! Nge nàñ'á u bage ñwò cù na faanre, ka ku u mpa u jà faanraga.”

31 Amuni li mú ñyε, l'aha mpyi mu à jwo saanñi wà na ñko raa kàshi kwùun u saanñeñi wà na ná u kàshikwòonbii kampwòhii keñi i (10.000). Tá u sí n-tèen si funñke kyaala si ñcè kampyi u kàshikwòonbii sí n-jà u zàmpeñi kàshikwòonbii kampwòhii beñjaaganji (20.000) tún mε?

32 Nka u aha li kàanmucya mà li ñya na u si n-jà uru saanñi na mε, u sí n-wyèrε sìsurufoo tùugo u sà jwumabeñe cya u á.

33 Nyε amuni li mú ñyε, yii ñgemu ká mpyi u ñyε a kàntugo wà u cyeyaayi puni na mε, urufoo si n-jà n-pyi mii cyelempya mε.

*Yesu wuubii nyε suumɔ ná bɛɛnmε fiige
(Macwo 5.13; Marika 9.50)*

³⁴ Suumpe na nyε yacɛɛɛ. Nka pu tìpoompe ká fworɔ p'e, naha ku sí n-jà pu pyi pu táan sahanjki ye?

³⁵ Pu saha si n-jà là nwɔ nɛnke na mε, pu mú si n-jà n-pyi nykàra mε. Pu sí n-wà cyiinji na.

Nyε shin maha shin la ku nyε si kariii yyaha cè ke, urufoo u niŋgyigigii pεε, u raa núru.»

15

*Mpàni nimpinniŋi bàtaage
(Macwo 18.12-14)*

¹ Nyε canjka, mεpεngε shiinbii pìi niŋyahamii mu à jwo múnalwɔɔre shwofeebii mpyi a pa bínni Yesu taan s'a u jwumpe núru.

² Nyε Farizhɛɛnbii ná Kile Saliyaŋi cyelentiibil'à lire nya ke, ka pi i wá na njkunni piye shwɔhɔl'e na: «Naha na nge nàŋ'à jɛn'a mεpεngε shiinbii yaha pi i bàrali u na, fo maha bínnini na lyí ná pi e ye?»

³ Nyε Yesu à pi kununke lógo ke, maa nke bàtaage jwo pi á na:

⁴ «Joofo u nyε yii shwɔhɔl'e, kampyi mpàa njkuu (100) pi nyε urufofol'á, ka wà niŋkin si mpìnni, tá urufoo maha pi sanmpii beecyεere ná ke ná baacyεereŋi (99) yaha waber'á sige e, maa sà a nimpinniŋi caa fo u aha nya mε?

⁵ U aha u cya a nya tɛni ndemu i ke, u funntanga wunji sí u lwɔ nde yacige e, ⁶ si mpa pyεngε. U aha mpa ná u e, u sí u ceveebii ná u tɛɛnɛɛbii yyere si jwo “Yii a ma, wuu u mpa múguro siŋcyan. Mii mpàŋi u mpyi a pínni ke, mii à u nya.”

⁷ Mii sí yi jwo yii á, amuni li mú nyε, kapimpyiŋe niŋkin ká u toronkanni kɛɛnɛ, funntange ku maha mpyi niŋyiŋi na uru kanni kurugo ke, kur'à pɛe sèl'e. Kuru funntange fiige nyε na mpyi niŋyiŋi na, shiin beecyεere ná ke ná baacyεere (99) kurugo mε, pire mpiimu pi nyε na sônŋi na pir'à tíi na pire saha nyε a yaa pi pi toronkanni kɛɛnɛ mε.»

Wyérefyinni nimpinnini bàtaage

⁸ Ka Yesu si núr'a bàtaage kabere jwo na:

«Ceeŋi nŋire u nyε, kampyi wyérefyinni daashii ke u nyε u á, ka niŋkin si ncwo mà pínni bage e, na u si lùuni táan si làmpa mîni si bage kùrupcwɔngii puni yaa mpwɔ, si u cya fo si u nya mà ye?

⁹ U aha u nya tɛni ndemu i ke, u sí u pucyaabii ná u cijɛɛbii yyere si yi jwo pi á “Yii a ma, wuu u mpa múguro siŋcyan. Mii wyéreŋi u mpyi a pínni ke, mii à u nya.”

¹⁰ Lire pyinƙanni na, mii sí yi jwo yii á, kapimpyiɛ niɲkin ká u toroɲkanni kêɛnɲɛ, kuru maha mpyi funntanga nimbwɔhɔ Kile mèlɛkɛɛbil'á niɲyiɲi na.»

Jyafooni nimpinniɲi bàtaage

¹¹ Nyɛ ka Yesu sí núr'a bàtaage kabɛɛ jwo pi á na: «Nàɲi wà u ná mpyi ná jyaa shuunni i.

¹² Canɲka ka jyafooni nimbileni si jwo tufoon'á “Baba, mii nàzhann'á yaa u pyi ɲgemu yii kɔɔge ke, yii ku táa yii i uru kan na á!” Nyɛ ka tufoonji si ɲɛɛ, maa u nàfuunji táa u jyaabii shuunniɲi shwɔhɔl'e.

¹³ Canmpyal'á tòro ke, ka jyafooni nimbileni si u cyeyaayi puni péɛɛ, maa fwor'a kàr'a sà ntêɛn kiritɔɔnni l'e ná u wyéɛɲi i. Mà u yaha wani, ka u u cye le ɲùɲɔ baa karigil'e na mpyi, fo mà pa ɲkwò u nàfuunji na.

¹⁴ Tèni i u à u nàfuunji kèɛg'a kwò feefee ke, ka lire mú si bê ná katibwɔh'e k'á cwo lire kɪni na. Ka ɲgahaɲi si li ɲwɔ cù na u taa.

¹⁵ Y'á pa u yyaha jà ke, ka u u ɲkàr'a sà jyè báaraɲi i lire kɪni shinɲi wà á, ka uru si ɲkàr'a sà u yaha sige e, u u caabii nàhe.

¹⁶ Katege kurugo, u la mpyi maha mpyi s'a caabii yalyire lyí. Nka wà mpyi maha tà kaan u á mɛ.

¹⁷ Nyɛ mà u yaha pur'e, ka u u mpa sônɲɔ uye funɲ'i canɲka maa jwo “Báarapyii niɲyahamii na ɲyɛ mii tun'á wuu kɪni i, pi puni na lyí na ntɪnni fo na cyeyi wwú ɲjyɲi i. Nka mii wi ke, katege ku ɲke ku u ɲko raa mii bùu naha.

¹⁸ Nde mii sí n-pyí numɛ ke, lire li ɲyɛ nde: mii sí nùru raa wá na tunji yyéɛ, sí sà yi jwo u á na mii à kapii pyi Kile na, maa kapii pyi u na.

¹⁹ U saha ɲyɛ a yaa u mii cù u pyà fiige mɛ, ɲka u à yaa u mii cù mu à jwo u báarapyi.”

²⁰ Nyɛ u à funɲke kyaala a kwò ke, maa kuni lwó na ɲkèɛge u tunji yyéɛ. Mà u yaha u sàha ɲkwò a nɔ pyɛnge na mɛ, ka tufoonji si u nimpɲɲi ɲya tatɔɔnge e, ka u ɲùɲaare si u ta, ka u u fê a jyafooni ɲùɲɔ bê, maa sà u púr'a cù mà ta uye na.

²¹ Ka jyafoonji si jwo u á “Baba, mii à kapii pyi Kile na, maa kapii pyi mu na dɛ! Mu saha ɲyɛ a sàa yaa mu u mii cù ma pyà fiige mɛ.”

²² Ka tufoonji si u báarapyiibii yyere maa jwo “Yii fyâl'a sà vâanntinmbwoyi puni nisinanke lwó yii pa le u na, yii i kampefegeni wà le u na, yii i tanhɲɲi yà le u na,

²³ yii i sà kàcwɔge nùɲi niɲcɛɲi cù, yii pa bò, wuu u lyí wuu u múguro sèl'e.

²⁴ Naha kurugo yɛ mii jyanji u ɲge ke, mii mpyi a li yaha na u à kwú, ɲka u ɲyii wun'á pa, u mpyi a pɪnni, ɲka mii à u ɲya sahanɲi.” Ka múguroɲi si ɲwɔ cù pi á.

²⁵ Lir'à pyi mà uru nàñji jyañji niñjyenji ta sige e. Nye tènì i u à yîri sige e na ma mà pa byanhara pyenge na, na yatire tùmpe nùru, maa kwòhòkwòhòbii naa ke,

²⁶ ka u u báarapyiñji wà yyere mà yíbe, nde li nyε pyenge e ke, si lire cè.

²⁷ Ka báarapyiñji si u pyi “Mu kàntugo wuñji u à pa, lire e yii tun'á wuu pyi wuu à sà kàcwøge nùñji niñcenniñji cù mà pa bò, naha na ye uru jyañji niñcenniñje wu à nùr'a pa.”

²⁸ Yyaha wuñ'á puru lógo ke, ka u lùuni si yîri, u nyε a ñen'a jyè pyenge e mε. Ka tufooni si fwor'a pa si mpa u fòonñò si ndèñje pyenge e.

²⁹ Ka jyafooni si jwumpe lwó maa jwo tufoon'á “Cyì yyee jùuli cyi nyε ñcyii mii na báarañji pyi yii á biliwe fiige ye? Canña niñkin, yii sàha mii tun, ka mii i ñcyé mε. Nka ali sikabilini nintiini yii nyε a li kan mà ñya mii ná na ceveebil'á wuu u múguro sñcyan mε.

³⁰ Nka mu jyañji u à mu nàfuuñji lwó a sà ñkèεge cibahani i ke, ur'á pa ke, ka mu u kàcwøge nùñji niñcenniñji cù mà bò u na.”

³¹ Ka tufooni si jwumpe lwó maa jwo jyafooni niñjyen'á “Mii jyañji, ma hà lire waha maye na mε, mii ná mu u nyε naha tèrigii puni i ke, ko mii cyeyaayi puni nyε mu wuyo kε!

³² Wuu mpyi a li yaha na mu kàntugo wuñ'á kwû, ñka u ñyii wuñ'á nùr'a pa. U mpyi a pînni ñka wuu à nùr'a u ñya. Lire e ke wuu à yaa wuu pyi funntange ná múguroñji i.”»

16

Báarapyiñji sñncyiime wuñji bàtaage

¹ Nye Yesu à nùr'a bàtaage kà jwo u cyelempyiibil'á na: «Nàfuufooni wà u ná mpyi a báarapyi lwó a yaha u u u karigii cwòonre. Kàntugo, ka nàfuufooni si mpa a nùru sùpyire ñwò na, na u báarapyiñji wá na u cyeyaayi kèεge.

² Ka u u báarapyiñji pyi “Mii à lógo na mu na mii cyeyaayi kèεge, naha k'á pa ná lire e be? Nye bégele ma a ma báarañji pyiñkanni yyaha jwo na á, naha na ye mu báarañji sí n-kwò niñjaa.”

³ Ka báarapyiñji si jwo uye funñ'i “Mii ñùñfooni'á jwo na mii báarañji sí n-yyére niñjaa. Nye naha mii sí raa n-pyi be? Faapyi fànha nyε mii i mε. Na ñáare na lyî, kuru silege mú sí nyε mii na.

⁴ Nyε nde mii sí n-pyi ke, mii naha a li cè numε. Mii aha lire pyi, mii ñùñfooni ká mii yaha tènì ndemu i ke, sùpyire sannte sí mii màra pi pyenyi i.”

⁵ U ñùñfooni fwòhigii mpyi mpiimu na ke, ka u u pire yyer'a yíbe niñkin niñkin maa shincyiiñji pyi “Mii ñùñfooni jùuli u nyε mu na ye?”

6 Ka u u jwo “U sìnjɛrɛii ŋkuu (100) fwoo li nyɛ mii na.” Ka báarapyiŋi si u pyi “Tɛɛn fwɔfwɔ, maa ma fwɔhigií sémɛŋi lwɔ́, maa yi kɛɛŋ'a sémɛ na u sìnjɛrɛii beeshuunni ná kɛ fwoo li nyɛ mu na.”

7 Maa núr'a wabɛɛ yíbe “Mu de? Mu fwooni nyɛ jùuli yɛ?” Ka uru si jwo “Sùmápyaŋi bɔrii ŋkuu (100).” Ka báarapyiŋi si u pyi “Tɛɛn, maa ma fwɔhigií sémɛŋi lwɔ́, maa yi kɛɛŋ'a sémɛ na u sùmápyaŋi bɔrii beecyɛɛre (80) fwoo li nyɛ mu na.”

8 Uru báarapyiŋi méɛ nyɛ u à u jùŋufooŋi nàfuuŋi kɛɛge ke, jùŋufooŋ'a u kɛɛ, jaha na yɛ u à yákili ta maa u nùmpañke yaa. Nyɛ mpii pi nyɛ numpini i ke, pire maha pi ná piye shwɔhɔŋi karigií cwɔɔnre ná yákilifente e pyiŋkanni ndemu na ke, mii à ŋke bàtaage jwo pire kyaa na si ntɛge yii yɛɛɛ, yii mpiimu pi nyɛ bɛɛnmpe e ke, bà yii si mpyi si yii nùmpañke bégele mɛ.»

Wà si n-jà raa báare jùŋufɛe shuunn'á mɛ

9 Nyɛ ka Yesu si núr'a jwo: «Yii àha nàfuuŋi yaha yii karigií puni yyaha yyéɛ mɛ, lire nyɛ a tíi mɛ. Yii a cevee caa yiye na ná u e, lire ká mpyi, yii canmpyaagii ká ŋkwɔ́ ŋge diŋyɛŋi i tɛni ndemu i ke, Kile sí yii lɛŋɛ u pyɛnge e, yii sí n-pyi wani fo tɛkwombaa.

10 Shinŋi u maha kapyɛɛre pyi ná fyìnm'i ke, urufoo mú maha kabwɔhigií pyi ná fyìnmpe e. Nka shinŋi u nyɛ u nyɛ na kapyɛɛre pyi ná fyìnm'i mɛ, kabwɔhii méɛ ká le urufoo cye e, u nyɛ na cyi pyi ná fyìnmpe e mɛ.

11 Yii aha mpyi yii nyɛ a jà a ŋge diŋyɛŋi nàfuuŋi báara ná fyìnmpe e mɛ, nàkaana baa Kile mú si jɛɛ sɛɛ nàfuu le yii cye e mɛ.

12 Yaage ku nyɛ sùpyaŋi wabɛɛ wogo ke, yii aha mpyi yii nyɛ a kuru báara ná fyìnmpe e mɛ, ŋke Kile à bégel'a yaha yii yabilimpíi mɛɛ na ke, nàkaana baa, u mú si jɛɛ kuru kan yii á mɛ.

13 Yii li cè na báarapyiŋi sì n-sii n-jà raa báare jùŋufɛe shuunn'á mɛ. Lire ká mpyi, u sí jùŋufooŋi wà kyaa táan uy'á, si u sanŋi kyaa pɛn uy'á. U mú sí n-kúu wà na, si kàntugo wà u sanŋi na. Nyɛ amuni li nyɛ, nàfuuŋi lag'à tatɛɛngɛ fô yii mpiimu na ke, yii sì n-jà n-pyi Kile báarapyii mɛ.»

(Macwo 11.11-13; 5.31-32; Marika 10.11-12)

14 Nyɛ Farizhɛɛnbil'à puru jwumpe puni lógo ke, ka pi i wá na Yesu fwɔhɔɛ, jaha na yɛ nàfuuŋi kani mpyi a pɛɛ pi á.

15 Ka Yesu si pi pyi: «Yii pi ke, yii maha yiye pyi mu à jwo yii à tíi sùpyire jyii na, mà li ta Kile à yii zòompíi cè. Yii li cè, yaage k'à pɛɛ sùpyire jyii na ke, kur'à pɛn Kile á.

16 Nyɛ MusaSaliyaŋi ná Kile túnntunmpii sanmpii jwump'à kwɔro tooy'e fo mà pa nɔ Yuhana Batizelipyiŋi tɛni na. Mà lwɔ́ Yuhana Batizelipyiŋi na, Jwumpe Nintanmpe p'à yyaha tíi ná

Kile Saanre e ke, puru na yu sùpyir'á. Sùpyire puni la mú si jye si fánha le si jyè tire saanre e*.

17 Yii li cè na jìnk'à mpinni tàanja a tòro Kile Saliyaŋi jwumbilini là niŋkin mpinni na.

18 Shin maha shin ká u cwonji yaha maa ceenji waberε lèŋe ke, urufol'à jacwəɾə pyi. Shin maha shin u à ciyahawa lèŋe ke, urufoo mú à jacwəɾə pyi.»

Kanhamafoonji Lazari ná nàfuufoonji bàtaage

19 Ka Yesu si núr'a bàtaage kà jwo sùpyir'á na: «Nàfuufoonji wà na mpyi wani, u mpyi maha vāanŋyi nisinanŋyi lonŋara wuyi leni, maa u jyii karigii pyi, maa u jyii jyjìŋi lyí canŋa maha canŋa.

20 Kanhamafoonji wà nizinniwe mpyi maha mpyi uru nàfuufoonji pyenge jwəge na. Uru nàŋi cyeere puni mpyi nɔɔyɔ, u mege mpyi Lazari†.

21 U la mpyi maha mpyi s'a uru nàfuufoonji jyjìpaanyi caa raa lyí, ŋka u mpyi maha yi taa mε. Mà bâra lire na, pwuunbii mpyi maha mpa a u nɔɔyi laali.

22 Ka kanhamafoonji si mpa ŋkwû, ka Kile mèlekεebii si mpa u lwó a kàr'a sà yaha Ibirayima taan Arijinaŋi i. Lire kàntugo ka nàfuufoonji mú si mpa ŋkwû, ka pi i sà u tò.

23 Mà nàfuufoonji yaha kyaage e jìŋke jwəhɔ shiinbii cyage e, u à wíl'a Lazari jya Ibirayima taan tatəŋge e Arijinaŋi i.

24 Jye ka nàfuufoonji si Ibirayima yyere fánha na “Mii tunji Ibirayima, jùñaara ta na na, maa Lazari pyi u sà u kampeeni fyinmε lwəhe e, u pa ntég'a na ŋkəŋge jìŋe. Naha kurugo ye kyaage e mii naha naha ŋke nage e ke, kur'à pèe sèl'e!”

25 Ka Ibirayima si u pyi “Na pyà, mu à yaa mu u li cè na mu à ma tìŋi puni pyi ntāanŋi kanni na. Ŋka Lazari sí wi ke, ur'à u tìŋi puni pyi kanhare e. Numε, Lazari jye naha yyejìŋke e, mu sí jye yyefuge e.

26 Mà bâra lire na, kacywycugunɔ na jye wuu ná yii shwəhəl'e. Lire kurugo wà sè n-jà n-yíri naha wuu yyére, si ŋkàre yii yyére mε. Wà mú sè n-jà n-yíri wani yii yyére, si mpa naha wuu yyére mε.”

27 Jye ka nàfuufoonji si jwo “Mii tunji Ibirayima, l'aha mpyi amuni, mii na mu jáare, ma a Lazari tun dijyeni i, mii tunji pyenge e.

28 Sìŋεε kanjkuro na jye wani mii kàntugo. Lazari yaha u sà pi yεε, bà pi si mpyi pi àha ŋkwə mpa ŋke yyefuge e naha mε.”

* 16:16 Pli maha jwo: «Shin maha shin la ku jye si jyè ke, urufol'à yaa u fánha le u u puru jwumpe cù ná cyeyi shuunninŋi i.» † 16:20 Lazari mege jwəhe ku jye Kile u jye tegefooni.

29 Ka Ibirayima si nàfuufoonji pyi “Kile tūntunŋi Musa ná Kile tūntunmpii sanmpii jwumpe na nyε pi á, pi à yaa pi nyεε pire jwumpe na.”

30 Ka nàfuufoonji si jwo “Mii tunji Ibirayima, lire kanni si n-jà pi pyi pi lógo mε, ŋka wà ha nyε a fworó kwùŋi i maa ŋkàr'a sà jwo ná pi e, lire e pi sí pi toronkanni kēenŋε.”

31 Ka Ibirayima sí núr'a u pyi “Pi aha mpyi pi nyε a nyεε Kile tūntunŋi Musa ná Kile tūntunmpii sanmpii jwumpe na mε, ali wà mée ká nyε, maa ŋkàr'a sà jwo ná pi e, pi si nyεε urufoo jwumpe na mε.”»

17

*Wà nyε a yaa u wà nyε kyán Kile na mε
(Macwo 18.6-7, 21-22; Marika 9.42)*

1 Canŋka Yesu à jwo u cyelempyibil'á: «Karigii cyi maha sūpyanji nyε kyán Kile na ke, cyire mpyimbaa nyε a si mε. Ŋka ŋgemu ká mpyi kanŋŋ maa sūpya nyε kyán Kile na ke, urufoo wuun'à kēeŋe!

2 Li bá sí n-pwóro urufol'á pi kafaabwəhə pwə u yacige e, pi i u wà banji i, mà tōro u nde nāŋkobilini là niŋkin nyε kyán.

3 Lire e ke yii a yiye kàanmucaa.

Mu cìmpworonji ká mu mùmpenmε pyi, u yyere maa u yεε. U aha mu yεεge lógo, maa toronkanni kēenŋε, mu à yaa mu u yàfa u na lire kani i.

4 Canŋke niŋkinji i, mu cìmpworonji ká mu mùmpenmε pyi mà sà nta fo tooyo baashuunni, təgə maha təgə u a si mpa uye mpinni kan mu á, mu à yaa mu u yàfa u na cyire karigii puni i.»

5 Ka Yesu tūntunmpii si u pyi: «Kafoonji, nyε lire sannii i ke, là bāra wuu dāniyanji na.»

6 Ka Kafoonji si pi pyi: «Sēenji na mii sí yi jwo yii á, yii dāniyanji mée n'a mpyi a cyéε mutaridi bile fiige, yii mpyi na sí n-jà ŋke cibwəhe pyi ku kò kuy'á, ku u sà nyεuru banji i, ku mú mpyi na sí lire pyi.»

Báarapyinji nyε a yaa ná ŋkēenji wabεr'e mε

7 Ka Yesu si núr'a jwo: «L'aha mpyi mu à jwo báarapyi na nyε yii wà á, ka u u yiri faa sige e, lire nyε mε yatəre tanahage e mà pa, tá urufoo sí nyεε báarapyinji pyi u tíl'a tēen u u lyi la?

8 Tá urufoo si báarapyinji pyi u vāanŋwəhəyi wwū, u u shwəhə a kan uru u lyi si bya, lire kántugo báarapyinji si nta a lyi si bya mε?

9 Báarapyinji mée ká u tayyerege nī, u nyε a yaa ná ŋkēenji wabεr'e mε!

10 Amuni li mú nyε, báaraŋi Kile à kan yii á ke, yii aha uru pyi a kwò, yii li cè na yii nyε a yaa ná ñkèenji waber'e mε. Naha kurugo ye nde yii mpyi a yaa yii pyi ke, lire yii à pyi.»

Yesu à tògofee ke cùuŋo

11 Nyε mà Yesu niŋkareŋi yaha Zheruzalemu kànhe e, u mpyi na ñkèege Samari kùluni ná Galile wuuni tegeŋkuuŋi i.

12 U à sà byanhara kànhe kà na, ka tògofee ke si wá na u ñùŋo bēni, maa ntēen laage e,

13 maa jwo ná u e fànha na: «Yesu! Cyelentuŋi! Nùŋaara ta wuu na!»

14 Yesu à pi nya ke, maa pi pyi: «Yii a sì, yii sà yiye cyêe Kile sáragawwuubii na.» Mà pi niŋkaribii yaha, ka pi i ñcùuŋo.

15 Nyε pi wà niŋkin a uye nya u à cùuŋo ke, maa núru na Kile kêre fànha na, na ma.

16 U à pa nò Yesu na ke, maa niŋkure sín u taan maa yyahe cyígile ñiŋke na maa fwù kan u á sèl'e. Uru nàŋi na mpyi Samari shin.

17 Ka Yesu si jwumpe lwó maa jwo: «Tá shiin ke bà mii à cùuŋo mε? Taa pi sanmpii baacyεereŋi nyε ke?»

18 Ñge nàŋi u nyε u nyε Yahutu mε, uru kanni baare e, sùpya nyε a ta mpíi shiin keŋi i, si núru n-pa fwù kan Kile á mà?»

19 Maa yi jwo nàŋ'á: «Yíri ma a sì, mu dáníyaŋ'á mu cùuŋo.»

Yii bégele yii a Yesu cannuruge sigili

(Macwo 24.23-28, 37-41)

20 Nyε lire kántugo, ka Farizheebii si Yesu yíbe Kile Saanre téesiini kyaa na, ka u u pi pyi: «Kile Saanre sí n-pyi, ñka ti sì n-pyi yawiige,

21 sùpyire sí raa ñkemu cyêre piye na s'a ñko “Yii wíi, ti te naha!” lire nyε mε “Ti te meŋi i!” mε. Yii li cè na Kile Saanre nyε yii shwòhòl'e.»

22 Maa jwo u cyelempyiibil'á: «Tèni là na ma, canŋke Supyaŋi Jyaŋi à yaa u pa ke, yii la sí n-si n-pyi kuru canŋke ku wyèr'a nò, ñka ku sì nò lire tèni i mε.

23 Sùpyire sí n-pa raa ñko “U naha naha!” lire nyε mε “U wá mε yyéle!” Ñka yii àha ntaha pi ñwòh'i, si ñkàre wani mε.

24 Bà sùpyire puni maha kileŋini nya l'à yíri diŋyeŋi ñùŋke kà na, maha sà fworò ñùŋke sanŋke na mε, amuni Supyaŋi Jyaŋi sí nya u cannuruge.

25 Ñka mà jwo kuru canŋke ku nò ke, u à yaa u kyaala sèl'e, sùpyire niŋyahara sí u cyé.

26 Nyε Supyaŋi Jyaŋi tēenuruni ká byanhara, karigii cyi mpyi na mpyi Nuhu tiŋi i ke, cyire shiŋi sí raa n-pyi.

27 Nuhu tiŋi i, sùpyire mpyi na lyí, marii byii, maa cyeebii lèŋi, marii pi pyiibii kaan nàmbaya na, fo mà sà nò canŋke Nuhu a jyè bakwòoge e, ka lùbwooni sí sùpyire sannte puni shi bò ke.

²⁸ Nyε amuni Loti tɛni i sùpyire mú mpyi. Pi mpyi na lyî, maa byii, marii zhwonji ná pɛɛmpe pyi, maa cire cɛnmi, maa bayi faandre.

²⁹ Nka canŋke Loti à fworɔ Sɔdɔmu kànhe e ke, ka nage ná ŋkìriginji si fworɔ nìnyinji na zànpya fiige, mà wu kànhe sùpyire na, maa pi shi bò,

³⁰ nyε canŋke Supyanji Jyanji sí nùru uye cyêe sùpyire na ke, amuni kuru canŋke sí n-pâa pi e.

³¹ Kuru canŋke ká nɔ, mà ŋgemu ta u bage kàtanŋke nun'i ke, urufoo kà nùru ntíge si yaaga lwó bage e mε, u tìl'a tíge u a fî. L'aha mpyi mà ŋgemu ta kɛɛge e ke, urufoo kà nùru raa ma pyɛngɛ mε.

³² Nde l'à Loti cwonji ta ke, yii sônŋɔ lire na kɛ!

³³ Shinji u nyε na li caa u nìjjaanji si jwɔ ke, urufoo nùmpañke sí n-kèege. Nka shinji u à u nìjjaanji kèege mii kurugo ke, urufoo sí nùmpañja ta.

³⁴ Mii sí yi jwo yii á, lire tɛni ká bê ná numpilage e, mà shiin shuunni ta pi à sínni yasinnije ninjin na, wà sí n-lwó si u sanji yaha.

³⁵ L'aha cyee shuunni ta pi i sùma sùu sijcyan, wà sí n-lwó si u sanji yaha. [

³⁶ L'aha mpyi mà nàmbaa shuunni ta kɛɛge e, wà ninjin sí n-lwó si u sanji yaha.]»

³⁷ Nyε ka cyelempyiibii si Yesu yíbe: «Kafoonji, taa lire sí n-pyi ke?» Ka u u pi pyi: «Cyage e yakwugo nyε ke, wani cinmpunji nyε na bínnini.»

18

Yukyaanji nintiimbaanji bàtaage

¹ Ka Yesu si bàtaaga jwo u cyelempyiibil'á maa li cyêe pi na na pi à yaa pi kwôro Kilejarege na tɛrigii puni i, pi àha sàa le mε.

² U à jwo pi á: «Yukyaanji wà u mpyi kànhe kà na, u mpyi na fyáge Kile na mε, u kuro mú sí mpyi sùpya e mε.

³ Lenkwucwonji wà mú na mpyi kuru kànhe e, sùpyanji wà mpyi a u mùmpɛnme pyi. Uru lenkwucwonji mpyi maha si uru yukyaanji yyéɛ tɛrigii puni i, bà u si mpyi si u ná uru nànjí láha piye na mε.

⁴ Ceen'á mɔ uru zhà maa nùrunji i, jaha na ye yukyaanji la mpyi si lire pyi mε. Ka ceenji si li wyɛɛɛɛ u jwɔh'i, fo u à pa jwo uye funj'i "Mii mée nyε mii nyε na fyáge Kile na mε, maa mpyi mii kuro nyε sùpya e mε,

⁵ ná ŋge lenkwucwonji s'à mii yyaha fwóhɔɔ mà nɔ ŋke cyage e, mii sí u ná uru nànjí láha piye na. Ná lire nyε a pyi mε, mii si yyɛɛɛɛ ta u nyii na mε.»

⁶ Puru jwunꝓkwooni kàntugo, ka Kafoonꝓ Yesu si u cyelemꝓyi-ibii yíbe: «Yii à uru yukyaanꝓ nintiimbaanꝓ jwumpe lógo ké!

⁷ Nyɛ ná u s'à uru ceenꝓ tànga kan, Kile niꝓcwɔnríbii pi nyɛ Kile ꝓwɔh'i marii u jáare ꝓlaga bâra canꝓa na ke, Kile sí n-sii þire tànga kan. Yii lí cè u à lùuni bò ná pi e.

⁸ Mii sí yi jwo yii á, Kile sí tànga kan þir'á wahawaha. Nꝓka lire ná li wuuni mú i, Supyaꝓ Jyaꝓ cannuruge ká nɔ ꝓnꝓke na, tá u nyɛ a yaa u pa dánafee ta ku na mɛ?»

Farizhenꝓ ná múnalwɔɔre shwofoonꝓ bàtaage

⁹ Lire kàntugo ka Yesu si núr'a bàtaage kabere jwo mà yyaha tíi ná sùꝓyiibii ꝓil'e, mꝓiimu pi nyɛ na þiye sônꝓi na þir'á tíi maa þiye ꝓwɔɔnꝓ sùꝓyire sannte na ke. U à jwo:

¹⁰ «Shiin shuunni pi ná nꝓkàre Kilejaarebage e zà Kile jáare. Wà na mꝓyi Farizhen, u sanꝓi sí nyɛ múnalwɔɔre shwofoo.

¹¹ Mà pi yaha Kilejaarebage e, ka Farizhenꝓ sí yír'a yyére u mæge cyage e, maa Kile jáare na “Kile, mii à fwù kan mu á, naha na ye mii à ꝓwɔɔrɔ sùꝓyire sannte na, mꝓiimu pi nyɛ na nânkaage þyi, marii jacwɔɔre þyi, mà bâra kapegigii sanꝓkii shinꝓi puni na ke. Mii à ꝓwɔɔrɔ nge múnalwɔɔre shwofoonꝓi na mú.

¹² Cibilaaga maha cibilaaga, mii maha canmꝓyaa shuunni sún le. Yaaga maha yaaga mii à ta ke, mii maha yire puni yáhanꝓ wwù.”

¹³ Múnalwɔɔre shwofoonꝓi wi ke, ka uru si yír'a yyére tatɔɔnge e Kilejaarebage funꝓke e, maa ꝓnꝓke sôgo, maa mɛjwuuni tírige maa jwo “Kile, mii na mu jáare, maa lùniꝓe wà ma lùuni na, naha na ye mii nyɛ kapimꝓyine.”

¹⁴ Nyɛ mii sí yi jwo yii á, Kile à múnalwɔɔre shwofoonꝓi kapegigii yàfa u na, ka u u núr'a kàre ꝓyenge. Nꝓka Farizhenꝓi wi ke, uru u kapegigii nyɛ a yàfa u na mɛ. Yii lí cè na shin maha shin u à uye þêe ke, Kile sí urufoo tírige. Nge mu u à uye tírige ke, Kile sí urufoo dùruugo.»

Yesu à jwó le nânkopyire tà á

(Macwo 19.13-15; Marika 10.13-16)

¹⁵ Lire kàntugo ka pi i mpa ná ꝓyíibii ꝓil'e Yesu yyére, bà u si mꝓyi si cyeyi taha pi na, si jwó le pi á mɛ. Cyelemꝓyiibil'à lire ꝓya ke, mꝓii pi à pa ná ꝓyíibil'e ke, ka pi i þire faha.

¹⁶ Ka Yesu si ꝓyíibii file uye na, maa jwo: «Yii àha pi sige na na mɛ. Yii lí cè na sùꝓyiibii pi nyɛ mꝓii ꝓyíibii fiige ke, Kile Saanre nyɛ þire woro.

¹⁷ Sèenꝓi na mii sí yi jwo yii á, nge mu ká mꝓyi u nyɛ a þen'a uye tírige ꝓyà fiige mɛ, urufoo sì n-sii n-jà n-þyè Kile Saanre e mɛ.»

*Nàfuufoonji kani**(Macwo 19.16-30; Marika 10.17-31)*

18 Nyε canŋka, Yahutuubii yyaha yyére shinŋi wà à Yesu yíbe: «Cyelentuŋi niŋcɛnŋi, naha shi mii à yaa mii u pyi si shìni niŋkwombaanji ta be?»

19 Ka Yesu si u pyi: «Naha na mu nyε na mii yiri niŋcɛnŋi ye? Kile kanni baare e, sùpya nyε a jwɔ me. Mu à sònŋɔ lire na la?»

20 Mu à Kile Saliyanji kurigii cè mà kwò “Ma hà zínni ná wabere cwo e me, ma hà sùpya bò me, ma hà nàŋkaaga pyi me, ma hà vini ntaha wà na me, ma tuŋi ná ma nuŋi pèe*.”

21 Ka nàŋi si Yesu pyi: «Cyelentuŋi, mii na cyire karigii puni pyi fo mà mii yaha nàŋkocyere e.»

22 Nyε uru nàŋ'à puru jwo ke, ka Yesu si u pyi: «Yaaga niŋkin saha à mu fô, ta sì ma a sà ma cyeyaayi puni pére, ma a yi wyéreni táa táa fòŋɔfeebii na. Lire ká mpyi, mu sí nàfuu ta Kile yyére. Ma a nta a pa ntaha na fye e.»

23 Tèni i uru nàŋ'à puru jwumpe lógo ke, ka li i mpɛn u e, naha na ye nàfuubwɔhɔ foo u mpyi u wi.

24 Yesu à u nya u à yyahe tanha ke, maa jwo u á: «Nàfuufeebii jyim'à sàa pɛn Kile Saanre e.

25 Nwɔhɔŋi jyim'à táan múseɛnɛnŋi wyiini i mà tòro nàfuufoonji u jyè Kile Saanre e.»

26 Nyε mpíi pi à puru jwumpe lógo ke, ka pire si jwo: «Lire sannii i ke, jofoo u sí n-jà nùmpañja ta be?»

27 Ka Yesu si pi pyi: «Kani l'à sùpyire jà ke, lire nyε na Kile jini me.»

28 Ka Pyeri si jwumpe lwó maa Yesu pyi: «Wuu de? Wuu à kàntugo wà wuu karigii puni na, maa ntaha mu fye e.»

29 Ka Yesu si pi pyi: «Sèenji na mii sí yi jwo yii á, shin maha shin u à jɛn'a kàntugo wà u pyenge, lire nyε me u cwonji, lire nyε me u cìmpyibii, lire nyε me u sifeebii, lire nyε me u pyiibii na Kile Saanre kurugo ke,

30 urufoo sí pire fiigii niŋyahamii ta mà u yaha naha diŋyɛni i, sí shìni niŋkwombaanji ta diŋyɛni nimpanji i.»

*Yesu à jwo u kwùŋi ná u jèŋi kyaa na sahanji**(Macwo 20.17-19; Marika 10.32-34)*

31 Lire kàntugo ka Yesu si u cyelemphyiibii ke ná shuunninji yyére maa yi jwo pi á: «Wuu niŋkaribii pi mpíi Zheruzalemu kànhe e. Kyaa maha kyaa Kile túnntunmpil'á séme Supyanji Jyanji kyaa na ke, cyire puni sí n-tòro cyi jwuŋkanni na.

32 U sí n-le Kilecembaabii cye e, pire sí raa u fwóhɔre, s'a u cyere, s'a ntilwɔhe wàa u na,

33 si u bwòn ná kàsɔrigil'e, si u bò. Nka u kwùŋi canmpyitan-rewuuni, u sí jè.»

* 18:20 Ekizodi 20.12-16, Duterɛnɔmu 5.16-20

³⁴ Cyelempyiibil'à puru jwumpe lógo, nka pi mpyi a já a pu jwəhe cè mε, naha na ye pu jwəhe mpyi a nɔwəhə pi na.

Yesu à fyinnanɔi wà nyii múgo

(Macwo 20.29-34; Marika 10.46-52)

³⁵ Nyε Yesu ná u cyelempyiibii ninɔkaribii Zheruzalεmu kànhe e, pi à sà byanhara Zheriko kànhe na ke, ka pi i fyinnanɔi wà ta u à tèn kuni jwəge na na sùpyire náare.

³⁶ Sùpyire màhan'á jye u ninɔyigigil'e ke, ka u u yíbe: «Naha na sùpyire nyε na nge màhanɔi pyi amε ye?»

³⁷ Ka pi i yi jwo u á na Nazareti kànhe shinɔi Yesu u nyε na ntùuli.

³⁸ Fyinnan'á puru lógo ke, maa jwo fànha na: «Dawuda Tuluge Shinɔi Yesu, jùnaara ta na na!»

³⁹ Mpii pi mpyi yyaha yyére ke, ka pire si u faha na u fyâha. Nka u nyε a jεn'a fyâha mε, maa là bâra u jwuɔkanni na: «Dawuda Tuluge Shinɔi, jùnaara ta na na!»

⁴⁰ Ka Yesu si yyére, maa pi pyi pi u cù a pa. Pi à pa ná u e ke, ka Yesu si u yíbe:

⁴¹ «Naha mu la nyε mii u pyi mu á ye?» Ka fyinɔi si u pyi: «Kafoonɔi, mii la nyε si núru s'a naa.»

⁴² Ka Yesu si u pyi: «Ta naa, mu dáníyan'á mu cùuɔ.»

⁴³ Lire tèenuuni i, ka fyinɔi si ntú na naa, maa ntaha u fye e, maa Kile kêe. Sùpyir'á lire nya ke, maa Kile kêe mú.

19

Yesu ná múnalwəəre shwofoonɔi Zanɔke kani

¹ Nyε mà Yesu yaha u u ntùuli Zheriko kànhe e,

² nàɔi wà na mpyi wani kuru kànhe e, u mege mpyi Zanɔke. Múnalwəəre shwofeebii jùɔufoonɔi wà u mpyi u wi. Náfuufoo u mpyi u wi.

³ U la mpyi si Yesu nya, si jçè sùpyanɔi u nyε u wi ke. Nka u mberenɔi ná sùpyire nyahanɔi kurugo, u nyε a já a Yesu nya mε.

⁴ Ka u u fê a kàre yyaha yyére, maa sà dùgo sikoməri cige e, kuni jwəge na, bà li si mpyi Yesu ká mpa a ntùuli ku jwəh'i, si u ta nya mε.

⁵ Yesu à pa nɔ kuru cyage e ke, maa jùɔke yírig'a wíi cige e, maa jwo: «Zanɔke, fyâl'a tíge naha, naha na ye mii à yaa mii u sunmbage lèɔe mu pyenge e ninjaa.»

⁶ Ka Zanɔke si fyâl'a tíge maa Yesu jùɔhə bê ná funntange e maa nɔkàre ná u e pyenge e.

⁷ Sùpyire puni ti mpyi wani maa lire nya ke, ka li i mpen pi e, fo pi na nɔkunni piye shwəhəl'e, marii nɔko: «Nge nàɔ'á kàr'a sà sunmbage lèɔe nge kapimpyinɔi pyenge e.»

⁸ Nka mà pi yaha tire jwoore na, Zanɔke ninjyeren'á kwôro Kafoonɔi Yesu taan, maa yi jwo u á: «Kafoonɔi, mii sí na cyeyaayi

puni taaga niŋkin kan fòhɔfeebil'á. Yaaga maha yaaga mii à cyán a shwɔ sùpyire na ke, mii sí yire yaayi puni fiigii sicyere kan kan pi á.»

⁹ Ka Yesu si jwo: «Zhwoŋ'à nɔ ŋke pyenge na niŋjaa, ŋaha na ye ŋge nàŋi mú na ŋye Ibirayima tùluge shin.

¹⁰ Mii sí yi jwo yii á, mpii pi à pînni ke, Supyaŋi Jyaŋi à pa mpa pire cya si pi shwɔ.»

*Báarapyibii bàtaage
(Macwo 25.14-30)*

¹¹ Mà sùpyire yaha ti i nùru Yesu jwɔ na, pi à pa byanhara Zheruzalemu kànhe na ke, ka Yesu si li kàanmucya mà li ŋya na sùpyire sòŋhɔr'à taha li na na Kile Saanre sí n-sii lire tɛni yabilinŋi i. Lire kurugo u à ŋke bàtaage jwo pi á

¹² na:

«Fànhafooni wà jya u ná mpyi na ŋkèege kiritɔɔn'l'e, bà lire kɔni saanbwɔhe si mpyi si u tɔŋe mpyi saanwa, u u nùr'a pa ntɛen u yabilinŋi kɔni shiinbii jùhɔ na mɛ.

¹³ Mà jwo u lire kùluni tɔge lwɔ ke, u à u báarapyii ke yyere, maa wyérefyinni tɔonyɔ ke kan pi puni niŋkin niŋkin á, maa pi pyi na pi à cwɔhɔnte pyi ná u e, pi i tɔn ta u na, mà jwo uru u nùr'a pa ke.

¹⁴ Ŋka uru ŋge nàŋi kyaa mpyi a táan u kɔni shiinbil'á mɛ. U karenkwooni kàntugo, ka pi i tũntunmii tun saanbwɔh'á, maa yi jwo u á na pire la ŋye u u ŋge nàŋi tɔŋe pire jùhɔ na mɛ.

¹⁵ Ŋka lire ná li wuuni mú i, saanbwɔh'á u pyi saanwa, ka u u nùr'a pa u kɔni i. U à pa ke, maa u báarapyibii yyere, mpiimu á u niŋkarenŋi mpyi a wyérenŋi kan ke, si ŋcè kampyi pi à tɔn ta u na.

¹⁶ Ka báarapyinŋi niŋcyiinŋi si mpa maa jwo “Kafooni, wyérenŋi mu mpyi a kan mii á ke, mii à cwɔhɔnte pyi ná u e, mà u fiigii ke tɔn ta.”

¹⁷ Ka saanŋi si yi jwo uru báarapyin'á “Fwù faa na. Mu na ŋye báarapyi niŋcɛnŋe. Ná mu s'à pyi dânasupya kapyere e, mii sí mu tɔŋe n-pyi jùhɔfoo kànyi ke jùhɔ na.”

¹⁸ Ŋye ka báarapyinŋi shɔnwuŋi si mpa maa jwo “Nùhɔfooni, wyérenŋi mu mpyi a kan mii á ke, mii à cwɔhɔnte pyi ná u e mà u fiigii kanŋuro ta.”

¹⁹ Ka saanŋi si yi jwo ur'á mú “Mii sí mu tɔŋe kànyi kanŋuro jùhɔ na.”

²⁰⁻²¹ Ka báarapyinŋi waberɛ si mpa maa jwo “Nùhɔfooni, wyérenŋi mu mpyi a kan mii á ke, u we, mu yyahafyagar'à mii ta, ka mii i u le a pwɔ vâanŋke k'e, mà bégele, ŋaha na ye mu à kyán, mu cyege ŋye a yaage ŋkemu yaha mɛ, mu maha kuru lwɔ, mu ŋye a kerɛge ŋkemu nùgo mɛ, mu maha kuru sùmanŋi kwɔn.”

22 Ka saanji si yi jwo u á “Mu nyε báarapyi nijcenniε me. Jwumpe mu à jwo mii na ke, mà tàanna ná pur'e, mu ná ndemu l'à yaa ke, mii sí lire pyi mu na. Mu à cè na mii na nyε supyikyanga, na mii nyε a yaage nkemu yaha me, mii maha kuru lwó, mii nyε a keεge nkemu nūgo me, mii maha kuru sùmanji kwòñ.

23 Nyε mu à yire puni cè, naha na mu sí nyε a mpyi a jà a mii wyérenji yaha wyérenji bwùunni na mà ye? Kampyi mu mpyi a lire pyi, mii à nūr'a pa ke, mii mpyi na sí u ná u tóññi ta.”

24 Mpii pi mpyi ná saanji i wani ke, ka saanji si yi jwo pir'á “Yii na wyérenji shwò nge báarapyiñi na, yii kan báarapyiñi nijcyiñj'á, ngemu u à cwòhònte pyi mà u wyérenjñke figiñ ke ta ke.”

25 Ka pi i saanji pyi “Kafoonji, wyérenji u nyε uru báarapyiñ'á ke, ur'à nyaha mà kwò.”

26 Ka saanji si pi pyi “Yii lógo! Shin maha shin u nyε ná yaage e ke, kà sí n-bàra urufoo woge na. Nka shin maha shin cyengaya wu u nyε ke, yaaga sì n-kan urufol'á me. Nimbileni urufoo bá na sòññi uye cye e ke, lire sí n-shwò u na.

27 Nyε numε, mii zàmpεεnbii pi mpyi na li kòre bà mii si mpyi mii àha bú mpyi saanwa pire jùññ na me, yii pi cú a yige naha, yii i pi bò na jyi na.”»

Saanji Yesu à jyè Zheruzalemu kànhe e

(Macwo 21.1-11; Marika 11.1-11; Yuhana 12.12-19)

28 Nyε Yesu à puru jwumpe puni jwo ke, maa ntòro sùpyire yyaha na na nkéεge Zheruzalemu kànhe e.

29 Tèni i pi à sà byanhara Betifajye ná Betani kànyi na, Olivye cire nanke taan ke, ka Yesu si u cyelempyiibii pìi shuunni tun,

30 maa pi pyi: «Kànhe ku nyε yii yyaha na ke, yii a sì k'e. Yii sí sà pi ta pi à dùfaanñjaaga pwò wani, sùpya sàha nkwo à dùgo ku na mà nya me. Yii i ku sàñha, yii a ma yii pa nkan na á.

31 Wà ha yii yíbe na “Naha na yii nyε na ku sàñre ye?” yii i urufoo pyi “Ku kyaa li nyε Kafoonji na.”»

32 Ka cyelempyiibii mú shuunni si nkàre. Jwuñkanni na Yesu mpyi a yi jwo pi á ke, ka pi i sà yi ta amu.

33 Tèni i pi à wá na dùfaanñke sàñre ke, ka ku feebii si jwo: «Hèn! Naha na yii nyε na ku sàñre ye?»

34 Ka pi i pi pyi: «Ku kyaa li nyε Kafoonji na.» Nyε pi à yire jwo ke, ka dùfaanñke feebii si pi yaha pi à ku sàñha a kàre.

35 Ka pi i mpa ná kuru dùfaanñke e Yesu yyére, maa pi vànnyyi yà taha ku na, maa Yesu pyi u à dùgo ku na.

36 Ka pi i wá na nkéεge. Mà pi ninñkaribii yaha, ka sùpyire si wá na ti vànntinnyyi yà wwù na mpìli Yesu yyaha na kuni i*.

* 19:36 Saanji pi nyε na mpère ke, pi maha nde kani pyi si u bê (2 Saanbii 9.13).

37 Pi mpyi a byanhara Zheruzalemu kànze na mà kwò. Pi à nò Olivye cire ñaŋke tatigige e ke, ka u fyèñwòhòshiinbii puni funntanga wuubii si li ñwò cù na Kile kêre fànha na Yesu kakyanhala karigii kurugo, pi à cyire ñcyiimu ñya ke.

38 Pi mpyi na yu fànha na:

«Saanji ñimpañi u nge Kafoonji Kile mēge na ke,
Kile u jwó le u á!

Kilenji u ñye ñinyiñi na ke,
uru u ñye yyeñiñkefool

Kile mēge ku kêe ñinyicyeyi puni i!†.»

39 Ñye Farizheebii pi mpyi sùpyire shwòhò'e ke, ka pire pi si Yesu pyi: «Cyelentunji, ma cyelempyiibii faha, bà pi si mpyi si fyâha mē.»

40 Ka Yesu si pi pyi: «Mii cyelempyiibii mēe ká fyâha, ñje kafaayi sí raa ñkwúuli pi cyaga.»

Yesu à mēe sú Zheruzalemu kànze shiinbii kurugo

41 Ñye pi à sà byanhara Zheruzalemu kànze ñwòge na, ka Yesu si kànze ñya ke, maa mēe sú ku shiinbii kurugo maa jwo:

42 «Kuni i yyeñiñke ñye na ntaa ke, kàmpyi yii mpyi a lire lwò a wí, li mpyi na sí n-táan mii i ñijnjaa de! Ñka lir'à ñwòhò yii na numē.

43 Ñye canja na ma, yii zàmpeebii sí n-pa n-cwo yii na, si yii kwúulo kañcinne fiige, si kàsògò le ntaha yii kwúulo, si yii fēnre kàmpañyi puni na.

44 Pi sí yii kànze ñya si ku ñkununyi puni waraga feefee, si yii puni bò, ñaha na ye Kile à pa yii ntègenji mēe na, ñka yii ñye a li cè ná u e mē.»

*Yesu à cwòhòmpii kòr'a yige Kileñaarebage ntàani na
(Macwo 21.12-17; Marika 11.15-19; Yuhana 2.13-22)*

45 Lire kàntugo ka Yesu si ñkàre Kileñaarebage ntàani na. Mpii pi mpyi pèrempe na wani ke, maa pire kòrò‡.

46 Maa yi jwo pi á: «“Mii bage sí n-pyi Kileñaarebage.” Yire y'à séme Kile Jwumpe Semēñi i. Ñka yii pi ke, yii à ku kêenñ'a pyi “nàñkaalii tabinnigaŒ.”»

47 Yesu mpyi maha Kile jwumpe yu Kileñaarebage ntàani na canja maha canja. Ka Kile sáragawwuubii ñuñufeebii ná Kile Saliyañi cyelentiibii ná yyaha yyére shiinbii si wá na pyiñkanna caa si u bò.

† 19:38 Zaburu 118.26 ‡ 19:45 Yahutuubii pi mpyi maha yiri cyeyi yabere e ke, wyérefaabii mpyi maha pire wyérenji fare Kileñaarebage wunji na. Lire pyiñkanni na, wyérenñwòge ku mpyi a yaa k'a sàrali Kileñaarebage e ke, pi mpyi maha já a kuru sàra, maa núr'a já a ntège pyi. Yatòore ti maha yaa ti já a pyi sáraga ke, pèrempyiibii mpyi maha tire péreli pir'á. Pi mpyi maha ti lwòore dùrgo. § 19:46 Ezayi 56.7, Zheremi 7.11

48 Nka u cùnkanni mpyi a pi funṅo wwòṅo, ṅaha na ye u jwumpe mpyi a sùpyire puni ṅumbogigii shwò a ta.

20

*Pi à Yesu yíbe u fànhe tatage kyaa na
(Macwo 21.23-27; Marika 11.27-33)*

1 Canṅka mà Yesu yaha u u sùpyire kâlali maa Jwumpe Nintanmpe yu t'á Kileṅaarebage ntàani na, ka Kile sáragawwuubii ṅuṅufeebii ná Kile Saliyaṅi cyelentiibii ná Yahutuubii kacwənríibii si shà u yyé,

2 maa u yíbe: «Ná kuni ndire e mu na ṅcyii karigii pyi ye? Jofoo u à kuni kan mu á, mu u a cyi pyi ye?»

3 Ka Yesu si pi pyi: «Mii mú sí yii yíbe,

4 jofoo u mpyi a Yuhana tun u pa a sùpyire batizeli ye? Kile laa sùpyire?»

5 Ka pi i ṅkàr'a sà piye taanna maa jwo: «Wuu aha jwo na Kile u mpyi a Yuhana tun, u sí n-jwo na ṅaha na wuu sí ṅye a ṅen'a dá u na mà ye?

6 Wuu sí ká jwo na sùpya u mpyi a u tun, sùpyire sí wuu wà n-bò ná kafaayi i, ṅaha na ye pi pun'à dá na Yuhana na mpyi Kile tūntunṅo.»

7 Pi à piye taanna a kwò ke, maa núr'a kàr'a sà Yesu pyi: «Shinṅi u mpyi a u tun ke, wuu ṅye a cè me.»

8 Ka Yesu si pi pyi: «ṅye l'aha mpyi amuni, ṅge u à kuni kan mii á, mii u a ṅcyii karigii pyi ke, mii mú sí uru cyêe yii na me.»

*Érezén kəəge faafeebii bàtaage
(Macwo 21.33-46; Marika 12.1-12)*

9 Lire kàntugo ka Yesu si bàtaaga jwo sùpyir'á. U à jwo: «Nàṅi wà u ná érezén cikəəgə yaa, maa faafee lwó a yaha k'e, u ná pire s'a ku yasere táali piye na, maa nta a kàre kùlutənl'e mà sà mə wani.

10 ṅye érezenni yasere tèekwənn'à pa nò ke, ka u u báarapyiṅi wà tun faafeebil'á u sà uru nàzhan érezenni shwə, u a ma. Nka uru tūntunṅi'à nò pi na ke, ka pi i u cū maa u bwəṅ, maa u cyenṅaya wuṅi kòr'a tūgo.

11 Ka cikəəge foo si núr'a báarapyi shənwu tun pi á, ka pi i uru bwəṅ maa u cyahala, maa uru cyenṅaya wuṅi kòr'a núrṅo mú.

12 Ka u u núr'a shin tanrewu tun pi á. Ka pi i sà uru cū, maa u bwəṅ mà bānnaga, maa u yige cikəəge kàntugo.

13 ṅye ka cikəəge foo si ṅkànha a jwo “Naha mii sí n-pyi nume be? Jyaṅi ninṅinṅi u ṅye mii á, ná u kyal'à táan mii á ke, mii sí uru tun pi á. Shwəhəl'e, pi aha uru ṅya, pi sí n-sílege uru na.”

14 Nka faafeebil'á cikəəge foo jyaṅi ṅya ke, maa wá na yu piy'á “Cikəəge foo koolyiṅi u ṅye ṅge. Yii a wá, wuu u bə, kəəge sí n-ta n-pyi wuu wogo.”

15 Nyε u à pa nɔ pi na ke, ka pi i u cù a wà cikɔɔge kàntugo maa u bò.»

Yesu à puru jwo ke, maa sùpyire yíbe: «Naha cikɔɔge foo sí n-pyi yε?

16 Nàkaana baa, u aha mpa, u sí pi puni bò si cikɔɔge kan piiberil'á.»

Nyε sùpyir'á puru lógo ke, maa jwo: «Ei! Kile u wuu shwɔ lire shinji na de!»

17 Ka Yesu si pi wíi wíi maa jwo: «Y'a à séme Kile Jwumpe Semɛnji i na:

“Bafaanribil'á cyé kafaage nkemu na ke,

kuru k'à pa mpyi bage kafaage sèe woge bage mbiini na*.”

Di puru jwumpe jwɔhe jyε yε?

18 Nyε shin maha shin u à cwo kuru kafaage jɔn'í ke, urufoo sí n-kyεεge n-kyεεge, kuru kafaage sí ká jɔcwo shin maha shin jɔn'í ke, ku sí urufoo cwɔnhɔnɔ.»

19 Nyε Yesu à puru jwumpe jwo amuni ke, ka Kile sáragawwuubii jùnjufɛebii ná Kile Saliyanj cyelentiibii si wá na jcaa si cye taha u na, si u cù lire tɛnuuni i, naha na yε pi mpyi a cè a jwo na u à nkε bàtaage jwo a wà pire na. Nka pi mpyi na fyáge sùpyire na.

20 Nyε ka pi i wá na Yesu kàanmucaa, maa cwòfeebii pìi yaha pi à kàr'a sà piye pyi sèeshiin si kànhanja cyán u na, si nta u cù u jwɔjwumpe kurugo, si u le Ɔrɔmu shiinbii fànhafoonji u jyε kuru cyage e ke, uru cye e.

*Pi à Yesu yíbe múnalwɔɔre nkannji kyaa na
(Macwo 22.15-22; Marika 12.13-17)*

21 Nyε pire cwòfeebil'á sà nɔ Yesu yyére ke, maa jwo: «Wuu cyelentuji, wuu à li cè na mu jwumpe ná mu kàlan'á tíi, mu jyε na fyáge sùpya na ma kàlanji tapyige e mε. Jwumpe mu sí jyε na yu mà yyaha tíi ná Kile kuni i ke, puru na jyε sèe.

22 Wuu sí mu yíbe, wuu à yaa wuu a múnalwɔɔre kaan Ɔrɔmu Saanbwɔhe Sezari á la?»

23 Ka Yesu si ntil'a li cè pi e, na cwòfee pi jyε pi pi, maa pi pyi:

24 «Yii wyérebile cyée na na wee.» Pi à là cyée u na ke, ka u u pi pyi: «Jofoo nànja ná u mεge ku jyε nkε wyérenji na yε?» Ka pi i jwo: «Saanbwɔhe Sezari.»

25 Ka Yesu si pi pyi: «Nyε yii a Sezari wunji kaan Sezari á, yii raa Kile wunji kaan Kile á.»

26 Nyε pire cwòfeebii jyε a jà a jwumɔ ninjin ta Yesu jwɔ na sùpyire nyii na, mpe pu sí n-pa ná l'e pi jà a u cù mε. Yesu jwɔshwɔɔre mpyi a pi tεgele ta fo pi à fyâha fyi.

* 20:17 Zaburu 118.22

*Sadusiibil' à Yesu yíbe kwùubii jèñi kyaa na
(Macwo 22.23-33; Marika 12.18-27)*

²⁷ Nyε Sadusiibii pi maha jwo na kwuηενε nyε nùmpañja mε, pire pil' à file Yesu na maa jwo:

²⁸ «Wuu cyelentuñi, Kile tùnntunñi Musa à mpe jwumpe séme wuu Saliyañi i na “Nò ká ceewe lèñε, maa ηkwû, mà u ta u nyε a pyà ta u na mε, u còññ' à yaa u ceenji lèñε zànbangara na, u u pyi si u na, u yyahafoonji ninjkwuñi mεge na.”

²⁹ Nyε sijnεε baashuunni na mpyi wani, pi puni ninjyeni mpyi a ceewe lèñε maa ηkwû, u nyε a pyà ta u na mε,

³⁰ ka sijnεñi shònwuñi si ceenji lwó maa ηkwû mà u yaha pyàtambaa.

³¹ Ka tanrewuñi wuuni mú si mpyi amuni fo mà sà ηkwò pi baashuunniñi na. Pire sijnεεbii pun' à uru ceenji ninjkinñi lèñ' a círi, maa ηkwû, pi wà nyε a pyà ta u na mε.

³² Pire puni kántugo, ka ceenji mú si mpa ηkwû.

³³ Nyε ná pire nàmbaa baashuunniñi puni s' à uru ceenji lèñ' a círi, kwùubii jèñi ká bú nta sèe, pi aha bú jè cannke ηkemu i ke, pi ηgir' à ceenji sí n-kan yε?»

³⁴ Ka Yesu si pi pyi: «ηge dijnyeni i, nàmbaabii na cyeebii lèñi, cyeebii sí i nàmbayi jyè,

³⁵ ηka sùpyire t' à yaa ná dijnyeni nimpañi i, ná Kile sí ti jè n-yige kwùñi i ke, tire e, nàmbaabii sì cyee lèñε mε, cyeebii mú sì nàmbaya jyè mε.

³⁶ Pi sí n-kwôro shi na fo tèekwombaa, si mpyi Kile mèlεkεεbii fiige. Ná Kile s' à pi jè a yige kwùñi i lir' à li cyêe na pi à pyi Kile pyi.

³⁷ Kile tùnntunñi Musa sémenji mú à yi fínin' a jwo wuu á na kwùubii maha jèni. Tèni i Kafoonji Kile à jwo ná Musa e tahe nage woge taan ke, u à jwo “Mii u nyε Ibirayima ná Ishaka ná Yakuba u Kilenji†.”

³⁸ Nyε puru jwump' à li cyêe na pire mpíi nyii wuu pi nyε wani Kile yyére. Sùpyire nyii woore ti maha Kile père, kwùubii kyaa bà mε. Kile yyére, sùpyire puni nyii wuu pi nyε.»

³⁹ U à puru jwo ke, ka Kile Saliyañi cyelentiibii pi si file u na, maa jwo: «Cyelentuñi, mu naha a jwumpe cè de!»

⁴⁰ Lire kántugo wà saha nyε a jεn' a Yesu yíbe mε.

*Kile Nijnεwònrəñi nyε Dawuda Tuluge Shin kanna mε
(Macwo 22.41-46; Marika 12.35-37)*

⁴¹ Nyε ka Yesu si jwumpe lwó, maa jwo: «Mpii pi maha jwo na Kile Nijnεwònrəñi na nyε Dawuda Tuluge Shin ke, jaha yii na sòññi pur' e bε?

⁴² Jwumpe Dawuda à jwo Zaburu sémenji i ke, yii sòññə puru na mú. U à jwo:

† 20:37 Ekizodi 3.6

“Kafoonji Kile à jwo mii Kafoonji á,
 ‘Ta ma a pa ntèen na kàniŋe cyege na,
 43 fo mii aha mu zàmpeenbii le
 mu tooyi jwəh'i.†’ ”

44 Ná Dawuda na Kile Niŋcwənrəŋi yiri “Kafoonji” lir' à li cyêe na Dawuda Tuluge Shin kannna bà me, u Kafoo mú wi, sèe bàl' à?»

*Yesu à Kile Saliyaŋi cyelentiibii faha
 (Macwo 23.1-36; Marika 12.38-40)*

45 Mà sùpyire yaha ti i núru Yesu jwə na, u à yi jwo u cyelempyiibil' á:

46 «Yii a yiye kàanmucaa, yii àha ŋkwò mpyi Kile Saliyaŋi cyelentiibii fiige me. Mà vaaŋntinmbwoyi le na jaare, lire l' à táan pi á. Sùpyire tabinniŋi i, pi la maha mpyi pi a pire père pi raa pire shéere. Pi aha shà Kile Jwumpe kàlambayi i, lire jye me wà ha pi yyere kataan jyi na, bwompe tateenyi pi maha jcaa.

47 Mà bàra lire na, pi maha lenkwucyeebii cyeyaayi puni shuu pi na ná pi jwətanyi i. Pi maha Kile jáare na məni, sùpyire jyiŋyage na. Lire kurugo nde li sí n-pa pi ta ke, lire sí n-waha sèl'e.»

21

*Bùnyeyi lenkwucwoŋ' à pyi ke
 (Marika 12.41-44)*

1 Nyé Yesu à pa wíl'a náfuufeebii pìi jya pi i ma na pi bùnyeyi leni u yalenke e.

2 Lenkwucwoŋi kanhamafoonji wà mú mpyi a pa bùnyeyi pyi ná daashipyara shuunni i.

3 Ka Yesu si u lógofeebii pyi: «Sèeŋi na mii sí yi jwo yii á, ŋge lenkwucwo fòŋəfoon' à bùnyeyi ŋgemu pyi ke, ur' à fànha tò pi sanmpii puni wuŋi na.

4 Naha na ye pi sanmpii pun' à wwù pi cyeyaayi niŋyahayi i, mà kan Kile á. Nka ŋge lenkwucwoŋi kanhamafoonji wi ke, u jùŋə wyéreyi puni u à kan Kile á, canŋke yalyire lwəere mú bá jye u á me.»

*Yesu à jwo na Kilejaarebage sí n-jya
 (Macwo 24.1-14; Marika 13.1-13)*

5 Lire kàntugo ka pìi si jwo ná Yesu i Kilejaarebage kyaa na na k' à faanra ná kafaayi nisinaŋyi i, maa sùpyire bùnyeyi yaayi niŋkanyi tég'a ku wiime táan. Ka Yesu si pi pyi:

6 «Ŋke basinaŋke yii jye na jan'amé ke, canŋa na ma, ku puni sí n-sii n-pwəŋ n-cyán, si ku ŋkunuyi puni waraga, fo si ku kafaayi láha láha yiye na.»

7 Ka pi i Yesu pyi: «Wuu cyelentuŋi, ɲaha tère e cyire karigii sí n-pyi ye? Cyi tèepyiiini ká nɔ, ɲaha ku sí li cyêe wuu na ye?»

8 Ka Yesu si pi pyi: «Yii a yiye kàanmucaa! Yii àha sùpya yaha u yii wurugo mɛ. Yii li cè na shinɲyahara sí mii mege le piye na, si mpa jwo na Kile Nɲɔwɔnrɔŋi kyaa l'à jwo ke, na pire pi ɲye ure. Pi sí n-pa raa ŋko sùpyir'á na dɲɲeŋi tèekwoon'à byanhara. Nka yii àha ntaha pi fye e mɛ.

9 Yii sí n-pa raa kàshiyi ná ɲyàhanɲurugunji kyaa núru, lire kà yii funɲɔ pɛn mɛ. Yii li cè na cyire karigii mpyimbaa ɲye mɛ, ŋka lire bà li ɲye dɲɲeŋi tèekwooni mɛ.

10 Supyishiŋi wà sí n-pa n-yîri n-sà n-cwo wà na, kîni là sí n-pa n-yîri n-sà n-cwo là na.

11 Nɲke sí n-pa raa ɲcyêenni cyeyi y'e s'a kakyaare pyi sèl'e, yampimpe ná katege sí n-pyi cyeyi y'e, fyagara yaayi ná kakyanhala kacyeenɲkii yaayi mú sí n-pa raa ɲaa nɲɲiŋi i.

12 Nka mà jwo cyire karigii cyi sîi cyi a mpyi ke, pi sí raa yii kyérege, s'a yii cwôre s'a ŋkêege Kile Jwumpe kàlambayi i, si nta raa yii cêege s'a yii tùni kàsuni i. Pi sí raa yii yiri saanbii ná fànhafeebii yyére. Pi sí raa cyire puni pyi yii na mii mege kurugo.

13 Lire sí n-pyi tère nɲcɛnne yii á yii jà yii a mii kyaa yu pi á.

14 Lire e ke jwumpe yii sí n-jwo si ntêge pi ɲùɲɔ bê ke, yii àha puru kani tège yiye funɲɔ pɛn mɛ.

15 Naha kurugo ye mii yabiliŋi u sí puru tîrige yii funɲ'i, si yákili nɲcɛnne kan yii á, bà yii si mpyi si jwumpe ɲwɔge yaha yii zàmpɛɛnbii na mɛ.

16 Yii sifeebii ná yii sɲɛebii ná yii cɲmppyiibii ná yii ceveebii sí raa yii leni cye e, pi i yii pîi bô.

17 Yii kyaa sí n-pɛn sùpyire pun'á mii mege kurugo.

18 Nka lire ná li wuuni mú i, ali yii wà ɲùɲɲɔ nɲɲkin sî n-sîi n-pînni mɛ.

19 Lire kurugo yii yiye waha yii i ntèen Kile kuni i. Lire ká mpyi, yii sí n-shwɔ.

20 ɲye yii aha mpa zàmpɛɛnbii ɲya pi à Zheruzalɛmu kànze kwûulo ná pi kàshicyeyi i tɛni ndemu i ke, yii i ntèen ná l'e ku tèejyaan'à byanhara.

21 Lire tɛni ká nɔ, mà shin maha shin ta Zhude kùluni i ke, pirefee pi a fî, pi a wá ɲaɲyi kàmpaŋke na. L'aha mpiimu ta Zheruzalɛmu yabiliŋi i ke, pirefee pi fê a fworò kànze e. L'aha mpiimu ta sige e ke, pire kà núru piye ta raa ma kànze e mɛ.

22 Naha kurugo ye cyire canmpyaagil'e, Kile sí Zheruzalɛmu shiinbii sâra sí ntàanna ná pi kapyiɲkil'e. Lire mpyiŋi cye kurugo jwumpe Kile tûnntunmpil'à séme ke, puru sí n-fûnɲɔ.

²³ Cyire canmpyaagii sí n-waha lahigiifée ná pyìnεεbii na sèl'e. Yii li cè, Kile lùuni sí n-yîri kîni sùpyire taan sèl'e, yyefugo nimbwòhò ku sí n-pyi kîni i.

²⁴ Pi zàmπεεnbii sí n-pa niñyahara bò pi e ná kàshikwònñwòyi i, si pi niñyahamii cù ñkàre bilere na diñye yyaha kurugo. Supyishinji sanji sí n-pa Zheruzalemu jya, si fànha cyán ku na, fo sí n-pa nò Kile nyii tènì na.

*Yesu sí núru n-yîri niñyiñi na si mpa
(Macwo 24.29-31; Marika 13.24-27)*

²⁵ Lire kàntugo kakyanhala kacyeen̄kii sí n-pa raa n-pyi canña nyiini ná yin̄ke ná wərigil'e. Suumpe lùbwòhe sí n-pa raa fuuli raa yîri s'a tùnmpε pyi sèl'e. Puru tùnmpε sí supyishinji puni pyi u a fyáge sèl'e.

²⁶ Kawaani li sí n-pa diñyeñi ná u funñoyaayi ta ke, lire funmpεenre sí pii bò. Yii li cè niñyiñi yaayi sí n-pa n-cúnñò n-cúnñò n-yîri yi tatεenyi i.

²⁷ Nyε lire tènì i, pi sí Supyañi Jyañi nimpanji nya nahayyi i, ná sífente ná sìnampe tεgεlε baa wumpe e.

²⁸ Yii aha cyire karigii nya cyi à sii na mpyi tènì ndemu i ke, yii i yii niñyi yîrige, yii i yyahayi le niñyiñi i, nahà na ye tènì i Kile sí yii shwò ke, lire tèn'á byanhara.»

*Yii a kacyeen̄kii kàanmucaa
(Macwo 24.32-35; Marika 13.28-31)*

²⁹ Nyε ka Yesu si yyecyeenε pyi na: «Yii fizhiye cige ná cire sannte puni kàanmucya a wíi kε!

³⁰ Yii aha mpa ti nya ti i fùnni, yii maha ntèen ná l'e na nùngwòh'á byanhara.

³¹ Lire pyin̄kanni na, yii aha mpa cyire karigii nya cyi i mpyi, yii i ntèen ná l'e na Kile Saanre tèn'á byanhara.

³² Sèenji na mii sí yi jwo yí á, mpii pi à dá mii na ke, pire sí cyire karigii nya tapyige e*.

³³ Niñyiñi ná niñke sí n-pa n-tòro, ñka mii jwumpe sí n-kwôro fo tèekwombaa.

³⁴ Yii a yiye kàanmucaa! Yii àha yii sònñore taha lyìmbwooni ná sinmbyaani ná ñge diñyeñi yaayi nyanyi na fo mii cannuruge ku pa n-pâa yii e mε. Bà fyañi maha mpâl'a uye nya cwonji i mε,

³⁵ amuni mii cannuruge sí n-pâa diñyeñi sùpyire puni i.

³⁶ Lire e yii àha sàa le mε, yii kwôro Kileñarege na tèrigii puni i, bà yii si mpyi si fànha ta, si shwò kawaagii nimpaan̄kii na, si já nyjére Supyañi Jyañi yyahe taan mε.»

* 21:32 Pii maha jwo: «nde tènì shiinbii sí cyire karigii nya tapyige e.»

³⁷ Canḡke e Yesu mpyi maha Kile jwumpe yu sùpyir'á Kileḡaarebage e, ḡka numpilage e, ḡaḡke pi maha mpyi Olivye cire ḡaḡke ke, u mpyi maha ḡkàr'a sà shwòḡ wani.

³⁸ Nyèsòoge na, sùpyire puni mpyi maha ḡkàre Kileḡaarebage e, maha sà a nùru u ḡwò na.

22

Zhudasi à bégele si Yesu le cye e

(Macwo 26.1-5, 14-16; Marika 14.1-2, 10-11; Yuhana 11.45-53)

¹ Nyε Yahutuubii mpyi maha kataanni là pyi, pi mpyi maha lire mεge pyi bilereḡkwonḡ kataanni, lire ḡye mε bwúuruḡi niḡjirigembaanḡ kataanni. Lire kataann'à pa byanhara ke,

² ka Kile sáragawwuubii ḡḡufeebii ná Kile Saliyaḡi cyelenti-ibii si wá na pyiḡkanna caa si Yesu ḡwòḡ mbò, ḡaha na ye pi mpyi na fyáge sùpyire na.

³ Nyε Zhudasi pi maha mpyi: «Isikariyoti» ke, Sitaanniḡi mpyi a sòḡḡopeere tà tírige uru funḡ'i. Yesu túnntunmpii ke ná shuunniḡi wà u mpyi u wi.

⁴ Nyε ka u u yír'a kàr'a sà ḡwo a ḡwò ná Kile sáragawwuubii ḡḡufeebii ná Kileḡaarebage saḡcwònsigibii ḡḡufeebil'e, bà u si mpyi si pyiḡkanna ta si Yesu le cye e mε.

⁵ Ka lire si ntáan pi e sèl'e, ka pi i wyéε ḡwò ḡya u á.

⁶ Nyε ka u u ḡεε, maa li ḡwò cù na pyiḡkanna caa si Yesu le pi cye e, sùpyire pàama.

Kataanni ḡjyḡi karigii ḡcwònròḡi kani

(Macwo 26.17-25; Marika 14.12-21; Yuhana 13.21-30)

⁷ Nyε bwúuruḡi niḡjirigembaanḡ kataanni tooy'e, canḡke Yahutuubii mpyi a yaa pi yatòore tà pyi sáraga pi bilereḡkwonḡ kurugo ke,

⁸ ka Yesu si Pyeri ná Yuhana tun maa yi ḡwo pi á: «Yii a sì, yii sà kataanni ḡjyḡi karigii cwònrò.»

⁹ Ka pi i Yesu yíbe: «Taa mu la ḡye wuu u sà li karigii cwònrò ke?»

¹⁰ Ka u u pi pyi: «Yii aha sà nò kànhe tajyiḡwòge na, yii sí n-bê ná nàḡi w'e, u à lwòḡo kucwoo tugo. Yii i ntaha u fye e fo u aha sà ḡyè pyεḡe ḡkemu i ke.

¹¹ Yii aha sà nò wani, yii i yi ḡwo pyεḡefooḡ'á, na yii cyelentun'á ḡwo yii sà u yíbe, na bage ḡkire e uru ná u cyelempyiibii sí kataanni ḡjyḡi lyí ye.

¹² Yii aha kuru yibige pyi, uru nàḡi sí batòonge nḡyibabilini là cyêe yii na, l'à bégel'a ḡwò sèl'e. Kuru bage e, yii sí kataanni ḡjyḡi karigii cwònrò.»

¹³ Nyε ka Pyeri ná Yuhana si ḡkàr'a sà yi ta Yesu ḡwuḡkanni na. Ka pi i kataanni ḡjyḡi karigii cwònrò wani.

Wwoŋeεge njyìŋi

(*Macwo 26.26-30; Marika 14.22-26; 1 Kòrenti Shiinbii 11.23-25*)

14 Nyε tèleyiin'à nò ke, ka Yesu ná u túnntunmpii ke ná shuunniŋi si njyìŋi kwùulo na lyí.

15 Ka u u yi jwo pi á: «Mii à sàa li lwó naye funŋ'i fo tèməni i si zìi nde kataanni njyìŋi lyí ná yii e, si nta ŋkyaala.

16 Mii sí yi jwo yii á, mii saha si n-sii nge njyìŋi fiige lyí mε, fo canŋke Kile sí u kalyiini nùŋke pyi ku fùŋŋə u Saanre e ke.»

17 Lire kàntugo ka u u fùŋŋcwokwuu lwó ná ερεzen sinm'e, maa fwù kan Kile á pu kyaa na, maa jwo cyelempyiibil'á: «Yii ερεzen sinmε shwə a taa yiye na, yii bya.

18 Mii sí yi jwo yii á, mà láha niŋjaa na, mii saha si ερεzen sinmε bya mε, fo Kile Saanre tēni ká nò.»

19 Lire kàntugo ka Yesu si bwúuruŋi lwó, maa fwù kan Kile á u kyaa na, maa u kwòŋ kwòŋ a kan u cyelempyiibil'á, maa jwo: «ŋge bwúuruŋi u nyε mii cyeere, t'à kan yii kurugo ke. Yii a nde pyi, yii raa yiye funŋə cwo na na.»

20 Nyε pi à kwò njyìŋi na ke, ka Yesu si fùŋŋcwokwuuni lwó, ερεzen sinmε mpyi l'e, maa jwo cyelempyiibil'á: «Nde fùŋŋcwokwuuni li nyε Kile tunmbyaare nivənte, t'à le ná yii e mii sishange niŋŋŋke cye kurugo ke.

21 Ŋka lire ná li wuuni mú i, yii li cè, ŋgemu u sí n-pa mii le cye e ke, urufoo cyεge na naha ná mii woge e njyìŋi yaage e.

22 Sèeŋi na, Kile à li lwó Supyaŋi Jyaŋi u bò. Ŋka ŋgemu u sí n-pa u le cye e ke, urufoo wuun'à kèεge!»

23 Nyε Yesu cyelempyiibil'à yire lógo ke, ka pi i wá na piye yíbili na jofoo u nyε pire shwəhəl'e, ŋgemu u sí nyε n-pa lire kapiini shiŋi pyi ye.

Jwuŋyahama à yíri cyelempyiibii shwəhəl'e na jofoo u nyε pire shwəhəl'e nùŋufooŋi ye

24 Lire kàntugo ka jwuŋyahama si mpa yíri cyelempyiibii shwəhəl'e. Puru jwuŋyahampe nùŋke ku mpyi na jofoo u nyε pire shwəhəl'e nùŋufooŋi ye.

25 Ka Yesu si pi pyi: «Yii li cè, naha nùŋke na, saanbii maha fàhe pyi kini sùpyire nuŋ'i. Mpii nuŋ'i pi sí nyε na kuru fàhe pyi ke, pi la maha mpyi pire s'a pi kère s'a ŋko na pi na nyε sèeshiin.

26 Ŋka yii wuuni nyε a yaa li pyi amuni mε, yii puni yyaha yyére shinŋ'à yaa u pyi yii puni kàntugo yyére shinŋi. Ŋgemu la ku nyε si mpyi yii puni nùŋufooŋi ke, urufol'à yaa u uye pyi yii puni báarapyi.

27 Báarapyiŋi u maha njyìŋi sore u nùŋufooŋ'a si ntèen maa lyí kannà ke, pire shiin shuunniŋi i, ŋgire u nyε yyaha yyére

shinŋi yε? Tá ŋge u à tɛɛn marii lyí kanna ke, uru bà mε? Nka mii wi ke, mii nyε báarapyi yii shwəhəl'e.

28 Yii pi ke, yii à kwôro ná mii i na yyefuge tɛrigil'e.

29 Lire kurugo bà mii Tunji à mii tin'a pyi saanwa mε, amuni mii mú sí yii tinje n-pyi saanlii.

30 Lire e yii sí n-pa lyí si bya ná mii i, mii Saanre e. Yii sí n-pa n-tɛɛn saanre tateɛnyi y'e, s'a Izirayeli tɔluyi ke ná shuunniŋi shiinbii kɛɛnŋi.»

*Yesu à jwo na Pyeri sí n-pa jwo na u nyε a uru cè mε
(Macwo 26.31-35; Marika 14.27-31; Yuhana 13.36-38)*

31 Lire kàntugo ka Yesu si jwo Simo Pyeri á: «Simo! Simo! Sitaanniŋi à li cya si yii nyàha ŋgùrugo, bà sùmappyanji maha nyàha a wùrugo tafwəge e ntanh'e mε.

32 Nka mii à Kile jáare mu kurugo, bà mu si mpyi si ŋkwôro Kile kuni i mε. Mu aha maye cɛɛge ma kapyiini na, si núru raa ma mii yyére tɛni ndemu i ke, ma a màban le ma cìmpyiibii dánafeebil'e.»

33 Ka Simo Pyeri si Yesu pyi: «Kafoonji, l'à pyi kàsujyire yo, l'à pyi kwù yo, mii à bégele cyire puni mεε na ná mu i.»

34 Ka Yesu si u pyi: «Pyeri, mii sí yi jwo mu á, nijjaa ŋkùpecyiini sí mu ta mu à jwo a nɔ tooyo taanre na na mu nyε a mii cè mε.»

35 Lire kàntugo ka Yesu si u cyelempyiibii pyi: «Tɛni i mii à yii tun, maa yii pyi na yii àha wyéɛ ná boro ná tanharyi yabɛɛ lwó mbàra yii tooyi wuyi na mε, tá yaaga kul'à yii ta bε?» Ka pi i u pyi: «Yaaga kuu nyε a wuu ta mε.»

36 Ka Yesu si jwo: «Numε, wyéɛ na nyε yii ŋgemu á ke, urufoo u u lwó, yii ŋgemu u nyε ná bor'e ke, urufoo u li lwó, ŋgemu u nyε kàshikwənnwəɔ baa ke, urufoo u u vāanntinŋke pér'a tɛg'a là shwə.

37 Naha kurugo yε mii sí yi jwo yii á, Kile tūntunmpil'à jwumpe mpemu séme mii kyaa na ke, puru tɛfunŋon'à byanhara. Y'à séme na “Pi à u cū kapimpyinε fiige*.” Nde l'à séme mii kyaa na ke, lire tɛepyiin'à byanhara.»

38 Ka cyelempyiibii si jwo: «Kafoonji, kàshikwənnwəhii shuunni cyi ncyii.» Ka Yesu si pi pyi: «Yi à ta†.»

*Yesu à Kile jáare Zhetisemani cikəɔge e
(Macwo 26.36-46; Marika 14.32-42)*

39 Nyε lire kàntugo, ka Yesu si yiri wani mà kàre Olivye cire nanke na, bà u mpyi maha ntée na li pyi mε. Ka u cyelempyiibii si ŋkàre u fye e.

* 22:37 Ezayi 53.12 † 22:38 Pii maha jwo: «Ka Yesu si pi pyi “Cyire ká mpyi na sí n-jà yo!”»

40 Pi à sà nɔ kuru cyage e ke, ka Yesu si pi pyi: «Yii a Kile jáare bà yii si mpyi si fànha ta Sitaanninji na, u àha ñkwò yii sòn ngà kapii na mɛ.»

41 Yesu à puru jwo ke, maa yîri cyelempyiibii taan, maa laaga nimbilere le u ná pi shwòhòl'e, maa ninjkure sín, maa Kile jáare.

42 U Kilejáarege e, u à jwo: «Tufoonji, kampyi mu sí jɛɛ, na shwò ñke kyaage lwòhe mbyañi na. Nka ma hà na jyi wuuni pyi mɛ, ma jyi wuuni pyi.» [

43 Nyɛ lire tɛni i, ka Kile mèlɛkɛnji wà si yîri ninyinji na, maa màban le u e.

44 Yesu yákiliñi mpyi a wùrugo sèl'e, ka u u núr'a là bàra Kilejáarege na, fo u fùnmp'à kɛɛnñ'a pyi sìshan na jɔwo jìñke na.]

45 U à kwò Kilejáarege na ke, maa yîr'a kàre u cyelempyiibii cyage e, mà sà pi nàvunhò wuubii ta pi à ñóó.

46 Maa pi jɛ, maa jwo: «Di k'à ta a jwo, ka yii i ñóó yɛ? Yii yîri, yii i Kile jáare, bà li si mpyi Sitaanninji kà ñkwò yii sòn ngà kapii na mɛ.»

Yesu jɔcùñi kani

(Macwo 26.47-56; Marika 14.43-50; Yuhana 18.3-11)

47 Nyɛ mà Yesu yaha puru jwumpe na, ka pi i wíl'a supyikuruñò jya ku u ma. Zhudasi u mpyi Yesu cyelempyiibii ke ná shuunninji wà ke, uru u mpyi a ku yyaha cù. Pi à pa nɔ Yesu na ke, ka Zhudasi si file u na, maa u púr'a cù, maa u shéere.

48 Ka Yesu si jwo: «Zhudasi, uru fwùñi mu à pyi si Supyanji Jyanji le cye e kɛ!»

49 Nyɛ Yesu cyelempyiibil'à pa li jya ná Yesu tacunke e pi à pa ke, ka pi i Yesu yibe: «Kafoonji, wuu kàshikwòñhòhigii lwó pi mɛɛ na la?»

50 Ka pi wà ninjin si ntíl'a u kàshikwòñhòhòge tɛg'a Kile sáragawwuubii jùñufembwòhe báarapyinji kàniñe ninñenke kwòn a cyán.

51 Ka Yesu si jwo: «Yii kakyaare jwò yaha!» U à yire jwo ke, maa nàñi ninñenke lwó a sogo.

52 Lire kántugo Kile sáragawwuubii jùñufeebii ná Kilejáarebage sañcwònsigibii jùñufeebii ná Yahutuubii kacwònrìbii pi mpyi a pa Yesu tacunke e ke, ka u u yi jwo pi á: «Yii à pa mii fye e ná kàshikwòñhòhòyi ná kàbiyi i, si mpa jɔcù mu à jwo kakuumpyi u jye mii,

53 mà li ta, tɛni i mii mpyi maha mpyi ná yii e canña maha canña Kilejáarebage e ke, yii jye a yaaga pyi mii na mɛ. Nka nde tɛni na jye yii ná numpinifoo[‡] wuu.»

[‡] 22:53 Sitaanninji u jye numpinifoo.

Pyeri à jwo na uru nyε a Yesu cè mε

(Macwo 26.57-58, 69-75; Marika 14.53-54, 66-72; Yuhana 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Nyε ka pi i Yesu cù a kàre Kile sáragawwuubii nùnjufembwòhe pyenge e. Mà pi ninjkaribii yaha, ka Pyeri si ntèen laage e, marii si pi fye e, fo mà sà jyè pyenge e.

⁵⁵ Pi mpyi a na le, na ware ntàani ninjke e, ka Pyeri si mpa ntèen pi shwòhòl'e.

⁵⁶ Nyε báarapyicwoñi wà à pa Pyeri nintèenñi nya nage taan ke, maa u yal'a wíi, maa jwo: «Nge nàñi na nyε Yesu fyèñwòhòshinbil'e.»

⁵⁷ Ka Pyeri si yi kyáala: «Ceewe, mii nyε a u cè mε.»

⁵⁸ Lire kàntugo ka nàñi wà si Pyeri wíi maa jwo: «Mu mú na nyε Yesu fyèñwòhòshinñi wà.» Ka Pyeri si jwo: «Sèe bà mε!»

⁵⁹ Nyε tèt'á pyi ke, ka wabere si núr'a yi jwo a waha na: «Nàkaana baa, nge nàñi na mpyi ná Yesu i, ñaha na yε Galile kùluni shin u nyε u wí.»

⁶⁰ Ka Pyeri si u pyi: «Mii nàha a mu jwumpe yyeshage cè mà dε!»

Nyε mà Pyeri yaha puru na, ka ñkùpoonji si ntíl'a mεε sù.

⁶¹ Ka Kafoonji Yesu si yyaha kèenñe maa Pyeri wíi. Ka u funjke si ñcwo Kafoonji jwumpe ninjwumpe na na: «Mà jwo ñkùpecyiini li mεε sù ninjaa ke, lire sí mu ta mu à jwo a nò tooyo taanre na na mu nyε a mii cè mε.»

⁶² Nyε ka Pyeri si fworò pyenge e, maa sà mεε sù sèe sèl'e.

Pi à kàre ná Yesu i Yahutuubii Kile kuni yyaha yyére shiinbii yyére

(Macwo 26.59-68; Marika 14.55-65; Yuhana 18.19-24)

⁶³ Nyε mpíi pi mpyi na Yesu kàanmucaa ke, ka pire si wá na u fwòhòre, maa u bwùun.

⁶⁴ Maa u yyahe pwò, maa u yíbe: «Mu nyε a jwo na mu na nyε Kile túnntunñò mà? Nge u à mu bwòñ ke, uru mεge yyere wuu á!»

⁶⁵ Maa jwuñjwumbaampe pabere niñyahama jwo u na.

⁶⁶ Nyε nyèg'á pa múgo ke, ka Yahutuubii kacwòñribii ná Kile sáragawwuubii nùnjufebii ná Kile Saliyanji cyelentiibii si piye bínni, maa ñkàre ná Yesu i pi yukyaala kurunje yyére.

⁶⁷ Maa u yíbe: «Kile Ninjcwòñròñi u nyε mu la? Yi yyaha jwo wuu á.» Ka u u pi pyi: «Mii mée ká yi jwo yii á, yii sì n-dá yi na mε.»

⁶⁸ Mii sí ká yii yíbe, yii sì ñεε mii ñwò shwò mε.

⁶⁹ Nka mà lwó numε na Supyanji Jyanji sí n-sà n-tèen Kile Sinjifoo kàniñe cyege na.»

⁷⁰ Nyε Yesu à yire jwo ke, ka pi puni si u pyi: «Lire sanní i ke, Kile Jyanji u nyε mu la?» Ka u u pi pyi: «Nje yii à jwo ke, yire yi nyε yi yi.»

⁷¹ Ka pi i jwo: «Wuu saha nyε a tîge wà jwɔjwumɔ kurugo mε, jaha na yε wuu yabilimpil' à lógo u jwɔ na mà kwò.»

23

Pi à kàre ná Yesu i fànhafoonji Pilati yyére

(Macwo 27.1-2, 11-14; Marika 15.1-5; Yuhana 18.28-38)

¹ Nyε ka pi puni si yîri sijcyan, maa ηkàre ná Yesu i fànhafoonji Pilati yyére*.

² Pi à sà nɔ wani ke, maa fin'a taha Yesu na Pilati á na: «Wuu à sà ηge nàñi ta u u sùpyire jùñɔ kyáñge, na pi nyε a yaa pi a múnalwɔɔre kaan saanbwɔhe Sezari á mε. U à jwo na uru u nyε Kile Nijcwɔnrɔñi, na uru na nyε saanwa.»

³ Ka Pilati si Yesu yíbe: «Yahutuubii saanñi u nyε mu la?» Ka Yesu si u pyi: «Mu aha jwo amuni yo.»

⁴ Ka Pilati si jwo Kile sáragawwuubii jùñufeebii ná sùpyire sannt'á: «Mii nàha tigire cyaga ta ηge nàñi na, ηkemu ku sí n-pa ná l'e u bò mε.»

⁵ Ka pi i núr'a yi jwo a waha Pilati á: «U wá na sùpyire jùñɔ kyáñge ná u jwumpe e Yahutuubii kùluni puni i, mà lwó Galile kùluni na, fo mà pa nɔ naha wuu na.»

Pi à kàre ná Yesu i saanñi Erɔdi yyére

⁶ Tèni i Pilati à yire lógo ke, maa pi yíbe na Galile kùluni shin u nyε ηge nàñi la.

⁷ Ka pi i u pyi: «ɔɔn.» Ka Pilati si pi pyi: «Yii a sî ná u e, saanñi Erɔdi yyére, jaha na yε uru u nyε Galile kùluni jùñɔ na, ηka u nyε Zheruzalému kànhe e jcyii canmpyaagil'e.»

⁸ Nyε pi à sà nɔ ná Yesu i saanñi Erɔdi yyére ke, ka li i ntáan Erɔdi i sèl'e, jaha na yε u mpyi a Yesu kyaa lógo tèemɔni i, u la mpyi Yesu si kakyanhala kani là pyi uru jyii na.

⁹ Lire kurugo Erɔdi à yibi yi nijyahaya pyi u na. Nka u nyε a yafyin jwo mε.

¹⁰ Nyε lir'à Kile sáragawwuubii jùñufeebii ná Kile Saliyanji cyelentiibii mú ta pi à kàre wani Erɔdi yyére. Ka pire si wá na sère Yesu na, maa kafinare shinji puni fini u na.

¹¹ Ka Erɔdi ná u sòrolashiibii si Yesu fwóhɔrɔ maa u faha sèl'e. Maa vaaantinjε nisinanja le u na, maa pi pyi pi à núr'a kàre ná u e Pilati yyére.

¹² Pilati ná Erɔdi mpyi a bêni mε. Nka mà lwó kuru canñke na, pi à pyi cevee.

Yesu kataanmp' à cwɔɔnr'a yaha u mbòñi na

(Macwo 27.15-26; Marika 15.6-15; Yuhana 18.39--19.16)

* 23:1 Fànhafoonji Pilati kanni u mpyi na sí n-jà kuni kan pi kàsujyiñi wà bò.

13 Pi à núr'a sà nɔ ná Yesu i Pilati yyére ke, ka Pilati si bínn'a tɛɛn ná Kile sáragawwuubii jùñufeebii ná Yahutuubii yyaha yyére shiinbii ná Yahutuubii sanmpil'e,

14 maa jwo: «Yii à pa ná nge nàñi i naha mii yyére, maa jwo na u wá na sùpyire jùñɔ kyáŋge. Nka mii à u yíbe yii puni jyii na, yaaga maha yaaga yii à jwo a taha u na ke, mii jye a kuru kà zò ta u na mɛ.

15 Erɔdi mú sí jye a tìgire cyaga ta u na mɛ, lire kurugo u à u núrurɔ'a tùugo naha wuu á. Mii á, nge nàñi kɔni jye a kyaa pyi ndemu li sí n-pa ná l'e u bò mɛ.

16 Lire kurugo mii sí na sòrolashiibii pyi, pi u bwòn si u cye yaha.»

[
17 Nyɛ yyee maha yyee, Yahutuubii bilereŋkwonji kataanni i, Pilati mpyi maha kàsujyinjì wà cye yaha, lire na mpyi kalyee.]

18 Ka sùpyire puni si bínn'a jwo fànha na: «Nge nàñi bò, maa Barabasi cye yaha!»

19 Mà li ta, Barabasi mpyi a jyàhanjgurugunji wà pyi kànhe e, maa booro pyi, lire kurugo pi mpyi a u cù a tò kàsunji i.

20 Pilati la mpyi si Yesu cye yaha, lire e u à núr'a pi yíbe.

21 Ka pi i sêe maa jwo: «U kwòro cige na! U kwòro cige na!»

22 Ka Pilati si núr'a jwumpe lwó tontanrewogo maa jwo: «Kapiini ndire nge nàñ'a sàa pyi bɛ? Mii nàha à jùñɔ ta ñkemu ku sí u pyi u bò mɛ. Lire e ke mii sí sòrolashiibii pyi pi u bwòn si u cye yaha.»

23 Ka pi i núr'a sêe fànha na: «U kwòro cige na!» Nyɛ pi màhanj'à pa Pilati yyaha jà ke,

24 ka u u jɛɛ maa pi jyii wuuni pyi.

25 Pi mpyi a Pilati jáare na u nàñi nɔgemu cye yaha, mà li ta uru nàñi mpyi a jyàhanjgurugunji ná boore pyi ke, ka Pilati sí uru cye yaha. Nde pi à cya u á Yesu kyaa na ke, maa lire pyi pi á.

Pi à Yesu kwòro cige na

(Macwo 27.32-56; Marika 15.21-41; Yuhana 19.17-30)

26 Mà sòrolashiibii yaha pi i ñkèege ná Yesu i tabonje e, pi à círi ná nàñi w'e u à yíri sige e, u mɛge mpyi Simɔ, Sireni kànhe shin u mpyi u wi. Ka pi i Yesu kworokworocige kárama a tɛge u junji, maa u pyi u à taha Yesu fye e.

27 Supyikuruñɔ nimbwòhɔ mpyi a taha pi fye e na ñkèege mú. Cyeebii pìi na mpyi pi e, nàvunjeke mpyi a pire pyi pi i myahii sùu Yesu kurugo.

28 Ka Yesu si yyaha kɛɛnɛ maa pire cyeebii wíi maa jwo: «Zheruzalemu kànhe cyeebii, yii àha raa mɛɛ sùu mii kurugo mɛ. Yii a mɛɛ sùu yii ná yii pylibii kurugo.

29 Naha kurugo ye cijirinyi yi nyε yi sàha pyii si mà nya nta raa nko mà pyii kan pi à ηwər'a nya mε, tēni là na ma, sùpyire sí n-pa raa nko, pire wuun'à jwō.

30 Lire tēni i, sùpyire sí raa nko jajy'á “Yii cwo wuu juη'!” s'a nko mpògogil'á “Yii cεεg'à wuu jwō tò†!”

31 Naha kurugo ye pi aha jcyii karigii shinji pyi cipuruge na, naha pi sí n-pyi cíwage na ye‡?»

32 Pi mpyi na ηkεεge ná kapimpyimii shuunni i si zà bò ná Yesu i mú.

33 Nyε pi à sà nō cyage k'e, pi maha kuru cyage mεge pyi: «Nuηkwōge Cyage» maa Yesu ná pire kapimpyiibii shuunniηi kwōro ciyi na wani. Wà mpyi u kàniηke na, u sanηi sí nyε u kàmēni na.

34 Ka Yesu si jwo: «Tufooni, yàfa pi na, naha na ye nde pi à pyi ke, pi nyε a li kapii cè mε.»

Lire kàntugo ka sòrolashiibii si ηkyaanlwooni tēg'a u vāanηyi taa piye na.

35 Shinjyahara mpyi a yyére wani marii wii. Ka Yahutuubii yyaha yyére shiinbii si wá na Yesu fwóhōre na: «U à sùpyire tà shwō, u uye shwō numε ke! Lire e wuu sí n-sii n-cè na uru u nyε Kile Niηcwōnrōηi.»

36 Ka sòrolashiibii mú si file u na ná lùtanhage e maa u fwóhōro

37 maa jwo: «Kampyi mu u nyε Yahutuubii saanηi, maye shwō.»

38 Pi mpyi a yi sém'a tàra Yesu kworokworocige niηyini na na «YAHUTUUBII SAANŊI U NYE ŊGE.»

39 Nyε kapimpyiibii pi mpyi a kwōro ná Yesu i ke, ka uru wà si u faha maa jwo: «Mu nyε a jwo na mu u nyε Kile Niηcwōnrōηi mà? Maye shwō, maa wuu shwō mú!»

40 Ka kapimpyini sanηi si u shèεfooni cēεge maa jwo: «Mu nyε na fyáge Kile na mà? Ko kuru yyefuge ninuge e mu ná uru nyε!

41 Wuu pi ke, ηke yyefuge nyε wuu niηcyaga, naha na ye kapiini wuu à pyi ke, lire l'à ku nō wuu na. Nka ηge nàηi wi ke, u nyε a kapii pyi mε.»

42 U à puru jwo ke, maa Yesu jáare na: «Yesu, mu aha mpa ntēen ma saanre tatεenge e tēni ndemu i ke, ma a yákili yaha na na.»

43 Ka Yesu si u pyi: «Sēenji na mii sí yi jwo mu á, niηjaa mu sí n-pyi ná mii i Arijanai i.»

Yesu kwùηi

(Macwo 27.45-56; Marika 15.33-41; Yuhana 19.28-30)

44 Canηke mpyi a nō jùηō niηi i, ka numpini si mpâl'a jyè k̀ni cyeyi puni i, mà tère pyi fo mà nō canvyinge na.

† 23:30 Oze 10.8 ‡ 23:31 Naha ηke cyage e, Yesu a uye tàanna ná cipuruge e maa Yahutuubii tàanna ná cíwage e.

45 Vàanŋke k'à tэг'a Kileŋaarebage táa mà pyi shuunni ke, ka kuru si ꝑcwǎn niŋke e.

46 Ka Yesu si jwo fànha na: «Tufoonji, mii sí na múnaani yaha mu cye e!» U à yire jwo ke, ka u múnaani si fwordo u e.

47 Ɔrǎmu sòrolashiibii yyaha yyére shinŋi u mpyi wani tayyérege e ke, ur'à lire ꝑya ke, ka u u Kile pée maa jwo: «Séenji na, ŋge nàŋi mpyi a tí!»

48 Sùpyire ti mpyi a pa cyire karigii tawiige e ke, ka pire puni nàvunŋo wuubii si núru na ŋkèege pi pyenyi i maa myahigii súu.

49 Yesu ceveebii ná cyeebii pi mpyi a taha Yesu fye e mà yîri Galile kùluni i ke, pire puni mpyi a yyére tatǎnge e, maa ꝑcyii karigii wíi tapyige e.

Yesu ntòŋi kani

(Macwo 27.57-61; Marika 15.42-47; Yuhana 19.38-42)

50-51 Yahutuubii kànhe mεge pi maha mpyi Arimati ke, nàŋi wà na mpyi na yîri kuru kànhe na, u mεge na mpyi Yusufu. U mpyi Yahutuubii yukyaala kurunke e. Uru nàŋi na mpyi sùpya niꝑcɛnŋe, maa ntíi. U sònŋore mpyi a taha Kile Saanre tEEPani na. Yukyaala kurunke shiinbii sanmpii mpyi a jwo a bê kani ndemu na Yesu kyaa na maa li pyi ke, u ꝑye a ꝑen'a jyè lire e mε.

52 Maa ŋkàr'a sà Yesu buwuŋi ꝑáare Pilati á, si sà ntò.

53 Pilati à ꝑεe ke, ka Yusufu si ŋkàr'a sà Yesu buwuŋi tírige kworokworocige na, maa u ꝑwǎ vǎanntonji w'e, mà sà ntò. Fannke e u à sà Yesu tò ke, kuru mpyi a tùgo kafaaga ꝑun'í, bu mpyi na sàha ŋkwǎ a tò kur'e mà ꝑya mε.

54 Kuru canŋa nùmpañja mpyi na sí n-pyi canŋonke.

55 Cyeebii pi mpyi a Yesu tùug'a yîri fo Galile kùluni i mà pa ke, ka pire si ŋkàre ná Yusufu e fannke na si sà Yesu buwuŋi sínniŋkanni ꝑya fannke funŋke e.

56 Lire kántugo ka pi i núr'a kàre pyεnge, maa sà sìnme nùguntanga wumǎ ná wusuna yaa mà yaha. Canŋonk'à nǎ ke, mà tàanna ná Yahutuubii Saliyaŋi i, ka pi i ŋǎ.

24

Yesu à ñè a fwordo kwùŋi i

(Macwo 28.1-10; Marika 16.1-8; Yuhana 20.1-10)

1 Cibilaage canꝑcyiige* ꝑyèkwǎnge na, sìnmpε nùguntanga wumpe ná wusunaŋi pire cyeebii mpyi a yal'a yaha ke, ka pi i yire lwǎ na ŋkèege fannke na.

2 Kafaage ku mpyi a tэг'a fannke ꝑwǎ tò ke, pi à sà nǎ wani ke, ka pi i sà kuru ta k'à kùunꝑul'a láha fannke ꝑwǎge na.

* 24:1 Yahutibil'á cibilaage canꝑcyiige ku ꝑye kárinji.

³ Ka pi i jyè fanŋke e maa wíi, ŋka pi jnyε a Kafoonji Yesu buwuŋi nya mε.

⁴ Ka li i pi bilibili. Mà pi yaha pur'e, ka pi i mpâl'a nàmii shuunni nya pi à vâanvynweeweere le mà yyére.

⁵ Ka pire cyeebii fyagara wuubii si ninjkure sín maa yyahayi cyígile ninke na. Ka pire nâmpii shuunniŋi si jwo pi á: «Naha na yii jnyε na nyii shinŋi caa kwùubii shwôhâl'e yε?

⁶ U jnyε naha mε. U à jè a fworò kwùŋi i. Jwumpe u mpyi a jwo yii á mà u yaha ná yii e Galile kùluni i ke, yii funŋo cwo puru na.

⁷ U mpyi a jwo na “Fànha ki, Supyaŋi Jyaŋi u le kapimpyiibii cye e, pi i u kwòro cige na. U kwùŋi canmpyitanrewuuni, u sí jè n-fworò kwùŋi i.”»

⁸ Pi à puru jwo a kwò ke, ka cyeebii funjyi si jcwò Yesu jwumpe ninjwumpe na.

⁹ Ka pi i yîri fanŋke na maa ŋkàr'a sà yi puni yyaha jwo cyelempyiibii ke ná ninkinŋi ná pi shèεfeebii sanmpii pun'á.

¹⁰ Cyeebii pi mpyi a kàre fanŋke na ke, pire pi mpyi: Mariyama u mpyi na yîri Magidala kànhe e ke, uru ná Zhanε ná Yakuba nuŋi Mariyama mà bâra cyeebii piiberii na. Pire cyeebii pun'à yîri fanŋke na, maa mpa jwumpe ninumpe jwo Yesu tûntunmpil'á.

¹¹ Ŋka pi mpyi na sônŋi na jùŋo baa jwumε cyeebil'à jwo. Pi jnyε a dá pu na mε.

¹² Lire ná li wuuni mú i, ka Pyeri si yîri maa fê a kàre fanŋke na, maa sà jáara a wíi ku funŋke e. Lempe kanni baare e, u jnyε a yafyin nya mε. Ka li i u bilibili, ka u u núr'a kàre pyεngε.

Yesu à uye cyêe u fyèŋwôhoshiinbii pìi shuunni na, pi i ŋkèεge Emayusi kànhe e

(Marika 16.12-13)

¹³ Kuru canŋke ninuge e, Yesu fyèŋwôhoshiinbii pìi shuunni mpyi na ŋkèεge kànhe kà na, kuru kànhe mεge na mpyi Emayusi. Ku ná Zheruzalεmu kànhe laage mpyi a tòro culumεtirii ke ná shuunni na mε.

¹⁴ Karigii cyi mpyi a pyi lire tènì i ke, pi mpyi na cyire puni yu piy'á, na ŋkèεge.

¹⁵ Mà pi yaha jwumpe na piye shwôhâl'e, ka Yesu yabilinŋi si file pi na, maa kuni bínni ná pi e.

¹⁶ Pi mpyi na Yesu jaa, ŋka l'à pyi mu à jwo yaage kà k'à para pi yyaha na, mà pi pyi pi jnyε a jà a u cè mε.

¹⁷ Ka Yesu si pi yíbe: «Naha shi yii na yu, na ŋkèεge amε yε?» Ka pi yyetanha wuubii si yyére.

¹⁸ Ŋge mεge ku mpyi pi e Kilopasi ke, ka uru si jwo: «Karigii cyi à pyi numε Zheruzalεmu i ke, mu kanni baare e, sùpya jnyε a sù Zheruzalεmu i cyi cèmbaa mε.»

19 Ka Yesu si pi yíbe: «Naha shi k'à pyi yε?» Ka pi i u pyi: «Kile túnntunji Yesu u mpyi a yíri Nazaréti kànhe e, ná Kile mpyi a fànha le u jwumpe ná u kapyiinkil'e sùpyire nyii na ke, nde l'à u ta ke, lire kε!

20 Wuu Kile sáragawwuubii jùnjufeebii ná wuu yyaha yyére shiinbil'à u le cye e, pi à u kwòro cige na a bò.

21 Wuu mpyi na sônji na uru u sí n-pa Izirayeli shiinbii jùnjò wwû bilere e. Nka u à kwû ke, cyi canmpyaa taanre u nyε nge.

22 Wuu kurunke e, cyeebii píl'à pa jwumpe pà jwo wuu á, mpemu p'à sàa wuu bilibili sèe sèl'e ke. Nyège na, pi à sòl'a kàre u fanjke na,

23 maa mpa wuu pyi na pire nyε a sà u buwuji ta wani mε, na pir'à Kile mèlεkεebii pìi nya, ka pire mèlεkεebii si yi jwo pir'á na Yesu à jè a fworo kwùni i.

24 Bà cyeebil'à yi jwo wuu á mε, wuu shèrεfeebii pìi mú à shà fanjke na, mà sà yi ta amuni, nka pire mú nyε a u nya mε.»

25 Ka Yesu si pi pyi: «Yii yákili baafeebii, yii dama nyε a táan Kile túnntunmpii jwumpe na mà dε!

26 Lire kyaalanjanni na, bà Kile Nijcwónrónji mpyi a yaa u kyaala u u nta a jyé Kile sìnampe e mà?»

27 Lire kántugo mà lwó Kile túnntunji Musa sémεbii na, mà sà nò fo Kile túnntunmpii sanmpii puni sémεbii na, jwumpe p'à sémε u kyaa na pire sémεbil'e ke, ka u u puru yyaha jwo pi á.

28 Kànhe na pi mpyi na nkèεge ke, pi à sà nò kuru na ke, ka Yesu si uye pyi mu à jwo u ko raa ntùli s'a nkèεge yyaha yyére.

29 Ka pi i u jáare na u àha nkàre mε, na numpilage na nkò raa wwùu. Ka u u jyé pyenge e maa ntèen wani ná pi e.

30 Tèni i pi à pa nkwùulo s'a lyí ke, ka u u bwúuruji lwó, maa fwù kan Kile á, maa u kwòn kwòn a kan pi á.

31 Lir'à pyi ke, ka pi yákilibii si múgo, ka pi i jicè na Yesu wi. Lire kántugo ka u u mpâl'a pìnni pi na.

32 Ka pi i wá na yi yu piy'á na: «Tèni i u mpyi na Kile Jwumpe Semεji yyaha yu wuu á kuni na ke, wuu funjyi mpyi a táan sèe sèl'e dε!»

33 Ka pi i ntíl'a yíri, maa núr'a kàre Zheruzalemu kànhe e, mà sà cyelempyiibii sanmpii ke ná ninjinnji ná pi shèrεfeebii ta pi à bínni.

34 Ka pire cyelempyiibii si jwo pi á na Kafoonji Yesu à jè nàkaana baa, na Simò yabilinj'à u nya!

35 Nyε nde l'à mpìi shiin shuunnji ta mà pi ninjkaribii yaha ke, ná pyinjanni na pi à Yesu cè, tèni i u à bwúuruji kwòn kwòn mà kan pi á ke, ka pi i yire puni yyaha jwo.

Yesu à uye cyé u cyelempyiibii na

(Macwo 28.16-20; Marika 16.14-18; Yuhana 20.19-23; Kapyiinkii 1.6-8)

36 Mà cyelempyiibii yaha puru jwumpe na, ka pi i mpâl'a Yesu niñjyerenji nya piye shwòhòl'e. Ka u u jwo: «Kile u yeyinñke kan yii á.»

37 Ka pi i fyá fo mà tateenge fò piye na, naha na ye pi mpyi na sòñji na buñji wà fwòngò pir'à nya.

38 Ka Yesu si pi pyi: «Naha na yii nyε na fyáge be? Naha k'à nte sòñjore shiñji tírige yii funñ'i ye?»

39 Yii na kantahigii ná na tooyi wíi, yii i jicè na mii wi. Yii bwòn na na a wíi, bufwòngò nyε na mpyi ná cyere ná kaciyy'i mii fiige mε.»

40 Mà u yaha puru jwumpe na, u à u kantahigii ná u tooyi cyêe pi na.

41 Pi mpyi a dá Yesu jèñi na mε, naha na ye u jèñi mpyi a pi funñyi táan fo mà pi bilibili. Ka Yesu si pi yíbe: «Yalyige na wá naha yii á la?»

42 Ka pi i fyafwògò kan u á.

43 Ka u u ku shwò a kyà pi nyii na.

44 Maa jwo: «Tèni i mii mpyi ná yii e ke, mii à yi jwo yii á na yaaga maha yaaga k'à séme mii kyaa na MusaSaliyanji ná Kile túnntunmpii sanmpii sémebii ná Zaburu sémenji i ke, cyire pun'à yaa cyi tòro cyi jwuñkanni na.»

45 Nyε u à yire jwo ke, maa pi yákilibii múgo, bà pi si mpyi si Kile Jwumpe Semenji jwòhe cé mε.

46 Maa núr'à jwo pi á: «L'à séme amuni na Kile Niñcwònròñi sí n-kyérege n-bò, ñka u kwùñi canntanrawoge u sí jè.

47 Na mà lwó Zheruzalému kànhe na, Jwumpe Nintanmpe sí n-jwo u mege na supyishinji pun'á, na pi pi toronkanni kèenñe pi i láha kapegigii na, bà Kile si mpyi si cyi yàfa pi na mε.

48 Nyε kyaa maha kyaa mii à pyi ke, yii à cyire puni nya tapyige e, yii a cyi yu yii a mâre.

49 Yii téen Zheruzalému i, mii Tuñji Kile à sífente ntemu jwòmεε lwó ke, fo mii aha tire tírige yii jwuñ'i tèni ndemu i ke.»

Yesu à kò a dùgo niñyiñi na

(Marika 16.19-20; Kapyiñkii 1.9-11)

50 Lire kántugo ka Yesu si ñkàre ná u cyelempyiibil'e Betani kànhe taan. Pi à sà nò wani ke, ka u u u cyeyi yírige, maa jwó le pi á.

51 Mà u yaha u u dùbabii leni pi á, u à kò a yíri pi shwòhòl'e mà kàre niñyiñi na.

52 Ka cyelempyiibii si wá na u kère. Pi à kwò ke, ka pi funntanga wuubii si núr'a kàre Zheruzalému kànhe e.

53 Canña maha canña pi mpyi maha piye bínnini Kileñaarebage e, marii Kile kère.

Yuhana Jwumpe Nintanmpe **Jwuṅkanni** **Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè sémenji** **funṅo jwumpe e ke**

Yuhana à mpe jwumpe séme, bà pu lógofeebii si mpyi si dá li na na Yesu u jye Kile Nijcwónrónji ná Kile Jyanji me (20.30-31). Yesu jwójwumpe ná u kapyiṅkii jwòhe k'à ṅwòhò ke, Yuhana à cyaga yaha sèl'e kur'á.

Sémen'á t́aa tatéenyé shuunni. Tateenge nijcyiige na Yesu kakyanhala karigii cyi baashuunni kyaa yu (1--12). Cyi na yiri kacyeenṅkii, naha kurugo ye cyi à li cyêe na Kile Jyanji u jye Yesu. Yesu ná mpíi pí à bínn'a t́een jwumò na ke, ṅke cyage na yu lire kyaa na mú, mu à jwo u ná Yahutuubii Kile kuni yyaha yyére shinṅi (3) u ná Samari shiinbii cwonṅi (4) u ná yampii (5--9).

Kàlanji Yesu jye na ṅkaan ke, ur'à li cyêe na uru u jye:

Njyìṅi u à yíri nìnyìṅi i ke

Mpánahanji nijcennji

Dijyeyi b́eenmpe

Tajyijwòge

Kuni i wà sí n-jà nò Kile yyére ke

Sèenji

ṅge u maha kwùubii jèni ke

ṅge u maha shìṅi nijkwombaaji kaan ke.

Lire cyèenṅkanni na, Yesu à uye cyêe dijyeyi puni na.

Sémenji tatéenge shónwoge na yu Yesu vworonji kyaa na dijyeyi i, s'a ṅkèege Tufoonji Kile yyére (13--21). Yesu na yu ná u cyelempyiibii ke ná shuunniṅi i maa pi yerege mà yyaha tíi ná u t́eefworoni i pí shwòhòl'e (13--16). Yesu à u Tunji Kile jáare u cyelempyiibii kyaa na, maa pi le u cye e (17).

Kàntugo yyére, Yahutuubii Kile kuni yyaha yyére shiinbil'á u cù, ka pi i u bò kworokworocige na, maa u buwuṅi tò (18--19). Lire jwòhe na, ka u u jè a fworokwùṅi i maa uye cyêe u cyelempyiibii na (20--21).

Yesu na mpyi Yahutu, u cyelempyiibii mú sí mpyi Yahutuu, ṅka Yesu kyaa mpyi a pèn Yahutuubii jùṅufeebil'á. Kile Saliyanji cyelentiibii ná Kile sárágawwuubii jùṅufeebii pí mpyi Yesu zàmpèenbii.

Yuhana sémenji jye na Yesu zìṅi ná u nàṅkocyere kyaa yu me. ṅka u à yi fínìṅ'a jwo na Kile Jwumpe pu jye Yesu, puru ná Kile u à wwò fo tasiige e. Yesu cye kurugo, Kile à pa nt́een sùpyire shwòhòl'e. Lire pyiṅkanni na, ti sí n-jà n-pyi Kile pyii.

Mà Yesu yaha ñiñke na, u à sɛnmɛg'a wwò ná Tufoonji i maa u tũnture pyi. Shin maha shin u na Kile caa ke, urufoo sí n-jà u cè Yesu cye kurugo.

Kile Jwumpe à pyi sùpya

¹ Mà jwo ñinyɛɛni u sɛi ke, Jwumpe mpyi wani mà mɔ. Pu mpyi ná Kile e. Puru Jwumpe pu mpyi Kile yabilinji.

² Nge u nyɛ puru Jwumpe ke, u mpyi wani ná Kile e, mà jwo ñinyɛɛni u sɛi ke.

³ Uru cye kurugo Kile à yaayi puni dá. Yaaga maha yaaga k'à dá ke, kuru kà nyɛ a dá u baa mɛ.

⁴ Ur'e shìñi niñkwombaañ'à fworò, uru u maha bènmpe kaan sùpyir'á.

⁵ Puru bènmpe na ñi numpini i, ñka numpini nyɛ a jà pu na mɛ*.

⁶ Tèni là à pa nɔ, ka Kile si nàñi wà pyi u tũntunɔ, u mɛge na mpyi Yuhana.

⁷ U à pa mpa a bènmpe kyaa yu, bà sùpyire puni si mpyi si dá pu na u jwumpe cye kurugo mɛ.

⁸ Uru yabilinji bà u mpyi puru bènmpe mɛ, u mpyi a pa si mpa pu kyaa jwo kannna.

⁹ Nge u mpyi bènmpe sèsee wumpe ke, ur'à pa ñinyɛɛni i mpa bènmpe kan sùpyir'á.

¹⁰ U mpyi ñinyɛɛni i, ñinyɛɛn'à dá u cye kurugo, lire ná li wuuni mú i, ñinyɛɛni sùpyir'á u cyé.

¹¹ U à pa u yabilinji shiinbii yyére, pi nyɛ a nyɛ u na mɛ.

¹² Nka mpii pi à nyɛ u na maa dá u mɛge na ke, u à kuni kan pire pun'á pi pyi Kile pyi.

¹³ Pi nyɛ a Kile pyifente ta sùpyire woore tanjanni na mɛ. Pi nyɛ a ta nɔ ná u cwo pyi tanjanni na mɛ. Sùpya nyii kyaa bà l'à pi pyi amuni mɛ. Nka Kile yabilinji u à nyɛ maa pi pyi u pyi.

¹⁴ Nyɛ puru Jwumpe à pa mpyi sùpya, maa ntèen wuu shwòhàl'e mà tère pyi. Wuu à u pèente nya. Uru u nyɛ Jyafoonji niñkinji mà fworò Tufoonji Kile e ke, ur'e tire pèente nyɛ. Uru u à ñwɔ wuu na sèl'e, maa sèñi cyêe wuu na.

¹⁵ Nyɛ Yuhana à Yesu kyaa jwo. U à jwo fànha na: «Nge kyaa mii mpyi a jwo na u sí n-kwò n-pa mii kàntugo ke, ur'à fànha tò mii na, ñaha na ye mà jwo mii u si ke, u mpyi wani mà kwò.»

¹⁶ U à ñwɔ wuu na sèl'e maa kacenni là tèg'a kacenni là fũnɔ wuu á†.

¹⁷ Yii li cè, Kile mpyi a u Saliyanji kan Musa cye kurugo, numɛ u à ñwɔ wuu na maa sèñi cyêe wuu na Yesu Kirisita cye kurugo.

* 1:5 Pii maha jwo: «Puru bènmpe na ñi numpini i, ñka numpini nyɛ a nyɛ pu na mɛ.» † 1:16 Pii maha jwo: «Wuu à kacenni là ta là kàntugo.»

18 Sùpya sàha ñkwò a Kile nya a nya me. Nka Jyafooni ninñinñi u nye Kile yabilinji, maa mpyi Tufoonji Kile taan ke, uru u à Kile pyinñkanni cyêe wuu na.

Pi na Yuhana yíbili uye kyaa na

(Macwo 3.1-12; Marika 1.1-8; Luka 3.1-18)

19 Nye Yahutuubii ñunñufeebil'à sáragawwuubii pi ná Levi túluge shiinbii pi yírigé Zheruzalemú kánhe e mà tun Yuhana á, pi sà u yíbe na jofoo u nye u wi ye?

20 Pi à u yíbe ke, u nye a yaaga ñwòhò pi na me, u à tíl'a jwo pi á: «Mii bà u nye Kile Njncwónrónji me.»

21 Ka pi i u yíbe: «Jofoo sí u nye mu ye? Mu u nye Kile túnntunñiEli la?» Ka Yuhana si pi pyi: «Onhò, uru bà u nye mii me.» Ka pi i núr'a u pyi: «Kile túnntunñi wuu na sigili ke, uru u nye mu la?» Ka u u núr'a jwo: «Onhò.»

22 Ka pi i ñkànha a jwo: «Jofoo sí u nye mu ye? Yà jwo wuu á, wuu sà jwo wuu tunveebil'á. Jofoo mu yabilinji na maye sònnji ye?»

23 Ka Yuhana si pi jwò shwò ná Kile túnntunñi Ezayi jwòjwumpe e na:

«Mejwul'à fworó síwage e fànha na

“Yii kuro nintiile yal'a yaha Kafoonji mee na.”

Nye mii Yuhana u nye ná lire mejwuuni i§.»

24 Sùpyire ti mpyi a tun Yuhana yyére ke, Farizhεenbii pi na mpyi ná pi e.

25 Ka pire si núr'a u yíbe: «Mu bà u nye Kile Njncwónrónji me, mu nye Eli me, mu sí nye Kile túnntunñi niziginji me, ka naha si mu ta mu u sùpyire batizeli ye?»

26 Ka Yuhana si pi pyi: «Mii na sùpyire batizeli lwòhe e kannna. Yii shwòhòl'e, nàñi wà na nye wani, yii nye a u cè me,

27 uru sí n-pa mii kàntugo, ñka mii ñunñk'à cyére u tanhanyi mεere zànhañi i u tooyi na*.»

28 Cyire karigil'à pyi Betani kánhe e, Zhuruden banji kàntugo. Kuru cyage e, Yuhana mpyi na sùpyire batizeli.

Yesu u nye Kile Mpabilini

29 Kuru canña nùmpañña, Yuhana à Yesu nya u u sì u yyére ke, maa jwo sùpyir'á: «Yii wíi, Kile Mpabilini li nye nde, lire li sí n-pa dínye sùpyire kapegii yàfa ti na.

‡ **1:21** Yahutuubii mpyi na Kile túnntunñò sigili ñgemu u nye Musa fiige ná u mpyi na sí n-pa tèrigii nizanzkil'e ke. Pii mpyi na sònnji na uru Kile túnntunñi u sí n-pyi Kile Njncwónrónji (Duterenomu 18.15-18; Kapyiinñkii 3.22). § **1:23** Ezayi 40.3

* **1:27** Yahutuubii mpyi maha pi nàmpwuunbii tanhanyi mεere sànhà, maa pi tooyi jyé. Pi bilibii pi mpyi maha lire pyi. Pi nàmpwuunbii sunmage shwonñkanni li mpyi lire.

³⁰ Uru kyaa mii mpyi a fyâha a jwo yii á, tèni i mii à jwo “Nàñi wà na ma mii kàntugo, ñka u à pèe mii na, maa mpyi mii yyaha na, ñaha na ye mii à si mà u ta.”

³¹ Mii yabiliñi mpyi a cè na uru wi mε. Ñka mii à pa mpa a sùpyire batizeli lwøhe e, bà Izirayeli shiinbii si mpyi si u cè mε.»

³² Puru kàntugo, mpe Yuhana à jwo: «Mii à Kile Munaani ñya l'à yîri nìnyinji na mpánmpørəgə fiige, mà pa ntèen Yesu na.

³³ Mii yabiliñi mpyi a u cè mε. Ñka ñge u à mii tun mii u pa a sùpyire batizeli lwøhe e ke, uru u à yi jwo mii á na mii aha bú Kile Munaani ñya l'à tíg'a pa ntèen ñgemu na ke, uru u sí raa sùpyire batizeli ná Kile Munaani i.

³⁴ Mii à li ñya li jwunƙanni na. Lire e mii à jwo sùpyir'á na “Ñge nàñi u ñye Kile Jyanji†.”»

Yesu cyelempyiibii ñinçyiibii

³⁵ Kuru canña nùmpañña, Yuhana mpyi a yyére wani ná u cyelempyiibii pii shuunni i.

³⁶ Ka u u Yesu nintoronji wíi, maa jwo: «Yii wíi, Kile Mpa-bilini li ñye nde!»

³⁷ Yuhana cyelempyiibii mpíi shuunniñ'à puru jwumpe lógo ke, maa ntaha Yesu fye e.

³⁸ Yesu à yyahe kèenñ'a wíl'a pi ñya pi à taha uru fye e ke, maa pi yíbe: «Ñaha yii na ñcaa ye?» Ka pi i u pyi: «Arabi (lire ñwøhe ku ñye cyelentuñi) taa mu à tîrige ke?»

³⁹ Ka u u pi pyi: «Yii a ma, yii sí ku ñya.» Ka pi i ñkàre ná u e, maa sà pyenge ñya, maa ntèen wani. Canvyinge tèni li mpyi li li, ka pi i canmpaange pyi ná u e.

⁴⁰ Mpíi nàmbaabii shuunniñi pi mpyi a Yuhana jwumpe lógo, maa ntaha Yesu fye e ke, pire wà mεge na mpyi Andire, Simo Pyeri sìnɛɛñi.

⁴¹ Ka Andire si ntíl'a kàr'a sà u sìnɛɛñi Simo cya a ñya, maa yi jwo u á: «Wuu à Masiyanji ñya.» (Lire ñwøhe ku ñye Kile Nijnɔwənrəñi.)

⁴² Maa ntíl'a tòro Simo yyaha na mà kàre Yesu yyére. Pi à sà nɔ u na ke, ka Yesu si wá na Simo wíi maa ñkwò a jwo: «Mu u ñye Simo, Yuhana jyanji, pi sí n-pa a mu yiri Sefasi.» (Girekiibii shɛɛnre e, pi maha jwo: «Pyeri».)

Filipi ná Natanayeli à taha Yesu fye e

⁴³ Kuru canña nùmpañña, ka Yesu si yîri na ñkèege Galile kùluni i, mà bê ná Filipi i, maa u pyi: «Taha na fye e!»

⁴⁴ Filipi na mpyi Bétisayida kàhe shin. Andire ná Pyeri kàhe ku ñye kuru mú.

† 1:34 Sémebii pii maha jwo: «Kile Nijnɔwənrəñi».

45 Filipi à sà Natanayeli nya ke, maa u pyi: «Nàŋi kyaa Kile tūntunŋi Musa à jwo u Saliyaŋi sémeŋi i, ná Kile tūntunmpii sanmpii mú à u kyaa jwo ke, wuu à u nya. U à yîri Nazareti kànhe e, u mege nyε Yesu, Yusufu jyaŋi.»

46 Ka Natanayeli si jwo: «Yacεnŋε sí n-sii n-jà n-fworo Nazareti‡ i la?» Ka Filipi si u pyi: «Ta ma wuu u shà, mu yabiliŋi sí n-sà nya.»

47 Yesu à Natanayeli nya u u si u á ke, maa jwo: «Ŋge à sii Izirayeli shinŋi yabiliŋi, ŋaha na ye u funŋk'à sàa fíniŋε.»

48 Ka Natanayeli si jwo: «Taa mu à mii cè ke?» Ka Yesu si u pyi: «Mii mpyi a mu nya fizhiye cige§ ŋwòh'i, maa mu cè, ka Filipi si nta a mu yyere.»

49 Ka Natanayeli si jwo: «Cyeleentuŋi, Kile Jyaŋi u nyε mu, Izirayeli Saanŋi.»

50 Ka Yesu si u pyi: «Bà mii à mu pyi na mii à mu nya fizhiye cige ŋwòh'i mε, lire kanni kurugo mu à dá mii na la? Mu sí n-pa karigii cyiiberε nya ŋcyiimu cyi à pēe nintoroni na ke!»

51 Maa núr'a jwo: «Sēeŋi na mii sí n-sii yi jwo yii á, canŋka yii sí n-kwò ñiŋyiŋi nya u à múgo, si Kile mèlekεεbii nya pi i dùru na ntîri Supyaŋi Jyaŋi ŋuŋ'i*.»

2

Yesu à lwòhò kēeŋi'a pyi ερεzen sinme

1 Nyε canmpyaa shuunn'à tòro, ka pi i wá na cikwònrò pyi Kana kànhe e, Galile kùluni i. Yesu nuŋi na mpyi wani tire cikwònrε cyage e.

2 Yesu ná u cyelempyiibii mpyi a yyere wani.

3 Nyε mà pi yaha cikwònrε múguroŋi na, ka ερεzen sinmpe si mpa ŋkùuŋò. Ka Yesu nuŋi si yi jwo u á: «Pi sinmp'à kwò.»

4 Ka Yesu si u pyi: «Nufooŋi, mii à mu ŋáare, ma hà ma ŋwòge le na karigil'e mε. Tèni sàha ŋkwò a nò mii á mε.»

5 Nyε ka u nuŋi si yi jwo báarapyiibil'á: «U aha mpa kyaa maha kyaa jwo yii á ke, yii i lire pyi.»

6 Lir'à cwoyo baani ta wani. Yahutuubii mpyi maha piye jyí na fíniŋε ná yire cwoyi lwòhe e, mà tàanna ná pi Kile kuni i. Lwòhe litirii ŋkuu (100) fiige mpyi maha jyè yire cwoyi niŋkin niŋkinŋi i.

‡ **1:46** Nazareti na nyε kànbilere ndemu li nyε wà mpyi a li le ŋjire e mε. Wà mpyi na sí Yesu le ŋjire e u tasege e mε. § **1:48** Fizhiye cige»: kuru cige ŋkényi mpyi a lyéle na ŋko raa bwùun ŋiŋke na. Kuru cige ŋwòh'i Yahutuubii mpyi maha sí na pi funyi caa Kile jwumpe na, maa Kile ŋáare, maa Kile Jwumpe Semεŋi kálali.

* **1:51** Yesu cye kurugo, u cyelempyiibii sí Kile sinampe nya, bà Yakuba à pu nya ŋwòge e, tèni i u à katanŋacyiinni nya l'à sín ŋiŋke na maa sà sín kilenŋi na mε (Zhenεzi 28.12).

⁷ Ka Yesu si báarapyiibii pyi: «Yii nje cwoyi jî jî lwôhe na.» Ka pi i yi jî fo mà nɔ yi jwɔyi na.

⁸ Lire kântugo ka Yesu si pi pyi: «Yii kà kwó numε, yii sà ηkan cikwɔɔnre njyîni táafoon'á.» Ka pi i sà kà kan u á.

⁹ Ka njyîni táafoonji si lwôhe bya a wíi, mà ku ta ερεzen sinme, u sí jyε a pu tayirige cè me. Nka báarapyiibii pi mpyi a lwôhe kwó ke, pire mpyi a pu tayirige cè. Ka u u ntíl'a cifɔnni poonji yyere,

¹⁰ maa yi jwo u á: «Sùpyire puni maha fyânha a ερεzen sinmpe nintanmpe kan pu byafeebil'á, pi aha nijyahama bya, mpe pu jyε pu jyε a táan amuni me, puru maha nta a kan pi á. Nka mu wi ke, ερεzen sinmpe nintanmpe mu à yaha kântugo!»

¹¹ Nyε lire l'à pyi kyaa nijcyiile, mà li cyêe na Yesu na jyε kakyanhala sùpya. Lir'à pyi Kana kânhe e, Galile kùluni i. Lire pyin'kanni na, Yesu à u sífente cyêe sùpyire na, ka u cyelempyiibii si dá u na.

¹² Lire kântugo Yesu ná u nunji ná u cìnmpyiibii ná u cyelempyiibil'à kàre Kapεrenamu kânhe e. Pi jyε a mɔ wani me.

*Yesu à cwôhɔmpii kòr'a yige Kileñaarebage ntàani na
(Macwo 21.12-13; Marika 11.15-17; Luka 19.45-46)*

¹³ Nyε Yahutuubii bilereñkwoñi kataanni mpyi a byanhara. Ka Yesu si ñkàre Zheruzalemu kânhe e,

¹⁴ mà sà sùpyire ta ti i nìiyε ná mpàa ná kùmpanhii péreli Kileñaarebage ntàani na, wyéεfaabii nintεenbii na mpyi wani mú*.

¹⁵ Ka u u mεεεε pyi kàsorɔ mà tég'a pi puni kòr'a yige Kileñaarebage ntàani na, maa pi mpàabii ná pi nìiyi kòrɔ, maa wyéεfaabii wyérenji lwó a wu, maa pi tàbalibii ηɔɔñ'a cyán cyán.

¹⁶ Maa jwo sanmpanmpεrebil'á: «Yii nje yaayi lwó a yige naha, yii àha na Tunji bage kêennε mpyi yapεembaga me.»

¹⁷ Yesu à lire pyi ke, ka u cyelempyiibii funñɔ si jɔwo li na na l'à séme Kile Jwumpe Semεñi i na: «Mu bage kani na mii súge nan'kyaan fiige†.»

¹⁸ Ka Yahutuubii jùñufeebii si Yesu yíbe: «Kakyanhala kani ndi mu sí n-pyi n-cyêe wuu na, wuu u jɔcè na jɔcyii karigii puni mpyinji kun'à kan mu á ye?»

¹⁹ Ka Yesu si pi pyi: «Yii ñke Kileñaarebage jya, mii sí ku nùruñɔ n-faanra canmpyaa taanre funñ'i!»

* **2:14** Yahutuubii pi mpyi maha yiri cyeyi yabere e ke, wyéεfaabii mpyi maha pire wyérenji fare Kileñaarebage wunji na. Lire pyin'kanni na, wyéεñwɔge ku mpyi a yaa k'a sàrali Kileñaarebage e ke, pi mpyi maha ja a kuru sàra, maa nùr'a ja a ntège pyi. Yatɔore ti maha yaa ti ja a pyi sàraga ke, pérempyiibii mpyi maha tire péreli pir'á. Pi mpyi maha ti lwɔore dùrugo. † **2:17** Zaburu 69.10

20 Ka pi i jwo: «Ei! Pi à yye beeshuunni ná baani pyi nke Kileñaarebage vaanrañi na. Joofo ninñkin u nyε mu, si nkwo mpa ku faanra nkwo canmpyaa taanre funñ'i ye?»

21 Nka Kileñaarebage kani Yesu à jwo ke, u yabilinji cyeere kyaa u mpyi na yu.

22 Nyε Yesu à pa jè a fwooro kwùñi i ke, ka li i ntíge u cyelempyiibii funñ'i na Yesu mpyi a nke cyage jwo. Ka pi i dá Kile Jwumpe Semēñi ná Yesu jwójwumpe na.

23 Tèni i Yesu mpyi Zheruzalēmu i Yahutuubii bilereñkwonji kataanni na ke, shinnyahara à u kakyanhala karigii nya, ka cyire si pi pyi pi à dá u na.

24 Yesu mpyi a pi puni zòmpii cè, lire kurugo u mpyi a dá pi na mε.

25 U à shin maha shin funñ'o kani cè, lire kurugo jùñ'o sàha mpyi sùpya u à u supyineñi yu u á mε.

3

Kile Munaani maha shinji ninñkwombaañi kaan

1 Farizhenñi wà na mpyi wani, u mεge na mpyi Nikodēmu, maa mpyi Yahutuubii jùñufo.

2 Canñka numpilage e, u à kàre Yesu á maa sà yi jwo u á: «Cyelentuñi, wuu à li cè na Kile à mu yaha a pa, mu u mpa a wuu kálali, naha na ye kakyanhala karigii mu na mpyi ke, wà si n-jà cyire pyi ná Kile nyε a sii ná urufol'e mε.»

3 Ka Yesu si u pyi: «Sēñi na mii sí n-sii yi jwo mu á, sùpya si n-jà n-yyè Kile Saanre e, ná u nyε a núr'a si nìnyinji na mε.»

4 Ka Nikodēmu si jwo: «Sùpya ká lye a kwò, di u sí nùru n-si sahanñi ye? Wà sí n-jà nùru u nuñi funñke e si si la?»

5 Ka Yesu si u pyi: «Sēñi na mii sí n-sii yi jwo mu á, shin maha shin ká mpyi u nyε a si lwòhe ná Kile Munaani fànhe e mε, uru si n-sii n-jà n-yyè Kile Saanre e mε.

6 Ngemu ká si sùpyii sinñanna na ke, urufoo na nyε shintiiwe, nka ngemu ká si Kile Munaani síñi i ke, Kile Munaani na nyε urufol'e.

7 Mii à jwo na yii núr'a si nìnyinji na ke, lire kà ma kàkanyhala mε.

8 Cyage k'à táan kafεεg'á ke, wani ku maha fwu na nkèεge, mu maha ku fwòfwò tùnmpε nùru. Nka mu si ku tayirige cè mε, mu mú si ku takarege cè mε. Amuni Kile Munaani maha mpyi sùpyañi i.»

9 Ka Nikodēmu si jwo: «Di cyire karigii sí n-jà n-pyi n-jwo ye?»

10 Ka Yesu si u pyi: «Mu u nyε Izirayēli shiinbii cyelentu ke, mu yabilinji saha nyε cyire karigii jncēmbaa la?»

11 Sèenji na mii sí n-sii yi jwo mu á, nje wuu à cè ke, yire wuu na yu. Nje wuu à nya ke, yire wuu na yu mú. Nka yii la nye sí nye wuu ninjwumpe na me.

12 Mii na nìñke karigii kyaa yu yii á, yii sí nye a dá me, mii aha bú mpa a nìnyinji wogigii kyaa yu yii á, di yii sí n-jà n-dá n-jwo ye?

13 Mà li ta wà nye a dùgo nìnyinji na me, fo nge u à yìri wani mà tíge naha nìñke na ke, uru u nye Supyanji Jyanji.

14 Bà Kile túnntunñiMusa à dànyenji yal'a pyi wwò fiige, maa cyiin cùru, maa u dùrugo sùpyire shwəhəl'e me, amuni Supyanji Jyanji sí n-sii n-dùrugo, ¹⁵ bà li si mpyi ngemu ká dá u na ke, uru si shìnji ninjkwombaanji ta me.»

16 Kile à sàa dñye sùpyire kyaa táan uy'á fo u à u Jyanji ninjkinji kan sáraga, ngemu ká dá u na ke, urufoo nùmpañke ká nkèege me, nka u shìnji ninjkwombaanji ta.

17 Kile nye a u Jyanji tun dñyenji i u pa yoge kwòn sùpyire na me. Nka u à u tun, bà sùpyire si mpyi si shwə u cye kurugo me.

18 Ngemu ká dá u na ke, uru nàzhan nye Kile yoge e me. Ngemu sí u nye u nye a dá u na me, yog'à kwòn urufoo na mà kwò, naha na ye u nye a dá Kile Jyanji ninjkinji mege na me.

19 Kile yoge nùñke ku nye: bènmp'a pa dñyenji i, ka sùpyire si jcyé pu na, maa ntaha numpini fye e, naha na ye pi kapyiinjii nye a pwə me.

20 Shin maha shin u na kapegigii pyi ke, bènmppe nye a táan urufol'á me. U nye na nye'g'a fworò bènmppe na, sùpyire s'a u kapyiinjii naa me.

21 Nka ngemu ká mpyi sèenji juy'i ke, uru maha fworò bènmppe na, bà sùpyire si mpyi s'a u kapyiinjii naa, si jycè na u na nye Kile kuni i me.

Nje Yuhana à jwo Yesu kyaa na ke

22 Lire kàntugo ka Yesu ná u cyelempyiibii si nkàre Zhude kùluni i. U à tèn wani ná pi e mà canmpyaa pyi, marii sùpyire batizeli.

23 Yuhana mú mpyi na sùpyire batizeli cyage k'e, naha na ye lwəhe mpyi a nyaha wani. Kuru cyage mege mpyi Enəni, maa mpyi Salemi taan. Ka sùpyire si wá na si u yyére, u sí i ti batizeli.

24 Lir'à pyi a Yuhana ta u sàha jyè kəsunji i me.

25 Canñka Yuhana cyelempyiibii pìi ná Yahutuñi wà à nàkaana ta. Tire mpyi a lwó a pwə Yahutuubii Kile kuni njyiviniñi kyaa na.

26 Tire nàkaante jùñə taan, Yuhana cyelempyiibil'à kàr'a sà yi jwo u á: «Wuu cyelentunji, mu ná nàñi u mpyi sijcyan Zhurudən banji kùñke na ke, mu à ngemu kyaa jwo ke, u we, u u sùpyire batizeli nume. Sùpyire puni mú si wá na nkèege u yyére.»

27 Ka Yuhana si pi pyi: «Kile ká mpyi u nyε a ndemu le sùpyanji i mε, u nyε na lire taa mε.

28 Yii yabilimpíi na nyε mii shérii, mii à yi jwo yii á na mii bà u nyε Kile Nijcwɔnrɔŋi mε, ŋka Kile à mii yaha a pa u yyaha na.

29 Cikwɔɔnre tèepyiini i, cipoonji ká jwo na uru ná u cifɔŋŋ'á bê, u cevoonji funŋke maha ntáan sèl'e. Amuni, mii funŋke puni mú maha ntáan, tère o tère e mii à lógo na sùpyire nijyahara wá a taha Yesu fyε e ke.

30 Numε, là à yaa l'a bârali Yesu tayyérege na, là s'a fwore mii woge e,

31 Jaha na yε ŋge u à yîri nijyiŋi na mà pa ke, uru u nyε sùpyire puni jùŋɔ na. Nge u à ta naha jŋke na ke, uru na nyε jŋke wu, jŋke karigii uru mú sí raa yu. Ŋka ŋge u à yîri nijyiŋi na ke, uru u nyε dijyεŋi puni jùŋɔ na.

32 Nde u à nya, ná nde u à lógo ke, lire u na yu, shinjahara sí nyε a jεε u jwumpe na mε.

33 Ŋka ŋgemu ká jεε u jwumpe na ke, urufol'à li fíniŋ'a cyêe na ur'à dá li na na Kile na sèŋi yu.

34 Nge Kile à tun ke, Kile Munaani à kan ur'á tεgεε baa, lire e u à já na Kile jwumpe yu sùpyir'á.

35 Jyafoonji kyal'à táan Tufoonji á, fo ka u u yaayi puni le u cye e.

36 Ŋgemu ká dá Jyafoonji na ke, urufol'à shìŋi nijkwombaanji ta. Ŋgemu ká jcyé u na ke, urufoo sì uru shìŋi nijkwombaanji ta mε, ŋka Kile lùuni sí n-yîri n-yaha urufoo taan.»

4

Yesu na yu ná Samari kùluni cwonji i

1 Yesu à pa jçè na Farizhεεnbil'à pa lógo na uru na cyelempyiibii pìi taa na batizeli, pi mú s'à nyaha Yuhana wuubii na.

2 Mà sèŋi jwo, Yesu yabiliŋi bà u mpyi na sùpyire batizeli mε, u cyelempyiibii pi mpyi na li pyi.

3 Yesu à pa pi jwumpe nijjwumpe lógo ke, maa fworo Zhude kùluni i maa núru na ŋkèεge Galile wuuni i.

4 U nijkareŋi mpyi a yaa u Samari kùluni jyiile, u u nta a nɔ Galile wuuni na.

5 Ka u u sà nɔ Samari kànhe kà na, kuru mεge mpyi Sikari. Tèecyiini i, Yahutuubii tulyage Yakuba mpyi a kεεge ŋkemu kan u jyanji Yusufu á ke, Sikari na nyε kuru taan.

6 Yakuba bèεŋŋke na mpyi wani. Yesu à jaara a kànha ke, maa sà ntèen kuru bèεŋŋke taan. Canŋke mpyi a nɔ jùŋɔ ninji i.

⁷ Ka Samari shiinbii cwoŋi wà si mpa mpa lwòhò kwó. Ka Yesu si jwo u á: «Lwòhe kà kan na á, si bya.» ⁸ Lir'à u cyelempyiibii ta pi à jye kànhe e si jyi cya zhwò.

⁹ Ka ceenji si u pyi: «Na naha? Mu na jye Yahutu, mii sí jye Samari shin, naha na mu na ma lùbyage jáare mii á ye?» (Lire kajwuuni jùŋke ku jye Yahutuubii ná Samari shiinbii jye a mpyi na wwùu kyaa na me.)

¹⁰ Ka Yesu si ceenji pyi: «Yaage Kile maha ŋkaan mana ke, kàmpyi mu mpyi a kuru cè, sùpyanji u na mu jáare lùbyage na ke, kàmpyi mu mpyi a uru cè, mu u mpyi na sí u jáare, u mpyi na sí lwòhò kan mu á, ŋkemu ku maha shìŋi sèe wuŋi kan sùpyan'á ke.»

¹¹ Ka ceenji si jwo Yesu á: «Nùŋufooŋi, bèŋŋcere jye mu á me, ŋke bèŋŋke s'à cùgo sèl'e, taa mu sí kuru lwòhe ta si ŋkan mii á ke?»

¹² Wuu tulyage Yakuba u à ŋke bèŋŋke kan wuu á ke, mu à pèe uru na la? U ná u pyiibii ná u yatòore mpyi na ŋke bèŋŋke lwòhe byii.»

¹³ Ka Yesu si u pyi: «Shin maha shin u jye na ŋke bèŋŋke lwòhe byii ke, byage saha sí urufoo ta.

¹⁴ Nka ŋgemu ká mii lùkange bya ke, byage saha si n-sii urufoo ta me. Naha na ye lwòhe mii sí n-kan u á ke, kuru sí n-pyi u funŋke e lùbili. Uru lùbiliŋi sí u pyi u shìŋi niŋkwombaŋi ta.»

¹⁵ Ka ceenji si jwo: «Nùŋufooŋi, kuru lwòhe kà kan na á, byage kà n-sii núru na ta me, mii sàha kà núru mpa lwòhò kwó naha me.»

¹⁶ Ka Yesu si jwo: «Sà ma poonji yyere, ma a ma.»

¹⁷ Ka ceenji si u pyi: «Nò jye mii á me.» Ka Yesu si u pyi: «Mu u jwo na nò jye mu á me, mu à sèe jwo.

¹⁸ Mu à nàmbaya kanjuro jyé mà kwò, ŋge á mu jye nume ke, uru mú bá jye mu poo me. Sèe mu à jwo.»

¹⁹ Ka ceenji si u pyi: «Nùŋufooŋi, mii naha li jya, Kile tùnntunŋò u jye mu.

²⁰ Wuu tulyey'à Kile pèe ŋke ŋanŋe na, ŋka yii Yahutuubii, yii maha jwo na Zheruzalemu kanni i Kile tapeenŋe jye.»

²¹ Ka Yesu si u pyi: «Ceewe, nje mii sí n-jwo mu á ke, mu à yaa mu u dá yire na, tènì là sí n-kwò nò, yii saha si raa si ŋke ŋanŋe na, lire jye me Zheruzalemu kànhe e si nta raa Tufooŋi pèe me.

²² Yii Samari shiinbii na ŋgemu pèe ke, yii jye a uru cè me, wuu Yahutuubii, wuu sí na ŋgemu pèe ke, wuu à uru cè, naha na ye Shwofooŋi à fworò Yahutuubil'e.

²³ Tènì sí n-pa nò, li bá à nò a kwò, mpii pi jye Tufooŋi pèeveebii sèe wuubii ke, Kile Munaani li sí raa sèenji cyèe Kile

karigii kyaa na pir'á. Tire sùpyire shiŋi Tufoonji Kile na jcaa t'a uru pêre.

²⁴ Kile na jye Munaa, wà jye na u jaa me. Sùpyire sí n-jà raa u pêre kanna tène i Kile Munaani sí sèenji cyêe ti na ke.»

²⁵ Ka ceenji si u pyi: «Mii à cè na Masiyaŋi sí bá n-pa (ŋge pi na yiri Kile Niŋcwənrəŋi ke). U aha mpa, u sí yaayi puni yyaha jwo wuu á.»

²⁶ Ka Yesu si ceenji pyi: «Mii u na yu ná mu i ke, mii u jye ure.»

²⁷ Mâ Yesu ná ceenji yaha puru jwumpe na, ka cyelempyiibii si ntíl'a nɔ wani. Ka li i pi kàkyanhala*. Li mpyi pi funŋ'i mà u yíbe jaha kurugo u na yu ná ŋge ceenji i ye, lire jye me jaha u na jcaa u á ye, ŋka pi wà jye a jà a u yíbe me.

²⁸ Ka ceenji si u kucwooni yaha bèenŋke taan, maa jyè kànhe e, maa yi jwo sùpyir'á:

²⁹ «Yii a ma yii pa wíi. Nàŋi wà u ŋge u à mii kapyiŋkii puni cè a jwo mii á. Kile Niŋcwənrəŋi kyaa li na yu ke, u sí n-jà n-pyi ure.»

³⁰ Ka sùpyire si fworò kànhe e, na ŋkèege Yesu yyére.

³¹ Mâ ceenji yaha kànhe e, ka Yesu cyelempyiibii si yi jwo u á: «Wuu cyelentuŋi, mu à yaa mu u mpa lyî amuni.»

³² Ka u u pi pyi: «Yalyige na jye mii á, mii u lyî, yii jye a ŋkemu cè me.»

³³ Ka u cyelempyiibii si wá na yi yu piye shwəhəl'e na wà u à pa yalyire kan u á be?

³⁴ Ka Yesu si jwo: «ŋge u à mii tun ke, mii u uru jyii wuuni pyi, tũnture u à kan mii á ke, mii u tire pyi fo ti tɛgeni, mii yalyire ti jye tire.

³⁵ Yii maha jwo yijye sicyere yi jye nùgunte ná sùmakwənni shwəhəl'e. Ŋka mii sí yi jwo yii á, yii yyahayi yirige, yii i sùpyire nimpante wíi. Ti na jye bà sùma maha nɔ a tèn keege e, na ŋkwəŋŋi sigili me.

³⁶ Ŋge u na sùmaŋi kwùun ke, uru na u sàraŋi tal'a kwò. Uru sàraŋi u jye: sùpyire u na ntaa ke, tir'à shiŋi niŋkwombaŋi ta. Lire pyiŋkanni na, jɛnugunji ná sùmakwəŋŋi na múgure siŋcyan.

³⁷ Tàanlini l'à jwo na “Wà na núru, waberé sí i ŋkwùun” ke, l'à sèe jwo.

³⁸ Mii à yii tùugo yii sà keege ŋkemu sùma kwòŋ ke, yii jye a ku fàa me. Mpii pi à báaraŋi pyi ke, ka yii i pire kanhare tɔŋŋi ta.»

³⁹ Ka Samari kànhe sùpyire niŋyahara si dá Yesu na, ceenji jwumpe cye kurugo, u mpyi a yi jwo pi á na Yesu à uru kapyiŋkii puni cè a jwo ur'á.

* 4:27 Li mpyi a cyelempyiibii kàkyanhala, jaha na ye Yahutuubii cyelentu jye a mpyi a yaa u jwo ná ceewe e me, mà bàra lire na, Samari shiinbii ná Yahutuubii mpyi a táan me.

40 Tire sùpyir'à nɔ Yesu taan ke, maa u jáare na u tɛɛn wani pire yyére, ka u u ntɛɛn wani mà canmpyaa shuunni pyi,

41 maa jwo ná pi e, ka Samari shiinbii niɲyahamii si dá Yesu na sahanɔi, ɲaha na ye u yabiliɲi u à jwo ná pi e.

42 Ka pi i yi jwo ceɛɲ'á: «Numɛ wuu saha ɲye a dá Yesu na mu ɲwɔjwumpe kanni kurugo mɛ, wuu à lógo u yabiliɲi ɲwɔ na, wuu à li cɛ na uru u ɲye diɲyeɲi Shwofoonɔi, sɛɛɲi na.»

Yesu à shinbwoɲi wà jya cùuɲɔ

(Macwo 8.5-13; Luka 7.1-10)

43 Cyire canmpyaagii shuunniɲ'á tòro ke, ka Yesu si yíri wani mà kàre Galile kùluni i ná u cyelempyiibil'e.

44-45 U à nɔ wani ke, sùpyire ti mpyi a kàre Zheruzalemu kànhe e Yahutuubii kataanni cyage e, maa núr'a pa ke, pir'à u bê ná funntange e, ɲka lir'à ta pi à Yesu kapyiinɔkii puni ɲya a kwɔ wani. Yesu yabiliɲi mpyi a jwo: «Kile tùnntuɲɔ maha le ɲjire e u tukanhe e mɛ.»

46 Yesu à núr'a pa Kana kànhe e, Galile kùluni i. Wani u mpyi a lwɔhe kɛɛɲi'a pyi ɛɛɛɛn sinmɛ. Fànhafembwɔhe kà na mpyi Kapɛɛnamu kànhe e, u jyaɲi mpyi na yà sèl'e.

47 Kuru fànhafembwɔh'á lógo na Yesu à fwordo Zhude kùluni i, mà kàre Galile wuuni i ke, maa ɲkàr'a sà u jáare na u shà ná ur'e Kapɛɛnamu kànhe e u sà uru jyaɲi cùuɲɔ, ɲaha na ye u à yà fo sí raa ɲkwûu.

48 Ka Yesu si u pyi: «Yii aha mpyi yii ɲye a kacyeɛɲii ná kabwɔhii ɲya mɛ, yii sà n-si n-dá mɛ.»

49 Ka shinbwoɲi si Yesu pyi: «Nùɲufoonɔi, ta ma, wuu a sà fwɔfwɔ, fo lire bà mɛ, mii pyàɲi sí n-kwû.»

50 Ka Yesu si yi jwo u á: «Ta si, mu jyaɲi na ɲye ɲyii na.»

Ka u u dá Yesu jwumpe na, maa ntíl'a yír'a kàre.

51 Mà u yaha u u ɲkɛɛge pyɛngɛ, u bilibil'á u ɲùɲɔ bê, maa yi jwo u á: «Mu pyàɲi na wá ɲyii na!»

52 Ka u u pí yíbe: «Tèni ndire e u à pwórɔ ye?» Ka pi i u pyi: «Cifwur'á u yaha, tajjaa mà canɲke yaha ɲùɲɔ niɲi i.»

53 Ka tufoonɔi funɲɔ si ɲcwo na tɛni i Yesu mpyi a u pyi: «Mu jyaɲi na ɲye ɲyii na» ke, lire tɛnuuni i pyàɲ'á cùuɲɔ. Ka u ná u pyɛngɛ shiinbii puni si dá Yesu na.

54 Lire l'á pyi kacyeeni kakyanhala wuuni shɔnwuuni nde Yesu à pyi ke, u à li pyi mà u ta u à yíri Zhude kùluni i na ɲkɛɛge Galile wuuni i.

5

Yesu à faanwa cùuɲɔ Betisayida kànhe e

1 Puru ɲwɔhɔ na, Yahutuubii kataanni là mpyi na mpyi Zheruzalemu kànhe e, ka Yesu si núr'a kàre wani.

² Ncwògò na mpyi wani, mpàabii tajyige taan, pi mpyi maha kuru ncwòge mege yiri Eburubii shεenre e: «Betizata». Nkubaya kan̄kuro na mpyi wani kuru cyage e.

³ Yamii niñyahamii mpyi maha sínnini yire nkubayi jwòh'i. Pii na mpyi fyinmii, pii sí nyε dìshiyifée, pii sí nyε faanlii. [Pi puni mpyi maha sínnini wani na ncwòge lwòhe tèenyahani sigili,

⁴ Jaha na ye Kile mèlεkεñi wà mpyi maha yíri niñyiñi i maha mpa kuru lwòhe nyàha tèrigii cyíl'e. Lwòhe ká nyàha tèni ndemu i ke, yamafoo maha yamafoo ká fyànha a jyè k'e ke, uru wumpe mpyi maha láha u na.]

⁵ Nàñi wà na mpyi pi shwòhòl'e, u yamp'à u ta fo mà nò yyee beñjaaga ná kε ná baataanre na.

⁶ Yesu à nàñi nizinniñi nya, maa ncè na u à mɔ yampe na mà tòro ke, maa u yíbe: «Mu la nyε si ncùuñò la?»

⁷ Ka nàñi si u pyi: «Na cevoo, sùpya nyε mii á nge u sí n-jà mii lèñε ncwòge e mε. Ku lwòhe ká nyàha tèni ndemu i ke, mii la ká mpyi si jyè, wà maha mii caanra.»

⁸ Ka Yesu si u pyi: «Yíri, ma a ma yasinniñke lwó, ma a jaare.»

⁹ Ka nàñi si ntíl'a cùuñò maa ku lwó na jaare.

Nyε kuru canñke sí mpyi Yahutuubii canñòñò,

¹⁰ ka Yahutuubii jùñufeebii pii si jwo nàñi niñcuuñ'á: «Niñjaa nyε canñòñke, mu nyε a yaa mu u ma yasinniñke tùgo ma a jaare mε*.»

¹¹ Ka nàñi si pi pyi: «Nge u à mii cùuñò ke, ur'à jwo “Ma yasinniñke lwó, ma a jaare!”»

¹² Ka pi i núr'a u yíbe: «Joofo u à mu pyi “Ma yasinniñke lwó ma a jaare” ye?»

¹³ Nka nge u à u cùuñò ke, u sàha mpyi a uru cè mε, sùpyire mpyi a nyaha kuru cyage e, ka Yesu si mpínni ti shwòhòl'e.

¹⁴ Lire kàntugo Yesu à sà u nya Kilejaarebage ntàani na, maa u pyi: «Lógo, mu à cùuñ'a kwò. Ma hà nùru cye le kapiini laber'e nde li sí mu pyi mu u kyaa ta nde l'à waha niñcyiini na mε.»

¹⁵ Ka nàñi si nkàr'a sà yi jwo Yahutuubii jùñufeebil'á na Yesu u à uru cùuñò.

¹⁶ Ka pi i wá na pyiñkanna caa si kapii pyi Yesu na, jaha na ye u à wà cùuñò canñòñke e.

¹⁷ Ka Yesu si pi pyi: «Mii Tuñi na báaranji pyi tèrigii puni i, lire kurugo mii mú à yaa mii a báare†.»

* **5:10** Musa Saliyanji mpyi a li cyéé na báara kà raa mpyi canñòñke e mε. Kile Saliyanji cyelentiibil'à là báara u na na wà méε ká tuguro lwó kuru canñke, urufol'à báara pyi. † **5:17** Y'à jwo Zhenezi 2.2-3 i na Kile à ñò u báaranji na canñòñke. Yahutuubil'à dá yire na maa jεε li na piye funñ'i na Kile na niñyiñi ná jùñke kèenñi canñòñke e mú. Ná li sí nyε amuni, pi nyε a yaa pi Yesu cège mε.

18 Yesu à puru jwo ke, ka Yahutuubii jùnjufeebii si nâara na u caa raa bùu, jaha na ye u kuro jye canjɔŋke e me, maa nùr'a jwo na uru Tuŋi u jye Kile, maa uye tàanna ná Kile e.

Kile à kuni kan Yesu á u sùpyire sâra

19 Ka Yesu si nùr'a jwumpe lwó maa jwo: «Sèŋi na mii sí n-sii yi jwo yii á, Jyafoonji sì n-jà yaaga pyi uy'á me, u aha ndemu jya u Tuŋi u u mpyi ke, lire u maha mpyi. Karigii puni Tufoonji maha mpyi ke, cyire Jyafoonji maha mpyi mú,

20 jaha na ye Jyafoonji kyal'à táan Tufoonji á. Lire e u maha u karigii nimpyiiŋkii puni cyère u na. Karigii cyi à pèe yii niŋyan kwɔgigii na ke, u sí cyire cyêe u na u pyi, bà li si mpyi si yii kàkyanhala me.

21 Bà Tufoonji na sùpyire jèni na yige kwùŋi i, marii shìŋi kaan t'á me, amuni Jyafoonji maha shìŋi kaan u jyii wuubil'á.

22 Tufoonji bà u sí sùpyire sâra si ntàanna ná pi kapyiiŋkil'e me, u à kuni kan Jyafoonji á u a lire pyi,

23 bà sùpyire puni si mpyi s'a Jyafoonji père, Tufoonji pèŋkanni na me. Ngemu ká mpyi u jye na Jyafoonji père me, Tufoonji u à u tun ke, u mú jye na uru père me.

24 Sèŋi na mii sí n-sii yi jwo yii á, ngemu ká mii jwumpe lógo maa dá mii tunvoonji na ke, urufol'à shìŋi niŋkwombaani ta. U nàzhan saha jye Kile yoge e me, u à fworò kwùŋi i mà jyè shìŋi niŋkwombaani i mà kwò.

25 Sèŋi na mii sí n-sii yi jwo yii á sahanji, tèni là na ma, li bá à nò a kwò, kwùubii sí raa Kile Jyanji mejwuuni nùru, mpiimu ká u jwumpe lógo maa jee pu na ke, pire sí shìŋi niŋkwombaani ta.

26 Bà Tufoonji jye shìŋi niŋkwombaani foo me, amuni u à Jyafoonji pyi uru shìŋi kanfoo mú,

27 maa kuni kan u á u sùpyire sâra u tàanna ná pi kapyiiŋkil'e, jaha na ye uru u jye Supyanji Jyanji.

28 Jwumpe puni mii à jwo a kwò ke, puru kà yii kàkyanhala me, tèni là na ma, kwùubii puni sí raa Supyanji Jyanji mejwuuni nùru.

29 Kwùubii puni sí jè n-fworò pi fanjyi i. Mpii pi à kacɛŋjii pyi ke, pire sí shìŋi niŋkwombaani ta, kapimpyiiibii nàntanji u jye kwùŋi.

30 Mii sì n-jà kyaa pyi naye e me, nde mii Tuŋi à jwo ke, ná lire e mii sí sùpyire sâra si ntàanna ná pi kapyiiŋkil'e. Mii sùpyire sàranjann'à tí, jaha na ye mii jye na li pyi na jyii wuuni me, fo na tunvoonji jyii wuuni.

Yesu à jwo na uru jwumpe na jye sèe

31 Kàmpyi mii yabilinji u mpyi na yu naye kyaa na, mii jwumpe mpyi na sì n-jà n-pyi sèe me.

32 Waberε u à mii kyaa jwo, mii à cè u jwumpe jye sèe.

³³ Nye yii à pìi tun Yuhana á, ka u u sèñi kanni jwo pi á mii kyaa na.

³⁴ Mii wi ke, mii nye a naye tíñe sùpya jwəmuguro na me, ñka mii na jcyii karigii yu yii á, bà yii si mpyi si shwə me.

³⁵ Yuhana à pyi bà fùkina nye na jí yii shwəhə'e me. Puru bènmpé kurugo yii à tère nimbilere pyi funntange e.

³⁶ Kani là à mii kyaa jwo, lire fành'à nyaha mà tòro Yuhana jwumpe na. Karigii Tufooni à kan mii á maa jwo na mii u cyi pyi a fúnñə ke, cyire kyaa na mii nye. Sèñi na, jcyii karigil'à li cyêe na Tufooni u à mii tun.

³⁷ Tufooni u à mii tun ke, uru u maha mii kyaa yu. Nka yii sàha u mejwuuni lógo mà nya me, yii sàha u nya mà nya me.

³⁸ U jwumpe nye a tatenge ta yii e me, naha na ye yii nye a dá u túnntunji na me.

³⁹ Yii na Kile Jwumpe Semeni kálali ná funñinke e, naha na ye yii na sòñi na yii sí shìñi niñkwombaani ta u e, uru sí u nye na mii kyaa yu.

⁴⁰ Lire ná li wuuni mú i, yii nye a jən'a pa mii á bà yii si mpyi si uru shìñi ta me.

⁴¹ Sùpyire t'a mii père, lire bà mii nye na jcaa me.

⁴² Mii à li cè mú na tàange nye yii zòompìi na mà yyaha tí ná Kile e me.

⁴³ Mii à pa na Tunji mege na, ka yii i mii cyé, ñka kàmpyi sùpyani wabere u mpyi a pa uye mege na, yii mpyi na sí jee uru na.

⁴⁴ Yii shinjebii pi a yii père, lire l'à táan yii á. Mà li ta ñge u à sù Kile ke, pèente uru maha ñkaan ke, yii nye na tire caa me. Nye di yii sí n-jà n-dá mii na n-jwo ye?

⁴⁵ Yii àha raa sòñi na mii u sí na Tunji sòn yii na me. Kile túnntunjiMusa na yii sòñjər'à taha ke, uru u sí u sòn yii na.

⁴⁶ Kàmpyi sèñi na yii mpyi a dá Musa na, yii mpyi na sí n-dá mii na mú, naha na ye u à mii kyaa jwo u sémeni i.

⁴⁷ Nye yii aha mpyi yii nye a dá uru sémeni jwumpe na me, di yii sí n-jà n-dá n-jwo mii jwəjwumpe na ye?»

6

Yesu à shiin kampwəhii kanjuro jwə cya

(Macwo 14.13-21; Marika 6.30-44; Luka 9.10-17)

¹ Lire kàntugo Yesu à kàre Galile bani kùñke na, uru bani mege mú na nye Tiberiyadi.

² Shinjyahara mpyi a taha u jwəh'i, naha na ye u mpyi na kakyanhala karigii jcyiimu pyi na yampii cùñi ke, pi jyii mpyi cyire na.

³ Pi à nò bani kùñke na ke, ka Yesu ná u cyelempyiibii si sà dùgo ñanke kà na, maa ntèn wani.

4 Yahutuubiibilereŋkwoŋi kataanni sí mpyi a nɔ a kwɔ̀.

5 Mà pi yaha wani, Yesu à wíl'a sùpyire ninyahara nya ti i sù u yyére, ka u u jwo Filipi á: «Taa wuu sí bwúuru ta n-shwɔ n-kan nte sùpyire puni ti lyí ke?»

6 Yesu à puru jwo si Filipi zò shwɔ. Sèeŋi na, u mpyi a u nimpyiini cè a kwɔ̀.

7 Ka Filipi si u pyi: «Wuu μέε κά sà shin ninjin canmpyaa ŋkwuu shuunni (200) báara sàra tég'a bwúuru shwɔ mà pa ntáa nte sùpyire na, ti puni sù bwúuru kwɔ̀nrɔ ta mε.»

8 Mà pi yaha puru jwumpe na, Yesu cyelempyaŋi pi maha mpyi Andire, Simɔ Pyeri sɔŋeŋi ke, ka uru si jwo Yesu á:

9 «Mii à bwúuru* jùnyɔ kanjuro ná fyapyaa shuunni nya nàŋjiibilini là á naha. Nka naha yire sí n-já jwɔ nte sùpyire puni na ye?»

10 Ka Yesu si pi pyi: «Yii sùpyire pyi ti tèn.» Ka ti i ntèn jyege na, naha na ye kuru cyage jyege mpyi a nyaha. Nambaabii mpyi a kampwɔhii kanjuro (5.000) kwɔ̀.

11 Ka Yesu si bwúuru jùnyi lwó maa fwù kan Kile á, maa yi kan pi à táa sùpyire nintèenre na, maa fyaabii kan pi à táa ti na mú. Ka ti puni si lyí a tin.

12 Ti pun'à lyí a tin ke, ka u u jwo u cyelempyiibil'á: «Paanyi y'à kwôro ke, yii yire kuu, bà yi si mpyi y'aha ŋkèege mε.»

13 Ka pi i yire kul'a tég'a shàhii ke ná shuunni jî.

14 Lire kakyanhala kani Yesu à pyi ke, sùpyir'à lire nya, maa jwo: «Sèeŋi na, ŋge u jye Kile tùnntunŋi, ŋge kyaa l'à jwo na u sí n-pa dijyeŋi i ke†.»

15 Yesu à li nya na sùpyire la jye si uru cù fànhe e si mpyi saanŋi ke, ka u u yîri ti taan, maa núr'a dùgo ŋanke ŋun'i uye ninjin.

Yesu à jaara lwɔhe ŋun'i

(Macwo 14.22-33; Marika 6.45-52)

16 Yàkɔŋwɔɔr'à nɔ ke, ka Yesu cyelempyiibii si ŋkàre banj jwɔge na.

17 Numpilag'à wwò a Yesu yaha u sàha ŋkwò a nɔ pi yyére mε. Ka pi i bakwɔɔge kà lwó si jyiile s'a ŋkèege Kapereŋamu kànhe e.

18 Mà pi yaha bakwɔɔge e ka kafeebwɔhɔ si yîri na lwɔhe nyàha sèl'e.

19 Pi à culumetirii kanjuro pyi na sù baan'á lwɔhe ŋun'i ke, ka pi i Yesu nya u u jaare lwɔhe ŋun'i, na sù pi á, ka fyagare si pi cù sèl'e.

20 Ka Yesu si pi pyi: «Yii àha vyá mε, mii wi.»

* 6:9 Bwúuruŋ'à yaa ná sùmashiŋi ŋgemu i ke, uru mεge jye orizhi. † 6:14 Yahutuubii mpyi na Kile tùnntunŋi wà sigili, Musa fiige (Duterenɔmu 18.15). Pil'à kàlanj wà kan na uru sí bwúuruŋi pyi u yîri ninyiŋi i, u tige jɔŋke na, bà Musa à li pi me.

²¹ Lire tènei i, l'à táan pi á Yesu u jyè ná pire e bakwóoge e, ka pi i ntíl'a nò pi tashage e.

Sùpyire na Yesu caa

²² Kuru canja nùmpañja, sùpyire ti mpyi a kwôro wani banj kùñke na ke, ka tire si ñcè na bakwóogo ñiñkin ku mpyi wani, maa ñcè na Yesu ñye a jyè kur'e ná u cyelemphyibil'e me, ñaha na ye pire kanni pi à jyè a kàre.

²³ Ñka bakwooyi yaberε mpyi a yîri Tiberiyadi kànhe e. Kafoonji Yesu à fwù kan Kile á, maa bwúuruñji taa taa sùpyire na cyage ñkemu i ke, yi mpyi a yyére kuru cyage taan.

²⁴ Ñye sùpyir'à pa li ñya na Yesu ñye wani me, u cyelemphyi-ibii mú sí ñye wani me, maa jyè yire bakwooyi i mà kàre Kapereñamu kànhe e Yesu tacyage e.

Yalyire ti maha shìñji ñiñkwombaañji kaan ke

²⁵ Pi à sà Yesu ñya banj kùñke sanñke na ke, maa jwo: «Cyelentuñji, tènei ndire e mu à pa ñaha ye?»

²⁶ Ka Yesu si pi pyi: «Sèenji na mii sí n-si yi jwo yii á, kakyanhala karigii yii à ñya mii u mpyi ke, cyire kurugo bà yii na mii caa me, ñka yalyire yii à lyi fo mà tìn ke, tire kurugo yii na mii caa.

²⁷ Yalyire ti na fwónre ke, yii àha raa báare tire kurugo me, nte ti ñye ti ñye na fwónre me, ná ti maha shìñji ñiñkwombaañji kaan ke, yii a báare tire kurugo. Supyañji Jyañji u ñye tire yalyire kanvoonji, ñaha na ye Tufoonji à uru cwóonr'a yaha lire meε na.»

²⁸ Ka pi i Yesu yíbe: «Ñaha wuu à yaa wuu a mpyi Kile ñyii kani ye?»

²⁹ Ka Yesu si pi pyi: «Kile ñyii kani li ñye yii dá u túnntunñji na.»

³⁰ Ka pi i núr'a u pyi: «Kakyanhala kani ndire mu sí n-pyi n-cyêe wuu na, wuu u já a dá mu na ye? Ñaha mu sí n-pyi ye?»

³¹ Mà wuu tulyeyi yaha síwage e, pi à maniñji lyi bà l'à séme Kile Jwumpe Semenji i “U mpyi maha yalyire kaan pi i lyi ntemu t'à yîri ñiñyiñji i ke‡.»

³² Ka Yesu si núr'a pi pyi: «Sèenji na mii sí n-si yi jwo yii á, yalyire t'à yîri ñiñyiñji i ke, Kile túnntunñjiMusa bà u à tire kan me. Ñka mii Tuñji kanni u maha sèe yalyire kaan, ntemu t'à yîri ñiñyiñji i ke.

³³ Ñaha na ye yalyire Kile maha ñkaan ke, tire ti ñye nte t'à yîri ñiñyiñji i ke, tire ti maha shìñji ñiñkwombaañji kaan diñye sùpyir'á.»

³⁴ Ka pi i u pyi: «Kafoonji, mu à yaa mu a tire yalyire kaan wuu á tèrigii puni i.»

‡ 6:31 Ekizodi 16.4; Neemi 9.15; Zaburu 78.24, 25

35 Ka Yesu si pi pyi: «Mii u nyε yalyire nte ti maha shìni ninkwombaanji kaan sùpyir'á ke. Ngemu ká mpa mii á ke, katege saha sì n-sì urufoo ta mε; ηgemu ká dá mii na ke, byaga saha sì n-sì urufoo ta mε.

36 Bà mii à yi jwo yii á mà kwò mε, yii à mii jya, yii sí saha jεn'a dá mii na mε.

37 Mpii mii Tunji na ηkaan mii á ke, pire puni sí raa ma mii á. Ngemu ká mpa mii á ke, mii sì n-sì uru kòrɔ n-yige cyínnji na mε.

38 Mii nyε a yíri nìnyinji na mà pa jìηke na si mpa a na nyii wuuni pyi mε, mii à pa mpa a na tunvoonji nyii wuuni pyi.

39 Mii tunvoonji nyii wuuni li nyε, mpii puni u à kan mii á ke, mii àha zì ηkwò pi wà ninkin yaha u pínni mε, ηka mii u pi puni jè a yige kwùni i dinyε canηkwòge.

40 Nde li nyε mii Tunji nyii wuuni ke, lire li nyε shin maha shin ká Jyafoonji jya, maa dá u na ke, urufoo sí shìni ninkwombaanji ta, mii mú sí urufoo jè n-yige kwùni i dinyε canηkwòge.»

41 Yesu à jwo na uru u nyε yalyire t'à yíri nìnyinji i ke, ka puru jwumpe si mpεn Yahutuubii jùηufeebil'e, ka pi i wá na ηkunni piye shwòhòl'e.

42 Maa jwo: «Yusufu jyanji Yesu bàl'à? Wuu à u tunji cè mà u nunji cè, ka u u mpa a ηko na ur'à yíri Kile yyére la?»

43 Ka Yesu si jwo: «Yii kunuηke jwò yaha.

44 Sùpya sì n-pa mii á, Tufoonji u à mii tun ke, ná uru bà u à pa ná u e mε. Urufoo ká mpa mii á, mii sí u jè n-yige kwùni i dinyε canηkwòge.

45 Kile túnntunmpii sémebil'e, yii sí mpe jwumpe ta wani “Kile yabilinji sí pi puni kála[§].” Shin maha shin ká Tufoonji jwumpe lógo, maa jεε pu na ke, uru sí n-pa mii á.

46 ηka lire nyε a lí cyée na wà a Tufoonji jya mε, fo ηge u à yíri Kile yyére ke. Uru u à Tufoonji jya.

47 Sèenji na mii sí n-sì yi jwo yii á, ηgemu u à dá mii na ke, shìni ninkwombaanji na nyε urufol'á.

48 Yalyire ti maha shìni ninkwombaanji kaan sùpyir'á ke, mii u nyε tire.

49 Mà yii tulyeyi yaha síwage e, pi à maninji lyí. Lire ná li wuuni mú i, pi à kwù.

50 ηka nte t'à yíri nìnyinji na mà tíge jìηke na ke, ηgemu ká tire lyí ke, u saha sì n-kwù mε.

51 Mii u nyε tire yalyire shìni woore mà yíri nìnyinji na. Shin maha shin u à tire yalyire tà lyí ke, urufoo sí shìni ninkwombaanji ta. Yalyire mii sí n-kan dinyeηji si shìni ninkwombaanji ta ke, mii cyeere ti nyε tire.»

52 Yesu à yire jwo ke, ka nàkaante si yîri Yahutuubii shwòhòl'e na: «Di nge nàni sí n-jà u cyeere kan wuu lyî ye?»

53 Ka Yesu si núr'a yi jwo pi á: «Sèenji na mii sí n-sìi yi jwo yii á, yii aha mpyi yii nyé a Supyañi Jyañi kyaare kyà, maa u sishange bya mε, yii sì shìñi niñkwombaanji ta mε.

54 Ngemu ká mii cyeere kyà maa mii sishange bya mú ke, shìñi niñkwombaanji na nyé urufol'á. Mii sí urufoo jè n-yige kwùñi i di nyé canñkwòge,

55 Naha na ye mii cyeere ti nyé yalyire sèe woore, mii sishange mú sí nyé lùbyage sèe woge.

56 Ngemu ká mii cyeere kyà maa mii sishange bya ke, urufoo sí n-kwôro mii wwoñeεge e, mii mú sí n-kwôro urufoo woge e.

57 Tufoonji u nyé shìñifoo ke, ur'à mii tun, ur'e mii à shìñi ta, lire pyiñkanni na, ngemu ká mii cyeere kyà ke, urufoo sí shìñi sèe wuñi ta mii cye kurugo.

58 Yalyire t'à yîri niñyini na ke, tire ti nyé nte. Yii tulyey'à ntemu lyî maa ñkwù ke, ti nyé tire fiige mε. Ngemu ká tire yalyire lyî ke, urufoo sí shìñi niñkwombaanji ta.»

59 Nyé Yesu à sùpyire kâla ná mpe jwumpe e Kapere namu kànhe Kile Jwumpe kàlambage e.

Yesu jwumpe maha shìñi niñkwombaanji kaan

60 Nyé Yesu à puru jwumpe jwo amuni ke, ka u cyelempyi-ibii niñyahamii si jwo: «Sèenji na, mpe jwump'à waha a tòro. Jo u sí jee mpe e ye?»

61 Yesu à cè na nje ur'à jwo ke, na yir'à waha u cyelempyiibii na, lire e pi na ñkunni, ka u u yi jwo pi á: «Mpe jwump'à yii yà mú la?

62 Yii aha bá Supyañi Jyañi nya u u dùru u tayirige e niñyini na de? Naha yii sí n-jwo ye?

63 Kile Munaani li maha shìñi sèe wuñi kaan sùpyañ'á, ná lire bà mε, sùpyañi yabiliñi fànhe sì n-jà yaaga pyi mε. Jwumpe mii à jwo yii á ke, p'à fworò Kile Munaani i, pu sí maha uru shìñi kaan.

64 Nka pi na nyé yii e, pi nyé a dá mε.»

Nyé mà lwó fo tasiige e, mpii pi nyé pi nyé a dá mε, ná nge u sí Yesu le cye e ke, u mpyi a pire cè.

65 Ka Yesu si núr'a pi pyi: «Lire kurugo mii à yi jwo yii á na sùpya sì n-jà n-pa mii á ná Tufoonji Kile nyé a li fànhe kan urufol'á mà ye.»

66 Mà lwó kuru canñke na, u cyelempyiibii niñyahamil'à nùru u fye e, pi saha nyé a jèn'a taha u jwòh'i mε.

67 Ka Yesu si u cyelempyiibii ke ná shuunniñi pyi: «Yii sí de, yii sí jee n-kàre mú la?»

68 Ka Simò Pyeri si u pyi: «Kafoonji, jofoo yyére wuu sí raa ñkèεge, shìñi niñkwombaanji jwumpe sí nyé mu á ye?»

69 Wuu à li cè maa dá li na na nge u à fworò Kile e ke, uru u nyε mu.»

70 Ka Yesu si pi pyi: «Tá mii bà u à yii ke ná shuunniŋi cwǎŋŋrǎ mε? Nka yii wà niŋkin na naha zàmpɛŋ.»

71 Simǎ Isikariyoti jyanji Zhudasi kyaa Yesu mpyi a jwo ke, uru u sí n-pa u le cye e, maa li ta u na nyε cyelempyiibii ke ná shuunniŋi niŋcwǎŋrǎbil'e.

7

Yesu cìnmpyiibii nyε a dá u na mε

1 Lire kántugo Yesu à tòro ná jani i Galile kùluni i, u nyε a jɛn'a jyè Zhude kùluni i mε, jaha na yε Yahutuubii jùŋufeebii mpyi na u caa si mbò.

2 Yahutuubii vùnnyi kataanni mpyi a byanhara a kwò.

3 Ka Yesu cìnmpyiibii si mpa u fye e, maa yi jwo u á: «Mu à yaa mu u yíri naha numε mà kàre Zhude kùluni i, bà mu cyelempyiibii pi nyε kuru cyage e ke, pire si mpyi si mu kakyanhala karigii nya mε.

4 Ngemu la ká mpyi sùpyire si u cè ke, uru nyε a yaa u a karigii pyi ŋwǎhɔre e mε. Ncyii kakyanhala karigii mu na mpyi amε ke, li pyi bà diŋyɛŋi puni si mpyi si cyi nya mε.»

5 Yesu cìnmpyiibii mpyi na puru puni yu, jaha na yε pi nyε a dá u na mε.

6 Ka Yesu si pi pyi: «Lire tèepyiiini sàha ŋkwò a nǎ mii á mε. Tère o tère l'à táan yii á ke, yii maha yii nyii wuuni pyi.

7 Yii kyaa si n-jà n-pɛn diŋyε sùpyir'á mε, ŋka mii kyal'à pɛn t'á, jaha na yε mii na li yu t'á na ti kapyiŋkii nyε a jwǎ mε.

8 Yii pi ke, yii a sì kataann'á. Nka mii wi ke, mii kèεge numε mε, jaha na yε tɛni sàha nǎ mii á mε.»

9 U à yire jwo pi á ke, maa ntɛɛn wani Galile kùluni i.

Yesu à kàre vùnnyi kataanni cyage e

10 Nyε Yesu cìnmpyiibil'à kàr'a kwò kataann'á ke, ka Yesu si ŋwǎh'a kàre uye niŋkin.

11 Lir'à ta Yahutuubii jùŋufeebii mpyi na u caa sùpyire shwǎhǎl'e, fo na yíbili: «Taa u nyε ke?»

12 Sùpyire shwǎhǎl'e, jwumǎ niŋyahama mpyi na ŋkumni Yesu kyaa na. Pii mpyi na ŋko: «Ŋge nàŋi nyε sùpya niŋcɛnŋε» pii sí i ŋko: «Sèe bà mε, u na sùpyire leni kuni nimpini i.»

13 Mpe jwumpe puni mpyi na ŋwǎhǎni na yu, jaha na yε pi mpyi na fyáge Yahutuubii jùŋufeebii na.

Yahutuubii píl'à nàkaana pyi ná Yesu i

14 Tɛni i kataann'à nǎ niŋke e ke, ka Yesu si ŋkàre Kilejaarebage ntàani na, maa cye le na sùpyire kálali.

15 Ka Yahutuubii jùṅufeebii si wá na ṅkyáali marii ṅko: «Di ṅge nàṅ'á pyi maa Kile Jwumpe Semēṅi cè na yu amē, wà sí jye a u kâla pu na mà ye?»

16 Ka Yesu si jwo pi á: «Jwumpe na mii na sùpyire kâlali ke, mii wumò bà mē, mii tunvoonji wumò pi.

17 ṅgemu la ká mpyi s'a Kile jyii wuuni pyi ke, urufoo sí n-pa n-cè kampyi mii kàlan'á fworò Kile e, lire jye mē mii yabilinji i u à fworò.

18 ṅgemu ká a yu u yabilinji mēge na ke, uye pèente urufoo maha jcaa. Nka ṅgemu la ká mpyi u tunvoonji s'a mpêre ke, urufoo cye e sēenji jye. Kafinara jye urufoo karigil'e mē.

19 Kile tūntunṅiMusa bà u à Saliyanji kan yii á mà? Yii wà sí jye na cyire karigii kuni jaare mē. Jye jaha na yii sí na mii caa raa bùu ye?»

20 Ka pìi si jwo sùpyire shwòhòl'e: «Jínacyan u jye mu, sùpya jye na mu caa raa bùu mà de!»

21 Ka Yesu si pi pyi: «Mii à sàa ta naha kabwoo ninṅin pyi canṅonṅke e ke, ka lire si yii kàkyahanla la?

22 Yii maha pùnampyire kwùn canṅonṅke e, maa jwo na Musa u à lire kuni kan yii á (mà li ta Musa bà u à ṅkwòṅṅi s̄i mē, ṅka yii tulyeyi yi.)

23 Ná yii maha pùnampyire kwùn canṅonṅke e, si nta raa Musa Saliyanji kuni jaare, jye jaha na yii na nt̄iri mii na na mii à sùpya nimpunṅ cùnṅ canṅonṅke e ye?

24 Yii àha raa sùpyire la wwû kanjaani kanni na mē, ṅka yii fyânha a sēenji cya yii cè, yii i nta a pà jwo.»

25 Mà Yesu yaha jwumpe na, Zheruzalem̄u kànhe shiinbii pìi mpyi na ṅko: «Tá nàṅi pì na jcaa si mbò ke, uru bà u jye ṅge mē?

26 Nka u we, u u yu sùpyire shwòhòl'e, pi s'à fyâha maa u yaha wani. Kampyi wuu jùṅufeebil'à tēen li taan na Kile Nijcwònr̄onji kyaa l'á jwo ke, na uru wi de?

27 Wuu s'à ṅge nàṅi tayirige cè, mà li ta Kile Nijcwònr̄onji ká mpa, sùpya ninṅin s̄i u tayirige cè mē.»

28 Jye mà Yesu yaha kàlanji na Kilejaarebage e, u à jwo fânha na: «Yii à mii cè, maa mii tayirige cè mú la? Nka mii jye a pa nay'á mē, sēenji na wà u à mii tun, yii jye a u cè mē.

29 Mii s'à u cè, jaha na ye mii à ȳiri u yyéere, uru mú sí u à mii tun.»

30 Yesu à yire jwo ke, pi la mpyi si u cû. Nka sùpya jye a jà mē, jaha na ye u tèecûni mpyi na sàha ṅkwò a nò mē.

31 Lire ná li wuuni mú i, sùpyire shwòhòl'e shinjyahara à dá Yesu na, tire sùpyire mpyi na ṅko: «Kile Nijcwònr̄onji ká bú mpa, kakyanhala kani ndire u sí n-pa n-pyi mà n̄ur'a tòro ṅge nàṅi wuuni taan ye?»

Yahutuubii ñùñufeebil'à pìi tun pi sà Yesu cû

³² Mpe sùpyire mpyi na ñkunni Yesu kyaa na ke, p'à jyè Farizhɛɛnbii ñingyigigil'e. Nyɛ ka Kile sáragawwuubii ñùñufeebii ná Farizhɛɛnbii si Kileñaarebage sañcwənsigibii pìi tun pi sà Yesu cû.

³³ Ka Yesu si jwo: «Mii saha sí tère nimbilere pyi yii shwəhəl'e, lire ká ntòro, mii sí nùru na tunvoonji yyére.

³⁴ Yii sí raa mii caa, yii sí mii ñya mɛ, ñaha na yɛ cyage e mii sí n-pyi ke, yii sí n-jà nɔ wani mɛ.»

³⁵ Ka Yahutuubii ñùñufeebii si wá na ñko piy'á: «Lire tɛni i ke, taa ñge nàñi la ñyɛ s'a ñkèɛge, marii ñko na wuu sí n-jà uru ñya mà yɛ? Yahutuubii pi à caala a kàr'a sà ntɛɛn Girekiibii shwəhəl'e ke, kampyi pire yyére u la ñyɛ s'a ñkèɛge, si sà a pi kálali de?

³⁶ Di mpe jwumpe ñwəhe ñyɛ yɛ “Yii sí raa mii caa, yii sí mii ñya mɛ, ñaha na yɛ cyage e mii sí n-pyi ke, yii sí n-jà nɔ wani mɛ?”»

Yesu à jwo uru sí Kile Munaani kan dánafeebil'á

³⁷ Nyɛ kataanni canzannk'à nɔ ke, kuru sí k'à pyi canmbwəhe, ka Yesu si yîr'a yyere sùpyire yyaha na, maa jwo fànha na: «Byaga ká wà ta, urufoo u a ma mii yyére, u u mpa bya.

³⁸ Ngemu ká dá mii na ke, lwəhe ku maha shìñi kaan ke, kuru sí raa fwu raa fwore urufoo funñke e ba fiige, bà l'à séme Kile Jwumpe Semɛñi i mɛ.»

³⁹ Kile Munaani li mpyi na sí n-pa n-kan dánafeebil'á ke, lire kyaa Yesu mpyi na yu amɛ. Lire tɛni i Kile Munaani mpyi na sàha ñkan mɛ, ñaha na yɛ Yesu mpyi na sàha dùgo ñiñyiñi na u pèente e mɛ.

Sùpyire ñwəjwump'à taa Yesu kyaa na

⁴⁰ Sùpyire shwəhəl'e, shinñyahara à Yesu jwumpe lógo ke, ka pìi si wá na ñko: «Nàkaana ñyɛ mɛ, Kile túnntunñi wuu na sigili ke, uru u ñyɛ ñge nàñi.»

⁴¹ Pìi bá mpyi na ñko na Kile Nijcwənrəñi wi. Ka pìi si jwo: «Di Kile Nijcwənrəñi sí n-jà n-yîri Galile kùluni i n-jwo yɛ?

⁴² Li ñyɛ a séme Kile Jwumpe Semɛñi i na Kile Nijcwənrəñi sí n-fworo saanñi Dawuda tùluge e mà? Maa nùr'a séme “U sí n-yîri Dawuda kànsege na, Betilɛhemu kànhe e.”»

⁴³ Ka sùpyire funzəñjore si ntáa Yesu kyaa na.

⁴⁴ Pìi mpyi wani sùpyire shwəhəl'e, pire la mpyi si u cû, ñka pi wà ñyɛ a cye taha u na mɛ.

⁴⁵ Ka Kileñaarebage sañcwənsigibii si nùr'a kàre Kile sáragawwuubii ñùñufeebii ná Farizhɛɛnbii yyére. Ka pire si pi yíbe: «Di k'à ta a jwo, ka yii i mpa maa u yaha yɛ?»

46 Ka pi i pi pyi: «Wuu sàha ñkwò a ñge nàñi jwumpe fiige lógo wuu ñiṅyigigil'e mē!»

47 Ka Farizhēnbii si pi pyi: «Yii mú à yiye yaha u à wurugo la?

48 Tá yii sàha ñkwò a lógo na wuu ñùṅufoonji wà ñiṅkin, lire ñye mē Farizhēnñi wà ñiṅkin à dá u na?

49 Mpii pi à dá u na ke, pire wà ñye a yaage cè MusaSaliyañi i mē, pi pun'à láña.»

50 Pi wà na mpyi wani, uru mēge mpyi Nikodemu. Uru u mpyi a shà Yesu yyére canṅka numpilage e. Ka uru si jwumpe lwó, maa jwo Farizhēnbil'á:

51 «Mà tâanna ná wuu Saliyañi i, wuu sù n-sù n-jà yoge kwòñ shin na, mà li ta wuu ñye a fyànha a lógo u ñwò na, lire ñye mē wuu ñye a u kapyiini cè mē.»

52 Ka pi i u pyi: «Lire e ke Galile kùluni shin mú u ñye mu la? Sà Kile Jwumpe Semēñi wíi, mu sù n-sù li ñya wani na Kile túnntunñi wà sí n-yíri Galile e mē.»

[
53 Pi à puru jwo ke, ka pi puni si yír'a caala mà kàre pi pyenyi i.

8

Pi à ceewe cú ná nàñi w'e

1 Ka Yesu si ñkàr'a sà dùgo Olivye cire ñaṅke na.

2 Kuru canṅa nùmpanṅa ñyèsòoge na, maa núr'a pa Kileñaarebage ntàani na. Shinṅyahara à pa bínni u taan, ka u u ntèen na pi kâlali.

3 Mà u yaha u u sùpyire kâlali, Kile Saliyañi cyelentiibii pìi ná Farizhēnbii pìl'à shà ná ceewe e u yyére, na u à ta a cú ná nàñi w'e jacwòre na. Pi à u yyéēñe Yesu taan, sùpyire shwòhòl'e,

4 maa jwo: «Wuu cyelentunji, ñge ceen'à ta a cú ná nàñi w'e u u jacwòre pyi.

5 Mà li ta Kile túnntunñiMusa s'à jwo Saliyañi i na uru ceenji shiṅ' à yal'a wà a bò ná kafaay'e. Naha mu s'à jwo ye?»

6 Kànhaña pi à cyán Yesu na ná ñke yibige e, bà pi si mpyi si u ta ñcú u yabilinji ñwòjwumpe kurugo mē. Nka Yesu à lyéele na sémenì ñiṅke na ná kampeeni i.

7 Ka pi i ñkwòro na u yíbili. Ka u u ñkwò a yír'a yyére maa pi pyi: «Ñge u ñye yii shwòhòl'e kapii baa ke, uru u fyànha a kafaaga lwó a tég'a u wà.»

8 Yesu à puru jwo ke, maa núr'a lyéele na sémenì ñiṅke na.

9 Mpii pi à pa ná ceenji i ke, pir'à Yesu ñwòjwumpe lógo ke, ka pi i wá na fwore ñiṅkin ñiṅkin, mà lwó nàṅkolyeebii na fo mà pa ñò kàntugo wuubii na. Yesu kanni u à kwòro wani ná ceenji i.

10 Yesu à pa òònké yîrig'a wíi, u òyε a sùpya òya ná ceenji i mε, maa jwo: «Ceewe, mpíi pí à mu la wwû ke, taa pí òyε ke? Wà òyε a jwo mu à yaa mu u bò mà?»

11 Ka ceenji si Yesu pyi: «Kafoonji, wà òyε a yire jwo mε.» Ka Yesu si jwo: «Òyε mii mú sî n-jwo mu à yaa mu u bò mε. Ta sî, òka ma hà núru lire kapiini fiige pyi mε.»]

Yesu u òyε Kile bèenmpe, mpe p'à pa òiyeyeni i ke

12 Lire kântugo Yesu à núr'a jwumpe lwó maa jwo sùpyir'á: «Mii u òyε òiyeyeni bèenmpe. Ngemu ká ntaha mii fye e ke, urufoo saha sî n-sîi òaare numpini i mε, òka urufoo sí n-pyi bèenmpe e mpe pu sí shîni òiòkwombaanji nò urufoo na ke.»

13 Ka Farizhεenbii si u pyi: «Mu yabilinji kanni u òyε na maye kyaa yu, mu jwump'à wuu pεn.»

14 Ka Yesu si pí pyi: «Mii yabilinji mée ká sí i na naye kyaa yu, sèenji mii na yu yíi á, òaha na yε mii à naye tayirige cè, maa na takarege cè. Yii sí pí ke, yii òyε a mii tayirige cè mε, yii mú òyε a mii takarege cè mε.»

15 Yii na mii karigii wíi mà tàanna ná sùpyire sònòònkanni i. Mii wi ke, mii òyε na sùpya kapyinji wíi lire pyinji kanni na mε.

16 Mii aha a sùpyire karigii kataampe cwóonre tēni ndemu i ke, mii maha lí pyi ná ntīinji i, òaha na yε mii kanni bà u maha mpyi mε, Tufoonji u à mii tun ke, uru maha mpyi ná mii i.

17 L'à sémε yii yabilimpíi Saliyanji i, na shiin shuunni òwójwumpe ká mpyi òiòkin kyaa na, lire lí òyε sèenji.

18 Mii yabilinji na naye kyaa yu, Tufoonji u à mii tun ke, uru mú na mii kyaa yu.»

19 Ka pí i Yesu pyi: «Taa mu tunji òyε ke?» Ka u u pí pyi: «Yii òyε a mii yabilinji cè mε, si nta òiyére mii Tunji na la? Yii n'a mpyi a mii cè, yii mpyi na sí mii Tunji cè mú.»

20 Yesu à mpe jwumpe puni jwo mà u yaha Kileòaarebage ntàani na u u kàlanji pyi Kile bùòyeyeni yaayi yalenje taan. Sùpya òyε a jà a u cû mε, òaha na yε u tèecûni mpyi na sàha òkwò a nò mε.

Yesu à uye cyêe

21 Ka Yesu si núr'a jwo: «Mii sí n-pa n-kàre, mii sí ká bú n-kàre, yii sí n-pa a mii caa. Òka yii sí n-kwû ná yii kapegigii tugure e. Cyage e mii kèεge ke, yii sî n-jà nò wani mε.»

22 U à puru jwo ke, ka Yahutuubii òiòufeebii si wá na yu piy'á: «Taha u sí uye bò maa òko na cyage e uru sí n-kàre ke, na wuu sî n-jà nò wani mε?»

23 Ka Yesu si pí pyi: «Yii à ta naha òke òiòke na, mii s'à yîri òiòyinji na. Naha òge òiyeyeni wuu pí òyε yii, òka mii òyε naha òiyeyeni wu mε.»

24 Lire na, mii à yi jwo yii á na yii sí n-kwû ná yii kapegigii tugure e. Yii aha mpyi yii nyε a dá li na na “Mii u nyε nge u nyε ke”^{*} mε, yii sí n-kwû ná yii kapegigii tugure e.»

25 Ka pi i Yesu pyi: «Jo u nyε mu lire sanni i yε?» Ka u u pi pyi: «Mii nyε ngemu ke, mii à fyânha a yire jwo yii á.

26 Karii niñyahagii na nyε mii u jwo yii á si yii cêεge yii kapyiñkii niñyahagil'e. Nje mii à lógo na tunvoon'á ke, yire mii na yu diñye sùpyire pun'á. Mii tunvoonji u nyε sèenjifoo.»

27 Pi nyε a mpyi a li cè na Yesu na yu Tufoonji Kile kyaa na mε.

28 Lire kurugo ka Yesu si yi jwo pi á: «Yii aha mpa Supyañi Jyañi yîrige niñyini na tēni ndemu i ke, yii sí n-ta n-cè na “Mii u nyε nge u nyε ke†.” Yii sí n-ta n-cè na mii nyε a s̄i na yaage pyi nay'á mε, nde na Tufoonji à mii kâla ke, lire kanni mii na mpyi.

29 S̄eε, mii tunvoonji nyε ná mii i, u nyε a mii yaha naye niñkin mε, ñaha na yε nde l'à b̄ε u á ke, lire mii maha mpyi t̄erigii puni i.»

30 Yesu à puru jwo ke, ka shinñyahara si dá u na.

Yesu à p̄ε Ibirayima na

31 Yahutuubii pi à dá Yesu na ke, ka u u jwo pir'á: «Yii aha mii ñw̄ojwumpe c̄u, s̄eεñi na yii à pyi mii cyelempyii.

32 Lire tēni i, yii sí s̄eεñi c̄ε, s̄eεñi mú sí yii yige bilere e.»

33 Ka Yahutuubii ñuñfueebii si u pyi: «Wuu na nyε Ibirayima t̄uluge shiin. Wuu nyε a s̄aa pyi a ñya wà biliwe mε, ka ñaha sí mu ta mu à jwo na wuu sí n-fworo bilere e yε?»

34 Ka Yesu si pi pyi: «S̄eεñi na mii sí n-s̄i yi jwo yii á, ngemu ká ñkw̄oro na kapegigii pyi ke, urufoo na nyε kapegigii biliwe.

35 Mà li ta biliñi nyε pyεnge ñkemu i ke, u nyε a s̄i na j̄in'a pyi kuru pyεnge shin mε, ñka pyεngefoo jyañi u à s̄i pyεnge shinñi yabiliñi.

36 Jyafoonji ká yii shw̄o kapegigii bilere na, lire e yii sí n-s̄i n-fworo t'e.

37 Mii à li cè na yii na nyε Ibirayima t̄uluge shiin, lire ná li wuuni mú i, yii na ñcaa si mii b̄o, ñaha na yε mii jwumpe nyε a tatεεnge ww̄u yii e mε.

38 Mii wi ke, karigii mii à ñya na Tuñi á ke, cyire mii na yu. Ncyii yii mú à lógo yii tuñ'á ke, cyire yii na mpyi.»

39 Ka pi i u pyi: «Wuu tuñi u nyε Ibirayima.» Ka Yesu si pi pyi: «Yii n'a mpyi s̄eεñi na Ibirayima pyii, karigii u mpyi na mpyi ke, yii mú mpyi na sí raa cyire pyi.

* 8:24 Kile à uye cȳεε Musa na, maa jwo na uru mege ku nyε: «Mii u nyε nge u nyε ke.» † 8:28 Kile à uye cȳεε Musa na, maa jwo na uru mege ku nyε: «Mii u nyε nge u nyε ke.»

40 Mà jwo yii pi à lire pyi ke, ka yii i wá na mii caa raa bùu na mii na sèenji yu yii á, bà mii à u lógo Kile á mε. Ibirayima sí jye a lire fiige pyi mà nya mε.

41 Yii tunji maha karigii jcyiimu pyi ke, cyire yii maha mpyi.» Ka pi i u pyi: «Wuu jye kàsəgə kùŋə pyi mε. Wuu Tunji na jye nin̄kin, Kile wi.»

42 Ka Yesu si pi pyi: «Kàm̄pyi sèe Kile u jye yii Tunji, mii kyaa mpyi na sí n-táan yii á, naha na ye mii à fworó Kile e, uru u à mii yaha a pa naha. Mii jye a pa nay'á mε, uru u à mii tun.

43 Naha na yii jye na mii jwumpe yyaha cini mà ye? Mii à li ta, yii la jye si pu lógo mε.

44 Sitaann̄ji u jye yii tunji, lire e l'à táan yii á, yii pi a u jyii wogigii pyi. Supyibon̄ə u jye u wi, fo mà lwó tasiige e, u sàha ntêl'a sèenji jwo a nya mε, naha na ye sèebili nin̄kin jye u funn̄ke e mε. U aha fini, u maha jwo a tàanna ná u funn̄ə sòn̄jore e, naha na ye kafinare jwufoo wi, kafinare tunji mú wi.

45 N̄ka mii wi ke, sèenji kanni mii na yu, lire kurugo yii jye a dá mii na mε.

46 Yii puni shwəhəl'e, joofo nin̄kin u sí n-jà li cyèe na mii à kapii pyi ye? Mii sí i sèenji yu yii á, ka yii i mpyi yii jye a dá mii na naha na mà ye?

47 Ngemu ká mpyi Kile wu ke, urufoo maha Kile jwumpe núru. Mu aha yii nya yii jye na pu núru mε, yii jye Kile wuu mε.»

48 Ka Yahutuubii j̄n̄jufeebii si Yesu pyi: «Wuu tànga na jye mà jwo mu na jye Samari shin kanni, jina na jye mu i.»

49 Ka Yesu si pi pyi: «Jina jye mii i mε. Sèenji na, mii na na Tunji p̄ere, yii sí jye na mii p̄ere mε.

50 Mii jye na na yabilin̄ji mp̄eenji caa mε, n̄ka wà u jye wani, uru u jye na mii mp̄eenji caa, uru u sí n-pa tange kan mii á.

51 Sèenji na mii sí n-si yi jwo yii á, ngemu ká mii jwumpe lógo maa jεε pu na ke, urufoo si n-si n-kwû mε.»

52 Ka Yahutuubii j̄n̄jufeebii si Yesu pyi: «Numε wuu à li cè sèenji na na jina na jye mu i. Ibirayima à kwû, Kile tún̄ntun̄mpii puni mú à kwû, ka mu u j̄en'a jwo na ngemu ká mu jwumpe lógo maa pu kurigii jaare ke, urufoo saha si n-kwû mε.

53 Mu à p̄e wuu tulyage Ibirayima na la? Ur'à kwû, Kile tún̄ntun̄mpii mú à kwû. Joofo mu na maye s̄on̄ji ye?»

54 Ka Yesu si pi pyi: «Mii n'a mpyi na naye p̄ere, mii mp̄eenji mpyi na si là jwə mε. N̄ka mii Tunji u na mii p̄ere. Yii à jwo na uru u jye yii Kilenji,

55 mà li ta, yii jye a u cè mε, mii s'à u cè. Mii n'a mpyi a jwo na mii jye a u cè mε, mii mpyi na sí n-pyi yii fiige kafiniviniwe. N̄ka mii à u cè, maa u jwumpe kurigii jaare.

56 L'à táan yii tulyage Ibirayima á mà mii canmpanjke nya. U à ku nya ke, ka u funjke si ntáan sèl'e.»

57 Ka Yahutuubii òñufeebii si Yesu pyi: «Ei! mu sàha yyee beeshuunni ná ke ta me, maa jwo mu à Ibirayima nya la?»

58 Ka Yesu si pi pyi: «Sèenji na mii sí n-sìi yi jwo yii á, mà Ibirayima ta u sàha si me “Mii u nyε.”»

59 Puru jwumpe kurugo, ka pi i kafaaya lwó si ntège Yesu wà‡, njka u à ñwòh'a fworò Kilejaarebage e mà kàre.

9

Yesu à fyinji wà cùunjo

1 Yesu nintoron' à fyinji wà nya, uru nàñi fyin wunji u à si.

2 Ka Yesu cyelemphyibii si u yíbe: «Wuu cyelentuñi, njaha k'à ñge nàñi fyin wunji pyi u à si ye? U kapegigii fyé wi laa, u sifeebii wogigii fyé?»

3 Ka Yesu si pi pyi: «U fyinnte ná u kapegigii ná u sifeebii wogigii nyε cyiye kur'e me, l'à pyi si Kile sífente cyêe.

4 Wuu à yaa wuu mii tunvoonji túnnture pyi canjke e, lire tènì ká ntòro wuu taan, numpilage sí n-wwò, báara saha sì n-jà n-pyi me.

5 Mà mii yaha naha ñnyenji i, mii u nyε ñnyenji bèenmpe.»

6 Yesu à puru jwo ke, maa ntilwòhe cyán ñnjke na mà tèg'a pworo fànbara, maa tire tèg'a fyinnañi nyiigii cwuugo,

7 maa yi jwo u á, na u sà u yyahe jyé Silowe ñcwòge e (Silowe ñwòhe ku nyε: «túnntunjo»). Ka fyinji si ñkàr'a sà ku jyé, ka u nyiigii si múgo, ka u u núru.

8 Nyε u tēēñjēebii ná mp̄ii pi mpyi maha u nintēēñji ñaa u u sùpyire ñáare ke, ka pire si piye yíbe: «Ei! Tá ñge nàñi bà wuu mpyi maha ñaa u à tēēn na ñáare me?»

9 Ka p̄i si jwo: «Uru wi» ka p̄i si jwo: «Uru bà me, u málwòro ti kannaa.» Ka nàñi yabilinji si mpa jwo: «Mii wi.»

10 Ka pi i u yíbe: «Di mu nyiigil' à pyi maa múgo ye?»

11 Ka u u jwo pi á: «Nàñi pi maha mpyi Yesu ke, uru u à pworo fànbara a tiri mii nyiigii na, maa jwo na mii i sà yyahe jyé Silowe ñcwòge e. Ka mii i ñkàr'a sà ku jyé. Mii à ku jyé ke, ka mii i ntíi na ñaa na ñcwúu.»

12 Ka pi i u yíbe: «Taa uru nàñi nyε ke?» Ka u u pi pyi: «Mii nyε a u takarega cè me.»

13 Nyε nàñi nyiigii cyi à múgo ke, ka pi i ñkàre ná u e Farizhēebii yyéere.

‡ 8:59 Mà tàanna ná Yahutuubii Saliyanji i, wà ká Kile mege kèege, urufoo mpyi maha yaa u wà ná kafaay'e.

14 Cann̄ke Yesu à pwoore fàn̄hara a tèg'a u n̄yigii tiri cyi i nta a múgo ke, kuru na mpyi Yahutuubiicann̄ɔ̄*.

15 Lire kurugo Farizh̄en̄bii mú à u yíbe n̄yigii múgun̄kanni na. Ka u u jwo pi á: «Pworo u à fàn̄hara a tiri mii n̄yigii na, ka mii i sà yyahe jyé maa ntíi na n̄aa.»

16 Ka Farizh̄en̄bii p̄i si jwo: «Nàn̄i u à fyin̄i cùun̄ɔ̄ ke, u si n-jà n-yíri Kile yyére m̄e, naha na ye u n̄ye a can̄ɔ̄n̄ke le dá e m̄e.» N̄ka p̄il'a jwo: «Kàm̄pyi u mpyi kapim̄pyi, u mpyi na si n-si n-jà n̄cyii kakyanhala karigii pyi m̄e.» Lire pyin̄kanni na, pi n̄ye a já a bê nin̄kin na m̄e.

17 Ka pi i núr'a n̄n̄i yíbe: «Mu wi ke, naha mu na sôn̄ni ma n̄yigii múgufoon̄i kyaa na ye?» Ka u u pi pyi: «Kile tún̄ntun̄ɔ̄ wí.»

18 N̄ka Yahutuubii n̄n̄ufeebii n̄ye a n̄en'a dá li na na u à si fyin, kàntugo ka u n̄yigii si nta a múgo m̄e. Lire e pi à u sifeebii yyere,

19 maa pi yíbe: «Sèe wi n̄ge n̄n̄i n̄ye yii jya la? Sèe u fyin wun̄i u à si la? U aha nta u à si fyin, di u à pyi marii n̄aa num̄e ye?»

20 Ka u sifeebii si jwo: «Wuu à li cè na wuu pyà wí, maa li cè wuu à u si fyin.

21 N̄ka bà u à pyi marii n̄aa num̄e m̄e, wuu n̄ye a cè m̄e. Wuu mú sí n̄ye a u n̄yigii múgufoon̄i cè m̄e. U saha n̄ye pyà m̄e, yii à yaa yii i u yíbe, u yabilin̄i sí yi jwo yii á.»

22 Nàn̄i sifeebil'à yire jwo Yahutuubii n̄n̄ufeebii yyaha fya-gare na. Pi mpyi a jwo a bê li na na n̄gemu ká jwo na Yesu u n̄ye Kile N̄in̄cw̄n̄r̄n̄i ke, pi sí urufoo k̄r̄ɔ̄ n-yige Kile Jwumpe kàlambage e†.

23 Lire na, u sifeebil'à jwo na u saha n̄ye pyà m̄e, pi u yíbe.

24 Ka Farizh̄en̄bii si núr'a n̄n̄i yyere, maa u pyi: «Sèen̄i jwo Kile yyahe taan, n̄n̄i u à mu n̄yigii múgo ke, wuu à u cè kapim̄pyi.»

25 Ka n̄n̄i si jwo: «U à pyi kapim̄pyi yo, u n̄ye a pyi kapim̄pyi mà yo, mii n̄ye a yire cè m̄e, n̄ka kani nin̄kin̄i mii à cè ke, lire li n̄ye mii mpyi fyin, n̄ka num̄e mii na n̄aa na n̄cw̄ú.»

26 Ka pi i núr'a u yíbe: «Naha u à pyi mu na ye? Di u à mu n̄yigii múg'a jwo ye?»

27 Ka n̄n̄i si pi pyi: «Mii à yi jwo yii á mà kw̄ɔ̄, n̄ka yii n̄ye a lógo mii n̄w̄ɔ̄ na m̄e, naha yyaha yii la n̄ye mii u núr'a jwo yii á ye? Taha yii la mú n̄ye si mpyi u cyelem̄pyii la?»

28 Ka pi i u cyahala, maa jwo: «Mu u n̄ye u cyelem̄pyan̄i, wuu sí na n̄ye Kile tún̄ntun̄niMusa cyelem̄pyii.

* 9:14 Yahutuubii Saliyan̄i n̄ye a mpyi a n̄e báaran̄i wà tufiige u a mpyi can̄ɔ̄n̄ke e m̄e, lire mpyi na fún pi á. Pi mpyi maha sôn̄ni na mà yan̄a cùun̄ɔ̄, lire na n̄ye mu à jwo urufol'à báara pyi. † 9:22 Pi aha wà k̄r̄ɔ̄ Kile Jwumpe kàlambage e, sùpyire san̄to mpyi maha urufoo wí mu à jwo u à kw̄ú, pi kuro sàha maha mpyi urufol'e m̄e.

29 Wuu à cè na Kile à jwo ná Musa e, nka nge nànjì wi ke, wuu bá nyé a u tayirige cè mε.»

30 Ka u u pi pyi: «Nde nyé kakyanhala de! Yii à jwo na yii nyé a u tayirige cè mε, u s'à mii nyiigii múgo.

31 Wuu pun'à cè na Kile nyé na núru kapimpyi á mε. Nge u na u père marii u nyii wogigii pyi ke, uru nwò na u maha núru.

32 Mà lwó dijnyé tasiige e, wuu sàha sàa lógo na sùpyanji u à si fyin ke, na wà à jà a uru nyiigii múgo mε.

33 Kàmpyi nge nànjì mpyi a fworò Kile e mε, u mpyi na sù n-jà yaaga pyi mε.»

34 Ka Farizhεenbii si jwo nànj'á: «Mu à si kapimpyi, tacεnne nyé mu i mε! Ka mu u nkwd a pa a wuu leni kure e la?» Maa u kòrò.

35 Nyé Yesu à pa lógo na pi à nànjì kòrò ke, maa sà u yíbe: «Mu à dá Supyanji Jyanji na la?»

36 Ka nànjì sí u yíbe: «Wuu cyelentuji, jofoo kyaa na mu nyé yé? Mii la nyé sí u cè si dá u na.»

37 Ka Yesu sí u pyi: «Uru mu à nya amε, u u yu ná mu i.»

38 Ka nànjì sí jwo: «Kafooji, mii à dá mu na» maa ninjùre sín Yesu taan.

39 Lire tènì i, ka Yesu sí jwo: «Mii à pa dijnyenji i si mpa sùpyire kapyiinjkii kataampe cwònrò, bà fyinmpii si mpyi s'a jaa, nyafeebii si mpyi fyinmii mε.»

40 Farizhεenbii pi mpyi wani maa puru lógo ke, ka pire si u pyi: «Mà tàanna ná mu jwuñkanni i, wuu mú na nyé fyinmii bε?»

41 Ka Yesu sí pi pyi: «Yii n'a mpyi fyinmii, yii kapegigii tugure mpyi na sí n-láha yii na, nka yii na sònnji na yii nyiigil'á múgo ke, lire e yii kapegigii tugure sí n-kwòro yii na.»

10

Yesu u nyé mpànahaji ninçenji

1 Nyé ka Yesu sí núr'a jwo: «Sèenji na mii sí n-sii yi jwo yii á, ngemu ká a ncaa si jyè mpàbage e, u sí nyé a jyè mpàbage nwòge e mε, maa dùgo kàsòge na a jyè ke, urufoo na nyé nànkawaa, maa mpyi nànkalyega. 2 Nka ngemu ká jyè mpàbage nwòge e ke, uru u nyé mpànahaji yabilinji.

3 Mpàbage kàanmucyafonji maha yîr'a ku múgo u á. Mpàabii maha u mejwuuni núru, u maha u yabilinji mpàabii yiri ninjkin ninjkin pi meyi na, maha yige ntàani na.

4 U aha u wuubii náha a yige ntàani na, u maha jaare pi yyaha na pi a sù ntaha u fye e, jaha na ye pi à tée u mejwuuni na a kwò.

5 Pi sí n-sii n-taha nàmpònnò fye e mε, pi bá sí raa fî u yyaha na, jaha na ye pi nyé a u mejwuuni cè mε.»

6 Yesu à nke bàtaage jwo pi á, nka pi nyé a ku nwòhe cè mε.

⁷ Nyε ka Yesu si núr'a pi pyi: «Sèenji na mii sí n-sii yi jwo yii á, mii u nyε mpàbage jwōge.

⁸ Mpii pi à pa mii yyaha na ke, pire puni na nyε nàŋkaalii, pi mú na nyε nàŋkalyeye, ŋka mpàabii nyε a lógo pi á mε.

⁹ Mii sí u nyε mpàbage jwōge. Ngemu ká jyè mii i ke, urufoo sí n-shwō. Uru sí raa jyè, s'a fwore u jεempe. Mii sí raa yalyire kaan urufol'á mú.

¹⁰ Nàŋkaanji kapani li nyε nàŋkaage ná boore ná kakyaare kanni. Ŋka mii wi ke, mii à pa si shìŋi niŋkwombaanji ná fεempe kan na mpàabil'á.

¹¹ Mii u nyε mpànahaji niŋcɛnɛni. Mpànahaji niŋcɛnɛni maha u múnaani kan bà u mpàabii si mpyi si shwō mε.

¹² Sàrampanahawa nyε mpàabii foo mε. U aha sige yaaga nya, u maha fê maa mpàabii yaha. Sige yaage maha pì cû, pi sanmpil'a sì jcaala.

¹³ Sàrampanahaji sí n-fê, jaha na ye wyéε u caa, u kuro nyε mpàabil'e mε.

¹⁴⁻¹⁵ Mii wi ke, mii u nyε mpànahaji niŋcɛnɛni. Bà Tufoonji Kile à mii cè, ka mii mú sí u cè mε, amuni mii à na mpàabii cè, mii mpàabii s'á mii cè mú. Mii sí na múnaani kan na mpàabii kurugo.

¹⁶ Mpàabii pì na nyε mii á, pi nyε ŋke mpàbage e mε*. Mii à yaa mii i pi nâha a pa, pi i mpa mii mejwuuni lógo. Lire e pi puni sí n-pa wà piye na mpyi mpàbaga niŋkin, mpànahawa niŋkin sí n-pyi pi jùŋo na.

¹⁷ Mu aha mii Tunji nya u à mii kyaa táan uy'á, lir'à ta mii sí na múnaani kan, si nùru li shwō.

¹⁸ Sùpya sì n-jà mii múnaani wwû mii i fànhe e mε. Mii sí li kan nay'á. Síŋi nyε mii á mà li kan, síŋi nyε mii á mà li shwō sahanji. Yire mii Tunji à jwo mii u pyi.»

¹⁹ Yesu jwōjwumpe mpe kurugo, Yahutuubii jwōmyahigil'à táa sahanji.

²⁰ Niŋyahara mpyi na ŋko: «Jína na nyε u e, sìcyere mú na nyε u e. Jaha kurugo yii à yyéε marii u jwumpe nùru ye?»

²¹ Ka pì si jwo: «Ei! mpe nyε jínacyan jwumō mε. Jínacyan sí n-jà fyinmii pyi pi a jaa la?»

Yesu à jwo uru u nyε Kile Jyanji

²² Nyε Yahutuubii Kile jaarebage kataanni li maha mpyi Zheruzalemu kànhe e yyee maha yyee ke, lir'à pa nō mà bê ná wyeere tènì i.

²³ Mà pi yaha lire kataanni na, ka Yesu si wá na jaare na mâre Kile jaarebage ntàani na, saanji Solomani ŋkubabwōhe jwōh'i.

* **10:16** Mpii pi nyε pi nyε Yahutuu mε, ná pi sí n-pa dá Yesu na ke, pire kyaa na Yesu nyε naha ŋke cyage e.

24 Ka Yahutuubii jùñufeebii pìi si mpa Yesu kwûulo maa u yíbe: «Naha tère e mu sí wuu yige numpini i ye? Kampyi mu u jnyε Kile Nijcwǎnrǎñi, yire fíninj'a jwo wuu á.»

25 Ka Yesu si pi pyi: «Mii à yi jwo yii á mà kwò, ñka yii jnyε a dá mii na mε. Karigii mii na mpyi na Tunji mege na ke, cyire maha mii kyaa yu.

26 Ñka lire ná li wuuni mú i, yii jnyε a dá mii na mε, ñaha na ye yii jnyε mii mpàabii pìi mε.

27 Mii mpàabii na mii mejwuuni núru, mii à pi cè, pi maha ntaha mii fye e mú.

28 Mii sí shìnjì ninjkwombaani kan pi á, pi nùmpañjke sì n-kèεge mε. Sùpya saha sì n-jà pi d̀iri n-shwǎ mii na mε.

29 Mii Tunji u à pi kan mii á ke, ur'à p̀eε dijnyεñi yaayi puni na. Wà mú sì n-jà pi d̀iri n-shwǎ Tufooni na mε.

30 Mii ná Tufooni na jnyε ninjkin.»

31 Yesu à puru jwo ke, ka Yahutuubii jùñufeebii si nùr'a kafaaya bìle si ntèεe u wà mbò.

32 Ka Yesu si pi pyi: «Kacεñkii nijyahagii mii à ta Tufooni á, maa cyire pyi yii jnyii na ke, cyire shwǎhǎl'e li ndi kurugo yii la jnyε si mii wà mbò ye?»

33 Ka pi i u pyi: «Mu kacεnni là kurugo bà mε, ñka mu Kile mεkεεge jwumpe kurugo. Mu shintiwe, ka mu u wá na maye pyi Kile.»

34 Ka Yesu si pi pyi: «Li jnyε a séme yii yabilimpìi Saliyani i na Kile à jwo “Yii na jnyε kileebii p̀i†” mà?»

35 Wuu s'à li cè na Kile Jwumpe Semεñi sì n-jà n-k̀εεñjε mε, Kile s'à jwumpe kan mpiimu á ke, u na pire yire “kileebii” p̀i.

36 Mii wi ke, Tufooni à mii cwǎnr'a tun naha dijnyεñi i. Mii à jwo na mii u jnyε Kile Jyani ke, ka yii i mpyi di mà jwo na mii na Kile mege k̀εεge ye?

37 Karigii mii à pyi ke, kampyi yii à li jnyε na cyire jnyε mii Tunji wogigii mε, yii àha ndá na jwumpe na mε.

38 Ñka yii aha nta yii à cè na mii à jnyii karigii pyi mà tàanna ná Kile jnyii wuuni i, yii méε ká mpyi yii jnyε a dá mii na mε, yii dá li na na cyire karigil'à fworo Kile e. Lire t̀eni i yii sí li cè na s̀εεñi na, mii ná Tufooni à sàa wwò.»

39 Lire t̀eni i, ka pi i nùr'a ỳiri s'a Yesu cwôre puru jwumpe kurugo, ñka u à shwǎ pi na.

40 Ka Yesu si nùr'a kàr'a sà nt̀εεn Zhurudεn banji k̀unjke na, cyage e Yuhana mpyi a fyànha na sùpyire batizeli ke.

41 Ka sùpyire nijyahara si shà u yyéε kuru cyage e. Marii ñko tiy'á: «Yuhana jnyε a kakyanhala karii pyi wuu á mε, ñka yaaga maha yaaga u à jwo ñge nàñi kyaa na ke, yire pun'à pyi s̀eε.»

† 10:34 Zaburu 82.6

42 Ka pi niyahara si dá Yesu na wani.

11

Lazari kwùnkanni

1-2 Betani kànhe e, sìjɛɛ taanre na mpyi wani: Mariyama ná Marita ná Lazari. Mariyamañi u mpyi a sìnmpe nùguntanga wumpe wu Kafoonji Yesu tooyi na, maa pu cwuugo ná u jùnjooore e ke, uru sìjɛɛñi Lazari mpyi na yà sèl'e.

3 Ka sìjɛɛbii pùcɛribii si wà tun u sà yi jwo Yesu á: «Kafoonji, mu cevoonji naha a pyi yampi.»

4 Yesu à tire tùnnture lógo ke, maa jwo: «Mpe yampe jye a pa si Lazari bò mɛ. Nka p'à pa si pèene taha Kile mɛge na, bà pèene si mpyi si ntaha Kile Jyañi na mú mɛ.»

5 Marita ná Mariyama ná Lazari, pire shiin taanrenji kyaa mpyi a táan Yesu á.

6 U à Lazari yampe kyaa lógo ke, maa ntèen wani kuru cyage e, mà canmpyaa shuunni pyi.

7 Lire kàntugo maa jwo u cyelempyiibil'á: «Yii a wá, wuu nùru wuu a si Zhude kùluni i.»

8 Ka u cyelempyiibii si jwo: «Cyelentuñi, li jye a mɔ mɛ, Zhude shiinbii la mpyi si mu wà mbò ná kafaayi i, ka mu u nùr'a jwo wuu a si wani la?»

9 Ka u u jwo: «Tá bènmpɛ jye canñke e mà lwó jyège na fo yàkɔñke na mɛ? Jye nge u na jaare canñke e ke, u uye burugumɔ jye a táan mɛ, jaha na ye dijyɛñi bènmpɛ na jye wani.

10 Nka sùpya ká a jaare numpini i, u uye burugumɔ jye a pen mɛ, jaha na ye bènmpɛ jye wani mɛ.»

11 Puru jwɔhɔ na, ka Yesu si pi pyi: «Wuu cevoonji Lazari à ηόω, mii sí n-sà u jè.»

12 Ka cyelempyiibii si jwo: «Kafoonji, kampyi ηοοmpe kanni pi, u sí n-yîri.»

13 Lazari kwùñi kyaa Yesu mpyi na yu, nka u cyelempyiibii mpyi na sɔññi na ηοοmpe yabilinji kyaa u na yu.

14 Ka Yesu si nùr'a yi fíniñ'a jwo pi á: «Lazari à kwû.

15 L'à pyi mii kàntugo na ke, l'à táan mii i, jaha na ye nde sí yii pyi yii i dá mii na. Numɛ yii a wá, wuu a sì u taan.»

16 Cyelempyañi mɛge ku jye Tomasi, ná pi maha u pyi: «Ñañi» ke, ka uru si jwo u shèɛfeebil'á: «Yii a wá, wuu a sí ná wuu cyelentuñi i, wuu u sà ηkwû ná u e.»

Yesu à Lazari buwuñi jè

17 Nyε Yesu à nɔ Bɛtani kànhe e, mà pi ta pi à Lazari le fannke e, canŋke sicyεεre woge e u à nɔ wani*.

18 Bɛtani ná Zheruzalɛmu kànhe laage nyε a mpyi a tɔɔn mε. Ku laage nyε a tɔro culumɛtirii taanre na mε.

19 Yahutuubii niŋyahamii mpyi a shà Marita ná Mariyama yyére mà sà fwù pyi, pi sɪŋɛɛŋi ŋkwùŋi na.

20 Marita à pa lógo na Yesu na ma, u s'à byanhara kànhe na ke, maa yîr'a sà u jùŋɔ bê, ka Mariyama si ntɛɛn bage e.

21 Marita à sà nɔ Yesu na ke, maa jwo: «Kafoonji, kàmpyi mu mpyi naha, mii sɪŋɛɛŋi mpyi na si n-kwù mε.

22 Nka mii à cè, cyage e wuu nyε amε ke, mu aha kyaa maha kyaa jáare Kile á ke, u sí lire pyi mu á.»

23 Ka Yesu si jwo: «Marita, mu sɪŋɛɛŋi sí jè n-fworo kwùŋi i!»

24 Ka Marita si jwo: «Mii à cè diŋyε canŋkwɔge kwùubii ká mpa a jèni, mii sɪŋɛɛŋi mú sí jè.»

25 Ka Yesu si jwo: «Mii u nyε kwùubii jèfoonji maa mpyi shìŋi niŋkwombaaniŋfoonji. Nɔgemu ká dá mii na ke, urufoo mée ká ŋkwù, u sí shìŋi niŋkwombaani ta.

26 Nɔgemu ká uru shìŋi ta maa dá mii na ke, urufoo saha si n-sii n-kwù mε. Marita, mu à dá lire na la?»

27 Ka u u jwo: «Ɔɔn Kafoonji, mii à dá li na na mu u nyε Kile Niŋcwɔnrɔŋi, Kile Jyanji, ŋge u mpyi a yaa u pa diŋyɛŋi i ke.»

28 Nyε Marita à puru jwo ke, maa núr'a kàre pyɛnge e, maa sà u sɪŋɛɛŋi Mariyama ŋwɔh'a yyere maa yi jwo u á: «Wuu cyelentuŋ'à pa, u à jwo mà shà.»

29 Mariyama à yire lógo ke, maa yîri fwɔfwɔ mà kàre Yesu yyére.

30 Lir'à Yesu ta u saha jyè kànhe e mε. Cyage e Marita à u bê a ta ke, wani u saha mpyi.

31 Yahutuubii pi mpyi na Mariyama fɔɔnŋi bage e ke, pir'à u nya u à pâl'a fworo ke, maa yîr'a taha u fye e mú, pi mpyi na sɔnŋi na u à kàre fannke na zà a mεε súu.

32 Mariyama à sà nɔ Yesu na ke, maa jcwɔ u fere e, maa jwo: «Kafoonji, kàmpyi mu mpyi naha, mii sɪŋɛɛŋi mpyi na si n-kwù mε.»

33 Yesu à Mariyama nya u u mεε súu, Yahutuubii pi mpyi wani kuru cyage e ke, maa pire nya pi i mεε súu mú ke, ka u lùuni si yîri, ka u u yyahe tanha,

34 maa pi yîbe: «Taa yii à Lazari buwuŋi yaha ke?» Ka pi i jwo: «Kafoonji, pa ku cyage wíi.»

35 Ka Yesu si mεε sú.

36 Yahutuubii pi à Yesu mεεsuwuŋi nya ke, ka pire si jwo: «Yii wíi, ŋge nàŋi kyaa mpyi a táan u á dε!»

* **11:17** Yahutuubii cyelentiibii mpyi maha sɔnŋi na sùpyanji ká ŋkwù, u múnaani maha ntɛɛn u taan maha canmpyaa taanre pyi; cyire kántugo urufoo nyε na jin'a yîri sahanji mε.

37 Ka pìi si jwo: «Uru u à fyin nànjì jnyiiigii múgo, u mpyi na sì n-jà Lazari sige kwùnjì na mà?»

38 Puru jwumpe saha à Yesu lùuni yîrige sèe sèl'e. Nyε pi à sà nɔ fannke na, kur'à pyi kafawyige, maa kafaaga tég'a ku tò.

39 Ka Yesu si pi pyi: «Yii kafaage láha fannke jwɔge na.» Bunji sɔ̀ɛɛnjì Marita mpyi wani, ka uru si Yesu pyi: «Kafoonji, mu sí u nùge ta ku u fwore, u canmpyaa sicyεεre cyi nyε ninjaa fannke e.»

40 Ka Yesu si u pyi: «Mii nyε a yi jwo mu á na mu aha dá mii na na mu sí Kile sífente nya mà?»

41 Ka pi i kafaage láha fannke jwɔge na. Ka Yesu si jùnjke dùrugo nɔ̀nyinjì i, maa jwo: «Tufoonji, mii fwù nyε mu na, jaha na yε mu à mii jarege shwɔ.

42 Mii wi ke, mii à cè na mu maha jεεge mii jareyi puni i, nka mii na yu amε, bà sùpyire puni ti naha a mii kwùulo ke, tire si mpyi si dá li na na mu u à mii tun mε.»

43 U à puru jwo ke, maa jwo fànha na: «Lazari, yîr'a fworo naha!»

44 Ka u u ntíl'a fworo fannke e, u tooyi ná u cyeyi mpyi a pwɔ, u yyahe s'à tò ná vàanyni i, ka Yesu si pi pyi pi yire puni sànhana a láha u na, pi i u yaha u a sì.

Pi à vùnnɔ̀ pwɔ Yesu na, si u bò

(Macwo 26.1-5; Marika 14.1-2; Luka 22.1-2)

45 Yahutuubii pi mpyi a kàre Mariyama yyére, maa Yesu kapyiinjkii nya ke, pi nɔ̀nyahara à dá u na.

46 Nka pire píl'à kàr'a sà Yesu kapyiinjkii kyaa jwo Farizhεenbil'á.

47 Nyε ka Kile sáragawwuubii jùnjufeebii ná Farizhεenbii si piye nya, maa wwɔ̀ a jwo ná yukyaala kurunke e Yesu kakyanhala karigii kyaa na. Pi mpyi na piye yíbili: «Nge nànj'á kakyanhala kariii nɔ̀nyahagii pyi! Jaha wuu sí n-pyi yε?»

48 Wuu aha u yaha u u jcyii karigii pyi, sùpyire puni sí n-dá u na. Lire e ke Jɔ̀mɔ̀ shiinbii sí n-pa wuu Kilejaarebage jya, si wuu shinji puni bò.»

49 Wà na mpyi pi e, pi maha uru pyi Kayifu. Uru u mpyi Kile sáragawwuubii jùnjufembwɔ̀he lire yyeeni. Ka uru si pi pyi: «Yii nyε a yaage cè mε!

50 Yii nyε a cè shin ninjin u kwù kìnì puni kurugo, lir'à pwɔ̀rɔ̀ kìnì sùpyire puni ti kèεge mà?»

51 Nyε Kayifu mpyi a puru jwumpe yige uye e mε. Bà u mpyi sáragawwuubii jùnjufembwɔ̀he lire yyeeni mε, lire kurugo Kile à puru jwumpe le u jwɔ̀ge e, u jwo na Yesu à yaa u kwù Izirayeli kìnì sùpyire cyaga.

⁵² Nka Izirayeli sùpyire kanni kurugo bà u sí n-kwû mε. Kile pyìbii pi nyε dijyε yyaha kurugo ke, u à yaa u kwû si pire puni wà piye na, si mpyi ninjin.

⁵³ Kuru canjke, Yahutuubii jùnjufeebil'à bê li na na Yesu à yaa u bò.

⁵⁴ Ka Yesu si láha uye jcyèenji na sùpyir'á. Maa yîri wani mà kàre kànhe kà na síwage taan, kuru mege nyε Efirayimu, mà sà tère pyi wani ná u cyelempyiibil'e.

⁵⁵ Nyε Yahutuubii bilerenkwonji kataanni mpyi a byanhara, ka shinnyahara si yîri cyeyi yabere e mà pa Zheruzalemu kànhe e mà kataanni ta li sàha nε mε, si mpa piye fíninjε Kile yyahe taan.

⁵⁶ Pi mpyi na Yesu caa, maa nkàre Kileñaarebage ntàani na. Maa wá na piye yíbili: «Di ku nyε yε? Lire e ke u si n-pa kataanni na mà?»

⁵⁷ Lir'à Kile sáragawwuubii jùnjufeebii ná Farizhεenbii ta pi à yi jwo sùpyir'á mà kwò na shin maha shin ká Yesu saha cε ke, urufoo u sà yi jwo pir'á, bà pire si mpyi si u ta jcwû mε.

12

Mariyama à Yesu tooyi tìri ná sìnme nùguntan wum'i

¹ Yahutuubiibilerenkwonji kataanni mpyi a byanhara, ku sanja mpyi canmpyaa baani. Ka Yesu si núr'a kàre Betani kànhe e. Lazari u mpyi a jè a yige kwùnjì i ke, uru na mpyi kuru kànhe e.

² Ka pi i yal'a shwòhò Yesu á kuru kànhe na, Marita u mpyi na tire yalyire karigii cwòonre. Lazari mú na mpyi ná Yesu i talyige e.

³ Mà pi yaha pi i lyí, Mariyama à sìnme nùguntan wumò longara wumò* bwuu wu Yesu tooyi na, maa u jùnjjoore tèg'a yi cwuugo. Ka sìnme nùge si bage funjke puni jî.

⁴ Yesu cyelempyanji mege ku nyε Zhudasi Isikariyoti, nge u mpyi na sí n-pa Yesu le cye e ke, ka uru si jwo:

⁵ «Naha na mpe sìnme nyε a pére maa pu wyérenji kan fònjfeebil'á mà yε? Pu lwòore mpyi na sí n-jà shin ninjin yyee ninjin báara sàra kwò.»

⁶ Zhudasi mpyi a puru jwumpe jwo fònjfeebii kurugo mε, u na mpyi nàjkaawa, uru u mpyi na wyérenji bégeli, u mpyi maha wyérenji lwúu.

⁷ Ka Yesu si jwo: «Láha ceenji na! Mii canntonjke kurugo u à nde pyi.

⁸ Fònjfeebii nyε naha ná yii e tèrigii puni i, mii sí sì n-pyi ná yii e tèrigii puni i mà dε!»

* 12:3 Puru sìnme mpyi a ta cige njgemu i ke, kuru mege mpyi: «naridi».

Sáragawwuubii jùnjufeebil'à jwo pire sí Lazari bò

⁹ Nyε Yahutuubil'à lógo na Yesu na nyε Betani kànhe e ke, ka pi nijyahamii si nkàre wani. Pi nyε a mpyi a kàre Yesu yabilinjì kanni nyanjì kurugo mε, nka Lazari u à jè a yige kwùnjì i ke, si uru nya mú.

¹⁰ Kile sáragawwuubii jùnjufeebil'à puru lógo ke, maa jwo: «Kampyi lire li, wuu sí Lazari bò»

¹¹ Jaha na yε Lazari kurugo Yahutuubii nijyahamii mpyi na dániyanjì pyi Yesu na, marii fwore pire jwòh'i.

Saannjì Yesu à jyè Zheruzalεmu kànhe e

(Macwo 21.1-11; Marika 1.1-11; Luka 19. 28-40)

¹² Nyε kuru canjke nùmpañja na, shinjyahara na mpyi Zheruzalεmu kànhe e Yahutuubii bilereñkwoñjì kataann'á, pi à lógo na Yesu na wá kuro na.

¹³ Ka pi i sháhanjkeñyi kyεεεε maa fworo na Yesu bêni. Pi mpyi na nko fànha na:

«Yabwòhe!

Ngemu u nyε na ma Kafoonjì Kile mεge na ke,

Kile u jwó le u á!

Izirayeli saannjì wi†.»

¹⁴ Yesu à dùfaanñjaaga ta a dùg'a tèn, mu à jwo bà l'à séme Kile Jwumpe Semεñjì i na:

¹⁵ «Siyon kànhe pyiibii, yii àha raa fyáge mε!

Yii wíi, yii saannjì na ma,

u à tèn dùfaanñjaaga‡ jwun'is.»

¹⁶ Cyelepypiibii nyε a mpyi a pu yyaha cè lire tèni i mε, nka Yesu à pa jè a fworo kwùnjì i, mà jyè Kile pèente e ke, lire kani li mpyi a séme u kyaa na ke, ka pi funjyi si nta a cwo lire na, maa li nya na l'à tóro li jwunjkanni na.

¹⁷ Nyε sùpyire ti mpyi ná Yesu i, Lazari buwuñjì tajεñjke e fannjke na ke, tire mpyi na lire kani yyaha yu.

¹⁸ Lire kakyanhani Yesu à pyi ke, lire kyaa sùpyir'à lógo maa fwor'a kàr'a sà u jùnjò bē.

¹⁹ Farizhεεnbil'à lire nya ke, maa wá na yu piy'á: «Yii yabilimpìi nyii wà u na ke! Ali yafyin, wuu sì n-jà li pyi nge nànjì na mε, jaha na yε dijnyε pun'à taha u fye e.»

Nùmpañjke ná pèente tanjkanni

²⁰ Kataanni tèni i, mpìi pi mpyi a pa Zheruzalεmu i mpa Kile jáare ke, Girekiibii pìi na mpyi pire shwòh'è.

²¹ Ka pire Girekiibii pìi sí yîr'a nò Filipi na, nge u mpyi na yîri Betisayida kànhe e, Galile kùluni i ke, maa jwo: «Wuu na mu jáare, wuu la nyε si Yesu nya.»

† 12:13 Zaburu 118.25, 26 ‡ 12:15 Saanwa ká dùgo dùfaanñja na, lire li mpyi

yyejinjke ná maye ntirigenjì sañcyεenni. § 12:15 Zakari 9.9

22 Ka Filipi si ñkàr'a sà yi jwo Andire á, ka pi mú shuunni si yîr'a kàre Yesu yyére, mà sà yi jwo.

23 Ka Yesu si pi pyi: «Tèn'à nò numε, Supyañi Jyañi u jyè u pèente e.»

24 Maa núr'a jwo: «Sèenji na mii sí n-sì yi jwo yii á, sùmabilini ká mpyi li nyε a jyè ñiñke e maa fwónhε me, li maha ñkwôro liye ñiñkin, ñka l'aha jyè ñiñke e maa fyîn a fworó, li maha yasεε ñiñyahara pyi.

25 Ngemu la ká mpyi si u ñiñjaañi yaa ñwó ke, urufoo sí nùmpañja ta me, ñka ñgemu ká kàntugo wà u ñiñjaañ'á ke, urufoo sí nùmpañja ta.

26 Shin maha shin la ká mpyi s'a báare mii á ke, u à yaa u taha mii fye e. Cyage e mii nyε ke, mii báarapyiñi sí n-pyi wani mú. Ngemu ká a báare mii á ke, Tufoonji sí urufoo pèe.»

Yesu à u kwùñi kyaa jwo

27 Ka Yesu si núr'a jwo: «Numε, mii funñk'à pεn, tá mii nyε a yaa mii u Tufoonji ñáare u na shwó nde tēni yyefuge na me? Ñka mii à pa diñyεñi i nde tēni yyefuge mεε na.

28 Tufoonji, ma mεge mpèenji cyèe.» Ka meñwu u si yîri ñiñyiñi na: «Mii à ku pèe mà kwó, ñka mii sí ku pèe sahañki.»

29 Sùpyire ti mpyi wani kuru cyage e, maa lire meñwuuni lógo ke, ka pì si jwo: «Kilen'á tîn.» Ka pì si jwo: «Kile mèlεkenji wà u à jwo ná u e.»

30 Ka Yesu si pi pyi: «Nde meñwuuni nyε a fworó ñiñyiñi na mii kurugo me, yii kurugo l'á fworó.

31 Numε Kile sí yoge kwón diñyε sùpyire na, si ñge diñyεñi ñùñufoonji kòrò ñjîrige u ñùñufente na.

32 Mii aha bú yîri ñiñke na mà dùgo ñiñyiñi na, mii sí sùpyire puni yyaha kèenñe naye yyére.»

33 Yesu mpyi na sí n-kwú pyiñkanni ndemu na ke, lire u mpyi a jwo a cyèe sùpyire na amε.

34 Ka sùpyire si u pyi: «L'à séme Kile Jwumpe Semεñi i na “Kile Ñiñcwónrōñi si n-sì n-kwú me.” Ñka mu à jwo na Supyañi Jyañi à yaa u lwó a yîrige ñiñyiñi na. Lire tēni i ke, jo u nyε Supyañi Jyañi ye?»

35 Ka Yesu si pi pyi: «Bèenmpε saha nyε yii shwóhól'e, pu si mō sahañki me, yii a ñaare pu na, bà numpini si mpyi l'áha bú mpâa yii e me, numpini ñaarafoonji nyε a u tashage cè me.

36 Bèenmpε na nyε yii shwóhól'e numε, ñge u à puru bèenmpε kan ke, yii dá uru na, bà yii si mpyi si mpyi puru bèenmpε e me.»

Yesu à puru jwo ke, maa yîri pi taan ma kàre cyage kabεr'e, maa sà ñwóhó wani.

Yahutuubii ñùñufēebii nyε a dá Yesu na me

³⁷ Yesu mén'à kakyanhala kariii nijyahagii pyi sùpyire nyii na ke, lire nyε a pi pyi pi à dá u na mε.

³⁸ Lir'à pyi ke, Kile túnntunji Ezayi à jwumpe mpemu jwo tèecyiini i ke, pur'à fûnᵅ na:

«Kafoonji Kile, jofoo u à dá wuu jwumpe na yε?

Jofoo na Kafoonji Kile à u sífente cyêe yε*?»

³⁹ Nde li mpyi a pi pyi pi si n-jà n-dá mε, Ezayi à lire yyaha jwo. U à jwo:

⁴⁰ «Kile à pi pyi fyinmii,

maa pi funnyi tò,

ᵅaha na yε nde pi la nyε si zii vyìnnε ke,

lire li nyε nyᵅnyaani

ná karigii yyahe ᵅcèᵅi

ná pi mpaᵅi mii Kile yyéε si ticumpe ta†.»

⁴¹ Ezayi mpyi a Yesu pèente nyε, maa u kyaa jwo, lire kurugo u mpyi a puru jwumpe jwo.

⁴² Nka puru jwumpe ná pu wuuni mú i, Yahutuubii ᵅùᵅufeebii nijyahamil'à dá Yesu na, ᵅka Farizhεεnbii yyaha fyagare kurugo, pi nyε a ᵅεn'a yi jwo a yige mε, pi àha bú ᵅkwò pi kòre ᵅjige Kile Jwumpe kàlambage e mε.

⁴³ Sùpyire t'a Yahutuubii ᵅùᵅufeebii pèε, lir'à táan pi á mà tòro Kile u a pi pèε.

Yesu jwumpe ná Tufoonji wumpe nyε ninᵅin

⁴⁴ Canᵅka Yesu à jwo fànha na: «ᵅgemu ká dá mii na ke, urufoo nyε a dá mii kanni na mε, urufoo mú à dá mii tunvoonji na.

⁴⁵ Ngemu ká mii nyε ke, urufoo mú à mii tunvoonji nyε.

⁴⁶ Mii wi ke, mii à pa ᵅge diᵅyεᵅi i si mpyi bèεnme, bà shin maha shin u à dá mii na ke, urufoo kà núru ᵅaare numpini i mε.

⁴⁷ Ngemu ká mii jwumpe lógo, u sí nyε na pu kurigii ᵅaare mε, mii bà u sí yoge kwòn urufoo na mε. Mii nyε a pa si mpa yoge kwòn diᵅyεᵅi na mε, mii à pa si mpa u shwò.

⁴⁸ Ngemu ká mii ná na jwumpe cyé ke, yoge sí n-kwòn urufoo na. Mii jwumpe niᵅjwumpe pu sí yoge kwòn urufoo na diᵅyεᵅi canᵅkwóge.

⁴⁹ Mii nyε a jwo naye ᵅùᵅò kurugo mε, mii Tuᵅi u à mii tun ke, uru u à mii jwumpe niᵅjwumpe puni cyêe mii na.

⁵⁰ Mii mú s'à cè na puru jwumpe pu maha shèᵅi niᵅkwombaanji kaan sùpyaᵅ'á. Tufoonji à yi jwo mii á jwuᵅkanni ndemu na ke, amuni mii à yi taha yii á.»

13

Yesu à u cyelemᵅyibii tooyi jyé

* 12:38 Ezayi 53.1 † 12:40 Ezayi 6.10

¹ Yahutuubiibilereŋkwoŋi kataanni mpyi a nɔ a kwò, Yesu mpyi a cè na uru tèefworon'à nɔ ŋge diŋyeni i s'a ŋkèege u Tuŋi Kile yyére. Nyɛ ka u u u tàange tɛgɛɛ baa woge cyêe u diŋyeni tàanɲɛbii na.

² Yesu ná u cyelempyiibii mpyi na numpilaga lyige lyí, lir'à Sitaanniŋi ta u à sònŋɔre le Simɔ Isikariyoti jyaŋi Zhudasi i u u Yesu le cye e.

³ Yesu mpyi a cè na Tufooni à sífente puni le uru cye e, maa jɔcè mú na ur'à fworɔ Kile e, na uru sí núru n-kàre Kile yyére.

⁴ Ka u u yíri talyige e, maa u vaaŋtinmbwòhe wwû mà yaha, maa vaaŋke kà lwó mà tɛg'a uye bínni*.

⁵ Maa lwòhe kà le yaage k'e mà tɛge na u cyelempyiibii puni niŋkin niŋkinŋi tooyi jyíi, maa yi cwuuge ná vaaŋke e.

⁶ U à pa nɔ Simɔ Pyeri na ke, ka uru la si mpyi si jɔcyé, maa jwo: «Kafooni, mu yabiliŋi u sí mii tooyi jyé la?»

⁷ Ka Yesu si u pyi: «Nde mii na mpyi ke, mu si n-jà lire jwòhe cè numɛ mɛ, fo kàntugo yyére.»

⁸ Ka Pyeri si jwo: «Ōnhò! Mu si n-sìi mii tooyi jyé mɛ.» Ka Yesu si jwo: «Mii aha mpyi mii jɔye a mu tooyi jyé mɛ, mii ná mu kawwoo saha jɔye mɛ.» ⁹ Ka Simɔ Pyeri si jwo: «Kafooni, l'aha mpyi amuni, ma hà na tooyi kanni jyé mɛ, mii cyeyi ná jùŋke mú jyé.»

¹⁰ Ka Yesu si jwo: «Ŋgemu u à wùl'a cwó ke, urufoo tɛgeni li jɔye mà tooyi jyé. Nyɛ yii s'à fíniŋe, ŋka yii puni bà mɛ.»

¹¹ Yesu mpyi a cè na wà sí uru le cye e, u bá mpyi a urufoo cè, lire na u à jwo pi puni jɔye a fíniŋe mɛ.

¹² Yesu à pi tooyi jyé a kwò ke, maa u vaaŋtinŋke le maa ntèen talyige e maa pi yíbe: «Nde mii à pyi yii na numɛ ke, yii à lire jwòhe cè la?»

¹³ Yii maha mii yiri “Cyelentuŋi” ná “Kafooni.” Yii tànga na jɔye, mii u jɔye ure.

¹⁴ Nyɛ mii u jɔye yii Kafooni ná Cyelentuŋi ke, mii à yii tooyi jyé, kuru cyage e yii mú à yaa yii a yiye tooyi jyíi.

¹⁵ Mii à nde pyi a cyêe yii na, bà mii à li pyi mɛ, yii mú s'à li pyi ná yiye e.

¹⁶ Sèenŋi na mii sí n-sìi yi jwo yii á, báarapyiŋi si n-jà n-pêe u jùŋufooni na mɛ, tùntunŋi mú si n-jà n-pêe u tunvooni na mɛ.

¹⁷ Numɛ, yii à jɔyii karigii cè, yii aha jɛɛ na ntùuli cyi jwunŋanni na, yii wuuni sí jwò.

¹⁸ Yii puni kyaa na bà mii jɔye mɛ, mpíi mii à cwònrɔ ke, mii à pire cè. Ŋka Kile Jwumpe Semɛŋi à mpemu jwo ke, p'à yaa pu fùŋɔ. L'à séme

* **13:4** Yire vaaŋyi ná yi leŋkanni Yesu mpyi a le ke, bilibii pi mpyi maha mpyi amuni, bilibii báara u mpyi tooyi jɔyini mú.

“Mii lyìḡeḡeḡe' à mii tḡḡe lwó†.”

¹⁹ Mii na puru yu yii á numε, si yaa ná li tḡeḡyini i l' à nḡ, l'aha bú nḡ, bà yii si mpyi si ḡcè na “Mii u ḡye ḡge u ḡye ke‡.”

²⁰ Sèḡḡi na mii sí n-sii yi jwo yii á, ḡgemu ká ḡeḡ mii tḡntunḡi na ke, urufol' à ḡeḡ mii na, ḡgemu sí ká ḡeḡ mii na ke, urufol' à ḡeḡ mii tunvoḡḡi na mú.»

Yesu à jwo na Zhudasi sí uru le cye e

(Macwo 26.20-25; Marika 14.17-21; Luka 22.21-23)

²¹ ḡye Yesu à puru jwumpe jwo ke, ka u funḡke si mḡeḡ sèl'e. Ka u u pu fīnīḡ'a jwo pi á: «Sèḡḡi na mii sí n-sii yi jwo yii á, shin niḡkin na naha yii shwḡhḡl'e, ḡge u sí n-pa mii le cye e ke.»

²² U à puru jwo ke, ka cyelempyiibii si wá na piye wíi, shinḡi kyaa na Yesu ḡye ke, pi ḡye a cè mε.

²³ Yesu cyelempyaḡi kyaa li mpyi a táan u á sèl'e ke, uru u mpyi a tḡeḡn u taan talyige e.

²⁴ Ka Simḡ Pyeri si cyεge yīrige u á, na u Yesu yíbe shinḡi kyaa na u ḡye ke.

²⁵ Ka uru cyelempyaḡi si fḡeḡ Yesu kāmpanḡke na, maa u yíbe: «Kafoḡḡi, joofo kyaa na mu ḡye ye?»

²⁶ Ka Yesu si u pyi: «Mii sí ḡke bwúurukwḡḡe fyinmε. Mii aha ku kan ḡgemu á ke, urufoo kyaa li. Amuni u à bwúuruḡi lwó, maa u kan Simḡ Isikariyoti jyaḡi Zhudasi á.»

²⁷ Cyage e bwúuruḡi' à kan Zhudasi á ke, ka Sitaanniḡi si ntíl'a jye u e. Ka Yesu si u pyi: «Nde mu la ḡye si mpyi ke, li pyi fwḡfwḡ.»

²⁸ ḡka Yesu lyìḡeḡeḡeḡi wá mpyi a mpe jwumpe ḡwḡhḡ cè mε.

²⁹ Zhudasi u mpyi na wyéḡeḡi bégeli ke, ka pii si wá na sḡḡḡi na Yesu à u tun u sà kataanni yaayi yà shwḡ, lire ḡye mε u sà fḡḡḡfeebii pii kan§.

³⁰ Zhudasi à bwúurukwḡḡeḡe shwḡ a lyí cyage ḡkemu i ke, maa ntíl'a funḡke wyèḡeḡi' a fwooro. Numpilage mpyi a wwḡ a kwḡ.

Yesu à to nivḡḡḡ kan u cyelempyiibil' á

³¹ ḡye Zhudasi Isikariyoti à fwooro ke, ka Yesu si jwo u cyelempyiibil' á: «Supyaḡi Jyaḡi sí u pèente ta numε, Kile pèente sí raa jaa u e.

³² Lire ká mpyi, li saha sì mḡ mε, Kile sí u sífente kan Supyaḡi Jyaḡi á pi ḡḡwḡḡi funḡke e.

³³ Mii pyiibii, mii saha sì mḡ ná yii e mε. Yii sí raa mii caa, ḡje mii à jwo Yahutuubii ḡḡḡfeebil' á ke, mii sí yire jwo yii á numε mú, cyage e mii na ḡkḡeḡe ke, yii sì n-jà nḡ wani mε.

† 13:18 Zaburu 41.10 ‡ 13:19 Kile à uye cyéé Musa na, maa jwo na uru mεge

ku ḡye: «Mii u ḡye ḡge u ḡye ke.» § 13:29 Bilerenḡkwoḡi kataanni i, Kilejaarebage ḡwḡyi mpyi maha múḡ'a yaha. Lire pyiḡkanni na, fḡḡḡfeebii mpyi maha sa ntḡeḡ wani, sḡpyir' a sì wá na si na yaayi kaan pi á.

³⁴ Lire kurugo mii sí to nivɔnhɔ kan yii á. Yii yiye kyaa táan yiy'á. Bà yii kyal'à táan mii á mɛ, yii yiye kyaa táan yiy'á lire pyiŋkanni na.

³⁵ Tàange ká mpyi yii shwɔhɔl'e, lire e sùpyire puni sí n-cè na yii nyɛ mii cyelempyii.»

*Yesu à jwo na Pyɛri sí n-pa jwo na u nyɛ a uru cè mɛ
(Macwo 26.31-35; Marika 14.27-31; Luka 22.31-34)*

³⁶ Ka Simɔ Pyɛri si Yesu yíbe: «Kafoonji, lire tɛni i ke, taa mu kɛɛge ke?» Ka Yesu si u pyi: «Mu sí n-jà n-pa mii fye e numɛ mɛ, kàntugo yyére, mu sí n-ta n-pa mii fye e.»

³⁷ Ka Pyɛri si núr'a u pyi: «Kafoonji, naha kurugo mii sí n-jà n-pa mu fye e numɛ mà ye? Mii à tɛn li tɛn'l'e si na múnaani kan mu kurugo.»

³⁸ Ka Yesu si u pyi: «Sèe la? Mu sí nyɛ ma múnaani kan mii kurugo la? Sèɛni na mii sí n-si yi jwo mu á, ŋkùpecyiini sí mu ta mu à jwo a nɔ tooyo taanre na na mu nyɛ a mii cè mɛ.»

14

Yesu à jwo na uru u nyɛ kuni l'à kàre Kile yyére ke

¹ Lire kàntugo Yesu à jwo u cyelempyibil'á: «Yii àha kyaa tɛge yiye funɔ pɛn mɛ. Yii dá Kile na, yii dá mii na mú.

² Mii Tuɔi pyenge e, tatɛnge na nyɛ wani sèl'e, kàmpyi lire bà mɛ, mii mpyi na sí nyɛ n-jwo na mii sí tatɛnge bégele n-yaha yii yyaha na mɛ.

³ Mii aha cyage bégel'a kwɔ, mii sí núru n-pa yii fye e, si yii lwɔ si ŋkàre cyage e mii sí n-pyi ke.

⁴ Cyage e mii na ŋkɛge ke, yii à lire kuni cè a kwɔ.»

⁵ Ka Tomasi si Yesu pyi: «Kafoonji, wuu bá nyɛ a mu tashage cè mɛ, di wuu sí n-pyi si kuni cè ye?»

⁶ Ka Yesu si u pyi: «Mii u nyɛ kuni, mii u nyɛ ná sèɛni i, mii u nyɛ shɔni niŋkwombaanjfooɔni. Sùpya sí n-jà nɔ Tufoonji yyére ná urufoo nyɛ a tòro mii yyére mɛ.

⁷ Kàmpyi yii mpyi a mii cè, yii mpyi na sí mii Tuɔi cè mú. Numɛ yii à u cè, yii à u nya mú.»

⁸ Ka Filipi si jwo: «Kafoonji, Tufoonji cyêe wuu na, lire kanni sí wuu tìn.»

⁹ Ka Yesu si u pyi: «Filipi, niɔjaa kyaa bà l'à mii ná yii yaha siɔcyan mɛ, mu sí sàha ŋkwɔ a mii cè mà? Shinɔi u à mii nya ke, urufol'à Tufoonji nya mú. Ka mu u núr'a jà a jwo na mii u Tufoonji cyêe yii na la?

¹⁰ Lire tɛni i ke, mu nyɛ a dá li na na mii ná Tufoonji à sàa wwɔ mà? Mpe mii na yu yii á ke, mii nyɛ na pu yige naye e mɛ. Mii ná Tufoonji u à wwɔ, ka u u wá na u karigii pyi mii cye kurugo.

11 Yii dá na jwumpe na na mii ná Tufooni a sàa wwò. Mii jwumpe ká mpyi pu nyε a yii tìn με, yii dá li na mii kapyiinkii kurugo.

12 Mii kèεge Tufooni yyére, lire kurugo sèenji na mii sí n-sii yi jwo yii á, ηgemu ká dá mii na ke, karigii mii na mpyi ke, urufoo mú sí n-jà raa cyire pyi, urufoo sí n-pa raa cyi pyi nyiimu cyi à pèe ndògogii na ke.

13 Yii aha kyaa maha kyaa jáare Tufooni á ná mii μεge e ke, mii sí lire pyi, bà Jyafooni si mpyi si Tufooni pèente cyêe sùpyire na με.

14 Yii aha kyaa maha kyaa jáare ná mii μεge e ke, mii sí lire pyi.

Yesu à jwo na Kile Munaani sí n-pyi ná uru cyelempyiibil'e

15 Kampyi mii kyal'à táan yii á, yii sí raa mii tonji kurigii jaare.

16 Mii sí Tufooni jáare u u Tεεfooni wabεε kan yii á, bà uru si mpyi si ηkwòro ná yii e tεrigii puni i με.

17 Kile Munaani li nyε uru Tεεfooni. Lire maha sèenji yu, di nyε sùpyire sí n-jà li ta με, jaaha na ye pi nyε na li jaaha, nta nyére si li cè με. Nka yii pi ke, yii à li cè, jaaha na ye li nyε yii taan maa mpyi yii e mú.

18 Mii sí yii yaha círimii fiige με. Nka mii sí núru n-pa yii fye e.

19 Li saha sí mō με, di nyε sùpyire saha sí raa mii jaaha με, ηka yii pi ke, yii sí raa mii jaaha. Mii sí bá jè n-fworo kwùni i, lire kurugo yii mú sí shèni niηkwombaanji ta.

20 Kuru canηke ká nō, yii sí n-cè na mii à wwò ná Tufooni i, yii sí n-cè na yii à wwò ná mii i mú, mii mú s'à wwò ná yii e.

21 ηgemu ká mii tonji karigii lógo, maa cyi kurigii jaare ke, urufol'à mii kyaa táan uy'á. ηgemu ká mii kyaa táan uy'á ke, mii Tunji mú sí urufoo kyaa táan uy'á, mii mú sí urufoo kyaa táan nay'á, si naye cyêe urufoo na.»

22 Yesu cyelempanyi wà μεge na mpyi Zhudasi, uru ná Zhudasi Isikariyoti nyε shinnu με, ur'à jwo: «Kafooni, jaaha na mu sí maye cyêe wuu na, si mpyi mu sí maye cyêe di nyε sùpyire na mà ye?»

23 Ka Yesu si u pyi: «ηgemu ká mii kyaa táan uy'á ke, urufoo sí raa mii jwumpe kurigii jaare. Mii Tunji mú sí urufoo kyaa táan uy'á. Wuu sí n-pa n-tèen urufoo yyére.

24 ηgemu u nyε u nyε a mii kyaa táan uy'á με, urufoo sí raa mii jwumpe kurigii jaare με. Mpe yii na núru mii jwò na ke, mii nyε a pu yiεe naye e με, Tufooni u à mii tun ke, ur'e p'à fworo.

25 Mii na nje puni yu yii á, mà mii yaha ná yii e sahanji.

²⁶ Tufooni sí n-kwò Tεgefooni ηgemu tun yii á mii mege na, ná uru u ηye Kile Munaani ke, karigii puni mii à jwo yii á ke, uru sí yii funjo cwo cyire na.

²⁷ Mii kèege, ηka mii sí yyeηiηke kan yii á. Yyeηiηke ku ηye mii á ke, kuru ná diηyeηi woge ηye ηiηkin me, lire e yii funmpεεnre ná fyagare láha yiye na.

²⁸ Yii à yi lógo mii ηwò na mà kwò na mii na ηkèege, ηka mii sí núru n-pa yii yyére. Kampyi yii à mii kyaa táan yiy'á, yii sí raa múgure na mii kèege Tufooni yyére, ηaha na ye Tufooni'à pèe mii na.

²⁹ Mii à yii sòηη'a yaha numε, si yaa ná ηcyii karigii tèepyiiini i l'à nò, bà yii si mpyi si dá mii jwumpe na li tèepyiiini i me.

³⁰ Mii saha sì n-jwo ná yii e si mò me, ηaha na ye ηge diηyeηi ηiηufooni'à yîri mii fye e. ηka lire ηye a li cyêe na u à fànha ta mii na me.

³¹ Nde Tufooni à jwo mii á ke, lire mii maha mpyi, bà diηye sùpyire si mpyi si ηcè na mii à Tufooni kyaa táan nay'á me.» Yesu à puru jwo ke, maa jwo: «Yii a wá, wuu yîri naha.»

15

Yesu à jwo na uru na ηye ερεzen cige

¹ Ka Yesu si núr'a jwo: «Mii u ηye ερεzen cige sèe woge, mii Tunji u ηye ku faafooni. ² Nkèηe maha ηkèηe ku ηye mii na, ku sí ηye na yasere pyi me, u sí kuru kwò n-wà. ηka ηkèηe maha ηkèηe ku ηye mii na, marii seni ke, u sí kuru bìnni, là s'a bàrali ku zenj na.

³ Kàlanj mii à kan yii á ke, uru kurugo yii à fîniη'a kwò Kile yyahe taan.

⁴ Yii tèn mii wwoηεege e, mii sí n-tèn ná yii e mú. ερεzenηi ηkèηke sì n-jà n-se ná ku ηye a ta cige na mà ye. Amuni yii ηye, ná yii ηye a tèn mii wwoηεege e me, yii sì n-jà yafyin pyi Kile a me.

⁵ Mii u ηye ερεzen cige, yii pi ηye ku ηkèηyi. ηgemu ká ntèn mii wwoηεege e, ka mii i ntèn urufoo woge e ke, urufoo sí raa kacenηi niηyahagii pyi Kile á. Mii aha mpyi mii ηye ná yii e me, yii sì n-jà yafyin pyi Kile á me.

⁶ ηgemu ká mpyi u ηye a ηen'a tèn mii wwoηεege e me, urufoo sí n-wà cyínni na, bà ερεzenηi ηkèηyi maha ηkwò n a wà me. Yi sí n-waha, pi sí yi lwó n-wà nage e.

⁷ Yii aha ntèn mii wwoηεege e, ka mii jwumpe si ηkwòro yii funj'i, kyaa maha kyaa yii na ηcaa ke, yii aha lire jáare, li sí n-pyi yii á.

⁸ Yii aha kacenηi niηyahagii pyi Kile á, lire li sí li cyêe na yii ηye mii cyelempyii. Lire e mii Tunji mege sí n-pèe.

9 Bà mii kyal'à táan na Tuŋi á mε, amuni yii kyal'à táan mii á. Yii tɛɛn mii tàange e.

10 Yii aha a mii toŋi kurigii ɲaare, yii sí n-kwôro mii tàange e, bà mii à na Tuŋi wuŋi kurigii ɲaara maa ŋkwôro u tàange e mε.

11 Mii na mpe puni yu bà funntange ku ɲye mii i ke, kuru si mpyi si yii ɲí mε. Lire e yii funntange sí n-fûnŋɔ.

12 Mii toŋi u ŋge: yii yiye kyaa táan yiy'á, bà yii kyal'à táan mii á mε.

13 Mà ma múnaani kan kwùŋ'á ma ceveebii kurugo, tàange si n-tòro kuru na mε.

14 Nde mii à jwo yii á ke, yii aha a lire pyi, lire e yii sí n-pyi mii cevee.

15 Mii saha sì raa yii yiri na báarapyii mε, ɲaha na ye báarapyiŋi sì n-jà u káfooŋi karigii puni cè mε. Nka mii à yii pyi na ceveebii, ɲaha na ye kyaa maha kyaa mii à ta na Tuŋi á ke, mii à yii kâla cyire puni na.

16 Yii bà pi à mii cwɔɔnrɔ mà dε! Nka mii u à yii cwɔɔnrɔ mà pyi túnntunmii, yii raa báare Kile á, u u mpyi báara ŋgemu tɔɔŋŋi u ɲye u sì n-kwɔ mε. Lire pyiŋkanni na, yii aha kyaa maha kyaa ɲáare mii Tuŋi á ná mii mege e ke, u sí lire kan yii á.

17 Nde mii na ɲcaa yii á ke, lire li ɲye yii yiye kyaa táan yiy'á.»

Dɲye sùpyire sí n-pa dánafeebii tòn

18 «Yii kyaa ká mɛn dɲye sùpyir'á, yii li cè na mii kyal'à fyânha a pɛn pi á.

19 Yii ná dɲye sùpyire n'a mpyi niŋkin, yii kyaa mpyi na sí n-táan pi á, ɲaha na ye yii mpyi na sí n-pyi pi á. Nka yii saha ɲye pi á mε, mii à yii cwɔɔnrɔ pi shwɔhɔ'l'e. Lire kurugo yii kyal'à pɛn pi á.

20 Jwumpe mii à fyânha a jwo yii á ke, yii funŋke cwo puru na na báarapyiŋi sì n-jà n-pêe n-tòro u ɲùŋufooŋi na mε. Ná pìl'à mii kyérege, pìl'á sí yii kyérege mú. Ná pìl'à ɲεε mii jwumpe na, pìl'á sí ɲεε yii wumpe na mú.

21 ɲye cyire karigii puni sí n-pyi yii na mii mεge kurugo, ɲaha na ye ŋge u à mii tun ke, pi ɲye a uru cè mε.

22 Mii n'a mpyi mii ɲye a pa maa jwo ná pi e mε, làwwugo mpyi na sì n-jà n-cyán pi na mε. Nka numε tashwɔgɔ ɲye pi na mε.

23 Mii kyal'à pɛn ŋgemu á ke, mii Tuŋi kyaa mú à pɛn urufol'á.

24 Karigii cyi à sìl'á sùpya sàha cyi pyi a ɲya mε, kàmpyi mii mpyi a cyire pyi a cyêe pi na mε, pi kapegigii yoge sàha mpyi na sì n-jà n-kwɔn pi na mε. Nka numε, pi mɛn'à cyi ɲya ke, lire ná li wuuni mú i, pi à mii ná Tufooŋi kyaa pɛn piy'á.

25 Lire pyinƙanni na, nje yi mpyi a séme pi Kile Jwumpe Semɛni i na “Pi à mii kyaa pɛn piy'á nùŋɔ baa*” ke, yir'à fũŋɔ.

26 Nyɛ Tɛgɛfooni mii sí n-tun yii á, si njĩri Tufooni yyére ke, uru u nyɛ Kile Munaani, li maha sèni yu. L'aha mpa, li sí raa mii kyaa yu sùpyir'á.

27 Yii mú sí raa mii kyaa yu sùpyir'á, naha na yɛ mii ná yii na nyɛ siŋcyan fo mii karigii tasiige e.»

16

Kile Munaani kapyiŋkii

1 Ka Yesu si núr'à jwo: «Mii à ŋcyii karigii puni jwo yii á, bà li si mpyi, tɛni ká nɔ, yaaga kà njà yii kɛɛnɛ njige Kile kuni i mɛ.

2 Pi sí n-pa raa yii kòre s'a yige Kile Jwumpe kàlambayi i. Tɛni labɛɛ sí n-pa nɔ, ŋgemu ká jà a yii wà bò ke, urufoo sí raa sòŋni na ur'à báara Kile á amuni.

3 Pi sí cyɛ le cyire karigii puni i s'a mpyi yii na, naha na yɛ pi nyɛ a Tufooni Kile cɛ mɛ, pi nyɛ a mii cɛ mú mɛ.

4 Mii à ŋcyii karigii puni jwo yii á mà yaha, li nùŋke ku nyɛ cyi tɛpyiini ká nɔ, yii i li cɛ na mii à cyi jwo yii á mà kwò.

Mii nyɛ a cyi jwo yii á fo tasiige e mɛ, naha na yɛ mii mpyi ná yii e.

5 Numɛ mii kɛɛge na tunvooni yyére, sùpya nyɛ a ta yii e mà mii takarege yíbe mɛ.

6 Nka mii à jà a mpe jwumpe jwo ná yii e ke, ka yii yyahayi si ntanha.

7 Lire ná li wuuni mú i, sèni mii na yu, mii ŋkàren'á pwóro yii á, naha na yɛ ná mii nyɛ a kàre mɛ, Tɛgɛfooni sí n-pa yii á mɛ. Nka mii aha ŋkàre, mii sí u tùgo yii á.

8 U aha mpa, u sí diŋyɛ sùpyire kapegigii cyêe pi na, si li cyêe pi na na pi nyɛ a tí Kile yyahe taan mɛ, pi karigii sòŋŋɔŋkanni sí nyɛ a ŋwɔ mɛ.

9 U sí pi kapiini cyêe pi na, naha na yɛ pi nyɛ a dá mii na mɛ.

10 U sí li cyêe pi na na pi nyɛ a tí mɛ, naha na yɛ mii sí nùru n-kàre na Tuŋi yyére, yii saha si mii nya mɛ.

11 U sí li cyêe pi na na pi sòŋŋɔŋkanni nyɛ a ŋwɔ mɛ, naha na yɛ yog'à kwòŋ a kwò ŋge diŋyɛni nùŋufooni na.

12 Karii niŋyahagii na nyɛ mii u jwo yii á sahanƙi, ŋka cyi fành'á pɛe yii na numɛ.

13 Lire e Kile Munaani li maha sèni cyêe ke, lire ká mpa, li sí yii yyaha cù, si sèni puni cyêe. Li jwumpe si raa fwo ro li yabiliŋi i mɛ. Mpe li sí n-lógo ke, puru li sí n-jwo yii á. Li sí raa karigii nimpaanƙii yu yii á mú.

* 15:25 Zaburu 35.19; 69.5

14 Li sí pèente taha mii na, òhaha na ye mii jwumpe li sí raa yu yii á.

15 Yaaga maha yaaga ku òye Tufoonji á ke, kuru na òye mii á. Lire kurugo mii à jwo na Kile Munaani li sí mii jwumpe lwò s'a yu yii á.»

Yesu òkàrenji sí u cyelempyiibii yyahayi tanha

16 Yesu à jwo u cyelempyiibil'á: «Òcyèèè, yii saha sì mii òya mè. Òcyèèè, yii sí mii òya sahanji.»

17 Yesu à puru jwo ke, ka u cyelempyiibii pìi sí wá na piye yíbili: «Nje u à jwo ke, yire òwòhe ku òye òhaha ye? U à jwo “Òcyèèè yii saha sì mii òya mè, òka lire kántugo, òcyèèè yii sí mii òya.” U à jwo mú “Mii kèège Tufoonji yyéèè.”

18 Uru òcyèèèni òwòhe ku òye òhaha ye? Wuu òye a uru yyaha cè mè.»

19 Yesu à cè na pi sí raa uru yíbili ke, maa jwo: «Mii à jwo “Òcyèèè yii saha sì mii òya mè, maa núr'a jwo òcyèèè yii sí mii òya ke” lire na yii na yiye yíbili la?

20 Sèèni na mii sí n-sìi yi jwo yii á, yii sí mèè sú, yii sí n-paara, òka òiyè sùpyire sí múguro. Yii yyahayi sí n-tanha, òka yii yyetanhare sí n-kèènnè mpyi funntanga.

21 Cèèni yaceni ká yíri, li zìni funmpèèère maha u pyi u a yyaha tanha, òhaha na ye pyàni tèesini yyefug'à nò u na. Òka u aha si a kwò, kuru funntange cye e, u maha funnò wwò yyefuge na.

22 Amuni yii wuuni sí n-pyi. Yii sí yyaha tanha numè, òka mii saha sí yii òya. Lire tènì i, yii ná funntange ku sí n-pyi, sùpya sì n-jà kuru shwò yii na mè.

23 Kuru canñke ká nò, yii saha sì yaaga yíbe mii á mè. Sèèni na mii sí n-sìi yi jwo yii á, yii aha mii Tuñi òáare kyaa maha kyaa na ná mii mège e ke, u sí lire pyi yii á.

24 Yii sàha òkwò a yaaga òáare Tufoonji á ná mii mège e mè. Yii u òáare, u sí yii kan. Lire ká mpyi, yii funntange sí n-fùnñò.

Yesu cyelempyiibii sí raa Kile òáare Yesu mège na

25 Òye mii à jwo ná yii e tàanliñkil'e, òka tènì là sí n-pa nò, mii saha sì raa yu ná yii e amuni mè, mii sí raa fíninji raa yu yii á Tufoonji kyaa na.

26 Kuru canñke ká nò, yii sí raa Tufoonji òáare ná mii mège e, li saha sì nò mii u a u òáare yii kyaa na mè.

27 Òhaha na ye Tufoonji yabilin'á yii kyaa táan uy'á, na yii á mii kyaa táan yiy'á, maa dá li na na mii à fworò ur'e.

28 Sèè wi, mii à fworò Tufoonji i, maa mpa òiyèni i, numè mii na yíri òiyèni i s'a òkèège Tufoonji yyéèè.»

Yesu à fànha ta òiyèni na mà kwò

29 Yesu à puru jwo ke, ka cyelempyiibii si jwo: «Wíi, mu na fíniŋi na yu, mu saha nyε na tãanliŋii yu mε.

30 Numε wuu à cè na mu à karigii puni cè a kwò, mu saha nyε na ntèn pi i mu yíbe mε, lire e wuu à dá na mu à fworò Kile e.»

31 Ka Yesu si pi pyi: «Sèe yii à dá mii na numε la?

32 Nyε tènì là sí n-pa nò, li bá à nò a kwò, yii puni sí n-fê n-caala, shin maha shin sí n-kàre u pyenge e, si mii kanni yaha. Nka sèenji na, mii kanni bà u sì n-pyi mε, Tufoonji nyε ná mii i.

33 Mii à mpe jwo, bà yii si mpyi si yyeŋiŋke ta mii ná yii wwoŋεεge e mε. Yii sí n-kyaala naha diŋyeŋi i, nka yii màban le yiye e, mii à fànha ta diŋyeŋi na mà kwò.»

17

Yesu à Kile jáare uye kyaa na

1 Yesu à puru jwo ke, maa u nyiigii yîrige ñiŋyiŋi na, maa jwo: «Tufoonji, tèn'a nò numε, mu u pèene taha ma Jyanji na, bà u si mpyi si pèene taha mu na mú mε.

2 Nyε mu à fànhe kan u á sùpyire puni ñùŋò na, mpii mu à kan u á ke, u u shìŋi ñiŋkwombaanji kan pir'á.

3 Pi shìŋi ñiŋkwombaanji sí u nyε pi mu kanni cè Kilenji sèe wuŋi, pi i mu tũntunŋi Yesu Kirisita cè mú.

4 Mii à mu pèe naha ñiŋke na. Tũnture mu mpyi a kan mii á ke, t'à fũŋŋò.

5 Tufoonji, na pèe maye yyére numε, bà mii mpyi a pèe mu taan mà diŋyeŋi ta u sàha sù mε.

Yesu à Kile jáare u cyelempyiibii kyaa na

6 Sùpyire mu à cwòŋŋò diŋyeŋi i mà kan mii á ke, mii à mu mεge cyêe ti na. Pi mpyi mu wuu, mu s'à pi kan mii á, pi mú s'à jεε mà mu jwumpe yaha piye funŋ'i.

7 Numε, pi à cè na yaaga maha yaaga mu à kan mii á ke, na kur'à fworò mu i.

8 Jwumpe mu à jwo mii á ke, puru mii à jwo pi á mú, pi s'à jεε pu na. Pi à tèn li taan sèenji na na mii à yîri mu yyére, maa dá li na na mu u à mii tun.

9 Mii nyε na mu jáare diŋye sùpyire kyaa na mà dε. Mpii mu à kan mii á ke, pire kyaa na mii na mu jáare, ñaha na ye pire pi nyε mu wuubii.

10 Yaaga maha yaaga ku nyε mii á ke, kuru na nyε mu wogo, yaaga maha yaaga ku nyε mu á ke, kuru mú na nyε mii wogo. Mii cyelempyiibii pi sí mii pèente pyi ti cè.

11 Mii sí n-fworò nge diŋyeŋi i, mii kèεge mu yyére, pi sí n-kwòro naha. Tufoonji ñiŋcɛŋi, pi màra ma tàanna ná ma

mεge mpèɛɛɛni i, mu a kuru ηkemu kan mii á ke, bà pi si mpyi si mpyi nin̄kin mii ná mu fiige mε.

12 Tèni i mii mpyi ná pi e ke, mii à pi màra mà tàanna ná mu mεge mpèɛɛɛni i, mu à ηkemu kan mii á ke. Mii à pi puni kàanmucya maa pi shwɔ, pi wà nyε a p̄inni mε, fo li mpyi a jwo a yaha ηge u sí n-p̄inni ke, mpe pu mpyi a séme Kile Jwumpe Semɛɛni i ke, ka lire si puru pyi p'á f̄un̄ηɔ.

13 N̄ka numε mii kèεge mu yyére, mii na nyɛii puni yu mà mii yaha naha diɛnyɛni i, bà pi si mpyi si mii funntange puni ta mε.

14 Mii à pi kála mu jwumpe na. Pi kyal'á p̄ɛn diɛnyε sùpyir'á naha na yε pi nyε ηge diɛnyɛni wuu mε, bà mii nyε mii nyε ηge diɛnyɛni wu mε.

15 Mii nyε na mu jáare maa pi lwɔ a yige naha diɛnyɛni i mà dε, mii na mu jáare ma raa pi kàanmucaa Sitaannini na.

16 Pi nyε ηge diɛnyɛni wuu mε, bà mii mú nyε mii nyε ηge diɛnyɛni wu mε.

17 Sèɛni cyêe pi na, bà pi si mpyi si piye puni kan mu á mε. Mu jwumpe pu nyε uru sèɛni.

18 Bà mu à mii tun diɛnyɛni i mε, amuni mii à pi tun wani mú.

19 Mii à naye puni kan mu á pi kurugo, bà pi mú si mpyi si piye puni kan mu á mε.

Yesu à Kile jáare dánafeebii sanmpii kyaa na

20 Mii nyε na mu jáare pire kanni kyaa na mε, mp̄ii pi sí n-dá mii na pi jwumpe kurugo ke, mii na mu jáare pire kyaa na mú,

21 bà pi puni si mpyi si mpyi nin̄kin mε. Tufooni, mii ná mu à sàa wwɔ pyiɛkanni ndemu na ke, pi puni pi pyi nin̄kin ná wuu e amuni, lire e diɛnyε sùpyire sí n-dá li na na mu u à mii tun.

22 Pèente mu à kan mii á ke, tire mii à kan pi á, bà pi si mpyi si wwɔ si mpyi nin̄kin mii ná mu fiige mε.

23 Pyiɛkanni na mii ná pir'á wwɔ mà pyi nin̄kin, ka mii ná mu si wwɔ mà pyi nin̄kin ke, pi wwɔ pi i mpyi nin̄kin amuni. Lire ká mpyi, diɛnyε sùpyire sí n-cè na mu u à mii tun, si ncè na mu à pi kyaa táan may'á, bà mu à mii kyaa táan may'á mε.

24 Tufooni, mii aha mpyi cyage ηkemu i ke, sùpyire mu à kan mii á ke, mii la nyε tire ti t̄ɛn, tir'á mii pèente wíi wani, mu à tire ntemu kan mii á ke, naha na yε mu à mii kyaa táan may'á, mà diɛnyɛni ta u sàha sì mε.

25 Tufooni, mu u à tíi ke, diɛnyε sùpyire nyε a mu cè mε, ηka mii wi ke, mii à mu cè, mii cyelempyiibii mú à cè na mu u à mii tun.

26 Mii à pi pyi pi à mu cè, mii sí pi pyi pi mu cè sahan̄ki. Bà mu à mii kyaa táan may'á mε, kuru tàange fiige ku pyi pi shwɔhɔl'e, mii ná pire si wwɔ wuu u mpyi nin̄kin.»

18

Pi à sà Yesu cû

(Macwo 26.47-56; Marika 14.43-50; Luka 22.47-53)

¹ Nyε Yesu à puru jwumpe jwo ke, ka u ná u cyelempyiibii si fwor'a kàre Sedərən dùge kàntugo. Cikəəgə na mpyi kuru cyage e, ka pi i jyè kuru funŋke e.

² Yesu mpyi a tée na sì ná u cyelempyiibil'e kuru cyage e. Nyε Zhudasi u mpyi na sí Yesu le cye e ke, uru mpyi a kuru cyage saha cè.

³ Mǎ Yesu ná u cyelempyiibii sanmpii yaha kuru cyage e, ka Zhudasi si nə wani. Sòrolashikuruŋə ná Kileŋaarebage saŋcwənsigibii pi na mpyi ná Zhudasi i. Kile sáragawwuubii jùŋufeebii ná Farizhεenbii pi mpyi a pire tun ná Zhudasi i. Fùkinahii ná bènme yaayi yabεε ná kàshikwənyaaya na mpyi pi cye e.

⁴ Karigii cyi mpyi na sí Yesu ta ke, u mpyi a cyire cè a kwè. Ka u u file pi na, maa pi yíbe: «Jofoo yii na jcaa yε?»

⁵ Ka pi i u pyi: «Nazareti kàhe shinŋi Yesu.» Ka Yesu si pi pyi: «Mii u ŋge!»

Lir'à ta Zhudasi u mpyi na sí Yesu le cye e ke, uru mpyi pi shwəhol'e.

⁶ Tèni i Yesu à jwo: «Mii u ŋge!» ke, ka pi i wá na núruli kàntugo fo mà sà jcwə jŋke na.

⁷ Ka u u núr'a pi yíbe: «Jofoo yii na jcaa yε?» Ka pi i jwo: «Nazareti kàhe shinŋi Yesu.»

⁸ Ka u u núr'a pi pyi: «Mii nyε a jwo yii á mà kwè na mii u ŋge mà? Kampyi mii yii saha na jcaa, yii na fyèjwəhəshiinbii yaha pi a sì.»

⁹ Lir'à pyi ke, jwumpe Yesu à jwo na: «Mii Tunji, shin maha shin mu à kan mii á ke, u wà nyε a pînni mε* » ka puru si fùŋə.

¹⁰ Lir'à Simə Pyeri ta ná kàshikwəŋwəəg'e, ka u u ku dir'a wwû mà tèg'a Kile sáragawwuubii jùŋufembwəhe báarapyiŋi kàniŋε niŋgeŋke kwəŋ a cyán. Uru báarapyiŋi mεge na mpyi Malikusi.

¹¹ Ka Yesu si Pyeri pyi: «ŋwəəni le li fwuuni i. Lire sanni i ke, kyaage lwəhe mii Tunji à yaha mii mεε na ke, mu la nyε mii u ku bya mà?»

¹² Nyε Yesu à puru jwo ke, ka sòrolashiibii ná pi jùŋufooni ná Kileŋaarebage saŋcwənsigibii si u cû maa u cyeyi pwə.

¹³ Maa fyànha a kàre ná u e Ana† yyére, Kayifu nafenaŋi u nyε ure. Kayifu u mpyi sáragawwuubii jùŋufembwəhe lire yyeeni.

¹⁴ Uru u mpyi a Yahutuubii jùŋufeebii yεε na: «L'à pwəə shin niŋkin kanna u kwù sùpyire puni cyaga.»

* 18:9 Yuhana 6.39 † 18:13 Nge Anaŋi na mpyi nò.

Pyeri à jwo na uru nyε a Yesu cè mε

(Macwo 26.69-70; Marika 14.66-68; Luka 22.55-57)

15 Pi nin̄karibii ná Yesu i, Simo Pyeri ná cyelempyan̄i waber'á taha pi fye e, màcen̄ε na mpyi uru cyelempyan̄i ná sáragawwuubii n̄n̄ufembwōhe shwōh̄l'e. Lire kurugo u mú à jyè ná pi e Kile sáragawwuubii n̄n̄ufembwōhe pyenge e.

16 Pyeri mpyi a kwōro pyenge nwōge na, cyínn̄i na. Nge cyelempyan̄i u mpyi sáragawwuubii n̄n̄ufembwōhe shincen̄i ke, ka uru si fworō cyínn̄i na, bilicwon̄i u mpyi na pyenge nwōge kàanmucaa ke, maa jwo ná ur'e, maa Pyeri lèn̄ε pyenge funn̄ke e.

17 Nyε Pyeri nin̄jyin̄i, ka uru bilicwon̄i si jwo u á: «Tá mu mú nyε nge n̄n̄i cyelempyan̄i wà mε?» Ka Pyeri si jwo: «Ŋnh̄o, mii nyε u wà mε!»

18 L'à pyi wyeere tēni i, báarapyiibii ná Kileñaarebage sañcwōnsigibii mpyi a yyére na kyànhigii nage ware, Pyeri mú mpyi a yyére na ku ware ná pi e.

Kile sáragawwuubii n̄n̄ufembwōh'á Yesu yíbe

(Macwo 26.59-66; Marika 14.55-64; Luka 22.66-71)

19 Nyε Kile sáragawwuubii n̄n̄ufembwōh'á Yesu yíbe u cyelempyiibii ná u kálani kyaa na.

20 Ka Yesu si u pyi: «Mii nyε a kyaa jwo n̄wōh̄ore e mε. Tère maha tère mii mpyi maha s̄upyire kálali Kile Jwumpe kálambayi ná Kileñaarebage e, cyeyi i Yahutuubii maha piye bínnini ke. Mii nyε a yafyin jwo n̄wōh̄ore e mε.

21 Naha kurugo mu saha na mii yíbili yε? Mpii pi à n̄en'a mii jwumpe lógo ke, sà pire yíbe nje mii à jwo pi á ke, pir'á yi lógo fo mà nwō.»

22 Yesu à puru jwo ke, Kileñaarebage kàanmucyafoon̄i u mpyi a yyére u taan ke, ka uru si kantawaa bwōn̄ u e, maa u pyi: «Sáragawwuubii n̄n̄ufembwōhe nwō mu à shwō amε la?»

23 Ka Yesu si n̄n̄i pyi: «Kampyi jwumpimε mii à jwo, cyage k'á pu pi ke, kuru jwo na á. Kampyi jwumpimε bà mε, naha na mu à mii bwōn̄ yε?»

24 Nyε ka Ana‡ si u cyempwō wun̄i t̄ugō sáragawwuubii n̄n̄ufembwōhe Kayifu yyére.

Pyeri saha à jwo na uru nyε Yesu cyelempya mε

(Macwo 26.71-75; Marika 14.69-72; Luka 22.58-62)

25 M̄a Simo Pyeri yaha u u nage ware, wà à u pyi: «Tá mu mú nyε nge n̄n̄i cyelempyan̄i wà mε?» U nyε a tēen̄ li taan mε, maa jwo: «Ŋnh̄o, mii nyε u wà mà dε!»

26 Nyε n̄n̄i nin̄gen̄ke Pyeri a kwōn̄ ke, Kile sáragawwuubii n̄n̄ufembwōhe báarapyin̄i wà na mpyi uru c̄inmpworo. Ka uru

‡ 18:24 Nge Anan̄i na mpyi nò.

báarapyiŋi si Pyeri pyi: «Lire sanni i ke, mii yabilinŋi jyiigii jye a kánha a mu ná uru jya cikəoge e mà?»

²⁷ Ka Pyeri si núr'a yi kyáala. Ka ŋkùpoonŋi si ntíl'a mεε sú.

Pilati à Yesu yíbe

(Macwo 27.1-2, 11-31; Marika 15.1-20; Luka 23.1-5, 13-25)

²⁸ Lire kántugo pi à yíri ná Yesu i Kayifu yyére maa ŋkàre fànhafoonŋi pyenge[§]. L'à pyi jyèsəoge na. Ŋka Yahutuubii jye a jεn'a jyè fànhafoonŋi pyenge e mε. Lir'à pyi bà pi fwənrə baa wuubii si mpyi si bilereŋkwonŋi kataanni jjiyŋi lyí Kile yyahe taan mε*.

²⁹ Lire kurugo fànhafoonŋi Pilati à fworu pi fye e cyíinŋi na, maa pi yíbe: «Ŋge nàŋi làwwuge jùŋke ku jye ŋkire yii á ye?»

³⁰ Ka pi i u pyi: «Ŋge nàŋi n'a mpyi u jye a kapii pyi mε, wuu mpyi na sí u le mu cye e mε.»

³¹ Ka Pilati si pi pyi: «Yii yabilimpíi pi u cū yii i u kataanmpe cwənrə yii tàanna ná yii Saliyanŋi í.» Ka Yahutuubii jùŋufeebii si u pyi: «Kuni jye a kan wuu á, wuu sùpya bò mε.»

³² Lir'à pyi ke, jwumpe Yesu mpyi a jwo u mbòŋi kyaa na ke, ka puru si fúnŋə.

³³ Lire tēni i, ka Pilati si núr'a jyè u bage e, maa Yesu yyere, maa u yíbe: «Yahutuubii Saanŋi u jye mu la?»

³⁴ Ka Yesu si u pyi: «Mu à yi jwo maye e laa, pìi pi à yi jwo mu á mii kyaa na?»

³⁵ Ka Pilati si u pyi: «Mu à mii jya Yahutu la? Mu k̀ni shiinbii ná Kile sáragawwuubii jùŋufeebii pi à mu le mii cye e. Naha mu à pyi ye?»

³⁶ Ka Yesu si u pyi: «Mii Saanre jye naha dijyeŋi woro mε. Kàmpyi ti mpyi naha woro, mii fyèŋwəhəshiinbii mpyi na sí kàshige kwə̀n, bà Yahutuubii jùŋufeebii si mpyi pi àha jjà mii cū mε, ŋka sèŋi na, mii Saanre jye naha woro mε.»

³⁷ Ka Pilati si u pyi: «Lire e ke saanwa u jye mu la?» Ka Yesu si u pyi: «Mu yabilinŋi u à jwo na mii jye saanwa! Mii à pa si dijyeŋi i, si sèŋi cyéé sùpyire na. Shin maha shin la ku jye s'a jaare sèŋi fye e ke, urufoo sí jεε raa mii jwumpe nuru.»

³⁸ Ka Pilati si jwo: «Naha k'à s̀i sèŋi ye?»

U à puru jwo ke, maa fwor'a kàre Yahutuubii yyére sahanŋi, maa sà yyére pi yyaha na, maa pi pyi: «Mii nàha s̀a t̀gire cyage ta ŋge nàŋi na mε!

[§] 18:28 Fànhafoonŋi Pilati kanni u mpyi na sí n-jà kuni kan pi kàsujyiŋi wà bò.

* 18:28 Mà tàanna ná Yahutuubii Saliyanŋi í, shinŋi u jye u jye Yahutu mε, Yahutu n'a mpyi a jyè uru wà pyenge e, li mpyi maha mpyi mu à jwo uru Yahutuŋi à jwəhə Kile á. Lire n'a mpyi a pyi, uru Yahutuŋi mpyi na jà a lire yyeeni bilereŋkwonŋi kataanni pyi sahanŋi mε.

³⁹ Nye ná lire na nye kalyee, yee maha yee bilereṅkwonji kataanni ká nò, mii maha yii sùpya yige kàsunji i, li sí n-bê yii á mii u Yahutuubii Saanji yige la?»

⁴⁰ Ka Yahutuubii si jwo fànha na: «Ɔnhò, uru yaha wani! Barabasi yige!» Mà li ta uru nge na mpyi kapimpyi.

19

¹ Nye Pilati à yi nya amuni ke, maa jwo na pi Yesu cù, pi i u bwòn ná kàsor'e.

² Ka sòrolashiibii si nguro cîn mà pyi saanra jùntonɔ mà tò u na, maa saanlii vâanntinmbwòhò ninyega le u na.

³ Maa file u na, marii nko: «Yahutuubii Saanji, wuu à mu shéere!» Maa wá na kantawahigii bwùn u e.

⁴ Ka Pilati si núr'a fworò cyínnji na, maa sùpyire pyi: «Mii sí yii yaha yii fworò ná u e tafage e, bà yii si mpyi si jwè na mii nàha a sàa tìgìre cyaga ta u na mε.»

⁵ Ka Yesu si fworò tafage e, ngure nintonke nye u jùnge na, saanbii vâanntinmbwòhe sí nye u yacige e. Ka Pilati si jwo sùpyir'á: «Nàni u nge.»

⁶ Tèni i Kile sàragawwuubii jùnjufèebii ná Kilejaarebage saɲcwansigibii nyiigil'à tège Yesu na ke, ka pi i jwo fànha na: «U kwòro cige na! U kwòro cige na!» Ka Pilati si jwo: «Yii yabilimpìi pi u cù, yii sà nkwòro cige na*, mii nàha a sàa tìgìre cyaga ta u na mε.»

⁷ Ka Yahutuubii jùnjufèebii si Pilati pyi: «Saliyanji wà na nye wuu á, mà tàanna ná ur'e, u à yaa u bò, jaha na ye u à jwo uru u nye Kile Jyanji.»

⁸ Pilati à puru lógo ke, ka là si bâra u fyagare na sahanji.

⁹ Ka u u núr'a jwè ná Yesu i bage e, maa u yíbe: «Taa mu à yíri ke?» Ka Yesu si fyâha u na.

¹⁰ Ka Pilati si u pyi: «Mu à fyâha mii na la? Mu nye a cè na sínji nye mii á mà mu yaha, lire nye mε mà mu kwòro cige na mà?»

¹¹ Ka Yesu si u pyi: «Kile u à uru sínji kan mu á nijjaa. Ná lire bà mε, mu mpyi na si n-jà kyaa pyi mii na mε. Lire e nge u à mii cù mà le mu cye e ke, urufoo u kapiin'à pèe mu wuuni na.»

¹² Yesu à puru jwo ke, ka Pilati si wá na kapunɔ caa si Yesu ta njaha. Nka Yahutuubii saha mpyi nko fànha na: «Mu aha nge nàni yaha, mu saha sì n-pyi Ɔromu saanbwòhe Sezari cevoonji mε. Shin maha shin u à uye pyi saanwa ke, urufoo sí n-pyi Sezari zàmpeɲ.»

¹³⁻¹⁴ Kuru canjke nùmpañja na mpyi bilereṅkwonji kataanni. Canvwuge na, Pilati à puru jwumpe lógo ke, maa Yesu yige cyínnji na sahanji. Tafabwòhò na mpyi wani, k'à

* **19:6** «Yii yabilimpìi pi u cù, yii sà nkwòro cige na»: puru jwumpe e, Pilati mpyi na pi fwòhare; u mpyi a sàa li cè na Ɔromu shiinbii nye na jee'g'a kuni kan Yahutuubil'á pi sùpya bò mε.

yaa ná kafaayi i, Eburubii shεεnre e ku mεge nyε: «Gabata». Ka Pilati si ntεen wani u yukyaala tatεenge e, maa jwo Yahutuubii nùñufeebil'á: «Yii saannji u nyε ηgel!»

¹⁵ Ka pi i wá na ηko fánha na: «Yii u bò! Yii u bò! Yii u kwòro cige na!» Ka Pilati si pi pyi: «Mà yii saannji yabilinji kwòro cige na la?» Ka Kile sáragawwuubii nùñufeebii si u pyi: «Saanwa nyε wuu á mà tòro Sezari na mε†!»

¹⁶ Kántugo ka Pilati si Yesu yaha pi á pi sà ηkwòro kworokworocige na.

Yesu à kwòro cige na

(Macwo 27.32-44; Marika 15.21-32; Luka 23.26-43)

Ka sòrolashiibii si Yesu cù a kàre.

¹⁷ Maa fworó ná u e kànhe kántugo, maa u kworokworocige tège u yabilinji jun'í. Ka pi i ηkàre cyage k'e, pi maha kuru yiri: «Nun'kwóoge Cyage» Eburubii shεεnre e pi maha ku yiri: «Gólikota».

¹⁸ Kuru cyage e pi à Yesu kwòro cige na, maa shiin shuunni kwòro ciyi na u taan. Wà mpyi u kàniñke na, u sannji sí nyε u kàmèni na. ¹⁹ Ka Pilati si pi pyi pi à sémere pyi mà dùrugo Yesu kworokworocige na na: «YĒSŪ NAZARĒTI KANHE SHINŊI, YAHUTUUBII SAANNJI.»

²⁰ Yahutuu ninyahara à tire sémere kâla, naha kurugo yε Yesu takworoge ná kànhe laage mpyi a tɔɔn mε. Mà bâra lire na, tire sémere mpyi a séme Eburubii ná Ōromu shiinbii ná Girekiibii shεεnre e.

²¹ Ka Kile sáragawwuubii nùñufeebii si ηkàr'a sà yi jwo Pilati á na u mpyi a yaa u séme: «Yahutuubii Saannji» mε, u mpyi a yaa u séme na ηge nàñ'á jwo na uru u nyε Yahutuubii Saannji.

²² Ka Pilati si pi pyi na nte t'à séme a kwò ke, tire ti sí n-sii n-yaha wani.

²³ Nyε sòrolashiibil'á Yesu kwòr'a kwò cige na ke, maa u vāanñyi lwó a taa tataayi sicyεere, pi shin maha shin à taaga lwó, ka pi i u vāanntinmbwòhe lwó mú, kuru na mpyi jwòñkuriibaa.

²⁴ Maa jwo piy'á na pi àha kuru vāanntinñke taa mε, na pi ηkyaanlwooni pyi, ηge u sí ku ta ke, urufoo sí n-cè. Jwumpe p'à séme Kile Jwumpe Semεñi i ke, lir'á pyi bà puru si mpyi si fūññ mε. L'à séme:

«Pi à mii vāanñyi taa piye na,

maa ηkyaanlwooni pyi mii vāanntinmbwòhe kurugo‡.»

Lire nde sòrolashiibil'á pyi.

† 19:15 Shinñi u nyε u nyε a Kile cè mε, Yahutuubii mpyi na nyεge urufoo u pyi pire saannji mε. Lire e ke pi nyε a sèñji jwo mpe jwumpe e mε. ‡ 19:24 Zaburu 22.19

²⁵ Yesu nuɲi ná u nuɲi sìɲɛɛɲi ná Kilopasi cwɔɲi Mariyama ná Mariyama mà yîri Magidala kànhe e, pire mpyi a yyére Yesu kworokworocige taan.

²⁶ Yesu à u nuɲi ɲya, maa u ɲyii cyelempyanɲi ɲya u taan ke, maa jwo nufoon'á: «Nàa, mu jyanɲi u ɲye ɲge.»

²⁷ Maa núr'a jwo u cyelempyan'á: «Mu nuɲi u ɲye ɲge.» Mà lwó kuru canɲke na, ka cyelempyanɲi si u kɛɛɲɲe uye yyére.

Yesu kwùɲi kani

(Macwo 27.45-56; Marika 15.33-41; Luka 23.44-49)

²⁸ Lire kàntugo mà Yesu yaha u à cè na karigii pun'à fûɲɲɔ, u à jwo: «Byage naha mii na.» U à puru jwo bà Kile Jwumpe Semɛɲi si mpyi si fûɲɲɔ mɛ.

²⁹ Lir'à cwooni là ta wani, l'à ɲi lùtanhaga na. Ka sòrolashiibii si sìcogo fyinmɛ kuru lwəhe e mà dùrugo kàbii na, mà yaha Yesu ɲwəge taan, lire kàbiini na mpyi izope cige.

³⁰ Yesu à kuru lùtanhage néɛɛ ke, maa jwo: «Numɛ cyi pun'à fûɲɲɔ.» Lire kàntugo u à ɲùɲke sôgo maa u múnaani kan Kile á.

Sòrolashiɲi wà à Yesu buwuɲi fûru

³¹ ɲye kuru canɲke nùmpañja mpyi Yahutuubiicanɲɔɲɔ, kuru mpyi a pɛe canɲɔɲyi sanɲyi na. Lire kurugo Yahutuubii ɲùɲufɛebii la ɲye a mpyi pi kwòro ciyi na canɲɔɲke e mɛ. Ka pi i ɲkàre Pilati á maa sà u ɲáare na u pire yaha pi sà pi tooyi bwòn a kyɛɛge, pi i wyèr'a kwû, pi i pi buwuubii tírige ciyi na.

³² Ka sòrolashiibii si ɲkàre, mpii shuunnɲi pi mpyi a kwòro Yesu taan ke, ka pi i niɲcyiɲi tooyi kyɛɛge, maa nta a shɔnwuɲi wuyi kyɛɛge.

³³ Pi à nɔ Yesu na ke, mà uru ta u à kwû a kwò. Lire kurugo pi saha ɲye a uru u tooyi kyɛɛge mɛ.

³⁴ Lire ná li wuuni mú i, sòrolashiɲi wà à Yesu sú a fûru ɲkere na ná tãanbil'e. Ka sishange ná lwəhe si ntíi na fwore kuru tafuruge e.

³⁵ Sùpyanɲi u à ɲcyii karigii séme ke, uru yabiliɲi u à cyi ɲya, u jwumpe mú na ɲye sèe. U à cè cɛcɛ na sèɛɲi uru na yu, bà yii si mpyi si dá mú mɛ.

³⁶ ɲye ɲcyii karigii mpyiɲ'à Kile Jwumpe Semɛɲi fûɲɲɔ. L'à séme:
«U kaciige kà si n-kebe mɛŠ.»

³⁷ L'à séme Kile Jwumpe Semɛɲi cyage k'e mú na:

«ɲge pi à sú a fûru ke, pi sí n-pa yyahayi le u e si raa wí*.»

Š 19:36 Ekizodi 12.46; Nɔmburu 9.12; Zaburu 34.21. Yyee maha yyee bilereɲkwonɲi kataanni ká nɔ, Izirayeli shiinbii mpyi maha mpàbili bò maha mpyi sáraga pi kapegigii yáfanɲi kurugo. Lire mpàbili kaciige kà maha yaa ku kebe mɛ. Yesu u à lire mpàbilini fáa, lire e Kile ɲye a ɲɛɛ Yesu kaciige kà si ɲkebe mɛ. * 19:37 Zakari 12.10

*Yesu ntòḡi kani**(Macwo 27.57-61; Marika 15.42-47; Luka 23.50-56)*

³⁸ Lire kàntugo Arimati kànhe shinḡi Yusufu à kàre Pilati yyére si Yesu buwuḡi jáare u á. Yesu cyelempyanḡi wà u mpyi u wi, ḡka u mpyi na uye ḡwòhòni Yahutuubii ḡḡufeebii yyaha fyagare na. Pilati à ḡεε ke, ka Yusufu si ḡkàr'a sà Yesu buwuḡi lwó.

³⁹ ḡye Nikodemu, ḡge u ná ntêl'a kàre Yesu fye e canḡka numpilage e ke, ka uru si mpa ná miri ná aloyesi sḡnmε lwòhe e, pu nùḡ'à táan, pu s'à wùrugo, pu s'à cúluḡi beḡjaaga ná ke kwò.

⁴⁰ Ka pire shiin shuunniḡi si pi pyi pi à Yesu buwuḡi lwó, maa u le u tòto vāanḡyi i, maa puru sḡnmpe nùḡuntanga wumpe wu u na, bà Yahutuubii maha pi kwùubii béḡeli mà jwo pi pi tò mε.

⁴¹ Cyage e Yesu à kwòro cige na ke, cikòḡḡ na mpyi wani, fanḡa nivòḡḡ na mpyi kuru cikòḡge e, bu mpyi na sàha ḡkwò a tò kur'e mà ḡya mε.

⁴² Kuru yàḡḡke ku mpyi Yahutuubii canḡḡḡke zòḡḡḡ. Kuru fanḡke laage mú sí ḡye a mpyi a tòḡn mε, lire kurugo ka pi i Yesu buwuḡi le wani.

20*Cyelempyiibil'á sà Yesu fanḡke niḡḡage ta**(Macwo 28.1-10; Marika 16.1-8; Luka 24.1-12)*

¹ Cibilaage canḡcyiige* ḡyèḡḡge na, ḡyege mpyi na sàha já a cwó mε, Magidala Mariyama à kàre fanḡke na mà sà li ta kafaage pi mpyi a tég'a ku ḡwò tò ke, kur'à lwó wani.

² ḡye ka u u fê a kàre Simò Pyeri ná cyelempyanḡi kyaa li mpyi a táan Yesu á sèl'e ke, pire yyére, maa pi pyi: «Pi à Kafooḡi buwuḡi lwó a yige fanḡke e, wuu sí ḡye a u tayahaga cè mε.»

³ Ka Pyeri ná uru cyelempyanḡi si fworò na ḡkèεge fanḡke na.

⁴ Pi mú shuunni mpyi na fi, ḡka cyelempyanḡi'à Pyeri caanra fanḡke na.

⁵ U à lyéle ke, maa lempe ḡya ḡḡke na, ḡka u ḡye a ḡyè mε.

⁶ Li ḡye a mò mε, ka Simò Pyeri si nò wani, maa ntíl'a ḡyè fanḡke e, maa lempe wíi.

⁷ Vāanḡyi yi mpyi a tég'a Yesu ḡḡke tò ke, yire na mpyi a kúrul'a yaha yi mεḡε cyage e, yi ná lempe ḡye a mpyi tanuge e fanḡke e mε.

⁸ ḡye cyelempyanḡi u mpyi a fyânha a nò ke, ka uru mú si ḡyè maa ḡya, maa dá.

* 20:1 Yahutibil'á cibilaage canḡcyiige ku ḡye kárinḡi.

⁹ Fo mà sà nɔ lire tɛni na, cyelempyiibii nyɛ a mpyi a yi yyaha cɛ na Kile Jwumpe Semɛɲi à jwo na Yesu mpyi na sí n-sìi jè n-fworo kwùɲi i mɛ.

¹⁰ Puru jwɔhɔ na, cyelempyiibii mú shuunn'à núr'a kàre pyɛngɛ.

*Yesu à uye cyêe Magidala Mariyama na
(Macwo 28.9-10; Marika 16.9-11)*

¹¹ Nyɛ ka Mariyama si mpa yyére fannke jwɔge na, maa mɛɛ le na súu. Ka u mɛɛsuwunji si nkɔwɔ à lyêel'a wíi fannke e,

¹² mà Kile mèlɛkɛɛbii pii shuunni nya ná vâanvɛɛnyɛi i, pi à tɛɛn Yesu buwunji tasinnage e. Pi wà à tɛɛn Yesu jùɲke tayahage e, ka u sanɲi si ntɛɛn Yesu tooyi woge e.

¹³ Ka pi i u yíbe: «Ceewe, jaha na mu na mɛɛ súu yɛ?» Ka u u pi pyi: «Pi à mii Kafoonji buwunji lwó a yige, mii sí nyɛ a u tayahaga cɛ mɛ.»

¹⁴ U à ta u puru jwo a kwɔ ke, maa yyaha kɛɛnɲ'a wíi mà Yesu nya u à yyére, ɲka u nyɛ a mpyi a cɛ na uru wi mɛ.

¹⁵ Ka Yesu si jwo: «Ceewe, jaha na mu na mɛɛ súu yɛ? Jofoo mu na jca a yɛ?» Ka u u wá na sɔnɲi na cikɔge faafoonji wi, ka u u u pyi: «L'aha nta mu u à Yesu lwó, u saha cyêe na na si sà u lwó.»

¹⁶ Ka Yesu si jwo: «Mariyama!» Ka u u yyaha kɛɛnɲɛ Yesu yyére maa jwo Eburubii shɛɛnre e: «Araboni!» Lire jwɔhe ku nyɛ: «Cyelentuɲi!»

¹⁷ Ka Yesu si u pyi: «Ma hà na cù n-yaha mɛ, mii sàha nkɔwɔ a dùgo Tufoonji yyére mɛ, ɲka sà yi jwo mii cìmpyiibil'á na mii naha na dùru na Tunji yyére, uru mú sí u nyɛ yíi Tunji, na mii naha na dùru na Kilenji yyére, uru mú sí u nyɛ yíi Kilenji.»

¹⁸ Ka Mariyama si nkàr'a sà a yi yu cyelempyiibil'á: «Mii à Kafoonji nya!» Nje Yesu à jwo u á ke, maa wá na yire yu.

Yesu à uye cyêe u cyelempyiibii na

(Macwo 28.16-20; Marika 16.14-18; Luka 24.36-49)

¹⁹ Kuru cannuge, cibilaage canjcyiige yàkonke, Yesu cyelempyiibii mpyi a bínni bag'e, maa ku shwɔhɔ piye na Yahutuubii jùɲufɛɛbii yyaha fyagare na. Ka Yesu si mpa yyére pi shwɔhɔl'e maa pi pyi: «Kile u yyɛɲɲke kan yii á.»

²⁰ Mà u yaha puru na, u à u kantahigii ná u kàmpanɲke cyêe pi na. Cyelempyiibil'á Kafoonji nya ke, ka pi funɲke si ntáan sèl'e.

²¹ Ka Yesu si núr'a pi pyi: «Kile u yyɛɲɲke kan yii á! Bà Tufoonji à mii tun mɛ, amuni mii à yii tun.»

²² Yesu à puru jwo a kwɔ ke, maa jwɔge kafɛɛge fwɔ pi na, maa pi pyi: «Yii Kile Munaani ta.»

23 Yii aha mpiimu kapegigii yàfa pi na ke, pire wogigii sí n-yàfa pi na, yii aha ꝑcyé mpiimu wogigii na ke, pire wogigii sí n-kwôro pi na.

Yesu à uye cyêe Tomasi na

24 Yesu à uye cyêe u cyelempyiibii ke ná shuunniꝑi na canꝑke ñkemu i ke, ñge mege ku ꝑye pi e Tomasi ná pi maha u pyi: «Ñanji» ke, uru ꝑye a mpyi ná pi e me.

25 Ka cyelempyiibii sanmpii si u pyi: «Wuu à Kafoonji ꝑya!» Ka u u pi pyi: «Mii aha mpyi mii ꝑye a sikanꝑkii fyèni ꝑya u cyeyi i me, mii sí ꝑye a na kampeeni tège fyèni na, maa bwòn u ñkèni tafuruge nòꝑiige na me, mii sì n-dá me.»

26 Cibilaaga ninꝑin à tòro ke, ka cyelempyiibii si núr'a piye bínni bage e, maa ku shwôhò piye na, Tomasi na mpyi ná pi e lire tèni i, ka Yesu sí mpa yyére pi shwôhòl'e, maa jwo: «Kile u yyeñꝑke kan yii á.»

27 Maa Tomasi yyere na u file uru na, maa jwo: «Kampeeni taha naha, na cyeyi wíi, ma cyege file, maa ku le na ñkèni tafuruge e. Fworo dánabaare e, ma a dá.»

28 Ka Tomasi si u pyi: «Mii Kafoonji ná mii Kilenji!»

29 Ka Yesu si u pyi: «Mu à mii ꝑya ke, lire e mu à dá, mpíi pi à dá mii na, mà li ta pi ꝑye a mii ꝑya me, pire wuun'à ꝑwò.»

Yuhana sémeñi kasemeni

30 ꝑye Yesu à kakyanhala karii niꝑyahagii pyi u cyelempyiibii ꝑyii na, cyire kyaa ꝑye a jwo ñge sémeñi i me.

31 Ñka ꝑcyii cyi à séme ke, cyir'à séme bà yii si mpyi si dá li na na Yesu u ꝑye Kile Niꝑcwənrəni ná Kile Jyanji me. Yii aha dá u na, yii sí shiꝑi niꝑkwombaanji ta u mege kurugo.

21

Yesu à uye cyêe u cyelempyiibii pi baashuunni na

1 ꝑye cyire karigii kàntugo, Yesu à uye cyêe u cyelempyiibii na sahanꝑi Tiberiyadi banji ꝑwəge na. Amé u à uye cyêe pi na:

2 kuru cyage e, Yesu cyelempyiibii pi baashuunni na mpyi wani, pire e Simò Pyeri, ná Tomasi pi maha mpyi: «Ñanji» ke, ná Natanayeli u à yiri Galile kùluni i Kana kànhe e ke, ná Zebede jyaabii mú shuunni.

3 Ka Simò Pyeri si pi pyi: «Mii na ñkèege fyaa tacuꝑi i.» Ka cyelempyiibii sanmpii si jwo: «Wuu mú na ñkèege ná mu i.» Ka pi i fworo lire e, mà sà jyè bakwəge e na cwòobii wàa lwəhe e, ñka kuru canꝑke numpilage e, pi ꝑye a fya ninꝑin ta me.

4 Nyèg'a à pa múgo ke, ka pi i Yesu niꝑjyerenji ꝑya banji ꝑwəge na, ñka pi ꝑye a núr'a u cè me.

5 Ka Yesu si pi pyi: «Na pyii, yii à fyaabii pi ta la?» Ka pi i u pyi: «Wuu ꝑye a yaaga ta me.»

⁶ Ka Yesu si pi pyi: «Yii cwòñi wà bakwòoge kàniñke na, yii sí pìi ta.» Pi à cwòñi wà ke, fyaabii nyahanji cye e pi nyε a já a cwòñi òr'a yige lwòhe e mε.

⁷ Cyelempyanji kyaa li mpyi a táan Yesu á ke, ka uru si jwo Pyeri á: «Kafoonji wi!» Simò Pyeri u mpyi a u vàanjiyi wwù marii fyaabii caa ke, tènì i u à lógo: «Kafoonji wi!» ke, ka u u láha a yi le maa jyè lwòhe e.

⁸ Ka cyelempyiibii sanmpii si wá na ñkèεge bakwòoge e kùmpoge yyére, cwòñi mpyi a ñi fyaabii na, ka pi i wá na u òrili. Pi ná lwòhe ñwòge laage mpyi a tòn mε, ku mpyi a kuye wwù metirii ñkul'e (100) mε.

⁹ Pi à nò kùmpoge na maa ntíge ke, ka pi i nanjyanhii nya, fyaa sí nyε cyi ñun'i, bwúuru mú na mpyi wani.

¹⁰ Ka Yesu si pi pyi: «Yii a ma ná yii fyaabii ñncumpii pìl'e.»

¹¹ Ka Simò Pyeri si dùgo kùmpoge na, maa cwòñi òr'a yige ná fyabwoyi i. Pi puni na mpyi ñkuu ná beeshuunni ná ke ná taanre (153) ñka fyaabii na pi nyahanji mú i, cwòñi nyε a cwòn mε.

¹² Ka Yesu si pi pyi: «Yii a ma, yii pa lyí.» Cyelempyanji wà nyε a ñen'a u yíbe na: «Jo u nyε mu ye?» mε, ñaha na ye pi mpyi a cè na Kafoonji wi.

¹³ Ka Yesu si file, maa bwúuruñi lwó, maa u táa pi na, maa fyaabii mú kan pi á.

¹⁴ Kuru k'à pyi Yesu tontanrawoge mà uye cyêe u cyelempyiibii na, mà lwó u à ñè a fworò kwùñi i ke.

Yesu à Pyeri yíbe

¹⁵ Pi à lyí a kwò ke, ka Yesu si jwo Simò Pyeri á: «Yuhana jyanji Simò, tàange ku nyε mu i mà yyaha tíi ná mii i ke, tá kur'à pèe mà tòro ñke ku nyε pi sanmpil'e mà yyaha tíi ná mii i be?» Ka Pyeri si u pyi: «Òn, Kafoonji! Mu yabilinji nyε a cè na mu kyal'à táan mii á mà?» Ka Yesu si jwo u á na u a uru mpàpyiyi ñwò caa.

¹⁶ Maa núr'a jwo tozhànwogo: «Yuhana jyanji Simò, mii kyal'à táan mu á la?» Ka u u jwo: «Òn, Kafoonji! mu à cè na mu kyal'à táan mii á.» Ka Yesu si yi jwo u á na u a uru mpàabii kàanmucaa.

¹⁷ Ka Yesu si núr'a jwo tontanrewogo: «Yuhana jyanji Simò, mii kyal'à táan mu á la?» Ka Pyeri si yyaha tanha na Yesu à uru yíbe a ta taanre na u kyal'à táan ur'á la, maa Yesu pyi: «Kafoonji, mu à karigii puni cè, mu à cè na mu kyal'à táan mii á.» Ka Yesu si yi jwo u á na u a uru mpàabii ñwò caa.

¹⁸ Maa núr'a u pyi: «Sèenji na mii sí n-sii yi jwo mu á, mu ñanjjiwe wunji mpyi maha vàanntinñke le, maa maye pwo, cyage k'à táan mu á ke, maa ñkàre wani. Ñka mu aha mpa lyε, mu sí cyeyi yírigε*, wabεε sí mu vàanntinñke le mu na, si mu

* **21:18** «Mu sí cyeyi yírigε»: lire na mpyi kyaa mà li cyêe na pi sí Pyeri kwòro cige na, si mbò.

pwɔ si nkàre ná mu i cyage ku nyɛ ku nyɛ a táan mu á mɛ.»

¹⁹ Kwùnkanni na Pyɛri mpyi na sí n-kwù si pèene taha Kile na ke, lire Yesu mpyi na yu ná mpe jwumpe e. Puru jwɔhɔ na, ka Yesu si Pyɛri pyi: «Taha na fye e.»

Cyelempyaŋi kyaa l'à táan Yesu á ke

²⁰ Cyelempyaŋi kyaa li mpyi a táan Yesu á ke, Pyɛri à yyaha kɛɛnɛŋ'a wíi mà uru nya u u ma pi kántugo. Cannka mà pi yaha pi i numpilaga lyíge lyí, uru cyelempyaŋi u ná mpyi a tɛɛn maa fɛɛn Yesu kãmpanŋke na, maa u yíbe: «Kafoonji, joofo u sí mu le cye e ye?»

²¹ Nyɛ Pyɛri à uru cyelempyaŋi nya ke, maa jwo Yesu á: «Kafoonji, nge de, naha ku sí uru ta ye?»

²² Ka Yesu si u pyi: «Mii la ká mpyi uru u kwôro kwùmbaa fo mii cannuruge, mu naha ku nyɛ lire e ye? Mu wi ke, taha mii fye e kanna.»

²³ Puru jwumpe cye kurugo, dánafeebil'à jwo cyeyi puni i na uru nge cyelempyaŋi si n-kwù mɛ. Mà li ta Yesu nyɛ a jwo Pyɛri á na u si n-kwù mɛ. Mpe Yesu à jwo ke, puru p'à pyi: «Mii la ká mpyi u kwôro kwùmbaa fo zà nɔ mii cannuruge na, mu naha ku nyɛ lire e ye?»

²⁴ Uru cyelempyaŋi ninuŋi u à jcyii karigii puni jwo, uru mú sí u à cyi séme. Wuu mú s'à cè na cyi na nyɛ sèe.

²⁵ Nyɛ Yesu à karigii cyiiberii nijyahagii pyi. Li n'a mpyi a yaha na cyire karigii cyi le cyi mɛgɛ sémii ninjin ninjin i, mii na sônŋi pire sémebii tayahaga mpyi na sì n-ta diɲyɛŋi i mɛ.

Yesu Tunntunmpii Kapyiin̄kii Semeŋi Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè sémeŋi funḡo jwumpe e ke

Karigii Yesu à pyi j̄n̄ke na ke, Luka à cyire yyaha jwo u sémeŋi niŋcyiini i. Nge sémeŋi sh̄onwuŋi i, pyiŋkanni na Yesu à kàre niŋyiŋi na, ná pyiŋkanni na u à Kile Munaani tun u fyèŋw̄h̄oŋsh̄iinbil'á ke, u na yire yyaha yu. Jwumpe Nintanmpe p'á yyaha tíi ná Yesu i ke, Kile Munaani à Yesu fyèŋw̄h̄oŋsh̄iinbii yyaha cû, ka pi i puru jwo diŋyeyi cyeyi puni i.

Pi n'a mpyi na puru Jwumpe Nintanmpe yu Yahutuubil'á, pi mpyi maha li cyêe pi na na Yesu u j̄yε Kile Niŋcw̄onr̄oŋi, ŋgemu j̄w̄omεε Kile mpyi a lwó na u sí sùpyire shw̄o ke. Mpii pi j̄yε pi j̄yε Yahutuu mε, pi n'a mpyi na pu yu pir'á, pi mpyi maha li cyêe pi na na Kileni u à yaayi puni dá ke, na uru la j̄yε si pi ná uye shw̄h̄oŋi yaa. Pi mpyi maha yi yu sùpyire pun'á na li síŋi j̄yε Kile na mà yampii cùuḡo si pi shw̄o Sitaanniŋi na. Pi mpyi maha yi yu sùpyire pun'á mú na Yesu à kwû kworokworocige na, sùpyire kapegigii tugure yàfaŋi kurugo; na sùpyir'à yaa ti toroŋkanni k̄éŋŋε, ti i dá Yesu na, bà Kile Munaani si mpyi si ti yyaha cû mε.

Karigii téesiini i, Yesu túnntunmpii mpyi na s̄on̄ŋi na Yahutuubii làda karigii tayyerege na j̄yε Yesu kuni jaaraŋi i. Ka Kile Munaani si yi f̄iniŋ'a cyêe pi na na Jwumpe Nintanmpe na j̄yε supyishiŋi puni wum̄o. Nde li j̄yε na w̄ii ke, lire li j̄yε mà toroŋkanni k̄éŋŋε maa dá Yesu na. Lire e ke mà maye kan pi à kw̄on si nta mpyi Yahutu mà tàanna ná pi làdaabil'e, mpii pi j̄yε pi j̄yε Yahutuu mε maa dá Yesu na ke, lire mpyiŋi f̄anha j̄yε pire j̄uŋ'i mε.

Jwumpe Nintanmpe à jwo cyaga maha cyag'e ke, p̄il'à j̄ε pu na, ka p̄ii si pu cyé. Cyeye niŋyahay'e mpiimu pi à pu cyé ke, pir'à Yesu fyèŋw̄h̄oŋsh̄iinbii kyérege, maa pi le k̄asuŋi i. Poli na mpyi pi kyérefeebil'e, ka Yesu si uye cyêe u na maa u pyi u túnntunḡo. Lire k̄antugo ka Poli si wá na jaare na mâre k̄anyi na, maa Jwumpe Nintanmpe yu maa dánafeebii kuruyi tiŋi. U à ŋgaha niŋyahawa ta uru báaraŋi i. Luka u à ŋge sémeŋi séme ke, uru na mpyi ná u e lire k̄usheeni là na.

Yesu à jwo cyelempyiibil'á na pi sí Kile Munaani ta

1-2 Mii c̄inmpworoŋi Tofili, mà lwó t̄eni i Yesu à u karigii sii na mpyi maa sùpyire yerege ná Kile jwumpe e, fo mà sà n̄o u t̄eekoŋjirini na mà kàre niŋyiŋi na ke, mii mpyi a cyire puni yyaha jwo mu á na sémeŋi niŋcyiini i. N̄ka mà jwo Yesu u kàre

nìnyinji na ke, tùnntunmpii u mpyi a cwɔɔnrɔ ke, karigii pire mpyi a yaa pi a mpyi ke, Kile Munaani mpyi a u pyi u à cyire puni jwo pi á.

³ Yesu jɛŋkwooni kàntugo mà fworo kwùnji i, u à uye cyêe pi na pyinꝲkannigii ninyahagii na. U à lire pyi canmpyaa beeshuunni funŋ'i bà pi si mpyi si jɛcè na, sèenji na, uru na jye jyyii na mɛ. U mpyi maha Kile Saanre kyaa yu pi á mú.

⁴ Canŋka mà u ná pi yaha pi i lyî siŋcyan, u à yi jwo pi á na pi àha laaga tɔɔn Zheruzalɛmu kànhe na mɛ, na yaage jwɔmɛɛni Tufoonji à lwɔ́, ná uru mpyi a ku kyaa jwo pi á ke, pi kuru sige,

⁵ na Yuhana à pi batize ná lwɔhe e, ŋka mà jwo canmpyaa cyi tòro ke, pi sí batize ná Kile Munaani i.

Yesu à kò a dùgo ninyinji na

(Marika 16.19-20; Luka 24.50-53)

⁶ Nyɛ mà tùnntunmpii nimbinnibii yaha Yesu taan, pi à u yíbe: «Kafoonji, lire tɛni i mu sí Izirayɛli shiinbii saanre núruŋɔ pi á la*?»

⁷ Ka u u pi pyi: «Mii Tuŋji à tɛni ná canmbilini ndemu bégele ná u yabilinji sífente e ke, yii àha raa lire caa si jɛcè mɛ.

⁸ Ŋka Kile Munaani sí n-tíge yii juyi si fànha kan yii á, lire ká mpyi, yii sí raa mii kyaa yu Zheruzalɛmu kànhe ná Zhude kùluni sanni puni ná Samari kùluni i, fo mà sà nɔ diŋyɛŋji cyeyi puni i.»

⁹ Nyɛ u à puru jwo ke, mà u tùnntunmpii yaha pi i u wíi, u à kò a yíri pi shwɔhɔl'e mà kàre ninyinji na, ka jahanke kà si u ŋwɔhɔ pi na.

¹⁰ Mà pi yaha pi à yyahayi yírig'a le ninyinji i, na u ninꝲkareŋji wíi, pi à pâl'a nàmbaa shuunni jya pi à vɔanvinyinꝲyɛ le a yyére pi taan.

¹¹ Ka pire shiin shuunniŋji si jwo: «Galile kùluni shiinbii, di k'à ta a jwo ka yii i yyére na ninyinji wíi yɛ? Yesu u à kò a yíri yii shwɔhɔl'e mà kàre ninyinji na ke, canŋka u sí núru n-pa bà yii à u ninꝲkareŋji jya ninyinji na mɛ.»

Macyasi à Zhudasi tayyérege lwɔ

¹² Nyɛ ka Yesu tùnntunmpii si yíri Olivye cire janyke na, maa núr'a kàre Zheruzalɛmu kànhe e. Kuru cyage ná Zheruzalɛmu mpyi a culumɛtiri ninꝲkin kwɔ.

¹³ Pi à núr'a nɔ kànhe e ke, batɔɔnge ninyibabilini i pi mpyi maha ntêe na piye bínnini ke, ka pi i dùg'a jyè lire e. Pyɛri ná Yuhana ná Yakuba ná Andire ná Filipi ná Tomasi ná

* 1:6 Yesu tùnntunmpii mpyi na Kile Nijcwɔnrɔŋji mpaŋji sigili Yahutuubii sanmpii fiige, u u mpa pire yige Ɔromu shiinbii fàŋjyage e, u u Izirayɛli shiinbii wà piye na, bà pi mpyi saanji Dawuda tiinji ná saanji Solomani tiinji i mɛ.

Baritelemi ná Macwo ná Alife jyaŋi Yakuba ná Simo pi maha mpyi Zeloti†, ná Yakuba jyaŋi Zhude, pire pi mpyi.

14 Pire puni mpyi maha piye bínnini tèrii niŋyahagil'e, marii Kile jáare ná funŋo niŋkin i. Cyeebii pii ná Yesu nuŋi Mariyama ná Yesu cìnmnyiibii mú mpyi maha mpyi ná pi e.

15 Nyε pi canmbinniŋi canŋke kà, mà pi nimbinnibii yaha, pi mpyi a shiin ŋkuu ná beŋjaaga (120) kwò, ka Pyeri si yîr'a yyére pi shwòhòl'e maa jwo:

16 «Mii cìnmnyiibii, Kile Munaani mpyi a Dawuda yyaha cù, ka u u jwumpe mpemu jwo ná p'à séme Kile Jwumpe Semēŋi i, na Zhudasi u si n-tòro sùpyire yyaha na, si Yesu le cye e ke, fànha kyaa li mpyi li li, puru jwumpe pu fúnŋo.

17 Zhudasi sí na mpyi wuu kurunke sùpya, wuu ná uru mpyi na báara niŋkin pyi.»

18 (Nyε pi à sàraŋi ŋgemu kan u á u kapiini nimpnyiini jùŋo taan ke, u à sà kérege shwò ná ur'e. Lire kàntugo u à cwo a jya, ka u funŋo yaayi si jceeg'a màha.

19 L'à pyi kyaa Zheruzalemu kànhe shiinbii puni mpyi a ndemu cè ke, fo ka pi i mpa kuru cyage mege le pi shεenre e: «Akélidama» kuru jwòhò ku jye: «Sishange Kεrege».)

20 Nyε Pyeri à shà yyaha na ná jwumpe e sahaŋki maa jwo na: «Y'à séme Zaburu sémeŋi i na

“U pyenge niŋgage ku kwôro,

Sùpya kà ntèen k'e me‡.”

“Wabεε u u báaraŋwòge lwó\$.”

21-22 Lire kurugo mà Kafoonji Yesu yaha u u jaare na ntùuli ná wuu e cyeyi yyaha kurugo, mpii pi mpyi maha mpyi ná wuu e ke, wuu à yaa wuu shin niŋkin cwòonro pire e, wuu bàra wuye na, wuu raa yi yu sùpyir'á na Yesu à jè sēenji na. Mà lwó canŋke Yuhana à Yesu batize ke, fo mà sà nò canŋke u à kò a yîri wuu shwòhòl'e mà kàre niŋyiŋi na ke, mpii pi à cyire karigii puni jya tapyige e ke, uru wà u à yaa u pyi urufoo.»

23 Nyε ka pi i shiin shuunni cyêe, Yusufu pi maha mpyi Barisabasi, lire jye me Zhutusi ke, uru ná Macyasi.

24 Lire kàntugo maa Kile jáare na: «Kafoonji, mu u à sùpyire puni zòompii cè ke, mpii shiin shuunniŋi i, ŋge mu à cwòonro ke, uru cyêe wuu na,

25 bà u si mpyi si Zhudasi tayyérege lwó tùnnture báaraŋi i, Zhudasi à kuru ŋkemu yaha maa ŋkàre u yabiliŋi cyage e ke.»

26 Nyε ka pi i ŋkyaanwooni pyi, ka ŋkyaanwooni si Macyasi cyêe, ka uru si bàra Yesu tùnntunmpii ke ná niŋkinŋi na.

† 1:13 Zeloti»: kuru mege jwòhe ku jye: «kìni kyal'à táan ŋgemu á sèl'e ke». ‡ 1:20

2

Kile Munaani à tîge dânafeebii nuŋ'i

¹ Pantekōtiŋi canŋke, dânafeebii puni mpyi a bînni cyaga niŋkin i.

² Ka tûnmbwōhō si mpâl'a fwordo nîjyini na, mu à jwo kafeebwōhō tûnmō, bage e pi mpyi a bînni ke, mà kuru jî.

³ Ka pi i njirii nya na fiige cyi à láha láha cyiye na mà pa ntèen ntèen pi puni niŋkin niŋkinji na.

⁴ Ka Kile Munaani si pi puni jî, maa pi shin maha shin pyi u u shèenre tabere yu mà tâanna ná Kile Munaani ti kanŋkanni i urufol'á.

⁵ Yahutuubii pi mpyi na fyáge Kile na dijyeni puni yyaha kurugo ke, lir'à pire pîi ta Zheruzalemu kânhe e.

⁶ Nyε puru tûnmp'á fwordo ke, ka pire si sà piye bînni wani, pi puni kakyanhala wuu pi mpyi, jaha na ye pi shin maha shin mpyi na u tateenge shèenre núru pi jwō na.

⁷ Li mpyi a pi puni bilibili fo mà pi yîrige pi yákilibii nuŋ'i. Ka pi i wá na piye yíbili maa ŋko: «Nte sùpyire ti nyε na yu amε ke, taha Galile kùluni i bà pi pun'à yîri mε?»

⁸ Di l'à pyi wuu shin maha shin sí i u tateenge shèenre núru pi jwō na ye?

⁹ Pariti kîni ná Mēdi kîni ná Elamu kîni shiin na nyε wuu e, pîi na nyε wuu e pir'à yîri Mezopotami kîni i, pîi s'à yîri Zhude ná Kapadōsi ná Pōn wuuni ná Azi kùligil'e,

¹⁰ ná Firijyi wuuni ná Panfli wuuni ná Misira wuuni ná Libi kîni cyage ku nyε Sirēni kânhe taan ke, wuu pîi s'à yîri Ōromu kânbwōhe e.

¹¹ Yahutuu na nyε wuu e, pîi sí nyε Yahutuu mε, ŋka pi à jyè Yahutuubii Kile kuni i. Pîi na nyε wuu e, pir'à yîri Kereti kîni ná Arabubii wuuni i. Di pi à pyi maa jîni na Kile kabwōhigii nimpyiŋkii yu, wuu shin maha shin sí i cyi núru u tateenge shèenre e ye?»

¹² Nyε mà pi kakyanhala wuubii yaha fo pi nyε a pi niŋjwuyo cè mε, ka pi i wá na piye yíbili: «Nde jwōhe k'à sii ŋki bε?»

¹³ Ka pîi si wá na pi fwōhōre maa ŋko: «Sinmpe pu nyε pi na!»

Pyeri à jwo ná sùpyire e

¹⁴ Nyε ka Yesu tûnntunmpii ke ná shuunniŋi si yîr'a yyére, ka Pyeri si jwo fânha na: «Yii pi à tēen Zhude kùluni ná yii mpii puni pi naha naha Zheruzalemu kânhe e ke, yii niŋgyigigii múgo, yii i na jwumpe lógo, yii i pu yyaha cè.

¹⁵ Sinmε bà pu nyε nte sùpyire na mà tâanna ná yii sōnŋōŋkanni i mε, jaha na ye nyège tēni baacyere wuuni li nyε numε, sinmε tēbyaa sàha ŋkwò a nō, wà u kwò a bya a wùrugo mε.

16 Kile tũnntunƙi Zhoueli mpyi a ndemu jwo ke, lire li ƙye na mpyi numɛ.

17 U mpyi a jwo na Kile à jwo:

“Ɗiyeyi canzanƙyi ká nɔ,

mii sí na Munaani pyi li tige sùpyire puni ƙun'i.

Yii nànjiiipyire ná yii pùceepyire sí raa Kile tũnnture yu.

Mii sí naye cyêe yii nànjiiibii na, si karigii yyaha cyêe pi na.

Yii nàƙkolyeebii sí raa mii karigii ƙaa ƙɔɔyi i.

18 Sèe wi, cyire canmpyaagil'e,

mii sí na Munaani pyi li tige

mii bilinambaabii ná mii bilicyeebii ƙun'i.

Pi sí n-pyi mii tũnntunmii.

19 Mii sí kakyanhala yaayi yà pyi yi fwooro nìjyinjì na,

si kakyanhala kacyeenƙii cyi yaa ƙìƙe na,

sìshange ná nage ná ƙguruge sí n-pyi.

20 Canƙanyiiini sí n-kêenƙe n-pyi numpire.

Yinƙe sí ƙáaƙa mu à jwo sishan.

Cyire puni kàntugo, Kafoonji canmbilini sí nɔ.

Li sí n-pyi canmbwɔhɔ, sí n-pyi canmbile ndemu sìnampe sí n-pêe ke.

21 Nyɛ shin maha shin u ƙye na Kafoonji mege yiri ke, urufoo sí n-shwɔ*.”»

22 Nyɛ Pyeri à kwɔ Zhoueli jwumpe niƙjwumpe na ke, maa

núr'a jwo: «Yii, Izirayeli shiinbii, yii niƙgyigigii pɛɛɛ, yii raa

núru. Yii à li cè na Nazarɛti kàhe shinƙi Yesu na mpyi sùpya,

ƙgemu cye kurugo Kile à u fàhe cyêe yii na ná kabwɔhigii ná

kakyanhala karigii ná kacyeenƙii mpyinjì i yii shwɔhɔl'e ke.

23 Nka nde Kile mpyi a yaa mà yyaha tíi ná u e, mà tàanna ná

u karigii puni ƙcèƙi i ke, lire yii à pyi. Yii à u le shinpiibii cye

e pi à kwòro cige na mà bò.

24 Nka Kile à u ƙùƙò wwù kwùƙi yapwoyi i, maa u ƙè a yige

kwùƙi i. Naha kurugo ye li fàhe mpyi kwùƙi na u jà a u cù a

yaha wani mɛ.

25 Saanƙi Dawuda à fyànha a jwo u kyaa na, u mpyi a jwo:

“Mii maha na Kafoonji ƙaa naye taan tèrigii puni i,

ƙaha na ye u maha mpyi mii kàniƙe na,

bà li si mpyi yaaga kà n-jà mii cúnƙò ƙjìrige na tayyérege e mɛ.

26 Lire kurugo mii zòmbilin'à ƙì funntange na,

mii jwumpe puni sí ƙye funntanga jwumɔ.

Mii à tèen ná l'e, ali mii kwunƙwooni kàntugo,

mii cyeeere sí ƙìƙe mii na.

27 Naha kurugo ye Kafoonji, mu sì ƙɛɛ mii múnaani yaha

li kwòro kwùƙi numpini i mɛ.

* 2:21 Zhoueli 2.28-32

Mu mú sù jɛɛ ma báarapyiŋi niŋcɛŋi yaha u fwónhɔ fanŋke e mɛ.

28 Mu à nùmpaŋke tata kuni le mii taan

Mà mu yaha ná mii i, mu sí mii pyi mii i jɪ funntange na†.”»

29 Nyɛ Pyɛri à kwò Dawuda jwumpe niŋjwumpe na ke, maa núr'a jwo: «Mii cìmpyiibii, yii na yaha si wuu tulyage Dawuda kani fíniŋɛ njwo yii á. Tèni i u à mpe jwumpe jwo ke, u mpyi a pu jwo a wà uye na mɛ, naha kurugo yɛ wuu à li cè na u à kwù, u buwuŋ'à tò. Ali niŋjaa u kwùnni na nyɛ naha wuu yyére.

30 Dawuda na mpyi Kile tùnntunŋɔ, u mú mpyi a li cè na Kile à kâa ur'á na uru na sí n-pa u jambilini là tiŋɛ u fânhe tatɛɛnge e u kântugo.

31 Kile à wyèr'a yi jwo Dawuda á na Kile Niŋcwɔnrɔŋi sí n-pa jè n-fworo kwùŋi i. Lire kurugo Dawuda à jwo na “U si n-kwôro kwùŋi numpini i mɛ, u cyeere sù n-fwónhɔ fanŋke e mɛ‡.”

32 Yesu kyaa li, Kile à u jè a yige kwùŋi i. Lir'à pyi wuu mú puni nyii na.

33 U à dùg'a kàr'a sà ntèɛn Kile kàniŋɛ cyɛge na. Kile Munaani jwɔmɛɛni u mpyi a lwó wuu á ke, Tufoŋi Kile à lire kan u á, ka u u li yaha l'à tige wuu juŋ'i. Lire yii nyɛ na jaa amɛ, maa nùru li jwɔ na.

34 Yii li cè na Dawuda yabiliŋi nyɛ a dùgo nìnyiŋi na mɛ, ŋka lire ná li wuuni mú i, u à jwo

“Kafoŋi Kile à jwo mii Kafoŋi á

‘Ta ma a pa ntèɛn na kàniŋɛ cyɛge na,

35 mii sí n-pa mu zàmpeɛnbii le mu tooyi jwɔh'iš.’ ”»

36 Nyɛ Pyɛri à puru jwumpe taha a kwò ke, maa jwo: «Lire e ke yii Izirayɛli shiinbii pun'à yaa yii li cè na nàkaana baa na Yesu yii à kwôro cige na ke, Kile à uru pyi Kafoŋi ná uru Kile Niŋcwɔnrɔŋi.»

37 Pi à puru lógo ke, ka pu u pi zòmpii cúnŋɔ sèl'e, ka pi i Pyɛri ná tùnntunmpii sanmpii pyi: «Wuu cìmpyiibii, naha wuu à yaa wuu pyi bɛ?»

38 Ka Pyɛri si pi pyi: «Yii yii toroŋkanni kèɛnŋɛ, yii puni niŋkin niŋkinŋ'à yaa yii batize Yesu Kirisita mɛge na, bà yii kapegigii si mpyi si yàfa yii na mɛ. Lire ká mpyi, yii sí Kile Munaani ta.

39 Naha kurugo yɛ Kile à u Munaani jwɔmɛɛni lwó yii ná yii tұлуг'á, mà bâra mpíi pí nyɛ tatɔɔnyi i ke. Mpíi wuu Kafoŋi Kile sí n-pa n-yyere si mpyi u pyi ke, l'à lwó pire pun'á.»

40 Pyɛri à jwumɔ niŋyahama jwo pi á sahaŋki Yesu kyaa na, maa pi yɛɛ na pi nùru ŋge diŋyɛŋi sùpyire nintiimbaare jwɔh'i, bà Kile si mpyi si pi shwɔ mɛ.

41 Sùpyire t'à dá u jwumpe na ke, ka pire si batize. Mpii pi à bâra dánafeebii kurun̄ke na kuru can̄n̄ke ke, pire mpyi a shiin kampw̄hii taanre (3.000) kwò.

Dánafeebii wwōn̄ēge pyīnkanni

42 Yesu túnntunmpii mpyi maha yēeyi njemu kaan ke, dánafeebii mpyi a piye waha maa yire núru t̄erigii puni i, maa n̄kwôro wwōn̄ēge e. Pi mpyi maha bwúurūn̄i kwùun na ntáali piye na na lyí, maa Kile jáare sīncyan.

43 Sùpyire puni mpyi ná fyagare e, jáaha na ye kakyanhala karigii ná kacyeen̄kii mpyi na mpyi Yesu túnntunmpii cye kurugo.

44 Shin maha shin u mpyi a dá Yesu na ke, pire puni mpyi a wwò maa mpyi nīnkin, pi cyeyaayi puni mpyi k̄an̄gw̄ar̄o wuyo.

45 T̄erigii c̄yil'e, pi mpyi maha pi taare tà ná pi cyeyaayi yà pérel̄i, maa yire wyéren̄i táali piye na mà tàanna ná shin maha shin n̄un̄o tugure e.

46 Pi mpyi maha piye bínnini can̄n̄a maha can̄n̄a, ná s̄on̄n̄ōr̄o nīnkin i Kilejáarebage e, maa Kile pêre. Pi mpyi maha bínnini pi pyenyi i, maa bwúurūn̄i kwùun na ntáali piye na maa pi njȳn̄i lyí ná funntange ná fun̄c̄en̄n̄i i.

47 Pi mpyi maha Kile kêre, pi kyaa mpyi a táan sùpyire pun'á. Mpii Kafoon̄i à shw̄o ke, u mpyi maha pire bârali pi kurun̄ke na can̄n̄a maha can̄n̄a.

3

Pyeri à cw̄h̄am̄fooni wà c̄un̄o

1 Can̄n̄ka yàkōn̄o, Kilejáarege t̄eni i, Pyeri ná Yuhana à kàre Kilejáarebage e.

2 Lir'à pi ta pi à sà faann̄i wà yaha Kilejáarebage tajyīn̄w̄oge kà na, pi maha n̄kemu pyi: «Tajyīn̄w̄oge Nisinān̄ke» ke. Amuni u mpyi a si. Can̄n̄a maha can̄n̄a, pi mpyi maha mpa u yaha kuru cyage e, sùpyire ti nȳe na jȳe Kilejáarebage e ke, bà u si mpyi s'a pire jáare m̄e.

3 Uru faann̄'à Pyeri ná Yuhana n̄ya tajyige e maa pi jáare.

4 Ka pi i u yal'a wíi, ka Pyeri si jwo: «Wuu wíi.»

5 Ka n̄an̄i si yyahe ȳirig'a le pi e. U mpyi na s̄on̄n̄i na pi sí yaaga kan ur'á.

6 Nȳe ka Pyeri si u pyi: «Wyé̄e, lire nȳe m̄e s̄een̄ nȳe mii á mii u kan mu á m̄e, n̄ka yaage ku nȳe mii á ke, mii sí kuru kan mu á. Nazar̄eti k̄an̄he shin̄n̄i Yesu Kirisita m̄ege na, ȳiri ma a jáare!»

7 U à yire jwo ke, maa n̄an̄i c̄ú k̄an̄in̄e cyege na mà ȳirige. Nȳe ka n̄an̄i tooyi ná u nintajyīigii si ntíl'a cyiye ta.

⁸ Ka u u yi a yîr'a yyére, maa li jwɔ cû na jaare, maa sà jyè Kilejaarebage e* ná Pyeri ná Yuhana i, maa jaare, maa yini, maa Kile kêre.

⁹ Sùpyire pun'à u nya u u jaare marii Kile kêre.

¹⁰ Pi mpyi a li cè na nàŋi u mpyi maha ntèn Kilejaarebage Tajyinjwɔge Nisinaŋke na maa sùpyire jáare ke, uru wi. Pynkanni na uru nàŋ' à pyi maa jà na jaare ke, ka lire si sùpyire bilibili.

¹¹ Nàŋi mpyi a taha a yaha Pyeri ná Yuhana fye e. Ka sùpyire kàkyanhala wuubii si fê a kâr'a sà bínni pi taan, Kilejaarebage ŋkubabwɔhe kà jwɔh'i, pi mpyi a Saanŋi Solomani mege le kuru ŋkubage na.

¹² Pyeri à sùpyire nya ke, maa jwo: «Wuu cìnmpyibii, Izirayeli shiinbii, naha na nde kan'à yii kàkyanhala ye? Naha na yii na wuu wíl'ame mu à jwo wuu yabilimpïi sífente ná wuu Kile yyahafyagare t'à wuu pyi wuu à nge nàŋi pyi u à yîri na jaare ye?

¹³ Ibirayima ná Ishaka ná Yakuba ná wuu tulyeyi sanŋyi u Kilenji, u à u báarapyinji Yesu jùŋke yîrige ná l'e. Yii à u le fànhafoonji Pilati cye e, ka uru si li ta na yaaga nyɛ a yaa ku pyi u na mɛ, ka yii i jcyé u na Pilati nyii na.

¹⁴ Nge u à jwɔ maa ntíi ke, yii à cyé uru na, nge u à boore pyi ke, maa Pilati jáare na u uru cye yaha.

¹⁵ Nge u nyɛ na shìŋi ninjkwombaanji kaan ke, yii à uru bò, ŋka Kile à u jè a yige kwùŋi i. Wuu à u nya u jɛŋkwooni kàntugo.

¹⁶ Nge nàŋi u nge yii i jaa, ná yii à u cè ke, wuu à dáníyanji pyi Yesu na, lire cye kurugo, u à jà a yîr'a yyére. Wuu à dáníyanji pyi Yesu mege na, lire l'à nge nàŋi yampe kwò feefee bà yii puni nyii wá u na mɛ.

¹⁷ Mii cìnmpyibii, mii à li cè na li jcèmbaanji u à yii ná yii jùŋufeebii pyi yii à lire kani pyi.

¹⁸ Lire e ke Kile à jwumpe mpemu jwo fo tèemɔni i u túnntunmpii cye kurugo ke, pur'à fúnŋɔ. U mpyi a jwo na Kile Nijcwɔnrɔŋi à yaa u kyaala.

¹⁹ Lire e ke yii yii toronkanni kêennɛ, yii i yiye kan Kile á, bà u si mpyi si yii kapegigii yàfa yii na mɛ.

²⁰ Lire ká mpyi, Kafoonji Kile sí taŋɔŋɔ kan yii á. Mà bâra lire na, nge u à yaha yii yahare e ke, u sí uru tùugo yii á, Yesu u nyɛ Kile Nijcwɔnrɔŋi ke, uru kyaa li.

²¹ Ŋka u à yaa u tɛɛn nìnyinji na fo u aha yaayi puni pyi y'à nùru yi lyempe e, yire Kile à jwo fo tèemɔni i u túnntunmpii cye kurugo.

* 3:8 Kuru k'à pyi urufoo canjcyiige mà jyè Kilejaarebage kaanke funŋke e, naha na ye Yahutuubii Saliyanji i, kafuun li mpyi li li cwèhɔmɔfoo u jyè Kilejaarebage kaanke funŋke e.

- ²² Nyε Kile tūntunŋi Musa à jwo
 “Bà wuu Kafoonji Kile à mii tun mε, amuni u sí n-pa yii
 cìnpworonji wà pyi u tūntunŋo mii fiige. U aha jwumō
 maha jwumō jwo yii á ke, yii i jεε puru na.
- ²³ Shin maha shin u nyε u nyε a jεε uru tūntunŋi jwumpe na
 mε, urufoo sí n-bò n-yige sùpyire shwòhòl'e†.”
- ²⁴ Nyε mà lwó Kile tūntunŋi Samuweli na, Kile tūntunmpii
 pun'à jwo nde tēni kyaa na mú, Musa fiige.
- ²⁵ Jwumpe Kile tūntunmpil'à jwo ke, pur'à jwo yii á mú.
 Tunmbyaare Kile à le ná yii tulyeyi i, tēni i u à jwo Ibirayima
 á na uru sí jwó le ñŋke supyishiŋi pun'à u tūluge cye kurugo
 ke, tire tunmbyaar'à le ná yii e mú‡.
- ²⁶ Lire e Kile à u báarapyiŋi yaha a pa yii Izirayeli shiinbii
 mεε na yyecyiige na, u u jwó le yii á, yii i láha pege karigii na.»

4

Pi à kàre ná Pyeri ná Yuhana i yukyaabii yyére

- ¹ Nyε mà Pyeri ná Yuhana yaha jwumpe na, Kile
 sáragawwuubii ná Kileŋaarebage saŋcwənsigibii ñŋufoonji
 ná Sadusiibii pil'à nò wani.
- ² Li mpyi a sàa pεn pi e mà Pyeri ná Yuhana nya pi i sùpyire
 yεεge ná Kile Jwumpe e na Yesu à jwé a fworò kwùŋi i, na lir'
 li cyéε na sùpyire sí n-pa jwé n-fworò kwùŋi i nùmpañja.
- ³ Ka pi i pi cú a le kàsũŋi i fo mà sà nò kuru canja nùmpañja
 na, ñaha na yε numpilage mpyi a wwò a kwò.
- ⁴ Nka lire ná li wuuni mú i, mpai pi mpyi na Pyeri ná Yuhana
 jwumpe núru ke, pire ñŋyahamil'à dá Yesu na, ka lire si
 dánafeebii kurũŋke shiinbii pyi pi à kampwòhii kanjuro (5.000)
 kwò.
- ⁵ Kuru canja nùmpañja, Yahutuubii ñŋufeebii ná
 kacwənrìbii ná Kile Saliyanji cyelentiibil'à pa piye bínni
 Zheruzalεmu kànhe e.
- ⁶ Kile sáragawwuubii ñŋufembwòhe Ana* mú mpyi wani,
 mà bàra Kayifu ná Yuhanaŋi wabεε ná Alεzandiri ná
 sáragawwuubii ñŋufembwòhe pyεnge shiinbii puni.
- ⁷ Ka pi i ŋkàr'a sà Pyeri ná Yuhana yige kàsũŋi i mà pa yyéεŋε
 piye shwòhòl'e, maa pi yíbe: «Ná fànhe ŋkire e, lire nyε mε ná
 mεge ŋkire e yii à ŋge nàŋi cùũŋo yε?»
- ⁸ Nyε mà Pyeri yaha u à jwé Kile Munaani na u à jwo: «Yii pi
 nyε wuu Yahutuubii ñŋufeebii ná kacwənrìbii ke,
- ⁹ ná yii sí naha a wuu yíbe faanŋi ná u cuũŋoŋkanni kyaa na
 ñŋjaa,

† 3:23 Duterənəmu 18.15, 18, 19

‡ 3:25 Zhenezi 22.18; 26.4

* 4:6 Nge Ananji
 na mpyi nò.

¹⁰ yii puni, mà bâra Izirayeli shiinbii sanmpii puni na, yii li cè na Nazarèti kànhe shinŋi Yesu Kirisita mege na ŋge nàŋ'á cùuŋɔ. Yesu yii à kwòro cige na mà bò, ka Kile si u jè a yige kwùŋi i ke, uru mege na ŋge nàŋi niŋjyerenŋi u ŋge yii yyaha na ke, u à cùuŋɔ.

¹¹ Yesu kyaa l'à jwo Kile Jwumpe Semenŋi i na “Yii bafaanribil'à cyé kafaage ŋkemu na ke, kuru k'à pa mpyi bage kafaage sèe woge bage mbiini na†.”

¹² Nyɛ shwofoonŋi wà saha jye uru baare e me. Mege cye kurugo wuu sí nùmpanna ta ke, kuru jye a le sùpyanŋi wà tufiige na ŋke niŋke na Yesu baare e me.»

¹³ Yahutuubii jùŋufeebii ná kacwɔnribil'à Pyeri ná Yuhana jya pi i yu fyagara baa ke, ka li i pi kàkyanhala, jaha na ye pi mpyi a li cè na Pyeri ná Yuhana jye a kâla sèl'e me, ka pi i li kâanmucya mà li jya na pi ná Yesu u mpyi.

¹⁴ Nyɛ nàŋi u à cùuŋɔ ke, pi à uru niŋjyerenŋi jya Pyeri ná Yuhana taan ke, pi jye a yà ta si jwo me.

¹⁵ Ka pi i Pyeri ná Yuhana pyi pi à fworò ntàani na, maa ŋkwôro na piye yibili:

¹⁶ «Naha wuu à yaa wuu pyi mpìi shiinbii na be? Kakyanhala kani pi à pyi ke, Zheruzalɛmu shiinbii pun'à li cè, wuu mú sí n-jà nàkaana pyi lire e me.

¹⁷ Nka nde kani jye a yaa li cɛɛg'a nɔ cyeyi puni i me, lire e ke wuu pi yyere, wuu u pi fùguro, bà li si mpyi pi àha núru kuru mege kyaa jwo sùpyanŋi wà tufiig'á me.»

¹⁸ Ka pi i Pyeri ná Yuhana yyere maa yi jwo a waha pi á, na pi àha núru Yesu kyaa jwo sùpyanŋi wà tufiig'á, lire jye me si sùpyanŋi wà kâla ná u kani i me.

¹⁹ Ka Pyeri ná Yuhana si pi pyi: «Ncyii kapyaaгии mú shuunniŋi i, li ndi l'à tíi Kile á ye? Mà yii jwɔmɛɛni cù laa, mà Kile jwɔmɛɛni cù? Yii yabilimpìi pi yi kâanmucya de!

²⁰ Nde wuu kɔn'à jya maa li lógo ke, wuu sí n-jà n-pyi ná wuu jye na lire yu me.»

²¹ Ka pi i pi fùguro sahanŋi maa pi yaha. Pi jye a mpyi a cè yaage pi sí n-pyi pi na me, jaha na ye kakyanhala kani li mpyi a pyi ke, sùpyire mpyi na Kile kère lire kurugo.

²² Nàŋi u mpyi a cùuŋɔ lire kakyanhala cuuŋɔŋkanni na ke, uru shiŋi mpyi a jyaha yyee beeshuunni na.

Dánafeebil'à Kile jáare

²³ Pi à Pyeri ná Yuhana cye yaha ke, ka pi i ŋkàre Yesu túnntunmpii sanmpii cyage e. Nje Kile sáragawwuubii jùŋufeebii ná Yahutuubii kacwɔnribil'à jwo pi á ke, maa sà yire puni yyaha jwo pi á.

† 4:11 Zaburu 118.22

²⁴ Nyε pi à yire lógo ke, ka pi puni si wwò sònhòrò ninƙin na maa Kile jáare fànha na: «Kafoonji, mu u à nìnyinji ná jìŋke dá, maa suumpe lwòhe ná ku funŋò yaayi puni dá.

²⁵ Wuu tulyage Dawuda u nyε mu báarapyinji ke, mu à ma Munaani pyi l'à u yyaha cù, ka u u jwo

“Naha kurugo supyishin' à jùŋò kyán yε?

Naha na kìrigii sùpyire maha vùnmpwòore pyi yε? Ti nyε jùŋò baa.

²⁶ Saanbii pi nyε jìŋke na ke, pir' à piye bégele kàshige mεε na, ka jùŋuféebii si piye bégele Kafoonji Kile ná u Nijcwònròŋi mεε na‡.”

²⁷ Sèe wi de! Nke kànhe e, saanŋi Eròdi ná Pòŋse Pilati à wwò ná Izirayeli shiinbii ná supyishinji sanŋi i, báarapyinji mu à cwònr'a yaha maye mεε na, ná uru u nyε Yesu ke, maa ntùŋke taha uru na.

²⁸ Lire mpyinji cye kurugo, kyaa maha kyaa mu à kyaala a yaha fo tèemòni i mà tàanna ná ma sífente ná ma nyii wuuni i ke, cyire pi à pyi.

²⁹ Nka Kafoonji, pi à wuu fùguro ná jwumpe mpemu i numε ke, mu à puru lógo. Wuu pi nyε mu báarapyii ke, wuu tège, wuu raa mu jwumpe yu fyagara baa.

³⁰ Li síŋi yaha wuu na, wuu jà wuu a yampii cùuŋi, wuu raa kacyeenƙii ná kakyanhala karigii pyi mu báarapyinji nijcenni Yesu mεge na.»

³¹ Pi à Kile jáar'a kwò ke, cyage e pi mpyi a bínni ke, ka kuru cyage jìŋke si jcyéenne, ka Kile Munaani si pi puni jî, ka pi i wá na Kile jwumpe yu fyagara baa.

Dánafeebii cyeyaayi pun' à pyi kàngwòrò wuyo

³² Dánafeebii kurunƙe mpyi a wwò maa pi zòmpii ná pi sònhòre pyi ninƙin, fèrenje yaaga saha nyε a mpyi pi wà á mε, pi yaayi puni mpyi kàngwòrò wuyo.

³³ Sífente na mpyi Yesu túnntunmpil' á sèe sèl'e pi i yi yu sùpyir' á na Kafoonji Yesu à jè a fworò kwùŋi i. Kile mpyi a jwò pi puni na maa pi tège sèl'e.

³⁴ Kanhamafoo nyε a mpyi pi e mε, jaha na yε mpíi pi mpyi ná taare e, lire nyε mε pyenyi i ke, pire mpyi maha yire pérelí,

³⁵ maa ma na uru wyérenji kaan Yesu túnntunmpil' á. Pi mpyi maha uru wyérenji táali piye na, maha ntàanna ná pi shin maha shin jùŋò tugure e.

³⁶ Nyε nàŋi wà na mpyi wani, uru mεge na mpyi Yusufu, Levi tùluge shin u mpyi u wi, u mpyi na yíri Sipiri kini i. Yesu túnntunmpii mpyi a u mεge le Barinabasi, kuru mεge jwòhe ku nyε: «ŋgemu u maha màban leni sùpyire e ke.»

³⁷ Kερεγε na mpyi uru nàη'á, ka u u ku péρε, maa mpa ná ku wyéρεηi i mà pa ηkan Yesu túnntunmpil'á.

5

Ananiyasi ná u cwoηi Safira kani

¹ Nyε nàηi wà na mpyi wani, uru μεγε na mpyi Ananiyasi, u cwoηi μεγε sí ηγε Safira, ka pire mú si taare tà péρε.

² Ka pi mú shuunni si bê li na, ka u u taare wyéρεηi táa, maa taaga ηwəhə, maa ηkàre ná ku sanηke e mà sà ηkan Yesu túnntunmpil'á.

³ Ka Pyeri si u pyi: «Ananiyasi, di mu à pyi maa Sitaannijì yaha u à sònηəpeere tég'a mu zòmbilini ηî fo mu à ma taare wyéρεηi wà ηwəhə maa mpa fine Kile Munaani á γε?

⁴ Mà mu yaha mu sàha ηkwə a taare péρε με, taha mu woro bà ti mpyi ti ti με? Mu à ti péρε ke, taha mu wu bà u mpyi ti wyéρεηi με? Naha k'à nde kani mpyiηi sònηəre tírige mu funηke e γε? Sùpya á bà mu à fine mà de! Kile á mu à fine.»

⁵ Ananiyasi à puru lógo ke, maa ηcwo ηiηke na mà kwú. Mpii pi à yire lógo ke, ka pire puni si fyá sèl'e.

⁶ Ka nàηjiibii si yíri maa u buwuηi pwə a sà ntò.

⁷ Nyε tēr'à pyi ke, ka Ananiyasi cwoηi si nə wani, nde l'à u pooηi ta ke, u mpyi a lire cè με.

⁸ Ka Pyeri si u pyi: «Sèenji jwo na á, kampyi ηge dáηi na taar'à péρε.» Ka ceenji si jwo: «Ɔon, uru na t'à péρε.»

⁹ Ka Pyeri si u pyi: «Naha k'à pa ná l'e, ka yii i jwo a ηwə si Kafoonji Munaani ηwə cū γε? Nyε mpii pi à sà mu pooηi tò ke, pire pi mpii cyiinηi na, pi mú si n-kàre ná mu i.»

¹⁰ Ka ceenji si ntíl'a cwo ηiηke na Pyeri fere e mà kwú. Ka nàηjiibii si jyè pyenge e, mà u ta u à kwú. Ka pi i u lwó a kàr'a sà ntò u pooηi taan.

¹¹ Nyε dánafeebii kuruηke ná sùpyire puni t'à puru jwumpe lógo ke, ka pire puni si fyá sèl'e.

Yesu túnntunmpil'à kakyanhala kariii niηyahagii pyi

¹² Kacyeenji niηyahagii ná kakyanhala kariii niηyahagii mpyi maha mpyi sùpyire shwəhəl'e Yesu túnntunmpii cye kurugo. Dánafeebii puni mpyi maha piye bínnini Kilejaarebage ntàani na, saannji Solomani ηkubabwəhe ηwəh'i.

¹³ Mpii pi ηγε pi ηγε a dá Yesu na με, pire wà ηγε a mpyi na ηεεg'a bàra pi na με. Lire ná li wuuni mú i, pi mpyi maha pi père sèl'e.

¹⁴ Nàmbaabii ná cyeebii pi mpyi na ma na piye kaan Kafoonji á ke, là mpyi na bàrali pire na sèl'e.

¹⁵ Kakyanhala karigii nimpyiiηkii kurugo, sùpyire mpyi maha ma na yampii sínniηi bàmbahanyi, lire ηγε με dèmèbii

na pyenkuubil'e, bà li si mpyi li mée ka bê shin ninƙin na, Pyeri nintoroŋi nàŋjaŋi ká ntò ñgemu na ke, urufoo si ƙùuŋɔ mɛ.

16 Shinɗyahara mú mpyi maha yíri ná yampii ná jínacyaanbil'e Zheruzalemu kwùumpe kànyi na, na ma na ƙyére Yesu túnntunmpii na, pi puni mú sí mpyi maha ƙùuŋi.

Pi à Yesu túnntunmpii kyérege

17 Nyɛ ka yiŋcyɛge si jyè Kile sáragawwuubii ñùŋufembwòhe ná u fyèŋwòhòshiinbii Sadusiibil'e.

18 Ka pi i cye taha Yesu túnntunmpii na, maa pi cù a le kasubabwòhe e.

19 Nyɛ ka Kafoonji Kile mèlɛkɛŋi wà si mpa kasubage ƙwò múgo numpilage e, maa pi yige, maa pi pyi:

20 «Yii a sì Kileñaarebage e, yii i sà a ñge shìŋi kani sénmege yii a yu sùpyir'á.»

21 Nyɛ pi à yire lógo ke, kuru canŋa nùmpaŋa nyèsòoge na, ka pi i ñkàre Kileñaarebage e, maa sà a sùpyire kálali.

Tèr'à pyi ke, ka Kile sáragawwuubii ñùŋufembwòhe ná u fyèŋwòhòshiinbii si yukyaala kurunƙe ná Izirayeli shiinbii kacwòribii puni yyer'a bínni, maa sòrolashiibii pyi pi sà Yesu túnntunmpii yige kasubage e, pi a ma.

22 Ka pire si ñkàre, pi nyɛ a sà túnntunmpii ta wani mɛ, maa núr'a sà pi pyi:

23 «Wuu à kàr'a sà kasubage ta k'à yal'a tò, ku saŋcwònsigibii mú si wá a mpyi na ku saŋcwòŋi sigili. Nka wuu à ku múgo ke, wuu nyɛ a sùpya ta wani k'e mɛ.»

24 Nyɛ Kileñaarebage saŋcwònsigibii ñùŋufoonji ná sáragawwuubii ñùŋufeebil'à puru lógo ke, pi saha nyɛ a pi nimpyii cè mɛ, ka pi i wá na piye yíbili li pyinƙanni na.

25 Mâ pi yaha puru na, ka wà si mpa pi pyi: «Nàmpii yii à cù a le kàsunji i ke, pi wá na sùpyire kálali Kileñaarebage e.»

26 Nyɛ ka Kileñaarebage saŋcwònsigibii ñùŋufoonji ná u shiinbii pìi si yír'a kàr'a sà pi yyer'a pa. Pi nyɛ a ƙɛn'a pi cù fànhe e mɛ, ƙaha na ye pi mpyi na fyáge sùpyire kà ñkwò pire wà mbò ná kafaayi i mɛ.

27 Pi à nò ná pi e yukyaala kurunƙe yyére ke, ka sáragawwuubii ñùŋufembwòhe si pi pyi:

28 «Taha wuu nyɛ a mpyi a yi jwo a waha yii á na yii àha núra sùpyire kálali ná Yesu mege e mɛ? Ku ke, yii à Zheruzalemu kànhe puni shwò a ta ná yii kàlaŋi i, mà bàra lire na, yii sí ñge nàŋi mbòŋi tugure pyi ti pyi wuu woro.»

29 Ka Pyeri ná Yesu túnntunmpii sanmpii si pi pyi: «Wuu pi Kile ƙwòmeeni cù, wuu à lire funŋò cè mà tòro wuu yii ƙwòmeeni cù.

30 Yesu yii à kwòro cige na mà bò ke, wuu tulyeyi u Kilenji à u ñè a yige kwùŋi i,

³¹ maa u pyi u à dùg'a kàr'a sà ntèen uru kàniŋe cyege na, maa u pyi Nùŋufoonji ná Shwofoonji, bà u si mpyi si Izirayeli shiinbii pyi pi pi toronƙanni kèenŋe pi i láha kapegigii na, Kile si cyi yàfa pi na me.

³² Wuu ná Kile Munaani na cyire karigii sheenre yu, Kile à lire ndemu kan u jwōmēeni cūveebil'á ke.»

³³ Yukyaala kurunƙ'a à yire lógo ke, ka pi lùgigii si yîri fo pi la mpyi si Yesu tūntunmpii bō.

³⁴ Nyē Farizhenji wà na mpyi pi shwōhōl'e, uru mege na mpyi Gamaliyeli, Kile Saliyanji cyelentu u mpyi u wi, sùpyire puni mpyi na u pēre, ka uru si yîr'a yyére yukyaala kurunƙe shwōhōl'e maa jwo na pi Yesu tūntunmpii yige ntàani na tère nimbilere funŋ'i.

³⁵ Pi à fworō ntàani na ke, ka u u jwumpe lwó maa jwo: «Mii cīnmpyibii Izirayeli shiinbii, nde yii la nyē si mpyi mpīi shiinbii na ke, yii a yiye kàanmucaa de!

³⁶ Naha kurugo yē li sàha mō me, nàŋi wà mpyi a yîri naha, u mege mpyi Tedasi. U mpyi a uye pyi shinbwo fo shiin ŋkwuu sicyēere (400) fiige mpyi a taha u fye e. Nka pi à pa u bō ke, ka u shiinbii puni si jcaala, ka yire si yyére wani.

³⁷ Lire kàntugo Galile kùluni shinŋi wà à yîri sùpyire mesemēni tēni i, uru nàŋi mege mpyi Zhudasi, u mpyi a shinŋyahara yákilibii kèenŋe pi à taha u fye e. Nka uru mú à bō, ka u fyējwōhōshiinbii puni si jcaala.

³⁸ Lire kurugo numē, mii sí jjemu jwo yii á ke, yire yi nyē, yii àha mpīi shiinbii kani pwō yii múnahigii na me, yii pi yaha pi a sì. Kampyi pi funŋō kani, lire nyē me pi kapyin'à fworō sùpyire e, li sí n-pa n-yyére.

³⁹ Nka kampyi Kile e l'à fworō, yii sì n-jà li kèege me. Yii a yiye kàanmucaa, bà li si mpyi yii àha ŋkwò nta yii i Kile tūnni me.»

Nyē ka yukyaala kurunƙe si jēē Gamaliyeli jwumpe na,

⁴⁰ maa Yesu tūntunmpii yyer'a pa, maa pi bwòn, maa pi pyi na pi àha nūru Yesu mege kyaa jwo sùpya á me, maa pi cye yaha pi a sì.

⁴¹ Ka tūntunmpii funntanga wuubii si yîri yukyaala kurunƙe taan mà kàre naha kurugo yē Kile à li ta na pi à yaa pi kyaala Yesu mege kurugo, ka lire si mpyi pi à jùnjirire kyaa.

⁴² Canŋa maha canŋa, pi mpyi maha sùpyire yerēge Kilejaarebage ná pyenyi i tērigii puni i, maa Jwumpe Nintanmpe yu na Yesu u nyē Kile Nijcwōnrōŋi.

6

Kacwōnrībii tēgēfēebii kani

¹ Nyē cyire canmpyaagil'e là mpyi na bārali cyelempyibii jyahāŋi na. Dánafeebii kurunƙe e, mpīi pi mpyi na Girēkiibii

shεεnre yu ke, ka pire si wá na Eburubii shεεnre jwufeebii jùnyì tare, jaha na ye pi mpyi a li kàanmucya mà li jya na pire u kàmpañke lenkwucyeebii jye a cù cùnkanna nijcenne na yalyire kàmpañke na mε*.

² Jye ka Yesu tùntunmpii ke ná shuunniñi si cyelempyiibii puni yyer'a bínni, maa yi jwo pi á: «Wuu aha Kile Jwumpe njwuñi yaha maa wuye pwɔ njyìñi karigii kanni jcwɔɔnrɔñi na, lire jye a tí mε.

³ Lire e ke wuu cìmpyiibii, yii nàmbaa baashuunni cwɔɔnrɔ yiye shwɔhɔl'e, mpiimu pi jye ná metange e maa mpyi yákilifée, maa jñ Kile Munaani na ke. Wuu sí njyìñi kataanmpe le pire cye e.

⁴ Wuu pi ke, wuu sí wuye pwɔ Kilejarege ná Kile jwumpe njwuñi na.»

⁵ Ka puru jwumpe si ntáan sùpyire puni i, ka pi i shiin baashuunni cwɔɔnrɔ. Pi nijcyiñi u à pyi Ecyeni, u mpyi a dá Kile na sèl'e, Kile Munaani mpyi a u jñ, uru ná Filipi ná Porokori ná Nikanɔri ná Timɔ ná Parimɛnasi ná Antiyoshi kànhe shinñi Nikola u mpyi a fyánha a pyi Yahutuubii Kile kuni i ke.

⁶ Ka pi i mpa pire shiin baashuunniñi cyêe Yesu tùntunmpii na, ka pire si Kile jáare pi na, maa cyeyi taha pi jùnyì na, maa jwó le pi á.

⁷ Kile Jwumpe mpyi na jcaali, cyelempyiibii sí i jyahage fwɔfwɔ Zheruzalɛmu kànhe e, Kile sáragawwuubii nijyahamii sí i jεεge Yesu na.

Yahutuubil'à Ecyeni cù

⁸ Kile mpyi a jwɔ Ecyeni na sèl'e, maa síñi kan u á. U mpyi maha kakyanhala karigii ná kacyeenñi pyi sùpyire shwɔhɔl'e.

⁹ Jye Kile Jwumpe kàlambage pi maha mpyi: «Bilibii nijjahabii kàlambage» ke, Sirɛni kànhe shiinbii ná Alɛzandire kànhe shiinbii pìi mpyi a yíri kuru kàlambage e, mà bàra Silisi kùluni shiinbii pìi ná Azi shiinbii pìi na, ka tire sùpyire si mpa nàkaana pyi ná Ecyeni i.

¹⁰ Nka Kile Munaani mpyi a Ecyeni yyaha cù maa u pyi u u yákilifente jwumpe mpemu yu ke, pi jye a jà a jwɔshwɔrɔ ta puru na mε.

* **6:1** Yahutuubii mpyi a taa mà pyi kuruyo shuunni: 1 mpii pi jye pi jye Izirayeli taare e mε, maa Girekiibii shεεnre yu, ná tire ti jye pi nushεεnre ke; 2 mpii pi jye Izirayeli taare e maa Eburubii shεεnre yu ke. Mpii pi à tɛen cyeyi yabere e nàmponnte e ke, ngemu ká lyε ke, uru maha núr'a kàre Izirayeli kini i, jaha na ye Yahutuubii la mpyi pire puni si ntò Izirayeli taare e. Mpii pi à kwú Zheruzalɛmu i maa pi cyeebii yaha ke, pire lenkwucyeebii mpyi maha ntɛen wani. Lire kurugo lenkwucyeebii nijyahamii mpyi na Girekiibii shεεnre yu.

11 Nyε lir'à pyi ke, ka pi i wyéreni tég'a sùpyire tà sòn a yaha Ecyeni na, ka pire si fin'a taha u na maa jwo: «Wuu à u jwumpe lógo, u à Kile túnntunꝀi Musa ná Kile mege kèεge.»

12 Lir'à pyi ke, ka sùpyire ná kacwǝnribii ná Kile SaliyaꝀi cyelentiibii lùgigii si yîri Ecyeni taan, maa u cyán a cû fánhe e, maa ñkàre ná u e yukyaala kurunꝀe yyére.

13 Pi mpyi a kàre ná kafinivinibii píl'e mú, ka pire si fini na: «Ŋge nàꝀi maha jwumpimpe yu Kileñaarebage ná Musa SaliyaꝀi na tèrigii puni i.

14 Wuu à lógo u jwǝ na na Nazareti kànhe shinꝀi Yesu na sí n-pa Kileñaarebage jya, si Kile túnntunꝀi Musa làdaabii kèenꝀe.»

15 Ka yukyaala kurunꝀe shiinbii puni si yyahayi le Ecyeni i na wíi, mà u yyahe nya k'à pyi mu à jwo Kile mèlekenꝀi wà wogo ki.

7

Ecyeni à Yahutuubii funꝀǝ cwo Kile Jwumpe na

1 Ka Kile sáragawwuubii ñũufembwǝhe si Ecyeni pyi: «Nje pi na yu mu na ke, sèe wi la?»

2 Ka u u pi pyi: «Mii cǝnmpyiibii ná mii tiibii, yii lógo na jwǝ na. Mà wuu tulyage Ibirayima yaha Mezopotami kǝni i, sǝnampe fooꝀi Kile à uye cyêe u na mà u ta u sàha ntèen Kyaran kànhe e me.

3 Maa yi jwo u á na u fworu u tupyenge e, u fworu u kǝni i, kǝni uru sí n-cyêe u na ke, u raa si lire e*.

4 Nyε ka Ibirayima si yîri Kalide shiinbii kùluni i, maa ñkàr'a sà ntèen Kyaran kànhe e. U tunꝀi kwũñkwooni kàntugo, kǝni i yii jnyε ame ke, ka Kile si u pyi u à núr'a pa naha.

5 Kile nyε a mpyi a u mege cyaga kan u á kǝni i me, ali cyaga nimbilere nyε a mpyi a kan u á me. Nka Kile mpyi a jwǝmεeni lwó u á na uru sí kǝni kan u á, u kwũñkwooni kàntugo, li mú sí n-pyi u tùluge wuu, mà li ta kuru canꝀke na, pyà nyε a mpyi Ibirayima á me.

6 Kile mpyi a yi jwo Ibirayima á na u tùluge sí n-pa n-pyi nàmpǝnnte e kǝni laber'e, pi sí n-pyi billi, pi sí pi kyérege yyee ñkwuu sicyεere (400) funꝀi.

7 Nka kǝni shiinbil'á pi sí bilere pyi ke, uru Kile yabilinꝀi u sí lire kǝni shiinbii tùn†. Lire kàntugo pi sí n-yîri wani si mpa uru Kile pèe naha ñke cyage e.

8 Lire kàntugo ka Kile si tunmbyara le ná Ibirayima e, maa ñkwǝnꝀi pyi tire fyèꝀi. Lire kurugo Ibirayima à u jyaꝀi Ishaka kwǝn u canzege canmpyiibaatanrewuuni. Ishaka mú à pa

* 7:3 Zhenzi 12.1 † 7:7 Zhenzi 15.13, 14

Yakuba ta ke, maa uru kwòṅ, ka Yakuba mú si wuu tulyeyi ke ná shuunniŋi kwòṅ.

⁹Wuu tulyeyi i, wà mege na mpyi Yusufu, uru yĩncyege mpyi pi sanmpil'e, ka pi i u pére, u à kàr'a sà mpyi biliwe Misira k̀ini i. Nka Kile mpyi ná u e,

¹⁰maa u shuu yyefuge karigii puni na. Kile mpyi a yákilifente kan u á, maa u kyaa pyi l'á táan Misira k̀ini saanŋi Faròṅ á, ka uru si u tĩŋe Misira k̀ini ná u pyenge puni jùṅṅ na.

¹¹Nye ka katibwòḥò si mpa jcwò Misira k̀ini puni ná Kana k̀ini puni na. Sùpyire mpyi na ŋkyaali sèl'e. Wuu tulyeyi mpyi na njyì taa na lyí me.

¹²Yakuba à pa lógo na njyì na wá na ntaa Misira k̀ini i ke, maa wuu tulyeyi tun pi tojcyiige e pi sà wà shwò, pi a ma.

¹³Nye pi à pa shà pi tozhònwoge na sùmanŋi tashwòge e ke, ka Yusufu si nta a uye cyêe u c̀inmpyiibii na. Lir'à pyi ke, ka Faròṅ si nta a Yusufu c̀inmpyiibii cè.

¹⁴Lire kàntugo ka Yusufu si pi tun pi à kàr'a sà u tunŋi Yakuba ná u pyenge shiinbii lwó mà pa. Pi shiin beetaanre ná ke ná kanjuro (75) pi mpyi.

¹⁵Lire pyinŋkanni na, Yakuba à kàre Misira k̀ini i. Wani u à kwù, mà bàra wuu tulyeyi sanŋyi na mú.

¹⁶Ibirayima mpyi a fanŋke ŋkemu shwò Kyamòri jyaabil'á Sikemu kànze e ke, ka pi i pi buwuubii tug'a kàr'a sà ntò wani kuru fanŋke e.

¹⁷Nye jwòmeeni Kile mpyi a lwó Ibirayima á ke, lire tèefunŋòṅ'à pa na byanhare ke, ka wuu shinŋi si mpa jyhaha maa mpêe Misira k̀ini i.

¹⁸Pi à kwòro Misira k̀ini i fo mà sà nò saanŋi wà u t̀i na. Uru saanŋi jye a mpyi a yafyin cè Yusufu kataanmpe e me.

¹⁹Uru saanŋ'à wuu shinŋi sùpyire kyérege cwòore e. U mpyi maha pi pyi pi i pi pyiibii lwúu na wàa, bà pi si mpyi s'a ŋkwúu me.

²⁰Lire t̀eni i Kile t̀unntunŋiMusa à si. U lemè mpyi a jwò, u kyaa mpyi a táan Kile á, ka u sifeebii si u ŋwòḥò yĩnye taanre funŋ'i bage e maa u jwò caa.

²¹U à pa ŋwòḥò jà, ka pi i u yige bage e ke, ka saanŋi Faròṅ pworonŋi si u lwó na byí mu à jwo u yabilinŋi jya wi.

²²Lire pyinŋkanni na, yaaga maha yaaga na Misira k̀ini shiinbii mpyi a taanna ke, Musa mpyi a taanna yire puni na. Fànhe na mpyi u jwumpe ná u kapyiinŋkii puni i.

²³Nye Musa shìŋ'à pa nò yye beeshuunni na ke, u c̀inmpyiibii pi jye Izirayeli shiinbii ke, ka u u li lwó uye funŋ'i si sà fworo pi na.

²⁴U à sà nò wani mà sà Misira shinŋi wà ta u u c̀inmpworonŋi wà bwùun, ka Musa si u c̀inmpworonŋi shwò maa u ŋkoonŋi

wwû fo mà Misira shinji bò.

²⁵ Musa mpyi na sônji na lire mpyini sí uru cìnmppyibii pyi pi li cè na Kile na sí pi yige bilere e uru cye kurugo, ñka u cìnmppyibii nye a ja à yi yyaha cè mε.

²⁶ Kuru canja nùmpañja, ka Musa si sà u cìnmppyibii pìi shuunni ta pi i ntùnni, ka u u wá na ñcaa si pi jwo nde piye e maa jwo pi á “Yii na nye cìnmppyii, naha kurugo yii nye na ntùnni ye?”

²⁷ Nge u mpyi na u shinjeñji bwùun ke, ka uru si Musa ñɔɔñ'a wà maa jwo: “Jofoo u à mu tìje mà pyi wuu ñùñufooni ná wuu yukyaaji ye?”

²⁸ Bà mu à Misira shinji bò tajjaa mε, taha amuni mu la nye si mii bò??”

²⁹ Nàn'a puru jwo ke, ka Musa si fê a kàre Madiyani kini i. Maa ceewe fúru wani maa pùnampyire shuunni ta u na.

³⁰ Nye yyee beeshuunni kàntugo, canjka mà Musa yaha Sinayi ñanke byanham'i, ka Kile mèlekeni wà si uye cyêe u na, nage mpyi na ñi tahe ñkemu na ke, kuru funjke e.

³¹ Musa à lire nya ke, ka li i u kàkyanhala. Ka u u file ku na si ku yaa ñgíi, ka Kafooni Kile si u pyi

³² “Mii u nye mu tulyeyi Ibirayima ná Ishaka ná Yakuba u Kileni§.” Ka Musa si fyá fo na ñcyêenni, u saha nye a ñen'a ku wíi mε.

³³ Nye ka Kafooni si u pyi “Ma tanhanyi wwû ma tooyi na, naha na ye cyage e mu à yyéere amε ke, kuru na nye Kile wogo.

³⁴ Yyefuge e mii shiinbii nye Misira kini i ke, mii à kuru nya, mii à pi parage lógo mú. Mii à tíg'a pa si mpa pi ñùñɔ wwû bilere e. Nye numε, mii sí mu tun Misira e*.”

³⁵ Nye Izirayeli shiinbii mpyi a cyé Musani ñgemu na, maa u pyi “Jofoo u à mu tìje mà pyi wuu ñùñufooni ná wuu yukyaaji ye?” ke, uru Musani Kile à tun u à sà mpyi pi ñùñufooni, si pi yige bilere e, Kile mèlekeni u à uye cyêe u na tahe nage woge e ke, uru mèlekeni cye kurugo.

³⁶ Uru Musani u à pi yige bilere e Misira e, maa kakyanhala karigii ná kacyeenki pyi Misira kini ná Suumpe Lwøhe Ninyage ná síwage e yyee beeshuunni funji'i.

³⁷ Uru Musani ninuji mú u à yi jwo Izirayeli shiinbil'á na, bà Kile à uru tun mε, amuni Kile sí n-pa tùnntunñɔ yige pi shinji i uru fiige†.

³⁸ Mà sùpyire yaha t'à bínni síwage funjke e, Kile Mèlekeni u mpyi na yu Sinayi ñanke ñunji ke, uru Musani ninuji u mpyi uru Mèlekeni ná wuu tulyeyi shwøhø'l'e. U à jwumø báraga wumø jwo u á, ka u u pu jwo wuu á.

‡ 7:28 Ekizodi 2.14 § 7:32 Ekizodi 3.6 * 7:34 Ekizodi 3.5, 7, 8, 10 † 7:37 Duterensomu 18.15, 18

³⁹ Nka wuu tulyeyi nyε a nyε puru jwumpe na mε, pi à pu cyé maa sônñi si núru s'a wá Misira kîni i.

⁴⁰ Ka pi i Arôn pyi “Yasunñyi yà yaa njemu yi sí wuu yyaha cû ke, naha na ye Musañi u à pyi kañunᵅ mà wuu pyi wuu à fworó Misira e ke, yaage k'à u ta ke, wuu nyε a cè mε‡.”

⁴¹ Nyε cyire canmpyaagil'e, ka pi i nunaga yaa mà pyi kacyiin, maa kuru sunni. Kuru nunage pi à yaa ná pi yabilimpïi cyeyi i ke, maa kuru kataanni pyi.

⁴² Nyε ka Kile lùuni si yîri, maa kântugo wà pi á, maa pi yaha pi i nînyinji yaayi pêre mu à jwo bà Kile tûntunñi wà mpyi a yi séme Kile Jwumpe Semεñi i na

“Yii Izirayeli shiinbii, yatᵅre yii à pyi sáraga, mà bâra sárayi yii à wwû yyeegii beeshuunñi funñ'i

mà yii yaha síwage e ke, taha mii á yii à yire wwû la?

Mii á bà yii à yire wwû mà dε!

⁴³ Yii yasunñke mεge ku nyε MᵅlᵅkiŠ ke, kuru u vâanñke bage yii à tug'a kâre.

Mà bâra lire na, woni mεge ku nyε Erefan ke, lire shinji yii à yaa na mpêre.

Lire e ke mii sí yii cû n-kâre fo Babilᵅn kântugo*.”

⁴⁴ Nyε Ecyeni à puru jwumpe taha a kwᵅ ke, maa jwo: «Mà wuu tulyeyi yaha nani na síwage e, tunmbyaare vâanñke bage na mpyi pi á. Kuru bage mpyi maha li cyêe na Kile na nyε ná pi e. Kile mpyi a yaanᵅkanni ndemu cyêe Musa na ke, lire yaanᵅkanni na u mpyi a ku yaa.

⁴⁵ Lire kântugo lyeñwᵅge ku mpyi a taha wuu tulyeyi woge na ke, ka u u kuru bage kan pir'á. Kîni shiinbii Kile mpyi na sí n-kᵅrᵅ n-yige si li kan Izirayeli shiinbil'á ke, ka Zhosuwe si pi yyaha cû mà kâre lire kîni i ná kuru bage e. Tunmbyaare vâanñke bag'à kwᵅro wani pi á fo mà sà nᵅ saanñi Dawuda tiñi na.

⁴⁶ Dawuda kyaa mpyi a táan Kile á, ka u u li cya Kile á si бага faanra u á, uru ñgemu u nyε Yakuba u Kilenji ke.

⁴⁷ Nka saanñi Solomani u mpyi Dawuda jyanji ke, uru u à pa mpyi kuru bage faanrafoonji.

⁴⁸ Nka wuu à yaa wuu li cè na nînyinji u Kilenji nyε na ntèn sùpyanji bafanrage e mε, bà Kafoonji Kile à yi jwo u tûntunñi wà cye kurugo mε, na

⁴⁹ “Nînyinji u nyε mii saanre yatεεññke,

ññke sí nyε mii tooyi tayahage.

Bage ñkire yii saha sí n-jà n-faanra mii á,

‡ 7:40 Ekizodi 32.1 § 7:43 Amᵅriti shiinbii yasunñke mεge ku nyε kure. Kuru yasunñke kyal'à pεn Kile á mà tᵅro yasunñyi sanñyi na. Ku téesunni i, nāñkopyire ku maha mpyi pi i ñkaan k'á sáraga. (Levitiki 18.21; 20.2-5; 1 Saanbii 11.7; 2 Saanbii 23.10; Zheremi 32.35).

* 7:43 Amᵅsi 5.25-27

kuru si mpyi mii taŋɔŋke ye?

⁵⁰ Mii cyege bà k'à yire yaayi puni yaa mà'?"»

⁵¹ Nyɛ Ecyeni à puru jwumpe taha a kwò ke, maa jwo: «Yii à kwòŋ, ŋka yii à yii zòmpii ná yii niŋgyigigii tò Kile yini yyaha na, maa ŋcyé Kile Munaani na. Yii à pyi yii tulyeyi fiige.

⁵² Yii tulyey'a Kile túnntunmpii puni kyérege. Nge u à sàa tíi ke, mpíi pi à uru mpaŋi kyaa jwo ke, pi à pire bò. Numɛ, ka yii i núr'a pa wwû uru sùpyaŋi nintiŋi ŋwòh'i mà bò.

⁵³ Yii pi à Kile Saliyaŋi ta Kile mèlekeebii cye kurugo ke, yii ŋye a ŋɛ na uru Saliyaŋi kurigii ŋaare mɛ.»

Ecyeni boŋkanni

⁵⁴ Yukyaabil'à yire lógo ke, ka pi lùgigii si yîri fo mà tateenge fô pi na Ecyeni kurugo.

⁵⁵ Ŋka mà Ecyeni yaha u à ŋí Kile Munaani na, u à yyahe yîrig'a le nìnyŋi i, mà Kile sɪnampe ŋya, maa Yesu ŋya u à yyére Kile kàniŋe cyege na,

⁵⁶ ka u u pi pyi: «Yii lógo, mii naha nìnyŋi ŋya u à múgo, Supyaŋi Jyaŋi s'à yyére Kile kàniŋe cyege na.»

⁵⁷ Nyɛ Ecyeni à puru jwo ke, ka pi i ŋkwúulo fànha na, maa pi niŋgyigigii tò, maa ŋkàr'a sà bògoro u na,

⁵⁸ maa u cù a yige kàhe kàntugo yyére, maa sà u wà ná kafaayi i mà bò. Mpíi pi à fin'a taha u na ke, pire mpyi a pi vaaŋntinŋyi wwû a kan nàŋjiŋi wà á, uru mɛge na mpyi Soli.

⁵⁹ Mà pi yaha pi i Ecyeni wàa ná kafaayi i, u à Kile ŋáare na: «Kafoonŋi Yesu, mii sí na múnaani kan mu á!»

⁶⁰ Maa niŋkure sín maa jwo fànha na: «Kafoonŋi, ma hà nde kapiini fwooni tò pi na mɛ!» U à puru jwo ke, ka u múnaani si fworo u e.

8

Soli à dánafeebii kyérege

¹ Soli mú mpyi a ŋɛ Ecyeni mbòŋi i. Kuru canŋke, ka pi i li ŋwò cù na Zheruzalemu kàhe dánafeebii kyérege sèè sèl'e. Kuru yyefuge mpèeŋi kurugo, túnntunmpii baare e, dánafeebii puni mpyi a caala mà kàre Zhude kùluni ná Samari wuuni i.

² Mpíi pi mpyi na fyáge Kile na ke, ka pire pi si Ecyeni lwó a kàr'a sà ntò, maa u kwùŋi yameeni sú sèl'e.

³ Soli sí wi ke, uru mpyi a sàa uye pwò si dánafeebii kurunŋe shi tò. U mpyi maha jyè pyenyi i, maa dánafeebii, nambaabii bàra cyeebii na, maa pire cwôre na sà na leni kàsuŋi i.

Filipi na Jwumpe Nintanmpe yu Samari kùluni i

⁴ Nyɛ dánafeebii pi mpyi a fê a yîri Zheruzalemu kàhe e ke, pire mpyi na ŋaare na màre na Jwumpe Nintanmpe yu.

⁵ Pire e, wà na mpyi wani, uru mege na mpyi Filipi, ka uru si ñkàre Samari kàñhe e mà sà na Kile Nijcwônronji kyaa yu sùpyir'á.

⁶ Kakyanhala karigii Filipi mpyi na mpyi kàñhe shiinbii sí i cyi ñaa marii cyi kyaa núru ke, cyire mpyi a pi puni pyi pi a ñingyigigii péré sèl'e maa u jwumpe núru.

⁷ Filipi mpyi na jínacyaanbii nijyahamii jínahii kòre na yige pi e. Pire jínabii mpyi maha ñkwúuli fànha na maa fwore pifeebil'e. U mpyi na supyimuruyo nijyahaya ná ðishiyifée nijyahamii cùñji.

⁸ Lire mpyi a pyi kuru kàñhe shiinbil'á funntanga nimbwòhò.

⁹ Nyé nàñi wà na mpyi wani kuru kàñhe na, uru mege na mpyi Simò. U mpyi maha jinamahare pyi, u kapyiinŲii mpyi maha Samari kùluni shiinbii puni kàkyanhala. U mpyi a uye pyi shinbwo.

¹⁰ Shinbwo bàra shinbilere na, sùpyire puni mpyi a ñe u á. Pi mpyi maha ñko na: «Kile sífente ti ñye sífente nimbwòre ke, tire ti ñye ñge nàñ'á.»

¹¹ Pi puni mpyi a ñe u á, ñaha na ye mà lwó fo tèmòni i, u mpyi a pi tegelè ta ná u jinamahare karigil'e.

¹² Nyé Jwumpe Nintanmpe Filipi à jwo pi á Kile Saanre ná Yesu Kirisita kyaa na ke, ka pi i dá puru na, maa batize, nò bàra ceewe na.

¹³ Ka Simò mú si dá puru jwumpe na, maa batize, maa ñkwôro Filipi taan. Kakyanhala karigii ná kacyeenŲii u mpyi na ñaa cyi i mpyi ke, cyire mpyi a u bilibili.

¹⁴ Yesu túnntunmpii pi mpyi a kwôro Zheruzalemu kàñhe e ke, pir'à lógo na Samari kàñhe shiinbii pìi na wá a dá Kile jwumpe na ke, ka pi i Pyeri ná Yuhana tun pi á.

¹⁵ Pyeri ná Yuhana à nò Samari kàñhe e ke, maa Kile ñáare dánafeebil'á, bà pi si mpyi si Kile Munaani ta me.

¹⁶ Ñaha na ye Kile Munaani mpyi na sàha ñkwò a tíge pi ñun'i me, pi mpyi a batize kanna Kafoonji Yesu mege na.

¹⁷ Nyé ka Pyeri ná Yuhana si pi cyeyi taha pi ñun'yi na, ka Kile Munaani si jyè pi e.

¹⁸ Nyé Simò à túnntunmpii nya pi à pi cyeyi taha dánafeebii na, ka Kile Munaani si jyè pi e ke, ka u u wyéere ñwò jya Pyeri ná Yuhana á,

¹⁹ maa pi pyi: «Yii kuru fànhe kà kan na á mú, bà li si mpyi mii aha na cyége taha shin maha shin ñun'ke na ke, Kile Munaani si jyè urufol'e me.»

²⁰ Ka Pyeri si u pyi: «Ná mu sí ñaha na sônñi na Kile màkange maha já a shwò wyérenji na, mu ná ma wyérenji puni u kèege sijcyan.

21 Mu nàzhan nyɛ a sìi nde kani i mɛ, naha na yɛ mu zòŋi nyɛ a jwɔ Kile yyahe taan mɛ.

22 Ma toronƙanni kɛɛnɲɛ, ma a ma sònɲonƙanni nimpɪini yaha, ma a li jáare Kile á, kampyi li sí n-jà n-pyi, u u li yàfa ma na.

23 Naha kurugo yɛ mii naha a li nya mu i, na mu a jí nyipɛɛnni na, maa mpyi biliwe kapegigii mpyiŋi kàmpaŋke na.»

24 Nyɛ ka Simɔ si Pyɛri ná Yuhana pyi: «Yii yabilimpɪi pi Kafoonji jáare na á, nje yii à jwo ke, bà u si mpyi si mii shwɔ yire puni na mɛ.»

25 Pyɛri ná Yuhana à Kafoonji kani ná u jwumpe jwo sùpyir'á mà kwɔ ke, maa núru na ŋkèɛge Zheruzalemu kàŋhe e. Pi niŋkaribii mpyi na Jwumpe Nintanmpe yu Samari kùluni kànyi niŋyahaya na, na ŋkèɛge.

Filipi ná Ecwopi kɪni shinŋi kani

26 Ka Kafoonji Kile mèlɛkɛŋi wà si Filipi pyi: «Yíri maa sì wòro kùl'e yyére kàmpaŋke na. Kuni l'à yíri Zheruzalemu kàŋhe e mà kàre Gaza kàŋhe e, ná wà saha nyɛ na ntùuli l'e mɛ, ma a lire lwɔ.»

27 Ka Filipi si ntíl'a yír'a kàre. U niŋkareŋi, ka u u bê ná Ecwopi kɪni shinŋi w'e, u à yíri Kile tapeeŋke e Zheruzalemu i. Uru nàŋi na mpyi fànhafembwɔhɔ. Saancwonji u mpyi Ecwopi kɪni jùŋɔ na, ná u mɛge mpyi Kandasi ke, uru u mpyi uru saancwonji nàfuunji puni tabegege jùŋɔ na.

28 U mpyi a núru na ŋkèɛge pyɛngɛ. U mpyi a tɛɛn u shɔnge wòtoronji funŋke e maa Kile túnntunŋi Ezayi Semɛŋi kálali.

29 Ka Kile Munaani si Filipi pyi: «File ŋge wòtoronji na.»

30 Ka u u fê a file wòtoronji na, mà sà Ecwopi shinŋi ta u u cyage kà kálali Kile túnntunŋi Ezayi sémeŋi i. Ka u u u pyi: «Cyage mu nyɛ na ŋkálali amɛ ke, mu à ku yyaha cè la?» 31 Ka u u Filipi pyi: «Di mii sí ku yyaha cè, ná wà bà u a ku yyaha jwo mii á mà yɛ?» Maa li cya Filipi á na u dùg'a tɛɛn uru ŋkere na wòtoronji jwɔŋ'i.

32 Ka u u dùg'a tɛɛn u ŋkere na. Cyage u mpyi na ŋkálali ke, kuru ku nyɛ:

«U à pyi mu à jwo mpàŋi pi à cù na ŋkèɛge tabonŋke e ke, mu à jwo mpàŋi u nyɛ u nyɛ na yu u shire kwɔnfeebii cye e mɛ. U nyɛ a yafyin jwo mɛ.

33 U à uye tîrige, ŋka pi nyɛ a tanga kan u á mɛ.

Ná pi à u shi tò ŋke niŋke na,

di wà sí n-jà u tùluge kyaa jwo n-jwo yɛ*?»

34 Ka nàŋi si Filipi pyi: «Jofoo kyaa Kile túnntunŋi nyɛ na yu amɛ yɛ? U yabilinji laa, wabɛɛ? Mii na mu jáare, ma a yi yyaha jwo na á.»

* 8:33 Ezayi 53.7, 8

³⁵ Ka Filipi si jwumpe lwó, maa uye tígile kuru takalage na, Jwumpe Nintanmpe p'à yyaha tí ná Yesu i ke, maa puru fínin' a jwo u á.

³⁶ Mà pi ninƙaribii yaha, pi à sà nɔ lwòhe kà na, ka nàni si u pyi: «Lwòhe ku nƙe de, mii sà n-jà batize mà?» [

³⁷ Ka u u jwo: «Mu aha dá Yesu na ná ma zòmbilini puni i, mu sí n-jà batize.» Ka u u u pyi: «Mii à dá li na na Yesu Kirisita u nyε Kile Jyanj.»]

³⁸ Nyε ka u u wòtoronj yyéne, ka pi i ntíge lwòhe e, ka Filipi si u batize.

³⁹ Pi à fworò lwòhe e ke, ka Kafoonj Kile Munaani si Filipi lwó a yíri nàni taan, u saha nyε a u nya mε, ka u funntanga wunji si kuni lwó na nƙèege.

⁴⁰ Filipi wi ke, ka uru si sà uye ta Azoti kànhe e, maa yíri wani mà kàre Sezare kànhe e. U ninƙarenj Sezare e, kànha maha kànha na u à tòro ke, u à Jwumpe Nintanmpe jwo yire puni na.

9

Soli à dá Yesu na pyinƙanni ndemu na ke

¹ Nyε lire tɛni i Soli saha mpyi a uye pwò Kafoonj Yesu cyelempyiibii vùguronj na. U mpyi maha nƙo na uru ká pi nƙemu ta ke, na uru sí urufoo bò. Canƙa ka u u nƙàre Kile sàragawwuubii nùnjufembwòhe pyenge e,

² maa sà yi jwo u á na u sémii yaa u kan ur'á. U la mpyi si sà pire sémɛbii kan Kile Jwumpe kàlambayi nùnjufeebil'á Damasi kànhe e, bà li si mpyi, nò bàra ceewe na, u aha shin maha shin ta u à jyè Yesu kuni i ke, si urufoo pwò s'a ma Zheruzalemu kànhe e mε.

³ Mà u ninƙarenj yaha, u à sà byanhara Damasi kànhe na ke, ka bènme si mpâl'a yíri nìnyinji na mà pa u kwùulo.

⁴ Ka u u ncwo nìnƙe na, ka mejwuu si fworò na: «Soli, Soli, naha kurugo mu nyε na mii kyérege ye?» ⁵ Ka u u jwo: «Joofo u nyε mu ye, nùnjufoonj?» Ka mejwuuni si núr'a fworò maa jwo: «Mii u nyε Yesu, mii mu nyε na nkyérege.

⁶ Numε, yíri ma a sì kànhe funƙe e, nde mu à yaa mu u pyi ke, pi sí lire jwo mu á wani.»

⁷ U kùsheƙɛbii fyagara wuubii mpyi a yyére jwumò baa, pi mpyi na jwumpe núru, nƙa pi mpyi na sùpya naa mε.

⁸ Ka u u yír'a yyére, u nyiigii mpyi a múgo, nƙa u mpyi na naa cyi e mε, ka pi i u cù cyege na mà kàre Damasi kànhe e.

⁹ U à canmpyaa taanre pyi, u nyε na naa mε, u nyε na lyí mε, u nyε na byii mε.

¹⁰ Nyε Yesu cyelempyanj wà na mpyi Damasi kànhe e, uru mεge na mpyi Ananiyasi, ka Kafoonj si uye cyèe uru na maa u pyi: «Ananiyasi!» ka u u jwo: «Mii u nƙe, Kafoonj.»

11 Ka Kafoonji si jwo: «Pyenkuunji pi maha mpyi kuntiige ke, yîri ma a kuru lwó, ma a si Zhuda pyenge e. Tarisi kânhe shinji mege pi maha mpyi Soli ke, ma a sà uru yibige pyi. U nume wunji na nyε Kileŋarege na.

12 Mà u yaha Kileŋarege na, u à mu Ananiyasi nya, mu à jyè bage e, ma a ma cyeyi taha u na, bà u si mpyi si nûru s'a jaa mε.»

13 Ka Ananiyasi si jwo: «Ei Kafoonji! Mu wuubii pi nyε Zheruzalem u i ke, kyéregenŋanni na ŋge nàŋ'à pire kyérege ke, shinnyahara à lire jwo mii á.

14 Kile sáragawwuubii ñùŋufeebil'à kuni kan u á naha wuu yyére, na u aha shin maha shin ta u u mu mege yiri ke, u u pîrefee cû a pwɔ.»

15 Ka Kafoonji si Ananiyasi pyi: «Ta si, jaha na ye mii à ŋge nàŋi cwɔɔnrɔ, bà u si mpyi s'a báare mii á, si mii mege cyêe supyishinji sanŋi ná pi saanbii ná Izirayeli shiinbii na mε.

16 Yyefuge k'à yaa ku u ta mii mege kurugo ke, mii yabilinji sí kuru cyêe u na.»

17 Nyε ka Ananiyasi si yîr'a kàre, maa sà jyè bage e, maa u cyeyi taha Soli na, maa jwo: «Mii cîmpworonaji Soli, Kafoonji Yesu u à uye cyêe mu na mà mu nimpanji yaha kuni na ke, uru u à mii tun mu á, bà mu si mpyi si nûru s'a jaa, Kile Munaani si mu jî mε.»

18 Ka yaayi yà si ntíl'a fworu Soli jyiigil'e fyákwooyo fiige, mà cwo ñiŋke na. Ka u u nûru na jaa, maa yîri, ka pi i u batize.

19 Lire kântugo ka pi i njyî kan u á, ka fânhe si jyè u e. Yesu cyelempyiibii pi mpyi Damasi kânhe e ke, ka u u canmpyaa pyi pire taan.

Soli à Jwumpe Nintanmpe sii na yu

20 Ka Soli si ntíl'a li jwɔ cû na yi yu Kile Jwumpe kàlambayi i, na Yesu u nyε Kile Jyanji.

21 Mpii pi mpyi na u jwumpe nûru ke, ka pire puni kakyanhala wuubii si wá na ŋko: «Taha ŋge nàŋi bà u mpyi maha Yesu mege yyerefeebii kyérege Zheruzalem kânhe e mε? U kapani ñiŋke bà ku mpyi naha, si mpa tire sùpyire shinji cû si pi pwɔ si raa si Kile sáragawwuubii ñùŋufeebii yyére Zheruzalem u i mà?»

22 Nyε Soli jwumpe mpyi a li jwɔ cû na sùpyire yákilibii kêenji. Yahutuubii pi mpyi Damasi kânhe e ke, li mpyi a pire bilibili, fo pi sàha mpyi a ñijjwuyo cè mε, u mpyi maha yi fininji na yu pi á na Yesu u nyε Kile Njɔcwɔnrɔŋi.

23 Nyε tèt'a pyi ke, ka pi i bê li na, maa li lwó piye funŋ'i si Soli bò.

24 Nka kuru vùnŋke pi à pwɔ Soli na ke, u à pa fworu kuru jwɔhɔ na. Pi mpyi na kânhe tajyijwɔyi puni kâanmucaa pîlaga bâra canŋa na, bà pi si mpyi si u ta mbò mε.

²⁵ Can̄ka numpilage e, ka Soli cyelempyiibii si u le shàhala fun̄ŋ'i, maa m̄ere pw̄o li na mà yige káan̄ke kàntugo, bà u si mpyi si shw̄o m̄e.

²⁶ Ka Soli si ñkàre Zheruzal̄emu i. U à n̄o wani ke, ka u la si mpyi si jyè Yesu cyelempyiibii kurun̄ke e, ñka pi puni mpyi na fyáge u na. Pi ñye a mpyi a dá li na na Soli na ñye s̄eñji na Yesu cyelempya m̄e.

²⁷ Barinabasi sí wi ke, ka uru si ñkàre ná Soli i Yesu túnntunmpii yyére. Mà Soli ñin̄kareñi yaha Damasi kànhe e, ñyan̄kanni na u à Kafoon̄ji ñya mà u yaha kuni na ke, ná jwun̄kanni na Kafoon̄ji à jwo ná u e ke, ná pyin̄kanni na Soli à Yesu m̄ege f̄iniñ'a jwo fyagara baa Damasi kànhe e ke, ka Barinabasi si yire puni yyaha jwo túnntunmpil'á.

²⁸ Mà lw̄ó lire t̄eni na, ka Yesu túnntunmpii si ñee Soli na, ka u u wá na sì na Jwumpe Nintanmpe yu Kafoon̄ji Yesu m̄ege na fyagara baa Zheruzal̄emu kànhe e, marii ma.

²⁹ Yahutuubii pi mpyi na Gir̄ekiibii sh̄eñre yu ke, u ná pire mpyi maha Kafoon̄ji kani nàkaante pyi, ñka pire mú mpyi na pyin̄kanna caa si u b̄o.

³⁰ Dánafeebii sanmpil'à yire lógo ke, maa u t̄ugo Sezare kànhe e. Lire kàntugo maa u yaha u à kàre Tarisi kànhe e.

³¹ Ñye mà lw̄ó lire t̄eni na, dánafeebii pi mpyi Zhude ná Galile ná Samari k̄iligil'e ke, ka pire puni si yyeñin̄ke ta. Pi mpyi maha piye t̄ere, maa ñaare Kafoon̄ji yyahafyagare e. Kile Munaani mpyi a pi pyi pi i si yyaha na Kile kuni i, là sí i b̄arali pi ñyahañi na.

Pyeri à Tabita buwuñi ñè

³² Pyeri mpyi maha ñaare na màre k̄ini yyaha kurugo, maa dánafeebii k̄aanmucaa. Can̄ka dánafeebii pi mpyi Lida kànhe e ke, ka Pyeri si ñkàr'a sà fwordo pire na,

³³ mà sà n̄an̄ji wà ta u à yye baataanre pyi yampe tasinnage e. Uru n̄an̄ji m̄ege mpyi Ëñe. U mpyi a múrun̄o.

³⁴ Ka Pyeri si jwo: «Ëñe, Yesu Kirisita à mu c̄uun̄o, ȳiri ma a ma yasinn̄in̄ke yaa may'á.» U à yire jwo ke, ka Ëñe si ntíl'a ȳiri.

³⁵ Lida ná Sar̄on k̄anyi shiin̄bii pun'à lire ñya ke, ka pi i piye kan Kafoon̄ji á.

³⁶ Ñye ceen̄ji wà na mpyi Zhope kànhe e, cyelempya u mpyi u wi, u m̄ege mpyi Tabita. Kuru m̄ege ku ñye Gir̄ekiibii sh̄eñre e: «Dorokasi» kuru ñw̄ohe ku ñye: «Ceñke». Uru ceen̄ji mpyi maha kacenn̄kii pyi t̄erigii puni i, maa f̄on̄foebii t̄ere.

³⁷ Mà Pyeri yaha Lida kànhe e, ka yama si Tabita ta cyire canmpyaagil'e, ka u u ñkw̄u. Ka pi i u buwuñi wili, maa u lw̄ó a sà yaha bat̄oñge ñin̄yibabilini l'e.

³⁸ Lida kànhe ná Zhope kànhe laage mpyi a tɔɔn mɛ. Cyelempyiibii pi mpyi Zhope kànhe e ke, pir'à lógo na Pyeri na nyɛ Lida kànhe e ke, ka pi i shiin shuunni tun pi sà u jáare, na u pa numɛ sasa.

³⁹ Nyɛ pi à sà túnnture jwo ke, ka Pyeri si ntíl'a yîr'a kàre ná pi e. U à nɔ wani ke, ka pi i dùgo ná u e batɔɔnge n̄nyibabilini i. Lenkwucyeebii pi mpyi wani ke, ka pire puni mɛsuwuubii si file u na. Vànntinmpyɛere ná vànntinmbwoyi Tabita mpyi a yaa pi á mà u yaha shì na ke, maa yire cyêe Pyeri na.

⁴⁰ Ka u u sùpyire puni yige ntàani na, maa nin̄kure sín nin̄ke na, maa Kile jáare. Lire kàntugo maa yyahe kɛɛnnɛ bun̄i yyére maa jwo: «Tabita, yîri!» Ka u u nyiigii múgo. U à Pyeri nya ke, maa yîr'a tɛɛn.

⁴¹ Ka Pyeri si u cù cyɛge na, maa u tɛgɛ, ka u u yîri. Lire kàntugo ka Pyeri si lenkwucyeebii ná Kile wuubii sanmpii yyere, maa Tabita nyii wun̄i cyêe pi na.

⁴² Zhope shiinbii pun'à lire kani lógo. Ka pi nin̄yahamii si mpa dá Kafoon̄i na.

⁴³ Ka Pyeri si ntɛɛn mà tère nimbwoo pyi Zhope e, seefanhañi wà pyɛnge*.

10

Pyin̄kanni na Kile à Pyeri taanna Jwumpe Nintanmpe njwun̄i na supyishin̄i san̄j'á ke

¹ Nàn̄i wà na mpyi Sezare kànhe e, uru mɛge mpyi Kòrinɛyi. Jɔɔmu sòrolashiibii yyaha yyére shin̄i wà u mpyi u wi. Sòrolashiibii kurun̄ke n̄un̄ɔ na u mpyi ke, pi mpyi maha kuru mɛge pyi Itali sòrolashikurun̄ke.

² U ná u pyɛnge shiinbii mpyi a piye pwɔ sèl'e Kile na, maa mpyi ná Kile yyaha fyagare e. U mpyi maha Yahutuubii fòh̄ɔfeebii tère sèl'e, u mpyi maha Kile jáare tɛrigii puni i.

³ Nyɛ can̄ka yàkɔn̄ɔ*, mà u yaha u bage e, ka Kile mèlɛkɛñi wà si uye cyêe u na, maa u pyi: «Kòrinɛyi!»

⁴ Ka Kòrinɛyi fyagara wun̄i si yyahe yîrig'a le mèlɛkɛñi i, maa jwo: «N̄un̄jufoon̄i, naha shi yɛ?» Ka mèlɛkɛñi si u pyi: «Kilejareyi mu nyɛ na mpyi, maa fòh̄ɔfeebii tère ke, yir'à pyi sáraga n̄uguntanga wugo fiige mà nɔ Kile na.

⁵ Numɛ, ma shiinbii pii yaha pi shà Zhope kànhe e, n̄àn̄i mɛge ku nyɛ Simɔ, ná pi maha u pyi Pyeri ke, pi i sà uru yyere.

⁶ U à t̄irige seefanhañi wà yyére, uru mɛge mú na nyɛ Simɔ. U bage na nyɛ suumpe lwɔhe jwɔge na.»

* **9:43** Yahutuubil'á, shin̄i u nyɛ na yatɔɔre seeyi báare ke, urufoo maha jwóh̄ɔ Kile á, u mú si n-jà n-file Kile na mɛ. Puru fun̄ke e, Pyeri u nyɛ Yahutu ke, mu aha uru nya u à jɛn'a kàre seefanhañi Simɔ pyɛnge e, lir'à li cyêe na u s̄n̄n̄ɔn̄kanni na nkɛɛñi. * **10:3** Yahutuubii yàkɔn̄ke Kilejarege tɛni li mpyi li li.

⁷ Nyε mèlɛkɛŋ'à puru jwumpe jwo a kwò maa ŋkàre ke, ka Kòrinɛyi si u báarapyiibii p̄i shuunni yyere, sòrolashiŋi u mpyi na fyáge Kile na u sòrolashikuruŋke e ke, mà bâra uru na.

⁸ Jwumpe mèlɛkɛŋi à jwo u á ke, maa puru puni jwo pi á, maa pi tun Zhope kànhe e.

⁹ Kuru canŋa nùmpañña, pire shiin taanren'à kàr'a sà byanhara Zhope kànhe na mà canŋke yaha ñùŋò ñiŋi i ke, ka Pyeri si dùgo bage kàtanŋke na, maa Kile ñáare.

¹⁰ Kateg'á pa u ta ke, ka u u jwo na uru sí n-lyí. Mà pi yaha pi i yalyire sore u á, ka Kile si kani là cyêe u na.

¹¹ Ka u u ñiŋyiŋi ñya u à múgo, maa yaage kà ñya vâanŋa nitabaaga fiige, ku mbiin̄kii sicyεereŋi s'á pwò, k'á yíri ñiŋyiŋi na, na ntíri ñiŋke na. ¹² Sige yaare shiŋi puni ná ñiŋke yafil-yi shiŋi puni ná saŋcyεenre shiŋi puni mpyi kuru vâanŋke funŋ'i†.

¹³ Ka mejwu u si fwordo na: «Pyeri, yíri ma a bùu ma a ŋkyàa.»

¹⁴ Ka Pyeri si jwo: «Lire sí n-jà n-pyi la Kafoon̄i? Yaaga maha yaaga ku ñye ku ñye a yaa k'a lyí mε, lire ñye mε k'á ñwóhò ke, mii sàha sàa kuru kà lyí mà ñya mε.»

¹⁵ Ka mejwuuni si núr'a fwordo maa jwo: «Yaage Kile à pyi na k'á fíniŋe ke, ma hà ñjwo na kur'á ñwóhò mε.»

¹⁶ Lir'á pyi mà nò tooyo taanre na ke, ka vâanŋke si ntíl'a núr'a dùgo ñiŋyiŋi na.

¹⁷ Lire kani Pyeri à ñya ke, mà u funmpɛn wuŋi yaha u u uye yíbili li ñwòhe na, lire tɛni mpyi a Kòrinɛyi tùnntunmpii ta pi à nò Zhope kànhe e, maa seefanhaŋi Simò pyenge yibige pyi, ka pi i ku saha cyêe pi na, ka pi i ŋkàr'a sà yyére pyenge ñwòge na,

¹⁸ maa yini pyi, maa jwo: «Simò pi maha mpyi Pyeri ke, naha u sunmbage ñye la?»

¹⁹ Lire tɛni saha mpyi a Pyeri ta u u uye yíbili lire kani ñwòhe na. Ka Kile Munaani si jwo: «Pyeri, shiin taanre pi mp̄ii pi i mu kyaa pyi pyenge ñwòge na.

²⁰ Yíri numε sasa, ma a ntíge, ma a sì ná pi e fyagara baa, ñaha na ye mii u à pi tun mu á.»

²¹ Ka Pyeri si ntíg'a pa, maa jwo: «Sùpyañi yii ñye na ñcaa ke, mii wi, yii kà kan!»

²² Ka pi i u pyi: «Sòrolashiibii yyaha yyére shinŋi mege ku ñye Kòrinɛyi ke, uru u à wuu tun. U na ñye sùpya ŋgemu u à tíi, maa fyáge Kile na ke. Yahutuubii puni na u metange yíri. Kile mèlɛkɛŋi wà à uye cyêe u na, maa yi jwo u á na u mu yyer'a shà u pyenge e, na jwumò na ñye mu á, mu u jwo u á.»

† 10:12 Mà tàanna ná Yahutuubii Kile kuni i, Kile mpyi a pi pyi na pi áha raa kyaare shiŋi wà kyàa mε.

23 Ka Pyeri si pi pyi pi à jyè pyenge e, maa tashwəngə kan pi á. Nyèg'à múgo ke, ka u ná pire si njàrè, mà bàra Zhope kànhe cìmpyiibii dánafeebii pìi na.

24 Kuru canṅa nùmpañṅa, pi à sà nɔ Sezare kànhe e, mà sà Kərinəyi ta u u pi sigili. U mpyi a u cìmpyiibii ná u ceveebii sèe wuubii yyere uye yyére.

25 Nyé Pyeri à sà nɔ na njko raa jyè pyenge e ke, ka Kərinəyi si mpa u njəṅə bē, maa niṅkure sín njṅke na u fere e, si u pēe.

26 Ka Pyeri si u cū cyege na mà yírigé, maa jwo: «Mii mú na nyé sùpya mu fiige!»

27 Ka Pyeri ná Kərinəyi si wá na yu na njkèege mà sà jyè bage e, mà sà shinṅyahara ta pi à bínni wani.

28 Ka Pyeri si pi pyi: «Yii à li cè na mà tàanna ná wuu Yahutuubii saliyaṅi í, wuu nyé a yaa wuu a bārali supyishinṅi sanṅi na mɛ, lire nyé mɛ mà jyè u wà pyenge e mɛ. Nka Kile à li cyèe mii na na mii nyé a yaa mii u sùpyaṅi wà tufige pyi na u à jwóhə, lire nyé mɛ u nyé ffinṅimbaa Kile yyahe taan mɛ.

29 Lire l'à li ta, yii à mii yyere, ka mii i ntíl'a pa jwujyahama baa. Nyé numɛ, yii à mii yyere ndemu na ke, mii la na nyé si lire cè.»

30 Ka Kərinəyi si Pyeri pyi: «Cyí canmpyaa sicyɛere u nyé ninjaa, mà mii yaha Kileṅarege na yàkɔṅke na pyenge e, mii à pál'a nāṅi wà nya u à vāanvyinweeweere le mà yyére mii yyahe taan, maa jwo

31 “Kərinəyi, Kile à mu jarege shwə, ntègenṅi mu à pyi fɔṅəfeebil'á ke, Kile funṅə nyé a wwə uru na mɛ.

32 Pii tun Zhope kànhe e, Simə pi maha mpyi Pyeri ke, pi i sà uru yyere pi a ma. U à tírigé seefanhanṅi wà yyére, pi maha uru mɛge pyi Simə mú. U pyenge na nyé suumpe lwəhe jwəge na.”

33 Lir'à pyi ke, ka mii i ntíl'a pìi tun pi sà mu yyere. Mu pama lem'à jwə. Numɛ, wuu puni pi mpii Kile yyahe taan, yaaga maha yaaga Kafoonṅi à pyi mu u jwo wuu á ke, wuu la nyé si yire lógo.»

34 Ka Pyeri si jwumpe lwó maa jwo: «Numɛ mii à li cè sèenṅi na, Kile nyé a sùpya pwóṅə sùpya na mɛ.

35 Shin maha shin u nyé na fyáge Kile na, maa jaare ntinṅi i ke, u méɛ ká nta supyishi o shi ke, uru kyaa li maha ntáan Kile á.

36 Kile à u jwumpe jwo Izirayeli shiinbil'á. Jwumpe Nintanmpe pu nyé na yyeṅinṅke kaan ke, maa puru jwo pi á Yesu Kirisita cye kurugo, uru njgemu u nyé sùpyire puni Kafoonṅi ke.

37 Yuhana Kile jwumpe jwunṅkwooni kàntugo maa batizelinṅi pyi, karigii cyi à pyi mà lwó Galile kùluni na, mà sà nɔ Zhude wuuni na ke, yii à cyire cè.

38 Pɔyɪŋkanni na Kile à Nazarɛti kànhɛ shinŋi Yesu cwɔɔnrɔ, maa u Munaani tɛg'a u ɲi, maa fànha kan u á ke, yii à lire cè. U mpyi na ɲaare na màre, maa kacɛnŋkii pyi sùpyire na. Mpii pi mpyi Sitaanniŋi bilere e ke, maa pire puni yige tire bilere e, ɲaha na yɛ Kile mpyi ná u e.

39 Karigii puni u à pyi Zheruzalɛmu kànhɛ ná Yahutuubii kànyi sanŋyi na ke, wuu na ɲyɛ cyire shérii. Pi à u kwòro cige na mà bò.

40 U kwùŋi canmpyitanrewuuni, Kile à u ɲè a yige kwùŋi i, maa u pyi u à uye cyèe sùpyire na.

41 Sùpyire puni bà t'à u ɲya mɛ. Kile mpyi a fyànha a wuu mpiimu cwɔɔnrɔ mà pyi u shérii ke, wuu pi à u ɲya. U ɲɛŋkwooni kàntugo mà fworò kwùŋi i, wuu pi à lyi maa bya ná u e.

42 U à tùnnture le wuu cye e, na wuu a Jwumpe Nintanmpe yu sùpyir'á, wuu raa yi fínŋi wuu a yu pi á, na Kile à Yesu tɪŋɛ u u kwùubii ná ɲyii wuubii sàra u tàanna ná pi kapyiŋkil'e.

43 Kile tùnntunmpii puni mpyi a jwo u kyaa na na shin maha shin u à dá u na ke, u mɛge fànhe cye kurugo, urufoo kapegigii sí yàfa u na.»

44 Mà Pyɛri yaha puru jwumpe na, mpii pi mpyi na u jwumpe nùru ke, Kile Munaani à tige pire puni ɲuŋ'i.

45 Yahutuubii dánafeebii pi mpyi a shà ná Pyɛri e ke, li mpyi a sàa pire kàkyanhala mà Kile ɲya u à u Munaani sùguro supyishiŋi sanŋi ɲuŋ'i mú.

46 ɲaha kurugo yɛ pi mpyi a tire sùpyire ɲya ti i yu shɛnre tabɛr'e, maa Kile mɛge kêre Kile Munaani cye kurugo.

ɲyɛ ka Pyɛri si jwo:

47 «Tá wuu saha sí n-jà nte sùpyire sige t'àha batize lwɔhe e mɛ? Bà wuu à Kile Munaani ta mɛ, amuni pi mú à li ta.»

48 ɲyɛ u à puru jwo ke, maa pi pyi pi à pi batize Yesu Kirisita mɛge na. Pi batizenkwooni kàntugo, ka pi i li cya Pyɛri á na u canmpyaa pyi ná pire e.

11

Karigii cyi à pyi supyishiŋi sanŋi shwɔhɔl'e ke, Pyɛri à cyire jwo Zheruzalɛmu dánafeebil'á

1 Yesu tùnntunmpii ná dánafeebii pi mpyi Zhude kùluni i ke, pire mpyi a lógo na supyishiŋi sanŋi sùpyiibii pii mú na ɲyɛ a ɲɛɛ Kile Jwumpe na.

2 ɲyɛ Pyɛri à nùr'a kàre Zheruzalɛmu kànhɛ e ke, Yahutuubii dánafeebii pi mpyi a ɲkwòŋŋi le barag'e ke, ka pire si u faha,

3 maa jwo: «ɲaha na sùpyire ti ɲyɛ ti ɲyɛ a kwòŋ mɛ, mu à ɲɛn'a sà wwò ná pire e, fo mà lyi ná pi e yɛ?»

⁴ Nyε karigii cyi à pyi ke, ka Pyeri si jyè cyire yyahe e nin̄kin nin̄kin mà jwo pi á.

⁵ U à jwo: «Mà mii yaha Zhope kànhe e Kileṅarege na can̄ka, Kile à kani là cyêe mii na, ka mii i yaage kà nya v̄aan̄ja nitabaaga fiige, ku m̄bīn̄kii sicyεereṅi s'á pwɔ, k'à ȳiri n̄īnȳiṅi na na nt̄iri, mà pa yyére mii taan.

⁶ Ka mii i ku yal'a w̄ii. Yatɔɔre ná sige yaare ná n̄īn̄ke yafiliyi ná saṅcyεenre, yire yi mpyi kuru v̄aan̄ke e.

⁷ Ka mii i mējwuu lógo na “Pyeri, ȳiri ma a bùu ma a ṅkyàa.”

⁸ Ka mii i jwo “Lire sí n-jà n-pyi la Kafoon̄i? Naha na ye yaaga maha yaaga ku nyε ku nyε a yaa k'a lȳi mε, lire nyε mε mà ṅw̄shɔ ke, mii sàha sàa kuru kà lȳi mà nya mε.”

⁹ Ka mējwuuni si núr'a fworɔ n̄īnȳiṅi na “Yaage Kile à pyi na k'à finiṅε ke, ma hà ṅjwo na kur'á ṅw̄shɔ mε.”

¹⁰ Lir'á pyi mà nɔ tooyo taanre na, ka v̄aan̄ke ná ku fun̄ṅɔ yaayi si nta a dùgo n̄īnȳiṅi na.

¹¹ Pyenge e mii mpyi ke, lire tèn'á nàmbaa taanre ta pi à yyére kuru pyenge ṅwɔge na. Pi mpyi a pire tun mii á mà ȳiri Sezare kànhe e.

¹² Ka Kile Munaani si yi jwo mii á na mii u a sì ná pi e fyagara baa. C̄in̄mpyin̄ambaabii baaniṅi u ṅge ke, pire pi à mii t̄uugo mà kàre Sezare e, ka wuu u sà jyè K̄orin̄eyi pyenge e.

¹³ Nȳan̄kanni na u à Kile mèlek̄eṅi n̄īnȳyer̄eṅi nya u bage e, ka mèlek̄eṅi si ṅjemu jwo u á ke, ka u u jyè yire yyahe e mà jwo wuu á, na mèlek̄eṅ'á jwo na uru u p̄ii tun Zhope kànhe e, Simɔ pi maha mpyi Pyeri ke, pi i sà uru yyére pi a ma.

¹⁴ Pyiṅkanni na u ná u pyenge shīin̄bii sí n-pa n-shwɔ ke, na mii Pyeri u sí n-pa lire jwo u á.

¹⁵ Nyε mii à jwumpe s̄ii ke, ka Kile Munaani si nt̄il'a t̄ige pi ṅun̄'i bà li mpyi a fȳanha a t̄ige wuu ṅun̄'i mε.

¹⁶ Lir'á pyi ke, jwumpe Kafoon̄i mpyi a jwo ke, ka mii fun̄ṅɔ si nt̄il'a cwo puru na. U mpyi a jwo na “Yuhana à s̄up̄yire batize ná lw̄ɔhe e, ṅka yii pi ke, ná Kile Munaani i yii sí batize.”

¹⁷ Nyε lire pyiṅkanni na, wuu pi à dá Kafoon̄i Yesu Kirisita na ke, Kile à ṅwɔ wuu na maa màkange ṅkemu kan wuu á ke, kuru ninuge u à kan pi á, lire e ke, di mii mpyi na sí n-jà Kile ṅyii wuuni fȳinne n-jwo ye?»

¹⁸ Mpii pi mpyi wani maa Pyeri jwumpe lógo ke, ka pire fun̄ṅyi si nta a ṅīṅε, ka pi i Kile k̄êe maa jwo: «S̄êe wi, mpii pi nyε pi nyε Yahutuu mε, Kile à pyiṅkanna kan pir'á bà pi si mpyi si pi toron̄kanni k̄êen̄ṅε, si n̄umpan̄ja ta mε.»

Antiyoshi kànhe dánafeebii kurun̄ke tasiige

¹⁹ Yefuge ku mpyi a dánafeebii ta Ecyeni bon̄kwooni k̄ant̄ugo na ke, kuru mpyi a pi pyi pi à f̄e a caala. Ka pi p̄ii si ṅkàre fo Fenisi k̄uluni ná Sipiri k̄ini i, ka p̄ii si ṅkàre Antiyoshi kànhe e.

Yahutuubii baare e, pire ꝲye a mpyi na Jwumpe Nintanmpe yu waber'á me.

²⁰ Lire ná li wuuni mú i, dánafeebii pìi mpyi a yîri Sipiri kîni ná Sirèni kànhe e mà pa Antiyòshi kànhe e. Mpii pi ꝲye pi ꝲye Yahutuu me, Jwumpe Nintanmpe p'à yyaha tíi ná Kafoonji Yesu i ke, ka pire si puru jwo pi á.

²¹ Kafoonji à pire dánafeebii tège sèl'e pi báaraŋi i, ka lire si shinꝲyahara pyi t'à dá u na, maa tiye kan u á.

²² Zheruzalému kànhe dánafeebii kurunꝲ'à yire lógo ke, ka pi i Barinabasi tun Antiyòshi kànhe e.

²³ Pyinꝲkanni na Kile mpyi a ꝲwò Antiyòshi kànhe dánafeebii na ke, Barinabasi à nò wani maa lire ꝲya ke, ka u funꝲke si ntáan, ka u u màban le pi e, maa pi pyi na pi piye waha pi i ꝲkwôro Kafoonji kuni i.

²⁴ Yii li cè na Barinabasi na mpyi sùpya niꝲcennje. Kile Munaani mpyi a u jî, u dániyaŋi mpyi a pèe, ka shinꝲyahara si ꝲye Kafoonji na.

²⁵ Lire kântugo ka Barinabasi si ꝲkàre Tarisi kànhe na mà sà a Soli caa.

²⁶ U à u cya a ꝲya ke, maa núr'a kàre ná u e Antiyòshi e. Pi à yyee niꝲkin pyi wani, pi mpyi maha sî na bínnini ná cyelempyiibil'e, maa shinꝲyahara kâla Kile kuni na. Antiyòshi kànhe e, pi à cyelempyiibii meꝲe le: «kerecyenbii*». Lire l'à pyi ku toꝲcyiige.

²⁷ Kile túnntunmpii pìi mpyi a yîri Zheruzalému i cyire canmpyaagil'e mà pa Antiyòshi kànhe e.

²⁸ Wà meꝲe na mpyi pi e Agabusi. Mà Kile Munaani yaha l'à uru yyaha cû, ur'à jwo na katibwòhò na sí n-pa n-pyi diꝲyeŋi cyeyi puni i. ꝲye saanꝲi Kolodi tènì i, lir'à pa mpyi.

²⁹ Lir'à pyi ke, cyelempyiibii pi mpyi Antiyòshi e ke, ka pire si li lwó piye funꝲ'i, cìnmpyiibii dánafeebii pi ꝲye Zhude kùluni i ke, si cyeyi wà yiye na mà tàanna ná pi shin maha shin pèrege e si ntège pire tège.

³⁰ Yaayi pi à wà yiye na mà ta ke, ka pi i yire kan Barinabasi ná Soli á pi sà ꝲkan Zhude kùluni dánafeebii kacwònrìbil'á.

12

Yakuba mbòji ná Pyeri kàsuyiini kani

¹ Lire tènì i, saanꝲi Eròdi mpyi na dánafeebii pìi kyérege.

² U à Yuhana cìnmpworonaŋi Yakuba bò ná kàshikwòŋhòŋi i.

³ U à lire ꝲya l'à táan Yahutuubil'e ke, bwúuruŋi niꝲjirigembaanji kataanni i, ka u u pi pyi pi à Pyeri cû mú.

* 11:26 Kerecyenbii ꝲwòhe ku ꝲye: Yesu Kirisita fyèꝲwòhòshiinbii.

⁴ Pi à Pyeri cû ke, ka u u pi pyi pi à u le kàsun̄ji i, maa sòrolashii ke ná baani pyi pi i u kàanmucaa. U la mpyi kataanni ká ntòro si nta u yíbe sùpyire nyii na.

⁵ Mà Pyeri yaha kàsun̄ji i, dánafeebii mpyi a kwôro Kilejarege na u á.

⁶ Canmbilini i Erôdi mpyi na sí Pyeri yíbe sùpyire nyii na ke, numpilage ku sí n-tòro lire canmbilini sí n-ta a nò ke, kuru numpilage e, mà Pyeri nimpwôni yaha ná yòroyò shuunni i sòrolashiibii pìi shuunni shwôhòl'e, u mpyi na ñwúuni. Sòrolashiibii pìi mpyi a yyére kasubage ñwôge na maa ku kàanmucaa. ⁷ Ka Kafoon̄ji Kile mèlekèni wà si mpâl'a jyè kasubage e, ka ku puni si mpyi bèenmè, ka mèlekèni si Pyeri bwòn bwòn ñkere na mà ñè, maa jwo: «Yíri fwôfwô!» Ka yòroyò si ntíl'a kwòn a láha u cyeyi na mà cwo, ka u u yíri.

⁸ Ka mèlekèni si jwo: «Seepwôge tég'a maye bînni, ma a ma tanhanyì pwô.» Ka u u li pyi amuni. Ka mèlekèni si núr'a jwo: «Ma vâanntinmbwôhe le, ma a ma na fye e.»

⁹ Ka u u fwor'à taha u fye e. Nde mèlekèni'à pyi ke, u nyè a mpyi a cè na lire na nyè sèe mè. U mpyi na sôn̄ni na ñwôgo uru nyè na ñwúuni.

¹⁰ Sòrolashiibii pi nyè na kasubage kàanmucaa ke, ka Pyeri ná mèlekèni si ñkàr'a sà ntòro pire sòrolashikuruñke niñcyiige taan, maa ñkàr'a sà ntòro kurun̄ke shônwoge taan, tóonnte bàrage ku mpyi a tég'a tajyìñwôge tò, ná ku ñwôge mpyi a kan kànhe fun̄ñke yyére ke, mà jwo pi nò kuru na ke, ka ku u múgo kuy'á, ka mèlekèni ná Pyeri si fworò na ñkèege. Mà pi niñkaribii yaha, ka mèlekèni si mpâl'a pînni u na.

¹¹ Lir'à pyi ke, ka Pyeri yákiliñji si nta a múgo, ka u u jwo: «Numè sèen̄ji na, mii à dá li na na Kafoon̄ji u à u mèlekèni wà tun u à pa mii shwô Erôdi na, Yahutuubii la mpyi si kapegigii ñcyiimu pyi mii na ke, si mii shwô cyire puni na mú.»

¹² Pyeri yákiliñ'á pa ntèen ke, Yuhana pi maha mpyi Marika ná u nun̄ji mège nyè Mariyama ke, ka u u ñkàre uru Mariyamañi pyenge e. Dánafee niñyahamii mpyi a bînni wani, maa Kile ñáare.

¹³ U à nò maa bage ñwôge kúu ke, báarapyicwôni wà na mpyi wani na Jòda, ka uru si yír'a pa si mpa ku múgo.

¹⁴ U à Pyeri mejwuuni lóg'a cè ke, funntange kurugo, mà jwo u pyenge ñwôge múgo ke, ka u u fê a kàr'a sà yi jwo pi sanmpil'á, na Pyeri niñjyeren̄ji na wá pyenge ñwôge na.

¹⁵ Ka pi i jwo: «Taha mu ñumbwuuni bà nyè a ñwô mè?» Ka Jòda si núr'a jwo: «Sèe, uru u wá sù u wi!» Ka pi i núr'a jwo: «Mèlekèni u maha u kàanmucaa ke, uru u sí n-ta u à uye pyi u fiige mà pa.»

16 Mâ pi yaha puru na, ka Pyeri si ηkwôro na pyenge ηwôge kúuli. Pi à pa ηwôge múgo mà u ηya ke, ka li i pi bilibili.

17 Ka u u cyege yîrige pi á, maa pi pyi pi à fyâha. Pynkanni na Kafoonji à u yige kâsunji i ke, ka u u yire puni yyaha jwo pi á. Maa yi jwo pi á na pi sà yi yyaha jwo Yakuba* ná cîmppyiibii sanmpil'á, maa yîri wani mà kàre cyage kabēr'e.

18 Nyèg'à pa múgo ke, ka sòrolashiibii si wá na ηyàha na wùruge piye e, maa piye yíbili: «Di Pyeri à pyi a jwo ye?»

19 Ka Erōdi si pi pyi pi à sà a u caa, ηka pi ηye a u ηya mε. Ka Erōdi si sòrolashiibii yyer'a yíbe, maa pi pyi pi à pi bō†. Lire kântugo maa yîri Zhude kùluni i, mà kàre Sezare kânhe e mà sà tère pyi wani.

Erōdi kwùnkanni

20 Lire mpyi a saanji Erōdi lùuni ta l'à yîri Tiri ná Sidon kányi shiinbii taan sèe sèl'e. Ka pire si bê ninjin na, maa sà jwo a ηwô ná saanji bage ηùufoonji i, uru mεge na mpyi Bilasitusi. Lire kântugo maa ηkâr'a sà saanji náare na u uye sanji yaha u u yoge kwò, ηaha na ye Erōdi kîni i pire mpyi na pi ηjyîji taa.

21 Canmbilini na pi mpyi a bê si cyire karigii yyaha cwônrô ke, lir'à pa nō ke, ka Erōdi si u fânhe vâanntinηke le, maa mpa ntèen saanre yatεenηke e, jwumpe pu ηye u á ke, maa puru jwo sùpyir'á.

22 U à kwò u jwumpe na ke, ka sùpyire si jwo fânha na: «Kile u à mpe jwo lire baare e, sùpya bà mε!»

23 Lire tèenuuni i, ka Kafoonji Kile mèlekεnji wà si ntí'a fyεenre cyán Erōdi i mà bō, ηaha na ye pèente t'à yaa ti taha Kile na ke, u ηye a tire taha u na mε.

24 Kile Jwumpe mpyi na ηcaali, dánafeebii sí i ηyahage.

25 Barinabasi ná Soli à kwò pi báarañi na Zheruzalεmu kânhe e ke, maa núr'a kàre Antiyōshi kânhe e. Pi ninjaribii, Yuhana pi maha mpyi Marika ke, maa ηkàre ná ur'e.

13

Kile Munaani à Barinabasi ná Soli cwônr'a yaha piye kanni na

1 Kile túnntunmii ná cyelentii na mpyi Antiyōshi kânhe dánafeebii kurunηke e. Pire mεyi yi ηye: Barinabasi ná Simiyon pi maha mpyi: «Nizheri» ke, ná Lusisi uru mpyi a yîri Sirēni kânhe e, ná Manayeni uru ná saanji Erōdi mpyi a lyε pyennuge e, ná Soli.

* 12:17 Yakubanji kyaa l'à jwo naha ke, Yesu cîmpworonji kyaa li. † 12:19 Ōrōmu shiinbil'á, kasubage kâanmucyafoonji ká mpyi u ηye na ku kâanmucaa na ηwôge mε, ka kâsujyîji wà si fworō, nde li mpyi a yaa li pyi uru kâsujyîji na ke, lire pi maha mpyi ku kâanmucyafoonji na.

² Canŋka mà dánafeebii yaha pi a súnŋi le maa Kile pêre, ka Kile Munaani si jwo ná pi e na: «Yii Barinabasi ná Soli yaha piye kanni na mii á, báaraŋi mεε na mii à pi yyere ke, bà pi si mpyi si uru pyi mε.»

³ Pi à súnŋi le maa Kile jaare a kwò ke, maa pi cyeyi taha Barinabasi ná Soli jùŋke na, maa pi yaha pi à kàre Kile báaraŋi na.

Barinabasi ná Soli à kàre Sipiri k̀ni i

⁴ Nyε lire pyinŋkanni na, Kile Munaani à Barinabasi ná Soli tun pi à kàre Selusi k̀nhe na. Pi à nò wani ke, ka pi i jyè bakwòoge k'e maa ŋkàre Sipiri k̀ni i, lire k̀ni na nyε lwòhe niŋke e.

⁵ Pi à sà nò Salamisi k̀nhe e ke, ka pi i wá na jaare na Kile jwumpe yu YahutuubiiKile Jwumpe kàlambayi i. Yuhana pi maha mpyi: «Marika» ke, uru mpyi a pi tège pi báaraŋi i.

⁶ Lire kàntugo ka pi i k̀ni puni jyiil'a sà nò Pafòsi k̀nhe na. Yahutu nàŋi wà na mpyi kuru k̀nhe na, uru mεge na mpyi Bariyesu. Jinamaha u mpyi u wi. U mpyi maha fini na uru na nyε Kile t̀nntunŋo.

⁷ Uru jinamahaŋi mpyi ná Sipiri k̀ni j̀ŋufoonŋi Serijusi Polusi i. Serijusi Polusi yákiŋi mpyi a jwò, ka u u Barinabasi ná Soli yyere, jaha na ye u la mpyi si Kile jwumpe lógo.

⁸ Pi mpyi maha uru jinamahaŋi pyi Girekiibii shεεnre e: «Elimasi». Ka u u wá na Barinabasi ná Soli kyáli. U la mpyi si k̀ni j̀ŋufoonŋi j̀ŋo kyán bà u si mpyi u àha ndá Yesu na mε.

⁹ Soli pi maha mpyi: «Poli» ke, mà u yaha u a j̀ŋi Kile Munaani na, u à jinamahaŋi yal'a wíi,

¹⁰ maa jwo: «Mu funŋk'à j̀ŋi cwòore ná kafinare na, Sitaanini s̀pya u nyε mu, mu kafuunni li nyε mà katiile pyi. Kafoonŋi Kile kurigii cyi à tí ke, jaha tère e mu sí cyire ŋkèegeŋi jwò yaha ye?

¹¹ Yi lógo! Numε, Kafoonŋi sí mu pyi fyin. Mu sí tère pyi, mu sì canŋaŋyiini bèεnmpe jya mε.»

Lire tènuuni i, ka Elimasi nyiigii si ntíl'a wwò, ka numpini si jyè u yyahe e, ka u u wá na cyεge fyíŋge na màre na wà caa ŋgemu u si u cyεge c̀u, si u yyaha c̀u ke.

¹² K̀ni j̀ŋufoonŋi'à lire jya ke, maa dá Yesu na. Nde u mpyi a lógo Kafoonŋi kyaa na ke, lire mpyi a u k̀k̀yanhala sèe sèl'e.

Poli ná Barinabasi à kàre Antiyòshi k̀nhe e

¹³ Lire kàntugo ka Poli ná u shèrefebii si ỳri Pafòsi k̀nhe e, maa jyè bakwòoge k'e mà kàre Pεrige k̀nhe e, kuru k̀nhe na mpyi Panfili k̀luni i. Yuhana pi maha mpyi: «Marika» ke, ka uru si láha pi na, maa núr'a kàre Zheruzalεmu k̀nhe e.

14 Lire kàntugo ka Poli ná Barinabasi si yîri Perige kànhe e mà kàre Antiyoṣhi kànhe e, kuru na nyε Pisidi kùluni i. Yahutuubiicanṅoṅk'à pa nò ke, ka pi i ṅkàr'a sà jyè a tèen Kile Jwumpe kàlambage e.

15 Nyε cyag'à pa ṅkàla a kwò mà fworò MusaSaliyaṅi ná Kile tũntun̄mpii san̄mpii sémebil'e ke, ka kàlambage ṅũṅufeebii si pi pyi pi à yi jwo Poli ná Barinabasi á: «Cin̄mpyiibii, kampyi yeεge jwumò na wá yii á mà jwo sũpyir'á, yii pu jwo.»

16 Nyε ka Poli si yîri, maa cyεge yîrige sũpyir'á, maa pi pyi na pi fyâha. Pi à fyâha ke, ka u u jwo: «Yii Izirayeli shiinbii ná yii mp̄ii puni pi nyε na fyáge Kile na ke, yii lógo na ṅwò na.

17 Wuu pi nyε Izirayeli shiṅi ke, wuu u Kileni à wuu tulyeyi cwòṅnò, maa pi pyi pi à nyaha mà pi yaha bilere e Misira k̄ini i. Lire kàntugo maa pi yige lire k̄ini i ná u fànhe e.

18 U à kwòro ná pi e síwage funṅke e, maa pi karigii kwú uye e, mà sà nò yye beeshuunni laage na.

19 Lire kàntugo u à supyishi kuuyo baashuunni shi bò a yige Kana k̄ini i, maa pire u taare kan pi á.

20 Pi à tire taare fente pyi mà sà nò yye ṅkwuu sicyεere ná yye beeshuunni ná ke (450) laage na. Lire kàntugo ka u u kacwòṅribii pii t̄ṅe wuu tulyeyi ṅũṅ'i fo mà sà yaa ná Kile tũntun̄ṅi Samuweli u t̄iṅi i.

21 Puru funṅke e, ka wuu tulyeyi si li cya na u saan̄ṅi wà kan pir'á. Nyε Kisi u nyε Benzhamà u t̄uluge shin ke, ka Kile si uru jyan̄i Sawuli pyi u à pyi pi saan̄ṅi yye beeshuunni funṅ'i.

22 Nyε ka Kile si mpa ṅcyé Sawuli na, maa Dawuda kan pi á, pi à pyi pi saan̄ṅi. Uru kyaa na Kile à jwo na “Sũpyan̄i shiṅi mii nyε na ṅcaa, ná uru u nyε mii nyii wuṅi ke, uru u nyε Zhese jyan̄i Dawuda. Uru u sí n-pa mii nyii karigii puni pyi.”

23 Bà Kile mpyi a li ṅwòm̄eni lwó m̄e, Dawuda t̄uluge shin u à pa mpyi Izirayeli shiinbii Shwofoṅi. Uru u nyε Yesu.

24 Mà jwo uru Shwofoṅi u pa ke, Yuhana mpyi a fyânha a yi jwo Izirayeli shiinbii pun'á, na pi pi toroṅkanni k̄ēṅṅe pi i láha kapegii na, pi i batize.

25 Yuhana báaraṅi mpyi na byanhare u takwòre na ke, u mpyi maha ṅko sũpyir'á na “Yii na s̄ṅṅi na joofo u nyε mii ye? Shwofoṅi yii nyε na sigili ke, uru bà u nyε mii mà de! N̄ka wà sí n-pa mii kàntugo, mii ṅũṅke bá à cyéε u tanhaṅyi m̄ere z̄anhaṅi i.”

26 Mii c̄in̄mpyiibii, wuu pi nyε Ibirayima t̄uluge shiinbii ke, mà bâra yii mp̄ii puni pi nyε na fyáge Kile na ke, wuu á uru zhwoṅi jwump'à jwo.

27 Yii li cè na Zheruzalemu kànhe shiinbii ná pi ṅũṅufeebii mpyi a cè na Yesu u nyε uru Shwofoṅi m̄e. Kile tũntun̄mpii jwumpe pi mpyi na ṅkálali canṅoṅò maha canṅoṅò ke, pi mpyi

a puru yyaha cè mε. Nyε pi Yesu ntùnŋi cye kurugo, Kile tùnntunmpii jwump'à tòro pu jwuŋkanni na.

²⁸ Ali mà li ta pi nyε a jùŋŋ ta, ŋkemu ku sí n-pa ná l'e u bò mε, lire ná li wuuni mú i, pi à fànhafooji Pilati jáare si u ta mbò kworokworocige na.

²⁹ Kile tùnntunmpii mpyi a yaaga maha yaaga séme Yesu kyaa na ke, tēni i cyire pun'à fūŋŋ ke, ka pi i u tūrige kworokworocige na mà sà ntò fanŋke e.

³⁰ Ŋka Kile à u jè a yige kwùŋi i.

³¹ Mpii pi mpyi a taha u fye e mà yīri Galile kùluni i, mà kàre Zheruzalemu i ke, u jεŋkwooni kàntugo, u à uye cyēe pire na canmpyaa niŋyahagii funŋ'i. Pire mú pi nyε na u kyaa yu sùpyir'à numε.

³² Mii ná Barinabasi sí wi ke, Jwumpe Nintanmpe jwɔmεeni Kile mpyi a lwó wuu tulyey'à ke, puru wuu mú nyε na yu yii á.

³³ Wuu pi nyε pi tūluge shiin ke, Kile à lire jwɔmεeni fūŋŋ wuu á, Yesu jèŋi cye kurugo, bà l'à séme Zaburu sémeŋi kuni shɔnwuuni i na

“Mu u nyε mii Jyanj,

Niŋjaa mii à pyi mu Tuŋj*.”

³⁴ Kile à Yesu jè a yige kwùŋi i, lire e u saha sè n-fwónhɔ mε, yire y'à jwo

“Yaayi niŋcɛŋyi jwɔmεeni mii à lwó Dawuda á ke, mii sí yire kan yii á†.”

³⁵ Y'à séme Zaburu sémeŋi cyage kabεr'e lire jwɔmεeni kyaa na na

“Mu sè jεε ma báarapyiŋi niŋcɛŋi buwuŋi yaha u fwónhɔ fanŋke e mε‡.”

³⁶ Dawuda sí wi ke, Kile mpyi a ndemu yaa ke, Dawuda à báaraŋi pyi mà tàanna ná lire e. U à báaraŋi pyi a kwò ke, u a kwù, maa sà bàra u tiibii na, maa fwónhɔ mú.

³⁷ Ŋka Kile à Yesu jè a yige kwùŋi i, u nyε a fwónhɔ mε.

³⁸ Mii cìnmpyiibii, yii à yaa yii li cè na uru cye kurugo, yii kapegigii sí n-jà yàfa yii na. Kile tùnntunŋi Musa Saliyaŋi mpyi na sè n-jà cyi yàfa yii na mε.

³⁹ Ŋka yii shin maha shin u à dá Yesu na ke, urufoo wogigii puni sí yàfa u na.

⁴⁰ Lire e ke nde Kile tùnntunmpil'à jwo ke, yii a yiye kàanmucaa, bà li si mpyi lire kà ŋkwò nɔ yii na mε. Pire cye kurugo Kile à jwo

⁴¹ “Yii wíi, yii pi nyε yii nyε a Kile jwumpe yaha laage e mε, nde Kile sí n-pa n-pyi ke, lire sí yii kàkyanhala, puru funŋke e yii sí n-kwù.

Yii tēen ná l'e, mii sí n-pa kani là pyi yii tūŋi i,

* 13:33 Zaburu 2.7 † 13:34 Ezayi 55.3 ‡ 13:35 Zaburu 16:10

ndemu li nyε, wà méε n'a mpyi a li jwo yii á,
yii mpyi na sì n-dá li na mεŠ.”»

42 Nyε Poli ná Barinabasi mpyi na fwore Kile Jwumpe kàlambage e ke, pi à li cya pi á, na pi pa yà jwo pir'á nde kani ninuuni kyaa na canṅṅke nimpaṅke na.

43 Sùpyire mpyi na jcaali ke, mpìi pi à jyè Yahutuubii Kile kuni i ke, ka pire niṅyahamii ná Yahutuu niṅyahamii si ntaha Poli ná Barinabasi jwòh'i, ka pi i wá na màban leni pi e, maa pi pyi, na Kile à jwò pi na maa pi le kuni ndemu i ke, na pi kwôro lire e.

44 Nyε canṅṅk'à núr'a nò ke, ka kànhe shiinbii fànha si ṅkàr'a sà bínni, maa Kafoonj Jwumpe lógo Poli ná Barinabasi jwò na.

45 Yahutuubii jùṅufeebil'à tire supyinyahare nya ke, ka yincyεge si jyè pi e, ka pi i wá na Poli ná Barinabasi jwumpe ndire páanni, maa pi cyere.

46 Nyε ka Poli ná Barinabasi si yi fininj'à jwo pi á: «Yii Yahutuubil'á, Kile Jwumpe mpyi a yaa pu fyánha a jwo. Nka ná yii s'à cyé pu na, maa li cyéε na yii nyε na jcaa shìṅi niṅkwombaaji na mε, lire e ke mpìi pi nyε pi nyε Yahutuu mε, wuu sí n-kàre pire yyéε.

47 Naha kurugo yε yire Kafoonj Kile à jwo wuu á u Jwumpe Semεṅi i na

“Mii à mu tiṅε, bà mu si mpyi si mpyi bèεnmε supyishinj pun'á, si zhwoṅi jwumpe jwo diṅyεṅi cyeyi puni i mε*.”»

48 Mpìi pi nyε pi nyε Yahutuu mε, pir'à puru jwumpe lógo ke, pi funntanga wuubil'à Kafoonj Jwumpe le barag'e. Mpìi pi mpyi shìṅi niṅkwombaaji ntaṅi laage e ke, ka pire puni si dá Yesu na.

49 Lire pyiṅkanni na, Kafoonj Jwumpe mpyi na jcaali lire kùluni puni i.

50 Cyeebii mεgεfeebii pi mpyi a jyè Yahutuubii Kile kuni i ke, ka Yahutuubii jùṅufeebii si pire ná kànhe shinbwoobii sòn mà yaha Poli ná Barinabasi na, ka pi i pi kyéεge, maa pi kòr'a yige pi kùluni i.

51 Poli ná Barinabasi nivworobil'à pi tooyi bambaji kwòro kwòr'a wu pi na†. Lire kàntugo maa ṅkàre Ikoni kànhe e.

52 Cyelempyiibii pi mpyi Antiyoṣhi kànhe e ke, pire mpyi a jñ funntange ná Kile Munaani na.

14

Poli ná Barinabasi à Kile jwumpe jwo Ikoni kànhe e

1 Nyε nde l'à pyi Antiyoṣhi kànhe e ke, lire ninuuni l'à pyi Ikoni kànhe e. Poli ná Barinabasi à sà nò Ikoni i ke, maa

Š 13:41 Abakuki 1.5 * 13:47 Ezayi 49.6 † 13:51 Yii Marika 6.11 ná Luka 9.5 wíi.

ŋkàre YahutuubiiKile Jwumpe kàlambage e, maa Kile Jwumpe jwo fo ka Yahutuu niŋyahamii ná supyishiŋi sanŋi sùpyire tà niŋyahara si dá Yesu na.

² Nka Yahutuubii pi mpyi a cyé si piye kan Yesu á ke, ka pire si dánafeebii meyi kèεge supyishiŋi sanŋ'á, ka pire si yíri dánafeebii kurugo.

³ Lire ná li wuuni mú i, Poli ná Barinabasi à kwôro wani mà tère nimbwoo pyi. Pi mpyi a pi cyεge taha Kafoonji Yesu na maa u kyaa yu sùpyir'á fyagara baa. Kafoonji mpyi maha fânhe kaan pi á, pi i kakyanhala karigii ná kacyeenŋkii pyi. Lire cye kurugo pi mpyi maha li cyêe na jwumpe pi ŋye na yu na Kile à ŋwə ke, na puru na ŋye sèe.

⁴ Nyε lir'à pyi ke, ka kànhe shiinbii si ntáa, ka taage kà si mpyi ná Yahutuubii kàmpanŋke e, ka ku sanŋke si mpyi ná Yesu túnntunmpil'e.

⁵ Yahutuubii ná supyishiŋi sanŋi ná pi ñùñufeebii mpyi a bê li na, si Poli ná Barinabasi kyéree, si pi wà mbò ná kafaayi i.

⁶ Poli ná Barinabasi à pa ŋcè na pi na pire tabonɔ caa ke, maa fê a kàre Likayoni kùluni i, Lisitiri ná Deribe ná yi kwùumpe kànyi na.

⁷ Mà pi yaha wani, pi mpyi maha Jwumpe Nintanmpe yu.

Pii mpyi na sòñji na Poli ná Barinabasi na ŋye yasunyo

⁸ Nàñi wà na mpyi Lisitiri kànhe e, u tooyi mpyi a fàan. U mpyi a si cwòhóməfoo.

⁹ Canŋka mà Poli ná Barinabasi yaha pi i yu ná sùpyire e, uru nàñi nintεenji na mpyi sùpyire shwəhəl'e. U mpyi na Poli jwumpe núru. Ka Poli si mpa u yal'a wíi mà li ŋya na dáníyanji ŋye u á, u jà a cùunɔ.

¹⁰ Ka u u jwo fànha na: «Yíri, ma a ntíl'a yyére ma tooyi na!» Ka nàñi si yi a yír'a yyére, maa ntíi na ñaare.

¹¹ Sùpyir'à lire ŋya ke, maa jwo fànha na pi shεenre e: «Kakyanhala! Yasunŋyi yà à yiye kèenŋ'a pyi sùpyii, mà tíg'a pa wuu yyére!»

¹² Ka pi i Barinabasi mege le Zusi, pi yasunmbwəhe mege ku mpyi kure. Yasunŋke mege ku mpyi Erimesi ke, kuru ku mpyi maha Zusi túnnture yu, ka pi i kuru mege le Poli na, ñaha na ye uru mpyi maha jwumpe yu.

¹³ Yasunŋke Zusi bage na mpyi kànhe tajyiŋwəge na. Nge u mpyi maha kuru sunni ke, ka uru si nupyahigii cyii cú, maa cire yafyεenre myígile cyi yaciyi i, mà pa yyéenŋe yyéenŋe kànhe tajyiŋwəge na. U ná sùpyire la mpyi si yire ñiyyi bò si mpyi sáraga Poli ná Barinabasi á.

¹⁴ Poli ná Barinabasi à pa yire cè ke, ka pi nàvunŋo wuubii si pi vàanntinŋyi cwən cwən, maa fyâl'a pi ñunɔ bê, maa jwo fànha na:

15 «Wuu c̀nmpyiibii, ɲaha kurugo yii ɲye na nde pyi ye? Wuu na ɲye s̀pyii, yii fiige. Wuu à pa mpa Jwumpe Nintanmpe jwo yii á, na yii kàntugo wà ɲcyii laaga baa karigii na, Kilenɲi ɲyii wuɲi u à n̄ɲyini ná ɲìŋke ná suumpe lwəhe ná ku funɲə yaayi dá ke, yii i yyaha k̀ɛnɲe uru Kilenɲi á.

16 Tèni là à tòro, Kile mpyi a supyishiɲi puni yaha pi i pi ɲyii kurigii ɲaare.

17 N̄ka lire ná li wuuni mú i, Kile maha u tàange cyère yii na ná kacɛn̄ɲii n̄ɲyahagil'e: u maha zànze kaan yii á na ȳri n̄ɲyini na, maa yii s̀maɲi pyi u u ɲwəge u tèefaani i, maa ɲjyɲi kaan yii á fo maha yii funɲyi táan.»

18 Poli méɛ ɲye u à mpe jwumpe puni jwo ke, pi à kànha maa ja a s̀pyire sige n̄iyi mbòɲi na, si mpyi sàraga pi á.

19 Lire kàntugo ka Yahutuubii p̄i si ȳri Antiyəshi kànhe ná Ikoni kànhe e, maa mpa s̀pyire s̀n a wà pi na, ka pi i Poli wà a cyán ná kafaayi i, maa u filil'a sà ɲcyán kànhe kàntugo. Pi mpyi na s̀nɲi na u à kwù.

20 N̄ka cyelempyiibil'á pa bínni u taan ke, ka u u ȳri mà jyè kànhe e. Kuru canɲa n̄umpanɲa, ka u ná Barinabasi si ȳri wani mà kàre Dɛribe kànhe na.

21 ɲye Poli ná Barinabasi à Jwumpe Nintanmpe jwo Dɛribe kànhe e, ka shin̄yahara si dá Yesu na, maa mpyi u cyelempyii.

Poli ná Barinabasi à n̄r'a kàre Antiyəshi kànhe e

Lire kàntugo ka Poli ná Barinabasi si n̄r'a kàre Lisitiri kànhe e, maa ȳri wani mà kàre Ikoni kànhe e, maa n̄r'a ȳri wani mà kàre Antiyəshi kànhe e, kuru na ɲye Pisidi k̀luni i.

22 Pi nintorobii na yire kànyi na, pi mpyi maha màban leni cyelempyiibil'e, maa pi yeɛge bà pi si mpyi si ɲkwôro Kile kuni i mɛ. Pi mú mpyi maha yi yu pi á na: «Wuu à yaa wuu yyefugo kariii n̄ɲyahagii kwú wuye e si nta ɲjyè Kile Saanre e.»

23 Dánafeebii kuruyi yi mpyi yire kànyi na ke, ka Poli ná Barinabasi si kacwənr̄ibii p̄i cwənr'a yaha yire kuruyi puni n̄ɲkin n̄ɲkinɲi ɲ̀ɲə na. Lire kàntugo maa s̀nɲi le, maa Kile ɲáare pi kyaa na. Káfoonɲi Yesu na pi à dá ke, maa pi kyaa le uru cyè e.

24 Lire kàntugo maa Pisidi k̀luni jyiile maa ɲkàre Panfili wuuni i.

25 Pi à Kile jwumpe jwo Pɛrige kànhe e mà kwò ke, maa ɲkàre Atali kànhe e.

26 Pi à n̄ wani ke, maa jyè bakwəge e mà kàre Antiyəshi kànhe e. Báaraɲi u ɲge Poli ná Barinabasi à pyi amɛ ke, wani kuru kànhe na dánafeebii mpyi a Kile ɲáare pi na maa pi le Kile cyè e uru báaraɲi mpyiɲi mɛɛ na, bà Kile si mpyi si ɲwə pi na si pi tège mɛ.

²⁷ Pi à nɔ wani ke, maa dánafeebii puni bínni. Kile mpyi a pi pyi pi à jà a yaaga maha yaaga pyi ke, mà bâra pyinjanni na Kile mpyi a dányiyanji kuni cyêe supyishinji sanji na ke, maa yire puni yyaha jwo dánafeebil'á.

²⁸ Maa ntènn'a tère nimbwoo pyi ná pi e wani.

15

Dánafeebil'à mpinni nimbwoo pyi Zheruzalemu i

¹ Yahutuubii dánafeebii pìi mpyi a yîri Zhude kùluni i mà pa Antiyoshi kànhe e, cìmpyiibii dánafeebii pi mpyi pi jye Yahutuu me, maa mpa a pire kálali maa ŋko pir'á na: «Yii aha mpyi yii jye a kwòn mà tàanna ná Kile túnntunji Musa Saliyanji i me, yii sì nùmpañña ta me.»

² Poli ná Barinabasi jye a mpyi a jee puru jwumpe na me, ka ti i mpyi nàkaana pi shwòhòl'e fo mà ti jáaña. Li jye a pa jwò me fo ka li i yaa mà Poli ná Barinabasi ná piiberii tun Zheruzalemu kànhe e, pi sà mpe jwumpe cyêe Yesu túnntunmpii ná kacwònrìbii na.

³ Ka dánafeebii kurunke si pi tùgo. Pi ninjaribil'à tòro Fenisi kùluni ná Samari wuuni i. Mpii pi jye pi jye Yahutuu me, pyinjanni na pir'à piye kan Yesu á ke, ka pi i lire yyaha jwo cyire kùligii cìmpyiibil'á. Puru jwumpe mpyi a cìmpyiibii puni funji tãan sèl'e.

⁴ Poli ná u shèrfeebil'à sà nɔ Zheruzalemu i ke, ka dánafeebii kurunke ná Yesu túnntunmpii ná kacwònrìbii si pi jùhò bê a jwò. Yaaga maha yaaga pi à jà a pyi Kile fànhe cye kurugo ke, ka pi i yire puni yyaha jwo pi á.

⁵ Farizheebii pi mpyi a dá Yesu na ke, ka pire pìi si yîri maa jwo: «Supyishinji sanji sùpyiibii pi à dá Yesu na ke, fànha kyaa li pire pi kwòn, mà bâra lire na, pi à yaa pi a Musa Saliyanji kurigii sanjkii jaare.»

⁶ Lir'à pyi ke, ka túnntunmpii ná kacwònrìbii si bínn'a tèn, maa piye nya puru jwumpe na.

⁷ Pi à puru jwumpe òri piye shwòhòl'e mà mɔ, ka Pyeri si mpa yîri maa jwo:

«Mii cìmpyiibii, yii à li cè, mà lwó fo tèmòni i Kile à mii cwònrò yii shwòhòl'e, bà mii si mpyi s'a Jwumpe Nintanmpe yu supyishinji sanj'á, pi i pu lógo, si dá Yesu na me.

⁸ Kile sí u à sùpyire puni zòompìi cè ke, ur'à li cyêe na ur'à jee supyishinji sanji na, lire kurugo u à u Munaani le pi e bà u à li le wuu e me.

⁹ Kile jye a sìncwònrògo pyi wuu ná pire shwòhòl'e me. U à pi zòompìi fíninje, jaha na ye pi à dányiyanji pyi Yesu na.

10 Nyε wuu Yahutuubii, tugure ti nyε wuu ná wuu tulyeyi nyε a já ti na mε, ɲaha na yii à cyé Kile nyii wuuni na si tire tɛgε mp̄ii cyelem̄pyiibii ɲuŋ'i ye?

11 Yii àha funɲɔ wwɔ̀ li na na bà wuu à dá li na mε, amuni pire mú à dá li na na Kafoon̄i Yesu à ɲwɔ̀ wuu na maa wuu shwɔ̀.»

12 Ka sùpyire puni si fyâha maa núru, kakyanhala karigii ná kacyeen̄kii Barinabasi ná Poli à pyi Kile fânhe cye kurugo supyishin̄i san̄ɲi shwɔ̀hɔ̀l'e ke, ka pi i cyire jwo pi á.

13 Pi à jwo a kwɔ̀ ke, ka Yakuba* si jwumpe lwó maa jwo: «Mii c̄nmp̄yiibii, yii lógo na ɲwɔ̀ na.

14 Mà lwó fo ku tasiige e, Kile à yákili yaha supyishin̄i san̄ɲi na, maa p̄ii cwɔ̀nɲɔ̀ pi shwɔ̀hɔ̀l'e mà pyi uye wuu pyin̄kanni ndemu na ke, Simɔ̀ Pyeri à yire jwo yii á.

15 Puru jwumpe ná Kile túnntunmp̄ii jwump'á pa bê nin̄kin na, bà yi mpyi a séme Kile Jwumpe Sem̄ɲi i na

16 «Lire kântugo mii sí núru n-pa, Dawuda bage k'à cwo ke, mii sí kuru faanra sahan̄ki.

Mii sí n-pa ku ɲkun̄ɲyi yîrige si ntíi sahan̄ki,

17 Mp̄ii pi nyε pi nyε Yahutuu mε, bà pire puni si mpyi si mpa mii Kafoon̄i Kile á, s'a mii p̄ere mε.

Mii à supyishin̄i san̄ɲi yyer'a pyi naye wuu, pi raa mii p̄ere†.

18 Cyire karigii mii Kafoon̄i Kile à cyêe fo t̄em̄oni i.»

19 Lire kurugo mii Yakuba á, supyishin̄i san̄ɲi sùpyiibii pi à piye kan Kile á ke, wuu àha núru tuguro taha pire ɲuŋ'i mε.

20 N̄ka wuu let̄ere kan pi á, wuu u yi jwo pi á na pi àha raa yasun̄ɲyi kyaare kyàa mε, pi àha raa jacwɔ̀ɲɔ̀ pyi mε, yat̄ooge k'à kwú mà ta sishan̄ nyε a fworɔ̀ k'e mε, pi àha kuru kyà mε, pi àha raa sishange lyî mε.

21 Yii à li cè na mà lwó fo t̄em̄oni i, can̄ɲɔ̀ɲɔ̀ maha can̄ɲɔ̀ɲɔ̀, Musa Saliyan̄i jwumpe na ɲkâlali Kile Jwumpe kâlambayi i k̄anyi puni i.»

Yesu túnntunmp̄il'á let̄ere tun supyishin̄i san̄ɲi dánafeebil'á

22 Yakuba a jwo a kwɔ̀ ke, ka túnntunmp̄ii ná kacwɔ̀nribii ná dánafeebii kurun̄ke shiin̄bii puni si bê li na na pi p̄ii cwɔ̀nɲɔ̀ piye shwɔ̀hɔ̀l'e pi bâra Poli ná Barinabasi na, pi tun Antiȳoshi k̄anhe e. Nyε Zhude pi maha mpyi Barisabasi ke, ka pi i uru ná Silasi cwɔ̀nɲɔ̀, pire shiin̄ shuunn̄ɲi tayyérege mpyi a p̄e c̄nmp̄yiibii dánafeebii shwɔ̀hɔ̀l'e.

23 Let̄ereɲi pi mpyi a sém'a kan pi á pi sà ɲkan ke, yi mpyi a séme ur'e na:

«Wuu c̄nmp̄yiibii dánafeebii pi à fworɔ̀ supyishin̄i san̄ɲi i ná pi nyε Antiȳoshi k̄anhe ná Siri k̄ini ná Silisi wuuni i ke, wuu

* 15:13 Yakuba na mpyi Yesu c̄nmp̄woro maa mpyi Zheruzalemu dánafeebii kurun̄ke yyaha yyére shin̄ni. † 15:17 Am̄osi 9.11, 12

fwù na nyε yii na. Wuu pi nyε Yesu tūntunmpii ke, wuu ná dānafeebii kurun̄ke kacw̄nribii pi à n̄ge l̄eter̄n̄i tun yii á.

24 Wuu à lógo na p̄i na nyε a ȳiri naha wuu yyére mà kàr'a sà yii yákilibii w̄rugo ná jwumpe p'e fo mà yii fun̄nyi pyi y'à p̄en, mà li ta wuu bà pi à pi tun m̄ε.

25 Lire kurugo wuu pun'à wwò a t̄ēn maa b̄ē li na, si p̄i tun yii á, mà b̄ara wuu nt̄aannamacin̄mpyiibii Barinabasi ná Poli na.

26 Pire shiin shuun̄niñ'à piye kan wuu Kafoon̄i Yesu báaran̄'á fo na n̄ko si mp̄ōn̄ pi m̄unahigil'e.

27 Wuu à Zhude ná Silasi tun mà b̄ara pi na, n̄je wuu à jwo sémen̄i i ke, pire yabilimp̄ii sí yire jwo yii á.

28 Kile Munaani à ndemu cȳēe wuu na, ka wuu u n̄ε li na ke, lire li nyε, wuu nyε a yaa wuu tugure tab̄ε t̄ēge yii n̄un̄'i, ná n̄cyii kapyaaгии bà m̄ε. Wuu sí yi jwo n-waha yii á,

29 yii àha raa yasun̄nyi kyaare kyàa m̄ε, yii àha raa s̄ishange lȳi m̄ε, yat̄ōge k'à kw̄w mà ta s̄ishan nyε a f̄woro k'e m̄ε, yii àha kuru kyaare kyà m̄ε, yii láha jacw̄ōre na. Yii aha láha cyire karigii m̄pyiñi na, lir'à n̄w̄. Wuu fwù nyε yii na.»

30 Nyε ka pi i pi yaha pi à kàre. Pi à sà n̄o Antiȳoshi k̄anhe e ke, maa dānafeebii b̄inni, maa l̄eter̄n̄i kan pi á.

31 Ka pi i u k̄ala, ȳεȳi jwumpe pu m̄pyi u e ke, puru jwumpe m̄pyi a s̄a pi fun̄nyi t̄aan.

32 Zhude ná Silasi u nyε Kile tūntunmpii ke, ka pire si ȳεȳe n̄iñyahaya kan c̄in̄mpyiibii dānafeebil'á, maa màban le pi e Kile kuni i,

33 maa nt̄ēn wani mà t̄ere pyi ná pi e. Lire k̄antugo ka dānafeebii si jwó le pi á, maa pi t̄ugo. Cyage e pi m̄pyi a ȳiri ke, ka pi i n̄ur'a k̄are wani pi tunveebii yyére. [

34 Ka Silasi si li lw̄ó uye fun̄n̄'i si nt̄ēn Antiȳoshi k̄anhe e.]

35 Ka Poli ná Barinabasi si t̄ere pyi Antiȳoshi e. S̄ūpyire tab̄ε n̄iñyahara m̄pyi a b̄ara pi na, pi i s̄ūpyire k̄alali, maa Kafoon̄i jwumpe yu pi á, puru pu nyε Jwumpe Nintanmpe.

Poli ná Barinabasi à láha piye na

36 Lire k̄antugo ka Poli si Barinabasi pyi: «Wuu à Kafoon̄i jwumpe jwo k̄anyi n̄jemu na ke, wuu n̄ur'a sh̄a wani, wuu s̄a dānafeebii k̄aanmucya kamp̄yi pi wá na s̄i yyaha na Kile kuni i.»

37 Mà pi yaha pi i n̄ko raa n̄uruli, Yuhana pi maha m̄pyi Marika ke, Barinabasi la m̄pyi uru si n̄kàre ná pire e.

38 Ka Poli si jwo na u nyε a yaa u k̄are ná pire e m̄ε, naha na ȳε mà pire yaha Panfili k̄uluni i, u à n̄uru pire fye e, u saha nyε a pire t̄ēge pi báaran̄i na m̄ε.

39 Nyε ka li i m̄pyi jwun̄yahama pi shw̄h̄ol'e fo ka pi i láha piye na. Ka Barinabasi si Marika b̄ara uye na, ka pi i jȳē bakw̄ōge e, mà k̄are Sipiri k̄ini i.

⁴⁰ Poli wi ke, ka uru si Silasi bâra uye na. Ka dânafeebii si jwó le pi á, maa pi kyaa le Kile cye e, bà Kafoon̄i si mpyi si jwɔ pi na, si pi tège mɛ.

⁴¹ Lire kântugo ka pi i nkàre Siri k̄ni i, maa ȳiri wani mà kàre Silisi kùluni i. Lire tooy'e, pi mpyi maha màban leni dânafeebil'e.

16

Timoti à bâra Poli ná Silasi na

¹ Lire kântugo ka Poli ná Silasi si nkàre Deribe kànhe e, maa ȳiri wani mà kàre Lisitiri kànhe e. Cyelempyan̄i wà na mpyi wani Lisitiri kànhe e, uru mɛge na mpyi Timoti. U nun̄i na mpyi dánafoo, Yahutu u mpyi ure, n̄ka u tun̄i na mpyi Gireki.

² C̄inmpyiibii dânafeebii pi mpyi Lisitiri kànhe e, mà bâra mpii pi mpyi Ikoni kànhe e ke, pire mpyi na u mɛtange yiri.

³ Lire kurugo Poli la mpyi si u pyi u bárapyiɲɛɛ. Nyɛ Yahutuubii pi mpyi wani ke, pire kurugo, ka Polí si u kwɔn̄, n̄aha na yɛ s̄upyire puni mpyi a cè na u tun̄i na nyɛ Gireki*.

⁴ Pi nin̄karibii na, kànha maha kànha na pi à tòro ke, Yesu tún̄ntun̄mpii ná Zheruzalemu kànhe dânafeebii kacwɔnr̄ibii mpyi a karigii ɲcyiimu jwo ke, ka pi i cyire jwo yire kanyi dânafeebil'á, maa li cya pi á, na pi a cyi kurigii naare.

⁵ Là mpyi na bârali dânafeebii kuruyi fànhe nyahan̄i na, pi si i bârali pi na can̄a maha can̄a.

Kile kacyeeni l'à Poli pyi u à kàre Masedoni kùluni i ke

⁶ Nyɛ Poli ná u sh̄ɛɛfeebii la mpyi si sà Kile jwumpe jwo Azi kùluni i, n̄ka Kile Munaani nyɛ a ɲɛɛ mɛ. Lire e ka pi i Firijyi kùluni jyiile mà kàre Galati kùluni i.

⁷ Pi à sà byanhara Misi kùluni na ke, ka pi la si mpyi si nkàre Bitini wuuni i, n̄ka Yesu Munaani † nyɛ a ɲɛɛ mɛ.

⁸ Nyɛ ka pi i Misi kùluni jyiile mà kàre Torasi kànhe na.

⁹ Mà Poli yaha wani, Kile à kani là cyêe u na. Can̄n̄ka numpilage e, u à Masedoni kùluni shin̄ji wà nin̄jyerewe n̄ya, ka uru si jwo: «Poli, mii na mu n̄áare, ta ma Masedoni i ma a wuu tège.»

¹⁰ Nyɛ Poli à yire jwo wuu á ke, ka wuu‡ u ntíl'a li lwó wuye fun̄j'i si nkàre Masedoni i, n̄aha na yɛ wuu à li n̄ya na nàkaana baa, Kile à li cyêe wuu na na wuu sà Jwumpe Nintanmpe jwo wani shiinbil'á.

* **16:3** Ná Timoti nun̄i sí mpyi Yahutu, lire e pi mú mpyi maha u wíi Yahutu. N̄ka Yahutuubii pi jà pi a u wíi Yahutu s̄ee wu, u mpyi a yaa u kwɔn̄ mà tâanna ná pi saliyani i. Poli à Timoti pyi u à uye kan pi à kwɔn̄ bà u si mpyi si mpyi Yesu Kirisita sh̄ɛn̄ɛ jwufoo nin̄cɛn̄ɛ Yahutuubii shwɔhól'e mɛ. † **16:7** Yesu Munaani ná Kile Munaani nyɛ nin̄kin. ‡ **16:10** Luka à jwo: «wuu: lir'à li cyêe naha n̄ke cyage e u à bâra Poli na, pi i báare sijcyan.

Lidi à uye kan Kafoonji á Filipi kànhe na

11 Ka wuu u yîri Torasi kànhe e, maa bakwɔɔge lwó maa ntíl'a kàre Samətirasi kànhe e. Kuru canŋa nùmpañña, maa ñkàre Neyapolisi kànhe e.

12 Maa yîri wani mà kàre Filipi kànhe na, kuru ku ñye Masedoni kùluni kànhe ñjncyiige, maa mpyi Ɔromu shiinbii màrampe e. Wuu à canmpyaa pyi kuru kànhe e.

13 Canŋəŋk'à pa nɔ ke, ka wuu u ñkàre kànhe kàntugo yyére dùge ñwɔge na, ñaha na ye wuu à li ta na wani pi maha Kileŋarege pyiſ. Wuu à sà cyeebii mpiimu ta pi à bínni wani ke, wuu à Kile jwumpe jwo pir'á.

14 Pire cyeebil'e, wà mege na mpyi Lidi, uru mpyi a yîri Cyatiri kànhe e, u mpyi na fyáge Kile na. Uru ceenji mpyi maha väänŋyi ñjnyeyi lonŋara wuyi péreli. Ka Kafoonji Kile si u zòmbilini múgo, maa u pyi u à ñee Poli jwumpe na.

15 Ka u ná u pyenge shiinbii puni si batize. Lire kàntugo ka u u wuu pyi: «Ná yii s'à dá li na na sèenji na mii à naye kan Kafoonji á, yii a ma mii pyenge e.» U à wuu kárama fo wuu à ñee.

Pi à Poli ná Silasi cû a tò kàsuni i

16 Canŋka mà wuu ñjkaribii yaha Kileŋarege cyage e, wuu à círi ná bilicwonji w'e. Jínanji wà na mpyi u e, uru jínanji mpyi maha u pyi u u ceere pyi. Uru ceenji mpyi maha wyéreyahaga taa lire céepyiini i na ñkaan u ññufeebil'á.

17 Ka uru ceenji si ntaha wuu ná Poli fye e, maa ñko fànha na: «Mpii shiinbii na ñye Kilenji ñjnyi wunji báarapyii. Kuni i zhwonji ñye na ntaa ke, lire pi ñye na ñcyêre yii na.»

18 Ceen'á lire pyi canmpyaa ñjyahagii funŋ'i, li ñye a pa ñwɔ me. Canŋka ka Poli lùyiri wunji si yyaha kèenŋe u á, maa jínanji pyi: «Yesu Kirisita mege na, fworɔ nge ceenji i.» Ka jínanji si ntíl'a fworɔ u e.

19 Uru bilicwonji ññufeebil'à li ñya na wyérenji pire ñye na ntaa u céepyiini cye kurugo ke, na lire kuni na ñko s'a ntùni ke, ka pi i Poli ná Silasi cû, cyage e sùpyire maha bínnini ke, maa ñkàre wani ná pi e fànhafeebii yyére.

20 Pi à nɔ wani ke, maa jwo yukyaabil'á: «Mpii shiinbii wá na wuu kànhe ñyàha na wùruge. Yahutuu pi ñye pi pi.

21 Pi wá na karigii ñcyiimu yu sùpyir'á ke, kapyimbaagii cyi ñye cyi cyi, wuu Ɔromu shiinbii sà ñee cyi na, si nta ñjyere cyi mpyi na me.»

ſ 16:13 Filipi kànhe Yahutuubii nàmbaabii ñye a mpyi a ke kwɔ me. Lire e kuni ñye a mpyi a kan pi á pi Kile Jwumpe kàlambaga cyán wani me. Lire kurugo Yahutuubii mpyi maha piye bínnini lwóhe ñwɔge na kànhe kàntugo. Làdaabii pi mpyi maha mpyi tufeempe ntañi kurugo ke, kuru lwóhe pi mpyi maha ntége na pire pyi.

22 Sùpyir'à yire lógo ke, ka pi lùgigii si yîri Poli ná Silasi taan. Ka yukyaabii si pi pyi pi à pi vâan̄nyi diril'a wwû pi na, maa pi bwòn ná kàsorigil'e.

23 Pi à pi bwòn sèl'e mà kwò ke, maa pi le kàsuni i, maa kasubage kàanmucyafooni pyi u a pi kàanmucaa sèl'e.

24 Pi à puru jwo kàanmucyafooni'á ke, ka u u ntíl'a Poli ná Silasi lèŋe kasubage bapyeegii puni kântugo yyére wuuni i, maa pi tooyi le a shwôhò cin̄ŋke kà na.

25 Nyε n̄j̄in̄ke byanhampe e, Poli ná Silasi mpyi na Kile jáare, maa Kile pèente myahigii cêe, kàsujyibii sanmpii sí i n̄uru.

26 Mà pi yaha puru na, ka n̄in̄ke si mpâl'a cyêenne, maa kasubage cún̄ŋò cún̄ŋò sèe sèl'e, ka ku jwôyi puni si ntíl'a múgo, ka kàsujyibii puni yòrôyi si ŋkwòn ŋkwòn a láha pi na.

27 Ka kasubage kàanmucyafooni si jè. U à kasubage jwôyi jya y'à múgo ke, maa wá na sôn̄ni na kàsujyibil'à fê a fworò, maa u ŋwòtòonge dir'a wwû si ntège uye bò*.

28 Ka Poli si jwo fànha na: «Ma hà kapii pyi maye na me! Wuu puni na naha naha!»

29 Nyε ka kasubage kàanmucyafooni si bèenme cya. U fyagara wuŋi fo na jcyêenni, maa fyâl'a jyè babilini i, mà sà jcwò Poli ná Silasi fere e.

30 U à yîri ke, maa pi yige ntàani na, maa jwo: «Na cìnmpyii, naha mii à yaa mii u pyi si nùmpañja ta ye?»

31 Ka pi i u pyi: «Dá Kafooni Yesu na, lire ká mpyi, mu ná ma pyenge shiinbii sí nùmpañja ta.»

32 Lire kântugo ka Poli ná Silasi si Kafooni jwumpe jwo u ná u pyenge shiinbii pun'á.

33 Kuru numpililyage e, ka kasubage kàanmucyafooni si ŋkàre ná Poli ná Silasi i, maa sà pi n̄ôyi wyere pyi, maa ntíl'a batize mà bâra u pyenge shiinbii puni na.

34 Lire kântugo maa Poli ná Silasi pyi pi à dùgo u bage n̄j̄in̄ni na, maa pi kan pi à lyí. Uru nàni ná u pyenge shiinbii puni mpyi funntange e, naha na ye pi mpyi a piye kan Kile á.

35 Nyε j̄yèg'à pa múgo ke, ka yukyaabii kurun̄ke si p̄ii tun pi sà yi jwo kasubage kàanmucyafooni'á na u Poli ná Silasi cye yaha.

36 Ka kasubage kàanmucyafooni si sà Poli pyi: «Fànhafeebii naha a tún̄ntun̄mii yaha pi à pa yi jwo mii á na mii u yii cye yaha. Yii sí n-jà n-fworò s'a sì yyej̄in̄ke e.»

* 16:27 J̄r̄omu shiinbil'á, kasubage kàanmucyafooni ká mpyi u j̄yε na ku kàanmucaa na jwôge me, ka kàsujyini wà si fworò, nde li mpyi a yaa li pyi uru kàsujyini na ke, lire pi maha mpyi ku kàanmucyafooni na.

³⁷ Ka Poli si pi pyi: «Pi nyε a wuu yal'a yíbe mε, maa wuu bwòn, mà li ta wuu na nyε Ɔrømu shiin†. Lire kàntugo pi à wuu le kàsunji i. Numε, pi la na nyε si nùru wuu nywòhò njige kàsunji i la? Lire mpyi nyε mε, fo pire yabilimpìi pi pa wuu yige.»

³⁸ Ka tùnnunmpii si nùr'a kàr'a sà yire jwo yukyaabil'á. Pi à lógo na Poli ná Silasi na nyε Ɔrømu shiin ke, ka pi i fyá,

³⁹ maa nykàr'a sà piye mpìnni kan Poli ná Silasi á, maa pi yige kàsunji i, maa li nyáare pi á na pi fworò kànhe e.

⁴⁰ Pi à fworò kàsunji i ke, maa nykàre Lidi yyére, mà sà dánafeebii ta wani, maa pi yeε maa màban le pi e, maa nta a kàre.

17

Nyàhanḡurugunji u à pyi Tesaloniki kànhe e ke

¹ Lire kàntugo ka Poli ná Silasi si ntòro Anfipolisi kànhe e, maa yíri wani maa sà ntòro Apoloni kànhe e mà kàre Tesaloniki kànhe e. Kile Jwumpe kàlambage kà na mpyi wani Yahutuubil'á.

² Bà Poli mpyi maha ntée na li pyi mε, canḡḡke ká nò, u mpyi maha nykàre Kile Jwumpe kàlambage e. Canḡḡnyì taanre funḡ'i, nje y'à séme Kile Jwumpe Semεḡi i ke, ka u ná wani shiinbii si jwo yire kyaa na.

³ U mpyi maha yi fíninji na yu pi á, maa li cyére pi na na fànha ku mpyi ku ki Kile Nijcwònrḡji u kyéreg'a bò, u u nyè a fworò kwùḡi i. U mpyi maha pi pyi: «Yesu kyaa mii nyε na yu yii á ke, uru u nyε Kile Nijcwònrḡji.»

⁴ Yahutuubii pìi mpyi a nyε puru jwumpe na, maa bàra Poli ná Silasi na. Mpìi pi mpyi na fyáge Kile na Girεkiibil'e ke, ka pire nijyahamii ná cyeebii meḡefeebii pìi nijyahamii mú si dá.

⁵ Ka lire yinicyεge si jyè Yahutuubii nyḡufeebil'e, ka pire si kànhe supyifahafahayi yà yyer'a wà yiye na, maa yi sòn mà wà Poli ná Silasi na. Ka yire si jwunyahama yírigε sùpyire shwòhòl'e fo mà kànhe puni nyàha a wùrugo. Maa piye tug'a kàre Zhasòn pyεnge e, mà sà a Poli ná Silasi caa si nyú raa ma sùpyire cyage e.

⁶ Pi nyε a sà Poli ná Silasi ta wani mε, maa Zhasòn ná dánafeebii piiberii cù a kàre fànhafeebii cyage e maa jwo fànha na: «Nte sùpyire ti nyε na diḡyεḡi puni nyàha na wùruge ke, numε pir'à nò naha wuu yyére!

⁷ Zhasòn yyére pi à sunmbage lèḡe, mà li ta karigii cyi nyε cyi ná Ɔrømu saanbwòhe saliyanji nyε a bê mε, cyire pi nyε na

† 16:37 Mpìi pi nyε pi nyε Ɔrømu shiin mε, yukyaabii mpyi maha pi pyi pi à pire bwòn maa nta a pi yíbe. Nka li mpyi na fún mà Ɔrømu shin pyi amuni. Poli ná Silasi mpyi Ɔrømu shiin, lire e ke pi mpyi a yaa pi bwòn mε.

yu. Pi wá na ŋko na saan̄ji waberε na jye, na uru mege na jye Yesu.»

⁸ Puru jwumpe ndògoŋi mpyi a sàa kànhe shiinbii ná fànhafeebii yákilibii wùrugo.

⁹ Mà tàanna ná saliyan̄i i, wyéε Zhason ná u pyenge shiinbil'á kan a yaha fànhafeebil'á pi i nta a pi yaha.

Poli ná Silasi à Kile jwumpe jwo Bere kànhe e

¹⁰ Numpilag'á pa wwò ke, ka dánafeebii si ntíl'a Poli ná Silasi pyi pi à kàre Bere kànhe e. Pi à sà nò wani ke, maa ntíl'a jyé Yahutuubii Kile Jwumpe kàlambage e.

¹¹ Yahutuubii pi mpyi Bere kànhe e ke, pire mpyi fun̄cεn̄jεfee mà tòro Tesaloniki kànhe wuubii na. Kile jwumpe ndògoŋi mpyi a táan pir'á sèe sèl'e. Jwumpe Poli ná Silasi mpyi maha yu ke, pi mpyi maha puru kàanmucaa can̄ja maha can̄ja, si j̄cè kampyi pu ná Kile Jwumpe Sem̄ɛji wumpe na jye nin̄kin.

¹² Lir'á pyi ke, ka Yahutuubii nījyahamii si dá Yesu na. Girekiibii shwòh̄l'e, ka cyeebii megefeebii nījyahamii ná nàmbaabii nījyahamii mú si dá Yesu na.

¹³ Ŋka Tesaloniki kànhe Yahutuubii pìl'á lógo na Poli ná Silasi wá na Kile jwumpe yu Bere kànhe e ke, ka pire si ŋkàr'a sà Bere kànhe shiinbii sòn a wà pi na.

¹⁴ Jye ka c̄nmpyiibii dánafeebii si ntíl'a Poli pyi u à kàre suumpe lwòhe jwòge na, maa sà bakwòoge kà lwò, ka Silasi ná Timòti si nt̄εen wani Bere kànhe e.

¹⁵ Mpii pi mpyi a kàr'a sà Poli tũugo ke, pir'á kàr'a sà u yaha fo Ateni kànhe e. Pi ninurubii na, ka Poli si yi jwo pi á na pi sà yi jwo Silasi ná Timòti á, na pi a fyâa, pi a s̄i uru jwòh'i.

Poli à jwo ná Ateni kànhe j̄cèfeebil'e

¹⁶ Mà Poli yaha u u Silasi ná Timòti sigili Ateni kànhe e, u à li kàanmucya mà li jya na kàn'h'á j̄i yasun̄jyi na, ka lire si sàa p̄en u e.

¹⁷ Jye Yahutuubii ná supyishiŋi san̄ji u mpyi na fyáge Kile na ke, u mpyi maha s̄i na yu ná pire e Kile Jwumpe kàlambage e. Can̄ja maha can̄ja, u mpyi maha s̄i s̄upyire tabinniye i, u aha sà mpiimu ta wani ke, u mpyi maha jwo ná pire e.

¹⁸ Ka Epikuri ton̄kuni shiinbii p̄i ná Sitoyiki ton̄kuni shiinbii p̄i si mpa na yu ná Poli i*. Pi p̄il'á jwo: «Naha jwun̄yahama ŋge n̄n̄ji jye na yu ye?» Ka p̄i si jwo: «Yasun̄jyi yi jye yi jye

* 17:18 Mà tàanna ná Epikuri ton̄kuni shiinbil'e s̄upyan̄i maha mpyi sh̄i na nt̄aan̄ji kanni m̄εe na, na Kile kuro jye j̄iŋke e m̄ε, na karigii puni na jye j̄iŋgo kurugo wogii. Sitoyiki ton̄kuni shiinbii jye a mpyi a j̄εε s̄upyire t'a nt̄aan̄ji kanni caa m̄ε. Mà tàanna ná pire s̄on̄j̄okanni i, j̄iŋke kataan̄mp'á cwòon̄ro mà tàanna ná saliya e, lire e ke, s̄upyr'á yaa pi piye waha pi i uru saliyan̄i yaha j̄jire e. Pi mpyi a kariii soro, pi la mpyi si fànha ta pi fun̄jo karigii puni ná cyereyampe na ná pi yákilibil'e.

naha wuu yyére mε, li naha kee yire kyaa u ɲye na yu.» Pi à yire jwo ɲaha na ye Poli à Jwumpe Nintanmpe jwo pi á Yesu ná kwuɲeni kyaa na†.

19 Ka pi i Poli yyer'a kàre kànhe jwumpe tabinnige e, pi maha kuru cyage mεge pyi: «Areyopazi». Pi à nɔ wani ná u e ke, maa jwo: «Ná kàlanɲi nivɔnɲi i mu à pa ke, wuu la ɲye ma a yà jwo wuu á uru kàmpañke na.

20 Naha kurugo ye jwumpe mu ɲye na yu ke, puru na ɲye jwumɔ nivɔnmɔ wuu á, lire kurugo, wuu la na ɲye ma a pu yyaha yal'a jwo wuu á.»

21 Ateni kànhe shiinbii puni ná nàmpwuunbii pi mpyi pi shwɔhɔl'e ke, pire mpyi maha pi tɛni fànha lwó kafɔnni kani ndògonɲi ná li bàranɲi na.

22 Mà Poli niɲjyerenɲi yaha kànhe jwumpe tabinnige e, u à jwo: «Yii Ateni kànhe shiinbii, mii à li kàanmucya mà li ɲya na yii na Kile caa cyanƙannigii shiɲi puni na.

23 Naha kurugo ye mà mii yaha ɲani na yii kànhe e, yaaga maha yaaga yii ɲye na sunni ke, mii à yire puni ɲya. Ali mii à sémere tà ɲya t'à séme tasunɲke k'e, na “Kilenɲi u ɲye sùpya ɲye a u cè mε.” Uru Kilenɲi yii ɲye na mpêre mà li ta yii ɲye a u cè mε, uru kyaa mii ɲye na yu yii á.

24 Uru u ɲye Kile. Uru u à diɲyeni ná u funɲo yaayi puni dá ke, uru u ɲye niɲyiɲi ná ɲiɲke Kafoonɲi. U ɲye na ntɛn sùpya bafanrage e mε.

25 Kile ɲye a tíge na sùpya u báara pyi si ntaha uru tège mε, ɲaha na ye uru u maha shiɲi ná ɲoni ná yi sanɲyi puni kaan sùpyire pun'á.

26 U à supyishinɲi puni pyi u à fworɔ shin niɲkin i, maa pi pyi pi à tɛɛn ɲiɲke cyeyi puni i, maa tɛrigii láha láha cyiye na, maa pi tateenyi tɛgigii láha láha cyiye na mà kan pi á.

27 U à lire pyi bà pi puni si mpyi s'a uru Kile caa, bà wà maha yaaga caa na màre mε, mà li ta u laage ɲye a tɔɔn wuu wà tufiige na mε.

28 Naha kurugo ye uru u à wuu dá, maa shiɲi kan wuu á, maa wuu pyi wuu u jini na ɲyàha. Mpii pi maha myahigii cêe yii shwɔhɔl'e ke, yire pire pil'à jwo na “Wuu à fworɔ Kile e.”

29 ɲye ná wuu s'à fworɔ Kile e, lire e ke sùpyanɲi cyeg'à yaayi ɲjemu yaa na mpêre mu à jwo sɛɛnɲi wuyi, lire ɲye mε wyéɛfyinɲi wuyi, lire ɲye mε kafaayi lonɲara wuyi ke, wuu ɲye a yaa wuu a sônɲi na yire yaayi sùpyan'á yaa ná u sônɲore e ke, na Kile na ɲye yire fiige mε.

† 17:18 «Kwuɲeni»: Girekiibii shɛɛnre e, cyee mεge ki. Poli mpyi na Yesu ná kwuɲeni kyaa yu ke, lire mpyi a pi pyi pi i sônɲi na yasunɲyi yà shuunni kyaa Poli ɲye na yu. Yasunmpɛge ku ɲye yesu ná yasunɲcwɔge ku ɲye kwuɲeni ke, pi mpyi na sônɲi na yire kyaa Poli ɲye na yu.

³⁰ Mpii pi à pi tiin̄ji pyi Kile ꝑcèmbaan̄ji i ke, Kile ꝑye a pire cû a tàanna ná lire e me. N̄ka Kile na yi yu nume sùpyire pun'á cyeyi puni i, na pi pi toron̄kanni k̄èen̄je pi i mpa ur'á.

³¹ Naha kurugo ye Kile à can̄nje kà tège, nkemu i u sí n-pa diꝑyeñi sùpyire puni sâra si ntàanna ná pi kapyiin̄kil'e ntin̄ji fun̄nje e ke. U yabilin̄ji shincw̄nr̄on̄ji cye kurugo u sí lire pyi. U à u n̄e a yige kw̄un̄ji i, lire cye kurugo u à li cyèe sùpyire na na uru Kile à u cw̄on̄r̄o.»

³² N̄ye pi à kw̄ubii n̄en̄ji jwumpe lógo Poli ꝑw̄o na ke, ka pi si wá na u fw̄oh̄ore, ka pi si jwo: «Wuu sí n-pa pu sanmpe lógo can̄nje kabere.»

³³ N̄ye ka Poli si ȳiri pi taan mà kàre.

³⁴ Lire ná li wuuni mú i, pi mpyi a taha u fye e, maa dá Yesu na. Pire e, wà mege na mpyi Denisi. Kànhe jwumpe cw̄on̄r̄ofoon̄ji wà u mpyi ure. Ceen̄ji wà mú na mpyi, uru mege na mpyi Damarisi, mà bâra piiberii na.

18

Poli à kàre K̄orenti kànhe e

¹ Lire k̄antugo Poli à ȳiri Ateni kànhe e, mà kàre K̄orenti kànhe e.

² U à sà Yahutu n̄an̄ji wà ta wani, uru mege na mpyi Akilasi. P̄on k̄uluni shin u mpyi u wi. U nimpav̄on̄n̄ji u mpyi mà ȳiri Itali k̄ini i ná u cwon̄ji Pirisili i, naha na ye saan̄ji Kolodi mpyi a jwo na Yahutuubii puni pi fworo Ɔromu k̄anbw̄he e. Ka Poli si bâra pi na.

³ Ná u ná pire sí mpyi na v̄aan̄nyi bayi báaran̄ji ninun̄ji pyi, ka u u nt̄en̄ pi yyére maa tère pyi ná pi e báaran̄ji na. ⁴ Can̄on̄nyi puni i, u mpyi maha si na yu ná Yahutuubii ná Gir̄ekiibil'e Kile Jwumpe k̄alambage e, maa ꝑcaa pyin̄kannigii puni na, si pi pyi pi dá Yesu na.

⁵ Mà lw̄ó Silasi ná Tim̄oti à ȳiri Masedoni k̄uluni i mà shà ke, Poli saha ꝑye a labere bâra Kile jwumpe ꝑjwuñi na me*. U mpyi maha yi fin̄in̄ji na yu Yahutuubil'á na Yesu u ꝑye Kile N̄in̄cw̄on̄r̄on̄ji.

⁶ N̄ka Yahutuubii ꝑye a ꝑee Poli jwumpe na me, maa u cyere. Lir'á pyi ke, ka u u v̄aan̄ntin̄nje n̄âhara mà wà pi na†, maa yi jwo pi á: «Yii mée ká mpyi yii ꝑye a shw̄o n̄umpan̄ja yoge na me, mii kuro saha ꝑye yire e me. Mpii pi ꝑye pi ꝑye Yahutuu me, nume mii sí raa wá pire yyére si sà Jwumpe Nintanmpe jwo pir'á.»

* **18:5** Filipi kànhe dánafeebil'à wyére kan Silasi ná Tim̄oti á pi t̄uugo Poli á. Lire mpyi a Poli pyi u à yyeñin̄je ta u Kile báaran̄ji i, ka lire si u pyi u saha ꝑye a uye yaha wyére cya báara na me. Yii 2 K̄orenti Shiin̄bii 11.9 ná Filipi Shiin̄bii 4.14-15 ná Kapyiin̄kii 17.15 wí. † **18:6** Yii Marika 6.11 ná Luka 9.5 wí.

⁷ Nyε ka Poli si yīri wani mà kàre nàŋi wà pyεnge, uru mεge na nyε Titusi Zhutusi. Uru nàŋi mpyi na fyáge Kile na, u pyεnge mpyi a tīŋε Kile Jwumpe kàlambage na.

⁸ Ka Kile Jwumpe kàlambage jùŋufoonji Kirisipusi ná u pyεnge shiinbii puni si mpa dá Kafoonji Yesu na. Kōrenti kànhe shiinbii pi mpyi na nūru Poli jwɔ na ke, ka pire niŋyahamii si mpa dányanji pyi, maa batize.

⁹ Canŋka numpilage e, Kafoonji à kani là cyêe Poli na maa jwo: «Ma hà raa fyáge mε, ta yu, ma hà vyâha mε,

¹⁰ mii na nyε ná mu i, wà mú sî n-jà nɔ mu na si kapii pyi mu na mε, mii wuubil'á nyaha naha ŋke kànhe e.»

¹¹ Nyε ka Poli si ntēen mà yyee niŋkin ná yiŋye baani pyi wani kuru kànhe e na sūpyire kâlali Kile jwumpe na.

¹² Nyε mà Galiyɔn yaha Akayi kùluni jùŋufente na, canŋka Yahutuubii pìl'á jwo a jwɔ, maa ŋkàr'a sà Poli cù a kàre u yyéere, u u sà u yíbe.

¹³ Pi à sà nɔ ná u e Galiyɔn yyéere ke, maa jwo: «Ŋge nàŋi wá na sūpyire yákilibii kēenŋi na pi a Kile pēre pyiŋkanni labεε na, ndemu l'á kântugo wà wuu Saliyanji á ke.»

¹⁴ Nyε mà Poli yaha u u ŋko raa yu, ka Galiyɔn si jwumpe lwɔ maa jwo Yahutuubil'á: «Kampyi kapii, lire nyε mε kapyimbaala ŋge nàŋi mpyi a pyi, mii mpyi na sí jεε yii Yahutuubii jwumpe lógo.

¹⁵ Nka ná li s'á pa nta na jwumpe pà ná mεyi yà ná yii Saliyanji karigii cyii nàkaana ti nyε ti ti, yii yabilimpìi pi yi yyaha cwɔɔnrɔ. Mii la nyε sî yogo kwɔn wà ná mpe e mε.»

¹⁶ Galiyɔn à puru jwo ke, maa pi pyi pi fwordo yukyaala bage e.

¹⁷ Lir'á pyi ke, Kile Jwumpe kàlambage jùŋufoonji mεge ku nyε Sɔsiteni ke, ka pi i uru cyán a cù, maa u yal'a jya yukyaala bage yyaha yyéere, ka Galiyɔn si uye pyi mu à jwo u nyε na pi jaa mε.

Poli à nūr'a kàre Antiyɔshi kànhe e

¹⁸ Cyire puni kântugo, Poli à mɔ Kōrenti kànhe e sahanŋi maa nta a kuni cya dánafeebil'á, ka u ná Pirisili ná Akilasi si jyè bakwɔɔge e mà kàre Siri kini kàmpanŋke na. Lire mpyi a Poli ta u à jwɔfaaga fáa Kile á, lir'á pyi ke, ka u u u jùŋjoore kwɔn Sannkere kànhe e maa nta a kàre.

¹⁹⁻²¹ Pi à sà nɔ Efese kànhe e ke, ka Poli si ŋkàre Kile Jwumpe kàlambage e, maa sà jwo ná Yahutuubil'e. Ka pire si u jáare na u tēen wani pire yyéere u tère pyi, ŋka Poli nyε a jεε mε, maa kuni cya pi á, maa jwo na l'aha ntáan Kile e, na uru na sí nūru n-pa pi yyéere. Lire kântugo maa yīri u shērefeebii Pirisili ná Akilasi taan maa ŋkàr'a sà jyè bakwɔɔge e mà kàre.

²² Pi à sà nɔ Sezare kàñhe e ke, ka Poli si fwor'a kàre Zheruzalemu kàñhe e mà sà dánafeebii kurunƙe shéere, maa yîri wani mà kàre Antiyoshi kàñhe e.

²³ U à tère pyi wani maa nta a kàre Galati kùluni i, maa yîri wani mà kàre Firijyi wuuni i. Lire ɲani tooy'e, u à màban le cyelempyiibii puni i, bà pi si mpyi s'a si yyaha na Kile kuni i mɛ.

Apolosi à kàr'a sà a Kile jwumpe yu Efese ná Kɔrenti kànyi na

²⁴ Lire tèni i, Yahutuɲi wà na mpyi a yîri Alɛzandire kàñhe e mà pa Efese kàñhe e, uru mege mpyi Apolosi, u mpyi a jwumpe cè, maa Kile Jwumpe Semɛɲi cè sèe sèl'e.

²⁵ Pi mpyi a u kála Kafoonji Yesu kuni ɲaaraɲkanni na, ɲka nde li ɲye batizeliɲi kani ke, u taceɲke mpyi a láha Yuhana Batizeliɲi u kàlaɲi na. Lire ná li wuuni mú i, u mpyi maha Yesu kani finiɲi na yu ná u zòmbilini puni i sùpyir'á.

²⁶ U mpyi maha yu sùpyire yyaha yyére fyagara baa Kile Jwumpe kàlambage e. Pirišili ná Akilasi à u jwumpe lógo ke, maa u yyer'a kàre, maa Kile kuni yal'a cyéu na.

²⁷ Akayi kùluni zhèɲi lage mpyi a pa mpyi Apolosi na, ka cìnmpyiibii dánafeebii si màban le u e, maa letere sém'a kan Akayi kùluni cyelempyiibil'á, maa yi jwo pi á na u aha nɔ wani pi yyére, pi i u cùmu lemɛ ɲwɔ. U à pa shà ke, ka Kile si ɲwɔ u na, ka u kàlaɲi niɲkanɲi si fànha kan dánafeebil'á, maa pi pyi pi i si yyaha na Kile kuni i.

²⁸ U mpyi maha Yahutuubii tawurugoyi cyêre pi na sùpyire shwɔhɔl'e. Wà mpyi na si n-jà u kyáala mɛ. U mpyi maha Kile Jwumpe Semɛɲi yyahe finiɲi na yu pi á na Yesu u ɲye Kile Niɲcwɔnrɔɲi.

19

Poli na Kile jwumpe yu Efese kàñhe e

¹ Mà Apolosi yaha Kɔrenti kàñhe e, Poli à Azi ɲanyi jyiile mà kàre Efese kàñhe e, mà sà cyelempyiibii pìi ta wani,

² maa pi pyi: «Tèni i yii à dá Yesu na ke, yii à Kile Munaani ta la?» Ka pi i u pyi: «Wuu bá sàha ɲkwɔ a Kile Munaani kyaa lógo mà ɲya mɛ.»

³ Ka u u núr'a pi pyi: «Lire sanni i ke, batizeliɲi shiɲi ɲgire pi à pyi yii na ye?» Ka pi i u pyi: «Yuhana Batizeliɲi mpyi na ɲgemu pyi ke.»

⁴ Ka u u jwo: «Mpii pi mpyi maha pi toronƙanni kèenɲe ke, pire Yuhana mpyi maha batizeli lwɔhe e. ɲka u mpyi maha yi yu sùpyir'á na ɲgemu u sí n-pa uru kàntugo ke, na pi dá uru na, uru u ɲye Yesu.»

⁵ ɲye pi à yire lógo ke, maa nta a batize Kafoonji Yesu mege na.

⁶ Ka Poli si u cyeyi taha pi nùnyu na, maa Kile náare pi na, ka Kile Munaani si ntíge pi nuŋ'í, ka pi i wá na yu shεεnre tabεr'e, maa Kile tũnture yu.

⁷ Tire sùpyire mpyi a shiin ke ná shuunni kwò.

⁸ Mà Poli yaha kuru kànhe e, u mpyi maha sì na Kile Saanre kani fíninji na yu sùpyir'á fyagara baa Kile Jwumpe kàlambage e. U mpyi maha pyiŋkannigii puni pyi bà u lógofeebii si mpyi si jεε puru jwumpe na mε. U à lire pyi fo mà sà nɔ yijnyε taanre na.

⁹ Nka shinnyahara mpyi a pi niŋgyigigii waha, maa jcyé si ndá Poli jwumpe na, maa Kafoonji kuni fwòhore sùpyire nyii na. Nyε ka Poli si cyelempyiibii yyer'a yíri pi taan, maa nkàre ná pi e Tiranusi kàlambage e, maa sà a pi kálali wani canja maha canja.

¹⁰ Poli à lire pyi mà nɔ yyee shuunni na. Lir'à pyi ke, Yahutuubii ná supyishi maha shi u mpyi Azi kùluni i ke, pire pun'à Kafoonji jwumpe lógo.

Yahutuubii pi mpyi na jínabii kòre na yige pifeebil'e ke, pire kani

¹¹ Kakyanhala karigii cyi à sù sùpya sàha sàa cyi nya mε, Kile mpyi maha cyire pyi Poli cye kurugo.

¹² Vànnyu, lire nyε mε sìcuyi yi mpyi a bwòn Poli na ke, pi mpyi maha yire lwúu maha sì na ntare yampii ná jínacyaanbii na. Lire mpyi maha yampii pyi pi i jcuunji, maa jínacyaanbii jínabii pyi pi i fwore pi e.

¹³ Yahutuubii pìi na mpyi wani, pire mpyi maha jaare na màre, marii jínabii kòre na yige pifeebil'e. Ka pire la si mpyi s'a jínabii kòre s'a yige pifeebil'e ná Kafoonji Yesu mεge e mú. Pi aha jínacyanji wà nya, pi mpyi maha jwo: «Yesunji kyaa Poli maha yu ke, uru mεge na, yii fworo!»

¹⁴ Yahutuubii sáragawwuubii jùnjufembwòhe kà mεge na mpyi Sikeva. Uru pyiibii nàmbaa baashuunni mú mpyi maha uru ŋge báaranji pyi.

¹⁵ Nyε canjka, pi à puru jwumpe jwo ná jínacyanji w'e, ka jínaŋi si jwo: «Mii à Yesu cè, Poli nyε sùpyanji ŋgemu ke, mii à uru cè mú, ŋka yii de? Mpire pi nyε yii ye?»

¹⁶ Nànji i jínabii nyε ke, ka uru si jcwò pi na, maa pi kyérege sèe sèl'e fo mà pi bânnaaga, ka pi cípyire wuubii si fê a fworo u bage e.

¹⁷ Yahutuu yo, supyishinji sanji yo, shin maha shin u mpyi Efese kànhe e ke, pire pun'à nde kani lógo maa fyá. Ka Kafoonji Yesu mεge sí n-pêe.

¹⁸ Mpii pi mpyi a dá Yesu na ke, pire niŋyahamii mpyi na ma na yyérelì sùpyire yyaha na, maa pi kapegigii nimpyiinŋii yu.

19 Mpii pi mpyi na s̄nkanmpe pyi ke, pire niɲyahamil'à pa ná pi s̄nkanmpe sémebil'e, ka pi i mpa pi bínni piye ɲuŋ'i, maa pi súgo s̄uɲyire ɲyii na, maa pire sémebii lw̄ɔre wà tiye na, ka pi lw̄ɔre sí mpa bê wyérefyinn̄i kampw̄hii beeshuunni ná ke (50.000) na.

20 Lire pyin̄kanni na, Kafoon̄i jwumpe mpyi na ɲcaali cyeyi yyaha kurugo fw̄ɔfw̄ɔ maa f̄anha taa.

ɲyàhan̄gurugun̄i u à pyi Efese k̄anhe e ke

21 Cyire karigii toron̄kwooni k̄antugo, mà Kile Munaani yaha l'à Poli yyaha c̄u, u à li lw̄ó uye fun̄ŋ'i si ntòro Masedoni ná Akayi k̄uligil'e si raa wá Zheruzalemu k̄anhe e. U mpyi maha yi yu na uru ká n̄ɔ wani, na ur'à yaa u sà f̄woro Ɔr̄omu k̄anbw̄he e mú.

22 ɲye ka u u u ɲaar̄aɲebii p̄i shuunni yaha pi à k̄are Masedoni i, pire pi mpyi Tim̄oti ná Erasiti. Ka u yabilin̄i si nt̄eɲ mà t̄ere pyi sahan̄ki Azi k̄uluni i.

23 Kafoon̄i Yesu kuni kani mpyi a ɲyàhan̄gurugo nimbwo ȳrige lire t̄eni i.

24 S̄eɲbuɲi wà na mpyi wani, uru mege na mpyi Dem̄etirusi, wyérefyinn̄i u mpyi na bùu. Yasun̄ke mege pi maha mpyi Aritemisi* ke, uru n̄an̄i mpyi maha kuru yasun̄ke bage shin̄i yaa ná wyérefyinn̄i i na mp̄érel̄i. U ná u báarapyiibii mpyi maha wyéɲyahaga taa uru báaran̄i i.

25 ɲye can̄ka, ka uru n̄an̄i si u báarapyiibii ná s̄eɲbuubii puni yyer'a bínni maa jwo: «Mii c̄in̄mpyiibii, yii à li c̄è na ɲge báaran̄i i wuu ɲye na wuu ɲw̄olyin̄i taa.

26 ɲka nde ɲge Polin̄i ɲye na mpyi ke, yii na li núru maa li ɲaa. U à jwo na s̄uɲyire maha kacyanhigii ɲcyiimu yaa ná pi cyeyi i ke, na cyire ɲye yafyin̄ me. Nde kani ɲye Efese k̄anhe kanni ɲùŋɔ kyaa mà de, li na ɲko si mpyi Azi k̄uluni puni ɲùŋɔ kyaa. U s'à shin̄yahara ɲùmbogii k̄eɲɲe ná puru jwumpe e mà kw̄ò.

27 Ná wuu ɲye a wuye waha me, wuu là nta kuni sí n-tò, mà bâra lire na, wuu yasun̄cw̄oge mege ku ɲye Aritemisi ke, kuru yasun̄ke bage saha s̄i n-pa n-pyi laage e me. Kuru yasun̄ke Azi k̄uluni shiin̄bii ná k̄ini shiin̄bii puni ɲye na sunni ke, p̄ene saha s̄i n-pa n-taha ku na me.»

28 U à puru jwo ke, mpii pi mpyi wani ke, ka pire l̄uyiri wuubii si wá na yasun̄ke báami maa ɲko f̄anha na: «Wuu Efese k̄anhe shiin̄bii yasun̄cw̄oge Aritemisi fiige ɲye me!»

29 ɲye ka pi i k̄anhe puni ɲyàha a w̄urugo ná puru t̄unmpe e. Lire mpyi a Poli ɲaar̄aɲebii p̄i shuunni, Gayusi ná Asitariki

* 19:24 Shin̄yahara mpyi na s̄n̄n̄i na kuru yasun̄ke na ɲye ceewe ɲgemu u maha pyiibii kaan s̄uɲyir'a, maa s̄uman̄i pyi u u ɲw̄oge ke. Efesi k̄anhe e kuru yasun̄ke tabw̄he mpyi.

ta wani. Masedoni kùluni shiin pi mpyi pire, ka sùpyire si ntíl'a pire cyán a cù mà kàre tafage e.

³⁰ Poli yabilinji la mpyi si ñkàre sùpyire tabinnige e, ñka cyelempyiibii ñye a ñεε με.

³¹ Azi kùluni fânhafembwoyi yà mú na mpyi wani, yire na mpyi Poli cevee, ka pire si tùnnturo tun u á, na u àha zhà sùpyire tabinnige e με.

³² Lire tèni mpyi a jwumpe ta p'a ñyaha sùpyire shwòhòl'e, wà ná wà wumò ñye a mpyi ninjin με. Nde na pi mpyi a bínni ke, shinñyahara na mpyi wani, pi ñye a mpyi a lire cè με.

³³ Yahutuñjì wà na mpyi wani, uru mεge na mpyi Alεzandiri. Ka pi i uru ñòñ'ha kàr'a sà yyéεñε sùpyire yyaha yyére. Ka u u cyεge tèg'a sùpyire pyi na ti fyâha. U la mpyi si u Yahutuñεεbii túbile kòrò sùpyire shwòhòl'e.

³⁴ Ñka sùpyir'à pa ñcè na Yahutu u ñye u wi ke, ka pi puni si bínn'a jwo fânha na: «Wuu Efese kànha shiinbii yasunñcwøge Aritemisi fiige ñye με!» Maa ñkwòro lire na fo na ñko si nò lerií shuunni fiige na.

³⁵ Sémesemεñi u mpyi kànhe e ke, uru u à pa jà a sùpyire pyi t'à fyâha, maa jwo: «Efese kànhe shiinbii, sùpyire pun'à li cè na yasunñcwøge Aritemisi k'à yíri nìnyinji na mà cwo ke, na Efese kànhe ku ñye kuru ná ku bage kàanmucyafoonji.

³⁶ Sùpya sì n-jà yire kyáala με. Lire e ke yii yii funñyi ñíñε, yii àha raa karigii pyi ñùñò kurugo με.

³⁷ Yii à mpíi nàmpii cù mà pa naha, mà li ta pi ñye a yafyin yû yasunñke bage e με, pi mú ñye a jwumpime jwo mà yyaha tíi ná wuu yasunñke e με.

³⁸ Demεtirusi ná u báarapyñεεbii la ká mpyi si sùpyañi wà cêεεε kani là na, pi a sì yukyaala bage e yukyaabii yyére ná lire kani i.

³⁹ Kampyi paberε sí na wá yii á, wuu mpínninji canñke, wuu sí puru cwòñrò.

⁴⁰ Lire baare e nde li nde wuu à pyi amε ninjaa ke, wuu sí n-jà ñcèεεε ta l'e, ñaha na ye pi aha wuu yíbe, wuu sì n-jà ñùñò ta sùpyire kabinnini na με.»

⁴¹ U à puru jwo a kwò ke, maa sùpyire cye yaha.

20

Nde Poli à pyi Masedoni ná Gerεsi kùligil'e ke

¹ Ñye màhan'á pa fyâha ke, ka Poli si cyelempyiibii yyer'a bínni maa pi yeεε, lire kántugo maa kuni cya pi á maa ñkàre Masedoni kùluni i.

² U à yeεyeε ññyahaya kan lire kùluni dánafeebil'á maa nta a jyíil'a kàre Girεsi kùluni i.

³ U à yijnye taanre pyi wani. Tèni i u à uye bégele si jyè bakwɔɔge e raa ñkèege Siri k̀ni i ke, ka u u lógo na Yahutuubii p̀i na wá a vùnɔɔ pwɔ u mɛɛ na. Nye lir'á pyi ke, ka u u li lwó uye funɔɔ' i si núru ntòro Masedoni i s'a wá.

⁴ Mpii pi mpyi a u tũgo ke, pire pi mpyi Bere k̀nhe shinɔi Pirusi jyaɔi Sopateri ná Asitariki ná Sekundusi, pire shiin shuunniɔi mpyi a ỳri Tesaloniki k̀nhe e, mà bâra Gayusi na, uru mpyi a ỳri Deribe k̀nhe e, ná Timɔti, ná Tisike ná Torofimu, pire shiin shuunniɔi mpyi a ỳri Azi k̀luni i.

⁵ Ka pire si ñkàre wuu yyaha na maa sà wuu sige Torasi k̀nhe e,

⁶ Bwúuruɔi niɔjirigembaaɔi kataanni toroɔkwooni k̀ntugo, ka wuu u bakwɔɔge kà lwó Filipi k̀nhe e, maa canmpyaa kaɔkuro ɔara pyi maa nta a nɔ Torasi k̀nhe e, maa ntɛɛn wani mà cibilaaga pyi.

Poli à bu ñè Torasi k̀nhe e

⁷ Cibilaage canɔcyiige* ka wuu u wwò maa Kafoonɔi ɔjyɔi lyí siɔcyan. Poli la mpyi s'a ñkèege kuru canɔa nũmpanɔa na. Nye ka u u Kile Jwumpe jwo ná dánafeebil'e fo mà sà ɔ̀ɔke ɔ̀i.

⁸ Wuu mpyi a bínni batɔɔnge niɔyibabilini l'e, b̀ɛɛnme yaaya niɔyahaya mpyi a m̀ni m̀n'a yaha lire babilini yyaha kurugo.

⁹ Nàɔjiɔi wà na mpyi ná wuu e, uru mɛge na mpyi Etikusi, uru mpyi a t̀ɛɛn finɛtirini ɔwɔge na. Poli à mɔ jwumpe na ke, ka uru si mpa ɔ̀n'a funɔɔ wwò uye na. Pur'e u à kwôro mà bwòn a pól'a ỳri batɔɔnge niɔyibabilini tanrewuuni i mà pa ɔwɔ. Pi à ta pi sà u ỳrige ke, mà u ta u à kwù.

¹⁰ Ka Poli si ntíg'a k̀are maa sà lyéle u ɔun' i, maa u cù u cyeyi na maa jwo: «Yii àha raa fyáge mɛ, u na ɔye ɔyii na!»

¹¹ Lire k̀ntugo ka Poli si núr'a dùgo maa sà bwúuruɔi lwó maa u kwòn kwòn a t́a pi à lyí, maa ñkwò maa jwumpe sogo mà sà nɔ fo canɔaɔyiini t̀ɛɛfworoni na, maa nta a k̀are.

¹² Nye ka pi i nàɔjiɔi tũg'a k̀are pyɛnge e, u mpyi ɔyii na, ka lire si màban lèɔe dánafeebil'e.

Poli na Efese k̀nhe dánafeebii kacwɔnribii yeɛge

¹³ Lire k̀ntugo ka wuu u bakwɔɔge lwó a k̀are Azosi k̀nhe e. Poli mpyi a jwo na uru sí raa ɔaare s'a wá t̀ɔre na kuru k̀nhe na. Wani u mpyi na sí sà bâra wuu na bakwɔɔge e.

¹⁴ U à sà wuu ta Azosi k̀nhe e ke, maa bâra wuu na, ka wuu u bakwɔɔge lwó mà k̀are Mitilɛni k̀nhe e,

¹⁵ maa ỳri wani mà k̀ar'a sà nɔ kuru canɔa nũmpanɔa na Kiyɔsi k̀ni siɔcampe na. Kuru canɔa nũmpanɔa, maa nɔ Samɔsi k̀ni i. Kuru canɔa nũmpanɔa, maa nɔ Milet i k̀nhe e.

* 20:7 Yahutibil'á cibilaage canɔcyiige ku ɔye k̀ariɔi.

16 Yii li cè na Poli la mpyi si ntòro Efese kànhe taan yyérembaa. U la nyε a mpyi si mɔ Azi kùluni i mε. U funn̄ke mpyi a wyèε, naha na ye u la mpyi, ná labεε nyε a pyi mε, si Pantekɔt̄inj̄i kataanni n̄ùḡò b̄ê Zheruzalemu kànhe e.

17 Lire e ka u u nt̄εn Mil̄eti kànhe e maa t̄unn̄turo t̄ùgo Efese kànhe dánafeebii kurun̄ke kacw̄onribil'á, na pi pa.

18 Pi à pa ke, ka u u pi pyi: «Mà lwó mii à pa naha Azi kùluni i ke, fo mà pa nɔ n̄inj̄aa na, yii à mii toron̄kanni cè yiye shw̄h̄al'e.

19 Mii à naye t̄irige pyin̄kannigii puni na, maa báaraḡi pyi Kafoon̄j̄i á, maa ḡkyaala fo mà nyilw̄ohe wu, naha na ye Yahutuub̄il'à v̄un̄nȳi pw̄ɔ tooyo n̄inj̄ayahay'e mii na, maa yyefugo n̄inj̄yahaga nɔ mii na.

20 Lire ná li wuuni mú i, yaaga maha yaag'e yii t̄òḡn nyε ke, mii nyε a kuru kà ḡw̄h̄o yii na mε. S̄upyire shw̄h̄al'e yo, yii pyenyi i yo, mii à yii k̄ála yire na.

21 Yahutuub̄ii báara supyish̄inj̄i sann̄j̄i na, mii à yi jwo a waha pi á na pi pi toron̄kanni k̄éenn̄ε, pi i piye kan Kile á, pi i dá wuu Kafoon̄j̄i Yesu na.

22 Nyε numε, mii n̄inj̄karen̄j̄i u ḡge Zheruzalemu i, nde li sí n-sà mii ta wani ke, mii nyε a lire cè mε. N̄ka Kile Munaani f̄anhe ku nyε mii na.

23 Nde mii à cè ke, lire li nyε: kànha maha kànha na mii na nt̄ùuli ke, Kile Munaani maha li cyêe mii na na k̄asuj̄yiini ná yyefuge ku nyε mii yyaha na wani.

24 N̄ka mii m̄unaani kani nyε a mii funn̄ḡ p̄en mε. Nde l'à mii funn̄ḡ p̄en ke, lire li nyε: Kafoon̄j̄i Yesu à báaraḡi ḡgemu le mii cye e ke, mii u jà a uru pyi a ḡw̄ɔ si nɔ u t̄egeni na. Uru u nyε, Kile à ḡw̄ɔ wuu na maa kani ndemu pyi ke, mà lire jwumpe jwo s̄upyir'á.

25 Nyε yii mpiimu yyére mii à t̄òro maa Kile Saanre jwumpe jwo ke, mà lwó numε na, yii saha sì mii n̄ya mε.

26 Lire kurugo mii sí yi jwo yii á n̄inj̄aa, yii ḡgemu ká kani là para ke, urufoo n̄ùḡò tuguro ti nyε tire, ti saha nyε mii woro mε.

27 Naha kurugo ye yii zhwon̄j̄i k̄ampan̄ḡke na, kyaa maha kyaa li nyε Kile nyii wuuni ke, mii nyε a lire là ḡw̄h̄o yii na mε.

28 Lire e ke yii a yiye k̄aanmucaa, Kile Munaani à yii t̄inj̄ε yaton̄kurun̄ke ḡkemu n̄ùḡò na ke, yii raa kuru k̄aanmucaa. Kile Jyan̄j̄i à u s̄ishange wu, k̄a Kile si dánafeebii mpiimu cya mà wà piye na ke, yii yaha pire na, yii raa pi ḡw̄ɔ caa.

29 Mii à li cè, mii karen̄kwooni k̄ant̄ugo, bà sigepwuun̄bii maha jyè mp̄akurun̄ke shw̄h̄al'e maa ku bw̄on a caala mε, amuni s̄upyire tà sí n-pa jyè yii shw̄h̄al'e si yii wurugo.

³⁰ Ali yii shwəhol'e, pìi sí n-pa raa fini si cyelempyiibii pìi fáanŋa si ŋgurugo pi i ntaha pire fye e.

³¹ Lire e ke yii yákili yaha yiye na, yii funŋyi cwo li na na mii à yyee taanre pyi na yii puni yeɛge pìlaga bâra canŋa na, fo tooyi y'e mii mpyi maha ŋyilwəhe wuuni yii kurugo.

³² Nyε numε, mii sí yii le Kile cye e. Jwumpe p'à li cyêe na Kile à ŋwə wuu na ke, puru pu sí n-jà fānha kan yii á si yii pyi yii a sî yyaha na Kile kuni i, yaayi ŋwəmeeni Kile à lwó ke, si yire kan yii á mà bâra u wuubii puni na.

³³ Mii ŋye a ŋyii yige sùpya wyéɛ, lire ŋye me seen, lire ŋye me u vāanya kurugo mε.

³⁴ Yii yabilimpil'à li cè na mii à báaraŋi pyi ná na cyeyi i, bà mii si mpyi si já ŋjyéɛ ná naye e, mà bâra na shèɛfeebii na mε.

³⁵ Mii à li cyêe yii na pyiŋkannigii puni na, na amuni wuu à yaa wuu a báaraŋi pyi, wuu raa fòŋɔfeebii tère, mà bâra lire na, wuu u funŋɔ cwo Kafoonŋ Yesu jwumpe na. U à jwo na “Jwóni na ntaa ŋkanŋi i mà tòro ntaŋi taan.”»

³⁶ Poli à puru jwumpe jwo a kwò ke, maa niŋkure sín maa Kile náare ná pi e.

³⁷ Lire kàntugo ka dánafeebii puni mεsuwuubii si wá na Poli pûruli na ŋcwôre maa pi fwùŋi nizannŋi kaan u á.

³⁸ Pi yyetanha wuubii pi mpyi, ŋaha na ye u mpyi a jwo na pi saha si uru ŋya mε, ka pi i ŋkār'a sà u tùug'a yaha bakwəɔge talwəge e.

21

Poli à núr'a kàre Zheruzalemu kànhe e

¹ Wuu à pishεɛrenŋi kan a kwò ke, maa jyè bakwəɔge e, maa ntíl'a kàre Kəsi kini i. Kuru canŋa nùmpañŋa, maa ŋkàre Ɔròdi i, maa yíri wani mà kàre Patara kànhe e.

² Wuu à sà bakwəɔge kà ta wani ku u ŋko raa ŋkèɛge Fenisi kùluni i, ka wuu u jyè kur'e mà kàre.

³ Wuu à kār'a sà byanhara Sipiri kini na fo na li ŋaa ke, ka wuu u li kwòn a yaha wuu kàmene cyege na, maa ŋkàre Siri kini i. Wuu à sà nɔ Tiri kànhe na ke, maa yyéɛ wani, ŋaha na ye yaayi yi mpyi bakwəɔge e ke, wani kuru kànhe na yire mpyi na sí n-tírigé.

⁴ Ka wuu u jyè kànhe e mà sà cyelempyiibii pìi ta wani, maa ntènn'a canmpyaa baashuunni pyi ná pi e. Kani li mpyi na sí n-pa Poli ta Zheruzalemu kànhe e ke, ka Kile Munaani si lire cyêe pi na. Lir'à pyi ke, ka pi i yi jwo Poli á na u àha ŋkàre Zheruzalemu i mε.

⁵ Cyire canmpyaagii baashuunniŋ'à tòro ke, ka wuu u kuni cya. Ka cyelempyiibii puni si fworo ná pi cyeebii ná pi pyiibil'e, maa wuu tùug'a fworo kànhe e. Wuu à sà nɔ suumpe

lwòhe jwòge na ke, ka wuu puni si niŋkure sín lwòhe jwòge na, maa Kile jáare.

⁶ Wuu à pishεereŋi kan wuy'á mà kwò ke, ka wuu u bakwòge lwó na ŋkège. Dánafeebii pi ke, ka pire si núr'a kàre kànhe e.

⁷ Nyε jani wuu à pyi suumpe lwòhe juy'i mà yíri Tiri kànhe e ke, Pitolemayisi kànhe e wuu à lire jùŋke kuu. Ka wuu u fworo bakwòge e mà kàre kànhe e mà sà dánafeebii shéere, maa canmbile niŋkin pyi ná pi e.

⁸ Kuru canja nùmpañja, ka wuu u ŋkàre Sezare kànhe e, maa sà sunmbage lèŋε Filipi yyére. Jwumpe Nintanmpe jwufoonji wà u mpyi u wi. Nambaabii baashuunniŋi pi mpyi a cwònrò pi a Yesu túnntunmpii tège Zheruzalemu kànhe e ke, pire wà u mpyi u wi mú.

⁹ Pùcepyilyeye sicyεere na mpyi u á, yire mpyi maha Kile túnnture yu sùpyir'á.

¹⁰ Wuu à canmpyaa niŋyahagii pyi Filipi pyenge e. Mà wuu yaha wani, ka Agabusi si yíri Zhude kùluni i mà pa. Kile túnntunŋò u mpyi u wi.

¹¹ U à pa wuu ta wani ke, maa Poli seepwòge lwó, maa ku tég'a u yabiliŋi tooyi ná u cyeyi pwò maa jwo: «Kile Munaani à jwo na ŋgemu u nyε ná ŋke seepwòge e ke, Yahutuubii jùŋufeebii sí n-pa urufoo cù Zheruzalemu kànhe e, si urufoo pwò amε si nde supyishiŋi sanŋi cye e.»

¹² Wuu à puru jwumpe lógo ke, ka wuu ná kuru cyage dánafeebii puni si wá na Poli jáare na u àha ŋkàre Zheruzalemu i mε.

¹³ Ka Poli si jwo: «Naha na yii nyε na mεε súu amε ye? Yii àha na yákiliŋi wùrugo mà dε! Mii à jεε na mpwòŋi i fo mà sà nò na mbòŋi na Zheruzalemu i Kafoonji Yesu mεge kurugo.»

¹⁴ Wuu à pa li nya na wuu si n-jà u zhèŋi fyinne Zheruzalemu kànhe e mε, ka wuu u u yaha wani, maa jwo: «Kafoonji nyii wuuni li pyi.»

¹⁵ Canmpyal'à tòro ke, ka wuu u wuye bégele, maa yíri Sezare kànhe e mà kàre Zheruzalemu i.

¹⁶ Sezare kànhe cyelempyiibii pii mpyi a kàre ná wuu e. Pire pi à wuu yyaha cù a kàre, ka wuu u sà wuu sunmbage lèŋε Sipiri kini shinŋi wà yyére, uru nàŋi mεge mpyi Minasɔn. Cyelempyaŋi wà u mpyi u wi fo tèmòni i.

Karigii cyi à pyi supyishiŋi sanŋi shwòhol'e ke, Poli à cyire yyaha jwo Zheruzalemu dánafeebil'á

¹⁷ Wuu à sà nò Zheruzalemu kànhe e ke, ka dánafeebii si wuu jùŋò bê ná funntange e.

18 Kuru can̄ṅa nùmpañṅa, Poli à kàre ná wuu e Yakuba yyére. Dánafeebii kurun̄ke kacwənrībii puni mpyi a piye bínni wani mú.

19 Fwùṅi pyin̄kwooni kàntugo, Poli à jwumpe lwó, karigii Kile à pyi mà u yaha supyishiṅi san̄ṅi shwəhəle ke, maa cyire puni yyaha jwo pi á nin̄kin nin̄kin.

20 Pi à puru lógo ke, maa Kile kêe. Lire kàntugo maa jwo Poli á: «Wuu cìmpworon̄ṅi, mu ṅye a ṅya mà? Yahutuu kampwəhii niṅyahamil'á dá Yesu na naha, ṅka ali nume, pi à piye pwə Kile tún̄ntun̄ṅi Musa Saliyaṅi kurigii ṅaaraṅi na.

21 ṅye píl'á pa yi jwo pi á na mu à jwo na Yahutuubii pi à tēn supyishiṅi san̄ṅi shwəhəle ke, na pire kà núru raa Musa Saliyaṅi kurigii ṅaare me, na pi àha raa pi pyiibii kwùun sahan̄ki me, na pi àha núru raa làdaabii karigii pyi me.

22 Lire e ke ṅaha wuu à yaa wuu pyi be? ṅaha kurugo ye pi sí mu mpañi cè.

23 ṅye wuu sí ṅjemu jwo mu á ke, yire mu à yaa mu u pyi. Nàmbaa sicyeere na ṅye naha wuu shwəhəle, pire mpyi a ṅwə fáa Kile á.

24 Jyè ná pi e Kileṅaarebage e, maa maye fíniṅe ná pi e, maa pi fíniṅefiniṅe yaare lwəore wwú, pi i pi ṅùṅyi kùlu*. Lire ká mpyi, Yahutuubii sí n-cè na jwumə maha jwumə sùpyire ṅye na yu na ntare mu na ke, na puru pà ṅye sèe me, ṅka na mu yabiliṅi na Musa Saliyaṅi kurigii ṅaare.

25 ṅye mp̄ii pi à dá Yesu na supyishiṅi san̄ṅi i ke, ṅje wuu à jwo p̄ir'á ke, yire yi ṅye: pi àha raa yasun̄yi kyaare kyaa me, pi àha raa sishange lyí me, yatəge k'à kwú mà ta sishan ṅye a fworó k'e me, pi àha kuru kyà me, pi àha raa jacwəore pyi me.»

26 Kuru can̄ṅa nùmpañṅa, ka Poli si bâra pire nàmbaabii na, maa sà uye fíniṅe ná pi e. Lire kàntugo ka u u ṅkàr'a sà jyè Kileṅaarebage e, can̄mpyaagii pi sí n-pyi si fíniṅe ke, cyire can̄mpyaagii sí n-kwə can̄ṅke ṅkemu i ke, maa kuru can̄ṅke cyêe. Kuru can̄ṅke ninuge e, pi shin maha shin sárage mpyi a yaa ku wwú.

Pi à sà Poli cù Kileṅaarebage e

27 Can̄mpyaagii baashuunn̄i sùpyaṅi mpyi maha mpyi si nta víniṅe ke, cyir'á pa byanhara cyi takwəore na, lire mpyi a Azi kùluni Yahutuubii ta pi à Poli ṅya Kileṅaarebage fun̄ṅke e, ka pire si jwun̄yahama pyi maa sùpyire yírig'a yaha Poli fye e, pi à cù.

28 Pi mpyi na màhan̄i jyii maa ṅko: «Izirayeli shiinbii, yii pa wuu tēge! ṅge n̄ṅi u maha ṅaare cyeyi puni i maa ṅko na wuu shin̄i ṅye yafyin me, na wuu Saliyaṅi ṅye a ṅwə me, na

* 21:24 ṅwəfaage mp̄ii Yahutuubii mpyi a fáa ke, ná kuru tēni mpyi a fūn̄ṅə me, pi ṅùṅyi ṅye a mpyi a yaa yi kùlu me.

wuu maha wuu Kilenji p̄ere cyage ŋkemu i ke, na kuru nȳe a jw̄o m̄e. Mà bâra lire na, u à pa ná supyishin̄ji san̄ji s̄upyire t'e wuu Kileñaarebage fun̄ŋke e mà pa kuru cyage nisinan̄ke jw̄óh̄o wuu á†.»

29 Pi mpyi na puru yu, naha na ye pi mpyi a Poli ná Efese kànhe shin̄ji Torofimu nya s̄in̄cyan kànhe fun̄ŋke e, ka pi i wá na s̄ôn̄ji na Poli à kàre ná u e Kileñaarebage fun̄ŋke e.

30 Li mpyi a kànhe puni nyàha a wùrugo, ka s̄upyire si wá na f̄i na fwore k̄ampan̄nyi puni na. Ka pi i sà Poli cyán a cù, maa u dir'a yige Kileñaarebage e, maa ntíl'a ku jw̄oyi tò.

31 Mà pi yaha pi i Poli bon̄kanna caa, ka p̄ii si sà yi jwo s̄òrolashiibii n̄un̄ufembw̄oh̄'a na: «Zheruzalemu kànhe puni na wá a nyàha a wùrugo!»

32 Ka uru si ntíl'a s̄òrolashiibii p̄ii ná pi yyaha yyéere shiin ȳirige pi a fê a kàre pi cyage e. Yahutuubil'à s̄òrolashiibii ná pi n̄un̄ufembw̄ohe nya ke, maa Poli bw̄oñre jw̄o yaha.

33 Nȳe ka s̄òrolashiibii n̄un̄ufembw̄ohe si file, maa Poli cù, maa pi pyi pi à u pw̄o ná ȳòr̄ȳo shuunni i. Pi à u pw̄o ke, ka u u s̄upyire ȳibe: «Jofoo u nȳe u wi ye? Naha shi u à pyi ye?»

34 S̄upyire puni mpyi na màhan̄ji jyii, wà ná wà wum̄o nȳe a mpyi nin̄kin m̄e. Màhan̄ji nyahañji kurugo, s̄òrolashiibii n̄un̄ufembw̄ohe nȳe a jà a yafyin yyaha cè pi jwumpe e m̄e, ka u u s̄òrolashiibii pyi pi à kàre ná Poli i pi káan̄ke fun̄ŋke e.

35-36 Pi à kàr'a sà n̄o tajyiñw̄oge na ke, ka supyiñyahara si lw̄ó a tò pi na ná kafuge e, maa ŋko: «Yii u bò!» Li nȳe a pa jw̄o m̄e, ka s̄òrolashiibii si Poli lw̄ó.

Poli à uye jwo a f̄in̄iñe s̄upyir'á

37 Tèni i pi mpyi na ŋko raa jyè ná Poli i káan̄ke fun̄ŋke e ke, u à s̄òrolashiibii n̄un̄ufembw̄ohe ȳibe: «N̄un̄ufooñji, mii sí n-jà n-jwo ná mu i la?» Ka uru si jwo: «Taha mu à Girekiibii sh̄eñre cè?»

38 Li sàha m̄o m̄e, Misira k̄ini shin̄ji u mpyi a pa n̄un̄o kyán naha maa ŋkàre ná shiin kampw̄oh̄ii sicȳeere e (4.000) síwage fun̄ŋke e supyibuuni m̄e na ke, taha uru bà u naha mu mo!»

39 Ka Poli si u pyi: «Mii na nȳe Yahutu, mii à ȳiri Tarisi kànhe e, Silisi kùluni i. Mii na ȳiri kànbw̄oh̄o na, ŋkemu mege k'à p̄e ke. Mii na mu náare, ma a na yaha si njwo ná s̄upyire e.»

40 Ka s̄òrolashiibii n̄un̄ufembw̄ohe si kuni kan Poli á, mpe pu nȳe u á ke, u u puru jwo. Nȳe mà u nin̄jyeren̄ji yaha babw̄ohe tajyiñw̄oge na, ka u u cȳege ȳirige s̄upyir'á. Pi pun'à pa fyàha ke, ka u u jwo ná pi e Eburubii sh̄eñre e. U à jwo:

† 21:28 Mpii pi nȳe pi nȳe Yahutuu m̄e, p̄ire mpyi a yaa pi a jyè Kileñaarebage kaan̄ke fun̄ŋke e m̄e (Ezekiyeli 44.7).

22

¹ «Mii c̀nmpyiibii ná mii tiibii, mii na li caa yii á, yii i lógo na jwə na. Mii sí jwumə jwo si nt̀ɛge naye f̀niɲe yii á.»

² S̀p̄yir'à u nya u u yu ná pi e pi yabilimp̄ii shɛɛnre e ke, ka pi puni si fyâha fyii, ka Poli si jwo:

³ «Mii na nyɛ Yahutu, mii à si Tarisi k̀nhe e, Silisi k̀luni i, ŋka naha a Zheruzalemu k̀nhe e pi à mii byé. Mii cyelentuɲi u mpyi Gamaliyeli. Uru u à mii yal'a k̀la wuu tulyeyi Saliyaɲi na. Mii mú mpyi a naye pwə s̀l'e Kile na, bà yii naha yiye pwə u na niɲjaa mɛ.

⁴ Mpii pi mpyi na Yesu kuni jaare ke, mii mpyi maha pire kyérege fo maha pii bùu. Mii mpyi maha lire kuni jaarafeebii cwôre, ǹb̀ara ceewe na, na mpwu na leni k̀asuɲi i.

⁵ Sáragawwuubii ɲ̀ɲufembwəhe ná Yahutuubii kacwənr̄ibii puni pi nyɛ mii shéribii lire kani i. Pire pi mpyi a séme yal'a kan mii á mii u sà ŋkan Damasi k̀nhe Yahutuubil'á, maa li cyêe na mii aha sà lire Kile kuni jaarafooɲi shin maha shin ta ke, si u pwə s'a ma Zheruzalemu k̀nhe e, pi i mpa pi kyérege.

⁶ Mà mii niɲkareɲi yaha Damasi k̀nhe e, canvwuge laage e mii à sà byanhara k̀nhe na ke, ka mii i b̀ɛnge nya k'á p̀al'a yiri niɲyiɲi i mà pa mii kwũulo.

⁷ Ka mii i wwũl'a cwo niɲke na, ka meɲwuu si fworona “Soli Soli, ɲaha na mu nyɛ na mii kyérege ye?”

⁸ Ka mii i jwo “Kafooɲi, jofoo u nyɛ mu ye?” Ka meɲwuuni si fworona “Mii u nyɛ Nazareti k̀nhe shinɲi Yesu, mii mu nyɛ na ŋkyérege.”

⁹ Nyɛ mp̄ii pi mpyi ná mii i ke, pir'á b̀ɛnge nya, ŋka shinɲi u mpyi na yu ná mii i ke, pi nyɛ a mpyi a urufoo jwumpe lógo mɛ.

¹⁰ Ka mii i jwo “Kafooɲi, ɲaha mii à yaa mii i mpyi ye?” Ka Kafooɲi si jwo “Yiri ma a s̀i Damasi k̀nhe e, yaaga maha yaaga mu à yaa mu u pyi ke, pi sí sà yire puni jwo mu á.”

¹¹ Nyɛ ná b̀ɛnge sí mpyi a mii ɲyiigii bya mà mii pyi mii saha nyɛ na ɲaa mɛ, mp̄ii pi mpyi ná mii i ke, ka pire si mii c̀u na cyege na, mà k̀are Damasi k̀nhe e.

¹² Ǹaɲi wà na mpyi wani Damasi k̀nhe na, u mege mpyi Ananiyasi, u mpyi na fyáge Kile na, maa MusaSaliyaɲi kurigii jaare cyi jaaraɲkanni na. Damasi k̀nhe Yahutuubii puni mpyi maha u metanga yiri.

¹³ Ka uru si mpa mii fye e, maa mpa yyére mii taan maa jwo “Mii c̀nmpworonɲi Soli, ma ɲyiigii múgo ma raa ɲaa.” Ka mii ɲyiigii si nt̀l'a múgo, ka mii i wíl'a u nya.

¹⁴ Ka u u jwo “Mà niɲjaa yaha u s̀aha ǹo mɛ, wuu tulyeyi u Kileɲi à mu cwənr̄ə, bà mu si mpyi si u ɲyii wuuni cé mɛ, ŋgemu u a s̀aa tíi ke, si uru nya, si lógo u yabiliɲi jwə na.

¹⁵ Naha kurugo ye mu sí n-pyi u shenre jwufoo, nde mu à nya maa ndemu lógo ke, si cyire puni yyaha jwo sùpyire pun'á.

¹⁶ Lire e ke nume ma hà núru yi le shuunni i me, yíri ma a batize, ma a Kafoonji Yesu mege yyere bà mu kapegigii si mpyi si jyé ndáha mu na me.”

¹⁷ Nye ka mii i mpa núr'a kàre Zheruzalemu i. Canjka mà mii yaha Kilejarege na Kilejaarebage e, Kile à kani là cyêe mii na.

¹⁸ Ka mii i Kafoonji nya. Ka u u jwo mii á “Fyâl'a fworó Zheruzalemu i, naha na ye jwumpe mu sí n-jwo mii kyaa na ke, nke kànhe shiinbii sì jee pu na me.”

¹⁹ Ka mii i u pyi “Kafoonji, mii mpyi maha jyè Kile Jwumpe kàlbayii i, maa dánafeebii cyán na jcwôre, maa pi bwùun, maa pi leni kàsuni i pyinjanni ndemu na ke, pi à lire cè.

²⁰ Ecyeni u mpyi maha mu kyaa yu ke, tènii i pi à uru bò ke, mii yabilinji mpyi wani kuru cyage e. Mii mpyi a jee u mbòni i. Mpii pi à u wà a bò ke, mii bá u mpyi a pire vâanntinmbwoyi shwò a cû.”

²¹ Ka Kafoonji si jwo mii á “Fworó kànhe e, mii sí mu tun tatònge e supyishinji sanji sùpyir'á.”»

²² Nye sùpyire puni mpyi a fyâha maa núru fo Poli à jwo mà pa nò nke cyage na. Nka tènii i u à mpe jwumpe jwo ke, ka pi puni si wá na màhanji jyii maa nko: «Yii u bò, nge sùpyanji shinji nye a sàa yaa u yaha shi na me!»

²³ Maa wá na màhanji jyii fànha na, maa pi vâanntinnyi wwù na fyíngé, maa nticyenni kure na wàa ninyinji i.

²⁴ Nye lir'à pyi ke, ka sòrolashiibii jùnjufembwòhe si sòrolashiibii pyi na pi Poli lèngé babwòhe e, pi i u bwòn ná tiripaanni i, nde u à pyi ka sùpyire si wá na màhanji jyii u kurugo ke, pi i u kárama u u li jwo.

²⁵ Mà pi yaha pi i u pwu ná yapwòyi i s'a u bwùun, sòrolashiibii yyaha yyére shinji ngemu u mpyi wani u taan ke, ka u u uru pyi: «Mà tàanna ná saliyanji i, yii à yaa yii i Jromu shin bwòn u yíbembaa la?»

²⁶ Ur'à yire lógo ke, maa njàr'a sà jùnjufembwòhe pyi: «Naha mu la nye si mpyi nge nàni na ame ye? Ko Jromu shin u wá u wi.»

²⁷ Ka jùnjufembwòhe si sà Poli pyi: «Jromu shin u nye mu la? Yi yyaha jwo na á.» Ka Poli si jwo: «Dòh.»

²⁸ Ka u u jwo: «Wyérenyahaga mii à sàra maa nta a pyi Jromu shin de!» Ka Poli si jwo: «Mii wi ke, mii à si Jromu shin.»

²⁹ U à yire jwo ke, mpii pi mpyi na nko s'a u bwùun ke, ka pire si ntíl'a yíri u taan. Sòrolashiibii jùnjufembwòhe yabilin'á ta u cè na Jromu kini shin ur'à pyi pi pwò ke, ka fyagare si jyè u e.

Pi à kàre ná Poli i yukyaala kurunje yyére

³⁰ N̄un̄ke na Yahutuubii mpyi na Poli c̄êge ke, s̄òrolashiibii n̄un̄ufembw̄ohe la mpyi a s̄i si kure c̄è. Kuru can̄ṅa n̄umpan̄ṅa, ka u u Kile s̄áragawwuubii n̄un̄ufeebii ná yukyaala kurun̄ke yyer'a bínni, maa ȳòroyi ww̄u Poli na, maa ṅkàr'a s̄à u yyéṅe pi yyaha yyére.

23

¹ Ka Poli si yukyaala kurun̄ke wíl'a mâha maa jwo: «Mii c̄inn̄mpyiibii, mii à s̄aa Kile n̄yii wuuni pyi fo mà pa n̄o n̄in̄jaa na ná z̄òv̄yinre e.»

² Mpii pi mpyi Poli taan ke, ka Kile s̄áragawwuubii n̄un̄ufembw̄ohe Ananiyasi si pire pyi na pi u bw̄òn u n̄w̄oge na.

³ Ka Poli si jwo: «Mu à fȳinn̄me tò ww̄om̄o na, Kile mú sí mu bw̄òn. Mu à t̄íg'a t̄èen naha na mu na yogo kw̄uun mii na mà tàanna ná Saliyan̄i i, mà li ta mu yabilin̄'á Saliyan̄i kyáala. Mu à jwo na pi mii bw̄òn, mà tàanna ná Saliyan̄i i, lire sí n̄ye a yaa li pyi me.»

⁴ Mpii pi mpyi u taan ke, ka pire si jwo: «Kile s̄áragawwuubii n̄un̄ufembw̄ohe mu n̄ye na n̄cyere am̄e la?»

⁵ Ka u u pi pyi: «Mii c̄inn̄mpyiibii, mii n̄ye a mpyi a c̄è na Kile s̄áragawwuubii n̄un̄ufembw̄ohe ki me, lire baare e mii mpyi na s̄i n̄ye ȳi jwo me. Naha kurugo ye y'á s̄ém̄e Kile Jwumpe Sem̄eṅi i na “Ma hà jwumpime jwo yii shin̄i yyaha yyére shin̄i na me*.”»

⁶ Poli mpyi a c̄è na yukyaala kurun̄ke k̄ampan̄ṅke k̄a na mpyi Sadusii, ku sann̄ke sí n̄ye Farizh̄een, ka u u jwo f̄anha na pi shw̄oh̄al'e: «Mii c̄inn̄mpyiibii, mii na n̄ye Farizh̄en, mii sifeebii na n̄ye Farizh̄een! Mii à na s̄ònn̄ore taha li na na kw̄uubii sí n̄è n̄umpan̄ṅa ke, lire kurugo yoge n̄ye na ṅko raa ṅkw̄uun mii na am̄e!»

⁷ N̄ye u à yire jwo ke, ka jwun̄yahama si ȳiri Farizh̄eenbii ná Sadusiibii shw̄oh̄al'e, ka s̄ùpyire si ntáa.

⁸ Sadusiibii maha ṅko na kwun̄ene n̄ye n̄umpan̄ṅa me, na mèlek̄ee n̄ye me, na j̄inahii n̄ye me, mà li ta Farizh̄eenbil'á dá na yire puni na n̄ye.

⁹ Là mpyi na b̄arali màhan̄i n̄yahan̄i na, ka Farizh̄eenbii k̄ampan̄ṅke Saliyan̄i cyelentiibii pii si mpa ȳiri maa n̄cyere maa jwo: «Wuu n̄aha s̄aa tapege n̄ya ṅge n̄an̄i na me. Li sí n-jà n-ta mèlek̄eṅi wà, lire n̄ye me j̄inan̄i wà u à jwo ná u e.»

¹⁰ Màhan̄'á pa n̄yaha fo s̄òrolashiibii n̄un̄ufembw̄ohe mpyi na s̄on̄ṅi na pi sí Poli ñiri n-wáaga piye shw̄oh̄al'e. N̄ye ka u u s̄òrolashiibii pii pyi na pi t̄ige, pi i s̄à u cyán a shw̄o s̄ùpyire na pi a ma pi babw̄ohe e.

* 23:5 Ekizodi 22.28

11 Nyε kuru can̄ṅa nùmpañṅa numpilage e, ka Kafoon̄ji si uye cyêe Poli na maa jwo: «Maye waha, mu à mii kyaa jwo Zheruzalεmu kànhe shiinbil'á pyin̄kanni ndemu na ke, amuni mu à yaa mu u sà mii kyaa jwo Ɔrɔmu kànbwøhe shiinbil'á mú.»

Yahutuubil'à vùnṅɔ pwɔ Poli na

12 Kuru can̄ṅa nùmpañṅa nyège na, ka Yahutuubii p̄i si vùnṅɔ pwɔ Poli mεε na, maa ṅkâa piy'á na pi wà s̄i n-lyî, lire nyε mε s̄i n-bya mε, fo pire ká bú Poli bò.

13 Mpii pi mpyi a kuru vùnṅke pwɔ ke, pire mpyi a nyaha shiin beeshuunni na.

14 Ka pire si ṅkàre Kile sáragawwuubii ñùṅufeebii ná Yahutuubii kacwɔnribii yyére maa sà pi pyi: «Wuu à kâa wuy'á na wuu wà s̄i n-lyî, lire nyε mε s̄i n-bya mε, fo wuu aha Poli ta à bò tēni ndemu i ke.

15 Lire e ke yii ná yukyaala kurun̄k'á yaa yii bê li na, yii i p̄i tun pi sà sòrolashiibii ñùṅufembwøhe ñáare, na u Poli yaha u pa, na yii sí n-pa u karigii kàanmucya sí vyiinne. Wuu pi ke, wuu sí n-bégele si u sige, si u cya mbò mà u yaha kuni na.»

16 ṅka kuru vùnṅke pi mpyi a pwɔ ke, Poli c̄inmpworocwoṅji jyan̄ji mpyi a fwo-ro ku ñwøhɔ na. Babwøhe e Poli mpyi ke, maa ṅkàr'a sà jyè kuru bage e, maa yi yyaha jwo u á.

17 Nyε ka Poli si sòrolashiibii yyaha yyére shin̄ji wà yyere maa jwo: «Mii na mu ñáare ma a shà ná ṅge n̄añjiin̄ji i ma ñùṅufembwøhe yyére, jwumɔ na nyε u á mà jwo u á.»

18 Ka uru yyaha yyére shin̄ji si ṅkàre ná u e u ñùṅufembwøhe yyére maa sà jwo: «Ñùṅufoon̄ji, Poli u nyε kàsuni i ke, uru u à mii yyere maa jwo na mii u pa ná ṅge n̄añjiin̄ji i mu yyére, na jwumɔ na nyε u á mà jwo mu á.»

19 Ka ñùṅufembwøhe si n̄añjiin̄ji c̄u cyage na, maa f̄εen ná u e, maa u yíbe: «Naha shi ku nyε mu á mà jwo mii á yε?»

20 Ka n̄añjiin̄ji si u pyi: «Yahutuubii p̄il'á bê li na na pire sí n-pa yi jwo mu á na ma Poli yaha u shà nùmpañṅa, na yukyaala kurun̄k'á jwo na kuru la na nyε si sà u karigii yaa vyiinne sahan̄ki.

21 ṅka ma hà ndá pi jwumpe na mε, ñaha na yε pi p̄i na wá a mà vùnṅɔ pwɔ u na si u bò mà u yaha kuni na. Mpii pi à kuru vùnṅke pwɔ ke, pir'á nyaha shiin beeshuunni na. Pi à kâa piy'á na pi s̄i n-lyî, lire nyε mε s̄i n-bya mε fo pire ká bú Poli bò tēni ndemu i ke. Pi à bégele li mεε na mà kwò, mu ñwøshwøre kanni pi nyε na sigili.»

22 Ka ñùṅufembwøhe si n̄añjiin̄ji cye yaha maa u pyi: «Ma hà ñjwo s̄upya á na mu à ñcyii karigii yyaha jwo mii á mε.»

Pi à Poli tũugo f̄anhafoon̄ji Felisi yyére

²³ Lire kàntugo ka ñùñufembwøhe si sòrolashiibii yyaha yyére shiinbii pìi shuunni yyere maa pi pyi: «Yii sòrolashii ñkwuu shuunni (200) ná shònfemii beetaanre ná kε (70) mà bàra shiin ñkwuu shuunni (200) mpiimu pi à se tãanbii na ke, yii pire bégel'a yaha. Pi sí n-kàre numpilage tèni baacyerewuuni na Sezare kànhe na.

²⁴ Yii shònyi yà bégele, bà Poli ñiñcenni wu si mpyi si nò fànhafoonji Felisi yyére mε.»

²⁵ U à puru jwo ke, maa séme sém'a kan Felisi á ñgemu funnj'i u à jwo:

²⁶ «Mii Kolodi Lisiyasi u à ñge sémenji séme si ñkan fànhafoonji ñiñcenni Felisi á. Mii fwù na ñye mu na.

²⁷ Nàñi u ñge mii à tùugo wani mu yyére ke, Yahutuubii pìi mpyi a u cù raa bùu. Mii à lógo na Ɔrømu shin u ñye u wi ke, ka mii i na sòrolashikuruñke kà yaha k'à sà u shwø pi na.

²⁸ Nde u à pyi ka pi i u cêege ke, mii la mpyi si lire cè, ka mii i pi pyi pi à kàre ná u e pi yukyaala kurunke yyére.

²⁹ Mii à pa li kàanmucya mà li ñya na pi Saliyanji kurugo pi à u cêege, lire baare e u ñye a kyaa pyi ndemu li sí n-pa ná l'e u bò, lire ñye mε mà u le kàsunji i mε.

³⁰ Numε, pi à pa yi jwo mii á na pi wá à vùnñø pwø u mεε na. Lire kurugo mii à tíl'a u tùugo wani mu yyére. Mpii pi ñye na u cêege ke, ñunke na pi ñye na u cêege ke, mii à yi jwo pi á, pi a sì mu yyére pi i sà ku yyaha jwo mu á. Yire yi mpyi mii á mà jwo mu á.»

³¹ Ka sòrolashiibii si li pyi bà y'à jwo pi á mε maa ñkàre ná Poli i kuru numpilage e fo Antipatirisi kànhe na.

³² Kuru canña nùmpañña, sòrolashiibii pi mpyi tøore na ke, ka pire si shònyifeebii yaha pi i ñkêege ná u e, maa núr'a kàre pi babwøhe e.

³³ Shònyifeebil'à sà nò Sezare kànhe e ke, maa sémenji ná Poli kan fànhafoonji Felisi á.

³⁴ Fànhafoonj'à sémenji kâla ke, maa Poli yíbe na kùluni ndire e u à yíri ye†. Ka u u jwo na ur'à yíri Silisi kùluni i.

³⁵ Ka u u Poli pyi: «Mpii pi à mu cêege ke, pi aha nò naha, mii sí jwumpe kan mu á.» U à kwò ke, maa pi pyi pi Poli lèñe saanji Erødi saanre bage e, pi raa u kàanmucaa.

24

Pi à Poli cêege fànhafoonji Felisi á

¹ Ñye canmpyaa kanjur'à tòro ke, Ananiyasi u ñye Kile sàragawwuubii ñùñufembwøhe ke, ka uru si mpa Sezare kànhe e ná Yahutuubii kacwønribii pìl'e mà bàra Teritulusi na, uru na

† 23:34 Felisi la mpyi si ñcè kampyi kirigii ñunñø na uru ñye ke, lire l'e Poli à yíri, puru funñke e si ñcè kampyi uru si n-jà Poli yíbe.

mpyi yoge tùpyikə̀rə̀wə̀. Karigii cyi à tòro pi ná Poli shwə̀həl'e ke, ka pi i mpa cyire tũgire cyán u na fànhafooŋi Felisi á.

² Ka pi i Poli yyer'a pa. Nde na pi à u cêεge ke, ka Teritulusi si jwumpe lwó si lire yyaha jwo Felisi á. U à jwo: «Fànhafooŋi nĩncə̀n̄ŋi, mu u à wuu k̄ini pyi l'à t̄ə̀n̄ yyeŋĩke e. Mu yákilifente kurugo, ŋk̄ə̀n̄ŋe nĩnyahawa à pyi k̄ini i, li yyaha yyéere zh̄ə̀ŋi kurugo.

³ Cyire shĩŋi mu jye na mpyi wuu á cyeyi puni ná t̄erigii puni i ke, wuu fwù na jye mu na s̄e s̄e'le cyire kurugo.

⁴ Ŋka mii la jye s̄i mu c̄u njaha m̄e, lire kurugo mii na li caa mu á ma a maye san̄ŋa yaha ma a lógo wuu jwə̀ na t̄ere nimbilere fun̄ŋ'i.

⁵ Wuu à li k̄anmucya mà li jya na ŋge n̄ə̀ŋ'à pyi yapege s̄ũpyire shwə̀həl'e. U à Yahutuubii puni yákilibii jyàha a wũrugo d̄ĩnyeŋi cyeyi puni i. Uru u jye Nazareti shiĩnbii Kile kuni yyaha yyéere shĩn̄ŋi.

⁶ U la bá mpyi si wuu Kileŋaarebage pyi njirivaha yaaga, ka wuu u u c̄u. [Wuu la mpyi si yoge kw̄ə̀n̄ u na, si nt̄aanna ná wuu Saliyaŋi i,

⁷ ŋka s̄orolashiibii j̄ũŋufembwə̀he Lisiyasi à u cyán a shwə̀ wuu na f̄anhe e, maa jwo na wuu pa u kacεgeni j̄ũŋke jwo naha mu á.]

⁸ Wuu à u cêεge yaaga maha yaaga na ke, mu yabiliŋi ká u yĩbe, mu sí li c̄e na yire puni na jye s̄e.»

⁹ Yahutuubii san̄mpii pi mpyi wani ke, ka pire si sogo puru jwumpe na, maa jwo: «S̄e u à jwo!»

Poli à uye jwo a f̄ĩn̄ŋe Felisi á

¹⁰ Jye ka fànhafooŋi si kuni kan Poli á u jwumpe lwó. Ka u u jwo: «Mii à li c̄e, cyi à yyee nĩnyahagii kw̄ə̀, mu u jye wuu shĩŋi yukyaalaŋi. Lire kurugo mii s̄i n-fyá si naye t̄anga jwo mu á m̄e.

¹¹ Li s̄aha ŋkw̄ə̀ a tòro canmpyaa ke ná shuunni na m̄e, mii à k̄ar'a s̄a Kile p̄e Zheruzal̄emu k̄anhe e. Li m̄e ká b̄e mu á, mu sí n-jà puru jwumpe k̄anmucya si pu s̄e ná pu kafinara c̄e.

¹² Can̄ŋa nĩnkin wà jye a mii jya mii i n̄akaana pyi ná s̄ũpya e, lire jye m̄e na s̄ũpyire j̄ũŋ kyáŋge Kileŋaarebage e, lire jye m̄e Kile Jwumpe k̄alambayi i, lire jye m̄e k̄anhe yyaha kurugo m̄e.

¹³ Nte s̄ũpyire s̄i yafyin ta si njwo na lire li jye mii kacεgeni j̄ũŋke m̄e.

¹⁴ Mii sí yi jwo mu á, mii na báaraŋi pyi wuu tulyeyi u Kileŋi á kuni lab̄e'e. Pi à jwo na lire Kile kuni jye s̄e m̄e. Yaaga maha yaaga sí k'à s̄e m̄e Saliyaŋi s̄e m̄eŋi ná Kile t̄ũntun̄mpii s̄e m̄e bil'e ke, mii à dá yire puni na.

15 Mii à na sònnɔre taha yaage ɲkemu na ke, kuru ninuge na pi à pi sònnɔre taha, na shincennɛ bâra shinpi na, Kile sí sùpyire puni jè nùmpañja.

16 Lire kurugo mii à naye waha bà mii si mpyi si mpyi tìgìre cyaga baa Kile ná sùpyir'á mɛ.

17 Yyee nijyahagii toronkwooni kàntugo, mii à núr'a kàre Zheruzalemu i, mii shiɲi sùpyiibii pi jye wani ke, maa sà wyéɛ kan fòɲɔfeebil'á, maa sáraya wwû Kile á.

18 Nyɛ yire na mii mpyi, ka pi i sà mii ta wani Kilejaarebage ntàani na. Karigii sùpyañi maha mpyi si nta víniɲɛ Kile yyahe taan ke, cyire nizannkii mii mpyi na mpyi. Shinjahara jye a mpyi wani mɛ, jyahangurugo jye a mpyi wani mɛ.

19 Mii ná Azi kùluni Yahutuubii pìi pi mpyi wani. Pire pi mpyi a yaa pi pyi naha, kampyi mii à kapyimbaala pyi, pire mpyi na sí mii cêɛɛ mu á.

20 Lire jye mɛ, tènì i pi à mii yyéɛɛ sùpyire yyaha yyéɛ maa yoge kwòn mii na ke, kampyi mii à kapyimbaala pyi, sùpyire ti naha naha ke, pi yi jwo.

21 Mâ mii nijyereni yaha pi yyaha yyéɛ, mii à jwo fànha na “Mii à tɛɛn ná l'e na kwùubii sí jè n-fworo kwùɲi i nùmpañja. Lire kurugo yoge jye na ɲkwùun mii na yii yyaha yyéɛ nijjaa.” Puru jwumpe mii à jwo ke, mii kacɛɛni jùɲke ku jye kuru la?»

22 Nyɛ Felisi mpyi a Kafoonji Yesu kuni karigii yyaha cè sèl'e, lire e u à jwumpe nùruɲ'a yaha canɲke kabɛɛ na maa pi pyi: «Yii a sì, sòrolashiibii jùɲufembwòhe Lisiyasi ká bú mpa, mii sí yii kataanmpe kàanmucya.»

23 Lire kàntugo ka u u sòrolashiibii yyaha yyéɛ shinɲi wà pyi na u Poli lèɲɛ kasubage e u raa u kàanmucaa, na u àha u fége n-tòro mɛ, na u shinceni wà la ká mpyi si mpa fworo u na, si yaage kà kan u á, u àha urufoo sige lire na mɛ.

24 Canmpyal'à tòro ke, ka fànhafoonji Felisi si mpa ná u cwonji Durusili i. Yahutu u mpyi u cwonji, maa pi pyi pi a sà Poli yyere. Poli a pa ke, pyiɲkanni na sùpyañi sí n-jà n-dá Yesu Kirisita na ke, maa yire yyaha jwo pi á.

25 Pyiɲkanni na sùpyañ'à yaa u a jaare ntìɲi i, ná pyiɲkanni na u à yaa u cù uye na ke, ná pyiɲkanni na Kile sí n-pa sùpyire puni sâra si ntàanna ná pi kapyiɲkil'e ke, mà Poli yaha u u yire yyaha yu, ka Felisi fyagara wuɲi si u pyi: «Wuu nijjaa wuyi yaha amɛ, mu sí n-jà raa sì, mii aha tènì labɛɛ ta, mii sí nùru mu yyere.»

26 Felisi la mpyi Poli si wyéɛ kan ur'á, lire kurugo u mpyi maha u yîri tère maha tère maa yu ná u e.

27 Pi a yyee shuunni pyi pur'e, lire kàntugo, ka Pòrisusi Fesitusi sí mpa Felisi fáa kîni jùɲufente na. Felisi la mpyi si

uye kyaa táan Yahutuubil'á, lire kurugo u mpyi a Poli tò a yaha kàsunji i.

25

Poli à jwo na uru karigii cyi sà ꝑcwǝnrǝ saanbwǝhe Sezare yyéere

¹ Canḡke Fesitusi à tèen kùluni nùḡufente na ke, canmpyaa taanr'à tòro ke, u à yíri Sezare kànhe na mà kàre Zheruzalemu kànhe e.

² U à nǝ wani ke, nàvunḡke ku ꝑye Kile sáragawwuubii nùḡufeebii ná Yahutuubii yyaha yyéere shiinbil'e mà yyaha tí ná Poli i ke, ka pire si sà kuru paara u á,

³ maa li jíare u á na u Poli yaha u nùru u a ma Zheruzalemu i. Yii li cè na pi mpyi a vùnḡǝ ꝑwǝ Poli na si u cya mbò mà u yaha kuni na.

⁴ Ka Fesitusi si yi jwo pi á na Poli na ꝑye kàsunji i Sezare kànhe e, na ꝑcyèere uru mú sí nùru n-kàre wani.

⁵ Maa yi jwo pi á na: «Kampyi yii la ꝑye si tìgire cyán ḡge nàḡi na, yii yii yyaha yyéere shiinbii yaha pi a ma Sezare kànhe e. Pi aha nǝ wani, nde na pi ꝑye na tìgire cyáan u na ke, pi i sà lire jwo.»

⁶ Fesitusi ꝑye a tòro canmpyaa baataanre, lire ꝑye me canmpyaa ke na Zheruzalemu i me, maa nùr'a kàre Sezare kànhe e. Canḡke u à shà ke, kuru canḡa nùmpanḡa, u à kàr'a sà ntèen yukyaala bage e, maa pi pyi pi à sà Poli yyere.

⁷ Poli à pa ke, Yahutuubii pi mpyi a yíri Zheruzalemu i mà pa ke, ka pire si mpa yyér'a u kwúulo, karigii cyi à pi ke, maa u cêege na u à cyire niḡyahagii pyi, mà li ta pi yabilimpíi mpyi na si n-jà pi jwumpe pyáagii cyêe sùpya na me.

⁸ ꝑye ka Poli si jwumpe lwó si uye ffiniḡe maa jwo: «Mii ꝑye a yafyin pyi ndemu l'à para Yahutuubii Saliyaḡi i, lire ꝑye me mà Kileḡaarebage kafuun pyi, lire ꝑye me mà saanbwǝhe Sezari mùmpenme pyi me.»

⁹ ꝑye Fesitusi la mpyi si uye kyaa táan Yahutuubil'á, lire e u à Poli pyi: «Mu la ꝑye si ḡkàre Zheruzalemu i pi i sà mu karigii cwǝnrǝ mii ḡyii na la?»

¹⁰ Ka Poli si u pyi: «Cyage e saanbwǝhe Sezari maha pi pyi pi i karigii cwǝnre ke, mii niḡyerenḡi u ḡge kuru cyage e mà kwò, naha mii karigil'à yaa cyi cwǝnrǝ. Mii ꝑye a yafyin pyi Yahutuubii na me, mu yabilin'á lire cè.

¹¹ Mii n'a mpyi a ta mii à wurugo, lire ꝑye me mà kapii pyi ndemu l'à mii kabonǝ kwò ke, mii mpyi na si n-cyé na mbòḡi i me. ḡka pi na mii cêege ndemu na ke, sèe ká mpyi u ꝑye a ta lire e me, wà ꝑye a yaa u mii le pi cye e me. Mii la na ꝑye saanbwǝhe Sezari u mii karigii cwǝnrǝ.»

12 Nyε ka Fesitusi ná u jwuɲεebii si sà piye taanna. Pi à kwò ke, ka u u Poli pyi: «Ná mu s'à jwo na mu karigii cyi sà ɲcwɔɔnrɔ saanbwòhe yyére, mu sí sà yyéɲε saanbwòhe yyahe taan.»

Saanɲi Agiripa la ɲyε si lógo Poli ɲwɔ na

13 Canmpyal'à tòro ke, ka saanɲi Agiripa ná u cɔɔɲɲi Berenishi* si ɲkàre Sezare kànhe e mà sà fworɔ Fesitusi na.

14 Nyε pi à canmpyaa ɲɲyahagii pyi Sezare kànhe e ke, ka Fesitusi si Poli kyaa jwo saanɲ'á na: «Nàɲi wà na ɲyε Felisi u à le kàsɲi i naha.

15 Tèni i mii à shà Zheruzalemu kànhe e ke, Kile sáragawwuubii ɲùɲufeebii ná Yahutuubii kacwɔnrɪbil'à ɲge nàɲi kyaa jwo mii á, maa li cya mii á na mii u tòn.

16 Ka mii i pi pyi na Ɔrɔmu fànhafeebii ɲyε na ɲεεg'a sùpya tòn, mà li ta mp̄ii pi ɲyε na urufoo cêεge ke, u ná p̄irefee ɲyε a t̄ɛɛn maa jwo piye ɲȳii na urufoo sí uye tan̄kanna jwo mà yε.

17 Nyε ka pi p̄i si mpa ná mii i naha. Wuu à nɔ naha ke, mii ɲyε a yi le shuunni i mε, kuru can̄ɲa nùmp̄an̄ɲa ka mii i ɲkàre yukyaala bage e maa ntí'a pi pyi pi à u yyer'a pa.

18 Mp̄ii pi mpyi na u cêεge ke, ka p̄ire si jwumpe lwó maa pi wumpe jwo. Ɗka kapii maha kapii mii mpyi na sònɲi u sí n-ta u à pyi ke, pi ɲyε a lire là jwo mε.

19 Pi Kile kuni karigii na pi mpyi na piye kyáali kanna. Tire nàkaante mpyi a yyaha tíi ná nàɲi wà kyal'e, uru mεge na ɲyε Yesu. Pi mpyi na ɲko na u à kwû, Poli sí i ɲko na u à ɲè.

20 Mii wi ke, mii ɲyε a mpyi a cè nde mii sí n-pyi mpe kataanmpe e mε. Nyε ka mii i Poli yíbe kamp̄ȳi u sí ɲεε n-kàre Zheruzalemu i, u kataanmpe si sà ɲcwɔɔnrɔ wani.

21 Ɗka Poli à jwo na mà uru karigii yaha saanbwòhe ku cwɔɔnrɔ, lire kurugo mii à pi pyi pi à u yaha kasubage e fo mii aha a si u tùugo saanbwòhe yyére tèni ndemu i ke.»

22 Ka Agiripa si Fesitusi pyi: «Mii yabilɲi la na ɲyε si lógo uru nàɲi ɲwɔ na.» Ka Fesitusi si jwo: «Nùmp̄an̄ɲa mu sí n-lógo u ɲwɔ na.»

23 Nyε kuru can̄ɲa nùmp̄an̄ɲa, ka Agiripa ná Berenishi si piye yal'a le v̄aan̄ɲȳi i, ka shin̄ɲyahara si pi ɲùɲò b̄ê mà l̄ɛɲε bàanni i. Pi ná sòrolashiibii ɲùɲufembwoyi ná kànhe shinbwòobii pi mpyi. Ka Fesitusi si pi pyi pi à pa ná Poli i.

24 U à pa ke, ka Fesitusi si jwumpe lwó maa jwo: «Saanɲi Agiripa ná yii mp̄ii pi naha naha ná wuu e ke, yii ɲȳii ɲyε ɲge nàɲi na, mà lwó Zheruzalemu na, mà pa nɔ naha, Yahutuubii pun'à piye n̄avun̄ɲò jwo mii á u kyaa na, maa jwo na u saha ɲyε a s̄aa yaa u yaha sh̄i na mε.

* 25:13 Ceewe mεge ku ɲyε Berenishi.

²⁵ Mii sí wi ke, mii u kàanmucyage e, mii nyε a yafyin nya u à pyi ndemu l'á u kabonə kwə̀ mε. Ná u yabilih̄i s'á jwo na uru kataanmpe pu le saanbwə̀he cye e, lire kurugo mii à li lwó si u tũugo wani.

²⁶ Mii nàha a jwumə̀ ta si zéme u kyaa na si ŋkan saanbwə̀h'á mε, lire kurugo mii à pa u yyéεŋe yii yyahayi taan, mu saanŋi Agiripa kaŋyεε na, bà li si mpyi u aha bú yíbe, ka u uŋjemu jwo ke, si yire séme mε.

²⁷ Naha kurugo ye mà kàsujyi tũugo Ɔrəmu i, jũŋke na u à le kàsuj̄i i ke, mà li ta kuru nyε a cè mε, jũŋə̀ nyε lire na mii á mε.»

26

Saanŋi Agiripa à jwumpe kan Poli á

¹ Ka Agiripa si Poli pyi: «Jwump'á kan mu á, mpe pu nyε mu á ke, mu sí n-jà puru jwo.» Ka Poli si cyεge yĩrige maa jwumpe lwó si uye fĩniŋε.

² U à jwo: «Saanŋi Agiripa, l'á táan mii i mà naye ta mu yyahe taan niŋjaa, si li cyéε mu na na Yahutuubil'á yaaga maha yaaga jwo a taha mii na ke, na kuru kà nyε sèe mε.

³ Mu yabilih̄i'á Yahutuubii làdaabii karigii puni ná pi nàkaante pyiŋkanni cè. Lire e ke mii na mu jáare ma a ma lùuni bò, ma a lógo na jwə̀ na.

⁴ Pyiŋkanni na mii à na nàŋkocyεεre pyi, ná jaaraŋkanni na mii mpyi na jaare mà lwó fo tasiige e na shiŋi shwə̀hə̀l'e Zheruzalemu kànhe e ke, Yahutuubii pun'á lire cè.

⁵ Mà lwó fo tèemə̀ni i, pi pun'á li cè na Farizhεεnbii toŋkuni i mii nyε, Yahutuubii Kile kuni jaarafeebil'e, pire toŋkuni karigii cyi à waha mà tòro pi sanmpii wogigii na. Pi sí n-jà n-pyi mii shérii, kampyi pi la na nyε si sèen̄i jwo.

⁶ Nyε jwə̀mεeni Kile à lwó wuu tulyey'á ke, mii à na sòŋŋə̀re taha lire na ke, lire l'á pi ta pi i yoge kwùun mii na numε.

⁷ Wuu shiŋi tũluyi ke ná shuunnih̄i'á* pi sòŋŋə̀re taha li na na Kile sí lire jwə̀mεeni fũŋŋə̀, lire kurugo pi na Kile père pìlaga bàra canŋa na. Saanŋi Agiripa, mii mú à na sòŋŋə̀re taha lire na ke, lire kurugo Yahutuubii na mii cêεge ame!

⁸ Yii Yahutuubii, naha k'á li ta yii nyε a dá li na na Kile sí n-jà kwùubii jè n-yige kwùŋi i mà ye?

⁹ Mii mú mpyi na sòŋŋi na fànha ki, mii i sàa Nazareti kànhe shinŋi Yesu mεge tũn.

¹⁰ Lire mii à pyi Zheruzalemu i. Kile sáragawwuubii jũŋufeebii mpyi a kuni kan mii á, ka mii i Yesu fyèŋwə̀hə̀shiinbii niŋyahamii le kàsuj̄i i. Pi aha ŋko si pi bò, mii mú mpyi maha jwo na mii à jεε.

* 26:7 Yakuba jyaabii ke ná shuunnih̄i i Yahutuubii tũluyi ke ná shuunnih̄i'á fwo-ro, pire pi nyε Izirayeli shiinbii.

11 Tèrii niṅyahagil'e, mii mpyi maha ṅaare Kile Jwumpe kàlambayi i, maa pi kyérege. Mii la mpyi maha mpyi si pi kárama ṅjige pi Kile kuni i. Mii lùuni mpyi a sàa yîri pi taan fo mii mpyi maha ṅaare kànkwoore na, maa pi kyérege.

12 Lire pyiṅkanni na, sáragawwuubii ṅṅufeebii mpyi a kuni kan mii á báaraṅi ṅgemu mεε na ke, canṅka mii à yîri na ṅkèege Damasi kànze dánafeebii mεε na.

13 Saanṅi Agiripa, mà mii niṅkareṅi yaha, canṅk'à pa nṅṅṅo niṅi i ke, ka mii i mpâl'a bèenge ṅya k'à yîri niṅyiṅi na. Kuru bèenge mpyi a pèe canṅke woge na, ka ku u mpa mii ná na shèreṅeebii kwûulo.

14 Ka wuu puni si wwûl'a cwo ṅṅke na. Ka mii i meṅwuu lógo wuu Eburubii shεεnre e na “Soli, Soli, ṅaha na mu na mii kyérege amε ye? Mu à ma ntṅke taha mii na, lire e mu à maye bânni bà faapyinunṅi niṅcyiṅi maha uye bânni tṅuge na mε.”

15 Ka mii i yíbe “Kafoonṅi, joofo u ṅye mu ye?” Ka Kafoonṅi si mii ṅwṅ shwṅ “Mii u ṅye Yesu, mii mu ṅye na ṅkyérege.

16 ṅye yîr'a yyére numε. Mii à naye cyêe mu na bà mu si mpyi s'a báare mii á mε. ṅyaṅkanni na mu à mii ṅya niṅjaa ke, mu sí raa lire yu sùpyir'á. Mii sí n-pa naye cyêe mu na si karigii ṅcyiimu jwo mu á ke, mu sí raa cyire yu pi á mú.

17 Yahutuubii ná supyishiṅi sanṅ'á mii sí mu tun ke, mii sí n-pyi ná mu i, si mu shwṅ pi na.

18 Mii sí mu tun pi á, bà mu si mpyi si pi ṅyiigii múgo, si pi yige numpini i si mpa bεεnmpe na, si pi yige Sitaannṅi fânhe ṅwṅh'i, pi i piye kan Kile á, bà pi si mpyi pi aha dá mii na, pi kapegigii niṅpyiṅkii si yàfa pi na, pi ná Kile wuubii sanmpii si mpyi koolyṅεε mε.”

19 ṅye saanṅi Agiripa, mà láha lire tēni na, nde Kile à cyêe mii na ke, lire kyaa mii ṅye na yu.

20 Damasi kànze shiinbil'á mii à fyânha a yi jwo, lire kântugo maa yi jwo Zheruzalemu kànze ná Zhude kùluni shiinbii sanmpii pun'á fo mà sà nṅ supyishiṅi sanṅi shiinbii na. Mii à yi jwo pi á pi pi toroṅkanni kēεnṅε, pi i nùru Kile á, pi raa kariii pyi ṅcyiimu cyi sí li cyêe na pi à pi toroṅkanni kēεnṅε sēεṅi na ke.

21 Lire kurugo Yahutuubil'à sà mii cû mà mii yaha Kileṅaarebage e, maa ṅko raa mii bùu.

22 ṅka Kile à kwôro ná mii i, maa mii tēge fo mà pa nṅ niṅjaa na. Kile tūntunṅi Musa ná Kile tūntunmpii sanmpii mpyi a fyânha a kani ndemu shεnre jwo na li sí n-pa n-pyi ke, mii mú sí na ṅye naha si lire kyaa jwo sùpyire pun'á, shinbwoo bâra sùpyire sannte na. Mii mú sí ṅye na yaaga bârali lire na mε.

23 Pi mpyi maha yi yu na Kile Niṅcwōnṅōṅi sí n-kyaaala n-kwû, na uru mú u sí n-pyi shiṅcyiwe si ṅè vworō kwūṅi i, si bεεnmpe kyaa jwo wuu shiṅi ná supyishiṅi sanṅ'á.»

²⁴ Mâ Poli yaha puru jwumpe na u u uye tângá yu, ka Fesitusi si sêe u na: «Poli, sîcyer'â jyè mu i! Mu à kàlanjì pyi fo mà sà mà jùŋke pyi k'â yîri!»

²⁵ Ka Poli si u pyi: «Mii jùŋufoŋjì, sîcyere jye mii i mà de! Sèenji jwumpe kanni mii jye na yu, pu mú s'â fínjé.

²⁶ Saanji Agiripa yabilinj'â jcyii karigii puni cè, lire l'â mii ta mii i cyi yu fyagara baa u yyahe taan. Mii à tèn ná l'e na u à cyi puni cè, jaha na ye li là jye a pyi ŋwòhòre e mε.

²⁷ Saanji Agiripa, Kile tûntunmpil'â njemu jwo ke, mu jye a dá yire na mà? Mii à li cè na mu à dá yire na.»

²⁸ Ka Agiripa si u pyi: «Poli, mu naha na sòŋjì na mu sí n-jà mii kèenŋe mpyi dánafoo de!»

²⁹ Ka u u u pyi: «L'â pyi numε yo, l'â pyi canŋke kabere yo, mii na Kile jáare l'âha ndâ mu kanni na mà de, ŋka li pyi yii puni pi naha na mii jwumpe núru njjaa ke, yii puni pi pyi mii fiige, ŋka pi àha yòròyo tège yii pwò mii fiige mε.»

³⁰ Jye ka saanji ná fânhafoŋjì ná Berenishi, mà bâra mpìi pi mpyi ná pi e ke, ka pire puni si yîri na fwore,

³¹ maa ŋko piy'á: «ŋge nàŋi naha a kyaa pyi ndemu l'â u kabonò kwò, lire jye mε mà u kalenε kwò kàsujì i mε.»

³² Jye ka Agiripa si yi jwo Fesitusi á: «Kàmpyi ŋge nàŋi naha mpyi a u kataanmpe le saanbwòhe Sezari cye e mε, u cye naha a mpyi sí n-jà n-yaha numε.»

27

Poli ná kafeebwòhe kani suumpe lwòhe jùŋ'i

¹ Tèni i pi la mpyi si wuu lèŋe bakwòoge e wuu a ŋkèege Itali kîni i ke, pi à Poli ná kàsujìybii pi kan sòrolashiibii yyaha yyére shinji wà á, uru mεge na mpyi Zhuliyusi. Uru nàŋi na mpyi Ōromu shiinbii sòrolashikurumbwòhe kà jùŋò na, pi mpyi maha kuru mεge pyi: «Saanbwòhe Sorolashikurunŋe.»

² Jye ka wuu u jyè bakwòoge k'e, kuru mpyi a yîri Adaramiti i na ŋkèege Azi kùluni kàmpanŋke na. Asitariki na mpyi ná wuu e. Tesaloniki kànhe shin u mpyi u wi, Masedoni kùluni i. ³ Kuru canŋa nùmpañja, ka wuu u nò Sidon kànhe e. Zhuliyusi mpyi a Poli cùmu lemε jwò, maa kuni kan Poli á u sà fworo u ceveebii na, yaayi kyaa li jye u na ke, bà u si mpyi si sà yire cya pi á mε.

⁴ Lire kàntugo wuu à yîri wani maa kuni lwò na ŋkèege mà sà ntòro Sipiri kîni ŋkere na, jaha na ye kafεεge mpyi na wuu jùŋò bēni.

⁵ Ka wuu u ŋkàre suumpe lwòhe jùŋ'i mà sà ntòro Silisi kùluni ná Panfili wuuni taan, maa ŋkàre mà sà nò Mira kànhe na Lisi kùluni i.

⁶ Nyε ka sòrolashiibii yyaha yyére shin̄ji si bakwɔɔge kà ta wani k'à yîri Alεzandire kànhe e na ηkèεge Itali kîni i, maa wuu pyi wuu à fworɔ bakwɔɔge nijcyiige e mà jyè kur'e.

⁷ Wuu à canmpyaa nijyahagii pyi lwɔhe jūn̄'i. Bakwɔɔge jyε a mpyi a jà na ηkèεge fwɔfwɔ mε. Wuu à kànha sèl'e maa nta a jà a nɔ Kinidi kànhe sìcampe na. Nyε ná kafεεge mpyi a wuu kárama pen kuru kàmpan̄ηke na, ka wuu u ntòro Kεrεti kîni ηkere na, mà kàre Salamoni kàmpan̄ηke na.

⁸ Kuru kàmpan̄ηke sheme mpyi a pen, ηka wuu à wuye waha maa ηkàre mà sà nɔ cyage k'e, pi maha kuru mεge pyi: «Bakwooyi Tayyerege Nijcεn̄ηke». Kuru cyage na jyε Lase kànhe ηkere na.

⁹ Tère nimbwoo mpyi a tòro wuu na kuni na mà kwɔ. Bakwofeni mpyi a pa mpyi farati, jaha na yε wyeere tēni mpyi a nɔ a kwɔ, Yahutuubii sún̄ji tēni mpyi a tōr'a kwɔ. Nyε ka Poli si u tajyage jwo.

¹⁰ U à jwo: «Mii ceveebii, mii naha a li kàn̄mucya mà li jya na wuu kùsheeni sì jù̄n̄jɔ kuu ná kakyara nimbwɔɔ jyε a fworɔ l'e mε. Yaayi wuu à le bakwɔɔge e ke, ti sì n-dâ yire ná bakwɔɔge na mà dε! Wuu yabilimp̄ii pi jyε k'e ke, wuu múnahigii na jyε ku jwɔge e mú.»

¹¹ Nka sòrolashiibii yyaha yyére shin̄ji mpyi a dá bakwɔɔge fèvoon̄ji ná ku jù̄n̄jufoon̄ji wumpe na mà tòro Poli wumpe táan.

¹² Kuru cyage bakwooyi tayyérege mú jyε a mpyi a jwɔ wyeere tēni i mε. Lire kurugo mp̄ii pi mpyi bakwɔɔge e ke, pire nijyahara mpyi a li ta na pi pyīnkanna cya pi i yîri wani kuru cyage e, pi a sì Fenikisi kànhe bakwooyi tayyérege e Kεrεti kîni i, pi i sà wyeere tēni pyi wani. Kuru cyag'à yyaha kan can̄jacwumpe e. Kafeebwoyi jyε na n̄oni kuru cyage na mε.

¹³ Nyε kafεεge nimbiler'à pa na fwu na yîri wòro kùl'e ke, ka pi i wá na s̄n̄ji na pire sí n-jà n-kàre. Tɔɔn̄mpirige pi maha ntèg'a bakwɔɔge yyéε̄ηe ke, maa kuru wwû wani, ka bakwɔɔge si wá na ηkèεge Kεrεti kîni ηkere na.

¹⁴ Li jyε a mɔ mε, ka kafeebwɔhɔ si yîri na fwu na yîri suumɔ kùl'e na ηkèεge can̄jafyin̄mpe e na jcwûunni wuu jūn̄'i. Pi maha kuru kafeebwɔhɔ mεge pyi: «Erakilon».

¹⁵ Ka kuru kafeebwɔhe si mpa bakwɔɔge lwɔ. Wuu jyε a jà a ku k̄ε̄n̄ηe mε, ka wuu u wuye yaha ku cye e.

¹⁶ Kafεεg'à kàre ná wuu e, ka wuu u sà ntòro k̄ire nimbilere ηkere na, suumpe lwɔh'à li kwûulo, li mεge jyε Koda. Kuru cyag'à pa jyè wuu ná kafεεge shwɔhɔl'e maa ku tεgεle kwòn wuu na dooni ke, bakwobileni* li mpyi wuu á ke, ka wuu u

* **27:16** Bakwobileni maha mpyi nimbwɔhe fun̄ηke e. Nimbwɔhe ká ηkèεge, sùpyire maha jyiile ná nimbileni i.

wuye waha maa lire n̄áhana a yige lw̄ohe e, n̄ka báara u mpyi lire tayigege e d̄e!

17 N̄ye wuu à n̄úr'a pa bakwobileni l̄enje ke, maa m̄ere t̄èg'a bakwobw̄ohe yal'a pw̄o. V̄aanneke ku maha bakw̄ooge pyi ku u n̄k̄eēge ke, maa kuru t̄irige, n̄aha na ye wuu mpyi na fyáge kaf̄eēge k̄a n̄kw̄ò bakw̄ooge lw̄ó si n̄k̄àre z̄à yaha n̄ticȳenni n̄un̄'i Libi k̄ini k̄ampan̄ke na m̄e, maa wuye yaha kaf̄eēge cye e ku u n̄k̄ēenni.

18 Kaf̄eebw̄ohe f̄anha mpyi na mp̄ere fo li n̄ye a pa n̄w̄o m̄e, kuru can̄na n̄umpan̄na, ka pi i wá na bakw̄ooge fun̄n̄o yaayi yà ww̄ú na w̄a lw̄ohe e.

19 Ku canntanrewoge, ka bakw̄ooge feveebii yabilimp̄ii si pi báarapyiyaayi yà ww̄ú'l'a w̄a lw̄ohe e.

20 Wuu à canmpyaa n̄inyahagii pyi, can̄n̄anyiini b̄ara w̄origii na, wuu n̄ye a kuru k̄a n̄ya m̄e. Kaf̄eebw̄ohe f̄anhe mpyi na n̄yahage na wá, fo wuu puni mpyi a li yaha na wuu w̄a saha si n-shw̄o m̄e.

21 Wuu mpyi a m̄o maa yalyige lȳi. Ka Poli si mpa ȳir'a ȳyére s̄upyre yyaha na, maa jwo: «Mii ceveebii, yii mpyi a yaa yii i mii jwumpe l̄ógo, wuu u n̄t̄een K̄ereti k̄ini i. Lire n'a mpyi a pyi, n̄ke kaf̄eebw̄ohe ku n̄ke k'a wuu ta, ka wuu u mp̄ôn̄ yaayi njemu i ke, lire là mpyi na si n-pyi m̄e.

22 N̄ka num̄e, mii sí yi jwo yii á, yii àha vyá m̄e, yafyin si yii w̄a ta m̄e. Bakw̄ooge kanni i wuu sí n-p̄ôn̄.

23 Kilen̄i n̄gemu wuu u n̄ye mii, mii sí i báare u á ke, yii li c̄e na uru m̄èl̄ek̄eni w̄a à uye cȳe mii na p̄ilaga,

24 maa yi jwo mii á na mii àha raa fyáge m̄e, na mii à s̄aa yaa mii ȳyéne saanmbw̄ohe Sezari yyahe taan. Kile à n̄w̄o mii na maa mii n̄areyi l̄ógo. Shin maha shin u n̄ye ná mii i bakw̄ooge e ke, u sí wuu puni shw̄o.

25 Lire e ke mii ceveebii, yii àha raa fyáge m̄e. Mii à dá Kile na. N̄je y'à jwo mii á ke, yire puni sí n-t̄oro yi jwun̄kanni na.

26 N̄ka bakw̄ooge sí n-k̄eēge ná wuu e lw̄ohe n̄inke k̄ini l'e.»

27 Kuru ku mpyi wuu numpili ke ná sicȳerewoge suumpe lw̄ohe n̄un̄'i, kaf̄eebw̄ohe sí i wuu lw̄úu na n̄k̄eēge ku n̄yii cyeyi i. Suumpe lw̄ohe n̄un̄'i wuu mpyi ke, kuru m̄ege na mpyi Adiriyatiki. N̄ink'a pa n̄i ke, ka bakw̄ooge feveebii si wá na s̄on̄ni na wuu à byanhara k̄umpoge na.

28 Ka pi i m̄ere le a t̄irige lw̄ohe e maa ku s̄uma mà ku c̄ugumpe ta m̄etirii beñaaga ná ke ná baashuunni. Ka pi i file yyaha na, maa n̄úr'a ku s̄uma mà ku ta m̄etirii beñaaga ná baataanre.

29 Pi mpyi na fyáge bakw̄ooge k̄a n̄kw̄ò z̄à n̄k̄úu kafaage k̄a na lw̄ohe e m̄e. N̄ye t̄on̄mpiriyi pi maha n̄t̄èg'a bakw̄ooge ȳyéne

ke, ka pi i yire sicyεere tîrige lwøhe e bakwøøge kântugo yyére, maa ntéen pi funvwugo wuubii na nyège sigili.

³⁰ Nyε mà pi yaha pur'e, mpïi pi mpyi na bakwøøge fi ke, pir'à bakwobileni yig'a tîrige lwøhe e, maa piye pyi mu à jwo tɔɔnmpirige kà pire la nyε si ntîrige bakwøøge yyaha yyére, mà li ta tafenje pi mpyi na jcaa bakwobileni cye kurugo.

³¹ Ka Poli si sòrolashiibii ná pi yyaha yyére shinŋi pyi: «Ná bakwøøge feveebii nyε a téen bakwøøge funŋke e mε, yii sì n-sì n-shwø mε.»

³² Nyε mεere ti mpyi a tég'a bakwobileni pwø ke, ka sòrolashiibii si tire kwøn, maa li yaha l'à kàre lwøhe jɔŋ'i.

³³ Nyε nyég'à pa byanhara ke, ka Poli si li cya pi pun'à na pi njyi cya pi lyî. U à jwo: «Canmpyaa ke ná sicyεere cyi nyε jcyii, yii funmpɛn wuubii pi nyε, yii sàha njyi sèe wu lyî mε.

³⁴ Lire e mii na li caa yii á, yii njyi cya yii lyî. Lire li sí yii pyi yii fànha ta yii i shwø. Mii sí yi jwo yii á, yii wà jɔŋjɔŋ ninŋin sì n-sì n-pînni mε.»

³⁵ Poli à yire jwo ke, maa bwúuruŋi lwó maa fwù kan Kile á pi puni jyii na, maa u kwøn kwøn, maa wà lwó na lyî.

³⁶ Pi sanmpil'à lire jya ke, ka pi puni yákilibii si ntéen, ka pi i wá na lyî mú.

³⁷ Wuu shiin ŋkwuu shuunni ná shiin beetaanre ná ke ná baani (276) pi mpyi bakwøøge e.

³⁸ Wuu pun'à lyî a tîn ke, sùmapyaŋi u mpyi bakwøøge e ke, ka pi i uru wu lwøhe e, bà bakwøøge si mpyi si faha mε.

³⁹ Nyég'à pa múgo mà wuu ta wuu à nɔ cyage ŋkemu i ke, bakwøøge feveebii nyε a mpyi a kuru cyage cè mε. Ka pi i lùŋkuuŋi wà jya, jìŋke mpyi a fworò wani, ka pi la si mpyi s'a ŋkèege wani kuru cyage e. ⁴⁰ Nyε tɔɔnmpirige ku maha ntég'a bakwøøge yyéenje ke, pi à kuru sàŋha mà tîrige lwøhe e, mεere ti maha ntég'a bakwøøge yafenje pwø ke, maa tire sàŋha mú, maa vâanna nitabaaga pili bakwøøge yyaha yyére, bà kafεege si mpyi s'a ŋkèege ná k'e suumpe lwøhe jwøge na mε.

⁴¹ Pur'e pi nyε, ka bakwøøge si ŋkàr'a sà dùgo nticyɛn jɔŋke kà jɔŋ'i, lùŋkuubii pìi shuunni shwøhø'e. Bakwøøge munag'à kàr'a sà jcuuru nticyɛnŋi i, ku nyε a jà a fworò mε. Lir'à lwøhe ta ku u fuuli na yîri na ma na bakwøøge kântugo yyérenjì bwùun, fo mà sà kuru kèege.

⁴² Sòrolashiibii la mpyi si kàsujyiibii bò, bà li si mpyi pi wà kà ŋkwø lwøhe jà vworo si shwø mε.

⁴³ Nka sòrolashiibii yyaha yyére shinŋi la mpyi Poli sì bò mε. Lire kurugo nde sòrolashiibii la mpyi si mpyi ke, ka u u pi sige lire na. Mpïi pi na jìni lùŋani na ke, ka u u jwo na pire pi fyànha a cwo lwøhe e, pi i ku jà pi sà fworò kùmpoge na.

44 Maa yi jwo pi sanmpil'á na pi cikwooyi yà, lire nyε me bakwɔɔge jyayi yà lwó pi i dùgo yire nyɛ'i pi i fànha le, pi i lwòhe jyiile yire nyɛ'i. Amuni l'à pyi, ka pi puni si jyiil'a kàre kùŋke na, yaaga nyε a pi wà ta mε.

28

Karigii cyi à pyi mà Poli yaha Maliti kini i ke

1 Nyε wuu shwoŋkwooni kàntugo, ka pi i yi jwo wuu á na kuru cyage mεge na nyε Maliti.

2 Lire kini shiinbil'à wuu cùmu lemε jwɔ sèl'e. Ná zànhe sí mpyi na jcwɔ wyeere sí nyε, ka pi i nabwɔhɔ le, maa wuu puni pyi wuu à pa ntènn'a kuru kwúulo na ware.

3 Poli à pa yíri si kànkyaaanyi yà fâara si mpa le nage e, lir'à màcwɔnɛji wà ta wani yire kànkyaaanyi i. Yi talenke e, nage kafug'à jyè uru màcwɔnɛji i ke, ka u u yír'a kwòro Poli cyεge na.

4 Kànhe shiinbil'à wwòŋi nya u u fánŋi Poli cyεge na ke, ka pi i wá na yu piy'á na: «Nàkaana baa, nge nàŋi sí n-ta shinbu. U mée nyε u à shwɔ lwòhe na ke, wuu yasunŋke “Seenjifoo” nyε na ŋko si u yaha u shì shà mε.»

5 Nyε ka Poli si wwòŋi jáhara a cyán nage e. Wwòŋi tanɔŋke nyε a mpyi a yafyin pyi u na mε.

6 Sùpyire mpyi na sòŋŋi na kuru cyεge sí n-fwɔ, na u sí n-cwo n-kwú lire tèenuuni i. Pi à u jyii cyán mà mɔ, pi nyε a yafyin nya k'à u ta mε, ka pi funzɔnɔre si ŋkêenŋe, maa jwo na yasunŋke kà ku nyε Poli.

7 Cyage e wuu mpyi ke, kinifooŋi cyage kà na mpyi kuru ŋkere na, uru nàŋi mεge na mpyi Pubilusi. U mpyi a wuu jùŋɔ bê a jwɔ, maa wuu pyi wuu à wuu sunmbage lèŋe u pyεnge e canmpyaa taanre funŋ'i.

8 U tuŋi mpyi tasinage e cifwure ná tògɔtɔgɔnɛji cye e. Ka Poli si ŋkàr'a sà fworɔ u na, maa u cyεge taha u na, maa Kile jáare u á, ka u u jcwùŋɔ.

9 Lir'à pyi ke, ka kuru cyage yampii puni si wá na sì Poli yyére, ka u u wá na pi cùŋi.

10 Kuru cyage shiinbil'à pèente shiŋi puni taha wuu na. Wuu tèekaren'à pa nɔ, ka wuu u wá na ŋko raa jyè bakwɔɔge e ke, yaayi kani li mpyi wuu na ke, pi à yire puni kan wuu á.

Poli à nɔ Ɔrɔmu kànbwòhe e

11 Yinyε taanre wuu à pyi kuru cyage e. Bakwɔɔge k'à yíri Alezandire kànhe e ná pi maha ku pyi: «Ŋampii*» ná ku mpyi a yyér'a kafeebwoyi tēni pyi wani ke, wuu tèekaren'à pa nɔ ke, ka wuu u jyè kur'e na ŋkêεge.

* **28:11** Bakwofempii mpyi maha pire ŋampii sunni bà pi si mpyi s'a pire kàanmucaa lwòhe nyɛ'i mε.

12 Wuu à sà nɔ Sirakusi kàñhe na ke, maa canmpyaa taanre pyi wani.

13 Wuu à yîri wani ke, maa ñkèege suumpe lwøhe jwø kurugo mà sà nɔ Erezho kàñhe na, maa shwøn wani. Kuru canña numpañña, mà wuu niñkaribii yaha, ka kafeebwøhɔ si yîri na fwu wuu kàmene yyére. Canmpyaa shuunni wuu à pyi kuni na, maa nta a nɔ Puzoli kàñhe na.

14 Wuu à sà dánafeebii pii ta wani kuru kàñhe na, ka pire si li cya wuu á na wuu cibilaaga niñkin pyi wani ná pire e. Puru funñke e wuu à pa yîri wani mà kàre Ɖɔmu kàñbwøhe e.

15 Nyɛ Ɖɔmu dánafeebil'à wuu kyaa lógo na wuu wá na si wani pi yyére ke, ka pi pii si mpa wuu jùñɔ bê fo Apwusi caange na. Cyage mege pi maha mpyi: «Nampwuunbii Tatiriyi Taanrenj» ke, ka pii si mpa wuu jùñɔ bê wani. Poli à pi jya ke, maa ntíl'a fwù kan Kile á, ka màban si jyè u e.

16 Wuu à sà nɔ Ɖɔmu kàñbwøhe e ke, ka pi i ñkàr'a sà Poli yaha u mege cyage e, maa sòrolashinji wà yaha u u u kàanmucaa.

Poli à Jwumpe Nintanmpe jwo Ɖɔmu kàñbwøhe e

17 Nyɛ canmpyaa taanr'à pa ntòro ke, ka Poli si Yahutuubii jùñufeebii yyere uye yyére. Pi à pa bínni ke, ka u u jwo: «Mii cìmpyibii, pi à mii cú Zheruzalɛmu kàñhe e, maa mii le Ɖɔmu fàñhafeebii cye e mà li ta mii nyɛ a yafyin pyi wuu shinji sùpyire na mɛ, mii mú nyɛ a yafyin pyi ndemu l'à para ná wuu tulyeyi làdaabil'e mɛ.

18 Pir'à mii yíb'a kwò ke, pi la mpyi si mii yaha, jaha na ye pi nyɛ a yafyin ta mii à pyi ndemu lí sí n-pa ná l'e pi mii bò mɛ.

19 Nka Yahutuubii nyɛ a mpyi a jɛɛ pi mii yaha mɛ, lire kurugo, li mpyi a pyi fànha kyaa mii na, mii i na kataanmpe le saanbwøhe Sezari cye e. Nka wuu shinji sùpyire ñcèege funñɔ nyɛ a mpyi mii á mà dɛ!

20 Lire na mii à li cya si yii jya si jwo ná yii e. Izirayɛli shiinbii sòññɔr'à taha Shwofoonji ñgemu na ke, yii li cè na uru kurugo pi à mii pwó ná nje yòrɔyi i.»

21 Ka pi i Poli pyi: «Zhude kùluni shin sàha séme kan naha wuu á mu kyaa na mɛ, wuu cìmpworonji wà mú sàha ñkwò a yîri wani mà pa yafyin jwo, lire nyɛ mɛ mà mu mɛpenge jwo wuu á mɛ.

22 Nka nje yi nyɛ mu á ke, wuu la nyɛ ma a yire jwo wuu á, jaha na ye wuu à li cè na Kile kuni i mu nyɛ ke, sùpyir'à ntùñke taha lire na cyeyi puni i.»

23 Nyɛ ka pi i canñke kabere tég'a kan piy'á. Kur'à pa nɔ ke, ka shinjyahara si bàra sùpyire na mà piye ta Poli cyage e. Mà lwó jyège na fo mà sà nɔ yàkonke na, ka Poli si wá na Kile Saanre kyaa yu pi á, maa pyiñkannigii puni cya ná MusaSalijanji ná

Kile tũntunmpii sanmpii sémeɓii jwumpe e, bà pi si mpyi si dá Yesu na me.

²⁴ Ka pii si dá Poli jwumpe na, ŋka pii ŋye a dá pu na me.

²⁵ Tire sùpyire ŋye a bê niŋkin na me. Ŋka mà jwo pi caala ke, ka Poli si kyaa niŋkin jwo pi á, u à jwo: «Kile tũntunŋi Ezayi mpyi a jwumpe mpemu jwo yii tulyeyi na, Kile Munaani fànhe cye kurugo ke, puru mpyi a sî sèe.

²⁶ Kile mpyi a u pyi

“Sà yi jwo ŋge supyishin'á na:

‘Yii sí n-sii raa núru, ŋka yii sí raa yafyin yyaha cini me.

Yii sí n-sii raa wíi, ŋka yii sí raa yafyin ŋaa me.’

²⁷ Ŋaha kurugo ye ŋge supyishin'á cyé si pi zòmpii kèenŋe,

maa pi niŋgyigigii tò,

maa pi ŋyiigii tò,

bà pi ŋyiigii si mpyi cyi àha raa ŋaa me,

pi niŋgyigigii kà hà raa núru me,

pi zòmpyaagii kà hà ŋkèenŋe me.

Lire l'á pi ta pi ŋye a ŋen'a yyaha kèenŋe mii yyére, si shwò me†.”»

²⁸ Ka Poli si núr'a pi pyi: «Supyishinŋi sanŋi u ŋye u ŋye Yahutuu me, yii li cè na Jwumpe Nintanmpe pu ŋye na sùpyire zhwonŋi kyaa yu ke, Kile à puru tun pir'á. Pire pi ke, pire sí pu lógo.»

²⁹ Poli à puru jwo ke, ka Yahutuubii si yîri na ŋkèege, maa piye kyáali sèl'e na wá.]

³⁰ Poli à yyee nimpunŋi shuunni pyi bage k'e Ɔrɔmu kànbwøhe e. U mpyi maha kuru bage sârani. Sùpyire ti mpyi maha sî u yyére ke, u mpyi maha tire puni cwôre na ŋwøge.

³¹ U mpyi maha sùpyire kâlali Kile Saanre kyaa na, maa Kafoonŋi Yesu Kirisita kyaa yu pi á fyagara baa, wà mú mpyi maha u sige uru báaranŋi mpyinŋi na me.

† 28:27 Ezayi 6.9, 10

Letereŋi Poli à tun Ɔrɔmu dánafeebil'á ke Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè letereŋi funḡ jwumpe e ke

Poli na mpyi Yahutu, u à si Siri k̀ni i, Tarisi k̀nhe e. Nka Zheruzalemu k̀nhe e u à lye, wani u à Kile Jwumpe taanna mú. Poli mpyi a uye pwɔ Yahutuubii làda karigii na sèl'e. U mpyi maha dánafeebii kyérege sèl'e. Nka Kafoonji Yesu à uye cyèe u na, maa u yyer'a pyi u t̀nntunḡ supyishiŋi sanḡ'á.

Poli la mpyi si ḡkàre Ɔrɔmu k̀nbwɔhe e si Jwumpe Nintanmpe jwo, si ỳri wani si ḡkàre Ɔsipaji k̀ni i si sà Jwumpe Nintanmpe jwo wani mú, ḡka u jye a jà a li pyiḡkanni ta me.

Dánafeebii kurunke ku mpyi Ɔrɔmu k̀nbwɔhe e ke, kuru shiinbii mpyi Yahutuubii ná supyishiŋi sanḡi.

Nye ka Poli si mpa lógo na dánafeebii pi mpyi a fworɔ Yahutuubii shiŋi i, ná mp̄ii pi mpyi a fworɔ supyishiŋi sanḡi i ke, na ḡgaha na wá uru supyishiŋi kuuyi shuunniŋi shwɔhɔl'e: Yahutuubii mpyi a supyishiŋi sanḡi le barag'e me, ḡaha kurugo ye pi mpyi a li ta na supyishiŋi sanḡi jye na Kile t̀nntunḡ Musa Saliyaŋi kurigii ḡaare me. Supyishiŋi sanḡi mpyi na s̀nḡi na pir'à pwɔrɔ, ḡaha kurugo ye pire jye a pwɔ uru Saliyaŋi na me.

Ka Poli si li cyèe pi kuuyi shuunniŋi na na Kile jye a s̀pya pwɔḡḡ s̀pya na me, Jwumpe Nintanmpe na jye s̀pyire puni wumɔ, Yahutuubii bâra supyishiŋi sanḡi na.

S̀pyire pun'à Kile ḡwɔmɛɛni yaha, Yahutuubii bâra supyishiŋi sanḡi na. Kile l̀un'à ỳri s̀pyire puni taan (1.18--3.20). Nka Yesu u jye u jye a kapii pyi me, ur'à kwú s̀pyire puni cyaga. U kẁḡ'á s̀pyire kapegigii yàfa ti na. Lire e shin maha shin u à dá u na ke, Kile maha pire t̀re shintiibil'e (3.21--5.21). Pyiḡkanni na Kile maha s̀pyaŋi pyi na u à tí ur'á ke, Jwumpe Nintanmpe na lire cyèe. Dániyaŋi kanni kurugo lire maha jà a pyi, mà lwɔ tasiḡe na, mà sà nɔ takwɔge na (1.17).

Poli à li cyèe na Kile Saliyaŋi na jye yacɛnḡe, ḡka li f̀nhe jye s̀pyaŋi i, u jà u a u kurigii ḡaare me. Nka Kile à ḡḡaara ta wuu na, maa u Munaani tun l'á wuu t̀ge (6--8).

Nye Poli à jwo mà yyaha tí ná Yahutuubil'e, u a jwo: Yahutuubii pii mén'à Kile Niḡcwɔnrɔŋi cyé ke, Kile jye a u shiinbii cyé me. U à ḡwɔ pi na maa pi cwɔnrɔ. Canḡka Izirayeli shiinbii sí shiŋi niḡkwombaanji ta Yesu Kirisita cye kurugo (9--11).

Mà tàanna ná Kirisita kacenni nimpyiini i wuu mú pun'á, pyiŋkanni na dánafeebil'à yaa pi piye pwɔ u na, pi i piye kyaa táan piy'á ná pi zòmpyaagii puni i ke, Poli à lire cyêe pi na (12--16).

Leterɛɛɛni tasiige

¹ Mii Poli na ɲye Yesu Kirisita báarapyi. Kile à mii cwɔɔnrɔ maa mii yyere mà pyi Yesu túnntunŋɔ, bà mii si mpyi s'a u Jwumpe Nintanmpe yu sùpyir'á mɛ.

² Kile mpyi a puru Jwumpe Nintanmpe ɲwɔmɛɛni lwó fo tɛmɔni i u Jwumpe Semɛɛni i u túnntunmpii cye kurugo.

³ Puru Jwumpe Nintanmpe na u Jyanɲi shɛnrɛ yu, uru ŋgemu u à pa mpyi sùpya maa mpyi saanɲi Dawuda tɔluge shin ke.

⁴ U à ɲè a fworɔ kwùɲi i, Kile Munaani à li cyêe na Kile Jyanɲi wi, uru u ɲye wuu Kafoonɲi Yesu Kirisita, uru u ɲye síɲifoo.

⁵ Uru cye kurugo Kile à ɲwɔ mii na, maa mii pyi túnntunŋɔ Kafoonɲi mɛtange kurugo, bà supyishɲi puni si mpyi si dá u na s'a u pɛre mɛ.

⁶ Yii mú na ɲye tire sùpyire e, yii Kile à yyere yii pyi Yesu Kirisita wuu ke.

⁷ Yii pi ɲye Ɔrɔmu kànbwɔhe e ke, yii pun'á mii à ŋge letɛɛɛni kan. Kile à yii kyaa táan uy'á, maa yii yyer'a pyi u wuu. Wuu Tunɲi Kile ná wuu Kafoonɲi Yesu Kirisita pi ɲwɔ yii na, pi i yyerɲiŋke kan yii á.

Poli la ɲye si sà fworɔ Yesu dánafeebii na Ɔrɔmu kànbwɔhe e

⁸ Yyeciyege na, mii à fwù kan na Kilenɲi á, Yesu Kirisita mɛge na yii puni kurugo, ɲaha na ye yii dáníyanɲi kyaa na yu diɲyɛɲi cyeyi puni i.

⁹ Mii na báare Kile á ná na zòmbilini puni i, u Jyanɲi Jwumpe Nintanmpe ɲjwunɲi cye kurugo. Kile à li cè na mii na sônɲi yii kyaa na, na Kileɲareyi puni i.

¹⁰ Tère o tère e mii ɲye na Kile ɲáare ke, mii maha li cya u á, kampyi u ɲyii wuuni li ɲye li li, u na yaha si tère ta sà fworɔ yii na.

¹¹ Yii li cè na mii la à sì si yii ɲya, Kile Munaani à kàlanɲi ŋgemu kan mii á ke, bà mii si mpyi si sà yii taanna uru na, yii i fàɲha ta mɛ.

¹² Mii la ɲye si màban le yii e bà yii si mpyi s'a sì yyaha na Kile kuni i mɛ. Mà bàra lire na, mii la ɲye yii Kile kuni yyaha yyére zhèɲi si màban le mii i.

¹³ Mii cìmpyiibii, mii la na ɲye yii li cè, na mii mpyi a li lwó tooyo niɲyahay'e naye funɲi'i, si sà fworɔ yii na, bà mii si mpyi si báara pyi yii yyére si u fyè ɲya yii shwɔhɔl'e, bà mii à u ɲya supyishɲi sanɲi shwɔhɔl'e mɛ. Nka ali numɛ, mii sàha jà a shà mɛ.

14 Kànbwòhòshiin bâra nyegɛɛwòhòshiin na, mp̄ii pi à kâla ke, mà bâra mp̄ii pi nyɛ pi nyɛ a kâla mɛ, sùpyire puni fwoo na nyɛ mii na Jwumpe Nintanmpe njwuɲi kàmpanjke na.

15 Lire kurugo l'à sàa táan mii á, mà sà Jwumpe Nintanmpe jwo yii Ɔrɔmu shiinbil'á mú.

16 Mii nyɛ na sílege si Jwumpe Nintanmpe jwo mɛ, jaha kurugo yɛ mpiimu ká dá pu na ke, Kile sífene ti nyɛ pu pi mà pire shwò, mà lwó Yahutuubii na, mà sà nò supyishinji sannji na.

17 Yii li cè, pyinjanni na Kile maha sùpyanji pyi u à tí u yyaha taan ke, Jwumpe Nintanmpe maha lire cyêre. Dániyanji kanni cye kurugo lire maha já a pyi, mà lwó tasiige e, mà sà nò takwòge e. Yire y'à séme Kile Jwumpe Semɛnji i na: «Sùpyanji u à tí ke, dániyanji cye kurugo uru maha mpyi nyii na*.»

Mpii pi nyɛ pi nyɛ na fyáge Kile na mɛ

18 Mp̄ii pi nyɛ pi nyɛ na fyáge Kile na, maa mpyi pi nyɛ a tí mɛ, Kile lùyirini na liye cyêre mà yíri nìnyinji i pire mɛɛ na, jaha na yɛ pi ntiimbaanji kurugo, pi à cyé sèenji na.

19 Mà li ta, nde wà sí n-jà n-cè Kile kyaa na ke, lir'à fíniɲɛ pi á. Kile yabilin'á lire fíniɲ'a cyêe pi na.

20 Kile sífente tɛgɛɛ baa woore ná u yabilinji nyɛ yaage nkemu ke, yire na nyɛ yaaya ninyambaaya. Njka mà lwó dɲnyɛn'á dá ke, yaayi Kile à dá ke, u sífente tɛgɛɛ baa woore ná u kileere na jaa na jcwúu yire cye kurugo. Lire e ke tanga tataga nyɛ sùpya á mɛ.

21 Ali mà li ta pi à Kile cè, u ná pèente t'à yaa ke, pi nyɛ a tire taha u na mɛ, pi nyɛ na fwù kaan u á mú mɛ. Pi sònnɔre na nyɛ laaga baa, pi yákilibii puni sí nyɛ numpire.

22 Pi à piye yaha yákilifee, mà li ta sɲcomii pi.

23 Kile u nyɛ u nyɛ na nkɔwúu mɛ, pi à uru sɲnampe fáa ná yaayi yà malwòore e, njemu yi nyɛ na nkɔwúu ke, mu à jwo: sùpyanji ná saɲɛɛre ná tooyo sicyɛere yaayi ná njɲke yafiliyi.

24 Lire kurugo Kile à pi yaha piy'á pi i katupwòhoyi pyi mà tàanna ná pi nyii wuuni i, fo ka pi njini si láha pi na.

25 Pi à Kile sèenji fáa kafinare na, maa u yadayi père maa yi kêre, maa jcyé yi Davoonji na, uru sí u à yaa ná nkèenji i fo tèkwombaa. Amiina.

26 Lire kurugo Kile à pi yaha piy'á pi i pi nyii karigii sílege baa wogigii pyi. Tasinnage k'à yaa k'a mpyi nòni ná ceenji shwòhòl'e ke, pi cyeebil'á kuru kèenɲɛ na mpyi ná piye e.

27 Lire pyinjanni na, nambaabii mú à cyeebii yaha wani, ka pi nambaɲɛbii lage si shwò pi e. Nyɛ nambaabil'á sílegebaare pyi ná pi nambaɲɛbil'e, maa pi kapiini sàranji ta.

* 1:17 Abakuki 2.4

²⁸ Nyε ná pi sí nyε a li ta kacenne si Kile cè mε, lire e Kile à pi yaha piy'á ná pi sònnḡkanni nimp̄iini i, ka pi i wá na kapyimbaagii pyi.

²⁹ Pi zòompil'à j̄n̄i ntiimbaan̄i karigii shin̄i puni ná pege na, pi nyε na nt̄inni mε, maa mpyi nyip̄eenfee. Pi zòompil'à j̄n̄i ȳncyεge ná boore ná yoge ná n̄n̄wḡh̄are ná zḡkuuyi ná jwoore na.

³⁰ Mεkεεgefee pi, maa mpyi Kile z̄amp̄enmii. Pi nyε na silege mε, ȳampeene ná funmbwḡh̄o s̄up̄yii pi. T̄erigii puni i, kapegii niv̄on̄n̄ii yyaha pi na j̄caa. Pi nyε a pi sifeebii j̄wḡm̄eeni cū mε.

³¹ Yákili baafee pi, j̄wḡm̄eeffee bà mε, s̄up̄yigire nyε pi e mε, j̄n̄naara nyε pi e mε.

³² Ali mà li ta pi à Kile Saliyan̄i cè, na cyire j̄cyii karigii pyifeebil'à yaa ná kw̄un̄i i, pi nyε a li d̄a cyi mpyin̄i kanni na mà d̄e! N̄ka mp̄ii pi nyε na cyi pyi ke, pi maha màban leni pire e.

2

Shin̄i u nyε na s̄up̄yire sannte c̄εεge ke, urufoo maha j̄c̄εεgeji nḡ uye na

¹ Nyε mu shin maha shin u maha s̄up̄yire sannte c̄εεge ke, t̄anga nyε a s̄ii mu á mε. Mu aha a s̄up̄yire sannte c̄εεge, mu maha j̄c̄εεgeji cyán maye na, j̄aha na ye karigii na mu na s̄up̄yire sannte c̄εεge ke, mu mú na cyire pyi.

² Wuu à li cè na mp̄ii pi nyε na cyire karigii pyi ke, Kile sí pire s̄ara si nt̄aanna ná pi kapyiin̄kil'e nt̄iin̄i fun̄j̄ke e.

³ Mu u nyε na cyire karigii pyifeebii c̄εεge mà li ta cyire mu mú nyε na mpyi ke, mu na s̄on̄n̄i mu sí n-shwḡ Kile yibige na bε?

⁴ Lire e ke Kile u à karii kwú ke, mu na uru tic̄enmpe ná u l̄utaanni t̄egele baa wuuni j̄jini fare la? Mu nyε a cè na Kile tic̄enmp'á yaa pu mu pyi mu u ma toron̄kanni k̄ēenne mà?

⁵ Mu nin̄gyiwaani ná mu toron̄kanni ḡk̄ēenneмбаan̄i kurugo, mu na n̄avun̄j̄ke b̄inn̄ini maye yyaha na can̄j̄ka m̄ee na, kuru ḡkemu i Kile sí u l̄uyirini ná u yukyaani cȳe s̄up̄yire na nt̄iin̄i fun̄j̄ke e ke.

⁶ U sí s̄up̄yire puni s̄ara si nt̄aanna ná ti kapyiin̄kil'e*.

⁷ Mp̄ii pi à piye waha maa kac̄en̄kii pyi bà pi si mpyi si mpyi shinbwoo Kile yyahe taan, u u pi k̄e, pi i mpyi ná u e t̄erigii puni i mε, u sí sh̄in̄i nin̄kwombaan̄i kan pir'á.

⁸ N̄ka mp̄ii pi nyε na n̄akaante pyi, maa j̄cyé s̄ēen̄i na, maa j̄ee ntiimbaan̄i na ke, n̄avun̄j̄ke ná l̄uyirini sí nḡ pire na.

⁹ Shin maha shin u nyε na kapegigii pyi ke, mà lwó Yahutu-ubii na yyecyiige na, mà sà nḡ sup̄yish̄in̄i san̄i na, kyaage ná yyefuge sí pire puni ta.

* 2:6 Zaburu 62.13; Taanlin̄kii 24.12

¹⁰ Nka shin maha shin u nyε na kacεnɲkii pyi ke, mà lwó Yahutuubii na, mà sà nɔ supyishinji sannji na, nɲkèenji ná pèente ná yyeɲinɲke sí n-kan pire pun'á.

¹¹ Naha na ye Kile nyε a sùpya pwóɔnɔ sùpya na mε.

¹² Mpii pi à kapegigii pyi mà pi ta pi nyε a Musa Saliyanji cè mε, yoge sí n-kwòn pire na u baa. Nka mpïi pi à kapegigii pyi mà pi ta pi à Musa Saliyanji cè ke, yoge sí n-kwòn pire na si ntàanna ná u e.

¹³ Mpii pi nyε na Musa Saliyanji jwumpe núru kannna ke, pire bà pi à tii Kile á mε. Nka mpïi pi nyε na u kurigii jaare ke, pire Kile sí n-pyi na pi à tii.

¹⁴ Supyishinji sannji u nyε u nyε a Musa Saliyanji cè mε, pire ká a jaare na ntàanna ná u e piy'á, pi mée nyε Saliyanji cèmbaa ke, pi maha li cyêe pi jaaranɲkanni cye kurugo, na pir'á pi nimpyiini cè.

¹⁵ Pi maha li cyêe na nje Saliyanji nyε na yu ke, yir'á tèn pire funɲ'i. Pi zòmpyaagii maha lire cyêe. Tèrigii cyil'e, pi sònɲɔre maha pi cêeɲe; tèrigii cyil'e ti maha pi tanga kaan.

¹⁶ Nyε bà mii à li jwo Jwumpe Nintanmpe e mε, canɲke Kile sí shin maha shin sâra si ntàanna ná u kapyiinɲkil'e Yesu Kirisita cye kurugo ke, kuru canɲke, sùpyire numpire karigii puni nɲwɔhɔ sí múgo.

Kile à Yahutuubii cêeɲe mú

¹⁷ Nyε mu u à maye pyi Yahutu, ma a ma sònɲɔre taha Musa Saliyanji na, ma a maye pèe na mu na nyε Kile wu ke,

¹⁸ mu à Kile nyii wuuni cè, mu s'á taanna Musa Saliyanji karigii na, ka mu u kacenni cè.

¹⁹ Mu à maye pyi fyinmpii kàbicunji, mpïi pi nyε numpini i ke, ma a maye pyi pire bènmpε.

²⁰ Mpii pi nyε pi nyε a kyaa cè mε, maa mpyi nàɲkopyire fiige ke, mu à jwo na mu u nyε pire cyelentunji, mà li nùɲke pyi na mu à sèenji kuni nɲcèni puni ta Saliyanji i.

²¹ Nyε mu u nyε na sùpyire sannte kâlili ke, maye kâla ke! Mu u nyε na nko na nàɲkaage nyε a nɲwɔ mε, mu sí i ku pyi mà de?

²² Mu u nyε na nko na jacwɔrɔ kà raa mpyi mε, mu sí i ti pyi mà de? Mu u nyε na nko na kacyzunn'á pɛn mu á, mu sí maha kacyzinmbayi yaayi nàɲkaage mà de?

²³ Mu u à maye pèe na mu à Musa Saliyanji karigii cè, mu sí nyε na u kurigii jaare mε. Lire e mu à Kile nɲjini faha!

²⁴ Yii li cè na y'á jwo Kile Jwumpe Semɛnji i na: «Yii Yahutuubii kurugo, supyishinji sann'á Kile mεge kèeɲe†.»

²⁵ Sèe wi, mu aha a Musa Saliyanji kurigii jaare, ka nɲwɔ maha mpyi nɲkwònɲi na, nka ná mu nyε na Saliyanji kurigii jaare mε, mu nɲkwònɲi maha mpyi laaga baa.

† 2:24 Ezayi 52.5; Ezekiyeli 36.22-23

²⁶ L'aha mpyi mu à jwo shinŋi u ɲye u ɲye a kwòn me, ŋka u na Saliyaŋi kurigii ɲaare, tá li sí n-pyi Kile á mu à jwo u à kwòn me?

²⁷ Uru nàŋi ɲye a kwòn u cyeere e me, ŋka u na Saliyaŋi kurigii ɲaare. ɲye mu u ɲye mu ɲye na Saliyaŋi kurigii ɲaare me, uru nàŋi u sí mu cêege. Mà li ta, Saliyaŋi à sém'a kan mu á, mu mú s'à kwòn.

²⁸⁻²⁹ Mà si Yahutu cye kurugo, lire kanni ɲye na wà pyi Yahutu sèe wuu me. Fyèŋi mú sí u à bwòn cyeere na mà tàanna ná Yahutuubii karigil'e ke, uru bà u ɲye ŋkwònŋi sèe wuŋi me. Yahutuŋi sèe wuŋi u ɲye shinŋi u ɲye u wi funŋɔ karigil'e ke, Kile Munaani maha ŋkwònŋi ŋgemu pyi zòmbilini i ke, uru u ɲye ŋkwònŋi sèe wuŋi. Sùpyir'á bà Yahutuŋi sèe wuŋi maha u ŋkèŋi taa me; Kile á u maha u taa.

3

Sùpyaŋi wà tufiige ɲye à tíi me

¹ ɲye l'aha nta amuni, ɲaha k'à Yahutuŋi wwû supyishiŋi sanŋi i ye? Kaɲwɔɔ na ɲye ŋkwònŋi na be?

² Kaɲwɔɔ nimbwoo na ɲye u na kàmpanɲyi puni na! Yahutuubil'á Kile à fyâha a u Jwumpe kan.

³ ɲye ná Yahutuubii pii sí ɲye a pyi ɲwɔmɛɛ niŋkinfee me, lire sí Kile pyi u yîri u ɲwɔmɛɛni ɲuŋ'i la?

⁴ Sèeŋi na, lire si n-pyi me. Wuu à yaa wuu li cè na Kile na sèeŋi yu, sùpyire puni sí ɲye kafinivinimii bà y'à sémɛ Kile Jwumpe Semɛŋi i me, na:

«Kile, sùpyir'á yaa ti li cè na mu jwump'à tíi.

Pi aha mu cêege, mu à yaa mu u ta tângafoo* .»

⁵ ɲka kapegigii wuu ɲye na mpyi ke, cyire ká li cyêe na Kile à tíi, ɲaha saha ye? Kile lùuni ká yîri wuu taan, tá wuu à yaa wuu jwo na u ɲye a tíi me? (Naha mii na yu funŋɔ baa shin fiige.)

⁶ Kaɲɛɛ bà me! Kampyi Kile mpyi a tíi me, di u mpyi na sí diɲyeŋi sùpyire kapegigii fwooni tò pi na n-jwo ye?

⁷ ɲye pii mú sí n-ja n-jwo: «Mii kafinare cye kurugo, Kile sèeŋi ká fwor'a yyére u pèente kurugo, lire e, ta mii saha à yaa mii i ɲcú mu à jwo kapimpyiŋe?»

⁸ ɲye pii ká a puru yu, ɲaha na wuu àha n-jwo na: «Wuu à kapegigii pyi, kacɛnŋkii si nta a fworɔ cyi e mà ye»? Pii na mii cêege na mii à yire jwo. Pire si n-sii n-shwɔ Kile yoge na me.

⁹ Di yi ɲye ye? Wuu Yahutuubil'à pwórɔ sùpyire sannte na la? Mà byanhara bá la! Mii à fyâha a li cyêe, Yahutuubii bâra supyishiŋi sanŋi na, pi puni na ɲye kapegigii tugure ɲwɔh'i,

¹⁰ bà y'à sémɛ Kile Jwumpe Semɛŋi i na:

«Sùpyaŋi wà tufiige ɲye a tíi me, ali shin niŋkin!

* 3:4 Zaburu 51.6

11 Wà nyε a sii yákilifoo mε,
wà nyε na Kile caa mε!

12 Pi pun'à kuni niƙcenni yaha,
pi pun'à pyi kaƙwɔɔ baa.
Wà nyε na kacenne pyi mε,
ali shin niŋkin†!

13 Pi ŋkònyi na nyε mu à jwo fanmugonahaga.
Pi maha pi niƙirigii tège na pi sanmpii wuruge‡.
Pi ƙwɔshɛnr'à pi mu à jwo màcwɔn shɔnrɔ§.

14 Lananke jwumpe ná jwumpimpe kanni pu maha fwore pi
ƙwɔyi i*.

15 Pi supyibo ton'à wyère.

16 Pi maha ŋkèegeŋi ná yyefuge yare pi tatoroyi puni i.

17 Pi nyε a yeyiŋke kuni cè mε†.

18 Pi nyε a sii na fyáge Kile na mε‡.»

19 Nyε yire y'à séme Kile Jwumpe Semɛŋi i Saliyaŋi kyaa na.
Wuu s'à cè na wuu Yahutuubil'á y'à séma kan, bà li si mpyi
sùpya kà tanga ta mε, sùpyire puni si ƙcèege Kile yyahe taan.

20 Lire kurugo Kile yyahe taan, sùpyaŋi wà tufiige si n-jà n-tíi
Saliyaŋi kurigii ƙaaraŋi cye kurugo mε. Nde kanni Saliyaŋi
maha ja a pyi ke, lire li nyε, u maha sùpyaŋi pyi u à kapiini cè.

Sùpyaŋi ká dá Kile na, Kile maha jwo na u à tíi

21 Nka numε, pyiŋkanni na wuu si n-jà n-tíi Kile yyahe taan
ke, Kile à lire cyêe wuu na. Lire nyε a lwó a pwɔ Saliyaŋi kurigii
ƙaaraŋi na mε. Yire Kile tũntunŋi Musa ná Kile tũntunmpii
sanmpil'à jwo.

22 Kile maha sùpyire pyi shintiilii dániyaŋi cye kurugo Yesu
Kirisita na, wà nyε a wwú w'e mε.

23 Sùpyire pun'à kapegigii pyi, lire l'à pi nàzhan yige Kile
sɔnampe e.

24 Nka Kile à ƙwɔ pi na maa pi pyi pi à tíi mana, Yesu Kirisita
à pi niŋɔ wwú pi kapegigil'e ke, lire cye kurugo.

25-26 Kile à Yesu yaha a pa, pi i u kwòro cige na, bà u si mpyi
si Kile lùuni tìŋe, si wuu kapegigii yàfa wuu na, u sìshange ŋguni
cye kurugo mε. Mà ta lire sàha mpyi mε, Kile lùtaanni kurugo,
u nyε a mpyi a sùpyire cù a tàanna ná ti kapyiŋkil'e mε. Numε,
Yesu à pa, mpil'á dá u na ke, ali mà ta pi à kapegigii pyi, Kile
à jwo na pi à tíi. Lire Kile à pyi ke, ntiimbaa bà mε, ƙaha na ye
Yesu à pi kapegigii tugure lwó.

27 Nyε tá tanga saha na nyε wà a u uye pèe? Ɔnhò! Naha
kurugo ye nde li nyε na wíi ke, Saliyaŋi kurigii ƙaaraŋi bà mε,
ŋka dániyaŋi.

† 3:12 Zaburu 14.1-3; 53.2-4; Ekileziyasi 7.20 ‡ 3:13 Zaburu 5.10 § 3:13
Zaburu 140.4 * 3:14 Zaburu 10.7 † 3:17 Ezayi 59.8 ‡ 3:18 Zaburu 36.2

28 Sèe wi, wuu à li cè na sùpyire ntiɛni na ntaa dáníyanɛi cye kurugo, ɛka Musa Saliyanɛi kurigii jaaranɛi i bà mɛ.

29 Taha Yahutuubii kanni wu u nyɛ Kile? Supyishinɛi sanɛi wu mú bàl'à? Ɔɔn kɛ! Supyishinɛi sanɛi wu wi mú dɛ!

30 Naha kurugo yɛ Kile ninɛin u nyɛ. Uru u sí Yahutuubii pyi na pi à tíi pi dáníyanɛi kurugo, si supyishinɛi sanɛi mú pyi na pi à tíi pi dáníyanɛi kurugo.

31 Nyɛ wuu aha dáníyanɛi kaɲwɔɔni jwo amuni, lir'à li cyêe na Musa Saliyanɛi na nyɛ kaɲwɔɔ baa la? Mà byanhara bá la! Wuu bá maha u kaɲwɔɔni yal'a cyêe.

4

Pyinɛkanni na Kile à Ibirayima pyi na u à tíi ke

1 Nyɛ Ibirayima u mpyi wuu Yahutuubii túluge siifoonɛi ke, naha wuu sí n-jwo uru kyaa na yɛ?

2 Kampyi yi mpyi a jwo na Ibirayima à tíi u kapyiinɛkii kurugo, u mpyi na sí n-jà uye pèe, ɛka ná yire sí bà y'à jwo mɛ, u sì n-jà uye pèe Kile yyahe taan mɛ.

3 Yii li cè na y'à jwo Kile Jwumpe Semɛnɛi i na: «Ibirayima à dá Kile na, u dáníyanɛi kurugo, Kile à jwo na u à tíi*.»

4 Shin ká báara pyi, u sàranɛi' à yaa u kan u á. Uru sàranɛi nyɛ a kan mana mɛ, ɛka u ná ur'à yaa.

5 Shinɛi u nyɛ u nyɛ a u sònnɔɔre taha u katiigii nimpyiinɛkii na mɛ, maa dá li na na Kile maha kapegigii pyifeebii kapegigii yàfani pi na ke, Kile maha urufoo le shintiibil'e u dáníyanɛi kurugo.

6 Lire pyinɛkanni na, sùpyanɛi Kile à pyi u à tíi mà ta u kapyiinɛkii fye bà mɛ, saanɛi Dawuda mú à mɛɛ cêe urufoo wuuni jwɔɛni kyaa na:

7 «Mpii mu u ntiimbaa kariii cyi à yàfa pi na, ka toro si ntaha pi kapegigii na ke, pire wuun'à jwɔ.

8 Kafoonɛi Kile nyɛ a shinɛi ɛgemu cû a tàanna ná u kapegigil'e mɛ, urufoo wuun'à jwɔ†.»

9 Nyɛ mpii pi à kwòn ke, pire kanni wuuni l'à jwɔ laa, ninɛkwɔnmbaabii wuuni mú à jwɔ? Wuu à yi jwo a kwò na: «Ibirayima à dá Kile na, u dáníyanɛi kurugo, Kile à jwo na u à tíi».

10 Tèni i Kile à u cè shintiwe ke, u mpyi a kwòn laa, u mpyi na sàha ɛkwòn mɛ? U ninɛkwɔnɛni bà mɛ, ɛka u ninɛkwɔnmbaanɛi.

11 Lire kàntugo ka u u ɛkwònɛni fyèni ta, ɛgemu u à li cyêe na Kile mpyi a u cè shintiwe u dáníyanɛi kurugo mà u ta kwònmbaa ke. Lire pyinɛkanni na, mpii pi nyɛ pi nyɛ a kwòn

* 4:3 Zhenɛzi 15.6 † 4:8 Zaburu 32.1-2

mε, ηka pi à dá Kile na, ka Kile si jwo na pi à tí ke, Ibirayima à pyi pire puni tunji dáníyanji kuni i, ali pi mée nta pi nyε a kwòn mε. Kile à pire cè shintiilii.

¹² Mpii pi à kwòn ke, Ibirayima mú u nyε pire tunji. Mpii pi nyε pi nyε a kwòn cyeere e kanna mε, ηka pi na dáníyanji kuni jaare wuu tunji Ibirayima fiige ke, pire kyaa mii nyε na yu. Ur'à dá Kile na mà ta u sàha ηkwòn mε.

¹³ Nwómεeni Kile à lwó Ibirayima ná u tùlug'á na pi sí dijnyεni ta kɔɔɔ ke, li nyε a lwó mà li nùηke pyi na Ibirayima na Saliyanji kurigii jaare mε, u à dá Kile na ka Kile si jwo u à tí ke, lire kurugo l'à lwó.

¹⁴ Lire nwómεeni n'a mpyi a lwó a pwɔ Saliyanji kurigii jaaraŋi na, dáníyanji kaɲwɔɔ mpyi na sì n-pyi mε, Kile nwómεeni mpyi na sì n-pyi laage e mú mε.

¹⁵ Yii li cè na Kile lùyirini nùηke ku nyε Saliyanji, ηka ná Saliya nyε mε, wà mpyi na sì u kafuun pyi mε.

¹⁶ Lire pyiηkanni na, yaayi nwómεeni Kile à lwó ke, dáníyanji kurugo l'à lwó, bà yi si mpyi s'a ntaa mana mε. Wuu pi nyε Ibirayima tùluge shiinbii ke, wuu à tèn ná l'e, wuu sí yire ta dáníyanji cye kurugo, ali wuu mée ká mpyi wuu nyε na Yahutuubii làda karigii pyi mε. Mpii pi à dá Kile na Ibirayima fiige ke, pire puni mú sí yire ta. Uru u nyε wuu puni tunji Kile kuni i.

¹⁷ Amuni y'à séme Kile Jwumpe Semεni i na: «Mii à mu pyi supyishi niɲyahawa tu‡.» Kile u maha kwùubii nèni, yaayi yi nyε yi mpyi mε, maa yire dá ke, uru u à mpe jwo. Ibirayima à dá Kile na maa mpyi wuu tunji Kile yyahe taan.

¹⁸ Sònhɔɔ mpyi na sì n-jà n-taha kani ndemu na mε, Ibirayima à dá maa u sònhɔɔre taha lire na. Lire e u à pa mpyi supyishi niɲyahawa tu bà y'à jwo Kile Jwumpe Semεni i mε na: «Mu tùluge shiinbii sí nyaha wɔrigii fiigeS.»

¹⁹ Ibirayima mpyi a byanhara yyeε ηkuu (100) na mà kwò. Ali mà u yaha u u sònni na ur'à lye pyítaa na, u cwonji Sara sí nyε cijirinε, u nyε a u sònhɔɔre láha Kile na mε.

²⁰ Nwómεeni Kile à lwó ke, u sònhɔɔre nyε a láha lire na mà nya mε. Lire bá mpyi a u pyi u à dá Kile na sèl'e, maa u père.

²¹ Ibirayima mpyi a sàa dá li na na nwómεeni Kile à lwó ke, u sí n-jà li fùnhɔ.

²² Lire e u dáníyanji kurugo, Kile à jwo na u à tí.

²³ «Kile à jwo na u à tí» puru jwumpe nyε a séme uru kanni kurugo mε.

²⁴ Kile u à wuu Kafoonji Yesu nè a yige kwùni i ke, wuu mpiimu pi à dá uru na ke, p'à séme wuu kurugo mú, jaaha kurugo yε wuu mú sí n-pyi na wuu à tí.

25 Kile à u kan kwùḥ'á wuu kapegigii kurugo, maa u jè a yige u e, bà wuu si mpyi si ntí uru yyahe taan mε.

5

Wuu ná Kile shwḏhḥ'á yaa

1 Lire pyiḅkanni na, wuu à pyi shintiilii Kile yyahe taan, wuu dáníyaḅi kurugo, lire e wuu jye yyeḅiḅke e ná Kile e numε, wuu Kafooḅi Yesu Kirisita cye kurugo.

2 Yesu barag'e, wuu dáníyaḅi kurugo, wuu à Kile ticεnmpe cè, maa pu taa numε canḅa maha canḅa. Wuu funjy'á sàa táan, jaha na ye wuu à dá li na na Kile sí wuu pyi shinbwoo uye yyére.

3 Mà bàra lire na, wuu à kwôro funntange e yyefuge tēni i, jaha na ye wuu à li cè na yyefuge maha ma ná mayezhiiliḅi i.

4 Mayezhiiliḅi maha ma ná sítaare e zòzhwḗre na. Síḅi ká nta, sḗḅore tatahage mú maha nta.

5 Tire sḗḅore tatahage sì wuu jwḗḗ yaha mε, jaha na ye Kile à wuu zḗmpyaagii jí u tàange na u Munaani cye kurugo, u à lire ndemu kan wuu á ke.

6 Mà wuu yaha wuu fāḅḅaḅcyεεre e, Kile jyi tēn'à nḗ ke, ka Kirisita si ḅkwû maa wuu nimpibii shwḗ.

7 Shinḅi u à tí ke, li sí n-waha sùpya u jεε si ḅkwû uru kurugo; ḅka shinḅi u jye na ḅkanḅi pyi sèl'e ke, wà bá kú n-jà jùḅḗ waha si jεε ḅkwû uru kurugo.

8 Nḅa Kile à li cyé wuu na na ur'à sàa wuu kyaa táan uy'á. Mà wuu yaha kapegigii mpyiḅi i sahaḅki, Kirisita à kwû wuu kurugo.

9 U à u sìshange wu mà pyi sáraga maa wuu pyi shintiilii numε Kile yyahe taan. Ná lire s'à pyi, wuu à sàa tēn ná l'e na Yesu Kirisita sí wuu shwḗ Kile lùyirini na.

10 Mà wuu yaha Kile zāmpenmii, Kile à wuu ná uru shwḏhḥ'ḅi yaa u Jyaḅi ḅkwùḅi cye kurugo. Mà wuu ná u shwḏhḥ'ḅi yaha u à yaa, nākaana baa, wuu sí n-shwḗ u Jyaḅi jèḅi cye kurugo.

11 Lire kanni bà mε, wuu funntanga wuu pi jye Kile wwoḅεεge e wuu Kafooḅi Yesu Kirisita cye kurugo, uru u à wuu ná Kile pyi wuu à wwḗ.

Kapegigii sùḅkanni ná cyi láḅḅkanni

12 Kapegigil'à jye diḅyεḅi i shin niḅkin cye kurugo, uru u jye Adama, ka kapegigii si mpa ná kwùḅi i. Lire pyiḅkanni na, kwùḅ'á nḗ sùpyire puni na, jaha na ye pi pun'à kapegigii pyi.

13-14 Yii li cè, mà lwó Adama tēni na mà pa nḗ Kile tūntunḅiMusa wuuni na, sùpyire mú mpyi na kapegigii pyi. Lire tēni i, Kile mpyi na sì n-jà yoge kwḗn pi na na pi à Musa Saliyaḅi kuni yaha mε, jaha na ye uru Saliyaḅi mpyi na sàha

ɲkwò à kan pi á mɛ. Pi mú ɲye a mpyi a Adama kapiini nimpyiini shi pyi mɛ. Lire ná li wuuni mú i, pi mpyi maha ɲkwùu. ɲye nde Adama mpyi a pyi ke, lire mpyi a kyaa nɔ sùpyire na. Amuni li mú ɲye, Yesu Kirisita u mpyi na sí n-pa ke, nde ur'à pa mpyi ke, lir'à kyaa nɔ sùpyire na.

¹⁵ Ɔka Kile à kani ndemu pyi mana ke, lire tayyérege ná Adama kapiini nimpyiini woge ɲye sumara mɛ. Shin niŋkin kapii ká mpyi kaɲuŋɔ mà kwùŋi nɔ shinɲyahara na, yii li cè na kacenni Kile à sáa pyi shinɲyahara á shin niŋkin cye kurugo, ná uru u ɲye Yesu Kirisita ke, lire sì n-jà n-jwo si nɔ li tɛgeni na mɛ.

¹⁶ Mà bàra lire na, Kile kacenni tayyérege ná shin niŋkinŋi kapiini tayyérege ɲye niŋkin mɛ, ɲaha na ye shin niŋkin kapii kurugo, Kile à sùpyire puni cêege. Ɔka kapegii niŋyahagii pyiŋkwooni kàntugo, Kile kacenni nimpyiini kurugo, pi sí n-jà n-tíi Kile yyahe taan.

¹⁷ Shin niŋkin kanna u à kapiini pyi, ka lire si sùpyire pyi ti i ɲkwùu. Ná lire s'à pyi, nàkaana baa, shin niŋkin cye kurugo mú, mpiimu ká ɲɛ Kile ticɛnmpe na, ka u u pi pyi na pi à tíi ke, pire sí sí ta, mà lwó numɛ na, fo tèekwombaa. Uru shinŋi niŋkinŋi u ɲye Yesu Kirisita.

¹⁸ ɲye shin niŋkin kapii kurugo, Kile à sùpyire puni cêege, lire pyiŋkanni na mú, shin niŋkin kacenne kurugo, sùpyire pun'à pyi shintiilii maa shiŋi niŋkwombaanŋi ta.

¹⁹ Shin niŋkin Kile ɲwɔmɛɛyahani kurugo, shinɲyahara à pyi kapimpyimii. Lire pyiŋkanni na mú, shin niŋkin Kile ɲwɔmɛɛcunte kurugo, shinɲyahara sí n-pyi shinziilii Kile yyahe taan.

²⁰ Kile à Saliyanŋi kan, bà sùpyire si mpyi si ɲcè na pir'à kapegii niŋyahagii pyi mɛ. Ɔka cyage e kapegigil'à ɲyaha ke, Kile kacɛnŋkii maha núr'a ɲyaha sèl'e cyi na.

²¹ Tèni l'e, sùpyire mpyi na sì n-jà n-pyi ná ti ɲye na kapegigii pyi mɛ; lire na kwùŋ'à nɔ ti na. Ɔka Kile à ɲwɔ wuu na maa jwo na wuu à tíi, lire e, wuu Kafoonŋi Yesu Kirisita cye kurugo, wuu sí shiŋi niŋkwombaanŋi ta.

6

Wuu à kwù kapegigii kàmpanŋke na, maa mpyi ɲyii na, ná Kirisita e

¹ ɲye wuu ɲaha jwo be? Wuu à yaa wuu kwôro kapegigii mpyiŋi i, Kile ticɛnmpe si mpêe la?

² Mà byanhara bá la! Wuu pi ɲye mu à jwo kwùu, kapegigii kàmpanŋke na ke, ɲaha na wuu saha sí n-kwôro kapegigil'e ye?

³ Wuu mpii pi à batize Yesu Kirisita mɛge na ke, yii ɲye a cè na l'à pyi mu à jwo wuu à kwù ná u e mà?

4 Uru batizeliŋi kurugo, l'à pyi mu à jwo wuu à le fannke e ná u e, bà Kirisita à jè a fwordo kwùŋi i Tufoonji sífente cye kurugo me, amuni wuu sí shìŋi nivɔnŋi ta.

5 Sèenji na, ná wuu s'à wwò ná u e u kwùŋi shiŋi i, wuu mú sí n-wwò ná u e u jèŋi shiŋi i.

6 Wuu li cè na wuu à wuu pyiŋkanni niŋjyeeni kwòro cige na ná Kirisita e, kapegigii mpyiŋi lage ku mpyi maha mpyi wuu na ke, bà kuru si mpyi si ŋkwò me. Wuu saha jye ku bilere e me.

7 Naha na ye shinŋi u à kwù ke, uru saha jye kapegigii fànhe jwɔh'i me.

8 Ná wuu à kwù ná Kirisita e, wuu à dá li na mú na wuu sí n-kwòro ná u e jyii na.

9 Naha na ye wuu à li cè na Kirisita à jè, u saha sì n-kwù me, kwùŋi saha sì n-jà u na me.

10 U niŋkwuŋi, u à kwù tɔɔɔ niŋkin si kapegigii fànhe kwò. Nume, mà u yaha jyii na, u na karigii puni pyi si Kile pèe.

11 Lire pyiŋkanni na mú, yii a yiye tɔre kwùubil'e kapegigii kàmpanŋke na. Yesu Kirisita wwojɛɛge kurugo, yii a yiye tɔre jyii wuubil'e, yii raa yii karigii puni pyi Kile mege mpèenji kurugo.

12 Lire e yii àha nùru kapegigii mpyiŋi lage yaha ku fànha ta yii na me. Mà yii yaha yii sí n-pa n-kwù n-fwordo ŋge diŋyeŋi i, yii àha nùru jye u jyii karigii na me.

13 Yii àha nùru yii cyeere yatanjyi yaha ntiimbaanji karigii lage e me. Ná yii s'à jè mà fwordo kwùŋi i, yii yiye puni kan Kile á. Yii yii yatanjyi yaha katiigii mpyiŋi laage e.

14 Yii li cè na kapiini fànhe saha jye yii na me, jaha na ye yii saha jye Musa Saliyanji fànhe jwɔh'i me, ŋka Kile ticɛnmpe funŋke e yii jye.

15 Jye ná wuu sí jye Musa Saliyanji fànhe jwɔh'i me, fo Kile ticɛnmpe funŋke e, tá lir' à li cyèe na wuu à yaa wuu a kapegigii pyi? Mà byanhara bá la!

16 Yii à li cè na yii aha yiye kan shin á s'a u père, yii maha mpyi urufoo biliwe. Lire e yii aha a kapegigii pyi, yii maha mpyi cyire bilii, cyire sí cyi maha ma ná kwùŋi i, ŋka yii aha a Kile père, yii maha mpyi u bilii, lire sí li maha ma ná ntiŋi i.

17 Wuu fwù kan Kile á, jaha na ye yii pi mpyi kapegigii bilii ke, nume, kàlanji u à kan yii á ke, yii à jee uru na ná yii zòmpyaagii puni i.

18 Yii à fwordo ntiimbaanji bilere e mà jyè ntiŋi bilere e.

19 Kilenji ná sùpyire karigii jcyii yyaha cème sì n-tàan me, lire kurugo, mii à nde tàanlini jwo yii á mà yyaha tí ná bilere kani i. Yii mpyi a fyánha a yiye puni yaha jwɔhɔmpe ná ntiimbaanji bilere e, tire ntemu ti maha ma ná jùŋkyaanre e Kile na ke. Lire

pyiŋkanni na, yii yiye puni kan bilii fiige nt̄iŋi karigii mpyiŋi mεε na, bà yii si mpyi si f̄iŋiε mε.

²⁰ Tèni i yii mpyi kapegigii bilere e ke, yii kuro ɲye a mpyi nt̄iŋi karigil'e mε.

²¹ Yii na silege karigii ɲcyiimu tapyige e numε ke, t̄ɔŋŋi ŋgire yii mpyi maha ntaa cyi mpyiŋi i ye? Cyire karigii maha ma ná kw̄ŋi i.

²² Nka numε, yii à fwordo kapegigii bilere e mà pyi Kile bilii. Lire e yii maha sì yyaha na Kile ɲyii karigii mpyiŋi i. T̄ɔŋŋi yii sí n-ta lire e ke, uru u ɲye sh̄ŋi niŋkwombaani.

²³ ɲye yii li cè na kapiini fwotonte ti ɲye kw̄ŋi. Nka Kile maha yaage ŋkemu kaan mana wuu ná wuu Kafooni Yesu Kirisita wwoŋεεge kurugo ke, kuru ku ɲye sh̄ŋi niŋkwombaani.

7

¹ Mii c̄nmpyiibii, mii à li cè na ɲje mii na yu yii á ke, yii à yi cè a kw̄, ɲaha na ye yii à saliyaŋi karigii cè. Yii à li cè na s̄ɔpyaŋi ká mpyi sh̄i na, lire e saliyaŋi f̄anhe maha mpyi u na.

² Yyecyeenε na, ceen̄i u ɲye n̄ambage e ke, mà u poon̄i yaha sh̄i na, saliyaŋi maha pi p̄w̄ piye na. Nka n̄ŋi ká ŋkw̄, saliyaŋi f̄anhe saha ɲye ceen̄i na n̄ŋi k̄ampan̄a na mε*.

³ ɲye mà u poon̄i yaha sh̄i na, u aha ŋk̄are n̄ŋi waber'á, u à jacw̄ɔɔ pyi. Nka u poon̄i ká ŋkw̄, saliyaŋi saha ɲye u ɲun̄'i mε, u aha ŋk̄are n̄ŋi waber'á, u ɲye a jacw̄ɔɔ pyi mε.

⁴ Mii c̄nmpyiibii, amuni yii wuuni mú ɲye. Li mpyi mu à jwo Musa Saliyaŋi u mpyi yii poon̄i. Nka numε, l'á pyi mu à jwo yii à kw̄ ná Kirisita e. Lire e ke yii poon̄i f̄anhe saha ɲye yii na mε. Yii na ɲye n̄ŋi waber'á ŋgemu u à ɲè a fwordo kw̄ŋi i ke. Lir'á pyi bà yii si mpyi s'a kac̄en̄jii pyi s'a Kile p̄ere mε.

⁵ Yii li cè na t̄eni i wuu mpyi na wuu ɲyii karigii pyi ke, Musa Saliyaŋi mpyi a wuu ɲyii karigii nimpegigii lage pyi k'á wuu yaha kapegigii na, ɲcyiimu ná Saliyaŋi mpyi a k̄antugo wà yiy'á ke. Lire mpyi a wuu le kw̄ŋi kuni i.

⁶ Numε wuu à fwordo Musa Saliyaŋi bilere e, ɲaha kurugo ye wuu mpyi uru ŋgemu cye e kasujyii fiige ke, wuu à kw̄ uru k̄ampan̄jke na. Saliyaŋi nizem̄ŋi u ɲye ke, wuu mpyi maha ɲcaa s'a ɲaare s'a nt̄aanni ná ur'e, ɲka numε, Kile Munaani à f̄anhe kan wuu á, wuu u ɲaare ɲaaran̄kanna niv̄ɔnn̄ɔ na.

Musa Saliyaŋi maha kapegigii cyêre

⁷ ɲye mpe fun̄jke e, ɲaha mii la ɲye si jwo ye? Musa Saliyaŋi na ɲye kapii la? Mà byanhara bá la! Saliyaŋi u à mii pyi mii à kapiini cè. Uru baare e, mii mpyi na sì n-cè na ɲyipēenni na

* 7:2 Ɔromu shiinbii yyére, wà f̄anha mpyi leŋkwucyeebii na mε. U poon̄i kwun̄kwooni k̄antugo, cyage k'á t̄aan u á ke, u mpyi maha sà n̄ambage l̄ɛŋe wani.

ɲyɛ kapii mɛ. Nje y'à jwo Saliyaŋi i na: «Ma hà ma supyiɲɛɛŋi cyeyaage ɲyipɛɛn pyi mɛ» yire y'à mii pyi mii à li cè kapii†.

8 ɲyɛ Saliyaŋi à pyi kaɲuŋɔ mà kapegigii mpyiŋi lage tîrige mii funŋ'i pyiŋkannigii niɲyahagii na. Naha na yɛ Saliyaŋi kàmpyi u ɲyɛ mɛ, wuu mpyi na sí wuu kapegigii cè mɛ.

9 Tèni l'e, mii mpyi a Saliyaŋi cè mɛ, ɲka tèni i u à cyêe mii na ke, ka mii i nta a cè na mii na kapegigii pyi,

10 na mii laage mpyi a tɔɔn Kile na. Lire e Saliyaŋi u mpyi a yaa u shìŋi niŋkwombaani kuni le mii taan ke, u à kwùŋi kuni le mii taan.

11 Kapegigii mpyiŋi lage ku ɲyɛ mii i ke, kur'à mii wurugo, maa mii pyi mii à kwù Saliyaŋi cye kurugo.

12 ɲyɛ Saliyaŋi à fwo-ro Kile e, nje y'à jwo u e ke, yire mú à tíi, maa ɲwɔ.

13 Lire e ke yaage k'à ɲwɔ ke, kuru k'à pyi kaɲuŋɔ si mii bò la? Mà byanhara bá la! ɲka kuru yaag'à pyi kaɲuŋɔ mà kapegigii mpyiŋi lage pêe mii funŋ'i, ka lire si mii pyi mii à kwù. Lir'à pyi mii si li cè na mii kapyiŋkii ɲyɛ a tíi mɛ. Mii aha ɲcè na mii à Kile Saliyaŋi kuni yaha, mii maha ɲcè na mii sɔ̀nɲɔre ɲyɛ a sàa ɲwɔ mɛ.

14 Sèɛŋi na, wuu à li cè na Saliyaŋi à yîri Kile yyére, ɲka mii na ɲyɛ sùpya, ɲgemu fànha k'à cyére ke. Mii na ɲyɛ mu à jwo biliwe kapegigii mpyiŋi kàmpanŋke na.

15 Naha na yɛ nde mii na mpyi ke, mii ɲyɛ na lire yyaha cini mɛ. Nde l'à táan mii á ke, mii ɲyɛ na lire pyi mɛ, nde l'à pɛn mii á ke, lire mii maha mpyi.

16 ɲyɛ nde l'à pɛn mii á ke, ná lire mii maha mpyi, lire e ke, mii à li cè na Saliyaŋi à ɲwɔ.

17 ɲka mii fànha ɲyɛ naye na mɛ, ɲaha na yɛ kapegigii mpyiŋi lage ku ɲyɛ mii i ke, kuru ku maha mii yaha li na.

18 Mii à li cè na kacɛŋkii mpyiŋi fànha ɲyɛ mii i mɛ. Sèɛŋi na, mii la maha mpyi s'a katiigii pyi, ɲka mii maha jà mɛ.

19 Kacɛŋkii mii la maha mpyi s'a mpyi ke, mii ɲyɛ na jini na cyire pyi mɛ fo kapegigii, cyire lage sí ɲyɛ mii na mɛ.

20 Nde l'à pɛn mii á ke, mii aha a lire pyi, lir'à li cyêe na mii fànha ɲyɛ naye na mɛ, ɲka kapegigii mpyiŋi sɔ̀nɲɔre ti ɲyɛ mii i ke, tire fànhe ku ɲyɛ mii na.

21 Mii à nde kani kàanmucya naye e, tère o tère e mii la ɲyɛ s'a kacɛŋkii pyi ke, kapiini mpyiŋi lage ku maha mii ta.

22 Kile Saliyaŋi kyal'à sàa táan mii á.

23 ɲka mii maha kani labɛɛ fànha ɲya naye na, ndemu li ɲyɛ li ɲyɛ mii ɲyii wuuni mɛ. Lire li maha mii yaha kapegigii mpyiŋi na, mii a sì mpyi cyi biliwe.

† 7:7 Ekizodi 20.17; Duterɛnɔmu 5.21

24 Ei! Mii wuun'à kèege de! Mii sònɲɔpeere ti sí kwùɲi nɔ mii na ke, jofoo u sí mii shwɔ tire na ye?

25 Wuu Kile kêe, ɲaha na ye wuu Kafoonɲi Yesu Kirisita à wuu shwɔ.

Ɔye mii la na ɲye s'a Kile Saliyanɲi kurigii ɲaare, ɲka kapegigii mpyinɲi lage kurugo, mii ɲye a jà a li pyi me.

8

Naaranɲkanni l'à táan Kile Munaani á ke

1 Ɔye nume, mpíi pí ɲye Yesu Kirisita wwoɲeege e ke, Kile saha sì tìgire cyán pire na me.

2 Kile Munaani maha shìɲi ɲgemu kaan Yesu Kirisita wwoɲeege e ke, lire fành'à mii ɲùɲɔ wwû kapegigii ná kwùɲi fành'e.

3 Sùpyanɲi fành'à cyére, lire kurugo wuu ɲye a jà na Musa Saliyanɲi kurigii ɲaare si ntíi me. Lire e Kile à u yabilinɲi Jyanɲi tun, u à pa sùpya wuu kapimpyiibii fiige, maa u pyi kapegigii yàfanɲi sárage.

4 U à lire pyi, bà wuu si mpyi s'a ɲaare ntíinɲi i Kile Saliyanɲi yi jwuɲkanni na me. Nume, wuu saha ɲye na ɲaare wuu ɲyii wuuni i me, ɲka wuu na ɲaare na ntàanni ná Kile Munaani ɲyii wuuni i.

5 Yii li cè, shinɲi u na ɲaare na ntàanni ná u ɲyii wuuni i ke, u ɲyii karigii kanni na urufoo maha sònɲi. Ɔka shinɲi u na ɲaare na ntàanni ná Kile Munaani ɲyii wuuni i ke, lire ɲyii karigii na urufoo maha sònɲi.

6 Na sònɲi ma ɲyii karigii na, lire maha kwùɲi nɔ mu na, ɲka na sònɲi Kile Munaani ɲyii karigii na, lire maha shìɲi ná yyeɲɲke kaan.

7 Mpíi pí maha sònɲi pí ɲyii karigii kanni na ke, pire na ɲye Kile zàmpeɲmíi. Ɔaha na ye pí ɲye na ɲeege na Kile Saliyanɲi kurigii ɲaare me, pí bá jìni me.

8 Lire l'à li ta, mpíi pí na sònɲi pí ɲyii karigii kanni mpyinɲi na ke, pire sì n-jà Kile ɲyii karií pyi me.

9 Yii pí ke, yii ɲye na ɲaare na ntàanni ná yii ɲyii wuuni i sahanɲi me, Kile Munaani ɲyii wuuni yii ɲye na mpyi, ɲaha na ye Kile Munaani na ɲye yii e.

Ná Kirisita Munaani* ɲye ɲgemu i me, urufoo ɲye Kirisita wu me.

10 Yii méé ɲye yii sí n-kwû yii kapegigii kurugo ke, ná Kirisita sí na ɲye yii zòmpyaagil'e, Kile Munaani sí shìɲi niɲkwombaanɲi kan yii á, ɲaha na ye Kile à jwo na yii à tíi.

* 8:9 Kirisita Munaani ná Kile Munaani ɲye niɲkin.

11 Ná Kile s'à Yesu ɲè a yige kwùŋi i u Munaani cye kurugo, Kile Munaani sí ɲyɛ yii e, yii aha ŋkwû, Kile sí yii ɲè u Munaani cye kurugo mú.

12 Lire e ke cìnmpyiibii, wuu à yaa wuu a ɲaare wuu a ntàanni ná Kile Munaani ɲyii wuuni i, ŋka wuu ɲyɛ a yaa wuu a ɲaare wuu a ntàanni ná wuu ɲyii wuuni i mɛ.

13 Yii aha a ɲaare na ntàanni ná yii ɲyii wuuni i, yii sí n-kwû, ŋka yii aha yii ɲyii karigii nimpegii bò Kile Munaani barag'e, yii sí shìŋi niŋkwombaani ta.

14 ɲyɛ mp̄ii pi na ɲaare na ntàanni ná Kile Munaani ɲyii wuuni i ke, pire puni na ɲyɛ Kile pyii.

15 ɲaha na yɛ Kile Munaani li ɲyɛ yii e ke, lire kurugo, yii saha sì n-pyi bilii mɛ, yii mú saha sì raa fyáge mɛ. Li sí yii pyi Kile pyii, si yii pyi yii já yii a ŋko fànha na Kile á: «Baba, Tufooni!»

16 Lire Kile Munaani li maha wuu pyi wuu à tèn ná l'e wuye funŋ'i na wuu na ɲyɛ sèenŋi na Kile pyii.

17 ɲyɛ ná wuu sí ɲyɛ u pyii, wuu à pyi u koolyii mú, maa mpyi Kirisita koolyiɲɛɛ. Ná wuu s'à pyi ná u e u yyefuge e, wuu mú sí n-pyi ná u e u sìnampe e.

Sìnampe nimpampe kani

18 Mii à li cè na yyefuge e wuu ɲyɛ amɛ numɛ ke, kuru ɲyɛ yafyin mɛ, sìnampe nimpampe Kile sí n-kan wuu á ke, ku bá sí n-jà n-tàanna ná pur'e mɛ.

19 Yii li cè na canŋke Kile sí u pyiibii sìnampe cyêe ke, Kile yadayi puni funvwugo wuyi yi ɲyɛ na kuru canŋke sigili.

20 Yaayi Kile à dá ke, yire pun'à pa mpyi kanwɔɔ baa. Lire ɲyɛ a pyi yire yaayi ɲyii kyaa mà dɛ! Kile u à li pyi l'à pyi amuni. Lire ná li wuuni mú i, sònŋɔɔ tatahaga saha na ɲyɛ.

21 Bà biliŋi maha fworɔ bilere e mɛ, amuni yaayi Kile à dá ke, yire sí n-pa n-fworɔ vwònŋɔŋi i. Lire pyiŋkanni na, Kile pyiibii na ɲyɛ sìnampe mpemu i ke, yire yaayi sí n-pyi pur'e.

22 Wuu à li cè, alì niŋjaa, yaayi puni na ŋkyèn yyefuge cye e, layirilifoo fiige.

23 Lire kanni bà mɛ, wuu mú na ŋkyèn. Yaayi Kile sí n-pa n-kan wuu á ke, Kile Munaani à kan wuu á mà pyi yire niŋcyiige. Kile sí n-pa yaayi puni kan u pyiibil'á mà bàra cyeere nivɔnnte na canŋke ŋkemu i ke, mà jwo kuru canŋke ku nɔ ke, wuu mú na ŋkyèn.

24 Kile à wuu shwɔ, ŋka wuu sàha ŋkwò a yire yaayi puni ta mɛ. Wuu à wuu sònŋɔɔre taha yire na. Yii li cè na mu aha yaage ŋkemu ta a kwò ke, mu sàha maha kuru nta sònŋi mɛ.

25 ɲyɛ yaage na wuu na sònŋi ke, ná wuu sàha ku ta mɛ, wuu wuu funŋyi ɲiŋɛ wuu raa ku sigili.

²⁶ Kile Munaani maha wuu tère wuu fânhaɲcyɛɛɛɛ karigil'e mú. Naha na yɛ wuu à yaa wuu Kile ɲáare kani ndemu na ke, wuu maha lire cè mɛ. Kile Munaani maha Kile ɲáare wuu kurugo fo maha kyènɲkanni là pyi, wuu ɲyɛ a ndemu yyaha cè mɛ.

²⁷ Kile u maha sùpyaɲi zòmbilini karigii yyaha caa ke, nde u Munaani ɲyɛ na ɲcaa ke, uru u à lire cè. Yii li cè na mpii pi ɲyɛ Kile wuubii ke, Kile Munaani maha u ɲáare pire kurugo maha ntàanna ná Kile ɲyii wuuni i.

²⁸ Mpii pi à Kile kyaa táan piy'á ke, wuu à li cè na yaayi puni maha báaraɲi pyi siɲcyan pire ntègeni kurugo, u à pire mpiimu yyere mà tàanna ná u kayaaɲjahani i ke.

²⁹ Kile à fyânha a mpiimu cwɔɔnrɔ ke, u à wyèr'a li lwó uye funɲ'i, si pire pyi u Jyaɲi fiige, bà u Jyaɲi si mpyi si mpyi shinɲyahara yyaha wu mɛ.

³⁰ Mpiimu u kari Kile à fyânha a cwɔɔnrɔ ke, u à pire yyere. U à pi yyere ke, maa pi pyi na pi à tíi. Nàkaana baa, u mú sí pi pyi shinbwoo uye yyére.

Tàange ku ɲyɛ Yesu Kirisita e ke, yafyin sì n-jà wuu láha kuru na mɛ

³¹ ɲyɛ ɲaha wuu saha sí raa yu yɛ? Ná Kile sí ɲyɛ ná wuu e, ɲaha wà sí n-jà n-pyi wuu na yɛ?

³² Kile ɲyɛ a ɲen'a u yabiliɲi Jyaɲi shwɔ kyaage na mɛ, ɲka u à u yaha u à kwû mà pyi sáraga wuu puni kurugo, ɲaha ku sí li ta na u àha yaayi puni kan wuu á u Jyaɲi cye kurugo mà yɛ?

³³ Mpii Kile à cwɔɔnrɔ ke, jofoo u sí n-jà tígire cyán pire na yɛ? Wà si n-jà mɛ, ɲaha na yɛ Kile u à pi pyi pi à tíi.

³⁴ Jofoo u sí n-jà pi cêege yɛ? Wà si n-jà mɛ, ɲaha na yɛ Yesu Kirisita à kwû wuu cyaga, lire kanni bà mɛ, u à ɲè a fwordo kwùɲi i, u à sà ntèen Kile kàniɲe cyege na, maa Kile ɲáare wuu á.

³⁵ Tàange ku ɲyɛ Kirisita e mà yyaha tíi ná wuu e ke, ɲaha ku sí n-jà wuu láha kuru na yɛ? Yyefuge sí n-jà la? Lire ɲyɛ mɛ fyagare, lire ɲyɛ mɛ wuu ɲkyèregenɲi, lire ɲyɛ mɛ katege, lire ɲyɛ mɛ fòɲke, lire ɲyɛ mɛ kawaa, lire ɲyɛ mɛ boore la?

³⁶ Yire y'à sémɛ Kile Jwumpe Semɲi i na:
«Mu kurugo, wuu maha mpyi kwùɲi laage e canmpuni, pi maha wuu pyi mu à jwo mpàa, pi na ɲkèege ná mpiimu i tabon'i ke†.»

³⁷ ɲka lire ná li wuuni mú i, ɲge u à wuu kyaa táan uy'á ke, uru fânhe cye kurugo, wuu à sí ta yire yyefuyi puni na.

³⁸ Sèenɲi na, mii à sàa dá li na na kwùɲi yo, shìɲi yo, mèlɛkɛebii yo, jínabii yo, numɛ yaayi yo, yaayi nimpayi yo,

† 8:36 Zaburu 44.23

³⁹ nìnyinji fànhe yaayi yo, jùŋke jùŋŋo wuyi yo, yaaga maha yaaga k'à dá ke, tàange ku jye Kile á mà yyaha tíi ná wuu e, u à kuru ŋkemu cyêe wuu na wuu Kafoonji Yesu Kirisita cye kurugo ke, kuru kà sî n-jà wuu láha kuru na me.

9

Kile à Izirayeli shiinbii cwɔɔnrɔ

¹ Sèenji mii jye na yu yii á, kafinara bà me, jaha kurugo ye mii jye Kirisita wu, mii zòmbilini yyaha Kile Munaani à cù ke, lir'à li cyêe mii na na sèenji mii jye na yu na:

² mii yyetanha wu ná mii nàvunŋo wu u jye mii shinji shiinbii taan.

³ Lanŋanke méε n'a mpyi a cwo mii na pi cyaga, maa mii yige Kirisita wwoŋεεge e bà pi si mpyi si jyè kuru wwoŋεεge e me, lire mpyi na sí n-táan mii i.

⁴ Pire pi jye Izirayeli shiinbii, Kile à pi pyi u pyεngε shiin. U à sɔnampe kan pi á, maa tunmbyaare le ná pi e, maa Saliyanji kan pi á, pyinŋanni na pi à yaa pi a uru père ke, maa lire cyêe pi na, maa yaayi jwɔmyahigii lwó pi á.

⁵ Pi à fworɔ tiibii niŋcyiibil'e. Pire cye na Kirisita à pa, uru u jye yaayi puni jùŋŋo na, uru u jye Kile. U à yaa u a mpère tèrigii puni i, fo tèekwombaa. Amiina.

⁶ Izirayeli shiinbii niŋyahamii mén'à Kile cyé ke, lire jye a li cyêe na yaayi jwɔmyahigii Kile à lwó ke, na cyir'à pyi kapwɔɔ baa mà de! Yii li cè na Izirayeli shiinbii puni jye Izirayeli tùluge shiin me.

⁷ Ibirayima tùluge shiinbii puni jye Ibirayima pyi me. Kile mpyi a yi jwo Ibirayima á na: «Ishaka pyiibii pi sí n-pyi mu tùluge shiinbii*.»

⁸ Lire jwɔhe ku jye, pyiibii pi à ta mà tàanna ná sùpyire jyii wuuni i kanna ke, pire jye Kile pyi me. Mpii pi à ta mà tàanna ná Kile jwɔmεeni i ke, pire pi jye Ibirayima tùluge shiinbii.

⁹ Kile jwɔmεeni jwumpe pu jye mpe: «Yeela numεcyiin, mii sí núru n-pa, lire sí pyà ta Sara á†.»

¹⁰ Lire kanni bà me. Wuu sòŋŋo Erebeke na mú! Ur'à u ŋampii laani lwó wuu tulyεge Ishaka á.

¹¹⁻¹³ Mà pyiibii yaha pi sàha si, si ŋkwò kacεnne, lire jye me kapii pyi me, Kile mpyi a yi jwo Erebeke á na yyahafoonji Ezawu sí n-pyi kàntugo wunji Yakuba báarapyi‡. Kile à jwo u Jwumpe Semɛŋi i na: «Mii à Yakuba funŋo lwó mà tòro Ezawu na§.» Kile à yire jwo mà pi ta pi sàha si me. Lir'à li cyêe na kani Kile à bégel'a yaha ke, u na u báaraŋi pyi na ntàanni ná lire e, u jye na u pyi mà tàanna ná sùpyanji kapyiinŋkil'e me.

* 9:7 Zhenεzi 21.12 † 9:9 Zhenεzi 18.10, 14 ‡ 9:11-13 Zhenεzi 25.23

§ 9:11-13 Malaki 1.2,3

Kile maha sùpyire cwɔɔnre maha ntàanna ná u nyii wuuni i

¹⁴ Nyɛ naha wuu sí n-jwo yɛ? Lire e ke Kile nyɛ a tíl'à bɛ? Ɔnhɔ! Lire bà mɛ!

¹⁵ Sɛɛɲi na, u à yi jwo Musa á na: «Shinɲi na mii la nyɛ si ɲùnaara ta ke, mii sí ti ta uru na, shinɲi i mii la nyɛ si ɲùŋke pi ke, mii sí ku pi ná ur'e*.»

¹⁶ Lire e ke sùpya nyii wuu, lire nyɛ mɛ u kapyinɲi si n-jà lire pyi li pyi mɛ, fo Kile ká ɲùnaara ta ŋgemu na ke.

¹⁷ Kile Jwumpe Semɛɲi i, Kile à jwo Farɔn á na: «Mii à mu tɪŋɛ saanre tateɛnge e bà mii fànhe ná mii mɛge si mpyi si nɔ ɲɪŋke cyeyi puni i mu cye kurugo mɛ†.»

¹⁸ Lire e ke shinɲi na Kile la nyɛ si ɲùnaara ta ke, u maha ti ta urufoo na, u la ká mpyi si ŋgemu niŋgyii waha ke, u maha li waha.

¹⁹ Wà sí n-jà mii yíbe na «Naha na Kile maha núru na wuu cêɛge yɛ? Jofoo u sí n-jà n-cyé u nyii wuuni i yɛ?»

²⁰ Mu u nyɛ sùpya kanna ke, naha ku nyɛ mu, ka mu u wá na Kile kyáali yɛ? Pwoore cwooni sí n-jà li yaafoonɲi pyi na naha na u à lire yal'amɛ yɛ la‡?

²¹ Pwoore cwɔnhɔfoonɲi bà u maha ti pyi u ɲɛɛmpɛ mà? L'aha u táan, ná pwoore ninure e, u sí n-jà lonɲara cwoo, lire nyɛ mɛ cwotiile yaa. ²² Kile la mpyi si li cyêe na uru lùun'à yîri, si u sífente cyêe mú. Nka cyire cwɔhigii cyi mpyi a yaa cyi kèɛge ná Kile lùuni mpyi a yîri cyi taan ke, Kile à li kwû uye e, maa ɲcû uye na cyi taan.

²³ Mpii na u à ɲùnaara ta maa pi bégel'a yaha pi i jyè nɪnyinɲi i ke, u à lire pyi si li cyêe sùpyire puni na na u pèente na nyɛ tɛgɛɛ baa.

²⁴ Wuu u à yyere ke, Yahutuubii kanni shwɔhɔl'e bà u à wuu yyere mɛ, u à wuu pɪi yyere mà fworɔ supyishinɲi sanɲi shwɔhɔl'e mú.

²⁵ Yire y'à jwo Kile tùnntunɲi Oze sémeɲi i na:

«Mpii pi nyɛ pi mpyi mii shiin mɛ,
mii sí pire pyi na shiin.

Supyishinɲi u nyɛ mii mpyi a u kyaa táan nay'á mɛ,
mii sí uru kyaa táan nay'á sèl'e§.

²⁶ Cyage e yi mpyi a jwo pi á na

“Yii nyɛ mii shiinbii mɛ” ke,

kuru cyage ninuge e pi sí raa yiri Kile nyii wunɲi pyiibii*.»

Nje Kile à jwo Izirayeli shiinbii kyaa na ke

²⁷ Kile tùnntunɲi Ezayi mú mpyi a jwo Izirayeli shiinbii kyaa na na:

* 9:15 Ekizodi 33.19 † 9:17 Ekizodi 9.16 ‡ 9:20 Ezayi 29.16; 45.9; Zheremi 18.6

§ 9:25 Oze 2.22 * 9:26 Oze 1.10

«Izirayeli shiinbii mée ká sàa nyaha suumpe lwøhe jwøge nticenni fiige,

pi shin paanra kannna ti sí n-shwø.

²⁸ Yii li cè na jwumpe Kafoonji Kile à jwo ke,

u sí pu fûnnø feefee jîjke na fwøfwø†.»

²⁹ Kile túnntunji Ezayi mú mpyi a fyânha a jwo na:

«Kàmpyi Sinji Punifoo Kile nyε a mpyi a shinpaanra yaha t'à kwôro wuu shiñi i mε,

wuu shiñi mpyi na sí n-tò Sødømu fiige,

wuu shiñi mpyi na sí n-tò Gømøri fiige‡.»

Mpii pi à dá Kirisita na ke, Kile à jwo na pire pun'à tí

³⁰ Nyε supyishiñi sanji shiinbii pi mpyi pi mpyi na ntîñi caa mε, pir'à ntîñi ta pi dániyañi kurugo;

³¹ mà li ta, Izirayeli shiinbii pi mpyi na sônñi si ntîñi ta Musa Saliyañi kurigii jaarañi kurugo ke, pire nyε a u ta mε.

³² Naha na lir'à pyi yε? Pire pi ke, mà jwo pi dániyañi pyi si u ta ke, pi mpyi na u caa ná pi kapyiñkil'e. Nyε l'à pyi mu à jwo pi à búrgo kafaage na mà cwo.

³³ Yire y'à séme Kile Jwumpe Semeni i na:

«Yii wíi, kafaage na sùpyire sí raa búrgu ke, mii à kuru yaha Siyøn kånhe e.

Kafaage ku sí raa sùpyire cyáan ke, mii à kuru yaha wani.

Nka ngemu u à dá ku na ke, urufoo sì n-sílege mε§.»

10

¹ Nyε mii cìmpyiibii, nde mii na jcaa ná na zòmbilini puni i, maa Kile jáare li na na shiñi Izirayeli shiinbii kurugo ke, lire li nyε, pi nùmpañja ta.

² Sèeni na, mii à li jya na pi à piye pwø sèl'e Kile kuni jaarañi na, nka pi nyε a li yyaha cè mε.

³ Pyiñkanni na Kile maha sùpyañi pyi na u à tí ke, pi nyε a lire yyaha cè mε, maa ntîñi caa ná pi yabilimpíi kapyiñkil'e. Lire pyiñkanni na, kuni i Kile maha sùpyañi pyi u à tí ke, pi à cyé lire na.

⁴ Kirisita u nyε Saliyañi tegeni, bà li si mpyi, shin maha shin u à dá u na ke, Kile sí urufoo le shintiibil'e mε.

⁵ Ntîñi u maha ntaa Saliyañi cye kurugo ke, Kile túnntunji Musa à jwo uru kyaa na na: «Ngemu ká jà na Saliyañi kurigii puni jaare ke, urufoo sí shì ta lire cye kurugo*.»

⁶ Ntîñi u maha ntaa dániyañi kuni i ke, shinñi u nyε na jáare lire kuni i ke, urufoo sí n-jà n-jwo Kile túnntunji Musa fiige

† 9:28 Ezayi 10.22, 23

‡ 9:29 Ezayi 1.9

§ 9:33 Ezayi 8.14; 28.16

* 10:5

Levitike 18.5

na: «Li nyɛ a nɔ yii pi dùgo n̄nyɛni i† (yii sà Kirisita cya yii t̄rige mɛ.)»

7 Li mú nyɛ a nɔ yii t̄ige kacɛwɛyicugunke e (yii i Kirisita pyi u j̄è a fwoɔ kwùni i mɛ.)»

8 Nka naha Kile Jwumpe Semɛni à jwo yɛ? U à jwo: «Jwumpe na nyɛ mu taan, mu jwɔge e ná mu zòmbilini i‡.» Puru jwumpe pu nyɛ dáníyan̄i jwumpe, wuu na puru mpemu yu sùpyir'á ke.

9 Mu aha n̄en'a yyére li na ma jwɔge e na Yesu u nyɛ Kafooni, maa dá li na ná ma zòmbilini puni i na Kile à u j̄è a yige kwùni i, mu sí nùmpan̄a ta.

10 Wà ha dá Kirisita na u zòni na, Kile maha jwo na urufol'à t̄i. Wà ha yyére li na u jwɔge e sùpyire nyii na na Yesu u nyɛ Kafooni, urufoo sí nùmpan̄a ta.

11 Yii li cè na y'à séme Kile Jwumpe Semɛni i na: «Shin maha shin u à dá u na ke, urufoo sì n-sílege mɛ§.»

12 Lire e ke Yahutuubii bâra supyishini san̄i na, wà nyɛ a wwû w'e mɛ. Kafooni ninūni u nyɛ pi puni j̄ùhɔ na. Mpiimu ká u j̄áare ke, u maha pire kan fo maha pi fun̄yi j̄iɛ.

13 Naha na yɛ yire y'à séme Kile Jwumpe Semɛni i na: «Shin maha shin ká Kafooni Kile mɛge yyere ke, urufoo sí n-shwɔ*.»

Yahutuubil'à cyé Jwumpe Nintanmpe na

14 Nyɛ wà sí n-jà n-jwo, ná pi nyɛ a dá u na mɛ, di pi sí n-jà u yyere n-jwo yɛ? Ná pi nyɛ a u kyaa lógo mɛ, di pi sí n-jà n-dá u na n-jwo yɛ? Ná wà nyɛ na u kyaa yu mɛ, di pi sí u kyaa lógo n-jwo yɛ?

15 Ná pii nyɛ a tun u shɛɛnre njwūni mɛɛ na mɛ, di u shɛnre sí raa yu s'a n̄ko yɛ? Y'à jwo Kile Jwumpe Semɛni i na: «Mpii pi na ma ná Jwumpe Nintanmpe e ke, pire pama lem'à jwɔ cyeyi puni i†.»

16 Nka sùpyire puni nyɛ a dá Jwumpe Nintanmpe na mɛ. Nyɛ yire Kile t̄unntun̄ni Ezayi à jwo na: «Kafooni Kile, Jwumpe Nintanmpe wuu à jwo ke, jofoo u à dá pu na yɛ‡?»

17 Dáníyan̄i maha ntaa Jwumpe Nintanmpe ndògon̄i cye kurugo, puru Jwumpe Nintanmpe à fwoɔ Kirisita e.

18 Yíbigɛ wà sí n-jà n-pyi ke, kuru ku nyɛ: «Taha Yahutuubii nyɛ a pu ta a lógo mɛ?» Pi à pu lógo kɛ! Y'à jwo Kile Jwumpe Semɛni i na:

«Pi à yi§ jwumpe lógo n̄iɛke cyeyi puni i, yi jwump'à nɔ di nyɛni j̄ùnyi puni na*.»

† 10:6 Duterɛnɔmu 30.12 ‡ 10:8 Duterɛnɔmu 30.14 § 10:11 Ezayi 28.16

* 10:13 Zhouɛli 2.32 † 10:15 Ezayi 52.7 ‡ 10:16 Ezayi 53.1 § 10:18

Can̄an̄yiini ná yin̄ke ná w̄origii, cyire kyaa li nyɛ naha n̄ke cyage e. * 10:18 Zaburu 19.5

19 Yíbigé wà saha sí n-jà n-pyi ke, kuru ku nyɛ: «Taha Izirayeli shiinbii nyɛ a mpe jwumpe yyaha cè mɛ?» Kile túnntunɲi Musa mpyi a jwo na Kile à jwo:

«Supyishinɲi u nyɛ yii nyɛ a u le dá e mɛ, mii sí uru yɲɲyɛge lèɲɛ yii e,

yii na supyishinɲi ɲgemu sônɲi yákili baafée ke, mii sí uru nàvunɲke pyi ku yii ta†.»

20 Ezayi mú à jwo fyagara baa na Kile à jwo:

«Mpii pi mpyi pi mpyi na mii caa mɛ, pir'à mii nya, mpii pi mpyi pi mpyi na mii yíbili mɛ, mii à naye cyêe pire na‡.»

21 Nka nde li nyɛ Izirayeli shiinbii kàmpañke ke, Kile à jwo:

«Mii à canmpuni pyi na na cyɛge kaan sùpyire t'á, ntemu ti nyɛ ti nyɛ ná pèen'i mɛ, maa ɲùɲo kyán ke§.»

11

Kile nyɛ a cyé Izirayeli shiinbii na mɛ

1 Nyɛ yibige wà sí n-jà n-pyi ke, kuru ku nyɛ: «Lire e ke Kile à u shiinbii, Izirayeli shiinbii cyé bɛ?» Mà byanhara bá la! Naha na yɛ mii yabilinɲi na nyɛ Izirayeli shin, maa mpyi Ibirayima túluge shin, mà fworó Benzhamá bage e.

2 Sùpyire Kile à cwɔ̀nɲɔ mà lwó fo ku tasiige e ke, u nyɛ a pi cyé mɛ. Nje Kile túnntunɲi Eli à jwo Kile á Izirayeli shiinbii kyaa na ke, Kile Jwumpe Semɛɲi à ɲjemu jwo mà yyaha tí ná yire e ke, yii nyɛ a yire cè mà?

3 U à jwo: «Kafoonɲi, pi à mu túnntunmpii bò, maa mu sárayi tawwuyi jya. Mii kanni u à kwôro, pi la na nyɛ si mii mú bò*.»

4 Nka di Kile à u ɲwɔ shwɔ a jwo yɛ? U à jwo: «Mii à shiin kampwɔhii baashuunni (7.000) bégel'a yaha naye mɛɛ na, pire wà nyɛ a u ninɲkure sín Baali† taan mɛ.»

5 Lire pyinɲkanni na mú, ninjaa Izirayeli shiinbii paanra na nyɛ wani, Kile à ɲwɔ pire na, maa pi cwɔ̀nɲɔ.

6 Ná u s'à ɲwɔ pi na maa pi cwɔ̀nɲɔ, pi kapyiinɲkii bà cyi à lire pyi l'à pyi mɛ. Kampyi pi kapyiinɲkii fyé u mpyi u wi, li mpyi na sí n-pyi mu à jwo fwotonɔ na Kile nyɛ, ná lire bà mɛ, u nyɛ a ɲwɔ pi na mɛ.

7 Nyɛ nje mii sí n-jwo ke, yire yi nyɛ: nde Izirayeli shiinbii mpyi na ɲcaa ke, pi nyɛ a lire ta mɛ. Mpii Kile à cwɔ̀nɲɔ ke, pire pi à lire ta. Pi sanmpil'à pi ninɲyigigii waha.

8 Yire y'à jwo Kile Jwumpe Semɛɲi i na:

«Kile à pi yákilibii tò, maa pi ɲyiigii pyi cyi nyɛ na ɲaa mɛ,

† 10:19 Duterɛnɔmu 32.21 ‡ 10:20 Ezayi 65.1 § 10:21 Ezayi 65.2 * 11:3 1 Saanbii 19.10, 14 † 11:4 Baali»: Sùpyire ti mpyi a tɛn Izirayeli shiinbii ɲkɛre na ke, pire yasunmbwɔhe kà mɛge ki. Izirayeli shiinbii ninɲahamii mú mpyi a li ɲwɔ cú na ku pɛre (1 Saanbii 19.18).

maa pi ninɣyigigii pyi cyi nyɛ na nuru mɛ,
fo mà pa nɔ ninjaa na‡.»

⁹ Saanɣi Dawuda mú à jwo:

«Njyɣi pi à wwɔ a lyi ke,
Kile à uru pyi pi á kànhaɣa k'a pi cwôre,
maa u pyi pi á kaɣuɣɔ sí raa pi cyáan,
lire si mpyi pi kapyiini sàraɣi.

¹⁰ Na pi nyiigii cyi wwɔ, pi àha raa jaa mɛ,
pi tùbuubii pi kûr'a yaha tèrigii puni iŋ.»

Izirayeli shiinbii nùmpañke kani

¹¹ Nyɛ yibige wà sí n-jà n-pyi ke, kuru ku nyɛ: «Taha Izirayeli shiinbii sí n-kwôro pi taburugunɣwoɣe e?» Mà byanhara bá la! Pi jcwuɣ'á pyi kaɣuɣɔ, ka supyishinɣi sanɣi si nùmpañta ta. Lir'á pyi bà yɣncyɛge si mpyi si jyɛ Izirayeli shiinbil'e mɛ.

¹² Nyɛ Izirayeli shiinbii ŋgurugonɣi ká mpyi kaɣuɣɔ mà kacɛnɣii nimbwɔhii pyi nɣke na, ka pi jcwuɣi si mpyi kaɣuɣɔ mà supyishinɣi sanɣi pyi u à tòn nimbwo ta, lire e ke pi puni ká nûr'a pa Kile á tɛni ndemu i ke, nàkaana baa, là sí n-bàra kacɛnɣkii nyahaɣi na.

¹³ Yii pi nyɛ supyishinɣi sanɣi wuubii Yahutuubii shwɔhɔl'e ke, ná yii e mii nyɛ na yu. Mii na nyɛ Yesu tùnntunɣɔ ŋgemu u à tun supyishinɣi sanɣ'á ke. Mii à uru báaraɣi cû ná na cyeyi shuunninɣi i,

¹⁴ bà yɣncyɛge si mpyi si mpêe mii c̀nmpyiibii Izirayeli shiinbil'e, lire si pi p̀i pyi pi shwɔ mɛ.

¹⁵ Kampyi Kile à pi yaha ŋkere na ke, lir'á pyi kaɣuɣɔ mà Kile ná ðinyɛ sùpyire shwɔhɔɣi yaa, Kile ká nûr'a pi bàra uye na tɛni ndemu i ke, karigii ninɣɛnɣkii cyi sí n-pyi ke, yii s̀nɣɣɔ cyire na ke. Li sí n-pyi mu à jwo mpii pi mpyi a kwû ke, pir'á nûr'a jɛ.

¹⁶ Sùmaɣi ninɣyɣi u à nɔ pi à kwɔn ke, uru ká yaha Kile mɛɛ na, u mbyimpe ká ntèg'a bwúuru yaa, uru mú na nyɛ Kile wu. Cige ndire ká yaha Kile mɛɛ na, ku ŋkɛnyɣi mú maha mpyi u wuyɔ.

¹⁷ Izirayeli shiinbii na nyɛ mu à jwo olivyɛ cige, ŋkemu k'á cɛnme kɛɛge e ke, yii supyishinɣi sanɣi sí nyɛ mu à jwo nyɛge funɣɔ woge. Pi à kɛɛge woge ŋkɛnyɣi yà kwɔn, maa nyɛge funɣɔ woge ŋkɛnyɣi yà kwɔn a pwɔ yire takwɔnyɣi i, bà yii si mpyi si ku tunmpe pà ta mɛ.

¹⁸ Lire e ke ma hà raa ŋkɛnyɣi ninɣkwɔnyɣi fwɔhɔre si maye p̀e mɛ. Mu aha maye p̀e, li cè na mu bà u à ndire yyéɛɣe mɛ, ŋka ndire t'á mu yyéɛɣe.

¹⁹ Mu sí n-jà n-jwo na yire ŋkɛny'á kwɔn, si mu pwɔ yi takwɔnyɣi i.

20 Sèe mu à jwo. Yi dánabaare kurugo y'à kwòn, maa mu pwò yi takwònyi i mu dányanji kurugo. Nka ma hà maye pèe ná lire e mɛ! Fyá Kile na!

21 Kile ká mpyi u nyɛ a nùñaara ta cige yabiliŋi nkéŋyi na mɛ, mu nyɛ a cè na u sí n-jà mu mú pyi amuni mà?

22 Kile kacɛnni ná u kawaani nimpɛyiini wí ke! Mpii pi à cwo ke, u à kawaa pyi pire na, maa kacɛnnɛ pyi mu na. Maye waha maa nkwōro puru ticɛnmpe e dɛ, lire baare e mu mú sí n-kwòn.

23 Izirayeli shiinbii mú ká fworɔ pi dánabaare e, Kile sí núru pi pwò pi talyɛge e, naha na yɛ sí na nyɛ Kile na mà pi pwò sahanŋki.

24 Mu u à kwòn nyɛge olivye cige na mà pa mpwò kerɛge olivye cige nkéŋyi takwonge e mà ta yii nyɛ ninŋin mɛ, mu nyɛ a cè a jwo na yire pwòhɔmɔ sí n-táan yi nùŋke na mà tòro mu taan mà?

25 Mii cìnmɛyibii, kani l'à ñwòhɔ ke, mii la nyɛ yii i lire cè, bà li si mpyi, yii pi nyɛ supyishinŋi sannŋi shiinbii ke, yii àha nkwō yiye pyi yákilifee mɛ. Supyishinŋi sannŋi shiinbii pi sí n-shwò ke, Izirayeli shiinbii pìi sí pi ninŋyigigii waha fo sà yaa ná pire e pi à fúnŋɔ.

26 Lire ká mpyi, Izirayeli puni sí n-shwò bà y'à séme Kile Jwumpe Semɛŋi i na:

«Shwofooŋi sí n-yíri Siyɔn kànhe e,

U sí n-pa Yakuba tùluge shiinbii pyi pi pi toronŋkanni kèennɛ, pi raa fyáge Kile na.»

27 Yire Kile mpyi a jwo u Jwumpe Semɛŋi i na: «Tunmɛyaare mii sí n-le ná pi e ke, tire ti nyɛ nte: mii sí pi kapegigii yáfa pi na*.»

28 Jwumpe Nintanmpe kàmpañke na, pi à cyé puru na ke, pi à pyi Kile zàmpɛnmii, ka lire si yii pyi yii à tòn ta. Kile pi ncwònrɔŋi kàmpañke na, pi kyaa saha à táan u á pi tulyeyi kurugo.

29 Naha na yɛ Kile ká yaage nkemu kan ke, u saha nyɛ na kuru shuu mɛ, u à ngemu yyere ke, u nyɛ na urufoo cyíge sahanŋki mɛ.

30 Tèni l'e, yii nyɛ a mpyi a Kile nɔwòmɛɛni cù mɛ, nka numɛ, Izirayeli shiinbil'à cyé Kile na ke, lir'à Kile pyi u à nùñaara ta yii na.

31 Lire pyinŋkanni ninuuni na, Izirayeli shiinbil'à Kile nɔwòmɛɛni yaha, bà li si mpyi, Kile à nùñaara ta yii na pyinŋkanni ndemu na ke, u u nùñaara ta pi na numɛ mú.

32 Yii li cè na Kile à sùpyire puni yaha ti nɔwòmɛɛ yahare e, si nkwō mpa nùñaara ta ti puni na.

Kile yákilifente kani

* 11:27 Ezayi 59.20, 21; 27.9; Zheremi 31.33, 34

33 Ei! Tεgεle nyε Kile nàfuufente ná u yákilifente ná u njcèni na mε!

Karigii u à bégel'a yaha ke, wà si n-jà cyire yyaha cè mε.

Wà nyε a u kurigii cè mε.

34 Y'à séme Kile Jwumpe Semεni i na:

«Jofoo u à Kafoonji Kile sònɲore cè ye?

Jofoo u nyε u yeεfoonji ye†?

35 Jofoo u à fyânha a yaaga fwoo le u na,

u u mpa urufoo fwooni tò ye‡?»

36 Yii li cè na yaayi pun'à fworó Kile e,

maa mpyi u mεε na,

maa mpyi u wuyo.

Pèente ti taha u na fo tèekwombaa.

Amiina.

12

Naaraŋkanni nivɔnni kani

1 Nyε mii cɔnmpyibii, ná Kile s'a nùñaara ta wuu na, lire e ke, mii na li caa yii á, yii yiye puni kan u á sáraga njɔcεnɲε* fiige, ɲkemu ku nyε Kile yahare e, maa ntáan u á ke. Kile pèenɲkanni njɔcenni li nyε lire.

2 Yii àha raa yii karigii pyi diɲye sùpyire wogigii fiige mε, ɲka yii Kile yaha u a yii kèenɲi, u u yákilii nivɔnmii kan yii á. Lire ká mpyi, nde li nyε Kile nyii wuuni, maa ɲwɔ, maa ntáan ná cyaga nyε a li fô mε, yii sí lire cè.

3 Kile à ɲwɔ mii na maa sífente ntemu kan mii á ke, mà tàanna ná tire e, mii sí yi jwo yii pun'á, yii àha yiye pèe si ntòro mε. Yii yiye tírige, fànhe Kile à kan yii á yii dáníyaɲi kurugo ke, yii a yii karigii pyi yii a ntàanni ná kur'e.

4 Wuu cyeere na nyε niɲkin, ɲka ti yatanɲy'à nyaha, yi puni ná yi báara sí u nyε.

5 Lire pyiɲkanni na, wuu dánafeebil'à nyaha, ɲka wuu na nyε cyere niɲkin Kirisita wwoɲεεge e. Wuu pun'à pwɔ pwɔ wuye na.

6 Kile à ɲwɔ wuu na, maa màkanyi ɲjemu kan wuu á wuu a báare ke, yir'à nyaha. Kile túnnture ɲjwuɲi màkange nyε ɲgemu á ke, urufoo u a ti yu u tàanna ná u dáníyaɲi i.

7 Dánafeebii ntègεɲi màkang'à kan ɲgemu á ke, urufoo u a pi tère. ɲgemu wogo ku nyε na kàlaɲi kaan sùpyir'á ke, urufoo u a lire pyi.

8 Yeεge màkang'à kan ɲgemu á ke, urufoo u a sùpyire yeεge. Sùpyire ɲkanɲi màkange nyε ɲgemu á ke, urufoo u a sùpyire kaan sèl'e. Yyahe yyére shingire màkang'à kan ɲgemu á ke, urufoo u

† 11:34 Ezayi 40.13

‡ 11:35 Zhobu 41.2

* 12:1 Pli maha jwo: «sáraga nyii wogo».

a ti pyi ná sèl'e. Kanhamafeebii ntègɛɛɛji màkang'à kan ɲgemu á ke, urufoo u a li pyi ná funntange e.

⁹Tàange sèe woge ku pyi yii ná yiye shwɔhɔl'e, yii a kapegigii fún, yii i ɲkwôro yii a kacɛɲkii pyi.

¹⁰Tàange ku maha mpyi cìmpyiibii ná piye shwɔhɔl'e ke, kuru ku pyi yii shwɔhɔl'e. Shin maha shin u a li caa si mpyi shincyiiɲi sí raa pi sanmpii père.

¹¹Yii àha mpyi sàafee mɛ, yii pyi màbanfee. Yii a báare Kafoonji á ná yii zòmpyaagii puni i.

¹²Sòɲɔre tatahage ku ɲye yii á ke, yii pyi funntange e kuru kurugo. Yii funɲyi ɲiɲɛ yyefuge tɛni i, yii yiye waha Kileɲarege na.

¹³Yaayi kuɲi u ɲye yii cìmpyiibii dánafeebii na ke, yii yire kan pi á, yii raa nàmpwuunbii cwôre yii a ɲwɔge yii pyɛɲyi i.

¹⁴Mpii pi na yii kyérege ke, yii a jwó leni pir'á. Yii àha pi láɲa mɛ, yii a jwó leni pi á.

¹⁵Mpii pi ɲye funntange e ke, yii pyi funntange e ná pire e; mpii pi na mɛɛ súu ke, yii a mɛɛ súu ná pire e.

¹⁶Yii yii sòɲɔre pyi ɲiɲkin, yàmpeɛɛ kà mpyi yii e mɛ, yii yiye tîrige, yii àha yiye yaha yákilifee mɛ.

¹⁷Yii àha kapii fwoo tò ná kapil'e mɛ, yii yiye waha yii raa kacɛɲji pyi sùpyire puni na.

¹⁸Yii fànha le bà yyɛɲiɲke si mpyi si ɲkwôro yii ná pi sanmpii shwɔhɔl'e, kampyi lire sí n-jà n-pyi mɛ.

¹⁹Mii ntàannamacinmpyiibii, wà ká yii mùmpɛɲmɛ pyi, yii àha yii wuuni ɲkoonji láha mɛ, yii li yaha Kile á. Yii li cè na y'à sémɛ Kile Jwumpe Semɛɲi i na: «Mii u sí yii túbileni kòrɔ, mii u sí yii ɲkoonji wwû†.» Kafoonji Kile u à jwo amuni.

²⁰Y'à jwo mú na: «Katege ká mpyi mu zàmpeɲɲi na, ɲjyi kan u á. Byage ká mpyi u na, lwɔhɔ kan u á. Mu aha lire pyi, li maha mpyi mu à jwo nàɲkyanhii mu à wwú u ɲùɲke e‡.»

²¹Ma hà kapegigii mpyiɲi lage yaha ku fànha ta ma na mɛ, maye waha ma a kacɛɲkii pyi, ma a fànha ta kapegigii mpyiɲi na.

13

Dánafeebil'à yaa pi piye tîrige fànha'á

¹Sùpyire pun'à yaa ti tiye tîrige fànha'á, ɲaha na ye fànha ɲye wani, ɲkemu k'à tɲɛ Kile pàama mɛ, fànhafeebii pi ɲye ke, Kile u à pi tɲɛ.

²Lire e ke ɲgemu u à cyé fànhafeebii wuyi na ke, urufol'à cyé Kile wuyi na mú. Mpii pi à cyé amuni ke, pire maha ɲcɛɛgɛɲi pyi u à nɔ piye na.

³ Mpii pi na kacɛnɛkii pyi ke, pire nyɛ na fyáge fânhe yyaha na mɛ, mpii pi nyɛ pi nyɛ na kacɛnɛii pyi mɛ, pire pi maha fyáge ku yyaha na. Kampyi mu la nyɛ s'a fyáge ku yyaha na mɛ, ta kacɛnɛii pyi. Lire ká mpyi, mu sí ŋkèè ta.

⁴ Fânhafeebii na nyɛ Kile báarapyii yii tònɛɛi kurugo. Ná mu nyɛ na kacɛnɛii pyi mɛ, mu sí raa fyáge pi na, ɲaha na yɛ kàshikwɔnyaage nyɛ pi cye e tawage e mɛ. Kile báaraɲi na pi nyɛ s'a kapegigii pyifeebii kapyiɛnɛkii ŋkoonɛi wwû pi na.

⁵ Lire e ke sùpyir'à yaa ti tiye tîrige fân'h'á. Yyefuge pi maha ntège sùpyire na ke, pi àha li pyi kuru yyaha na kanna mà de, ŋka pi li pyi, ɲaha na yɛ li kun'à tîi.

⁶ Lire na yii na múnalwɔɔre sârali mú. Mpii pi maha ti shuu ke, Kile u à pire yaha uru báaraɲi na, pi raa u pyi pi a ɲwɔge.

⁷ Shin maha shin à yaa ná ndemu i ke, yii lire kan u á. Shin'á yii à yaa yii a múnalwɔɔre kaan ke, yii a ti kaan ur'á. Cùuy'à yaa y'a ŋkaan ŋgemu á ke, yii a yi kaan ur'á. Shinɛi na yii à yaa yii a fyáge ke, yii a fyáge uru na. Shinɛi yii à yaa yii a mpêre ke, yii a uru pêre.

⁸ Tàange baare e, yafyin kà zii mpyi yii ná yii supyiɛɛbii shwɔhɔl'e mɛ. Ŋgemu u à sùpyire sannte kyaa táan uy'á ke, urufoo na Kile Saliyaɲi kurigii puni ɲáare.

⁹ Yii li cè na ɲje y'à jwo Kile Saliyaɲi i na: «Ma hà zínni ná wabɛɛ cwo e mɛ, ma hà sùpya bò mɛ, ma hà nàŋkaaga pyi mɛ, ma hà ma supyiɛɛɛɛi cyeyaage ɲyirɛɛn pyi mɛ*» ke, yire ná Saliyaɲi kapyaaagii sannkil'à lwó a pwɔ nde kabilini na: «Ma shinɛɛɛɛi kyaa táan may'á ma yabilinɛi fiige†.»

¹⁰ Tàange ká mpyi ŋgemu i ke, urufoo nyɛ na kawaa pyi u shinɛɛɛɛi na mɛ. Nyɛ mu aha sùpyire sannte kyaa táan may'á, mu à Kile Saliyaɲi kurigii puni ɲaara.

Wuu bégele, wuu a wuu Kafoonɛi cannuruge sigili

¹¹ Yii mpe lóg'a tara, tɛni i wuu nyɛ numɛ ke, yii à lire cè. Tɛn'à nɔ wuu ɲè a yîri ŋɔmpɛ na, ɲaha na yɛ tɛni i wuu à jyɛ Kile kuni i ke, wuu à zhwonɛi byanhara numɛ mà tòro lire tɛni na.

¹² Numpilag'à nɔ cyage e, nyɛge na ŋko raa múru. Lire e ke wuu numpire karigii ɲwɔ yaha, wuu bɛɛnmpe kàshikwɔnyaayi le wuye na.

¹³ Wuu a ɲaare ntinɛi i, bà sùpyaɲi maha ɲaare canɛke e mɛ. Wuu láha ɲjyintoronɛi ná sinmbyaani ná jacwɔɔre ná silegebaare ná yukwɔɔnni ná yɛɛcyɛge na.

¹⁴ Yii Kafoonɛi Yesu Kirisita pyiɛnɛkanni lwó yii karigii puni i, yii àha raa yii cyeere ɲyii karigii pyi mɛ.

* 13:9 Ekizodi 20.13-15, 17; Duterɛnɔmu 5.17-19, 21 † 13:9 Levitike 19.18

14

Dánafeebii jye a yaa pi a piye cêege me

¹ Mpii pi jye pi sàha fànha ta Kile kuni i me, yii pire cùmu leme jwə, yii àha raa pi jwumpe cyíge me.

² Wà na jye wani, ur'à cè a jwo na uru sí n-jà raa yalyire puni lyí, wà sí jye wani ngemu u jye u sàha fànha ta Kile kuni i me, faayaayi kanni uru na lyí.

³ Nge u jye na yi puni lyí ke, uru kà raa yi puni lyimbaafooji fare me, yi puni lyimbaafooji mú kà raa yi puni lyifooji fwóhəre me, nahà na ye Kile à jee uru na mú.

⁴ Di mu jye na maye sônñi maa wabere báarapyi cêege ye? U à báaracenne pyi yo, u jye a báaracenne pyi mà yo, mu kuro jye yire e me, u ná u jùñufooji shwəhol'e yire jye. U mú sí báaracenne pyi, nahà na ye síñi na jye Kafooji na mà lire pyi.

⁵ Wà maha canmpyaagii cyi sônñi na cyir'à jwə mà tòro cyi sanñkii na, wabere sí i sônñi na canmpyaagii pun'à tàanna. Shin maha shin u u sònñəñkanni yaha li pyi sèe.

⁶ Shinñi u à canñke kà pwóñə canñyi sanñyi na ke, urufoo maha lire pyi Kafooji pèente kurugo. Shinñi u jye na yalyire puni lyí ke, uru mú na lire pyi Kafooji pèente kurugo, nahà na ye u maha fwù kaan Kile á ti kyaa na. Shinñi u jye u jye na yalyire puni lyí me, uru mú maha lire pyi Kafooji pèente kurugo, nahà na ye uru mú maha fwù kaan Kile á.

⁷ Sèenji na, wuu wà tufige jye na u shiñi pyi uye kurugo me, wuu wà mú sí jye na ñkwúu uye kurugo me.

⁸ Mà wuu yaha shi na, wuu jye Kafooji wuu, wuu mú sí ká ñkwú, wuu na jye Kafooji wuu. Lire e ke wuu jye shi na yo, wuu à kwú yo, wuu na jye Kafooji wuu.

⁹ Lire kurugo Kirisita à kwú maa jè si mpyi kwùubii ná jyii wuubii Kafooji.

¹⁰ Jye mu wi ke, nahà na mu jye na ma cìmpworonji cêege ye? Mu sí wi ke, nahà na mu jye na ma cìmpworonji fare ye? Wuu shin maha shin sí Kile yibige jwə shwə canñka.

¹¹ Kafooji Kile à jwo u Jwumpe Seməñi i na:

«Mii jyii wuñi u jye,

sùpyire puni sí raa niñkure sínni mii yyahe taan,

pi puni sí raa mii père* .»

¹² Lire pyiñkanni na, wuu shin maha shin sí u kapyiñii yyaha jwo Kile á.

Yii àha raa yii cìmpyiibii jùñə kyáñge me

¹³ Jye wuu wuye jçéegenji jwə yaha, yii àha yaaga yaha yii cìmpworonji yyaha na sí u yyaha kwəñ, lire jye me sí u pyi u cwo me.

* 14:11 Ezayi 45.23

14 Mii à li cè maa dá li na, na Kafoonji Yesu barag'e, yaage kà tufiige nyɛ a Ɔwóhɔ mɛ. Nka wà ha nkemu pyi na k'à Ɔwóhɔ ke, kuru maha Ɔwóhɔ urufol'á.

15 Mu aha Ɔcè na mu shinɔɔɔni sí Ɔiige mu yalyige na, ma hà ku lyí u nyii na mɛ, ná lire bà mɛ, mu sí tãange kuni yaha u kãmpanɔke na. Mu cìnmpworonji kurugo Kirisita à kwú ke, ma hà mpyi kaɔɔɔ si u Ɔùɔ kyán yalyire kurugo mɛ.

16 Ma hà ma mɛge yaha ku kɛge yaaga kurugo, na k'à táan mu á mɛ.

17 Yii li cè na Kile Saanre kani nyɛ a yyaha tí ná Ɔjyìni ná yabyɛɛɛ e mɛ, nka Kile Munaani maha ntiiɔni ná yyɛɔɔɔke ná funntange nkemu kaan ke, ná yire e t'à yyaha tí.

18 Shinɔɔni u nyɛ na báare Kirisita á lire pyiɔkanni na ke, urufoo kyaa li maha ntáan Kile á, sùpyire mú maha urufoo kêre.

19 Nyɛ nde li sí yyɛɔɔɔke kan wuu á, si wuu pyi wuu fãha ta wuu ná wuye shwóhɔl'e Kirisita kuni i ke, wuu wuye waha lire na.

20 Ma hà Kile báaraɔni kɛge yalyire Ɔùɔ taan mɛ. Sèe wi, yalyire pun'à Ɔwɔ, nka ntemu Ɔjyì sí n-jà n-pyi kaɔɔɔ si mu cìnmpworonji Ɔùɔ kyán ke, tire Ɔjyìni nyɛ a Ɔwɔ mɛ.

21 Kyara yo, sinmbyaa yo, yaaga maha yaaga ku sí n-jà n-pyi kaɔɔɔ si mu cìnmpworonji Ɔùɔ kyán ke, kuru yaha wani, lire l'à Ɔwóɔ.

22 Nde mu nyɛ na sɔɔni mà yyaha tí ná nke cyage e ke, lire yaha mu ná Kile shwóhɔl'e. Shinɔɔni u nyɛ u funɔke nyɛ a cɛɛnne ná u kapyiɔkil'e mɛ, uru wuun'à Ɔwɔ.

23 Nka mu funɔke ká Ɔcɛɛnne yalyige kà Ɔjyì na, maa núr'a ku lyí, Kile sí mu cɛɛge, Ɔaha na yɛ mu nyɛ a li pyi ná dániya e mɛ. Kani sí li nyɛ li nyɛ a pyi ná dániya e mɛ, lire maha mpyi kapii.

15

Dánafeebil'à yaa pi piye cùmɔ lemɛ Ɔwɔ

1 Wuu mpiimu pi à fãha ta Kile kuni i ke, mpai pi nyɛ pi sàha fãha ta l'e mɛ, wuu pi fãhancɔyɛɛɛ karigii kwú wuye e. Wuu àha raa wuu nyii karigii kanni caa raa mpyi mɛ.

2 Shin maha shin à yaa u a u shinɔɔɔni nyii kari pyi Ɔcyiimu cyi sí là Ɔwɔ u na, si u pyi u a sì yyaha na Kile kuni i ke.

3 Yii li cè na ali Kirisita nyɛ a u yabiliɔni nyii wuuni pyi mɛ, mà tàanna ná yi jwuɔkanni i Kile Jwumpe Semɛni i na: «Mpii pi à mu faha ke, mii pifefel'à faha*.»

4 Yaaga maha yaaga ku mpyi a séme fo tèemɔni i Kile Jwumpe Semɛni i ke, yire pun'à séme si wuu kâla, bà wuu

* 15:3 Zaburu 69.10

zòmpii si mpyi si ntàra, wuu u wuye waha, wuu u sònḡòrò tatahaga ta mε.

⁵ Kile u maha wuu pyi wuu a wuye waha, maa wuu zòmpii taali ke, uru u yii sònḡòre pyi niḡkin, bà Yesu Kirisita ḡye na li caa mε,

⁶ bà wuu puni si mpyi si wuu Kafoonḡi Yesu Tunḡi Kile pēe ná yákili niḡkin ná mεε niḡkin i mε.

⁷ Bà Kirisita à yii cùmu lemε ḡwò mε, yii a yiye cùmu lemε ḡwòge amuni, lire sí pèene taha Kile mεge na.

⁸ Sèḡḡi na mii sí yi jwo yii á, Kirisita à pyi Yahutuubii báarapyi, ḡwòmyahigii Kile à lwó pi tulyey'á ke, bà cyire si mpyi si fúnḡò mε. Lir'à li cyēe na Kile ká ndemu jwo ke, u maha lire pyi.

⁹ U kapani ḡḡḡke ku ḡye mú, bà supyishinḡi sanḡi si mpyi s'a Kile pēre u kacennḡkii kurugo bà y'à séme Kile Jwumpe Semḡḡi i na:

«Lire kurugo mii sí mu pēe supyishinḡi sanḡi shwòhòl'e, mii sí mεε cēe si mu kēe†.»

¹⁰ Y'à séme mú na:

«Supyishinḡi sanḡi puni, yii pyi funntange e ná Kile shiinbil'e siḡcyan‡.»

¹¹ Y'à núr'a séme mú na:

«Supyishinḡi puni, yii a Kafoonḡi kēre.

Sùpyire puni, yii a u pēre§.»

¹² Kile tùnntunḡi Ezayi mú à jwo na:

«Sùpya sí n-pa n-fworo Zhese tùluge e, u sí n-pa n-yíri si mpyi supyishinḡi sanḡi ḡḡḡufoonḡi, pi mú sí pi sònḡòre taha u na*.»

¹³ Kilenḡi u maha sònḡòre tatahage kaan ke, uru u funntanga nimbwòhò ná yyeḡḡḡke kan yii á, yii dániyāḡi kurugo, bà li si mpyi ḡwòmεeni u à lwó wuu á ke, Kile Munaani fānhe si yii pyi yii ḡḡḡòre taha lire na sèl'e mε.

Poli báaraḡi pyiḡkanni

¹⁴ Mii cìnmpyiibii, nde li ḡye yii kàmpañḡke ke, mii à sàa li cè na yii à sàa yiye yaha cènmpε mpyiḡi laage e, ḡcèḡi sèe wuḡi mú sí na ḡye yii e, na yii sí n-jà raa yiye yeḡge.

¹⁵ ḡka ḡge lēteḡḡi i, mii à naye waha maa karigii cyi séme si yii funḡyi cwo cyi na. Mii à lire pyi, ḡaha na ye Kile à ḡwò mii na,

¹⁶ maa mii pyi Yesu Kirisita báarapyi supyishinḡi sanḡi shwòhòl'e. Jwumpe Nintanmpε ḡjwuḡi báaraḡi mii ḡye na mpyi ke, uru na ḡye mu à jwo sáragawwu báara, mpii pi ḡye pi ḡye Yahutuu mε, bà pire si mpyi si mpyi sáraga fiige ḡkemu k'à

† 15:9 2 Samuweli 22.50; Zaburu 18.50 ‡ 15:10 Duterēnōmu 32.43 § 15:11

Zaburu 117.1 * 15:12 Ezayi 11.10

táan Kile á, ka Kile Munaani si ku yaha kuye kanna na, uye mεε na ke.

¹⁷ Lire e ke Yesu Kirisita wwoηεεge kurugo, mii sí n-jà raa ηkwóhəli ná na báaraŋi nimpyiŋi i Kile á.

¹⁸ Sèeŋi na, mii aha a si yaaga jwo, nde Kirisita à pyi mii cye kurugo ke, lire kanni mii maha jwo. Mpii pi ηye pi ηye Yahutuu mε, u à mii tège, maa pire pyi pi à ηεn'a Kile ηwəmεeni cū mii jwumpe ná mii kapyiŋkii cye kurugo.

¹⁹ Lir'à pyi kacyeenjkii ná kakyanhala karigii cye kurugo, Kile Munaani sífente funŋke e. Lire pyiŋkanni na, Jwumpe Nintanmpe p'à yyaha tí ná Kirisita kani i ke, puru kəmpanŋke na, mii à sàa báaraŋi pyi mà nɔ u tεgɛni na mà lwó Zheruzalemu kànhe e mà sà nɔ Iliri kùluni puni i.

²⁰ Kirisita kyaa sàha jwo a nya cyeyi ηjemu i mε, mii à naye waha maa Jwumpe Nintanmpe jwo yire cyeyi i, bà li si mpyi, mii àha ηkwò raa wà fyè tare mε.

²¹ Ŋka l'à pyi mu à jwo bà y'à séme Kile Jwumpe Semεŋi i na: «U kyaa ηye a jwo mpiimu á mε, pire sí u nya, Mpii pi ηye pi ηye a u kyaa lógo mε, pire sí u cè†.»

²² Ŋye lire l'à sàa mii tεgele kwòŋ fo tooyo niηyahay'e yii yyére zhèŋi na.

²³ Ŋye numε, mii báaraŋ'à kwò naha ηcyii kùligil'e. Ná cyi naha a yyee lada kwò, mii la mpyi si sà fwoyo yii na,

²⁴ mii niŋkareŋi Esipaŋi kini i, mii sí n-yyére si tère pyi yii yyére. Mii aha a ηkεεge, yii i na tège bà mii si mpyi si nɔ wani mε.

²⁵ Ŋka mii sí n-fyànha n-shà Zheruzalemu i, Kile wuubii pi ηye wani ke, mii sí n-sà ntège kan pir'á.

²⁶ Yii li cè na dánafeebii pi ηye Masedoni ná Akayi kùligil'e ke, pir'à cyeyi wà yiye na si ntège Zheruzalemu dánafeebii fòŋəfeebii tège.

²⁷ Pi à li lwó piye e si pi tège, ηka sèeŋi na, pi ná li mpyiŋ'à yaa, ηaha na ye pi ηye Yahutuu mε, ηka Jwumpe Nintanmpe pu ηye nàfuu fiige Kile maha ηgemu kaan ke, Zheruzalemu Yahutuubii dánafeebil'á pi à puru ta. Lire e ke pi aha pi tège ná pi cyeyaayi i, lire na ηye pi nimpyii.

²⁸ Ŋye mii aha cyire karigii cwəɔnrɔ, maa uru wyéreŋi kan, mii sí n-tòro yii yyére s'a wá Esipaŋi kini i.

²⁹ Mii mú s'à li cè na mii aha nɔ wani yii yyére, Kirisita sí jwóŋi lwó wuu na sèe sèl'e.

³⁰ Ŋye mii cìmpyiibii, ná wuu sí ηye Kafooŋi Yesu Kirisita wuu, Kile Munaani s'à wuu pyi wuu u wuye kyaa táan wuy'á, mii na li caa yii á, yii raa Kile náare mii á na zhìleni na,

† 15:21 Ezayi 52.15

³¹ Zhude kùluni shiinbii pi nyɛ pi nyɛ Kile kuni i mɛ, bà mii si mpyi si shwɔ pire na, ntɛgeni mii sí sà n-kan Kile wuubil'á Zheruzalɛmu i ke, pi i nyɛ uru na ná funntange e mɛ.

³² Lire ká mpyi, Kile ká nyɛ, mii funntanga wunji sí nɔ yii yyére, mà bâra lire na, yii sí màban le mii i.

³³ Yyeɲɲkefoo Kile u pyi ná yii puni i. Amiina.

16

Poli à u ceveebii shéere

¹ Mii sí wuu cɛnmpworocwoŋi Febe kyaa jwo yii á, metangafoo u nyɛ u wi, Sannkere dánafeebii kurunke tɛgefooŋi wà wi.

² U aha nɔ yii yyére, yii i u cùmu lemɛ nyɔ Kafooŋi mege kurugo, mu à jwo bà l'à yaa l'a mpyi Kile wuubii shwɔhɔl'e mɛ. U aha ntɛge cya yii á kyaa maha kyal'e ke, yii u tɛge. U yabilin'á shinnyahara tɛge mà cye cyán mii yabilin'á na.

³ Yii Pirisili ná Akilasi shéere. Pire na nyɛ mii báarapyi nyɛ Yesu Kirisita báaraŋi i.

⁴ Pire mpyi na ŋko si mpɔɔn pi múnahigil'e mii wuuni zhwoŋi kurugo. Mii kanni bà u nyɛ na pi kêre mɛ, supyishiŋi sannji dánafeebii kurunji puni mú na pi kêre.

⁵ Dánafeebii pi maha piye bínnini pi pyenge e ke, yii pire shéere mú. Yii mii ntàannamacinmpworonji Epayinɛti shéere. Uru u à pyi shincyinji mà dá Kirisita na Azi kùluni i.

⁶ Mariyama u à báara nyahage pyi yii á ke, yii uru shéere.

⁷ Yii Andoronikusi ná Zhuniyasi shéere. Mii ná pire nyɛ supyishi ninjin, wuu à pyi kàsuni i sijcyan. Pi mɛy'á fworosèl'e Yesu túnntunmpii shwɔhɔl'e, pi mú à jyè Kirisita kuni i mii yyaha na.

⁸ Yii Anpiliyasi shéere, mii ntàannamacinmpworowu Kafooŋi wwo nyɛge e.

⁹ Yii Uruben shéere, wuu báarapyi nyɛ u nyɛ ure Kirisita báaraŋi i, yii i mii ntàannamacinmpworonji Sitasisi shéere.

¹⁰ Yii Apɛlesi shéere, ur'á nyɛ yyefuge na Kirisita mege kurugo. Yii Arisitobuli pyenge shiinbii shéere.

¹¹ Yii mii cinmpworonaŋi Erɔdiyɔn shéere. Narisisi pyenge shiinbii pi à dá Kafooŋi na ke, yii pire shéere.

¹² Yii Tirifeni ná Tirifosi shéere, pire cyeebii shuunniŋi na báaraŋi pyi Kafooŋi á. Yii mii ntàannamacinmpworocwoŋi Pɛrisidi shéere, ur'á uye kan Kafooŋi báaraŋ'á sèl'e.

¹³ Yii Kafooŋi niɲcwɔnrɔŋi Urufusi ná u nunji shéere, mii nu mú u nyɛ ure.

¹⁴ Yii Aɛnkiriti ná Filegɔn ná Erimesi ná Patorobasi ná Erimasi shéere, cɛnmpyiibii sanmpii pi nyɛ ná pi e ke, yii pire puni shéere mú.

15 Yii Filologi ná Zhuli ná Nere ná u cìmpworocwoŋi shéere mà bàra Olenpi na. Dánafeebii sanmpii pi nyε ná pi e ke, yii pire puni shéere.

16 Yii a cìmpworogo fwùŋi kaan yiy'á ná funɔcɛnɔŋi i, Kirisita dánafeebii kuruyi pun'à yii shéere.

Yεyεi nizanyyi

17 Mii cìmpyibii, mpai pi maha ma ná ndàhalanɔŋi i dánafeebii shwòhòl'e, maa pi wuruge, maa ntùŋke taha wuu kàlanɔŋi na ke, mii na li caa yii á, yii a yiye kàanmucaa pire na.

18 Wuu Kafoonɔŋi Kirisita á bà tire sùpyire nyε na báare mε, pi fucerigil'á pi maha báare. Mpii pi nyε pi sàha ŋkwò a fànha ta Kile kuni i mε, pi maha pire wuruge ná jwuntanmpe ná kàyituwògòre e.

19 Yii pi ke, yii à Kafoonɔŋi ɔwòmɛni cù pyiŋkanni ndemu na ke, sùpyire pun'à lire cè. Lire e ke mii funntanga wuŋi u à sù yii kurugo. Mii na li caa yii á, yii pyi yákilifee, yii raa kacɛnɔŋi pyi, yii i láha kapegigii na feepee.

20 Nyε li saha sù mò mε, yyeŋiŋke kanvoonɔŋi Kile sí Sitaannɔŋi tìrige n-cyán yii a fwòonɔŋi ná yii tooy'e. Wuu Kafoonɔŋi Yesu Kirisita u ɔwò yii na, u u yyeŋiŋke kan yii á.

21 Mii báarapyiŋɛnɔŋi Timòti à yii shéere. Lusisi ná Zhasɔn ná Sosipateri à yii shéere, mii ná pire mpai na nyε shinuu.

22 Nyε mii Teritusi u à Poli tɛg'a ŋge letɛɛnɔŋi séme ke, mii mú à yii shéere Kafoonɔŋi wwoŋɛge e.

23 Gayusi yyéere mii nyε nàmpònte na ke, ur'à yii shéere. Uru yyéere dánafeebii maha piye bínnini mú. Kànhe wyéɛmaranɔŋi Erasiti ná wuu cìmpworonɔŋi Karitusi à yii shéere.

[24 Wuu Kafoonɔŋi Yesu Kirisita u ɔwò yii na, u u yyeŋiŋke kan yii á. Amiina.]

25 Wuu pèene taha Kile na. Jwumpe Nintanmpe mii nyε na yu Yesu Kirisita kyaa na yii á ke, sí na nyε Kile á mà puru pyi pu fànha kan yii á. Puru cye kurugo, Kile à u kanwòhòni cyèe, u mpyi a lire ŋwòhò mà lwó fo diŋyɛnɔŋi tèesiini i.

26 Numε, l'à yige bèenmpe na. Nyε Kile tùnntunmpai sémebii cye kurugo, mpai pi nyε pi nyε Yahutuu mε, pire pun'à lire kanwòhòni cè. Kilenɔŋi u nyε wani fo tèekwombaa ke, uru u à li kuni kan, bà sùpyire puni si mpyi si dá uru na s'a uru pèere mε.

27 Kile kanni u nyε yákilifoonɔŋi ke, pèente ti taha u na tèrigii puni i Yesu Kirisita cye kurugo fo tèekwombaa. Amiina.

Poli à letereŋi niŋcyiŋi ŋgemu kan Kɔrenti kàŋhe dánafeebil'á ke Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè letereŋi funŋo jwumpe e ke

Kɔrenti kàŋhe na mpyi kànbwòhò, yasunŋyi mpyi a nyaha k'e sèl'e. Cikwuŋi ná nàŋkwuŋi mpyi na mpyi pyiŋkannigii puni na kuru kàŋhe e.

Yesu túnntunŋi Poli à yye ninŋkin ná paanga pyi Kɔrenti kàŋhe e. Lire tɛni i, u à Jwumpe Nintanmpe jwo wani, ka pìi si piye kan Yesu á (Kapyiŋkii 18.1-18). Poli karenŋkwooni kàntugo, nyahanŋgurug'à jyè dánafeebii ná piye shwòhòl'e. Poli à yire lógo maa nge letereŋi tun si pi yeɛ, maa li cyêe pi na, na dánafeebii wwoŋɛge na nyɛ mu à jwo cyere, ti nùŋke ku nyɛ Yesu Kirisita kanni. Tire cyeere yatanŋyi pun'à yaa yi yiye kyaa táan yiy'á, yi raa yiye tère (13).

Dánafeebii kurunŋke e, pìi mpyi a letere tũugo u á, maa yibiyi yà pyi u na. Poli à nge letereŋi séme maa jwòshwòɔ kan yire yibiyi na, yire yi mpyi:

Dánafeebii sí n-jà fúru pyi la? (7)

Mpii pi nyɛ na zunŋi pyi ke, dánafeebii sí n-jà n-lyí pire yyére la? (8--10)

Di dánafeebil'à yaa pi a báare ná Kile Munaani màkanyi i ye? (12--14)

Dánafoŋi kwùŋi kàntuge nyɛ naha shi ye? (15)

Jwumpe tasiige

¹ Mii Poli u à yyer'a pyi Yesu Kirisita túnntunŋo mà tàanna ná Kile nyii wuuni i ke, mii ná wuu cìmpworonŋi Sositeni u à nge letereŋi séme si ŋkan

² yii dánafeebii kurunŋk'á, Kɔrenti kàŋhe e, yii mpiimu pi à pyi Kile wuu Yesu Kirisita cye kurugo ke, u à yii yyer'a pyi u wuu, mà bàra mpii puni pi nyɛ na wuu Kafoonŋi Yesu Kirisita mege yiri cyeyi puni i, maa u pyi pi Kafoonŋi wuu fiige ke,

³ wuu Tunŋi Kile ná wuu Kafoonŋi Yesu Kirisita pi jwò yii na, pi i yyeŋiŋke kan yii á.

Poli à fwù kan Kile á Kɔrenti dánafeebii kurugo

⁴ Mii fwù nyɛ Kile na tɛrigii puni i, naha na ye u à jwò yii na, yii ná Yesu Kirisita wwoŋɛge kurugo.

⁵ Mà yii yaha kuru wwoŋɛge e, yii à Kile màkanyi shiŋi puni ta, mà cye cyán jwumpe ná jçèŋi na.

⁶ Naha kurugo ye jwumpe pu nyɛ na Kirisita kyaa yu ke, pur'à tatɛɛge wwù yii e.

⁷ Lire e canŋke wuu Kafoonji Yesu Kirisita sí uye cyêe ke, mà yii yaha yii i kuru canŋke sigili, Kile màkange kà tufiige kuu nyε yii na mε.

⁸ Uru Kile mú u sí yii tεge si fànha kan yii á, bà yii si mpyi si ŋkwôro u kuni i fo sà nò li tεgeni na, si mpyi tigire cyaga baa Kafoonji Yesu Kirisita cannuruge mε.

⁹ Kile na nyε nwómεε ninŋkinfoo, uru u à yii yyere bà yii si mpyi si mpyi u Jyanji, wuu Kafoonji Yesu Kirisita wwoŋεεge e mε.

Poli à li cya Kòrenti dánafeebil'á na pi bê

¹⁰ Mii cìnmpyiibii, mii na li náare yii á, wuu Kafoonji Yesu Kirisita mεge na, yii i bê ninŋkin na, yii àha n-láha yiye na mε. Yii bê, yii i mpyi ná sònŋorò ninŋkin i, yii i yii karigii kapyiini jùŋke yaha ku pyi ninŋkin.

¹¹ Naha kurugo ye mii cìnmpyiibii, mii à lógo Kilowe pyεngε shiinbii pìi nwò na, na mbèmbaanji na wá yii shwòhòl'e,

¹² na pìi na wá na ŋko yii shwòhòl'e na pire na nyε mii Poli wuu, pìi sí i ŋko na pire na nyε Apolosi wuu, pìi sí i ŋko na pire na nyε Pyeri wuu, pi sanmpii sí i ŋko na pire na nyε Kirisita wuu.

¹³ Mii sí yii yíbe, Kirisita à táa la? Taha Poli u à kwòro kworokworocige na yii kurugo, lire nyε mε taha Poli mεge na yii à batize?

¹⁴ Mii Poli à Kile shéere, naha na ye Kirisipusi ná Gayusi baare e, mii nyε a yii wà tufiige batize wani mε.

¹⁵ Lire e yii wà sì n-sii n-jà n-jwo na ur'à batize mii mεge na mε.

¹⁶ Mii funŋò naha mpyi a wwò, mii mú u à Sitefanasi pyεngε shiinbii batize, pire baare e, mii naha a dá na mii sàha à sùpya batize wani yii yyéere mε.

Sùpyire yákilifente nyε Kile nyii na sìncomò

¹⁷ Yii li cè na báaraŋi ninŋcyiinji mεε na Kirisita à mii tun ke, uru bà u nyε batizeliŋi mε, Jwumpe Nintanmpe njwuŋi kurugo u à mii tun. Mii mú sí nyε na tire túnnture pyi mà tàanna ná sùpyire yákilifente e mε, bà li si mpyi sùpyire kà raa òrili mii jwuŋkanni kurugo mε, ŋka pi a òrili Kirisita kwùŋi kurugo kworokworocige na.

¹⁸ Mpii pi nyε kuni nimpíini i, ná Kile sí n-pa pi shi bò ke, jwumpe pu nyε na yu mà yyaha tíi ná Kirisita kwùŋi i kworokworocige na ke, puru na nyε sìncomò pire mpil'á. Nka wuu mpii pi nyε kuni ninŋcenni i, ná Kile sí n-pa wuu shwò ke, Kile sífente ti nyε ti ti wuu á.

¹⁹ Nyε y'à séme Kile Jwumpe Semēŋi i na:

«Mpii pi na piye sònŋi yákilifee ke, mii sí pire sìncompe cyêe.

Mpii pi na piye sônñi na pir'à kyaa cè ke, mii sí li cyêe na pire nyε a yafyin cè mε* .»

20 Mà tàanna ná lire e, taa yákilifeebii nyε ke? Mpii pi na piye sônñi na pir'à Kile Saliyañi cè ke, taa pire nyε ke? Taa nge diñyeyi jwuñceempii nyε ke? Kile à li cyêe na nge diñyeyi yákilifente na nyε sìncomɔ.

21 Mà tàanna ná Kile yákilifente e, u à li lwó nge diñyeyi yákilifeebii kà n-jà uru cè ná pi yabilimpíi yákilifente e mε. Lire kurugo jwumpe wuu nyε na yu, ná diñyeyi sùpyire na pu sônñi sìncomɔ ke, Kile à li lwó sùpyire t'à dá puru jwumpe na ke, si pire shwɔ.

22 Nyε Yahutuubii la maha mpyi s'a kakyanhala karigii naa tapyige e si nta ndá puru jwumpe na. Girekiibii sí na ncaa pire yákilibii si múgo si nta ndá pu na.

23 Wuu pi ke, Kirisita kani wuu nyε na yu na u à kwû kworokworocige na ke, puru na nyε jwuñjwumbaama Yahutuubil'á, maa mpyi sìncomɔ supyishiñi sanñ'á.

24 Nka Kile à mpiimu yyer'a pyi u wuu ke, pi à pyi Yahutuu yo, pi à pyi Girekii yo, pir'á Kirisita na Kile sífente ná u yákilifente cyêe.

25 Naha kurugo ye kani Kile à pyi, ka sùpyire si wá na sônñi sìncomɔ ke, lir'à fànha tò pi yákilifente na. Nde Kile à pyi, ka sùpyire si wá na sônñi na fànhançyεεεε ti nyε ti ti ke, lir'à fànha tò sùpyire na.

26 Mii cìnmpyiibii, yyerenkanni na Kile à yii yyer'a pyi uye wuu ke, yii lire kàanmucya a wíi ke! Mà tàanna ná sùpyire kàanmucyage pyiñkanni i, yákilifee niñyahamii nyε yii e mε, sífee niñyahamii nyε yii e mε, yii niñyahamii mú sí nyε a si shinbwoo pyenyi i mε.

27 Nyε karigii diñyeyi sùpyire na sônñi sìncomɔ ke, cyire Kile à cwɔɔnr'a tég'a diñyeyi yákilifeebii sílege. Ncyii pi nyε na sônñi fànhançyεεεε wogigii ke, maa cyire cwɔɔnr'a tég'a fànhafeebii sílege.

28 Karigii cyi nyε nùñɔ baa diñyε sùpyire nyii na, ná pi kuro nyε cyi e mε, cyire karigii Kile à cwɔɔnrɔ, pi na ncyiimu sônñi sée wogii ke, mà tég'a cyire kèεge.

29 U à lire pyi, bà li si mpyi sùpyañi wà tufiige kà ñkwò uye pée uru Kile yyahe taan mε.

30 Uru u à wuu le Yesu Kirisita wwoñεεge e. Kile à pyi kanuñɔ, ka Yesu Kirisita si wuu pyi yákilifee, maa jwo na wuu à tíi, maa wuu pyi Kile wuu, maa wuu nùñɔ wwú kapegigii bilere e.

* 1:19 Ezayi 29.14

³¹ Nye bà l'à séme Kile Jwumpe Semɛɲi i mɛ: «Ŋgemu la ká mpyi si pèene taha yaaga na ke, urufoo u ti taha Kafoonji Kile na†.»

2

Poli nyɛ a Kile jwumpe jwo ná sùpyire yákilifente e mɛ

¹ Mii cɛnmpyiibii, tɛni i mii à sà Kile jwumpe jwo yii yyére ke, mii nyɛ a naye pèe na mii à jwumpe cè, lire nyɛ mɛ na mii yákilin'á pèe mà tòro pi sanmpii wunji na mɛ.

² Naha kurugo yɛ mii nyɛ a li lwó naye funɲ'i, si yaage kabɛɛ kyaa jwo yii á, Yesu Kirisita kàntugo na mɛ, si u kwùnji kyaa jwo yii á kworokworocige na.

³ Mii fànhe mpyi a cyére wani yii shwòhòl'e, fyagare mpyi maha mpyi mii na fo mii mpyi maha nyɛɛenni sèl'e.

⁴ Tère o tère e mii à Jwumpe Nintanmpe jwo yii á ke, ná sùpyire yákilifente e bà mii mpyi maha pu yu si nta yii nùmbogigii kèenɲɛ ná p'e mɛ. Nka ná Kile Munaani sífente e mii mpyi maha pu yu,

⁵ bà li si mpyi yii dáníyanji kà ntaha sùpyire yákilifente na mɛ, fo Kile sífente.

Kile maha u yákilifente kaan wuu á, u Munaani cye kurugo

⁶ Kile jwump'á tatɛɛngɛ wwù mpiimu zòmpyaagil'e ke, pire maha yákilifente taa wuu jwumpe e. Nka Kile sí n-pa nge diɲyɛɲi sùpyire ná u nùɲufeebii mpiimu shi bò ke, yákilifente ti nyɛ pir'á ke, tire shiɲi bà mɛ.

⁷ Kile yákilifente shɛnɛ wuu nyɛ na yu ke, sùpya mpyi a ti shi cè mɛ, naha na yɛ Kile mpyi a ti nɲòhò. Mà jwo diɲyɛɲi u dá ke, Kile mpyi a lire kanwòhòni yaa, bà wuu si mpyi si mpyi shinbwoo si ntèen ná u e u cyage nisinaɲke e mɛ.

⁸ Nge diɲyɛɲi nùɲufoonji wà nyɛ a tire yákilifente cè mɛ. Ná lire bà mɛ, pi mpyi na sì ɲɛɛ Kafoonji Peentefoo kwòro kworokworocige na mɛ.

⁹ Bà l'à séme Kile Jwumpe Semɛɲi i na:

«Sùpya nyii sàha nkwò a ndemu nya mɛ,

ná niɲgyii sàha nkwò a li lóg'a nya mɛ,

ná li sàha nkwò a tige sùpya funɲ'i mà nya mɛ,

mpii pi à Kile kyaa táan piy'á ke, lire u à bégel'a yaha pire mɛɛ na* .»

¹⁰ Wuu pi ke, Kile à lire kani cyèe wuu na, u Munaani cye kurugo. Lire li maha karigii puni yyaha caa, ali karigii Kile à nɲòhò ke, li maha cyire puni yyaha caa, si cyi cè,

¹¹ bà li nyɛ sùpya si n-jà u supyɲɛɛɲi funzònɲore cè ná u yabilinji bà mɛ, amuni li mú nyɛ sùpya si n-jà Kile funɲò karigii cè mɛ, Kile Munaani kanni l'à cyi cè.

¹² Wuu sí pi ke, Kile à u Munaani le wuu e, lire l'à wuu ná sùpyire sannte sònḡḡkanni pyi l'à wwû liye e. U à lire pyi bà li si mpyi, u à ḡwḡ wuu na maa yaayi ḡjemu kan wuu á ke, wuu u yire cè me.

¹³ Ná sùpyire yákilifente e bà wuu ḡye na yire yaayi kyaa yu me. Ḥka Kile Munaani à ndemu cyée wuu na ke, lire wuu ḡye na yu sùpyir'á, wuu na li yu bà Kile Munaani à li jwo me.

¹⁴ Ḥka Kile Munaani ká mpyi li ḡye a tèn sùpyaḡi ḡgemu i me, urufoo ḡye na ḡeḡe Kile Munaani karigii na me, ḡaha na ye u maha cyire karigii sònḡi sḡcomḡ. U si n-jà cyi yyaha cè me, ḡaha na ye Kile Munaani kanni cye kurugo sùpyaḡi maha jà a cyi yyaha cè.

¹⁵ Kile Munaani ḡye sùpyaḡi ḡgemu i ke, uru u maha yaayi puni cè a wwû yiye e. Shintiwe mú sí ḡye na n-jà a urufoo kapyiḡkii cè a wwû cyiye e me.

¹⁶ Yire y'à séme Kile Jwumpe Semḡi i na:
«Sùpya ḡye a sḡi ḡgemu u à Kafoḡi funzḡḡḡre cè me?
Sùpya mú ḡye a sḡi ḡgemu u sí n-jà u yeḡe me†.»
Ḥka wuu pi ke, Kile Munaani ḡye wuu mpiimu i ke, wuu à Kirisita funzḡḡḡre cè.

3

Kile báarapyiibii puni tayyérege ḡye niḡkin

¹ Mii cìḡmpyiibii, mà sèḡi jwo, mpii pi à Kile Munaani yaha l'à pi yyaha cù ke, jwuḡkanni na mii maha yu ná pire e ke, mii ḡye a jà a jwo ná yii e lire jwuḡkanni na me. Ḥka mpii pi ḡye na pi ḡyii karigii kanni pyi ke, mii à jwo ná yii e mu à jwo ná pire e mii ḡye na yu. Mii na yii sònḡi mu à jwo pìḡpinḡyeya mà yyaha tíi ná Kirisita kuni i.

² Jwumpe mii à jwo yii á ke, pur'à pyi mu à jwo jirimḡ mii à kan yii á. Mii ḡye a ḡen'a yawaya kan yii a lyí me, ḡaha na ye yii mpyi na si n-jà yawaya lyí me. Ali numḡ yii si n-jà yawaya lyí me,

³ ḡaha na ye yii saha na yii ḡyii karigii pyi. Sèe wi de! Ná yḡcyḡe ná mbèmbaḡi sí ḡye yii shwḡḡ'e, lire l'à li cyée na yii ná sùpyire sannte ḡye a wwû yiye e me. Yii ná pi kapyiḡkii pun'à pyi niḡkin.

⁴ Ḥye ná yii pìi s'à jwo na yii na ḡye Poli wuu, ka pìi si jwo na pire na ḡye Apolosi wuu, mà tàanna ná lire e, tá yii ná sùpyire sannte sònḡḡkann'à wwû liye e be?

⁵ Yii li cè na Apolosi wi yo, mii Poli wi yo, Kile báarapyii pi ḡye wuu kannu. Wuu à Jwumpe Nintanmpe jwo yii á, ka lire si mpyi kaḡḡḡ mà yii lèḡe Kile kuni i, wuu mú pun'à wuu

† 2:16 Ezayi 40.13

báaranji pyi mà tàanna ná Kafoonji u kanɲkanni i wuu shin maha shin á.

⁶ L'à pyi mu à jwo mii à cige cɛnmɛ, ka Apolosi si ku lwò, ɲka Kile u à cige pyi k'à yîri.

⁷ Lire e ke l'à pyi cige cɛnmɛfoonji yo, l'à pyi ku lwòfoonji yo, pi wà tayyérege ɲye a pêe mɛ. Kile kanni u tayyérege k'à pêe, naha na ye uru u maha cige pyi ku u lyege.

⁸ Cige cɛnmɛfoonji ná ku lwòfoonji mú à tàanna. Kile sí pi shin maha shin sâra si ntàanna ná pi báaranji nimpɲi i.

⁹ Mà tàanna ná lire e, wuu na ɲye báarapyiɲe Kile báaranji i, yii pi ɲye Kile cikòoge.

Yesu u ɲye Kile bage nintaani

Yii mú pi ɲye Kile bage.

¹⁰ Mà tàanna ná Kile màkange e mii á, mii à kuru bage ɲwòho cyán bafaanrawa niɲcɛnɲe fiige, ka piiberɛ si mpa ku faanra a dùrugo. ɲka shin maha shin la ku ɲye si vaanra pyi kuru bage nintaani ɲuɲ'i ke, urufoo u u báaranji pyime cè dɛ!

¹¹ Naha kurugo ye bage nintaani l'à cyán ke, lire li ɲye Yesu Kirisita. Sùpya saha sì n-jà nintaani labɛɛ cyán lire kàntugo na mɛ.

¹² Bafaanribii pìi sí báara niɲcɛnɲe pyi, si pi vaanraɲi pyi kuru bage nintaani na ná sɛɛnɲi i, lire ɲye mɛ ná wyéɛfyinɲi i, lire ɲye mɛ ná kafaayi lonɲara wuyi i. ɲka pìi sí báaraɲe pyi si vaanraɲi pyi ná cire e, lire ɲye mɛ ná ɲyèsigire e, lire ɲye mɛ ná kàcyeere e.

¹³ ɲka yii li cè, canɲke Kile sí sùpyire puni sâra si ntàanna ná pi kapyiɲkil'e ke, shin maha shin à báaranji ɲgemu pyi ke, uru shi sí n-cyêe kuru canɲke. Nage cye kurugo shin maha shin u báara shi sí n-cè.

¹⁴ Nage ká mpyi ku ɲye a ɲgemu u tafaanraga súugo mɛ, urufoo sí tòn ta.

¹⁵ ɲka nage ká ɲgemu u tafaanraga súugo ke, urufoo sì tòn ta mɛ. Urufoo kòni sí n-shwò sa! ɲka li sí n-pyi mu à jwo nage e urufol'à jyè a fworò.

¹⁶ Yii ɲye a li cè na Kileɲaarebage ku ɲye yii, Kile Munaani à tèn kuru ɲkemu i mà?

¹⁷ Shin maha shin ká kuru bage jya, Kile sí urufoo shi bò, naha na ye Kile wogo ki, yii sí pi ɲye kuru bage.

¹⁸ Wà ha uye ɲwò fáanɲa mà dɛ! Yii wà ha nta u u sònɲi na uru na ɲye yákilifoo mà tàanna ná sùpyire sònɲɲɲkanni i, urufoo u uye pyi sɲconɲ. Lire ká mpyi, urufoo sí yákilifente sèe woore ta.

¹⁹ Naha kurugo ye karigii diɲyeɲi sùpyire ɲye na sònɲi yákilifene ke, cyire na ɲye sɲcomò Kile ɲyii na. Y'à sémɛ Kile

Jwumpe Semɛɲi i na: «Kànhànyì nge dɪnyɛɲi yákilifeebii maha ncyáan ke, Kile maha pi pyi pi i nɔwôre yire na*.»

²⁰ Y'à sémɛ mú na:

«Mpii pi nyɛ na piye sônɲi yákilifee ke, Kafoonɲi à pìre funzɔnɲɔre cè.

Pi funzɔnɲɔre nyɛ u á laaga baa†.»

²¹ Lire kurugo wà nyɛ a yaa u a nkwôhɔli na uru na nyɛ mucyiin wu mɛ, naha na ye yaayi puni nyɛ yii wuyo.

²² L'à pyi mii Poli yo, l'à pyi Apolosi yo, l'à pyi Pyeri yo, l'à pyi dɪnyɛɲi yo, l'à pyi shɪɲi yo, l'à pyi kwùɲi yo, l'à pyi numɛ yaayi yo, l'à pyi yaayi nimpayi yo, yire puni na nyɛ yii wuyo.

²³ Yii yabilimpìi pi ke, yii na nyɛ Kirisita wuu, Kirisita sí nyɛ Kile wu.

4

Yesu tũntunmpii báaraɲi ná pi yyefuge kani

¹ Lire kurugo yii li cè na wuu na nyɛ Kirisita báarapyii kanna, maa mpyi kacwɔnrɪi fiige. Karigii Kile mpyi a nɔwôhɔ sùpyire na tèecyiini i ke, Kile à cyire cyêe wuu na, bà wuu si mpyi s'a cyi yyaha yu sùpyir'á mɛ.

² Nde sí li nyɛ na nɔcaa báarapyibil'á ke, lire li nyɛ pi pyi sèeshiin pi raa pi báaraɲi pyi pi a nɔwɔge.

³ Mii wi ke, l'à pyi yii jworo yo, l'à pyi sùpyire sannte jworo yo, mii kuro nyɛ tire e mɛ. Mii mú sí nyɛ a naye cêɛge na báaraɲi nimpɲi na mɛ,

⁴ Naha na ye mii nyɛ a naye pɛn na báaraɲi wà tufiige e mɛ. Nka lire nyɛ a li cyêe na mii báaraɲi puni pyinɲkann'à nɔwɔ mà dɛ! Kafoonɲi kanni u sí n-jà u nɔwɔ ná u nɔwɔmbaa jwo.

⁵ Lire kurugo yii àha tànga kan sùpya á, lire nyɛ mɛ si u cêɛge mà li tèni ta li sàha nɔ mɛ. Yii Kafoonɲi cannuruge sige. U aha mpa, karigii cyi à nɔwôhɔ numpini i numɛ ke, u sí n-pa cyire yige bèenmpɛ na, si sùpyire funzɔnɲɔre yige cyiinɲi na. Nyɛ kuru canɲke, shin maha shin à yaa ná nkwèɲi nɲemu i mà tàanna ná u báaraɲi nimpɲi i ke, Kile sí uru kan urufol'á.

⁶ Mii cɪnmpyiibii, mii à mii ná Apolosi kani lwɔ a pyi yyecy-eeɛ mà tɛg'a yii le kur'e, si li cyêe yii na, na yii nɔaraɲkann'à yaa li tàanna ná Kile Jwumpe Semɛɲi yi jwuɲkanni i. Lire e yii wà nyɛ a yaa u kàsimeɲii yogolo na uru na nyɛ wà wu, s'a u shinɲɛɲi fwôhɔre mɛ.

⁷ Mu u nyɛ na sônɲi na mu à pwɔrɔ pi sanmpii na ke, di mu nyɛ na maye sônɲi bɛ? Naha ku nyɛ mu á mà ta Kile bà u à ku kan mu á mà ye? Nyɛ ná Kile sí u à yi kan mu á, mu kàsimeɲɲkii kayogoni li nyɛ ndire, kee mu yabilinɲi u à yi ta may'á ye?

* 3:19 Zhobu 5.13 † 3:20 Zaburu 94.11

⁸ Yii pi ke, yii na sônñi na yii à yaayi puni ta mà kwò, na yii funny'à níj'a kwò, yii na sônñi na òñufent'à le yii cye e mà kwò, maa wuu yaha. Nka mii la nyε yii i mpyi òñufee sèenji na, bà wuu mú si mpyi si ntèen ná yii e òñufente e me.

⁹ Yii li cè, wuu pi nyε Yesu tùnntunmpii ke, li nyε mu à jwo Kile à wuu yaha sùpyire puni kàntugo. L'à pyi mu à jwo kwùñi laage e wuu nyε. Wuu à pyi yawiye dijnyε òwòhàyaayi pun'à, sùpyire bàra mèlekεebii na.

¹⁰ Wuu à pyi sìcyerefee fiige Kirisita mege kurugo, nka yii pi ke, yii na sônñi na yii à Kirisita yákilifente puni ta a kwò. Yii à jwo na wuu pi nyε fànhanjcyereε sùpyiibii, maa yiye sônñi na yii pi nyε fànhanjahaga wuubii. Sùpyire nyε a wuu le dá e me, nka yii pi ke, pi à yii pèe.

¹¹ Ali numε, wuu na nkyaali katege ná byage cye e, maa mpyi vāanñkuuñi i. Sùpyire maha wuu bwùun, wuu na jaare na mâre cyeyi yyaha kurugo.

¹² Wuu na báarañi niñgañi pyi, bà wuu si mpyi s'a wuu òñò karigii yaa me. Mpii pi maha wuu cyere ke, wuu maha jwó leni pir'á. Pi maha wuu kyérege, nka wuu maha li kwú wuye e.

¹³ Sùpyire mée ká a jwumpimpe yu wuu na, wuu maha jwuncenmpe tég'a pi òñò bē. Ali numε wuu na nyε mu à jwo yakuuyo ná kàkyaya sùpyire nyii na.

¹⁴ Mii nyε a mpe jwumpe séme si yii sílege me, nka mii à yii yere ná p'e, naha na ye yii pi nyε mu à jwo mii pyiibii, yii kyal'à táan mii á sèl'e.

¹⁵ Ali li mée nta cyelentii niñyahahamii pi nyε na Kirisita kyaa yu yii á, yii li cè na yii tunji na nyε niñkin. Mii wi, naha na ye mii u à Jwumpe Nintanmpe jwo yii á, ka yii i dá Yesu Kirisita na.

¹⁶ Mà tàanna ná lire e, mii na li caa yii á, yii raa yii karigii pyi mii wogigii fiige.

¹⁷ Lire e Timòti u nyε mii jyañi mà tàanna ná Kafoonji wwoñεεge e ke, mii sí uru tun yii á. U kyal'à táan mii á, òwòmεε niñkinfoo u nyε u wi Kafoonji báarañi i. U aha nò yii na tènì ndemu i ke, mii karigii pyiñkanni li nyε ndemu Kirisita wwoñεεge e ke, u sí yii funñò cwo lire na, bà mii nyε na li yu na mâre cyeyi puni i dánafeebii kurun'yá me.

¹⁸ Pii na nyε yii shwòhòl'e, mpiimu pi na sônñi na mii saha si n-shà wani yii yyére me, maa li òwò cù na piye yare tabwoyi i.

¹⁹ Nka Kafoonji ká òεε, li saha si mò me, mii sí núru n-kàre wani yii yyére, mpii pi nyε ná tire yàmpeente e ke, kampyi jwumbwompe kanni pi na yu, lire nyε me kampyi Kile sífente nyε pi á sèenji na, si lire cè.

²⁰ Naha kurugo ye Kile Saanre nyε jwumbwoñjwuu me, Kile sífene ti nyε ti ti.

21 Nyε di yii ko numε bε? Yii la nyε mii u shà yii yyére ná kasor'e laa, ná ntàannamagare ná jùmpinjke e?

5

Silegebaare kani l'à pyi Kɔrenti dánafeebii shwɔhɔl'e ke

1 Mii cìmpyibii, wuu à lógo na silegebaara kani là à pyi yii shwɔhɔl'e, ali Kilecembraabii mú bà sì jεε ndemu pyi mε. Pi à jwo na yii wà na wá a u tunji cwoŋi lèŋε.

2 Lire ná li wuuni mú i, yii à yiye pêe, mà li ta lire mpyi a yaa li pyi yyetanhara kyaa yii á, bà yii si mpyi si lire kapiini pyifoonji yige yiye shwɔhɔl'e mε.

3 Mii laage kɔn'à tɔɔn yii na, ŋka mii nyε yii shwɔhɔl'e Kile Munaani cye kurugo. Nde l'à yaa li pyi ŋge kapimpyinji na ke, wuu Kafoonji Yesu Kirisita mεge na, mii à lire lwó naye funŋ'i mà kwò.

4 Lire pyinjanni na, mii ná yii ká bínn'a tēen, Kafoonji Yesu fānhe cye kurugo,

5 urufol'à yaa u le Sitaanninji cye e, u u ŋkyaala, bà li si mpyi kapegigii mpyinji lage ká wwû u na, ka u u cyi jwɔ yaha tēni ndemu i ke, Kile si u shwɔ Kafoonji Yesu cannuruge mε.

6 Yii na yiye pēre tawage e, yii nyε a cè a jwo na: «bwúuruŋi yîrige yirige yaani nimbileni maha ntég'a farani mbyimpe nijcwɔnhɔmpe puni yîrige» mà?

7 Lire kurugo yii kapimpyinji yige yiye shwɔhɔl'e, bwúuruŋi yîrige yirige yaani l'à lye ke, u na nyε lire fiige, bà yii si mpyi si ntēen fwɔnrɔ baa mbyivɔnmɔ nijcwɔnhɔmɔ fiige mε. Yii li cè na yatɔɔge Yahutuubii mpyi maha bò pi bilereŋkwoŋi kataanni i ke, Yesu à bò kuru yatɔɔge fiige, maa wuu kapegigii yàfa wuu na. Lire e wuu nyε numε mu à jwo mbyivɔnmɔ nijcwɔnhɔmɔ, bwúuruŋi yîrige yirige yaani nyε a le mpemu i mε.

8 Lire kurugo bwúuruŋi u à yaa ná yîrige yirige yaani nijjyeeni i ke, wuu àha kataanni pyi ná ur'e mε, uru u nyε katupwɔhɔyi ná pege. Bwúuruŋi u à yaa yîrige yirige yaani baa ke, wuu wuu kataanni pyi ná ur'e, uru u nyε zòvvinre ná sèejwuuni.

9 Leterenji mii à fyánha a kan yii á ke, ur'e mii mpyi a yi jwo yii á na yii àha jacwoobii pyi yii kapyinjεε mε.

10 Ŋka mii nyε a jwo yii á na mpilii pi nyε pi nyε Kile kuni i ná yii e mε, ná pi na jacwɔore pyi, lire nyε mε na nàŋwɔhɔrɔ pyi, lire nyε mε na nàŋkaage pyi, lire nyε mε na kacyanhigii sunni ke, na yii àha pire pyi yii kapyinjεε mà dε! Lire baare e li sí n-pyi kee yii sí n-fworo diŋyeni i dε!

11 Pu kajwuuni jùŋke ku mpyi ŋke: shin maha shin u à uye pyi na uru na nyε Kile kuni i, maa ŋkwôro na jacwɔore

pyi, lire nyε με na nàṛwàhòre pyi, lire nyε με na kacyanhigii sunni, lire nyε με na jwumpimpe yu, lire nyε με mà uye yaha sinmbyaani kanni laage e, lire nyε με na nàṛkaage pyi ke, yii àha cyire karigii pyifeebii pyi yii kapyiṇεε με, yii bá kà ṇεε pi a lyî ná yii e με.

12-13 Yii li cè, mp̄ii pi nyε pi nyε Kile kuni i με, mii kuro nyε pire wogigil'e με, Kile u sí pire wogigii cwònrò. Ṇka yii ná mp̄ii pi nyε wwoṇεε Kile kuni i ke, yii pi à yaa yii a pire karigii cwònrε. Y'à séμε na: «Yii kapimpyiṇi kàṛ'a yige yiye shwàhòl'e*.»

6

Dánafeebii nyε a yaa pi a piye yiri fànhe e με

1 Yii Kile wuubii kurunke e, kyaa ká jyè wà ná u cìmpworonji wà shwàhòl'e, ṇaha na urufoo maha u cìmpworonji yyere fànhe e yukyaabii Kilecemaabii yyére, mà li ta yii Kile wuubii pi à yaa yii a yii karigii cwònrε yε?

2 Mp̄ii pi nyε pi nyε Kile kuni i ná yii e με, yii nyε a cè a jwo na yii Kile wuubii pi sí n-pa pire u karigii cwònrò mà? Nyε ná yii sí pi sí n-pa pire u karigii cwònrò, ṇaha na yii nyε na yii ná yiye shwàhòṇi kapyεεre cwònrε mà yε?

3 Yii nyε a li cè na ali wuu sí n-pa raa mèlεkεεbii ṇùṇò karigii cwònrε mà? Ná wuu sí n-pa raa pire ṇùṇò wogigii cwònrε, tá jwumò saha na nyε yii á, yii ná yiye shwàhòṇi wogigii ṇcwònròṇi na?

4 Kyaa sí ká jyè yii wà ná u shinṇεε shwàhòl'e, mp̄ii pi nyε pi nyε na sòṇṇi dánafeebii sòṇṇòṇkanni na με, ṇaha kurugo yii maha ṇkàṛ'a sà lire cwònrò pire yyére yε?

5 Puru kajwuuni li nyε yii i li cè na silege ku nyε ku ki yii á. Safe, yákilifoo nyε yii e, ṇgemu u sí n-jà kyaa cwònrò yii wà ná u cìmpworonji wà shwàhòl'e mà kε?

6 Tá kacεnnε li nyε li li, cìmpyiibii pi à piye yiri fànhafeebii yyére, mpiimu bá pi nyε pi nyε a dá Yesu na με?

7 Mbèmbaanji u pyi yii shwàhòl'e, fo ku sà nò yii à yiye yiri fànhe e, lire kann'à yii kacεgele kwò. Ṇaha na wà ká yii mùmpεnμε kyaa pyi, yii nyε na ṇin'a li kwú yiye e mà yε? Ṇaha na wà ká yii nàṛwàhòrò, yii maha lire kwú yiye e mà yε?

8 Yii nyε na lire pyi mo! Marii pi sanmp̄ii mùmpεnμε karigii pyi, maa pi nàṛwàhòre, yii sí na nyε cìmpyii mà tàanna ná Kile kuni i.

9 Mp̄ii pi nyε na kapegigii pyi ke, yii nyε a cè a jwo na pire nàzhan à fworò Kile Saanre e mà? Yii àha raa yiye ṇwò fáanṇi mà dε! L'à pyi jacwoo yo, l'à pyi kacyzunmii yo, l'à pyi mp̄ii

* 5:12-13 Duterεnomu 17.7; 19.19; 21.21; 22.21,24; 24.7

pi nyε pi nyε a kúu pi fúrupyijεεbii na mà yo, nàmbaabii pi maha wwùu ná piye e nò ná ceewe wwonkanni na ke, l'à pyi pire yo, ¹⁰l'à pyi nàŋkaabii yo, l'à pyi nàŋwòhòre pyifeebii yo, mpìi pi à piye yaha sinmbyaani kanni laage e ke, l'à pyi pire yo, l'à pyi jwumpimpe jwufeebii yo, mpìi pi maha sùpyire yaayi cyáan na shuu pi na ke, l'à pyi pire yo, yii li cè na pire wà tufiige nàzhan nyε Kile Saanre e mε.

¹¹Mà li ta yii pìi mpyi na cyire karigii pyi. Nka wuu Kilenji Munaani cye kurugo, yii à jyé a fíniŋε, maa yii yaha yiye kanni na, mà pyi Kile wuu, maa yii pyi yii à tíi Kile yyahe taan Kafoonji Yesu Kirisita mεge na.

Wuu cyeer'à dá Kafoonji Yesu nyii wuuni mpyiŋi mεε na

¹²Yii à jwo na karigii puni mpyiŋi kun'à kan yii á, nka mii sí yi jwo yii á, tòn nyε karigii puni i mε. Mii mú sí n-jà n-jwo na karigii puni mpyiŋi kun'à kan mii á, nka mii kòni sè naye pyi biliwe fiige kani là tufiige e mε.

¹³Yii mú à jwo na yalyire maha shwòhò fuceni mεε na, na fuceni mú à dá yalyire mεε na, na canŋka Kile sí yi mú shuunninji shi bò, nka mii sí yi jwo yii á, sùpyanji cyeere nyε a dá jacwòore mpyiŋi mεε na mε. T'à dá Kafoonji Yesu nyii wuuni mpyiŋi mεε na, Kafoonji mú u nyε ti foo.

¹⁴Kile à Kafoonji nè mà yige kwùni i. Kile sí n-pa wuu mú nè n-yige kwùni i ná u sífente e.

¹⁵Yii nyε a li cè na yii pi nyε Kirisita cyeere yatanji mà? Mà Kirisita yatanji lwó a bàra fwòrobacwoŋi wuyi na, lire nyε a sù kacenne mε.

¹⁶Taha yii bà nyε a cè na shinji u à wwò ná fwòrobacwo e ke, na urufoo ná fwòrobacwoŋi maha mpyi shin ninŋin mε? Y'à séme Kile Jwumpe Semεŋi i na: «Pi mú shuunninji sí n-pyi shin ninŋin *.»

¹⁷Nka yii li cè na shinji u à uye pwò Kafoonji na ke, urufoo ná Kafoonji maha mpyi sòŋhòrò ninŋin.

¹⁸Lire kurugo yii àha zìi jεε jacwòore mpyiŋi i mε. Kapegigii sanŋkii puni sùpyanji maha mpyi ke, cyire nyε na jyè u cyeere e mε. Nka shinji u nyε na jacwòore pyi ke, urufoo maha u cyeere yake lwó.

¹⁹Yii nyε a li cè na yii shin maha shin cyeere ti nyε Kileŋaarebage, Kile Munaani à tèn kuru ŋkemu i mà? Kile à u Munaani pyi l'à tèn yii e, lire e yii nyε yiye wuu mε.

²⁰Naha kurugo yε Kile à yii nùŋò wwù ná loŋgare e. Lire kurugo yii a Kile père ná yii cyeere yatanji puni i.

7

Fúruŋi karigii cùŋkanni

* 6:16 Zhenεzi 2:24

¹ Leterenji yii mpyi a tùugo mii á ke, u jwòshwòore ti jye nte. Yii à jwo na kacenni li jye li li, nòñi u kwòro ceewe baa.

² Yire na jye sèe, ñka jacwòore mpyinj yyaaha na, nàmbaabii pun'à yaa pi cyee lènje, cyeebii puni mú à yaa pi pyi nàmbay'e.

³ Nòñi jye a yaa u tasinnage kwòñ u cwoñi na me. Ceenji mú jye a yaa u tasinnage kwòñ u poonji na me.

⁴ Naha kurugo ye ceenji jye uye wu me, nòñi u jye u foonji. Nòñi mú jye uye wu me, ceenji u jye u foonji.

⁵ Nòñi ná u cwoñi jye a yaa pi a tasinnage kwòun piye na me, fo pi mú shuunni ká bê li na si tère yaha piye na Kilejarege me na. Nka lire tènì ká ntòro, pi à yaa pi nùru piy'á, bà Sitaanninj si mpyi u àha njà pi sòn ngà jacwòore na me.

⁶ Mii à puru jwo si ntège yii yere, fànha bà mii jye na jcyáan yii na me.

⁷ Mu aha li yaha mii na, sùpyire puni mpyi a yaa pi kwòro mii fiige. Nka shin maha shin ná u Kile màkanga ku jye, Kile maha kani là pyipyi fànha kan wà á, maa labere pyipyi fànha kan waber'á.

⁸ Lenkwunambaabii* ná lenkwucyeebii pi ke, mii sí yi jwo pir'á na pi aha jà a kwòro amuni mii fiige, lir' à jwò.

⁹ Nka pi aha li nya na pi si n-jà cù piye na me, pi fúru pyi†, lir' à pwòro tasinnage kani li tatenge fò pi na.

¹⁰ Mpii pi à fúru pyi ke, mii sí yi jwo pir'á, mii yabilinj jwòmuguro bà me, Kafoonji Yesu jwòmuguro ti, na fúrucwo jye a yaa u nàmbaga fworò me.

¹¹ Nka là ká mpa ná l'e u à nàmbaga fworò, u jye a yaa u kabere jyè me, u à yaa u kwòro amuni, lire jye me nòñi jwòñ'i u à fworò ke, u nùr'a sà uye kan u á. Nòñi mú sí jye a yaa u u cwoñi nàmbage kwò me.

¹² Nje mii sí n-jwo mà yyaaha tí ná pi sanmpil'e ke, Kafoonji i bà yir' à fworò me, mii yabilinj jwòmuguro ti jye tire. L'aha nta ceewe na jye dánafoonji wà á, ngemu u jye u jye Kile kuni i me, ka ceenji si jwòñ'a tèn urufol' á nàmbage e, urufoo jye a yaa u u nàmbage kwò me.

¹³ L'aha nta mú na nò na jye dánafeenjcwonji wà á, ngemu u jye u jye Kile kuni i me, nòñi ká jwòñ'a u màra, u jye a yaa u nàmbaga fworò me.

¹⁴ Naha kurugo ye ceenji kurugo, Kile maha jwò le nòñ'á mà li ta nòñi jye Kile kuni i me. Amuni li mú jye, nòñi kurugo, Kile maha jwò le ceen'á mà li ta ceenji jye Kile kuni i me. Lire baare e pi pyilibii mpyi na si n-fñinj Kile yyahe taan me, mà li ta Kile à jwò le pi á.

* **7:8** Pii maha jwo: «Mpii pi jye pi sàha a fúru pyi me, pire». † **7:9** Kòrenti shiinbii yyere, wà à fànha pyi lenkwucyeebii na me. U poonji kwunkwooni kàntugo, cyage k'à tãan u á ke, u mpyi maha sà nàmbage leni wani.

¹⁵ Nka nge u nyε u nyε Kile kuni i mε, uru ká ndàhanj cya, mu u nyε dánafoonji ke, ma hà u sige mε. Li saha sì n-pyi fànha mu ná uru u kwôro yiye nyη'i mε. Nka mu à yaa mu u maye waha yii i bê. Naha kurugo ye Kile à wuu yyere bà wuu si mpyi si ntèen yyejinjke e mε.

¹⁶ Mu u nyε Kile kuni i maa mpyi fúrucwoŋji ke, shwɔhɔl'e mu sí n-jà n-pa ma poonji lèŋε Kile kuni i. Mu u nyε Kile kuni i maa mpyi cipoonji ke, shwɔhɔl'e mu sí n-jà n-pa ma cwonji lèŋε Kile kuni i.

¹⁷ Nka nde Kafoonji Yesu à pyi shin maha shin á, ka Kile si urufoo yyere mà pyi uye wu mà u ta pyinjkanni ndemu na ke, urufol'à yaa u kwôro amuni. Yire ninuyi mii nyε na yu dánafeebii kurunji pun'á.

¹⁸ L'aha nta Kile à ngemu yyere mà u ta u à kwòn a kwò ke, urufoo u kwôro amuni. Li sí ká nta Kile à ngemu yyere mà u ta kwònmbaa ke, urufoo kà núru uye kan pi kwòn mε‡.

¹⁹ Wà à kwòn yo, wà nyε kwònmbaa yo, lire là nyε na wíi mε. Nde li nyε na wíi ke, lire li nyε na Kile Saliyanji kurigii jaare.

²⁰ Kile à shin maha shin yyere mà u ta pyinjkanni ndemu na ke, urufol'à yaa u kwôro amuni.

²¹ L'aha nta Kile yin'à nɔ mu na mà mu ta bilere e, ma hà lire tɛge maye funŋɔ pɛn mε. Nka mu aha pyinjkanna ta si njà vworoto'e, lire pyi.

²² Naha kurugo ye Kafoonji ká ngemu yyere mà u ta bilere e ke, urufoo maha fworoto bilere e Kafoonji cye kurugo. Amuni li mú nyε, Kafoonji ká ngemu yyere mà urufoo ta u nyε bilere e mε, urufoo maha mpyi Kirisita biliwe.

²³ Kile à yii nùŋɔ wwû ná longare e, lire e yii àha núru nyε sùpyire t'a yii kèenji ná pi sònŋɔnkanni i mε.

²⁴ Mii cìnmpyiibii, Kile à yii shin maha shin yyere mà u ta pyinjkanni ndemu na ke, urufol'à yaa u kwôro lire pyinjkanni na Kile yyahe taan.

Mpii pi nyε pi nyε a fúru pyi mε

²⁵ Nyε nàmbaabii ná cyeebii pi nyε pi sàha fúru pyi mε, nde li nyε pire u kàmpañjke ke, mii nyε a Kafoonji Yesu nywɔmuguro ta mà yyaha tíi ná pire e mε. Nka mii yabilinji sí na tanyage jwo, yii mú s'a yaa yii dá mii jwumpe na, naha na ye Kile à nùnaara ta mii na, maa mii pyi dánasupya.

²⁶ Mà tàanna ná numε tìnji yyefuge karigil'e, mii tanyage ku nyε nke: pi shin maha shin à yaa u kwôro bà u nyε mε.

²⁷ Ngemu u nyε ná ceewe e ke, urufoo kà u nàmbage kwò mε. Ngemu u nyε ceewe baa ke, urufoo u kwôro ceewe baa.

‡ 7:18 Lire tɛni i Yahutuubii kanni pi mpyi na nkɔwùn. Supyishinji sannji mpyi na nkɔwùn mε.

28 Nka lire ná li wuuni mú i, nòŋi ngemu ká uye nya u sí n-jà ceewe lèŋe ke, lire nye kapii me. Pùcwɔŋi ngemu ká li nya na uru sí nàmbaga jyè ke, lire nye kapii me. Nka kyaage ku sí n-pa fúrupyiibii ta ke, mii la nye yii i shwɔ kuru na.

29 Nye mii cìmpyiibii, nje mii sí n-jwo yii á ke, yire yi nye nje, diɲyeŋi tèekwoon'à byanhara, lire e mà lwó nume na, fúru na nye mpiimu shwɔhɔl'e ke, pi fànha le pi raa báare Kile á, fúruŋi nye a yaa u pi sige Kile báaraŋi na me.

30 Mpii pi nye na myahigii súu ke, pi fànha le pi raa báare Kile á, mɛesuuni nye a yaa li pi sige Kile báaraŋi na me. Mpii pi nye funntange e ke, pi fànha le pi raa báare Kile á, funntange nye a yaa ku pi sige Kile báaraŋi na me. Mpii pi nye na zhwoŋi pyi ke, pi fànha le pi raa báare Kile á, zhwoŋi nye a yaa u pi sige Kile báaraŋi na me.

31 Mpii pi nye na là taa nge diɲyeŋi i ke, pi fànha le pi raa báare Kile á, nge diɲyeŋi lantaŋi nye a yaa u pi sige Kile báaraŋi na me. Naha kurugo ye diɲyeŋi sí n-pa n-kwò.

32 Mii la nye yii i mpyi funmpɛɛnre e me. Nòŋi u nye ceewe baa ke, uru maha já a uye pwɔ Kafoonji báaraŋi na bà u kyaa si mpyi si ntáan Kafoonji á me.

33 Nòŋi sí u à ceewe lèŋe ke, fúruŋi karigii maha uru yyaha jî, u maha li kòre si ntáan u cwɔŋ'á.

34 Nye lire pyiŋkanni na, u yákiliŋi maha ntáa u cwɔŋi kàmpanŋke ná Kile kàmpanŋke shwɔhɔl'e. Amuni li mú nye, Kafoonji báaraŋi maha ceenji nò baa wuŋi ná pùceebilini yyaha jî. Pi maha u pyi bà pi si mpyi si piye puni kan Kafoonji á me. Nka ceenji u nye nàmbag'e ke, nàmbage karigii maha uru yyaha jî. U maha li kòre si ntáan u poon'á.

35 Mii nye na mpe yu si yii kárama njaha kani là na mà de! Yii nàfannji kurugo mii nye na pu yu. Kuni i yii nàfannji nye ke, lire mii la nye yii lwó, yii i yiye puni kan Kafoonji báaraŋi mɛe na.

36 Nye wà ha nta u à cyé u tàcwɔŋi lwɔgɔ, ka li i mpa ntíge urufoo funŋ'i na ur'à u yake lwó, u ndèŋeŋi lage ká nta k'à tatɛngɛ fô urufoo na, u u lèŋe, lire nye kapii me.

37 Nka cilenɛmbaani fànha ká mpyi ku nye a cyán tànɔŋi na me, fo u à li lwó uye funŋ'i na uru sì ceewe lèŋe me, u aha já a cù uye na, maa li lwó uye funŋ'i na uru sì nɔ u tàcwɔŋi na me, lir'à jwɔ.

38 Lire e tànɔŋi ngemu ká u tàcwɔŋi lwó ke, lir'à jwɔ, nka ngemu ká u tàcwɔŋi yaha lwómbaa ke, lir'à jwɔ sèl'e.

39 Nwɔnyega niŋkin na, ceewe maha ceewe poo u nye shi na ke, nàmbage maha u pwɔ u poonji na. Nka nòŋi ká mpyi u saha nye shi na me, cyage k'à ceenji táan ke, u sí n-jà n-sà nàmbage kabere jyè wani, li tɛgeni li nye, nòŋ'á u sí n-shà ku jyè ke, uru u pyi dánafoo.

40 Nka mii na sônñi na li sí n-pwóró uru ceen'á u kwôro lenkwucwôgore e. Mii à téen ná l'e na mpe jwump'à bê Kile Munaani jyii wuuni na.

8

Poli à jwo yasunñyi kyaare kyaa na

1 Nde li nyε yasunñyi kyaare kàmpanñke ke, bà yii à yi jwo na wuu mú pun'à kyaa cè mε, yire na nyε sèe. Nka mà li yaha maye funñ'i na mu à kyaa cè, lire maha sùpyañi pyi u à uye pêe. Mà li ta ntàannamagare maha pi sanmpii tège sèl'e pi i sì yyaha na Kile kuni i.

2 Wà ha nta u u sônñi na ur'à kyaa cè, urufoo u li cè na yaaga saha a urufoo fô.

3 Nka ngemu u à sùpyire sannte kyaa táan uy'á ke, urufoo maha mpyi Kile cevoo*.

4 Yibige yii à pyi na: «wuu sí n-jà raa yasunñyi kyaare kyaa laa, wuu sí n-jà raa ti kyaa mε?» ke, mii sí yii jwô shwô numε. Wuu à li cè na sùpyire maha sônñi na yasunñyi yi nyε pire u kileebii mà li ta yire yasunñyi nyε Kile mε, Kile na nyε ninñkin.

5 Li mée ká nta sùpyire na nñyinjñ yaayi yà ná nññke wuyi yà sônñi kileebii pìi, maa sônñi na kafeebil'á nyaha pir'á,

6 wuu kôn'á, Kile na nyε ninñkin, uru u nyε wuu Tunj, maa mpyi yaayi puni Davoonj, uru mεε na wuu nyε shì na. Kafoo ninñkin mú sí u nyε, uru u nyε Yesu Kirisita. Uru cye kurugo, Kile à yaayi puni dá maa shìñi kan wuu á mú.

7 Nka dánafeebii puni nyε a uru sèenji cè mε. Pii na nyε pi e, zunñi mpyi a tateenge wwû pi e, ali ninjaa pi aha ntòr'a yasunñyo kyara kyà, pi maha sônñi na pire saha na zunñi pyi. Pi nyε a sèenji cè sèl'e mε, lire e pi maha sônñi na yasunñyi kyaare maha pire ná Kile shwôhñi kèege.

8 Li nyε mu à jwo yalyige ku maha wuu kyaa táan Kile á mà dε! Wuu à lyî yo, lire sì yafyin bâra wuu ná Kile shwôhñi na mε. Wuu nyε a lyî mà yo, lire sì yafyin yige wuu ná Kile shwôhñi i mε.

9 Ti njyññi ná ti njyñmbaanj i, nde l'à táan yii á ke, yii sí n-jà lire pyi. Nka yii a yiye kàanmucaa, mpìi pi nyε pi saha ñkwò a Kile kuni karigii yyaha cè sèl'e mε, bà li si mpyi yii àha mpyi karnuñ si pire wurugo mε.

* 8:3 Pii maha jwo: «ñka ngemu u à Kile kyaa táan uy'á ke, Kile maha urufoo cè.»

† 8:4 Mpìi pi maha zunñi pyi ke, pi aha yatôgo tég'a zun pyi, ku kyaare ntemu ká ñkwôro ke, pi maha tire pére caange na. Dánafeebii mpyi maha sônñi na pire ká tire kyaare tà kyà, tá li sí n-pyi mu à jwo pire na nyε kuru yasunñke wwôñeege e mε? Sùpyire t'à karii yyaha cè sèl'e Kile kuni i ke, pire maha jicè na tapege nyε tire kyaare shinj ñkyànñi i mε. Nka mpìi pi nyε pi saha mō Kile kuni i si karii yyaha cè sèl'e l'e mε, mu aha tire kyaare kyà pire wà jyii na, lire maha jà a urufoo yákiññi kànha. Yii Ōromu shiinbii 14 wíi mú.

¹⁰ Mu u nyε na maye sônñi na mu à kyaa cè ke, mp̄ii pi nyε pi nyε a sèñji cè sèl'e mε, uru wà ká mu nyε mu à tèn yasunñke kà tasunñ'i na lyî, tá lire sî màban lèñje urufol'e yasunñyi kyaare ñkyàñji na mε?

¹¹ Lire ká mpyi, uru cìmpworonji kurugo Kirisita à kwû mú ke, tá mu u ñcèñji shinji sî n-pyi kañunjo si uru wuuni pyi li kèεge mε?

¹² Mu aha lire pyi, mu maha uru cìmpworonji yake lwó, ñaha na ye kani u nyε na sônñi kapyimbaala ke, li maha mpyi kee mu à u sòn a wà lire na. Lire mpyiñji tooy'e, Kirisita na mu maha lire kapiini pyi.

¹³ Lire kurugo kampyi yalyige kà ku sí n-pyi kañunjo mii i na cìmpworonji wà yaha u kapii pyi, mii sí raa kuru yalyige fún, bà li si mpyi mii àha ñkwò na cìmpworonji ñunjo kyán mε.

9

Yesu túnntunmpii tayyérege

¹ Taha yii na sônñi na mii sî n-jà raa na nyii karigii pyi mε? Taha Yesu túnntunñjo bà u nyε mii mε? Taha yii na sônñi na mii nyε a wuu Kafoonji Yesu nyε mε? Báarañji mii à pyi Kafoonji á ke, taha yii bà pi nyε uru yasεere mε?

² Nyε sùpyire sannte mée ká a sônñi na mii nyε Yesu túnntunñjo mε, yii kòn'à yaa yii li cè na mii na nyε Yesu túnntunñjo. Ñaha kurugo ye Kafoonji Yesu túnnture mii à pyi yii á, ka yii i jyè u wwoñεεge e ke, lire l'à li cyèe nàkaana baa na mii na nyε u túnntunñjo.

³ Mpii pi nyε na mii ñunñke tare na mii nyε Yesu túnntunñjo mε, nde mii maha ntég'a jwumpe cyán pire na ke, lire li nyε nde:

⁴ tá mii nyε a yaa mii a lyî s'a byii Yesu túnnture báarañji i mε?

⁵ Taha yii bà na sônñi na mii mú sí n-jà dánafoonji wà lèñje n-pyi na cwo, mii ná uru s'a ñaare na báarañji tooy'e, bà Yesu túnntunmpii sanmpii ná Kafoonji cìmpyibii ná Pyeri à li pyi mε?

⁶ Taha yii na sônñi na mii ná Barinabasi kanni u à yaa wuu a báarañji pyi wuu raa wuye ñwò caa la?

⁷ Jofoo yii à têt'a nyε u à kàre sòrolashigire e, maa yyére ná uye e sàra baa ye? Lire nyε mε, cikòoge foonji ñgire u nyε u nyε na u cire yasεere lyî mà ye? Lire nyε mε, jofoo u maha ñiye nàha, u àha ñkwò ñujirime pà lyî mà ye?

⁸ Yyecyeente mii à pyi ke, sùpyire kanni bà pi nyε na sônñi amuni mε, yire y'à séme Kile Jwumpe Semεñji i mú.

⁹ Kile túnntunñjiMusa à jwo Kile Jwumpe Semεñji i na: «Mu aha a sùmañji bwùun ná ñiyyi i, si u pyàñji wwû, ma hà yi ñwòyi

pwɔ mɛ* .» Yii na sɔnni na puru jwump'à li cyêe na Kile na sɔnni n̄iyi kanni na la?

10 Wuu pi nyɛ Kile báarapyiibii ke, tá wuu kurugo bà u à yi séme mɛ? Sèenji na, wuu kurugo u à yi séme, naha na ye shinji u nyɛ na faanji pyi ke, u maha u pyi ná lantanji funnke e. Nge u maha sùmanji bwùun si u pyànji wwû ke, u maha u bwùun ná lantanji funnke e mú.

11 Wuu à Kile jwumpe jwo yii á ke, l'à pyi mu à jwo nùgunɔ wuu à pyi. Nyɛ numɛ tá wuu aha yii cyeyaayi yà ta mà tɛg'a wuye tɛge, lir'à para bɛ?

12 Ná p̄i sí na yii cyeyaayi yà taa na mpyi pi nyɛmpe, tá wuu wuuni bà l'à lyɛ mɛ?

Nka wuu nyɛ a tige lire kurugo mɛ. Wuu à karigii puni kwú wuye e, bà li si mpyi Jwumpe Nintanmpe pu nyɛ na Kirisita kyaa yu ke, wuu àha mpyi kanunɔ si puru yyaha yyére zhèni fylinni mɛ.

13 Yii à li cè cɛcɛ na mp̄ii pi nyɛ na báaranji pyi Kile na arebage e ke, na wani pire njwɔcyɛere maha fwore. Mp̄ii pi nyɛ na sárayi wwû wani sárayi tawwuge na ke, pire nàzhan maha mpyi yire sárayi yaayi i.

14 Amuni li mú nyɛ, mp̄ii pi nyɛ na Jwumpe Nintanmpe yu ke, Kafoonji à jwo na pire u njwɔcyɛere t'a fwore uru báaranji i.

15 Nka lire ná li wuuni mú i, mii à Jwumpe Nintanmpe jwo yii á, mii nyɛ a yafyin cya yii á mɛ. Mii mú sí nyɛ a mpe séme si yaaga cya yii á mɛ, naha na ye mii à Jwumpe Nintanmpe jwo yii á mana ke, lir'à mii njn̄ke yîrige. Mii à na kwùnji funnɔ lwó mà tòro mii u p̄ɔn tire njnjirire e.

16 Jwumpe Nintanmpe njwunji nyɛ mii á yàmpeene kyaa mɛ, naha na ye kyaa li ndemu mpyinji fànha ku nyɛ mii njn̄'i ke, lire kurugo, ná mii nyɛ na pu yu mɛ, mii p̄ɔn u nyɛ lire e.

17 Kampyi mii mpyi a li lwó naye e s'a Jwumpe Nintanmpe yu sùpyir'á, mii mpyi na sí raa sàra shuu li njn̄ɔ taan, nka ná li fànha s'a cyán mii na, pu njwunji u nyɛ mii nàzhan.

18 Lire e ke mii sàranji u nyɛ naha shi bɛ? Njnjirire mii nyɛ na ntaa Jwumpe Nintanmpe njwunji i sùpyir'á mana, yaaga shwombaa ke, tire ti nyɛ mii sàranji.

19 Sùpyanji wà tufige si n-jà fànha cyán mii na, mà lire njn̄ke pyi na u na mii sàrali mɛ. Nka lire ná li wuuni mú i, mii à naye tîrige mu à jwo biliwe sùpyire pun'á, bà shinjyahara si mpyi si dá Yesu na mɛ.

20 Mii aha mpyi Yahutuubii shwɔhɔl'e, mii maha naye pyi pi fige, bà pi si mpyi si dá Yesu na mɛ. Musa Saliyanji fànha nyɛ mii na mɛ, nka mp̄ii pi à piye pwɔ uru Saliyanji kurigii naaranji

* 9:9 Duterɛnɔmu 25.4 Lire tɛni i Yahutuubii tɛnni i, n̄iyi pi mpyi maha ntɛg'a sùmanji fwɔnɔ maa u pyànji wwû.

na sèl'e ke, mii aha mpyi pire shwəhɔl'e, mii maha naye pyi pi fiige, bà pi si mpyi si dá Yesu na mɛ.

²¹ Musa Saliyaŋi fànha nyɛ mpiimu na mɛ, mii aha mpyi pire shwəhɔl'e, mii maha naye pyi pi fiige, bà pi si mpyi si dá Yesu na mɛ. Mii maha lire pyi, mà li ta mii na Kile Saliyaŋi kurigii jaare, naha na yɛ mii nyɛ Kirisita Saliyaŋi kuni i.

²² Mpii pi nyɛ sùpyire nyɛ a pi le dá e mɛ, mii aha mpyi pire shwəhɔl'e, mii maha naye pyi pi fiige, bà pi si mpyi si dá Yesu na mɛ. Mii à naye pyi sùpyire shiŋi puni fiige, bà li si mpyi pyiŋkannigii puni na, pi pìi si dá Yesu na si shwə mɛ.

²³ Mii na cyire karigii puni pyi, bà Jwumpe Nintanmpe si mpyi s'a sɪ yyaha na, mii yabiliŋi sí na nàzhan ta p'e mɛ.

²⁴ Yii à li cè cɛcɛ na mpii pi maha kajatafɛɛre fi ke, pi maha nyaha tafɛŋke e, ŋka shin niŋkin u maha ti nàfanŋi ta. Nyɛ yii yiye waha amuni Kile kuni i, bà yii si mpyi si li nàfanŋi ta mɛ.

²⁵ Mpii pi maha kajatafɛɛre fi ke, pi maha piye fége pyiŋkannigii puni na, maa ɲcù piye na karigii cyi tapyige e. Ŋka yaage pire maha nta tire tafɛɛre e ke, kuru na nyɛ yakwəɔɔ. Wuu sí pi ke, wuu na wuu woore fi yaage ŋkemu kurugo ke, kuru na nyɛ yakwombaaga.

²⁶ Lire kurugo mii na na tafɛɛre fi maa yákili yaha ti kafeni na. Mii nyɛ mu à jwo kaŋkuruwaŋi u maha kaŋkurubogigii wàa tawage e mɛ.

²⁷ Ŋka mii na naye kyérege sèl'e, nde l'à táan mii cyeer'á ke, lire bà mii nyɛ na mpyi mà dɛ! Mii na Kile nyii wuuni caa raa mpyi, bà li si mpyi Kile Jwumpe jwuŋkwooni kàntugo sùpyir'á, mii àha ŋkwə na tafɛɛre kuzheeni bwənpoo mɛ.

10

Karigii cyi à nɔ Izirayeli shiinbii na ná cyi na dánafeebii yerɛge ke, cyire kani

¹ Mii cɪnmpyiibii, nde l'à wuu tulyeyi ta mà pi yaha ná Kile tɪnntunŋiMusa e síwage funŋke e ke, mii la nyɛ yii i sɔŋŋɔ lire na. Pi pun'à jaara nahañke ɲwəh'i, maa suumpe lwəhe jyiile mú.

² L'à pyi mu à jwo pi à batize kuru nahañke ná suumpe lwəhe e maa shwə Misira shiinbii na Musa cye kurugo.

³ Yalyire ti mpyi na yîri nìnyinŋi na ke, pi puni pi mpyi na tire lyi.

⁴ Lwəhe Kile à kan pi á ke, pi puni pi à kuru bya. Kile mpyi a kafaage kà pyi k'à taha pi fye e, kuru mpyi maha lwəhe kaan pi á. Kirisita u mpyi kuru kafaage*.

* 10:4 Yahutuubii cyelentiibii kàlaŋi funŋke e, pi mpyi a jwo na kafaage e lwəhe mpyi maha fwore ke, na kuru ku mpyi a taha Izirayeli shiinbii fye e síwage funŋke e. Nɔmburu 20.8-11 na yu kuru kafaage kyaa na.

⁵ Nka lire ná li wuuni mú i, pi niyahayahara à Kile mùmpenmpe pyi. Lire kurugo pi à kwû síwage yyaha kurugo.

⁶ Ncyii karigii cyi à pi ta ke, cyir'à wuu yere, bà wuu si mpyi wuu àha ñkwò nyii yige karigii nimpegigii kurugo pi fige me.

⁷ Yii àha ñee kacyinzunni i, bà pi pìi mpyi maha li pyi me. Y'à séme pi kyaa na Kile Jwumpe Semengi i:

«Sùpyir'à tèn maa lyi maa bya, lire kàntugo maa yiri na bàhare pi kacyiinni taan†.»

⁸ Wuu àha wuye yaha jacwòore laage e bà pi pìl'à li pyi, ka Kile si shiin kampwòhii bejaaga ná taanre (23.000) bò pi e canja niñkin me.

⁹ Wuu àha raa Kafoonji jwò cwôre, bà pi pìl'à li pyi, ka wwòobii si pire nò a bò me.

¹⁰ Yii àha raa Kile nùñke tahare bà pi pìl'à li pyi me. Nye mpìi pi à lire pyi ke, Kile mèlekengi u maha kakyaaare pyi ke, ka Kile si uru yaha u à pa pire bò.

¹¹ Cyire karigil'à nò pi na, maa mpyi yyecyeenε wuu á. Wuu mpìi pi ñye diñyengi tèekwooni byanhampe e ke, cyi à séme si wuu yere bà wuu si mpyi s'a wuye kàanmucaa me.

¹² Lire kurugo shinji u ñye na sòñji na ur'à fànha ta Kile kuni i ke, urufoo u a uye kàanmucaa, u àha ñkwò ñcwo me.

¹³ Pynkanni na Sitaanniji ñye na yii sònni na wàa kapegigii na ke, amuni u ñye na li pyi sùpyire sannte na. Nka Kile na ñye jwòmee niñkinfoo, u si ñee Sitaanniji u yii tegelε ta fo si ntòro yii pèrege taan me. Kawaa mée ká yii ta, Kile sí fànha kan yii á, bà yii si mpyi si li kwú yiye e fo si sà nò li tengeri na me.

¹⁴ Lire kurugo mii ntàannamacinmpyiibii, yii láha kacyinzunni na feefee.

¹⁵ Yii na ñye yákilifee. Kampyi sèe mii à jwo, yii à yaa yii li cè.

¹⁶ Wuu aha a Kafoonji njyñji lyi, wuu maha fwù kan Kile á yabyere ntemu kurugo maa ti bya ke, tá tire maha li cyêe na wuu ná Kirisita na ñye wwoñee u sìshange cye kurugo me? Bwúuruñji wuu maha ñkwòñ ñkwòñ a taa wuye na ke, tá uru maha li cyêe na wuu ná Kirisita na ñye wwoñee u cyeere cye kurugo me?

¹⁷ Bwúuru niñkin u ñye, uru u ñye Yesu cyeere. Wuu mée ñye wuu à ñyaha ke, wuu mú pun'à wà wuye na mà pyi cyere niñkin. Naha kurugo ye wuu mú pun'à wà ta uru bwúuruñji niñkinji i‡.

¹⁸ Amuni li mú ñye Yahutuubii pi maha sárayi kyaare kyàa ke, Kilenji á tire kyaar'à pyi sáraga ke, pi ná uru Kilenji maha mpyi wwoñee.

¹⁹ Yii na sòñji na jwumpe mii à jwo amε ke, na pur'à li cyêe na kacyiinni na ñye yaaga la? Lire ñye me, li maha sun ná

† 10:7 Ekizodi 32.6 ‡ 10:17 Nke cyage na yu Kirisita wwoñeege kyaa na.

kyaare ntemu i ke, na tire na $\eta\gamma\epsilon$ ná tayyérege e la? Yire bà me!

²⁰ Mpe mii la $\eta\gamma\epsilon$ si jwo ke, puru pu $\eta\gamma\epsilon$: sùpyire ti $\eta\gamma\epsilon$ na kacyanhigii sunni ke, Kilenji sèe wunji bà pi $\eta\gamma\epsilon$ na mpère me. Jínabii pi maha sunni. Mii la sí $\eta\gamma\epsilon$ yii ná jínabii pi pyi wwo $\eta\epsilon\epsilon$ me.

²¹ Yii sì n-jà raa byii Kafoonji fù $\eta\eta\epsilon$ wokwuuni i, s'a byii jínabii wuuni i me. Yii sì n-jà raa Kafoonji $\eta\gamma\eta\eta$ lyí s'a jínabii wunji lyí me.

²² Taha yii la $\eta\gamma\epsilon$ si Kafoonji lùuni yírigé la? Yii na sôn $\eta\eta$ na yii aha lire pyi, ku $\eta\omega\epsilon$ ge sí n-táan yii na la?

Kacyinzunkyaare $\eta\eta\eta\eta$ ná ti $\eta\eta\eta\eta$ kani

²³ Yii píl'à jwo na karigii puni kun'à kan yii á, $\eta\eta\eta$ tòn $\eta\gamma\epsilon$ karigii puni mpyi $\eta\eta$ i me. Karigii puni kun'à kan yii á, $\eta\eta\eta$ karigii puni sì n-jà sùpyire sannte tè $\epsilon\epsilon$ pi a sì yyaha na Kile kuni i me.

²⁴ Yii wà $\eta\gamma\epsilon$ a yaa u a u yabili $\eta\eta$ kanni tòn $\eta\eta$ caa me, shin maha shin à yaa u a pi sanmpii tòn $\eta\eta$ caa.

²⁵ Kyara maha kyara ti $\eta\gamma\epsilon$ na mpéré η caange na ke, yii aha ti ta, yii ti kyà yibige baa.

²⁶ η aha kurugo $\gamma\epsilon$ y'à séme Kile Jwumpe Semé $\eta\eta$ i na: « $\eta\eta\eta$ ke ná ku $\eta\eta\eta\eta$ yaayi puni $\eta\gamma\epsilon$ Kafoonji wuyo \mathcal{S} .»

²⁷ Shin $\eta\eta$ u $\eta\gamma\epsilon$ u $\eta\gamma\epsilon$ Kile kuni i me, uru wà ká yii yyere yii sà lyí uru yyé ϵ , ka yii i $\eta\eta\epsilon\epsilon$ maa $\eta\eta\eta\epsilon$, u aha yalyige maha yalyige kan yii á ke, yii ku lyí, yibige baa.

²⁸ $\eta\eta\eta$ u aha jwo yii á na: « $\eta\eta\eta$ ke yatò $\eta\eta$ g'à bò kacyiin na» u jwumpe kurugo, yii àha tire kyaare kyà me, bà urufoo yákili $\eta\eta$ si mpyi u àha $\eta\eta\eta\eta$ $\eta\eta\eta\eta$ me.

²⁹⁻³⁰ Ti $\eta\eta\eta\eta$ sì yaaga kè $\epsilon\epsilon$ ge yii á me. $\eta\eta\eta$ urufo $\eta\eta$ l'á, li sí n-jà yaaga kè $\epsilon\epsilon$ ge, η aha na $\gamma\epsilon$ u sí n-jà raa sôn $\eta\eta$ na yii na $\eta\gamma\epsilon$ kacyinzunmii.

Lire nde baare e, mii sì n-cyé yalyige kà tufiige na sùpyire yyaha fyagare na me. Yalyige kurugo, mii à fwù kan Kile á maa ku lyí ke, η aha na sùpya $\eta\eta$ wabere sí mii cè $\epsilon\epsilon$ ge kuru $\eta\gamma\eta\eta$ na $\gamma\epsilon$?

³¹ Mii sí yi jwo yii á, $\eta\omega\eta\eta\eta\eta$ ega $\eta\eta\eta$ kin na, l'à pyi $\eta\eta\eta\eta$ yo, l'à pyi yabyara yo, l'à pyi yii kapyii yo, cyire karigii pun'à yaa cyi pèene taha Kile mege na.

³² L'à pyi Yahutuu yo, l'à pyi Girékii yo, l'à pyi dánafee yo, yii àha sùpya $\eta\eta$ wà tufiige mùmpenme pyi me.

³³ Yii na pyi $\eta\eta$ kanni lwó. Mii à naye waha, bà mii kyaa si mpyi si ntáan sùpyire pun'á karigii puni i me. Mii $\eta\gamma\epsilon$ na $\eta\eta\eta\epsilon$ naye kurugo me, $\eta\eta\eta$ pi sanmpii kurugo mii $\eta\gamma\epsilon$ na $\eta\eta\eta\epsilon$, bà shin $\eta\eta$ yahara si mpyi si dá Yesu na, si shwò me.

11

1 Yii a mii pyimpe taanni, bà mii yabilinji nyε na Kirisita pyimpe taanni mε.

Kileɲarege tapyiɲi i, ceɲ'à yaa u u ɲùŋke tò

2 Mii à yii kêe, ɲaha na ye yii à yákili yaha mii na karigii puni i, yeɣeyi mii à kan yii á ke, marii yire kurigii ɲaare.

3 Lire ná li wuuni mú i, mii la nyε yii i li cè, bà Kirisita nyε nàmbaabii puni ɲùŋke, Kile sí nyε Kirisita ɲùŋke mε, amuni nòŋi mú nyε ceɲi ɲùŋke*.

4 Nyε mà tàanna ná lire e, nò ká a Kile ɲáare, lire nyε mε na Kile túnnture tà yu dánafeebil'á mà ɲùntoŋɔ ta u ɲùŋke na, urufoo maha u ɲùŋke† faha.

5 Ceewe mú ká a Kile ɲáare, lire nyε mε na Kile túnnture tà yu dánafeebil'á, mà li ta u nyε a u ɲùŋke tò mε, u maha u ɲùŋke‡ faha, li maha mpyi mu à jwo ceɲi u à u ɲùŋke§ kûlu ke.

6 Ceɲi ɲgemu ká mpyi u nyε na u ɲùŋke tùni Kileɲarege tɛni i mε, u ku kûlu ke! Kampyi ceɲi ɲùŋjoore ɲkwòŋɲi, lire nyε mε u ɲùŋke ɲkùluŋi na nyε silege kyaa, lire e ke, u a ku tùni.

7 Nòŋi kòni nyε a yaa u a ɲùntoŋɔ tùni Kileɲarege tɛni i mε, ɲaha na ye nòŋi u nyε Kile malwɔɔre, u sìnampe mú maha pèene taha Kile na. Ceɲi sí wi ke, uru sìnampe maha pèene taha nòŋi na.

8 Yii li cè, tɛni i Kile à diɲyɛɲi dá ke, nòŋi bà u à fwoɔre ceɲi i mε, ɲka ceɲi u à fwoɔre nòŋi i.

9 Nòŋi mú sí nyε a dá ceɲi mεε na mε. ɲka ceɲi u à dá nòŋi mεε na.

10 Lire kurugo cyeebil'á yaa pi a pi ɲùnyi tùni Kileɲarege tapyige e, lire sí n-pyi kyaa ndemu li sí li cyêe na pi sí n-jà raa Kile père, bà Kile mèlɛkɛɛbii lùgigii si mpyi cyi àha ɲjiri pi taan mε*.

11 ɲka lire ná li wuuni mú i, mà wuu yaha Kafoonji wwoɲεeɣe e, ceɲi sì n-jà n-kàre nòŋi yaha mε, nòŋi mú sì n-jà n-kàre ceɲi yaha mε.

12 ɲaha kurugo ye diɲyɛɲi tɛesiini i, ceɲ'à fwoɔre nòŋi i. ɲka nume nàmbaabii maha fwoɔre cyeebil'e. Kile u nyε cyire karigii puni ɲùŋke.

13 Yii na nyε yákilifee. Kampyi kacɛnne li nyε li li, ceɲi u u ɲùŋke múg'a yaha Kileɲarege tɛni i, yii à yaa yii li cè.

* **11:3** Pii maha jwo: «bà Kirisita nyε nàmbaabii puni ɲùŋɔ na, Kile sí nyε Kirisita ɲùŋɔ na mε, amuni nòŋi mú nyε ceɲi ɲùŋɔ na.» † **11:4** Pii maha jwo: «ɲùŋufoonji».

‡ **11:5** Pii maha jwo: «ɲùŋufoonji». § **11:5** Lire tɛni i, ceɲi ɲùŋjwoore ti mpyi u ɲjire cyage (11.15 wíi). Lire e ceɲi ɲùŋjwoore ɲkwòŋɲi, lire nyε mε u ɲùŋke ɲkùluŋi mpyi a sii silege. *

11:10 Pii maha jwo: «Lire kurugo dánafeebii tabinniɲi i, ceɲ'à yaa u u ɲùŋke tò, lire li maha li cyêe na u à uye tírige nòŋ'á, bà Kile mèlɛkɛɛbii lùgigii si mpyi cyi àha ɲjiri u taan mε.»

14 Mà tàanna ná sùpyigire yyeshage e, silege ku nyε ku ki, nònji u pyi ná nùnjunyahare e.

15 Mà li ta nijnunyahare na nyε pèenε kuro ceen'á. Yii li cè na Kile à nùnjunyahare kan ceen'á ti i mpyi u nùntonɔ.

16 Wà ha mpe jwumpe cyé, urufoo u li cè na wuu nyε a tée li na cyeebii pi a Kile náare pi nùnyi ntòmbaa dánafeebii tabinniyi i mε.

Kafoonji Yesu njyìñi lyìnkanni

(Macwo 26.26-29; Marika 14.22-25; Luka 22.15-20)

17 Nde mii sí n-jwo yii á numε ke, mii nyε a yii kée lire e mε, nahà na yε yii mpìnniñi na ndemu kèεge yii á ke, u nyε na lire njwɔge yii na mε.

18 Li nijnicyiini li nyε, y'à jwo mii á na yii mpìnniñi cyeyi i, na yii nyε na njwɔmεε nijnkin yu mε, mii s'à dá li na, na sèe sí n-ta puru jwumpe e.

19 (Mbèmbaan'á yaa u pyi yii shwɔhɔl'e, lire ká mpyi mpìi pi à dá Kile na sèenji na ke, pire sí n-cè.)

20 Yii maha yiye bínnini Kafoonji Yesu njyìñi mεε na, nka lyìnkanni nimpìini na yii maha u lyí ke, lire maha li cyée na Kafoonji njyìñi bà yii na lyí mε.

21 Nahà kurugo yε yii aha nkɔwùulo uru njyìñi mεε na, yii shin maha shin funvwugo wunji maha njcaa si uru njyìñi lyí si njaha u zànnεεge laage e. Li maha mpa mpyi fo pìi katege wuu maha mpyi, mà li ta pìl'á lyí a tìn maa bya fo mà wùrugo.

22 Lire sannì i ke, taha pyenyε nyε yii á mε? Yii sì n-jà raa lyí s'a byii yii pyenyi i mà? Taha yii la nyε si njùzogoro nɔ fònjɔfeebii na si dánafeebii kurunke njini faha? Lire sannì i ke, yii la nyε mii u nahà jwo yε? Yii la nyε mii u yii kée la? Sèenji na, mii sì n-sii n-jà yii kée mpe njùɔ taan mε!

23 Jwumpe Kafoonji à jwo mii á ke, puru mii à taha yii á, mii sí núru pu kurugo sahanjki: canjke numpilage e Kafoonji Yesu à le cye e ke, u à bwúuruñi lwó,

24 maa fwù kan Kile á u kyaa na, maa u kwòn kwòn a kan u cyelempyiibil'á maa jwo: «Nge bwúuruñi u nyε mii cyeere t'à kan yii kurugo ke, yii a nde pyi yii raa yiye funnɔ cwo na na.»

25 Lire pyìnkanni na mú, pi à kwò njyìñi na ke, u à fùnjcwokwuuni lwó, εεzen sinme mpyi l'e, maa jwo: «Nde fùnjcwokwuuni li nyε Kile tunmbyaare nivɔnnnte, ntemu t'à le ná mii sìshange e ke. Yii a byii nde fùnjcwokwuuni i, yii raa yiye funnɔ cwo na na.»

26 Nyε fo mà sà yaa ná Kafoonji tènuruni i, yii aha uru bwúuruñi kyà maa bya lire fùnjcwokwuuni i tère o tère e ke, Kafoonji kwùñi shenre yii maha jwo amuni.

27 Lire kurugo ngemu ká mpyi u nyε na Kafoonji bwúuruñi lyí u lyìnkanna na maa byii u fùnjcwokwuuni i li byanjkanna na

mε, urufol'à kapii pyi Kafoonji na, bà Kafoonji bofeebil'à kapii pyi u na mε.

²⁸ Lire kurugo yii shin maha shin à yaa u uye kàanmucya, u u nta u a uru bwúuruŋi lyí, u raa byii lire fùŋɔcwokwuuni i.

²⁹ Naha kurugo ye wà ha uru bwúuruŋi kyà maa bya lire fùŋɔcwokwuuni i, maa mpyi u nyε a li lwó a wíi na dánafeebii pi nyε Kirisita cyeere mε, urufoo na li caa Kile sí urufoo tùn.

³⁰ Lire kurugo yii niŋyahara à pyi yamii, ka pìi si ŋkwù yii e.

³¹ Wuu aha wuye kàanmucya maa nta a uru bwúuruŋi kyà, maa bya lire fùŋɔcwokwuuni i, Kile saha sì wuu tùn mε.

³² Nka Kafoonji à wuu sâra numε mà tàanna ná wuu kapyiŋkil'e, maa wuu le kur'e, bà li si mpyi u àha bú ŋkwò wuu tùn ná Kilecambaabil'e mε.

³³ Lire kurugo mii cìnmnyiibii, yii aha bínni tère o tère e Kafoonji niŋyiŋi mεε na ke, yii pyi ná sùpyigire e pi sanmpii kàmpanŋke na, yii raa wwùu yii a u lyí.

³⁴ Katege ká mpyi ŋgemu na ke, urufoo u lyí u pyεnge e, u u nta u a ma Kafoonji niŋyiŋi talyige e, bà li si mpyi yii àha ŋkwò kapyimbaala pyi uru niŋyiŋi talyige e, Kile si yii sâra a tàanna ná lire e mε.

Mii aha nɔ wani yii yyére tɛni ndemu i ke, karigii sanŋkii cyi à yáaŋa a yaha ke, mii sí cyire cwɔɔnrɔ.

12

Kile Munaani màkanyi kani

¹ Nyε mii cìnmnyiibii, nde li nyε Kile Munaani màkanyi kani ke, mii la nyε yii i ŋkwóro numpini i yire kàmpanŋke na mε.

² Pyiŋkanni na yii mpyi mà yii yaha yii sàha Kile cè mε, yii sòŋŋɔ lire na ke! Yii mpyi a yiye pwɔ kacinŋkwuŋi na sèl'e, mà li ta cyire kacyanhigii nyε na jà a jwo mε.

³ Lire kurugo mii sí yi fíniŋε n-jwo yii á, Kile Munaani à sùpyaŋi ŋgemu yyaha cù ke, urufoo sì n-jà jwumpimε jwo Yesu na mε. Sùpya mú sì n-jà n-jwo na: «Yesu u nyε Kafoonji» ná Kile Munaani bà l'à urufoo yyaha cù mε.

⁴ Kile Munaani màkanyi shiŋ'à nyaha, ŋka Kile Munaani ninuuni li maha yi puni kaan.

⁵ Báaraŋi Kile Munaani maha ŋkaan ke, u shiŋ'à nyaha. Nka Kafoonji ninuŋ'á uru báaraŋi puni maha mpyi.

⁶ Karigii pyiŋkannigil'à nyaha. Nka Kileni ninuŋi u maha cyire karigii pyipyi fànha kaan cyi pyifeebii pun'á.

⁷ Kile Munaani à báaraŋi wà kan dánafeebii puni niŋkin niŋkinŋ'á pi kuruŋke ntègerŋi mεε na.

⁸ Yii li cè na Kile Munaani à yákilifente jwumpe niŋwuŋi kan pil'á. Lire Kile Munaani ninuun'à ŋcɛŋi jwumpe niŋwuŋi kan piiberil'á.

⁹ Lire Kile Munaani ninuun'à dáníyaŋi shiŋi wà kan pìl'á, maa pyiŋkanna kan piiberil'á pi i yampii cùŋi.

¹⁰ Li maha pìi pyi pi i jìni na kakyanhala karigii pyi, maa Kile túnnture pyipyi fànhe kan pìl'á, li maha pìi pyi pi i jìni na Kile karigii ná Sitaanniŋi wogigii cini na wwù cyiye e, li maha pìi pyi pi i jìni na shεεnre tabεε yu, maa pìi pyi pi i jìni na tire shεεnre kεεnŋi.

¹¹ Kile Munaani ninuuni li maha cyire karigii puni pyipyi fànhe kaan cyi pyifeebil'á. Mà tàanna ná li nyii wuuni i, l'à kani là pyipyi fànha kan pìl'á, maa labεε pyipyi fànha kan piiberil'á.

¹² Sùpyaŋi cyeere na nyε niŋkin, ŋka u yatanŋyi maha nyaha. U yatanŋyi ná yi nyahaŋi mú i, yi puni maha wà yiye na maha mpyi cyere niŋkin. Yii li cè na wuu mpìi pi nyε Kirisita wwoŋεεge e ke, amuni wuu mú nyε.

¹³ Naha kurugo yε wuu mú puni à batize Kile Munaani niŋkinŋi cye kurugo, maa wwò maa mpyi cyere niŋkin, lire Munaani niŋkinŋi cye kurugo, l'à pyi Yahutuu yo, l'à pyi Girekii yo, l'à pyi bilii yo, li nyε a pyi bilii mà yo, Kile Munaani niŋkinŋi l'à tíg'a tèn wuu mú puni i.

¹⁴ Sùpyaŋi cyeere nyε yatanŋa niŋkin kanna mε, ŋka yi maha nyaha.

¹⁵ Tòoge ká jwo na kuru nàzhan nyε cyeere e mε, mà lire ñùŋke pyi na kuru nyε cyεge mε, tá lire sí n-jà ku nàzhan yige cyeere e bε?

¹⁶ Nyε niŋgenŋe ká jwo na kuru nyε cyeere yatanŋe kà mε, mà lire ñùŋke pyi na kuru nyε nyii mε, tá lire sí n-jà ku nàzhan yige cyeere e?

¹⁷ Kampyi cyeere yatanŋyi puni mpyi nyii, di sùpyaŋi mpyi na sí raa nùru raa ŋko yε? Kampyi ti puni mpyi niŋgenyε, di sùpyaŋi mpyi na sí raa nùge taa raa ŋko yε?

¹⁸ Mà sèenŋi jwo, Kile nyε a cyeere dá amuni mε, u à ti yatanŋyi puni niŋkin niŋkinŋi dá mà tàanna ná u nyii wuuni i.

¹⁹ Kampyi yatanŋa niŋkin kanna ku mpyi, wà mpyi na sì raa ku pyi cyeere mε.

²⁰ Lire kurugo sùpyaŋi cyeere yatanŋy'à nyaha, ŋka cyere niŋkin ti nyε ti ti.

²¹ Lire e nyiini sì n-jà n-jwo na lire kuro nyε cyεge e mε. Ñùŋke mú sì n-jà n-jwo na kuru kuro nyε tooyi i mε.

²² Ŋka yatanŋyi yi nyε cyeere e fànha baa ke, yire tayyéreg'a à pêe sèl'e.

²³ Yatanŋyi wuu nyε na sônŋi na yi nyε kuru fiige silege wuyo mε, wuu maha yákili yaha yire na mà tòro yatanŋyi sanŋyi na. Yatanŋyi yi nyε silege cyeyi wuu cyeere e, ná yi nyε a yaa y'a naa cyínni na mε, wuu maha yaha yire na sèl'e.

²⁴ Yatanɲyi yi ɲye yi ɲye silege wuyo wuu cyeere e me, wuu ɲye na yare yire na sèl'e me. Yatanɲyi ɲjemu wuu ɲye na sɔ̀nɲi na yi ɲye tɔ̀n wuyo me, Kile à cyeere dá maa yire yatanɲyi le dá e.

²⁵ Kile à lire pyi, bà cyeere yatanɲyi si mpyi y'àha ndáha ndáha yiye na me. Nka yi puni y'a yiye tère.

²⁶ Yatanɲke kà ha mpyi ná tayaɲcyage e, cyeere puni ti maha yà. Yatanɲke kà ha ɲkèe ta, cyeere puni ti maha mpyi kuru funntange e.

²⁷ Yii pi ke, yii pi ɲye Kirisita cyeere, yii shin maha shin à pyi tire cyeere yatanɲke kà.

²⁸ Lire kurugo Kile à pìi tìɲe dánafeebii kurunke e u báaraɲi mɛɛ na. Yyeciyege na, u à Yesu tũntunmpii tìɲe, li shɔnwuuni maa Kile tũnture pyifeebii tìɲe, li tanrewuuni maa cyelenti-ibii tìɲe. Lire ɲwɔhɔ na, u à kakyanhala karigii pyifeebii tìɲe, mpìi pi maha yampii cùunɲi ke, maa pire tìɲe, maa dánafeebii tɛɛfeebii tìɲe, maa yyaha yyére shiinbii tìɲe, maa pìi pyi pi i jìni na shɛɛnre tabere yu.

²⁹ Tá y'à jwo na pi puni pi pyi Yesu tũntunmii? Lire ɲye me, Kile tũnture pyifee? Lire ɲye me, cyelentii? Lire ɲye me, kakyanhala karii pyifee?

³⁰ Lire ɲye me, pi a yampii cùunɲi? Lire ɲye me, na yu shɛɛnre taber'e? Lire ɲye me, na tire shɛɛnre yyaha yu pi sanmpil'á? Tá lire kani là ninjin pyipyi fành'à kan pi pun'á?

³¹ Yii a Kile Munaani màkanyi puni ɲɲɛɲyi caa. Lire e mii sí lire kuni ɲɲɛɲni le yii taan nume.

13

Ntànnamagare kani

¹ ɲye wuu mée ká shɛɛnre puni cè na yu, mà bàra Kile mèlekɛɛbii woore na mú, ná ntànnamagare ɲye wuu zòmpyaagil'e me, wuu jwumpe maha mpyi màhawaya. Li maha mpyi mu à jwo tɔ̀nɲɔ, lire ɲye me yatinnɲe wuu ɲye na bwũun ɲũɲɔ kurugo.

² Kile mée ká wuu pyi u tũntunmii, karigii cyi à ɲwɔhɔ ke, maa wuu pyi wuu u jìni na cyire yige bɛɛnmpe na, maa ɲɛɲi shinɲi puni kan wuu á, ali wuu daniyaɲi fànhɛ mée ká sàa ɲyaha fo na jìni na ɲaɲyi pyi yi i ɲkùni na yíri yi tatɛɛnyi i, ná ntànnamagare ɲye wuu zòmpyaagil'e me, wuu ɲye yafyin me.

³ Wuu mée ká wuu cyeyaayi puni táa fòɲɔfeebii na pi à tɛɛge na piye ɲwɔ caa, mà li táan wuy'á pi wuu kyérege Kirisita kurugo, ná ntànnamagare ɲye wuu zòmpyaagil'e me, lire sí yafyin ɲwɔ wuu na me.

⁴ Ntànnamagare ká mpyi ɲgemu i ke, urufoo lùuni maha bò, u maha kacɛɲkii pyi sùpyire sannte na, ɲyipɛɛn ɲye na mpyi

u e mɛ, bwomɔ nyɛ na mpyi u e mɛ, yàmpeene nyɛ na mpyi u e mɛ.

⁵ Urufoo nyɛ na jyè nùzogoro karil'e mɛ, u yabilinji nàfan karigii kanni bà urufoo maha mpyi mɛ, urufoo nyɛ na mpyi lùfwuufoo mɛ, u nyɛ na wà nàvunɲjaga yare uye funɲ'i mɛ.

⁶ Ntiimbaanji karigii nyɛ na urufoo funɲɔ tángɛ mɛ. Nka ntiinji karigii cyi maha u funɲke táan.

⁷ U maha ɲcú uye na karigii puni i, u maha dá Kile na karigii puni i, u maha u sònnɔre taha karigii puni na, maa karigii puni kwú uye e.

⁸ Ntàannamagare sì n-sìi n-kwò mɛ, ɲka Kile túnnture báaraanji sí n-pa n-kwò, mpíi pí nyɛ na shɛɛnre tabɛɛ yu ke, lire sí n-pa n-kwò, ɲcèɲi u nyɛ wuu e ke, uru sí n-pa n-kwò.

⁹ Yii li cè na wuu nyɛ a karigii puni cè mɛ. Wuu tacɛɲke nyɛ a pèe Kile túnnture báaraanji i mɛ.

¹⁰ Nka Kile ká u báaraanji fúnɲɔ canɲke ɲkemu i ke, wuu karigii nivunɲɔmbaagii sí n-kwò.

¹¹ Tèni i wuu mpyi nàɲkocyeɛɛre e ke, nàɲkocyeɛɛre mpyi maha ɲaa wuu jwumpe ná wuu sònnɔɲkanni ná wuu karigii kàanmucyaɲkanni i. Nka wuu à pa lyɛ ke, wuu à lire puni ɲwò yaha.

¹² Numɛ, wuu nyɛ na karigii ɲaa na ɲcwúu mɛ, li na nyɛ mu à jwo bà wà maha uye wíi dùba e mɛ*. Canɲa na ma, wuu sí raa karigii ɲaa raa ɲcwúu. Numɛ wuu tacɛɲke nyɛ a pèe mɛ, ɲka kuru canɲke, bà Kile à wuu cè feefee mɛ, amuni wuu sí n-pa Kile karigii yyaha cè.

¹³ Nyɛ kapyaa taanre cyi nyɛ, cyire sì n-sìi n-kwò mɛ, cyire cyi nyɛ: dáníyanji ná sònnɔre tatahage ná ntàannamagare, ɲka nde li nyɛ cyi puni nimbwooni ke, lire li nyɛ ntàannamagare.

14

Kile túnntur'à yaa t'a mpyi dánafeebii shɛɛnre nɲɲɛnte e

¹ Lire kurugo ntàannamagar'à yaa ti pyi yii yacyage nɲɲɛyige. Kile Munaani maha màkanyi nɲemu kaan ke, yii raa yire caa mú. Nka Kile túnnture nɲwuɲi màkange wuuni l'à lyɛ.

² Naha kurugo yɛ shinɲi u nyɛ na shɛɛnre tabɛɛ yu ke, ná sùpyire e bà urufoo maha yu mɛ, ná Kile e u maha yu, ɲaha na yɛ wà nyɛ na u jwumpe yyaha cini mɛ. Karigii cyi nyɛ cyi yyaha nyɛ a cè mɛ, Kile Munaani sífente cye kurugo u maha cyire kyaa yu.

³ Nka ɲgemu u nyɛ na Kile túnnture yu ke, ná sùpyire e urufoo maha yu, maa ti tère ti i sì yyaha na Kile kuni i, maa màban leni t'e, maa ti zòmɲyaagii tàali.

* **13:12** Tɔɔnnte shiɲi wà tèecyiini shiinbii mpyi maha ntèg'a dùbanji yaa, lire mpyi maha sùpyanji pyi u jìn'a uye wíl'a cwó u e mɛ. Dùbanji yyahe nyɛ a mpyi maha ɲcwó mɛ.

⁴Shinṅi u ṅyε na yu shεεnre taber'e ke, ti maha urufoo kanni tère u u sì yyaha na Kile kuni i. Mà li ta shinṅi u ṅyε na Kile túnnture yu ke, urufoo maha dánafeebii kurunṅe puni tère pi i sì yyaha na Kile kuni i.

⁵Yii puni ká a jìni na shεεnre tabere yu, lir'à táan mii i. Nka nde l'à táan mii i sèe sèl'e ke, lire li ṅyε yii puni pi a Kile túnnture yu. Kile túnnture jwufoonji tayyéreg'à fànha tò shεεnre tabere jwufoonji woge na, fo wà ha nta na tire shεεnre kēenṅi, bà ti si mpyi si dánafeebii kurunṅe tège pi a sì yyaha na Kile kuni i me.

⁶Mii cìmpyibii, yii yabilimpìi pi li kàanmucya a wíi ke! Mà jwo mii u pa Kile túnnture tà jwo yii á, si kani là cyée yii na Kile kuni i, lire ṅyε me si yerege kà kan yii á ke, kampyi shεεnre taber'e mii mpyi a pa jwo ná yii e, ṅaha tòn yii mpyi na sí n-ta lire e ye?

⁷Nde li ṅyε yatinṅi kàmpañke, mu à jwo tìmpini, lire ṅyε me ṅkònnṅi ke, kuru ká mpyi ku ṅyε a bwòn ku bwònṅkanna na me, meeni li ṅyε na bwùn ke, di wà sí n-jà lire cè n-jwo ye?

⁸Tìmpini pi maha wyì maha ntèg'a kàshikwònbii wà piye na ke, ná lire ṅyε a wyì li wyìṅkanna na me, jofoo u sí uye bégele kàshige mee na ye?

⁹Amuni li mú ṅyε yii á, yii pi ṅyε na yu shεεnre taber'e ke, yii lógofeebii ká mpyi pi ṅyε na yii jwumpe núru me, ṅje yii ṅyε na yu ke, di pi sí yire cè n-jwo ye? Li maha mpyi mu à jwo ná kafεεge e yii ṅyε na yu.

¹⁰Shεεnre shin'à ṅyaha diṅyēṅi i, ṅka tire shεεnre puni na núru ti jwufeebil'á.

¹¹Mii aha mpyi mii ṅyε na shεεnre tà núru me, ti jwufoonji maha mpyi nàmpòṅṅo mii á, mii mú maha mpyi nàmpòṅṅo ti jwufoon'á.

¹²ṅyε ná Kile Munaani màkanyi lage sí ṅyε yii na, ṅje yi sí n-sì n-jà dánafeebii pyi pi a sì yyaha na Kile kuni i ke, yii a yire caa ná yii cyeyi shuunninji i.

¹³Lire kurugo shinṅi u ṅyε na shεεnre tabere yu ke, urufoo u a Kile ṅáare, bà u si mpyi s'a ti kēenṅi me.

¹⁴ṅaha kurugo ye mii aha a Kile ṅáare shεεnre taber'e, mii kòni maha mpyi Kileṅarege na, ṅka mii ṅyε na na jwumpe yyaha cini me.

¹⁵Lire e ke ṅaha mii à yaa mii u pyi ye? Mii sí n-jà raa Kile ṅáare shεεnre taber'e, ṅka shεεnre mii à cè ke, mii mú sí n-jà raa u ṅáare tire shεεnre e. Mii sí n-jà raa Kile pèente myahigii cêe shεεnre taber'e, ṅka shεεnre mii à cè ke, mii mú sí n-jà raa cyi cêe tire shεεnre e.

¹⁶ṅyε mu aha a fwù kaan Kile á shεεnre taber'e, wà ha nta dánafeebii kurunṅe e ṅgemu u ṅyε u ṅyε na tire shεεnre núru me,

di urufoo sí n-jà n-jwo: «Amiina» mà li ta u jye a mu jwumpe lógo mà ye?

¹⁷ Mu fwùñi niñkanñi méε ká nta u à jwə sèl'e, u sí n-jà urufoo tège Kile kuni i mε.

¹⁸ Mii à Kile shéere, jaha na ye u à mii tège mii à jà na yu sheenre sannte e mà tóro yii puni na.

¹⁹ Nka lire ná li wuuni mú i, mii aha mpyi dánafeebii kurunke e, mà jwəjyeya kanjuro kanna jwo dánafeebii sheenre nindogore e, mii maha lire funjə lwó maha ntóro mii u canmpuni lwó jwumpe na sheenre taber'e pi jye na tire ntemu núru mε.

²⁰ Mii cìmpyiibii, yii àha raa sòññi nàñkopyire sòññəñkanni na mε. Nka kapegigii kàmpañke na, yii yiye pyi pìmpinnyeyε fiige. Yákilifente kàmpañke na, yii yiye pyi shinlyee.

²¹ Y'à séme Kile Jwumpe Seməñi i na Kafoonj Kile à jwo: «Nàmpwuunbii pii mii sí n-tun na shiimbil'á. Pire sí n-jwo ná pi e sheenre taber'e. Nka lire ná li wuuni mú i, pi sí mii jwəməeni cū mε*.»

²² Mà tàanna ná lire katorəñkwooni i, jje mii sí n-jwo ke, yire yi jye: wà ha sheenre tabere jwo, mpì pi jye pi jye Kile kuni i mε, lire maha li cyêe pire na na Kile sí yoge kwəñ pire na. Puru jwumpe jye a yyaha tí ná dánafeebil'e mε. Wà ha Kile tūnturo jwo, lire maha li cyêe dánafeebii na na Kile jye pi shwəhə'e. Mpì pi jye pi jye Kile kuni i mε, puru jwumpe jye a yyaha tí ná pire e mε.

²³ Jye l'aha mpyi kee yii dánafeebii kurun'k'à bínni, ka yii puni si wá na sheenre tabere yu, shincyí ká mpa yii ta pur'e, ηgemu u jye u jye a Kile cè mε, tá u sí n-jwo na yii funjy'à shwə yii na mε?

²⁴ Nka l'aha mpyi mu à jwo Kile tūnture yii jye na yu, ka u u mpa jyèe yii kurunke shwəhə'e, u aha yii jwumpe lógo, lire sí u pyi u cè na sèññi yii jye na yu, si u pyi u cè na uru kapyiñkii jye a tí mε.

²⁵ Yaaga maha yaaga k'à ηwəhə urufoo zòñi na ke, yire puni sí n-yige cyíññi na, fo u sí yyahe cyígile sí niñkure sín si Kile kèe, si jwo sèññi na, Kile na jye yii shwəhə'e.

Kile pèente karigii sogolo ηkann'à yaa li jwə

²⁶ Mii cìmpyiibii, yii à yaa yii ndemu pyi ke, lire li jye: yii aha yiye bínni Kile pèente mεε na, mεε ká mpyi wà á, urufoo u li cèe. Yerege jwumə ká mpyi wà á, urufoo u pu jwo, Kile ká nta u à kani là cyêe wà na, urufoo u li jwo. Kile ká nta u à sheenre tabere le wà jwə e, urufoo u ti jwo. Kile ká nta u à pyiñkanna

* **14:21** Tèni i Izirayeli shiimbil'à Kile jwəməeni yaha ke, Kile à jwo na uru sí Babilən shiimbii kàshicyege yaha ku pa pi tūn pi i jà pi na. Shenre nàmpənnə Babilən shiimbii mpyi na yu. Izirayeli shiimbil'à pi jya pi i tire sheenre yu ke, ka lire si li cyêe pi na na Kile à tūn ná pire Izirayeli shiimbil'e e (Ezayi 28.11-12.)

kan wà á u u jà a tire shɛɛnre kɛ̀ɛnɛ, urufoo u ti kɛ̀ɛnɛ. Nka cyire karigii pun'à yaa cyi dánafeebii tɛ̀ɛ pi a sì yyaha na Kile kuni i.

²⁷ Mpii pi jɛɛ na shɛɛnre tabɛɛ yu ke, pire jɛɛ a yaa pi tòro shiin shuunni taanre na mɛ, pi raa yu niŋkin niŋkin, li i nta wà mú na jɛɛ wani ŋgemu u sí n-jà raa tire shɛɛnre kɛ̀ɛnɛ ke.

²⁸ Kɛ̀ɛnɛfoo ká mpyi u jɛɛ a ta tire shɛɛnre na mɛ, ti jwufeebil'à yaa pi fyâha, pi raa yu piye funɲ'i ná Kile e.

²⁹ Nde li jɛɛ Kile túnntunmpii kàmpañke ke, pire shiin shuunni taanr'à yaa pi a yu niŋkin niŋkin. Pi sanmpii s'a pi jwumpe núru pi raa pu kàanmucaa.

³⁰ Nka Kile ká nta u à kani là cyêe wabɛɛ na, ŋgemu u à fyâha a jwumpe lwó ke, ur'à yaa u fyâha, u u yaha u li jwo.

³¹ Yii jɛɛ a yaa yii bínni yii a Kile túnnture yu mɛ, yii a ti yu niŋkin niŋkin, bà ti si mpyi si dánafeebii le kur'e, si màban le pi e mɛ.

³² Yii li cè na li sínj jɛɛ Kile túnntunɲi na mà jà a cù u jwɔge na, si pi sanmpii yaha pi jwo a kwò.

³³ Naha kurugo yɛ jɲàhaŋgurugunɲi jɛɛ a táan Kile á mɛ, mà karigii yal'a sogolo yyenɲke e, lire l'à táan u á, bà li jɛɛ na mpyi dánafeebii kurunɲi puni i mɛ.

³⁴ Cyeebil'à yaa pi fyâha mpìnni cyeyi i, naha na yɛ kuni jɛɛ a kan pi á, pi jà pi a yu yire cyeyi i mɛ. Pi à yaa pi piye tírige, bà MusaSaliyanɲi à yi jwo mɛ.

³⁵ Pi la ká mpyi si yibige pyi cyage kà na, pi aha nɔ pyɛnge pi kuru yibige pyi pi nàmbaabii na. Naha kurugo yɛ li lemp'à pi ceewe u a jwumpe lwúu dánafeebii kurunɲke e†.

³⁶ Taha yii na sônɲi na yii бага jwumɔ pu jɛɛ Kile jwumpe? Lire jɛɛ mɛ, taha yii na sônɲi na yii kanni na puru jwump'à nɔ?

³⁷ Wà ha nta u u sônɲi na Kile Munaani maha jwumpe leni uru jwɔ e na yu pi sanmpil'á, u li cè na yɛɛge mii jɛɛ na sémeni si ŋkan yii á amɛ ke, kur'à fworɔ Kafoonɲi Yesu i.

³⁸ Wà ha ŋke yɛɛge jwumpe cyé, yii àha núru urufoo le laage e mɛ.

³⁹ Mii cìmpyiibii, jwɔɲyɛga niŋkin na, yii a Kile túnnture báaraɲi caa yii a mpyi. Wà ha a si raa yu shɛɛnre tabɛɛ'e, yii àha urufoo sige lire na mɛ.

⁴⁰ Li tɛgeni li jɛɛ, yii karigii puni cyi pyi ná njire e, yii i cyi sogolonkanni yaha li jwɔ.

† **14:35** Pii na sônɲi na Poli à cyeebii sige pi àha raa pi nàmbaabii yíbili Kile pèente tɛni i mɛ. Pli sí na sônɲi na Poli jɛɛ a kuni kan cyeebil'á pi a Kile túnnture jwufeebii jwumpe jwɔhe tùru mɛ. Pli sí i sônɲi na mpii pi à ntùŋke taha Poli na ke, pire jwumpe pu jɛɛ 14.35 i. 14.36 i Poli jɛɛ a jɛɛ puru jwumpe na mɛ.

15

Kirisita à jè a fworò kwùñi i ke, kwùubii mú sí jè

1 Nyé mii cìnmpyiibii, Jwumpe Nintanmpe mii à jwo yii á, ka yii i dá pu na, maa yiye pwò pu na ke, mii la nyé si yii funṅò cwo puru na.

2 Puru jwumpe cyé kurugo, kuni li maha sùpyire shwò ke, lire yii à lwó. Yii aha ṅkwôro lire kuni i, Kile sí yii shwò. Naha na yii na sônñi na yii dányañi kapyiini nyé jùṅò baa yé?

3 Jwumpe p'à jwo mii á, ná pu tayyéreg'a pêe ke, mii à puru jwo yii á. Puru pu nyé: Kirisita à kwù wuu kapegigii yàfanji kurugo, bà l'à fyànha a jwo Kile Jwumpe Seméñi i mε.

4 U buwuñ'a le fanṅke e, u kwùñi canmpyitanrewuuni, u à jè, bà l'à fyànha a jwo Kile Jwumpe Seméñi i mε.

5 U jεṅkwooni kàntugo, u à uye cyêe Pyeri na, lire kàntugo, maa uye cyêe u cyelempyiibii ke ná shuunnñi na.

6 Lire kàntugo cìnmpyiibii dánafeebii na u à uye cyêe tère niñkin i ke, pir'a jyahá shiin ṅkwuu kanṅkuro (500) na. Shinpaanra kanna pi à kwù pire e, lire baare e, pi niñyahamii saha na nyé shì na.

7 Lire kàntugo u à uye cyêe Yakuba na, maa uye cyêe u túnntunmpii sanmpii puni na.

8 Pire puni kàntugo, u à uye cyêe mii Poli na mú, mii u nyé mu à jwo pinpinjyaga niñjyembaga ṅkemu k'à si ke.

9 Yii li cè, mii u nyé Yesu túnntunmpii puni kàntugo yyére wuñi. Mii bá mpyi a yaa mii u tòrò u túnntunmpil'e mε, jaha na yé mii mpyi maha Kile dánafeebii kurunṅke kyérege sèl'e.

10 ṅka tayyérege e mii nyé niñjaa ke, Kile u à jwò mii na maa mii yaha kur'e. Tawage e bà u à sàa jwò mii na mà dε! Mii bá à báarañi pyi mà tòro Yesu túnntunmpii sanmpii na, ṅka ná na yabilñi fànhe e bà mii à u pyi mà dε! Kile u à jwò mii na maa mii pyi mii à u pyi.

11 Lire e ke l'à pyi mii u à Jwumpe Nintanmpe jwo yii á yo, l'à pyi Yesu túnntunmpii sanmpii yo, Jwumpe Nintanmpe ninumpe wuu nyé na yu, yii mú s'à dá pu na.

Dánafeebii jèñi kani

12 Nyé ná wuu s'à jwo yii á na Kirisita à jè a fworò kwùñi i, jaha na yii pìi maha jwo na kwunṅe nyé nùmpañja mà yé?

13 Kampyi yii na sônñi na kwunṅe nyé nùmpañja mε, lir'a li cyêe na yii nyé a dá na Kirisita mú à jè a fworò kwùñi i mε.

14 Kampyi Kirisita nyé a jè a fworò kwùñi i mε, Jwumpe Nintanmpe wuu nyé na yu ke, puru kajwuuni mpyi na sí n-pyi jùṅò baa, yii dányañi kapyiini mú mpyi na sí n-pyi jùṅò baa.

15-16 Nyé jwumpe wuu nyé na yu na ntare Kile na ke, puru mpyi na sí n-pyi kafinara, jaha na yé wuu à jwo na Kile à

Kirisita jè a yige kwùñi i. Kampyi yii na sônñi na kwuɲɛɛ ɲye nùmpañja mɛ, lir'à li cyêe na yii na sônñi na Kirisita mú ɲye a jè a fworò kwùñi i mɛ.

17 Kàm̄pyi Kirisita ɲye a mpyi a jè a fworò kwùñi i mɛ, ɲùñò mpyi na sí n-pyi yii dáníyañi kapyiini na mɛ, yii kapegigii tugure mú mpyi na sí n-kwôro yii ɲuñ'i.

18 Lire mpyi na sí li cyêe mú na mp̄ii pi à kwû mà pi ta pi à dá Kirisita na ke, na pir'à p̄inni.

19 Kampyi wuu à wuu sônñore taha Kirisita na numɛ t̄iñi kanni kurugo, lire e ke wuu pi ɲye diɲye sùpyire puni kanhamafeebii.

20 Nka sèenji na, Kirisita à jè a fworò kwùñi i. Mp̄ii pi à kwû ke, Kile à u jè a yige kwùñi i yyecyiige na, maa li cyêe na kwùubii mú sí n-pa jè.

21 Yii li cè, bà kwùñ'a jyè diɲyeni i shin niñkin cye kurugo mɛ, amuni kwuɲeni mú à jyè shin niñkin cye kurugo.

22 Sùpyire puni sí n-kwû, ɲaha na ye pi ɲye Adama wwoɲeɛge e. Amuni li mú ɲye, dánafeebii puni sí nùru jè, ɲaha na ye pi ɲye Kirisita wwoɲeɛge e.

23 Nka shin maha shin ná u t̄eɲɛɛ li ɲye, Kirisita u à pyi shincyiiwe mà jè, lire k̄antugo, mp̄ii pi ɲye u wuubii ke, u aha bú nùr'a pa canñke ñkemu i ke, pire mú sí jè.

24 Lire k̄antugo diɲyeni sí n-kwò. Kirisita sí ɲùñufente puni ná sífente puni ná f̄anhafente puni shi kwò, si Saanre le Tufoonji Kile cye e.

25 Yii li cè na f̄anha ku ɲye ku ki, Kirisita u t̄en ɲùñufente na fo si zà yaa ná Kile e, u à u z̄ampɛɛnbii puni le u tooyi ɲwòh'i.

26 Z̄ampɛɛn̄ji nizan̄ji u sí shi bò ke, uru u ɲye kwùñi.

27 Y'à s̄emɛ Kile Jwumpe Sem̄enji i na: «Kile à síñi kan u á yaayi puni na*.» Nka puru jwumpe e, l'à f̄iñɛ na síñi ɲye Yesu á mà pyi Kile ɲùñò na mɛ, ɲaha na ye Kile u à síñi kan u á u pyi yaayi puni ɲùñò na.

28 ɲye yaayi puni ká bú ñkúu Kirisita á t̄eni ndemu i ke, uru u ɲye Jyafoonji ke, Kile ká síñi kan u á yaayi puni na t̄eni ndemu i ke, u mú sí uye t̄irige Kile á. Lire ká mpyi, Kile sí n-pyi yaayi puni ná sùpyire puni ɲùñò na.

29 Mp̄ii pi maha piye batizeli kwùubii kurugo ke, yii sônñò pire na mú ke, kampyi kwuɲɛɛ ɲye a s̄i nùmpañja mɛ, ɲaha kurugo pi maha piye batizeli pi kurugo ye†?

30 Wuu mú de? Kampyi kwuɲɛɛ ɲye mɛ, ɲaha kurugo wuu maha wuu múnahigii p̄érel̄i t̄erigii puni i ye?

* 15:27 Zaburu 8.7 † 15:29 P̄ii maha jwo: «ɲye ɲaha kurugo p̄li maha piye kan pi a batize maa piye le kwùñi ɲwòge e ye? Kampyi s̄e wi na kwuɲɛɛ ɲye mɛ, ɲaha kurugo pi maha piye le kwùñi ɲwòge e maa piye kan pi a batize ye?»

31 Mii cìnmpyibii, mii sí n-sì yi jwo n-waha yii á, mii na nyε kwùni jwōge e canja maha canja. Sèni na, mà yii yaha wuu Kafooni Yesu Kirisita wwojεεge e, yii pi à mii jùnje yîrge.

32 Zhìni mii à le ná Efese kànhe sige yaayi i ke, kampyi nùmpanja nyε wani mε, jaha lire zhìleni mpyi na sí jwō mii na ye? Kampyi kwujεεε nyε nùmpanja mε, mii sí n-jà n-jwo sùpyire sannte fiige na:

«Wuu a lyî, wuu raa byii,
jaha na ye wuu aha ηkwû, y' à kwò‡.»

33 Yii a yiye kànmucaa: «Sùpyani jaaraηεεni ká mpyi u nyε a jwō mε, uru u maha u wurugo, maa u le kumpiini i.»

34 Yii yákili ta, yii i láha kapegii na, lire l' à jwō. Pli na nyε yii shwōh' e, pi sàha ηkwò a Kile cè mε! Mii na yire yu yii i li cè na yii silege kyaa li nyε li li.

Dánafeebii sí jè ná cyere nivanni i

35 Mii mée nyε mii à mpe jwo ke, mii à li cè na wà sí n-jà mii yîbe na di kwùubii sí jè n-jwo ye? Ná cyeere shini ntire e pi sí n-pyi ye?

36 Sìjcoηò kà ke, sùmanj mu maha nùgo ke, u mpùrampe ká fwónhò, u maha fyîn mà?

37 Sùmashini mu maha nùgo, mu à jwo kàlage. Lire baare e ku cige nimpunke bà mu maha sà jçúru mε.

38 Nyε u nùgunkwooni kàntugo, Kile maha u pyi u à fyîn maa u pyi u à pyi sùmacige, maha bê ná u nyii wuuni i. Sùmanj shini puni ná u cire ti nyε.

39 Amuni nyii yaayi puni cyeere mú nyε, kà ná kà woro nyε ninjin mε. Sùpyire cyeere na nyε ti ye, yatōre woore sí nyε ti ye, saηcεεnre woore na nyε ti ye, fyaabii woore na nyε ti ye.

40 Yaayi yi nyε nìnyini na ke, yire cyeere na nyε ti ye, nje yi nyε jùnje na ke, yire woore mú sí nyε ti ye. Nyii yaayi yi nyε nìnyini na ke, yire sinampe ná jùnje wuyi sinampe nyε ninjin mε.

41 Canjanyiini sinampe na nyε pu ye, yinje sinampe na nyε pu ye, wōrigii sinampe mú sí na nyε pu ye, ali wōrigii sinamp' à wwu puye e.

42 Nyε kwùubii ká a sì jè, amuni li mú sí n-pyi. Bà sùmabilini ká nùgo, li mpùrampe maha fwónhò mε, amuni li nyε, buji ká ntò, u maha fwónhò, ηka u aha jè tēni ndemu i ke, u saha nyε na fwónre mε.

43 Buji ká ntò, u lemε maha mpi, wà kuro sàha maha mpyi u e mε, ηka u aha jè, u maha mpyi ná sinampe e. Pi aha u tò, fànha maha mpyi u e mε, ηka u aha jè, u maha mpyi ná fàn' h' e.

44 Cyeeere múnaa baa woore ti maha ntò, ηka ti múnaa woore ti maha jè. Sùpyire cyeere na nyε wani, Kile Munaani maha cyeeere ntemu kaan ke, tire na nyε wani mú.

45 Y'à séme Kile Jwumpe Semɛnji i na: «Adama u nyɛ sùpyanji nijcyiinjɛ, Kile à u dá maa múnaani le u eS.» Nka Adamanji u sí n-pa kàsanraga na, ná uru u nyɛ Yesu Kirisita ke, uru u maha shɛnji kaan sùpyir'á Kile Munaani cye kurugo.

46 Kile Munaani maha cyeere ntemu kaan ke, tire bà ti nyɛ nijcyiire mɛ, supycyeere ti nyɛ nijcyiire, lire kàntugo Kile Munaani woore maha nta a pa.

47 Adamanji nijcyiinjɛ na nyɛ jɛnke wu, Kile à u yal'a yige pwoore e, nka Adamanji shɛnwunji nyɛ nɛnyinjɛ wu.

48 Sùpyanji u à yal'a yige jɛnke e ke, bà uru nyɛ mɛ, yaaga maha yaaga k'à fworo ur'e ke, amuni yire puni nyɛ. Nge sí u nyɛ nɛnyinjɛ wunji ke, bà uru nyɛ mɛ, yaaga maha yaaga k'à fworo ur'e ke, amuni yire puni mú nyɛ.

49 Sùpyanji u à yal'a yige jɛnke e ke, bà wuu nyɛ uru fiige mɛ, nge u nyɛ nɛnyinjɛ wunji ke, amuni wuu mú sí n-pyi uru fiige.

50 Mii cɛnmpyiibii, nje mii sí n-jwo yii á ke, yire yi nje: cyeere ti nyɛ wuu na amɛ ke, wuu sí n-jà n-nyɛ Kile Saanre e ná tire e mɛ. Cyeere ti sí n-pa n-fwónhɔ ke, mà tire yaha wuu na, wuu sí n-jà n-pyi kwùmbaa mɛ.

51 Kani li mpyi a nɔwɔhɔ ke, mii sí lire yyaha jwo yii á, lire li nyɛ, wuu puni sí n-kwù mɛ, nka wuu cyeere puni sí n-kɛɛnɛ.

52 Li sí n-pyi tère ninjin ná wiile ninjin tɛnmpini wyizanni na. Dɛnyɛnji canɛkwɔge tɛnmpini ká wyi tɛni ndemu i ke, mpii pi à kwù ke, pire sí jɛ, pi saha sí n-kwù mɛ, wuu cyeere puni sí n-kɛɛnɛ.

53 Yii li cè na cyeere ti nyɛ wuu na ke, tir'à yaa ti kɛɛnɛ'a pyi cyere, ntemu ti nyɛ ti sí n-fwónhɔ mɛ. T'à yaa ti kɛɛnɛ'a pyi cyere ntemu ti nyɛ ti sí n-kwù mɛ.

54 Nyɛ wuu cyeere ká bú n-kɛɛnɛ'a pyi cyere nɛwɔnhɔmbaara ná ninjkwumbaara tɛni ndemu i ke, jwumpe p'à séme Kile Jwumpe Semɛnji i ke, puru sí n-fúnɔ. Y'à séme: «Sì à ta kwùnjɛ na, kwùnjɛ shi à pɛnni feefee*!»

55 «Kwù wà we, taha mu sínjɛ nyɛ ke?

Kwù wà we, taha mu bàhe nyɛ ke†?»

56 Kapegigii mpyinjɛ nyɛ baha fiige, nkemu ku maha kwùnjɛ pyi u u nɔni wuu na ke. Saliyanji kuni jaaran'á wuu já ke, lire l'à pa ná l'e kapegigil'á fánha ta wuu na.

57 Nka wuu à fwù kan Kile á, jaha na yɛ uru u à wuu pyi wuu à sí ta kwùnjɛ na, wuu Kafoonji Yesu Kirisita cye kurugo.

58 Lire kurugo mii ntàannamacɛnmpyiibii, yii fánha le yiye e, yii àha yafyin yaha ku yii pyi yii a núruli kàntugo mɛ, yii a sí yyaha na Kafoonji báaranji i tɛrigii puni i. Yii li cè mà yii yaha

Kafoonji báaraŋi na, kanhare yii à pyi ke, tire sɪ n-sì n-pyi jùŋɔ baa mɛ.

16

Wyérenji Kɔrenti dánafeebil'á bínni si ntègɛ Zheruzalɛmu wuu-bii tégɛ ke

¹ Nye mii c̀nmpyiibii, wyérenji u nyɛ na bínnini si ntègɛ Kile wuubii tégɛ Zheruzalɛmu kànhɛ e ke, yii mú à yaa yii a lire pyi bà mii à yi jwo Galati kùluni dánafeebii kuruy'á mɛ.

² Cibilaaga maha cibilaaga, canjcyiige* yii shin maha shin à yaa u wwù u jùŋɔ wyérenji i, mà tàanna ná u cyentage e, u yaha uye kanni na, bà li si mpyi mii aha nta si nɔ yii yyére ke, mii i sà uru wyérenji ta u à bínn'a kwò mɛ.

³ Mii aha bú nɔ wani t̀eni ndemu i ke, t̀unntunmpii yii sí n-cwɔ̀nrɔ ke, mii sí sémɛ taha pire na ná wyérenji i pi sà ŋkan Zheruzalɛmu kànhɛ e.

⁴ L'aha mii kakarala kwò, mii ná pire sí n-kàrɛ sɪncyan.

⁵ Mii la nyɛ si jara pyi Masedoni kùluni i, si nta raa sɪ yii yyére, jaha na yɛ mii la nyɛ si ntòro Masedoni i.

⁶ Mii aha nɔ wani yii yyére, shwɔ̀hɔ̀l'e mii sí t̀ère nimbilere, lire nyɛ mɛ mii sí wyeere t̀eni pyi ná yii e, bà yii si mpyi si mii tégɛ mii i na tashage ta mɛ.

⁷ Jaha kurugo yɛ numɛ t̀ɔ̀gɛ e, mii la nyɛ sɪ sà yii jya kanna si ntòro mɛ, ŋka mii la nyɛ si t̀ère pyi yii taan, Kafoonji ká jɛɛ.

⁸ ŋka lire ná li wuuni mú i, mii sí n-kwòro Efese kànhɛ e, fo zà nɔ Pantekɔ̀tiŋi kataanni na,

⁹ jaha na yɛ Kile à sàa li laage kan mii á, mii u báarabwɔ̀hɔ̀ pyi wani, ali mà li ta mii zàmpɛɛnbil'á nyaha wani.

¹⁰ Timɔ̀ti ká nɔ wani yii yyére, yii i u c̀umu lemɛ jwɔ̀, bà li si mpyi u àha bú ŋkwò màban fô uye na mɛ, jaha na yɛ u na báare mii fiige Kafoonji á.

¹¹ Yii àha ŋkwò u wí jcwò mɛ! Yii u t̀ègɛ u kùsheeni na bà u njɛcɛŋɛ wu si mpyi si nɔ mii na mɛ, jaha na yɛ mii ná c̀nmpyiibii naha na u sigili naha.

¹² Nde li nyɛ wuu c̀nmpworonji Apolosi u kàmpañke ke, mii à màban le u e sèl'e, bà u ná c̀nmpyiibii sanmpii si mpyi si sà fworo yii na mɛ. ŋka u à yi jwo mii á na sèenji na, li t̀eni sàha nɔ mɛ. Li t̀eni ká nɔ u á, u sí li pyi.

¹³ Yii kwòro jyii na, yii yiye waha yii i ŋkwòro Kile kuni i, yii àha màban yaha u fô yii na mɛ, yii fàha le.

¹⁴ Ntàannamagar'á yaa t'a naa yii kapyiŋkii puni i.

¹⁵ Mii c̀nmpyiibii, mii sí kyaa ninjin cya yii á sahanji. Yii à li c̀ɛ na Sitefanasi ná u pyɛngɛ shiinbii pi à pyi dánafeebii

* 16:2 Yahutibil'á cibilaage canjcyiige ku nyɛ kárinji.

nijicyiibii Akayi kùluni i, pi à piye pwɔ Kile wuubii ntègeni na mú.

¹⁶ Yii à yaa yii a núru tire sùpyire shinj'á, mà bâra mpïi puni pi à piye pwɔ Kile báaraŋi na ke.

¹⁷ Mii funntanga wu u ηγε, ηaha na γε Sitefanasi ná Foritunatusi ná Akayikusi naha ná mii i. Yii n'a mpyi naha, nde yii mpyi na sí n-pyi ke, pi à lire pyi.

¹⁸ Pi à mii funŋke ηίηε, bà pi à yii funŋyi ηίηε με. Yii a nte sùpyire shinjì metanga yiri.

¹⁹ Azi kùluni dánafeebii kurunŋy'á yii shéere. Akilasi ná Pirisili à yii shéere ná dánafeebii pi ηγε na bínnini pi pyenge e ke, pir'á yii shéere sèl'e Kafoonŋi mege na.

²⁰ Mii cìmpyiibii pun'á yii shéere.

Yii a cìmpworogo fwùŋi kaan yiy'á ná funŋcennŋi i.

²¹ Mii Poli yabilinŋi u à ηge fwùŋi séme ná na cyege e.

²² Kafoonŋi kyaa ká nta l'à pen ηgemu á ke, Kile u urufoo láŋa. «Kafoonŋi, ta ma!»

²³ Kafoonŋi Yesu u ηwɔ yii na, u u jwó le yii á!

²⁴ Yii mú puni kyal'à táan mii á, Yesu Kirisita wwonεεge e.

Poli à letereŋi shɔnwuŋi ŋgemu kan Kɔrenti kànze dánafeebil'á ke Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè letereŋi funɔ jwumpe e ke

Poli u à ŋge letereŋi séme sahaŋki mà kan Kɔrenti kànze dánafeebii kurunƙ'á. U letereŋi niŋcyiini i, u mpyi a jwo na uru la nyɛ si sà yyaha yige pi na. Uru letereŋi tuugonƙwooni kàntugo u nyɛ a já a wyèr'a kàre me, naha kurugo ye u wwoŋeeŋi Timɔti mpyi a yiri Kɔrenti kànze e ná jwumpe p'e mà yyaha tí ná dánafeebii kurunƙe e, mpemu p'à waha Poli na ke.

Dánafeebii mpyi a jɛε kafinivinibii pi jwumɔ na, pire mpyi a piye pyi Yesu túnntunmii. Pire kafinivinibii u kàlaŋi mpyi a kàntugo wà Jwumpe Nintanmpe na, Poli mpyi a fyànha a puru mpemu jwo dánafeebil'á ke. Pire kafinivinibii mpyi maha yi yu dánafeebil'á na Poli nyɛ Yesu túnntunŋɔ me. Lire mpyi a Poli lùuni pyi l'à yiri, ka u u letere séme ná jwunƙam'i mà tùugo Kɔrenti dánafeebil'á. Uru letereŋi kyaa nyɛ a cè me, naha kurugo ye u à pînni. Titi u mpyi a sà uru letereŋi kan Kɔrenti shiinbil'á.

Nyɛ lire kàntugo ka Poli ná Titi si núr'a piye nya, ka Titi si yi jwo u á na u letereŋi jwumpe na wá a ŋkèenŋe lèŋe Kɔrenti dánafeebii toronƙanni i (7.1-7). Lire ná li wuuni mú i, Poli mpyi a li cè na dánafeebii pi saha na nyɛ wani, mpiimu pi nyɛ na uru mɛpɛŋge yu ke. Lire kurugo u à ŋge letereŋi séme.

Nde l'à u zhèŋi fyiinne pi yyére ná nde l'à u ta u à jwunƙampe jwo pi na ke, u à lire yyaha jwo pi á. Mà bâra lire na, u à li cyêe pi na na uru funntanga wu u nyɛ, naha kurugo ye jwumpe ur'à jwo a tùugo pi á ke, pur'a à ŋkèenŋe pyi u à jyè pi karigil'e (1--7).

Wyérenŋi pi mpyi na bínnini Zheruzalemu fɔŋɔfeebii ntègenŋi mɛε na ke, u à màban le pi e lire wyére binnini na (8--9).

Letereŋi takwɔre e, u à jwumpe waha mà yyaha tí ná kafinivinibil'e, pire mpiimu pi mpyi a piye pyi Yesu túnntunmii ke, u à li cyêe pi na na uru Poli à sii Yesu túnntunŋɔ. Poli à yire jwo, naha kurugo ye u la mpyi pire kafinivinibii si dánafeebii le kumpiini i me (10--13).

Letereŋi tasiige

¹ Mii Poli u nyɛ Yesu Kirisita túnntunŋɔ mà tàanna ná Kile nyii wuuni i ke, mii ná wuu cɛmpworonŋi Timɔti u à ŋge letereŋi séme, yii Kile dánafeebii kurunƙe ku nyɛ Kɔrenti i ná yii mpii puni pi nyɛ Kile wuu Akayi kùluni i ke, si ntun yii á.

² Wuu Tuŋi Kile ná wuu Kafoonŋi Yesu Kirisita pi jwɔ yii na, pi i yyenŋe kan yii á.

Poli à fwù kan Kile á u ntègenji kurugo

³ Wuu Kile kêe, uru u nyε wuu Kafoonji Yesu Kirisita Tunji. Uru u nyε nùñaare punifoo, uru u maha wuu tère tèrigii puni i,

⁴ maa màban leni wuu e yyefuge shiñi puni tèrigil'e. Lire e wuu maha jini na màban leni yyefuge shiñi puni feebil'e, bà u maha u leni wuu e mε.

⁵ Yii li cè na, bà wuu maha yyefuge taa sèl'e Kirisita mεge kurugo mε, amuni Kile mú maha màban leni wuu e sèl'e Kirisita cye kurugo.

⁶ Mu aha wuu nya yyefuge e, lire nùñke ku nyε si màban le yii e, yii raa si yyaha na Kile kuni i. Kile ká màban le wuu e, lire nùñke ku nyε si màban le yii e, si yii pyi yii já a wuu kyaage shiñi kwú yiye e.

⁷ Wuu à sàa dá li na na yafyin si n-jà yii pyi yii fworó Kile kuni i mε, naha na yε wuu à li cè na, bà yii nyε na yii nàzhan lwúu ná wuu e kyaage e mε, amuni yii mú nyε na yii nàzhan lwúu màbanji ntaji i ná wuu e.

⁸ Nyε cìnmpyiibii, yyefuge e wuu à tòro Azi kùluni i ke, wuu la na nyε yii i kuru cè. Ku fànhe mpyi a pèe mà tòro wuu pèrege na, fo wuu sàha mpyi a tèn ná l'e na wuu si n-shwò kwùni na mε.

⁹ Wuu mpyi a sàa li yaha na pi sí wuu bò, lire e wuu sàha mpyi a wuu sònñore taha wuye na mε, fo Kile na, uru u maha kwùubii jèni ke.

¹⁰ Uru u à wuu shwò uru kwùni na, u sí n-pa wuu shwò sahanji. Sèe wi, wuu à tèn ná l'e na u saha sí n-pa wuu shwò.

¹¹ Yii mú na wuu tère ná Kileñarege e. Yire Kileñareyi niñyahayi kurugo, kacenni Kile à pyi wuu á ke, shinñyahara na fwù kaan u á lire kurugo.

Poli à u tashage kèenje

¹² Nde l'à wuu nùnyi yîrige ke, lire li nyε wuu toronkanni diñyeni i, mà cye cyán tēni i wuu mpyi yii shwòhòl'e ke. Wuu à li cè wuye e na wuu à lire pyi ná funvyinge ná sèeni i, Kile barag'e. Sùpyire yákilifente bà t'à lire pyi mε, ñka Kile ntègenji cye kurugo l'à pyi.

¹³⁻¹⁴ Yii li cè na nde yii à kàla wuu lɛtɛribil'e maa li yyaha cè ke, wuu nyε a yafyin séme mà tòro lire na mε. Wuu Kafoonji Yesu cannuruge wuu pi sí n-pyi kanñño si yii nùnyi yîrige, yii sí n-pyi kanñño si wuu wuyi yîrige. Yii à ncyèrɛ cè lire kani i mà kwò, ñka mii na sònñi yii sí n-pa li puni yyaha cè sèl'e.

¹⁵ Mii à dá lire na, lire e, mii la mpyi si sà fworó yii na, si jhwò yii na sahanji.

¹⁶ Mii la mpyi si ntòro yii yyére, si ñkàre Masedoni kùluni i, si yîri wani, si nùru mpa yii yyére, bà yii si mpyi si mii tège mii i jà a kàre Zhude kùluni i mε.

¹⁷ Nyε mii nyε a pa shà mε, lir'à li cyêe na li nyε a mpyi mii sèe na mà? Taha mii na na karigii pyi mà tàanna ná ðinyenji sùpyire pyinƙanni i, maha jwo: «ɔɔn» maa nùr'a kêenn'a jwo: «ɔnhɔ» la?

¹⁸ Kile u nyε ñwɔmεε ninƙin foonji ke, uru u nyε mii shèrefoonji, mpe mii à jwo yii á ke, puru nyε a mpyi: «ɔɔn» ná «ɔnhɔ» tanuge e mε.

¹⁹ Naha na yε Kile Jyanji Yesu Kirisita kyaa mii ná Siliven ná Timoti à jwo yii á ke, uru mú mpyi na «ɔɔn» ná «ɔnhɔ» yu kani ninuuni i mε, ñwɔmεε ninƙinfoo u nyε u wi.

²⁰ Uru cye kurugo, Kile ñwɔmyahigii puni maha fûnɲɔ, uru cye kurugo mú, wuu maha jwo: «Amiina» maa Kile mege pêe.

²¹ Kile yabilingi u maha wuu ná yii fànhe nyahage Kirisita wwoɲεεge e, uru mú u à wuu cwɔɔnrɔ mà pyi uye wuu,

²² maa u fyèñi bwòn wuu na, maa u Munaani le wuu e. Lire kurugo yacenyi sanɲyi Kile à bégel'a yaha wuu mεε na ke, wuu à tèen ná l'e na wuu sí yire ta.

²³ Yii li cè, mii la nyε a mpyi si ñgaha nɔ yii na mε, lire kurugo mii nyε a nùr'a shà wani yii yyére Kòrenti kànhe e mε. Mii aha fine, Kile kà na yaha mε, uru u nyε mii shèrefoonji.

²⁴ Wuu nyε na ñko si fànha cyán yii na yii ñaaranƙanni i Kile kuni i mε, ñaha na yε yii à fànha ta l'e. Nka wuu la na nyε si yii tège bà yii funɲyi si mpyi si ntáan mε.

2

¹ Lire e mii la saha nyε a mpyi si ntòro yii yyére, wuu kwò a sà wuye yyahayi tanha mε,

² ñaha na yε mii aha yii yyahayi pyi y'à tanha, joofo u sí n-jà mii funɲke pyi ku táan yε? Yii kanni pi sí n-jà mii funɲke pyi ku táan, ñka mii aha yii yyahayi pyi y'à tanha, di yii sí n-jà lire pyi n-jwo yε?

³ Lire kurugo mii mpyi a letεε tun yii á, bà li si mpyi, mii aha nɔ yii yyére, yii pi à yaa yii mii funɲke táan ke, mii àha ñkwò sà yyetanhara ta wani mε. Mii à dá li na na mii funntange na nyε yii puni funntanga.

⁴ Mii nàvunɲɔ wuu ná mii yyetanha wu u mpyi a letεε sém'a tun yii á, mii mpyi na nyilwòhe tîrige. Lire nyε a pyi si yyetanhara nɔ yii na mε, ñka si li cyêe yii na na yii kyal'à waha mii na sèl'e.

⁵ Ngemu u à pyi yyetanhare ñùñke ke, mii Poli kanni yyahe bà urufol'à tanha mε! Yii puni yyahayi urufol'à tanha. Nka mii la nyε si jwo ntòro mε, lire e mii sí n-jwo, yii pìi yyahaya u à tanha.

⁶ Yii shinjyahara à bê maa ndemu pyi urufoo na ke, lir'à yaa.

⁷ Nka numε, yii yàfa u na, yii i màban le u e, bà li si mpyi u yyahe kà nkɔ̀wò ntanha si u yákiliŋi njyàhanjgurugo mε.

⁸ Lire kurugo mii na li caa yii á, yii i li cyêe u na na u kyal'à táan yii á.

⁹ Lεtεrɛŋi mii mpyi a séme mà tùugo yii á ke, mii mpyi a uru séme mú si yii zò shwə̀ ŋgí si jɛ̀cè kampyi yii na mii jwumpe puni kurigii jaare.

¹⁰ Yii aha yàfa ŋgemu na ke, mii mú sí yàfa urufoo na. Kirisita u nyε mii shèrɛfoŋi, yii aha mii nya lire na, mii à li pyi yii kurugo,

¹¹ Bà li si mpyi, Sitaanniŋi kà nkɔ̀wò tajiye ta wuu shwə̀həl'e mε, jaha na ye wuu à sàa u funzə̀nɔ̀rɛ cè.

¹² Nyε mii à nɔ̀ Torasi kànhε e ke, Jwumpe Nintanmpe pu nyε na Kirisita kyaa yu ke, Kafoŋi mpyi a kuni pwó mii á puru njwunji kurugo.

¹³ Lire ná li wuuni mú i, mii yákiliŋi mpyi a tɛ̀en mε, jaha na ye mii nyε a mpyi a na cinmpworonji Titi nya mε. Nyε ka mii i kuni cya pi á, maa nkàre Masedoni kùluni i.

Poli báaraŋi pyiŋkanni

¹⁴ Wuu fwù kan Kile á, uru u maha wuu pyi yawiye njemu yi maha Kile sífente cyêre wuu ná Kirisita wwojεεge kurugo ke. U maha wuu pyi wuu u Kirisita kyaa yu cyeyi puni i. Lir'à Kirisita kani pyi l'à nɔ̀ cyeyi puni i, bà wusunani nùge maha nkèεge kafεεge e mε.

¹⁵ Yii li cè na mp̄ii pi nyε zhwoŋi kuni i ná mp̄ii pi nyε kwùŋi wuuni i ke, Kirisita cye kurugo, wuu na nyε mu à jwo wusuna nùguntanga wu Kile á, ŋgemu nùgo ku maha nɔ̀ni pire puni na ke.

¹⁶ Mp̄ii pi nyε kwùŋi kuni i ke, pir'á nùgumpεŋε ki, nkemu ku sí kwùŋi nɔ̀ pi na ke; mp̄ii sí pi nyε zhwoŋi kuni i ke, pir'á nùguntanga ki, nkemu ku maha shìŋi niŋkwombaanji kaan ke*.

Nyε jofoo u sí n-jà nge báaraŋi shiŋi na ye?

¹⁷ Shinjyahara à Kile jwumpe pyi nàfuu cya kuro, nka wuu nyε pire fiige mε. Kile u à wuu tun, u à li cè na wuu na u jwumpe yu fyinmpe funŋke e, Kirisita wwojεεge e.

* **2:16** Kàshige ká nkɔ̀wò̀n a kwò̀, mp̄ii pi a pyi javeebii ke, pire maha ntàanna piye na, bilibii pi à ta kàshige cyage e ke, maa pire tàanna pi kàntugo maha mpa jyè kànhε e. Kànhε shiinbii funntanga wuubii maha cige wyεεrε niŋcɛnnte tà kwò̀n maha jɛ̀cán jɛ̀cán pyenkunji i, maa nùguntanga yaayi yà súugo. Kuru nùguntange ku maha fwore ke, kuru maha ntàan kàshikwə̀n bil'á. Nka ku maha mpyi bilibil'á kwù nùgo.

3

¹ Nyε tá puru jwump'à li cyêe na wuu na wuye metanga yu yii á bε? Bã pi sanmpii maha li pyi mε, wuu à yaa wuu a letεrii kaan yii á, mpiimu pi nyε na wuu metanga yu laa, yii a pire figii tùuge wuu á?

² Yii yabilimpíi pi nyε wuu letεrenji, ηgemu u à séme wuu zòmpyaagii na ke, sùpyire puni sí n-jà u kála si u yyaha cè.

³ Sèenji na, yii na nyε letεre, Kirisita à ηgemu séme wuu cye kurugo ke. U nyε a séme ná sémenkyaani i mε, ηka ná Kile nyii wunji Munaani i u à séme. U nyε a séme kafaatenyε na mε, ηka sùpyanji zòmbilini na u à séme*.

⁴ Kirisita cye kurugo, wuu à sàa dá lire na Kile yyahe taan.

⁵ Wuu nyε a li yaha wuye funn'i na báarañi wuu nyε na mpyi ke, na wuu fânhe k'à u pyi mε, Kile fânhe cye kurugo wuu maha já a u pyi.

⁶ Uru u à pyinƙanna kan wuu á wuu pyi u báarapyii, wuu raa tunmbyaare nivǝnnte kyaa yu sùpyir'á. Tire tunmbyaare nyε mu à jwo saliya ηgemu u à séme mε, Kile Munaani i t'à fworó. Saliyanji maha mpa nùñǝ kuu kwùñi na, ηka Kile Munaani maha ma ná shìñi ninƙwombaani i.

⁷ Saliyanji u maha mpa nùñǝ kuu kwùñi na ke, Kile mpyi a uru karigii séme kafaatenyε nun'i. Uru Saliyanji mpyi a pa ná sinampe mpemu i ke, puru mpyi maha Kile túnntunñiMusa yyahe pyi ku u ní, fo Izirayeli shiinbii mpyi na já a ku wíi mε, mà li ta puru sinampe mpyi na si mǝ mε.

⁸ Nyε Saliyanji kuni sinampe ká mpêe lire pyinƙanni na, tá Kile Munaani kuni wumpe cye si n-tòro mε?

⁹ Kuni li maha kwùñi nǝ sùpyanji na ke, lire sinampe ká mpêe amε, ndemu li maha sùpyanji pyi u à tíi Kile yyahe taan ke, lire u sinampe cye si n-tòro mà?

¹⁰ Sinampe p'à fyánha a tòro ke, puru nyε a sù yafyin numε wumpe tεgεε baa wumpe taan mε.

¹¹ Yaage ku nyε yakwǝǝ ke, kuru ká sinama ta, ηke ku nyε ku si n-kwǝ mε, kuru wuuni nyε a tòro mà?

¹² Tire sòññǝre tatahage ku nyε wuu á, lire l'à wuu ta wuu u karigii pyi fyagara baa.

¹³ Wuu nyε na li pyi Musa fige mε. Uru mpyi maha vǝanña tò u yyahe na, Izirayeli shiinbii kà ηkwǝ u yyahe sinampe nya takwǝge e mε.

¹⁴ Pi yákilibii mpyi a pa ntò. Lire l'à pi ta ali ninjaa, pi aha a tunmbyaare ninjyεere jwumpe kálali, li maha mpyi mu à jwo vǝanña k'à para pi yyaha na, maha pi pyi pi si raa pu yyaha

* **3:3** Saliyanji u mpyi a kan Musa á ke, uru mpyi a séme kafaatenyε na (Ekizodi 24.12). Kile túnntunñi Zheremi a jwo na Kile sí u Saliyanji nivǝnñi séme sùpyire zòmpyaagil'e (Zheremi 31.33).

cìni mε. Kirisita wwoηεεge kanni cye kurugo kuru vāanηke sí n-jà n-láha wà yyaha na.

¹⁵ Ali nijjaa, pi aha a Musa sémebii kâlili, kuru vāanηke maha pi yákilibii tò.

¹⁶ Nka ηgemu ká núru maa uye kan Kafoonji á ke, kuru vāanηke maha láha urufoo yyaha na.

¹⁷ Kafoonji kyaa l'à jwo naha ke, Kile Munaani kyaa li. Kafoonji Munaani† ká mpyi ηgemu i ke, urufoo sàha maha mpyi bilere e mε.

¹⁸ Vāanηa ηye a para wuu mpiimu yyaha na mε, wuu puni pi maha Kafoonji sìnampe ηaa‡. Lire kurugo canηa maha canηa, wuu maha ηkêenηi na mpyi Kafoonji fiige, sìnampe pà sí i bârali pà na. Kafoonji Munaani cye kurugo lire maha mpyi.

4

¹ Kile à nùnaara ta wuu na, maa ηge báaraηi le wuu cye e. Lire e sàage ηye na jyè wuu e mε.

² Wuu à numpire karigii puni ηwə yaha, ηùzogore na ntaa cyire ηcyiimu i ke. Wuu ηye na nàηwəhəwə pyi mε, wuu mú ηye na Kile Jwumpe labali na yu mε, sèenηi wuu ηye na fíniηi na yu, bà sùpyire puni si mpyi si já li cè piye e na wuu na ηye sèeshiin mε. Kile u ηye wuu shèεfoonji cyire karigil'e.

³ Lire ná li wuuni mú i, Jwumpe Nintanmpe wuu ηye na yu ke, puru ká nta pu ηye a fíniηe mε, mpíi pi ηye kwùηi kuni i ke, pir'á pu ηye amuni.

⁴ Tire sùpyire ti ηye ti ηye Kile kuni i mε, Sitaanniηi u ηye ηge diηyeηi ηùηufoonji ke, ur'à ti yákilibii tò. Lire e Kirisita u ηye Kile nàηjaηi ke, Jwumpe Nintanmpe pu ηye na uru sìnampe cyêre ke, puru maha fíniηe pi á mε.

⁵ Wuu ηye na wuye kyaa yu yii á mà de! Yesu Kirisita kyaa wuu ηye na yu, uru u ηye Kafoonji. Wuu pi ke, wuu na báare yii á Yesu kurugo.

⁶ Kileni u à jwo tèecyiini i na: «Bèenmpe pu láha numpini na» ke, uru ninuηi u à bèenmpe le wuu zòmpyaagil'e, bà li si mpyi, Kile sìnampe pu ηye Yesu Kirisita yyahe e ke, wuu u puru cè mε.

Poli fānhe mée ηye k'à cyére ke, u màbanη'à ηyaha

⁷ ηye uru ηcèηi sèe wuηi ηye wuu e, ali mà li ta wuu fānh'à cyére. Li ηye mu à jwo nāfuubwəhə k'à le pworocwol'e bà li si mpyi si ηcè na sífente kakyanhala woore ηye a fworo wuu e mε, ηka Kile e t'à fworo.

† 3:17 Kafoonji Munaani ná Kile Munaani ηye ηiηkin. ‡ 3:18 Pli maha jwo: «Wuu pi maha Kafoonji sìnampe wíi, maa pu cyére mu à jwo dùba e pu ηye.»

⁸ Kyaage shinji pun'à tège wuu na, ŋka wuu maha tafworonɔ ta. Wuu yákilibil'à wùrugo, ŋka sònnɔrɔ tatahaga nyε a fô wuu na mε.

⁹ Pi maha wuu kyérege, ŋka Kile à kwôro ná wuu e. Pi maha wuu bwùun na jcyáan, ŋka wuu maha yíri.

¹⁰ Pi maha wuu caa raa bùu tèrigii puni i bà pi à Yesu bò mε, ŋka Kile maha wuu wwû bà sùpyire puni si mpyi si jɔcè na Yesu na nyε nyii na mε, na uru cye kurugo wuu nyε nyii na.

¹¹ Mà wuu yaha nyii na, wuu na nyε kwùŋi laage e tèrigii puni i Yesu kurugo bà sùpyire puni si mpyi si jɔcè na Yesu na nyε nyii na, maa fànhe kaan wuu cyeere fànha baa woor'á mε.

¹² Lire e wuu na nyε kwùŋi jwɔge e bà yii si mpyi si shinji sèe wunji ta mε.

¹³ Y'à jwo Kile Jwumpe Semɛŋi i na: «Mii à dá Kile na, lire kurugo mii à jwo u mεge na.» Wuu mú à dá u na, lire kurugo, wuu na u jwumpe yu.

¹⁴ Wuu à li cè na Kile u à Kafoonji Yesu jè a yige kwùŋi i ke, uru mú u sí wuu jè ná Yesu i, si wuu ná yii bínni u yyahe taan.

¹⁵ Nyε yii kurugo jcyii karigii pun'à nɔ wuu na, bà shinjyahara si mpyi s'a bârali Kile kasinani ceveebii na, lire si fwùŋi ninɔkanji pyi u nyaha, u mεge si mpêe mε.

¹⁶ Lire l'à sàage pyi ku nyε a jyè wuu e mε. Wuu cyeere fànhe mée ká a jcyérenji, là na bârali wuu múnahigii fànhe na canja maha canja.

¹⁷ Yyefuge nimbileni i wuu nyε numε ke, kuru na wuu bégeli Kile sinampe tegelε baa wumpe mεε na, puru si n-kwò mε.

¹⁸ Sùpyanji maha yaayi njemu jaa ke, wuu nyε na yire caa mε. Nje yi nyε wà nyε na yi jaa mε, yire wuu nyε na jcaa, jaha na ye yaayi sùpyanji maha jaa ke, yire sí n-kwò; nje yi nyε wà nyε na yi jaa mε, yire nyε na ŋkwùu mε.

5

¹ Cyeere ti nyε wuu na ŋke nìŋke na ke, tire na nyε mu à jwo vùnŋɔ. Wuu à li cè na kuru ká jɔcwo, Kile à бага nìncennε yaha wuu yahare e nìnyinj na, sùpya cye bà k'à kuru yaa mε, kuru nyε na ŋkèεge mε.

² Mà wuu yaha kuru vùnŋke e, wuu na ŋkyèn, jaha na ye wuu la à sii si ŋkàre kuru bage e Kile yyére si cyere nivɔnnɔ ta.

³ Sèenji na, wuu sí cyere nivɔnnɔ ta, wuu cyere baa wuu si n-pyi mε.

⁴ Mà wuu yaha kuru vùnŋke e, wuu na ŋkyaali maa ŋkyèn. Li nyε mu à jwo na wuu la na nyε Kile u tire cyeere láha wuu na mà dε! Wuu la na nyε u cyeere nivɔnnɔte bâra, tire ntemu ti nyε ti nyε na fwónre mε, bà tire si mpyi, cyeere ti nyε na fwónre ke, si tire fáa mε.

⁵ Kile yabilin̄i u à wuu dá tire cyeere niv̄onnte m̄εε na. U à u Munaani kan wuu á. Lire e ke wuu à t̄ēn ná l'e na u sí tire cyeere niv̄onnte kan wuu á.

⁶ Lire kurugo wuu yákilibil'à t̄ēn t̄erigii puni i, ali mà li ta wuu à c̄è na mà wuu yaha nte cyeere e, wuu ná Kafoon̄i laag'à t̄ōn wuye na.

⁷ Wuu ɲye na u ɲaa m̄ε, ɲka wuu à dá u na, maa ɲaare u kuni i.

⁸ S̄ēn̄i na, wuu yákilibil'à s̄aa t̄ēn, wuu la mú sí ɲye si fworon̄te cyeere e si s̄à nt̄ēn̄ Kafoon̄i yȳé.

⁹ Lire l'à li ta, wuu à k̄are Kafoon̄i yȳé yo, wuu ɲye ɲ̄ɲke na yo, wuu maha wuye waha maa u ɲyii karigii pyi.

¹⁰ Naha kurugo ye wuu pun'à yaa wuu s̄à yȳé Kirisita yyahe taan, u u shin maha shin s̄ara u t̄àanna ná urufoo kapyin̄kil'e ɲ̄ɲke na, katiigii bâra kapegigii na.

Kirisita à wuu ná Kile shw̄ðh̄on̄i yaa

¹¹ Lire kurugo wuu na fyáge Kafoon̄i na, maa Jwumpe Nintanmpe yu s̄ùpyir'á, bà pi si mpyi si ɲεε pu na m̄ε. Kile à wuu karigii puni c̄è. Mii na s̄ōn̄n̄i na wuu kapyiin̄kii na ɲye yii fun̄ɲ'i mú.

¹² Wuu ɲye na puru yu si wuye cȳé yii na sahan̄ki m̄ε, ɲka wuu na pu yu si pyin̄kanna kan yii á, bà yii si mpyi si ɲ̄ɲ̄jirire ta wuu báaraɲi n̄impyin̄i kurugo m̄ε. Lire pyin̄kanni na, karigii cyi ɲye na ɲaa ke, mp̄ii pi ɲye na piye p̄ere ná cyire e maa n̄ɲyambaagii yaha ke, p̄ire ká a yá yu yii na, yii sí tajwugo ta.

¹³ L'aha nta wuu fun̄ɲyi ɲye wuu á m̄ε, kuru ɲye tapege m̄ε, wuu ná Kile shw̄ðh̄ol'e yire ɲye. Li mú sí ká nta na wuu fun̄ɲyi na ɲye wuu á, yii kurugo lir'à pyi.

¹⁴ Yii li c̄è na bà Kirisita à wuu kyaa táan uy'á m̄ε, wuu na wuu karigii puni pyi kuru t̄ange kurugo. Wuu à dá li na na uru n̄ɲkin̄n̄i u à kw̄ú s̄ùpyire puni cyaga, lir'à pyi mu à jwo ti pun'à kw̄ú.

¹⁵ U à kw̄ú s̄ùpyire puni cyaga, bà li si mpyi mp̄ii pi ɲye sh̄i na ke, p̄ire kà ha raa pi ɲyii karigii pyi sahan̄ki m̄ε, ɲka Kirisita u à kw̄ú maa ɲè pi kurugo ke, pi a pi karigii pyi pi a nt̄àanni ná uru ɲyii wuuni i.

¹⁶ Lire kurugo num̄ε, wuu saha ɲye na s̄ùpya cw̄ôre na nt̄àanni ná s̄ùpyire s̄ōn̄n̄on̄kanni i m̄ε. T̄ēni l'e, wuu mpyi a Kirisita c̄ú mà t̄àanna ná s̄ùpyire s̄ōn̄n̄on̄kanni i. ɲka num̄ε, wuu saha ɲye a u c̄ú amuni m̄ε.

¹⁷ ɲgemu ká mpyi Kirisita wwoɲεεge e ke, urufoo maha mpyi shin̄f̄on̄n̄o. U maha toron̄kanni n̄ɲjyeeni yaha, maa niv̄onno lw̄ó.

¹⁸⁻¹⁹ Cyire karigii pun'à fworon̄te Kile e. U à wuu ná uye shw̄ðh̄on̄i yaa Kirisita cye kurugo, maa uru báaraɲi le wuu cye

e na wuu a yi yu sùpyir'á, na Kirisita cye kurugo Kile à u ná sùpyire shwǎhǎŋi yaa. U saha nyε a ti kapegigii wíi kyaa mε. U à wuu tun na wuu a puru jwumpe yu sùpyir'á.

²⁰ Lire e ke wuu maha yu Kirisita cyaga numε. Li nyε mu à jwo Kile yabilŋi u nyε na yu wuu cye kurugo. Kirisita mεge na, wuu na li caa yii á, yii yii ná Kile shwǎhǎŋi yaha u nwǎ.

²¹ Kirisita u nyε u nyε a kapii pyi mà nya mε, Kile à uru pyi u à wuu kapegigii tugure lwǎ, bà wuu si mpyi si ntíi Kile yyahe taan Kirisita cye kurugo mε.

6

¹ Wuu ná Kile na nyε báarapyiŋεε. Lire kurugo wuu na li caa yii á, Kile à nwǎ yii na maa ndemu pyi yii á ke, yii àha lire yaha li pyi kaŋwǎɔ baa mε.

² Yii li cè na Kile à jwo:
«Tèni l'à táan mii á ke, lire e mii à mu ñarege shwǎ,
zhwoŋi canŋke, mii à mu tège*.»
Nyε mii cɪnmpyiibii, yii lógo, Kile nyii tèni li nyε numε, zhwoŋi canŋke ku nyε niŋjaa.

³ Wuu la nyε si wurugo sùpyaŋi wà tufiig'á, wà u kwǎ a ñcèεge cyaga ta wuu báaraŋi na mε.

⁴ Lire e wuu maha li cyère wuu kapyiŋkii puni cye kurugo na wuu na nyε Kile báarapyii. Wuu maha kyaage ná kanhare ná yyefuge kwú wuye e.

⁵ Bwǎnre yo, kàsujyiini yo, mà sùpyire sòn a yaha wuu na yo, báarawayi yo, ñómbaanŋi yo, ñjyìmbaanŋi yo, wuu maha cyire puni kwú wuye e.

⁶ Wuu na báare ná zòvvinre e, wuu à sèŋi cè. Wuu lùn'á táan, wuu zòŋ'á nwǎ. Kile Munaani maha wuu tère, tàange sèe woge na nyε wuu e.

⁷ Wuu na sèŋi jwumpe yu, Kile sífente na nyε wuu á. Wuu à ntiiŋi pyi wuu kàshikwǎnyaayi, si wuu zàmpeɛnbii tùn, si wuye màra.

⁸ Pii maha wuu père, pii maha wuu fare, pii maha wuu mεpeŋge yíri, pii maha wuu mεtange yíri. Pii maha sòŋŋi na wuu maha pire nwǎ fáanŋi, mà li ta sèŋi wuu maha yu.

⁹ Pi maha piye pyi mu à jwo pi nyε a wuu cè mε, mà li ta sùpyire pun'á wuu cè. Pi maha wuu wíi kwùu fiige, mà li ta wuu nyε nyii na. Pi maha wuu kyérege, ñka wuu nyε a kwù mε.

¹⁰ Pi maha sòŋŋi na wuu yyah'à tanha, mà li ta wuu funtanga wuubii pi nyε tèrigii puni i. Pi maha wuu sòŋŋi fòŋɔfee, mà li ta wuu à shinnyahara pyi t'à pyi yaarafee. Pi maha sòŋŋi na yaaga nyε wuu cye e mε, mà li ta yaayi puni nyε wuu wuyo.

* 6:2 Ezayi 49.8

11 KƆrenti shiinbii, wuu à fíninj'a jwo yii á. Wuu à yii kyaa táan wuy'á sèl'e.

12 Wuu nyε a cyé si yii kyaa táan wuy'á mε, nka yii à cyé si wuu kyaa táan yiy'á.

13 Nyε mii na yu ná yii e mu à jwo mii pyii. Yii wuu kyaa táan yiy'á, bà wuu à yii kyaa táan wuy'á mε.

Mpii pi nyε pi nyε Kile kuni i ná yii e mε, yii yii karigii pyinj kanni cè ná pire e

14 Mpii pi nyε pi nyε Kile kuni i ná yii e mε, yii ná pire nyε a yaa yii pyi pwoo mε. Katiigii ná kapegigii sí n-jà n-shà kununi i la? Bèenmpe ná numpini sí n-jà n-shà sijn cyan la?

15 Wwojεεge nkire ku nyε Kirisita ná Sitaanninj shwòhòl'e yε? Mpii pi nyε pi nyε Kile kuni i mε, wwojεεge nkire ku nyε pire ná Kile kuni jaarafeebii shwòhòl'e yε?

16 Ngwònj ngire u nyε Kile jaarebage ná kacynmbage shwòhòl'e yε? Wuu pi nyε Kilenj nyii wunj bage, bà Kile à yi jwo na:

«Mii sí n-tèen pi shwòhòl'e,
si mpyi ná pi e.

Mii sí n-pyi pi Kilenj,
pi sí n-pyi mii shiinbii†.

17 Lire kurugo Kafoonj Kile à jwo:

“Yii fworò pi shwòhòl'e,
yii wâl'a láha pi na,
yii àha mbwònj yanjwòhòge kà tufiige na mε.

Lire ká mpyi, mii sí jεε yii na‡,

18 si mpyi yii Tunj,

yii sí n-pyi mii pùnampyire ná mii pùceepyire.”

Kafoonj Kile Sinj Punifoo u à jwo amuni.»

7

1 Mii ntàannamacinmpyibii, ná Kile s'à cyire njwòm yahigii lwò wuu á, lire kurugo wuu wuu cyeere ná wuu zòm pyaagii ffininj'a yige kajwòhòyi puni i, wuu wuye waha wuu raa si yyaha na fyinmpe karigil'e, wuu raa jaare Kile yyahafyagare e.

Poli funntange njñke

2 Wuu na li caa yii á, yii jεε wuu na. Wuu nyε a kapyimbaala pyi wà na mε, wuu nyε a wà wuu kèεge mε, wuu mú nyε a wà yaaga nànjwòhòrò mε.

3 Puru kajwuuni bà li nyε si yii cèεge mà de! Mii à fyànha a yi jwo yii á, na yii kyal'à táan wuu á sèl'e. Yafyin sì n-jà wuu láha wuye na dijnyεni i mε, ali kwùnj mú sì n-jà mε.

† 6:16 Levitiki 26.12; Zheremi 32.38; Ezekiyeli 37.27 ‡ 6:17 Ezayi 52.11

⁴ Mii à sàa dá yii na, maa naye p̄e ná yii kani i sèl'e. Numε, mii yákiḷiḷ'á t̄èn sèl'e. Wuu m̄εε j̄ye yyefuge e ke, mii funḷk'á táan sèl'e.

⁵ S̄eḷi na, mà lwó wuu à n̄o Masedoni k̄ùluni i ke, wuu j̄ye a yyeyiḷe ta m̄ε. Yyefuge shiḷi puni na j̄ye wuu na. Pi mpyi na yoge kwùun wuu na k̄ampanj̄yi puni na, fyagare sí mpyi wuu e.

⁶ N̄ka Kile u maha cw̄ònr̄om̄ofeebii f̄òḷḷi ke, uru u à wuu f̄òḷḷo Titi mpanj̄i cye kurugo.

⁷ J̄ye Titi mpanj̄i kanni bà m̄ε, ḷka yii kan'à u funḷke j̄iḷe j̄iḷeḷkanni ndemu na ke, lir'á wuu puni funḷyi j̄iḷe mú. U à yi j̄wo wuu á na mii seepenge na wá yii na, na kani li mpyi a pyi ke, na lir'á yii yyahayi tanha, na numε yii à mii kani cù ná yii cyeyi shuunn̄i i. Lir'á là bâra mii funntange na.

⁸ L̄eter̄eḷi mii à t̄ùgo yii á ke, u j̄wumpe m̄én'á yii yyahayi tanha ke, mii j̄ye a naye c̄êεge m̄ε. Mii mpyi na ḷko si naye c̄êεge t̄èni l'e li mpyiḷi i, j̄aha na ye mii à li cè na u mpyi a yii yyahayi tanha, ḷka lir'á pyi t̄ere nimbilere funḷ'i kanna.

⁹ Lire e mii funntanga wu u j̄ye numε. Yii yyetanhare bà t'á mii funḷke táan m̄ε, ḷka l'á pyi k̄ar̄uḷo mà yii pyi yii à yii toroḷkanni k̄êḷeḷe ke, lire l'á mii funḷke táan. Yii yyahay'á tanha mà tàanna ná Kile j̄yii wuuni i, lire e ke, nde wuu à pyi yii na ke, lire j̄ye a para m̄ε.

¹⁰ Yii li cè na yyetanhare t'á s̄ùpyan̄i ta mà tàanna ná Kile j̄yii wuuni i ke, tire maha u pyi u à u toroḷkanni k̄êḷeḷe maa shw̄o. Maye j̄c̄êεge j̄ye lire e m̄ε. N̄ka yyetanhare ntemu ká mpyi ḷge d̄iḷyeyi woro ke, tire maha kwùḷi n̄o s̄ùpyan̄i na.

¹¹ Yyetaḷha kani l'á yii ta mà tàanna ná Kile j̄yii wuuni i ke, lir'á ḷk̄èḷeḷi ḷgemu l̄eḷe yii karigil'e numε ke, yii uru k̄aanmucya. Kani l'á pyi yii shw̄òḷ'e ke, yii à li lwó yiye e si weḷkuro kw̄òḷ lire na numε. Lire kanni bà m̄ε, yii à li cyêe na yii saha j̄ye a j̄εε lire kapiini pyifooḷi na yiye shw̄òḷ'e m̄ε. Lire kan'à sàa yii l̄uuni ȳiḷige. Yii mú à fyá sèl'e. Yii la mpyi a s̄i si núru mii j̄ya, yii à yii p̄èεge pyi maa lire kani pyifooḷi t̄un. Yii à li cyêe pyiḷkann̄iḷi puni na, na yii à yiye f̄iḷiḷ'a yige lire kani i.

¹² Lire e mii j̄ye a mpyi a l̄eter̄eḷi t̄ùgo yii á, kapiini pyifooḷi, lire j̄ye m̄ε l'á pyi ḷgemu na ke, pire wá kurugo m̄ε. Yii à wuu kani cù ná yii cyeyi shuunn̄i i pyiḷkanni ndemu na Kile yyahe taan ke, mii mpyi a u t̄ùgo yii á, yii puni si lire cè.

¹³ Lire l'á wuu funj̄yi pyi y'á j̄iḷe.

Lire kanni bà m̄ε, ḷka yii à Titi yákiḷiḷi t̄iḷe t̄iḷeḷkanni ndemu na, ka u u ȳiḷi yii yyéere ná funntange ḷkemu i ke, lir'á wuu funj̄yi pyi y'á táan s̄èe sèl'e mú.

14 Mii à yii metanga yyere u á, yii mú nyε a mii sílege mε. Yaaga maha yaaga wuu à jwo yii á ke, yir'á pa nta sèe. Amuni, nje wuu à jwo Titi á yii kyaa na ke, yire mú à pa nta sèe.

15 Tèni i u à shà yii yyéere ke, yii à u nwɔmɛɛni cû, maa u cùmu lemε nwɔ pèente funŋke e pyiŋkanni ndemu na ke, u funŋɔ nyε à wwɔ lire na mε, lir'á là bâra u tàange na mà yyaha tí ná yii e.

16 Mii funntanga wu u nyε, naha na ye mii sí n-jà n-dá yii na karigii puni i.

8

Ntègenji Kɔrenti dánafeebil'à pyi Zheruzalemu wuubil'á ke

1 Mii cìmpyiibii, Kile à nwɔ Masedoni kùluni dánafeebii na nwɔŋkanni ndemu na ke, wuu sí lire yyaha jwo yii á.

2 Pi à kyaala sèl'e, ŋka pi funŋyi mpyi a táan sèl'e. Kuru funntange kurugo, ali mà li ta fòŋɔfee pi à sii pi pi, Kile wuubii pi nyε Zheruzalemu kànhe e ke, pi à ŋkanŋi pyi sèl'e pir'á.

3 Sèenji na mii sí yi jwo yii á, pi à pi pèrege pyi, pi bá à tòro pi pèrege taan. Wà bà u à fànha cyán pi na mà dε! Pi à li lwɔ piye e.

4 Pi à sàa wuu njáare, na Kile wuubii pi nyε Zheruzalemu i ke, na wuu kuni kan pir'á, pire mú si pi tège.

5 Lire kanni bà pi à pyi mε, Kafoonji á pi à piye kan yyecyiige na, maa nta a piye kan wuu á mà tàanna ná Kile nyii wuuni i. Lire pi à pyi ke, lir'á tòro wuu sònŋŋkanni taan.

6 Lire kurugo wuu à li cya Titi á u shà yii yyéere, báaranji niŋcɛnŋi nwɔ u à cû na yii wyérenji bínnini ke, u u sà uru fũŋŋɔ.

7 Dániyanji i yo, Kile Jwumpe njwuŋi i yo, jɛɛŋi i yo, mà karigii puni pyi ná sèl'e yo, mà wuu kyaa táan yiy'á sèl'e, bà wuu à yii kyaa táan wuy'á sèl'e mε, yii a sàa nwɔ cyire karigii puni i. Nyε bà yii à nwɔ cyire karigil'e mε, yii yiye waha yii i mpyi amuni ŋge wyérenji ŋkanŋi kàmpanŋke na mú.

8 Fànha bà mii nyε na ŋko si jɛcyán yii na mà dε! Pi sanmpil'à piye waha maa ndemu pyi ke, lire mii nyε na yu yii á, si yii tàange kàanmucya kampyi tàange sèe wogo ku nyε ku ki.

9 Wuu Kafoonji Yesu Kirisita à nwɔ yii na nwɔŋkanni ndemu na ke, yii à lire cè. Pèente ná yaayi puni mpyi u á, ŋka yii kurugo, u à cyé yire puni na, bà yii si mpyi si Kile yaayi niŋcɛnŋi ta mε.

10-11 Nyε na tanyage mii sí n-jwo yii á. Yii à fyànha a uru wyérenji mbìnniŋi kani sònŋ'a ta, maa li nwɔ cû tanyjee. Lire e numε, mii na sònŋi yii aha lire kani pyi mà nɔ li tɛgeni na, lire sí n-pwɔrɔ. Yii li pyi ná uru yákiliŋi niŋcɛnŋi i, ŋgemu i yii à li nwɔ cû ke, yii tàanna ná yii pèrege e.

12 Sùpya la ká mpyi si kyaa pyi uye e Kile kurugo, lir'à táan Kile á. Njka u pèerege nyε ηkemu ke, kuru na Kile maha njcáa. Njke ku nyε ku nyε u á mε, Kile sì kuru cya u á mε.

13 Mii nyε a jwo na yii pi sanmpii wuuni njaañi tég'a yii wuuni kèege mε, njka mii la nyε sùpyire puni si ntàanna.

14 Sí na nyε yii na nijjaa, lire e ke, mpii pi nyε sí baa ke, yii pire tège. Sí ká mpa mpyi pire na canjka mà yii ta sí baa, pire sí n-jà yii tège. Lire ká mpyi, yii puni sí n-tàanna,

15 bà y'à séme Kile Jwumpe Semεñi i mε, na:
«Njgemu u à yalyire nijyahara kuu ke, uru woore paanga nyε a kwôro mε;
njgemu u à nimpyigere kuu ke, uru woore mú nyε a u kùñjɔ mε*.»

16 Wuu à fwù kan Kile á, u à Titi pyi u à yii kani cù ná u cyeyi shuunninji i wuu fige.

17 Wuu à li cya u á, u sà fworoyii na, ka u u nyεε, njka lire mpyi a u ta u à li lwó uye e mà kwò, njaha na ye li mpyi a sàa táan u e.

18 U ná wuu cìmpworonañi wà wuu sí n-tun yii yyére. Dánafeebii kurujyi puni na uru cìmpworonañi kère Jwumpe Nintanmpe njwuñi kurugo.

19 Mà bâra lire na, dánafeebii kurujy'à u le ná wuu e wuu kùshejεε lire wyére binnini na. Wuu na uru báarañi njcεññi pyi Kafaonji pèente kurugo, si li cyêe na wuu la na nyε si wuu cìmpyibii tège.

20 Wuu à kuru wyéεnyahage karigii cwòñrɔ amuni, bà li si mpyi wà kà njkwò cwò cyaga ta wuu báarañi na mε.

21 Wuu la nyε s'a wuu karigii pyi ntiiñi i Kafaonji yyahe taan kanna mε, njka sùpyire yyahe taan mú.

22 Wuu sí wuu cìmpworonañi wabere bâra pi na si ntun yii á. Wuu à uru nje kàanmucya kariii nijyahagil'e, mà li njya na u à uye kan Kile báarañ'á. U bá à là bâra u uye kanjkanji na báarañ'á numε, njaha na ye u à dá yii na sèl'e.

23 Titi wi ke, uru na nyε mii wwojεε ná mii báaraipyjεε. Wuu na báare yii á. Dánafeebii kurujyi y'à wuu cìmpyibii mpii shuunninji tun. Pi na báarañi pyi Kirisita mεge mpèenji kurugo.

24 Lire kurugo yii li cyêe pi na na pi kyal'à táan yii á, dánafeebii kurujyi y'à pi tun ke, yire si njcè na wuu nyε na yii kère tawage e mε.

9

1 Nyε wyéεñi yii nyε na bínnini si ntège Zheruzalemu shiinbii tège ke, njñjɔ saha nyε mii i yà jwo yii á uru kyaa na mε.

2 Naha na ye funjçεññe ke ku nyε yii á uru báarañi mεε na ke, mii à ku cè. Mii à yii metanga yyere kuru kyaa na

* 8:15 Ekizodi 16.18

Masedoni dánafeebii shwòhòl'e. Mii à yi jwo pi á na mà lwó fo tapjyee na, Akayi kùluni dánafeebil'à bégele sí Kile wuubii tègè Zheruzalèmu i. Kuru funɲɛnɲke ku ɲye yii á ke, kur'à màban le pi shinɲahar'e pi à ntègɛɲi pyi sèl'e.

³ Lire ná li wuuni mú i, mii sí mpíi cìmpyibii tun yii yyére, ɲkèɲi nimbwɔɲi yii à ta ɲge wyéɛɲi kyaa na ke, uru kà mpyi laaga baa mɛ, pi i sà yii ta yii à bégele bà mii mpyi a yi jwo mɛ.

⁴ Ná lire bà mɛ, Masedoni dánafeebii pìi ká shà ná mii i, mà sà li ta yii ɲye a bégele mɛ, ku sí n-pyi silege wuu á, ɲka yii wuuni cyé sí n-tòro.

⁵ Lire e mii à li ɲya na mii à yaa mii i mpíi cìmpyibii ɲáare, pi raa wá na yyaha na yii yyére, wyéɛɲi ɲwòmɛɛni yii à lwó ke, pi i sà uru karigii cwòɲrò mà jwo mii u nò wani ke. Lire sí li cyé na yii à u kan ná funɲò ɲɲkin i, mà ta fànha ɲye a cyán yii na mɛ.

⁶ Yii li cè na mu aha sùmashi nimpigere nùgo, sùma nimpigere mu maha ɲkwòɲ. Mu sí kà ɲɲyahawa nùgo, mu maha ɲɲyahawa kwòɲ.

⁷ Pèɛge shin maha shin à lwó uye funɲ'i si ɲkan ke, urufoo u kuru kan. U li pyi ná funntange e, l'àha mpyi mu à jwo fànha kyaa mɛ, ɲaha na ye shinɲi u à ɲkanɲi pyi ná funntange e ke, uru kyaa li maha ntáan Kile á.

⁸ Síɲi na ɲye Kile á si kacɛɲkii shinɲi puni pyi yii á, bà yii si mpyi s'a yii màkwɲwòyaayi puni taa tèrigii puni i fo si shinɲahara tègè tɛgɛɲkannigii ɲɲyahagii na,

⁹ bà y'à séme Kile Jwumpe Semɛɲi i sùpyaɲi ɲɲɛɲi kyaa na mɛ na:

«U maha fòɲofeebii kaan sèl'e,

u cèmpɛ ɲye a sù na ɲkwùu mɛ*.»

¹⁰ Kile u maha sùmashinɲi kaan faapyiɲ'á, maa yalyire kaan u á ke, uru sí yii cyeyaayi ɲyaha mú, bà pi sanmpii sí mpyi s'a yaaya ɲɲyahaya taa yii á mɛ.

¹¹ Yii sí yaayi shinɲi puni ta, bà yii si mpyi s'a pi sanmpii kaan sèl'e tèrigii puni i mɛ. Lire ká mpyi, wyéɛɲi yii sí n-kan wuu sà ɲkan ke, shinɲahara sí fwù kan Kile á uru kyaa na.

¹² Uru wyéɛɲi yii sí n-bínni ke, uru sí Kile wuubii wuuni ɲwò Zheruzalèmu kànhe e. Lire kanni bà mɛ, li sí n-pyi kaɲɲò pi si fwù kan Kile á sèl'e.

¹³ Pi aha uru ntègɛɲi ta, pi sí Kile kèe, ɲaha na ye pi sí li cè na Jwumpe Nintanmpɛ p'à yyaha tí ná Kirisita e ke, na yii à dá puru na, maa pu kurigii ɲaare, maa yii cyeyaayi táali sèl'e ná pi e, mà bàra sùpyire sannte na.

¹⁴ ɲwòɲkanni na Kile à sàa ɲwò yii na ke, lire kurugo pi sí raa Kile ɲáare yii á, si yii kyaa táan piy'á sèl'e.

* 9:9 Zaburu 112.9

¹⁵ Nyε mii cìnmpyiibii, Kile à yabwəhe ηkemu kan wuu á mana, ná sùpya sì n-jà yi yyaha jwo με, wuu u pēe kuru kurugo.

10

Poli à uye tànga jwo u túnnture báaraŋi i

¹ Mii cìnmpyiibii, pìl' à jwo na mii Poli ká mpyi yii shwəhəl'e, mii maha mpyi fyagarafoo, ηka mii aha mpyi latəŋge e, mii maha mpyi nò. Mii na li caa yii á Kirisita jùmpinŋke ná u cènmpε kurugo,

² mii aha nə wani yii yyére, mii la nyε sì sà jwuŋgama jwo yii na με. Nka mpìi pi nyε na ηko na wuu na wuu karigii pyi mà tàanna ná sùpyire sònŋəŋkanni i ke, mii kəni sí n-sà jwuŋgama jwo pire na.

³ Sèe wi, wuu puni na nyε sùpyii, ηka kàshige wuu nyε na ηkwùun ke, wuu nyε na ku kwùun mà tàanna ná sùpyire sònŋəŋkanni i με.

⁴ Naha na yε wuu kàshikwənyaayi nyε a yîri sùpyire yyére με, Kile yabilinŋi fanhəŋyahaga yaaya yi. Wuu maha Sitaanninŋi fàŋhe kèεge ná y'e, naha na yε wuu maha sùpyire sònŋəre laaga baa woore shi tò.

⁵ Yampeente jwumpe pu maha sùpyire sige ti si Kile cè με, wuu maha jεε puru pà tufiige na με. Wuu maha sùpyire sònŋəre puni kèεnŋi, bà ti si mpyi si jεε Kirisita na με.

⁶ Yii aha u jwəməeni cù karigii puni i tènì ndemu i ke, mpìi pi sí n-cyé u na ke, wuu sí pire tùn.

⁷ Yii maha karigii cwôre cyi jyanŋkanni na, mà ta yii nyε a cyi jwəhe cè με. Yii wà ká nta u à dá li na na uru na nyε Kirisita wu, urufoo u li cè na bà uru nyε Kirisita wu με, amuni wuu mú nyε.

⁸ Fàŋhe Kafoonŋi à kan wuu á ke, mii méε ká nta mii i ηko si naye pēe si ntòro ná kuru kani i, kuru silege nyε mii na με. Kuru fàŋh' à kan wuu á, si yii tēge yii a sì yyaha na Kile kuni i, ku nyε a kan wuu á si yii wuuni kèεge με.

⁹ Yii àha raa sònŋi na mii à na ləteribii tùugo yii á si yii pyi yii fyá με.

¹⁰ Naha na yε pìl' à jwo na mii ləteribii jwumpe fàŋh' à jyahā maa súuli, ηka na mii aha mpyi yii shwəhəl'e, mii fàŋhe maha jcyére, mii jìn' à jwuntarama jwo με.

¹¹ Pirefee pi li cè, bà wuu à yi jwo wuu ləteribil'e με, wuu aha nə wani, amuni wuu sí li pyi.

¹² Mpìi pi maha piye kēre ke, taha yii na sònŋi na wuu nyε pire fiige? Wuu sì jεε wuye tàanna ná pi e με! Pi maha piye tàanni ná piye e, maa piye wíi. Lir' à li cyéε na pi nyε a cyiige με.

13 Wuu pi ke, wuu nyε na wuye dùruge na ntùuli wuu pèεge taan mε. Báaraŋi Kile à le wuu cye e, ná yii mú na nyε u e ke, ur'à láha cyage ŋkemu i ke, wani wuu maha wuye dùrug'à láha.

14 Wuu pi à pyi shincyiibii mà Jwumpe Nintanmpe jwo yii á Kirisita kyaa na. Lire e ke wuu à nɔ wani yii yyére ke, wuu saha nyε a tòro wuu tɛgeni taan mε.

15 Lire e wuu nyε a tòro wuu báaraŋi tɛgeni taan, mà sà pi sanmpii wuŋi lwó, si wuye pèe ná ur'e mε. Yii dányanji ká mpa mpèe, wuu na sônŋi wuu báaraŋi sí n-shà yyaha na yii yyére, si ntàanna ná Kile u tɛgeni niŋcyeeni i.

16 Lire ká mpyi, kìrigii cyi nyε yii kàntugo ke, wuu sí n-jà Jwumpe Nintanmpe caala si nɔ cyire e, mà ta wuu nyε a wuye pèe ná piiberii báara nimpai i mε.

17 Y'à séme Kile Jwumpe Semɛŋi i na: «Ŋgemu la ká mpyi si pèene taha yaaga na ke, urufoo u ti taha Kafoonji Kile na*.»

18 Yii li cè, sùpyanji u nyε na uye metanga yu ke, Kafoonji Kile sì nyε urufoo na mε, u yabilinji na ŋgemu metanga yu ke, uru na u maha nyε.

11

Poli ná túnntunmpii kafnivinibii kani

1 Ei! Mii cìnmpyiibii, kampai yii mpyi na sí nyε mii sìncompe kwú yiye e tère nimbilere e, lire mpyi na sí n-táan mii i. Nyε yii pu kwú yiye e.

2 Yii tàange na nyε mii i fo mà pyi yiŋcyεge, lire s'à fworɔ Kile e, naha na ye li na nyε mu à jwo mii à yii cú nò niŋkin mεe na, uru u nyε Kirisita. Mii la nyε si yii kan u á pùcepyinɔcembaala fiige.

3 Ŋka mii na fyáge yii yákilibii ká ŋkwò ŋkêenne, pwɔŋkanni na yii à yiye pwɔ Kirisita na ke, yii i lire yaha, bà wwòŋ'à cwòore tég'a Awa pwɔ fáanŋa a wurugo mε.

4 Naha na ye mii à li nyε na wà ká mpa yabere jwo yii á Yesu kyaa na njemu yi nyε yi ná wuu wuyi nyε niŋkin mε, yii maha nyε yire na. Wà mú ká múnaani labere kyaa jwo yii á ndemu li nyε li ná yii zòmpyaagii funŋɔ wuuni nyε niŋkin mε, lire nyε mε mà jwumpe nintanmpe pabere jwo yii á, mpemu pu nyε pu ná wuu wumpe nyε niŋkin mε, yii maha ntíl'a dá puru na,

5 mà li ta, pire yii nyε na sônŋi túnntunmii, maa sônŋi megefée pi ke, mii á pi nyε a pwórɔ mii na cyaga maha cyag'e mε.

6 Ali mii méé ká mpyi mii nyε a jwumpe cè sèl'e mε, nde li nyε ncèŋi kuni ke, mii à là cè lire e. Wuu à lire cyêe yii na pyiŋkannigii puni ná karigii puni i.

* 10:17 Zheremi 9.23

⁷ Mii à Jwumpe Nintanmpe jwo yii á mana, mii nyε a yafyin cya yii á mε. Lir'à li cyêe na mii à naye tîrige maa yii dùrugo. Lire na nyε kapyimbaala la?

⁸ Mii à nyε dánafeebii kurujyi yà cyeyaaya na, maa nyε pi i mii sâra, bà mii si mpyi si jà raa báare yii á mε.

⁹ Tèni i mii mpyi yii yyére ke, mii cyεge mpyi a kùunɔ, nka mii nyε a nyen'a naye tînje yii wà na mε. Yaayi kani li mpyi mii na ke, cìmpyibii pi à yîri Masedoni kùluni i ke, pir'à pa yire kan mii á. Mii nyε a sàa nyε mà na tugure tège yii wà nyɔ'i mε, mii mú sî ti tège yii wà nyɔ'i mε.

¹⁰ Lir'à pyi kapunɔ mà mii nyɔke yîrige. Akayi kùluni puni i, sùpya sî n-jà lire wwû mii i mε. Mii na puru yu mà taha Kirisita sèenji na, uru sèenji u nyε mii zòmbilini i.

¹¹ Mii à jwo na mii nyε a nyen'a na tugure tège yii nyɔ'i mε, lir'à li cyêe na yii kyal'à nyen mii á la? Kile à li cè na yii kyal'à tãan mii á.

¹² Nyε mii sí raa na báaraɔi pyi bà mii à tée na u pyi mε, bà li si mpyi, tùnntunmpii pi nyε na piye père na pire na nyε wuu fiige ke, pire kà n-jà raa piye tàanni ná wuu e mε.

¹³ Tùnntunmii kafiniviniimii pi. Pi maha sùpyire wuruge, maa piye pyi mu à jwo Kirisita tùnntunmii.

¹⁴ Li nyε a sàa pãa wuu e mε, naha na ye Sitaanniɔi yabilinji maha uye pyi bènmpε mèlεke fiige.

¹⁵ Lire e ke l'ãha yii pãa si Sitaanniɔi báarapyibii nya pi à piye pyi báarapyii sèe wuu fiige mε. Yii li cè na Kile sí n-pa pi puni sãra si ntãanna ná pi kapyin kil'e.

¹⁶ Mii sí yi taha yii á, wà tufige kà n-sii raa sônɔi na sicyere ti nyε mii i mε. Nka yii mée ká nta yii sônɔi na mii na nyε sicyerefoo, yii nyε na sicyeere na tère nimbilere funɔ'i, bà mii si mpyi si naye pèe mε.

¹⁷ Mpe mii sí n-jwo numε ke, Kafoonji bà u à puru jwo a kan mii á mε. Mii sí n-jwo sicyerefoo fiige.

¹⁸ Ná shinnyahara s'à tiye pèe mà tàanna ná sùpyire pyin kanni i, mii mú sí naye pèe,

¹⁹ naha na ye yii maha sicyerefeebii karigii kwú yiye e jwunyahama baa, mà li ta yii na sônɔi na yii na nyε yákilifee.

²⁰ Tire sùpyire ti maha yii cù bilii fiige, maa yii cyeyaayi lyí, maa yii nãwãhãre, maa piye pèe yii na, maa yii bwùun yii yyahayi i ke, yii maha tire karigii kwú yiye e.

²¹ Wuu nyε a nyen'a lire fiige pyi mε, lire na yii nyε na wuu sônɔi fãha baa shiin la? Tá kur'à yaa ku pyi wuu á silege?

Mii sí n-jwo mu à jwo sicyerefoo. Pi sanmpii maha piye pèe ná ndemu i ke, mii mú sí n-jà naye pèe ná lire e.

²² Pi aha jwo na pire na nyε Eburu shiin, mii mú na nyε uru wà. Pi aha jwo na pire na nyε Izirayeli shiin, mii mú na nyε

uru wà. Pi aha jwo na pire na nyε Ibirayima tùluge shiin, mii mú na nyε uru wà.

²³ Pi aha jwo na pire na nyε Kirisita báarapyii, mii na nyε Kirisita báarapyi mà tòro pi taan. Mii na yu ñumbwuyirilfoo fiige. Mii à báaraŋi pyi mà tòro pi taan, mii kàsuni jyìgil'à nyaha pi wogigii na, mii bwəonre nizhwəər'à sàa nyaha. Mii múnaan'à pyi kwùŋi ñwəge e tooyi ñjemu i ke, yir'à nyaha pi wuyi na.

²⁴ Yahutuubii pìl'à mii bwən fo tooyo kaŋkuro, təgə maha təgə tiripaanni ñèe beŋjaaga ná ke ná baacyεere pi à le mii i.

²⁵ Ōromu fànhafebil'à mii bwən tooyo taanre ná kàbil'e. Təge k'e, sùpyir'à mii wà si mbò ná kafaayi i. Bakwəg'g'à kèege ná mii i tooyo taanre suumpe lwəhe ñuŋ'i. Mii à canmbile niŋkin ná numpilaga niŋkin pyi suumpe lwəhe niŋke e.

²⁶ Mii à kùshégii niŋyahagii pyi, cyire tooy'e, mii múnaani mpyi kwùŋi ñwəge e mu à jwo: lwəhe tajyiilige e ná nàŋkaabii cye e ná mii shiŋi sùpyiibii ná supyishiŋi sanŋi wuubii cye e. Kànhe e yo, sige e yo, suumpe lwəhe ñuŋ'i yo, mii cìmpyiibii pi à piye pyi dánafee mà ta dánafee bà mε, pire cye e yo, mii múnaani mpyi kwùŋi ñwəge e.

²⁷ Mii à báaraŋi pyi sèl'e, maa kanhare kwú naye e. Mii à numpiliye niŋyahaya pyi mii nyε a ŋó mε. Mii à katege ná byage shwə. Tèrii niŋyahagil'e, mii maha ñjyi ta mε. Mii à wyeere shwə, vāanya mpyi mii á mε.

²⁸ Mà bâra yire puni na, canŋa maha canŋa mii funŋk'à pεn ná dánafeebii kuruyi puni i.

²⁹ Wà fànha ká nta k'à cyéε, mii woge mú à cyéε. Wà ká kapii pyi, lire maha waha mii na sèl'e.

³⁰ Kampyi mii à yaa mii i naye pēe, mii sí naye pēe na fànhaŋcyεere kurugo.

³¹ Kile u nyε Kafoonji Yesu Kirisita Tuŋi ke, ur'à li cè na mii nyε a finε mε. Uru u à yaa ná pèente e tèrigii puni i fo tèekwombaa.

³² Mà mii yaha Damasi kànhe e, fànhafoonji u mpyi na saanŋi Aretasi karigii cwəonre kuru kànhe e ke, uru mpyi a pìi yaha pi a tajyiŋwəyi kàanmucaa, bà pi si mpyi si mii ta ñcū mε.

³³ Ŋka dánafeebil'à mii le shàhal'e mà yige ŋkunŋke wyige e, kànhe kàntugo. Lire l'à pyi mii shwonkanni.

12

Karigii Kile à cyêe Poli na ke

¹ Fo mii i naye pēe, ali mà li ta kaŋwəə nyε lire na mε. Lire e ke karigii Kafoonji à cyêe mii na, maa ñcēŋi ŋgemu kan mii á ke, mii sí yà jwo yire e numε.

² Mii à nàŋi wà cè*, ñgemu u à dá Kirisita na ke, Kile à u lwó a kàre ñjyinjì tanrewunji i†, li yyee ke ná sicyεere u ñye ñge. Lir'à pyi mà uru nàŋi ta ná u cyeere e yo, l'à pyi mà u ta u cyeere baa yo, mii ñye a cè me, Kile kanni u à yire cè.

³ Mii kɔn'à cè na uru nàŋ'à shà Arijinanji i maa mpa. Lir'à pyi mà u ta ná u cyeere e yo, l'à pyi mà u ta u cyeere baa yo, mii ñye a cè me, Kile kanni u à yire cè.

⁴ U à shà Arijinanji i maa jwumpe mpemu lógo ke, puru yyaha sì n-jà n-jwo me, sùpya bà ñye a yaa u a puru jwumpe yu u ñwoge e me.

⁵ Ñye mii sí n-jà naye pèe si li cyêe na mii u ñye uru nàŋi, ñka mii sì lire pyi me. Mii aha a si naye pèe, karigii cyi ñye na mii fànhe ñcyèrenji cyêe ke, cyire kanni kàmpañke na mii sí naye pèe.

⁶ Mii la méε ká mpyi si naye pèe, tire ñye sicyere me, ñaha na ye sèenji mii sí n-jwo. Ñka mii sì lire pyi me, ñaha na ye mii na ndemu pyi, maa ñjemu yu ke, mii la na ñye sùpyire ti mii cû a tàanna ná yire e kanna.

⁷ Mii la ñye sùpyire ti pèene taha mii na, mà li ñùŋke pyi na mii à kakyanhala karij ñya me.

Lire e Kile à yyefuge kà tège mii ñun'ì, bà ñguro maha sùpya súuli u cyeere e me. Li ñye mu à jwo Sitaanninji túnntunji wà u à yyefuge yaha mii na, bà li si mpyi, mii àha naye pèe me.

⁸ Mii à Kafoonji ñáare tooyo taanre, u kuru yyefuge láha na na, ñka u ñye a ñee me,

⁹ maa mii ñwɔ shwɔ na ur'à cènmpempe mpemu pyi mii á ke, na puru sí mii ta, ñaha na ye tènì i sùpyanji fàn'h'à cyéere ke, lire tènì i uru fànhe maha kuye yal'a cyêe. Lire kurugo li maha ntáan mii á mà naye dùrugo na fànhanjcyereere tènì i, bà Kirisita fànhe si mpyi si tatεenge wwû mii i me.

¹⁰ Lire e mii fànhe ká ñcyéere, lire ñye me pi aha mii cyahala, lire ñye me mà kawaa pyi mii na, lire ñye me mà mii kyéerege, lire ñye me mà nàvunŋɔ kyaa pyi mii na Kirisita kurugo, li maha ntáan mii i, ñaha na ye lire tènì i Kirisita maha u fànhe le mii i.

Kɔrenti shiinbii kan'à Poli funŋɔ pen

¹¹ Tènì i mii mpyi a naye pèe ke, mii mpyi na yu sicyerefoo fiige, ñka yii pi à mii pyi mii à li pyi. Yii pi mpyi a yaa yii a mii metange yu, ñaha na ye li méε ká nta na mii ñye yaaga me, pire túnntunpii yii ñye na sònŋi shinbwoo ke, pi ñye a pwórɔ mii na yafyin kàmpañja na me.

* 12:2 Poli ká jwo na ur'à Kirisita cyelempanyi wà cè, uye kyaa na u ñye. † 12:2 Ñjyinjì tanrewunji u ñye ñjyinjì tegeri. Mà tàanna ná Yahutuubii sònŋɔŋkanni i, kuru cyage e Kile à tēen, pi maha ku pyi Arijinanji mú.

12 Karigii cyi à li cyêe na mii na nyε Yesu tūnntunŋo ke, mii mpyi a naye waha maa cyire pyi yii shwəhəl'e. Yii à Kile sífente fyèŋi ná kabwəhigii ná kakyanhala kariii niŋyahagii nya mii cye kurugo.

13 Mii nyε a na tugure yaha yii ŋuŋ'i mε, lire kanni baare e, nahà mii à pyi dánafeebii kuruyi sanŋy'á ná mii nyε a li fiige pyi yii á mà yε? Yii tanga ku nyε mii na, yii yàfa na na.

14 Yii wíi, na tontanrewog'á mii nyε na si wani yii yyére, ŋka mii méε si na tugure yaha yii ŋuŋ'i mε, nahà na yε yii cyeyaayi kurugo bà mii nyε mε, yii yabilimpíi kurugo mii nyε. Pyibilere nyε na wyére caa na li sifeebii ŋwə caa mε, ŋka sifeebii pi maha wyérenji caa na pyibileni ŋwə caa.

15 Mii wi ke, mii sí ŋεε na cyeyaayi puni kan yii kurugo ná funntange e, si naye kan ntaha yi na mú. Nyε mii aha yii kyaa táan nay'á amuni, lire li sí yii pyi na yii àha mii kyaa táan yiy'á sahanjki mà?

16 Yii à li cè na mii nyε a naye tíŋε wà tufige na mε, ŋka yii pìi saha na ŋko na mii à cyìge dε, na mii à yii wyérenji wà lyí s̀ŋcyiimpe e.

17 Lire e ke mpíi mii à tun yii á ke, pire wà à yii yaaga nàŋwəhər'a pa ŋkan mii á la?

18 Mii à li cya Titi‡ á, u shà yii yyére ná wuu c̀nmpworonaŋi i. Taha Titi à yii wyére nàŋwəhəɔ la? Taha mii ná Titi s̀ŋŋəŋkanni wá niŋkin karigil'e mε? Taha wuu ŋaaraŋkanni wá niŋkin mε?

19 Mà lwó tèməni i, yii na s̀ŋŋi na tanga wuu nyε na ŋcaa yii á, lire sí bà mε. Wuu maha yu Kile yyahe taan, Kirisita wwoŋεεge e. Wuu ntàannamacinmpyiibii, yaaga maha yaaga wuu à jwo ke, wuu à yire puni jwo, bà yii si mpyi s'a si yyaha na Kile kuni i mε.

20 Mii na fyáge si zhà yii yyére, mii àha ŋkwò sà yii ta yii à pyiŋkanni labεε lwó ndemu li nyε li nyε a táan mii á mε. Lire baare e nde mii sí n-pyi ke, lire mú si n-táan yii á mε. Lire ŋwəhe ku nyε, mii na fyáge, mii àha ŋkwò zà mbèmbaanji ná yiŋcyεge ná luyirini ná nyipεenni ná jwoore ná mekegere ná yampente ná nyàhanŋurugunji ta yii shwəhəl'e mε.

21 Mii na fyáge, mii aha shà yii yyére, Kile kà ŋkwò mii sílege yii á sahanjki mε. Mii na fyáge, s̀pyire t'à kapegigii pyi, maa mpyi ti nyε a láha ti katupwəhəyi ná ti jacwəɔre ná ti sílege baa karigii na mε, mii àha ŋkwò mεε sú tire kurugo mε.

13

Yεεyi nizanyyi

‡ 12:18 Poli mpyi a jwo uru c̀nmpworonaŋi kyaa na mà kwò (8.22).

¹ Mii tontanrawoge ku sí n-pyi ñke yii yyére. Wuu sí n-sà kapegigii pyifeebii sâra si ntâanna ná pi kapyin'kil'e, bà y'à jwo Kile Jwumpe Semēji i na: «Shiin shuunni taanre ká kani ndemu ñya tapyige e ke, lire kani sí n-cwōnrō si ntâanna ná pire ññjwuyi i*.»

² Mii tozhōnwoege yii yyére, mp̄ii pi mp̄yi a kapegigii pyi ke, mii mp̄yi a pire puni yeε, mà bâra sùpyire sannte na. Numε, mà mii laage yaha k'à tōn yii na, mii sí yi jwo yii á sahan'ki, mii aha sà mpiimu ta pi i kapegigii pyi sahan'ki ke, mii sì ku táan pirefee na mε.

³ Ná yii s'à jwo na yii la ñye si ñcè na Kirisita u à u jwumpe le mii ñwōge e, yii sí li cè. Kirisita fānhe ñye a cyére yii karigil'e mε, u maha u sífente cyére yii na.

⁴ Sèe wi, tēni i pi mp̄yi na u kwōre cige na ke, u mp̄yi a uye pyi fānha baa yaaga, ñka u à ñè a fworō kwūñi i Kile sífente cye kurugo. Wuu fānh'à cyére, bà Kirisita woge mp̄yi a cyére mε. Ñka wuu aha nūr'a shà yii yyére, yii sí li ñya wuu karigii pyin'kanni i, na Kile maha fānhe kaan wuu á, bà u à ku kan Kirisita á mε.

⁵ Yii yiye kāanmucya sèe sèl'e kampyi sēñji na yii na ñaare Kile kuni i. Yii ñye a li cè yiye e na Yesu Kirisita na ñye yii e mà? U aha nta u ñye yii e mε, lir'à li cyēe na yii à kùñ'a cwo Kile kuni i.

⁶ Ñka mii na sōññi yii sí li cè yiye e na wuu ñye a kùñ'a cwo Kile kuni i mε.

⁷ Wuu na Kile ñáare, yii àha ñkwō kapii pyi mε. Li kapyiini ñññke bà ku ñye si li cyēe yii na na wuu na jìn'a kyaa pyi mε, ñka li kapyiini ñññke ku ñye si yii ñya kacēnne tapyige e. Yii a kacēññi pyi, ali lire mée ká nta li sí li cyēe na wuu à wurugo, lire ñye tapege mε.

⁸ Wuu sì n-jà Kile sēñji fyinnε mε, nde kanni wuu sí n-jà n-pyi ke, lire li ñye mà u pyi u a sì yyaha na.

⁹ Wuu fānhe mée ká nta k'à cyére, ka yii woge si mp̄e, lire na ñye wuu á funntanga. Wuu Kileñarege ku ñye, yii ndire le Kile kuni i.

¹⁰ Mà mii laage yaha k'à tōn yii na, mii na ñge lēterēñi sémenì si ñkan yii á, bà li si mp̄yi, mii aha ñō yii yyére, mii àha zà yafyin cwōnrō ná fahan'i si ntâanna ná Kafoonji fānhe ññkange e mii á mε. U à kuru fānhe kan mii á, si yii tēge yii a sì yyaha na Kile kuni i. Ku ñye a kan si yii ñññō kyán Kile kuni na mε.

Jwumpe nizanmpe

¹¹ Ñye numε, mii cìnmpyiibii, yii pyi funntange e. Nde li sí yii pyi yii ndire le Kile kuni i ke, yii a lire pyi. Yii a màban leni yiye e. Yii yii sōññore pyi ññkin, yii i yyeññke yaha ku pyi

* 13:1 Duterēnōmu 19.15

yii ná yiye shwǎhǎl'e. Lire ká mpyi, Kileni u maha tǎange ná yyeɲiŋke kaan ke, uru sí n-pyi ná yii e.

¹² Yii a cìmpworogo fwùni kaan yiy'á ná funɲɛɲni i. Kile wuubii pi ɲye naha ke, pire pun'à yii shéere.

¹³ Wuu Kafooni Yesu Kirisita u ɲwǎ yii na, tǎange ku ɲye Kile e ke, kuru ku pyi yii ná yiye shwǎhǎl'e, yii i mpyi Kile Munaani wwoɲεεge e.

Letereŋi Poli à tun Galati kùluni dánafeebil'á ke Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè letereŋi funᵋ jwumpe e ke

Kini mege pi maha mpyi Turiki numε ke, Galati shiinbii mpyi a tēen lire kini i cyage k'e. Poli à tooyo shuunni pyi pi yyére na Jwumpe Nintanmpe yu, puru njwunji tooy'e pi mpyi a dá Yesu na. Nyε Poli Kile jwumpe jwunᵋkwooni kántugo Galati shiinbil'á, Yahutuubii pìi mpyi a shà maa pi pyi na Yesu Kirisita dányanji kanni sì n-jà sùpya shwᵋ u kapegigii na mε, fo mu aha a Yahutuubii làdaabii kurigii jaare mú. Lire e pi mpyi na yu na fànha ku nyε ku ki dánafeebii puni pi kwòn mà tàanna ná Yahutuubii làdaabil'e.

Poli à jwo na mu à pyi Yahutu yo, mu nyε a pyi Yahutu mà yo, sùpyire puni sí n-shwᵋ Yesu Jwumpe Nintanmpe mpemu kurugo ke, na tire sùpyire kàlan'á kántugo wà puru jwump'á. Poli à lógo na Galati dánafeebii wá na njko raa kántugo wàa Kile kun'á, si ntaha pire kafinivinibii njwᵋh'i ke, ka u u nge letereŋi sém'a tùgo pi á, maa pi yeε, bà pi si mpyi si njkúu Jwumpe Nintanmpe na, si njkwóro Kile kuni i mε. Yeεyi Poli à kan pi á ke, yire yi nyε nje.

U à li cyêe pi na na ur'à uye kan Kile á, na Kafoonji Yesu u à uru tun uru u a Jwumpe Nintanmpe yu. U à li cyêe pi na mú, na uru ná Zheruzalemu dánafeebii kurunᵋ'á bín'a tēen, dánafeebii pi nyε pi nyε Yahutuu mε, maa jwo pire kyaa na. Nde na pir'à bē ke lire li nyε nde: pire dánafeebii nyε a yaa pi pyi Yahutuubii saliyani njwᵋh'i mε (1–2).

U à uye tígile Kile Jwumpe Semēni na, maa yi yyaha jwo pi á na Yahutuubii saliyani kuni jaaranji i bà zhwonji nyε na ntaa mε; njka mu aha dá Yesu Kirisita na, lire kanni li sí n-jà sùpya shwᵋ (3–4).

Letereŋi takwᵋore e, u à yi jwo a waha pi á na pi piye yaha Kile Munaani l'a njkēenji, jaha kurugo ye lire li maha sùpyanji yige Musa Saliyani tugure njwᵋh'i, maa fànhe kan u á, u u kacennᵋkii shinji puni pyi. Kacennᵋkii puni yyaha yyére wuuni sí li nyε tàange (5–6).

Poli à fwù kan Galati dánafeebii kurunᵋ'á

¹ Mii Poli u nyε Yesu Kirisita tūntunᵋ ke, mii u à nge letereŋi tùgo yii á. Mii u pyi Yesu Kirisita tūntunᵋ, sùpya bà u à lire yaa mε, sùpya bà u à mii tun mε. Yesu Kirisita u à nè a fworó kwùni i Tufoonji cye kurugo ke, uru ná Tufoonji Kile u à wwᵋ lire na.

² Mii cìnmpyiibii puni pi naha ná mii i ke, mii ná pire pi à wwò maa nge leterɛɛɛ tùugo Galati kùluni dánafeebii kurunɔy'á.

³ Wuu Tunji Kile ná Kafoonji Yesu Kirisita pi ɲwò yii na, pi yyeɲɲɛke kan yii á.

⁴ Yesu Kirisita u à uye kan mà pyi sáraga si wuu kapegigii yàfa wuu na, bà wuu si mpyi si fworò nge diɲyɛɲi nimpini karigii puni i mà tàanna ná Tufoonji Kile ɲyii wuuni i mɛ.

⁵ Pèente ti taha Kile na tèrigii puni i, fo tèekwombaa. Amiina!

L'à Poli pâa, u lógo na Galati dánafeebil'à kuni labɛɛ lwó

⁶ L'à mii pâa sèl'e mà lógo na yii à wyèɛɛ na ɲko raa kântugo wàa Kile á, uru ɲgemu u à yii yvere maa ɲwò yii na maa yii shwò ke, mpíi pi ɲyɛ na yii shwonkanni jwumpe labali na yu ke, maa ntaha pire jwumpe ɲwòh'i,

⁷ mpemu ná Jwumpe Nintanmpe ɲyɛ niɲkin mɛ. Tire sùpyire na yii wuruge, Jwumpe Nintanmpe pu ɲyɛ na Kirisita kyaa yu ke, marii ɲcaa s'a puru kèɛɲɲi.

⁸ Wuu à ɲjemu jwo yii á Yesu kyaa na ke, l'à pyi wuu yabilimpíi yo, l'à pyi Kile mèlɛkɛ mà yíri nìɲyini na yo, wà ha mpa yabɛɛ jwo yii á, Kile u urufoo láɲa.

⁹ Mii à yi jwo yii á mà kwò, mii sí núru yi taha, Jwumpe Nintanmpe yii à lógo wuu ɲwò na, maa ɲɛɛ pu na ke, shin maha shin ká puru labala a jwo yii á jwonkanni labɛɛ na ke, Kile u urufoo láɲa.

¹⁰ Naha yii na sônɲi numɛ bɛ? Mii na ɲcaa si ntáan sùpyir'á laa, mii na ɲcaa si ntáan Kile á? Sùpyire ɲyii wuuni mii na mpyi bɛ? Mii n'a mpyi na sônɲi si ntáan sùpyir'á, mii mpyi na si n-pyi Kirisita báarapyi mɛ.

Pyinɲkanni na Poli à pyi Yesu tùnntunɲo ke

¹¹ Mii la ɲyɛ yii li cè mii cìnmpyiibii, Jwumpe Nintanmpe mii à jwo yii á ke, pu ɲyɛ a fworò sùpya e mɛ.

¹² Mii ɲyɛ a pu ta sùpya á mɛ, wà mú sí ɲyɛ a mii kâla pu na mɛ, ɲka Yesu Kirisita yabilini u à pu cyêe mii na.

¹³ Yii à mii pyinɲkanni kyaa lógo mà mii yaha Yahutuubii Kile kuni i. Yii mú s'à cè na mii à Kile dánafeebii kurunke kyérege fo mà tòro. Mii mpyi na li kòre si ku jya.

¹⁴ Yahutuubii Kile kuni ɲaraanji i, mii mpyi na yyeɲwoge shiinbii puni yyaha na. Mii tiibii ládaabii kani mpyi a sàa waha mii na.

¹⁵ ɲka Kile à ɲwò mii na mà mii ta mii sàha si mɛ, maa mii cwòɲɲò, mii a báare ur'á.

¹⁶ Amuni, li mú à pyi, l'à sàa bɛ u á mà u Jyanji cyêe mii na, mii s'a u kyaa yu supyishinji sanɲ'á, mpíi pi ɲyɛ pi ɲyɛ Yahutuu mɛ, mii ɲyɛ a sùpya yíbe si nta li pyi mɛ.

¹⁷ Mpii pi à pyi Yesu tûnntunmii mii yyaha na ke, mii nyε a shà Zheruzalemu i si pi nya με. Mii à tîl'a kàre Arabubii kîni i, maa yîri wani mà kàre Damasi kànhe e.

¹⁸ Yyee taanre kântugo na, mii à kàre Zheruzalemu kànhe e, mà sà canmpyaa ke ná kanjkuro pyi Pyeri yyére si u cè.

¹⁹ Nka uru ná Kafoonji Yesu cîmpworonji Yakuba baare e, mii saha nyε a Yesu tûnntunji wabεε nya με.

²⁰ Kampyi kafinara mii na sémeni na ntùuge yii á, Kile u nyε mii shèεfoonji.

²¹ Lire kântugo mii à kàre Siri kîni i, maa yîri wani mà kàre Silisi kùluni i.

²² Nka fo mà sà nɔ lire tèni na, Zhude kùluni dánafeebii kuruyi mpyi na sàha ηkwò a mii cè με.

²³ Pi mpyi a lógo kanna na ηge u mpyi na pi kyérege si nta pi sige pi àha ndá Jwumpe Nintanmpe na με, na uru u na pu yu sùpyir'á numε.

²⁴ Lire e ke pi na Kile metange yiri mii kurugo.

2

Jwumpe Nintanmpe Poli mpyi na yu ke, Yesu tûnntunmpii sanmpil'á nyε puru na

¹ Nyε yyee ke ná sicyεεr'á tòro ke, ka mii i núr'a kàre Zheruzalemu kànhe e ná Barinabasi i. Titi mpyi a kàre ná wuu e mú.

² Mii à nde kùluni tɔoge lwó, nahà na yε Kile yabiliñi u à li cyée mii na. Mii à nɔ wani ke, maa bínn'a tèn ná dánafeebii jùñufeebil'e. Jwumpe Nintanmpe mii na yu supyishinji sanñ'á, mpii pi nyε pi nyε Yahutuu με, ka mii i jyè puru yyàhe e mà jwo dánafeebii jùñufeebil'á. Mii la nyε a mpyi tafεεre mii à fê tanjaa ná ninjaa Yesu Kirisita kurugo ke, tîre ti kwôro kanwò baa με.

³⁻⁵ Nyε mà mii yaha wani, kafinivinibii pîi mpyi a piye pyi dánafee fiige maa ηwòhɔ a jyè wuu shwòhɔl'e si nta jcé pyin̄kanni na Yesu Kirisita à wuu shwò Musa Saliyanji bilere na ke, si lire kèege si nta wuu yaha bilere e sahan̄ki. Ali mà li ta mii jaaran̄εεñi Titi mpyi Yahutu με, pi la mpyi u u ηkwòñ fànhe e mà tâanna ná Musa Saliyanji i. Nka wuu nyε a jεn'a wuye yaha pi cye e tère nin̄kin i, maa lógo pi jwò na με, Jwumpe Nintanmpe pu nyε sèen̄ji ke, bà puru si mpyi si ηkwòro yii á με. Wuu ná Zheruzalemu dánafeebii kacwònr̄ibii mpyi a wwò jwòmεε nin̄kin na, pi nyε a jεn'a fànha cyán Titi na u u ηkwòñ με.

⁶ Jwumpe Nintanmpe wuu na yu ke, pi sí nyε a jεn'a yaaga bâra puru na με. (Sèen̄ji na, pi tayyérege mpyi ηkemu ke, kuru nyε yaaga mii á με, nahà kurugo yε Kile nyε a sùpya pwóññ sùpya na με.)

⁷ Sèenji na, pi à li ta na Kile à mii tun mii u sà a Jwumpe Nintanmpe yu supyishinji sanŋ'á, bà u à Pyeri tun u sà a pu yu Yahutuubil'á mε.

⁸ Kilenji u à fânhe kan Pyeri á maa u tun Yahutuubil'á ke, uru mú u à fânhe kan mii á maa mii tun supyishinji sanŋ'á.

⁹ Amuni, Yakuba ná Pyeri ná Yuhana pire pi nyε nùŋufeebii, maa ntèen li taan na Kile à jwɔ mii na, mii u a nte tùnnture pyi. Lire na pi à Barinabasi cyεge ná ndoge cù, si li cyêe na wuu ná pire na nyε wwoŋεε. Wuu à bínn'a tèen maa jwɔ li na na pire sí n-sà a Jwumpe Nintanmpe yu Yahutuubil'á. Wuu pi ke, wuu sí n-sà a pu yu supyishinji sanŋ'á.

¹⁰ Pi à wuu jáare kanna na wuu àha funŋɔ wwɔ dánafeebii fòŋɔfeebii na wani mε. Mii s'à fère sín maa lire pyi.

Poli à Pyeri la wwú Antiyɔshi kànhe e

¹¹ Nyε tèni i Pyeri à pa Antiyɔshi kànhe e ke, l'à fwor'a yyére na u karigii pyinŋanni mpyi a jwɔ mε, lire e mii à u tiŋε maa u cêεge sùpyire puni nyii na.

¹² Pyeri làwwuge nùŋke ku ŋke: u mpyi a fyânha na lyî ná supyishinji sanŋi dánafeebil'e, lire mpyi a jwɔ, ŋka pil'à yîri Yakuba yyér'a pa, pire mpyi maha jwo na supyishinji sanŋ'à yaa u kwɔnYahutuubii fiige, u à fyá pire na, maa li jwɔ cù na làre supyishinji sanŋi dánafeebii na, fò mà pa kàntugo wà pi á.

¹³ Lir'à pyi ke, ka Antiyɔshi kànhe Yahutuubii dánafeebii sanmpii si mpyi jwɔmyahigii shuunnifée Pyeri fiige. Ali Barinabasi yabilingi mpyi a taha pi fye e.

¹⁴ Mii à pa li kàanmucya mà li ta Jwumpe Nintanmpe na sèenji ŋgemu yu ke, pi nyε na jaare uru sèenji fye e mε, ka mii i yi jwo Pyeri á pi puni nyii na:

«Mu u nyε Yahutu ke, Kile kuni yyahe yyére zhèŋi kurugo mu à jεn'a Yahutuubii làdaabii pii yaha maa mpyi supyishinji sanŋi fiige, lire mpyi a jwɔ, ŋka numε, jaha na mu la nyε si supyishinji sanŋi kèεŋε fânhe e si mpyi Yahutuu yε?

¹⁵ Mii ná mu, wuu à si Yahutuu, wuu nyε supyishinji sanŋi fiige ŋge u nyε u nyε a Kile kuni cè mε.

¹⁶ Ŋka lire ná li wuuni mú i, wuu à cè na sùpya sì n-jà n-tíi Kile yyahe taan mà lire nùŋke pyi na u à MusaSaliyaŋi kurigii jaara mε. Dániyaŋi kanni cye kurugo Yesu Kirisita na, sùpya maha ntíi Kile yyahe taan. Lire kurugo wuu mú à dá Yesu Kirisita na, bà wuu si mpyi si ntíi Kile yyahe taan mε. Lire nyε Saliyaŋi kapyii mε, jaha na yε sùpya sì n-sii n-jà n-tíi ka lire nùŋke si nta na u à Saliyaŋi kurigii jaara mε.»

¹⁷ Wuu pi ke, wuu na jcaa si ntíi Yesu cye kurugo, ŋka l'aha mpa nta na wuu na kapegigii pyi, lir'à li cyêe na Kirisita e cyi à fworo la? Mà byanhara bá la!

18 Mu aha fworu Musa Saliyaŋi kuni i mà pa Yesu Kirisita wuuni i, kàntugo yyére maa núr'a fwor'a jyè lire kuni niŋjyeeni i, lire cye kurugo mu maha núr'a pyi Saliyaŋi kèεεgfoo.

19 Mii wi ke, mii à fworu Musa Saliyaŋi i. Lire e ke mii saha jyε uru Saliyaŋi ɲwəh'i mε. Uru Saliyaŋi yabilinji ŋgahaŋi u à mii pyi mii à fworu u e. Cyire pun'à pyi, bà mii si mpyi si nta mpyi Kile sùpya mε.

20 L'à pyi mu à jwo mii ná Kirisita à kwòro siŋcyan kworokworocige na. Lire kurugo mii yabilinji sàha bà u jyε na naye karigii cwənnre mε. Nka Kirisita na jyε mii i. Kyaa maha kyaa mii na mpyi numε ke, mii à na cyεge taha Kile Jyaŋi na maa nta a li pyi. Uru u à mii kyaa táan uy'á, maa uye kan sáraga mii kurugo.

21 Kile à ɲwə mii na maa yaage ŋkemu kan mii á ke, mii si n-cyé kuru na mε. Kàmpyi Kile mpyi a jwo na mu aha ntaha Musa Saliyaŋi fye e na mu à tí uru yyahe taan, lire tēni i ke, Kirisita kwùŋi mpyi na sí n-pyi kaɲwəɔ baa dε!

3

Kile à jwo na sùpyaŋi maha ntí u dáníyaŋi kurugo

1 Yii Galati dánafeebii funŋə baa sùpyiibii! Jofoo u à yii le kuni nimpíini i yε? Mà li ta ɲùŋke na Yesu à kwòro cige na ke, mii à kuru finin'á jwo yii á.

2 Yii li cè na yii jyε a Kile Munaani ta Musa Saliyaŋi kuni ɲaaraŋi cye kurugo mε, ŋka Jwumpe Nintanmpe yii à lógo maa dá pu na ke, puru cye kurugo yii à li ta.

3 Di yii à pyi maa mpyi funŋə baa shiin bε? Kani yii à sù ná Kile Munaani síŋi i ke, ɲaha na yii la jyε s'a lire pyi numε ná yii yabilimpíi sífente e yε?

4 Karigii puni Kile à pyi yii á ke, cyir'à pyi kaɲwəɔ baa kε? Nka cyire sí jyε a yaa cyi pyi kaɲwəɔ baa mà dε!

5 Yii wíi! Kile ká u Munaani yaha l'à pa yii yyaha cù, ka yii i kakyanhala karii pyi, yii àha raa sônŋi na yii na Musa Saliyaŋi kuni ɲaare ke, na lire kurugo u à li pyi mε, ŋka Jwumpe Nintanmpe yii à lógo maa dá pu na ke, lire kurugo u à lire pyi.

6 Jyε nde Ibirayima à pyi ke, lire tayyéreg'à pēe wuu á. U à dá Kile na, lire cye kurugo Kile à jwo na u à tí*.

7 Lire e ke yii li cè, mpii pi à dá Kile na ke, pire pi jyε Ibirayima tùluge shiinbii sèsee wuubii.

8 Kile Jwumpe Semēŋi mú s'à jwo a kwò na Kile na sí supyishinji sanŋi pyi shintiilli u yyahe taan, pi dáníyaŋi kurugo. Lire kurugo u à jwo Ibirayima á na: «Mii sí jwó le supyishinji pun'á mu cye kurugo†.»

* 3:6 Zhenēzi 15.6 † 3:8 Zhenēzi 12.3; 18.18; 22.18

⁹ Ibirayima à dá Kile na, ka Kile si jwó le u á, amuni li mú nyε shin maha shin ká dá Kile na ke, u sí jwó le urufol'á Ibirayima fiige.

¹⁰ Mpii pi na Musa Saliyanji kuni jaare marii sônñi na Kile sí jwó le pir'á ke, pir'á cwo lajanke e mà kwò. Naha kurugo ye l'à séme Kile Jwumpe Semεnji i na: «Yaaga maha yaaga k'á séme Saliyanji i ke, ηgemu ká mpyi u nyε na cyire kapyaaḡii kurigii puni jaare με, urufol'à láηa†.»

¹¹ Nyε nàkaana baa, sùpya sì n-jà n-tíi Kile yyahe taan Saliyanji cye kurugo με, naha na ye l'à séme mú na: «Shinji u à tíi ke, dáníyanji cye kurugo, uru maha mpyi nyii na§.»

¹² Musa Saliyanji kuni ná dáníyanji wuuni jaarañi nyε ninjin με, naha na ye l'à séme mú na: «ηgemu la ká mpyi si shñji ta Saliyanji cye kurugo ke, urufol'à yaa u Saliyanji kurigii puni jaara*.»

¹³ Nka Kirisita à wuu lajanke lwó wuu cyaga, maa wuu shwò Saliyanji lajanke na. L'à séme mú na: «Shin maha shin pi à dùrugo cige e mà u bò ke, urufol'à láηa†.»

¹⁴ Lir'à pyi, Kile à dùbabii mpiimu le Ibirayima á ke, bà pire si mpyi si nò supyishiñi sanñi na mú Yesu Kirisita cye kurugo με. Kile à u Munaani jwómεeni ndemu lwó ke, bà wuu si mpyi si lire ta dáníyanji cye kurugo με.

Musa Saliyanji nyε a Kile jwómεeni fyinne με

¹⁵ Mii cìnmpyiibii, mii sí kani là yyaha jwo yii á mà tàanna ná sùpyire karigii pyinḡkanni i. Shiin shuunni ká tunmbyara le, pire mú shuunni i, shin ninjin sì n-jà tire kèεge με, u mú sí n-jà yaaga le tire e με.

¹⁶ Nyε amuni Kile à tunmbyara le ná Ibirayima ná u tùluge e. Li nyε a séme: «Ibirayima ná u tùluyi i» με. Li n'a mpyi a séme amuni, li mpyi na sí n-pyi mu à jwo u tùluy'à nyaha. Nka l'à séme: «Ibirayima ná u tùluge e‡» kuru ku nyε Kirisita.

¹⁷ Mii jwumpe jwòhe ku nyε ηke: Kile à tire tunmbyaare le, yyee ηkwuu sicyεere ná yyee bejaaga ná ke (430) kàntugo, ka Musa Saliyanji si nta a pa. Uru Saliyanji sì n-jà Kile jwómεeni fyinne, si nta raa ηko, mà li shi bò με.

¹⁸ Kàmpyi Kile mpyi a sùpyire pyi u koolyii mà tàanna ná Saliyanji kuni jaarañi i, li sàha mpyi na sì n-pyi jwómεeni kayaala με. Mà li ta Kile à jwò Ibirayima na jwómεeni cye kurugo.

Naha kurugo Kile à Saliyanji kan ye?

‡ 3:10 Duterenomu 27.26 § 3:11 Abakuki 2.4 * 3:12 Levitiki 18.5 † 3:13 Duterenomu 21.23 ‡ 3:16 Zhenεzi 12.7; 13.15; 24.7

¹⁹ L'aha mpyi amuni, ɲaha kurugo Kile à Saliyaŋi kan ye? U à u kan bà wuu si mpyi si u kafuunŋkii cè me. L'à pyi si yaa ná Ibirayima tùluge mpaŋi i, kur'á Kile à nde ɲwɔmɛɛni lwó.

Ŋye Kile mèlɛkɛɛbii ná pi toromayyahafooni cye kurugo Saliyaŋi à nɔ sùpyire na.

²⁰ Ŋka tɛni i Kile à lire ɲwɔmɛɛni lwó Ibirayima á ke, u kuro ɲye a mpyi toromayyahafooni i me. Kile yabiliŋi ye niŋkin u à tɪl'a yi jwo Ibirayima á.

²¹ Tá lir'à li cyêe na Saliyaŋi à kântugo wà Kile ɲwɔmyahigil'á? Mà byanhara bá la! Kàmpyi Saliyaŋi mpyi na sí n-jà shin pyi Kile sùpya, u mpyi na sí n-jà sùpyire pyi ti tí mú Kile yyahe taan.

²² Ŋka Kile Jwumpe Semɛŋi à jwo na kapegigii mpyiŋ'á fànha ta sùpyire puni na. Lire e ke yaayi ɲwɔmɛɛni Kile à lwó ke, pyiŋkanni niŋkinŋi na wà sí n-jà yire ta ke, lire li ɲye mà dá Yesu Kirisita na.

²³ Mà uru dáníyaŋi tɛni yaha li sàha nɔ me, Musa Saliyaŋi u mpyi a tɛɛn sùpyire puni ɲuŋ'i mà wuu pyi kàsujyii fiige. U à tɛɛn wuu ɲuŋ'i fo mà sà nɔ tɛni i Kile kun'à cyêe wuu na, ka wuu u dá Kirisita na ke.

²⁴ Lire pyiŋkanni na, Musa Saliyaŋi à wuu le kuni i fo mà sà ŋkan Kirisita á, bà wuu si mpyi s'a ntòre ná shintiibil'e Kile yyahe taan dáníyaŋi cye kurugo me.

²⁵ Numɛ mà wuu yaha wuu à dá Kirisita na, wuu saha ɲye Musa Saliyaŋi cye e me.

Kile pyifente tanŋkanni

²⁶ Yii pun'à pyi Kile pyi dáníyaŋi cye kurugo Yesu Kirisita wwoŋɛɛge e.

²⁷ Yii mpíi pi à batize Yesu Kirisita wwoŋɛɛge e ke, yii à Kirisita yabiliŋi pyiŋkanni lwó.

²⁸ Lire e mu à pyi Yahutu yo, mu à pyi supyishiŋi sannŋi yo, mu à pyi biliwe yo, mu ɲye a pyi biliwe mà yo, mu à pyi nò yo, mu à pyi ceewe yo, sùpya ɲye a wwû sùpya e me. Yii puni na ɲye niŋkin Yesu Kirisita wwoŋɛɛge cye kurugo.

²⁹ Ŋye yii aha nta Kirisita wuu, yii mú na ɲye Ibirayima tùluge shiin. Yaage ɲwɔmɛɛni Kile à lwó Ibirayima á ke, yii sí kuru ta mú.

4

¹ Yii na yaha si yi yyaha jwo yii á. Li na ɲye bà tufoo maha ɲwɔmɛɛ lwó u pyà á me. Mà pyàŋi yaha nàŋkocyeɛere e, u maha mpyi biliwe fiige, mà li ta u tuŋi yaayi puni ɲye u wuyo.

² U byífeebii ná mpíi pi na u karigii cwɔɔnre ke, pire maha yaha u na, fo tɛni kyaa u tuŋ'á jwo ke, lire ká nɔ.

³ Wuu mú pi ke, wuu mpyi mu à jwo nàŋkopyire mà wuu yaha diɲyeŋi yasunŋi làdaabii bilere e.

⁴ Nka Kile jwəməeni tèn'à fûnḡ ke, ka u u u Jyanji tun u à si sùpya mà yaha MusaSaliyanji jwəh'i,

⁵ mpii pi jye uru Saliyanji jwəh'i ke, bà u si mpyi si pire jùḡ wwû bilere e, Kile si pi pyi u pyi mε.

⁶ Nde l'à li cyêe na yii na jye Kile pyi ke, lire li jye Kile à u Jyanji Munaani* tun yii zòompii na, lire l'à li ta yii aha Kile jáare yii maha jwo: «Baba, wuu Tu Kile!»

⁷ Jye lir'à li cyêe na yii à fworò bilere e. Yii à pyi numε Kile pyi. Ná yii s'à pyi u pyi de, yaayi puni u à bégel'a yaha u pyiibii mε na ke, yii pi jye yire tafeebii.

Poli funḡk'à pɛn ná Galati dánafeebil'e

⁸ Jye tèecyiini i, yii mpyi na sàha ḡkwò a pyi ná Kile e mε, lire e yii mpyi a yiye le yasunḡyi bilere e, jjemu yi jye yi jye Kile sèe wunji mε.

⁹ Nka numε yii jye ná Kile e, a fo Kile bà u jye ná yii e, jaha na yii la jye si nùru yiye le yire dijyɛni yasunḡyi làdaabii bilere e yε? Yire yasunḡyi jye fànha ná kaḡwò baa de!

¹⁰ Yii maha canmpyaagii cyi tòre canntanya, yijyi yà na jye amuni, tèrigii cyi na jye amuni, yyeegii cyi na jye amuni, jaha na be?

¹¹ Yii kapyiḡkil'à mii funḡ pɛn, fo mii na sòḡḡ mii kanhare puni sí n-pyi kaḡwò baa.

¹² Mii cìmpyiibii, mii à fworò Yahutuubii làdaabii bilere e maa mpyi yii supyishinji sanji fiige. Mii na yii jáare, yii i mpyi mii fiige, yii àha yiye le tire bilere e mε.

Mà mii yaha yii yyére yii jye a mii mùmpɛnmε pyi mε.

¹³ Yii à li cè na yampe p'à mii pyi mii à tèn yii shwəhəl'e na toḡcyiige, maa Jwumpe Nintanmpe jwo yii á.

¹⁴ Mii yamp'à yii tɛnmε pɛn, ḡka yii jye a njige maa jcyé mii na mε, yii à mii cùmə lemε jwə mu à jwo Kile mèlɛkɛni wà, mu à jwo Yesu Kirisita yabilinji wi.

¹⁵ Lire tèn i, yii yyahayi mpyi a táan ná mii i sèl'e. Numε taa kuru yyetange de! Mii à dá li na na mii kyaa mpyi a táan yii á, kàmpyi li mpyi na sí n-jà n-pyi, yii mpyi na sí yii jyiigii wwû n-kan mii á.

¹⁶ Lire e ke mii na sèɛni yu yii á ke, lire l'à mii pyi yii zàmpɛn be?

¹⁷ Sùpyire ti na Jwumpe Nintanmpe labali na yu ke, tire na òrili yii kurugo, ḡka sèeshiin bà mε. Pi la jye si mii ná yii láha wuye na, bà yii si mpyi si zì ntaha pire fye e mε.

¹⁸ L'à jwə yii kwôro kuni niḡcenni i tèrigii puni i, ali mii méε ká mpyi mii jye yii shwəhəl'e tèn ndemu i mε.

* 4:6 U Jyanji Munaani ná Kile Munaani jye niḡkin.

19 Mii pyìibii, mii na ñkànre yii kurugo sahañki layirilifoo fiige, fo Yesu Kirisita ká yii zòompíi puni shwə a ta.

20 Cyage e mii ñye amε ke, li mpyi na sí n-táan mii i mà pyi yii shwəhəl'e nde tēni i, si jwuñkanni kēenne ná yii e, ñaha na ye nde mii sí n-pyi yii á ke, mii ñye a li cè mε.

Kile ñwəmεeni ná Kile Saliyañi na ñye Ibirayima cyeebii shuunniñi fiige

21 Mii à jwo yo! Yii mpíi la ku ñye si mpyi Musa Saliyañi ñwəh'i ke, ñje Saliyañi Semεñi à jwo ke, yii ñye a yire lógo mà?

22 L'à séme na Ibirayima à pùnampyire shuunni ta, wà à ta bilicwo á, wà s'à ta u cilenεñ'á.

23 Bilicwoñi pyàñ'á ta mà tàanna ná u sifeebii ñyii wuuni i, ñka cilenεñi wuñ'á ta mà tàanna ná Kile ñwəmεeni i.

24 Mpe jwumpe ñwəh'à cūgo, mpíi cyeebii shuunniñi na ñye mu à jwo tunmbyara tatεenyε shuunni Kile à ntemu pyi ke. Agari u ñye bilicwoñi ke, uru u ñye mu à jwo tunmbyaare Kile à le ná Musa e Sinayi ñañke ñuñ'i ke, u pyìibii maha sini bilii.

25 Ñye Agari na ñye Sinayi ñañke fiige Arabubii k̀ni i, maa mpyi naha Zheruzalemu kànhe fiige mú, kuru ná ku shiinbii na ñye bilere e†.

26 Ñka Zheruzalemu kànhe ku ñye ñiñyiñi na ke, kuru ñye bilere e mε, kuru mú sí ku ñye wuu nuñi.

27 L'à séme na:
«Cijiriñe, ta múgure sèl'e,
mu u ñye mu sàha laa yañkanna cè mε, ta ñkwúuli funntange e,
ñaha na ye ceenji nòñ'á wàl'a yaha ke,
uru pyìibii sí ñyaha n-tòro nòñyiicwoñi wuubii na‡.»

28 Mii c̀nmpyiibii, yii pi ke, yii à pyi Ishaka fiige, pyìibii ñwəmεeni Kile à lwó maa pi kan Ibirayima á ke, pire pi ñye yii.

29 Bilicwoñi pyàñ'á ta u sifeebii ñyii tañkanni na, cilenεñi wuñ'á ta Kile Munaani sífente cye kurugo. Ñka bilicwoñi pyàñ'á tēe na cilenεñi wuñi yyahe fwóhəre, fo mà sà nò ñijnjaa na.

30 Ñye ñaha Kile Jwumpe Semεñi à jwo ye? Y'à séme:
«Ma bilicwoñi ná u jyañi k̀rə, ñaha na ye u nàzhan ñye k̀əge e
ná cilenεñi jyañi i mε§.»

31 Lire kurugo mii c̀nmpyiibii, wuu ñye bilicwoñi pyi mε, ñka cilenεñi pyìibii pi à s̀i wuu.

5

Yii àha núru yiye le Musa Saliyañi bilere e mε

† 4:25 Pyyiñkanni na Yahutuubii mpyi na Kile p̀ere maa piye pwə Musa Saliyañi na fo mà sà mpyi bilii fiige ke, ná lire e Poli à Zheruzalemu tàanna naha ñke cyage e.

‡ 4:27 Ezayi 54.1 § 4:30 Zhenεzi 21.10

¹ Kirisita à wuu yige bilere e, bà wuu si mpyi si mpyi wuye wuu, sèenji na mε. Lire e yii kwôro pur'e, yii àha nûru yiye le bilere mεere na mε.

² Yii lógo! Mii Poli, mii sí yi jwo yii á, yii aha nta yii à dá li na na yii à yaa yii kwòn si nta zhwò, lire e Kirisita kaɲwò saha ɲye yii á mε.

³ Mii sí nûru pu taha yii á, shin maha shin u à uye kan pi à kwòn ke, urufol'à yaa u a Musa Saliyaŋi kurigii puni ɲaare.

⁴ Yii pi na ɲcaa si ntíi Kile yyahe taan Musa Saliyaŋi cye kurugo ke, yii à kântugo wà Yesu Kirisita na, lire e Kile si ɲwò yii na si yii shwò mε.

⁵ Wuu pi ke, Kile Munaani à wuu pyi wuu à tɛɛn li taan na wuu sí n-tíi Kile yyahe taan wuu dáníyaŋi kurugo.

⁶ Wuu aha mpyi Yesu Kirisita wwoɲεεge e, l'à pyi ɲkwòn yo, l'à pyi ɲkwònmbaa yo, lire là ɲye na wíi mε. Nde li na wíi ke, lire li ɲye mà dá Yesu Kirisita na. Wuu ná wuye shwòhòlò kapyiɲkii tàange maha lire cyêe.

⁷ Yii fɛɲkanni mpyi a ɲwò sèenji kuni i, joofo u à yii yige l'e ye?

⁸ Yii li cè na yii yyerefooŋi Kile kapyii bà mε.

⁹ Yii ɲye a cè na: «bwúuruŋi yîrigeyirige yaani nimbileni maha mbyimpe niɲcwònhòmpe puni yîrige» mà?

¹⁰ Lire ná li wuuni mú i, mii à cyεge taha Kafooŋi Yesu na na yii sònɲòŋkanni ná mii wuuni sí n-pyi niŋkin. Nka shin maha shin ká yii wurugo ke, Kile sí yoge kwòn urufoo na.

¹¹ Mii cìmpyiibii, mii wi ke, mii n'a mpyi na Kile jwumpe yu mà yyaha tíi ná ɲkwònŋi i, na sùpya si n-jà n-shwò u baa mε, shin mpyi na si n-sii mii yyaha fwòhòrò niɲjaa mε. Jwumpe mii na yu, na Yesu Kirisita à kwú kworokworocige na ke, puru mpyi na si n-sii n-waha wà na mú mε.

¹² Mii la ku ɲye, mpíi pi ɲye na yii wuruge na yige sèenji kuni i ná ɲkwònŋi kani i ke, pi àha li dá ɲkwònŋi na mε, pi piye tùnɲò!

Yii Kile Munaani yaha li yii yyaha cú

¹³ Mii cìmpyiibii, yii pi ke, Kile à yii yyer'a yige bilere e, nka yii àha lire pyi kaɲuŋò s'a yii ɲyii wogigii pyi mε. Yii yiye kyaa táan yiy'á, yii raa ɲwòge yiye na.

¹⁴ Naha na ye Kile Saliyaŋi puni na ntaa mpe jwumpe niŋkinŋi i: «Ma supyiɲεεŋi kyaa táan may'á, bà mu yabilinŋi kyal'à táan may'á mε*.»

¹⁵ Nka yii yabilimpíi ká yîri yiye fye e, marii yiye nòni, marii yiye kyaa sige yaaya fiige, yii a yiye kàanmucaa yii àha yiye kèεge ɲkwò mε.

¹⁶ Mpe mii la ɲye si jwo yii á ke, puru pu ɲye: yii a ɲaare yii yyaha tíi ná Kile Munaani ɲyii wuuni i, lire ká mpyi, yii saha si raa yii ɲyii karigii nimpegigii pyi mε.

* 5:14 Levitiki 19.18

17 Naha kurugo ye sùpyañi nyii wogigii nyε a táan Kile Munaani á mε, Kile Munaani nyii wuuni sí nyε a táan sùpyañ'á mε. Cyire kapyaaagii shuunniñ'á tòn. Lire e Kile Munaani ká mpyi yii e, yii saha sì raa yii nyii karigii pyi mε.

18 Yii aha Kile Munaani yaha l'á yii yyaha cù, Musa Saliyañi fànhe saha sì n-pyi yii na mε.

19 Wuu aha ntaha wuu nyii wuuni fye e, wuu kapyiñkii cyi maha mpyi ñcyii: jacwǎre ná katupwǎhǎyi ná silege baa karigii

20 ná kacyzunni ná sìñkanmpe ná pege ná yoge ná yĩncyεge ná lùyirintononi ná fadiyañi ná mbèmbaani ná ndàhalaji

21 ná nyiyeenni ná sinmbyaani ná lakyanhayi ná cyire fiige karigii. Mii à fyánha a yi jwo, ñka mii sí yi taha, shin maha shin u kapyiñii ká mpyi cyire ñcyii, urufoo nàzhan nyε Kile Saanre e mε.

22 Kile Munaani ká sùpyañi ñgemu yyaha cù ke, urufoo kapyiñkii cyi maha mpyi ñcyii: tàange ná funntange ná yyeññke ná lùtaanni ná sùpyigire ná cènmpε ná dānasupyigire ná

23 ñùmpĩñke ná cùmayenañi. Uru saliya nyε ñgemu u nyε na cyire karigii shiñi tūnni mε.

24 Mpii pi nyε Yesu Kirisita wuubii ke, pir'á pi nyii karigii ná pi mùntanma wogigii bò, bà Yesu Kirisita à bò kworokworocige na mε.

25 Kile Munaani cye kurugo wuu à shiñi nivǎññi ta, lire kurugo, wuu Kile Munaani yaha li wuu yyaha cù.

26 Wuu wà kà uye pēe mε, wuu àha raa wuye ñwǎ cwǎre mε, wuu àha raa wuye yĩncyεge pyi mε.

6

1 Mii cìnmpyiibii, yii pi à yiye yaha Kile Munaani li i ñkēññi ke, wà ká Kile kafuun pyi, yii urufoo yeε ná lùtaanni i, yii i u le kuni nintiini i. Yii mú s'a yiye kàanmucaa lire fiige kà ñkwǎ yii ta mε.

2 Yii yiye tēge yii i yiye tugure lwó, lire pyiñkanni na, yii sí KirisitaSaliyañi fūññǎ.

3 Ñgemu ká a sǎññi na ur'á pwǎrǎ pi sanmpii na, mà li ta u nyε a sii yafyin mε, urufoo na uye ñwǎ fáaññi.

4 Shin maha shin à yaa u uye toroñkanni kàanmucya sèl'e. L'aha nta l'á ñwǎ, urufol'á yaa u pyi funntange e, u sí nyε a yaa u wabere wuu fwǎhǎrǎ mε.

5 Naha kurugo ye Kile sí shin maha shin yíbe u kapyiñkii kyaa na.

6 Nyε ñgemu ká a yii kálali Kile jwumpe na ke, yii a yii cyeyaayi yà kaan urufol'á.

Nde mu à pyi ke, lire tònɲi mu maha nta

⁷ Yii àha raa yiye ɲwɔ fáanɲa mɛ, sùpya sì n-jà raa Kile fare mɛ. Sùpyanɲi ká yaage shiɲi ɲgemu nûgo ke, kuru shiɲi u maha ɲkwòn.

⁸ Lire ɲwɔhe ku ɲye na ɲgemu ká a u karigii pyi mà tàanna ná u ɲyii wuuni i ke, kwùɲi u ɲye na urufoo sigili. ɲka ɲgemu ká a u karigii pyi mà tàanna ná Kile Munaani ɲyii wuuni i ke, Kile Munaani sí urufoo tòn ná shiɲi niɲkwombaani i.

⁹ ɲye l'aha mpyi amuni, wuu àha ɲkànha kacɛɲɲkii mpyiɲi taan mɛ, ɲaha kurugo ye wuu aha màban le kacɛɲɲkii mpyiɲi i, tɛni là na ma, wuu sí n-pa li tònɲi ta.

¹⁰ Lire kurugo wuu a kacɛɲɲkii pyi sùpyire pun'á tère o tère e wuu à li laage ta ke. ɲka wuu cìɲmpyiibii dánafeebii wuuni l'à lye.

Jwumpe nizanmpe

¹¹ ɲye yii nte sémere nintibuunte wíi, mii yabilinɲi cyege k'à ti sém'a tùgo yii á.

¹² Mpii la ku ɲye yii raa ɲkwùun fânhe e ke, pi na lire pyi si nta ntáan sùpyir'á. Kabile niɲkin ɲwɔh'i pi ɲye, pi la ɲye sùpyire s'a pi yyaha fwóhɔre na pi na yu na Kirisita kwùɲi kanni u sí n-jà sùpyanɲi shwɔ mɛ.

¹³ Mà li ta, pire pi à kwòn ke, pi yabilimpíi ɲye na ɲaare mà yyaha tí ná MusaSaliyanɲi i mɛ. Pi la ɲye yii i ɲkwòn si nta raa piye cyére na yii à ɲɛn'a taha pire fye e.

¹⁴ Mii wi ke, mii ɲye a sìi na li caa si naye jwo si cye taha yaaga na mà tòro wuu Kafoonɲi Yesu Kirisita kworokworocige na mɛ. Kuru kworokworocige kurugo diɲyeɲi tònɲi'à kwò mii á, mii tònɲi mú s'à kwò ɲge diɲyeɲi i.

¹⁵ Wà à kwòn yo, wà ɲye a kwòn mà yo, yaaga ɲye lire e mɛ, zòɲi nivɔɲɲi Kile maha le wuu e ke, uru u na wíi.

¹⁶ Mpii pi na li kuni ɲaare ke, Kile u yyeɲiɲke kan pir'á, u u ɲùɲaara ta pi na. Kile sùpyire kyaa na mii ɲye, tire ti ɲye Izirayeli.

¹⁷ Sùpya kà núru na kànha mɛ, nɔɔpiiyi yi ɲye mii cyeere na ke, Yesu kurugo mii à yire ta.

¹⁸ Mii cìɲmpyiibii, wuu Kafoonɲi Yesu Kirisita u ɲwɔ yii puni niɲkin niɲkinɲi na u u jwó le yii á. Amiina!

Λετερη̃ji Poli à tun Efese kànhe dánafeebil'á ke Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè λετερη̃ji funṅo jwumpe e ke

Efese u mpyi Azi kùluni kànbwàhe, numε pi maha lire mεge pyi Turiki. Poli u à Jwumpe Nintanmpe jwo kuru kànhe shiinbil'á, ka p̃i si jεε pu na, maa dá Kafoonji Yesu na. Lire l'à pyi dánafeebii kurunṅke siinṅkanni wani. U à yyee taanre pyi kuru kànhe e Kile jwumpe njwuṅji na. Puru funṅke e u à dánafeebii kurunṅji yà t̃iṅe t̃iṅe kuru kwùumpe kànyi puni na.

Poli à ṅge λετερη̃ji sé̃m'a kan jje dánafeebii kurunṅy'á, maa Kile kayaani jwo. Lire kayaani li jyε, mà ñiṅyini yaayi puni ná j̃iṅke yaayi puni le j̃iṅufoo niṅkin cye e. Uru j̃iṅufoonji u jyε Yesu Kirisita (1.10). Kirisita à kwù, lire cye kurugo, u à Yahutuubii dánafeebii ná supyishinji sanṅji dánafeebii shwò, maa pi puni wà piye na mà pyi kurunṅo niṅkin. Lire kurugo mp̃ii pi à dá Kirisita na ke, j̃cεennε̃ji u mpyi ṅge supyishinji shuunninji shwòhəl'e ke, ur'á kwò (1--3).

U à li cya dánafeebil'á na pi piye kyaa táan piy'á, pi raa piye t̃ere bà cyeere niṅkinji yatanṅji maha báare siṅcyan mε. Poli à li cyêe dánafeebii na na Kile sífent'à fànha tò sífente sannte puni na. Lire e u à li cya dánafeebil'á, pi Kile kàshikwònyaayi puni lwó, bà pi si mpyi si yyere Sitaanninji ná u ñaṅwòhore karigii puni sige mε (4--6).

Jwumpe tasiige

¹ Mii Poli u jyε Yesu Kirisita t̃unntunṅo mà tàanna ná Kile j̃yii wuuni i ke, m̃ii u à ṅge λετερη̃ji sé̃mε si ntun yii á, yii mpiimu pi à pyi Kile wuu, ná yii à taha Yesu Kirisita fye e t̃erigii puni i [Efese kànhe e] ke.

² Wuu Tunji Kile ná wuu Kafoonji Yesu Kirisita pi j̃wò yii na, pi i yyenṅke kan yii á.

Kacεnṅkii Kile à pyi Yesu Kirisita cye kurugo ke

³ Wuu wuu Kafoonji Yesu Kirisita Tunji Kile k̃êe, u à wuu wuuni j̃wò, yacεnṅji Kile Munaani maha ṅkaan ke, maa yire puni kan wuu á ñiṅyini na, wuu ná Kirisita wwojεεge kurugo.

⁴ Uru cye kurugo, mà jwo diṅyε̃ji u dá ke, Kile mpyi a wuu cwò̃nṅò, bà wuu si mpyi si f̃iṅiṅe, si mpyi t̃igire cyaga baa u yyahe taan mε.

⁵ U à wuu kyaa táan uy'á, lire na, mà ta diṅyε̃ sàha dá mε, u à li lwó uye funṅ'i si wuu pyi u pyii Yesu Kirisita cye kurugo. Lire l'à pyi u j̃yii wuuni mà yyaha t̃i ná wuu e.

⁶ Lire e ke wuu pèene taha u na, u kacenni nimbwooni kurugo. U à lire pyi wuu á u Jyanji Yesu Kirisita cye kurugo, uru ngemu kyaa l'à waha u á sèl'e ke.

⁷ Yesu Kirisita à uye pyi sáraga, maa wuu jùhò wwû u sishange cye kurugo, maa wuu kapegigii yàfa wuu na, mà tàanna ná Kile kacenni nimbwooni mpyinji i.

⁸ Kile à sàa cyire pyi maa yákilifente shinji puni ná jicèni shinji puni kan wuu á.

⁹ Mà tàanna ná u jyii wuuni i, kani u mpyi a yal'a yaha Yesu Kirisita cye kurugo, ná li mpyi a ñwəhə ke, u à lire cyêe wuu na.

¹⁰ Lire li jye: tēni ká fūnhə, u sí nìnyinji yaayi ná jìhke wuyi puni le jùhufoo ninjin cye e, uru u jye Kirisita.

¹¹ Kirisita cye kurugo mú, Kile à wuu cwənrə mà pyi uye wuu. U mpyi a lire kani yaa fo tēmōni i mà tàanna ná u jyii wuuni i.

¹² Lire e wuu pi à pyi shincyibii mà wuu sònhəre taha Kirisita na ke, wuu sí n-pyi kapuhə Kile mege ku pēe.

¹³ Yii mú pi ke, yii na jye Kirisita wwojεεge e, mà lwó yii à sēnji jwumpe lógo yii zhwonji kyaa na ke, puru pu jye Jwumpe Nintanmpe. Yii à dá Kirisita na ke, Kile à fyè bwōn yii na u Munaani ñkanji cye kurugo yii á, u mpyi a lire ndemu jwəmeε lwó ke.

¹⁴ Yacēnyii Kile à yal'a yaha u wuubii mεε na ke, Kile Munaani l'à wuu pyi wuu à tēn ná l'e na wuu sí yire ta, Kile ká u wuubii jùhò wwû feefee tēni ndemu i ke, bà u si mpyi si ñkēe u mege mpēnji kurugo mε.

Poli à Kile jáare dánafeebil'á

¹⁵ Pyinñkanni na yii à dá Kafoonji Yesu na sèl'e, ná pyinñkanni na yii à Kile wuubii sanmpii kyaa táan yiy'á sèl'e ke, mii à lire lógo.

¹⁶ Lire kurugo mii maha fwù kaan Kile á tērigii puni maa u jáare yii kyaa na.

¹⁷ Mii jarege funñke e, mii maha li caa wuu Kafoonji Yesu Kirisita u Kilenji á, uru ngemu u jye Tufoonji sinampefoo ke, u yákilifente kan yii á sèl'e, u u uye cyêe yii na, bà yii si mpyi si u sēnmεε jicè mε.

¹⁸ Mii na u jáare mú u u yii yákilibii múgo. Lire ká mpyi, u à yii yyere maa sònhəre tatahage ñkemu kan yii á ke, yii sí kuru cè, kuru ku jye yaayi nisinañyi ninyahayi u à yal'a yaha u wuubii mεε na ke.

¹⁹ Mii na li jáare u á mú, bà yii si mpyi si u sífente kakyanhala woore cè wuu dánafeebii kàmpañke na mε.

²⁰ Tire sífente cye kurugo mú, u à Kirisita jè a yige kwùñi i, maa u pyi u à sà ntēn u kàññe cyεge na, nìnyinji na.

²¹ Yaayi niɲyambaayi yi ɲye ná ɲùɲufente ná sífente ná fànhafente ná kafente e ke, Kile à u tiɲe yire puni ɲùɲo na, mà bàra meɣe maha meɣe ku ɲye na yiri yi na nume, ná meɣe maha meɣe ku sí n-pa raa yiri yi na tiɲi nimpani i ke, u à u tiɲe yire puni ɲùɲo na.

²² Kile à yaayi puni tírig'a cyán u á, maa u pyi dánafeebii kurunke ɲùɲufoonji,

²³ kuru ɲkemu ku ɲye u cyeere ke. Yaaga maha yaaga ku ɲye u e ke, yire puni ɲye kur'e maa mpyi cyeyi puni i.

2

Mà fworò kwùɲi i maa mpyi shì na

¹ Yii pi ke, tēni l'e, yii mpyi mu à jwo kwùu yii ntiimbaanji ná yii kapegigii kurugo.

² Yii mpyi maha cyire karigii pyi ɲge diɲyeɲi sùpyire sannte fiɣe. Fànha yaayi yi ɲye kafεεge e ke, yire ɲùɲufoonji ɲyii wuuni yii mpyi na mpyi. Mpii sí pi à ɲùɲo kyán Kile na ke, uru u ɲye na báaraanji pyi pire e, ali nume.

³ Wuu mú puni mpyi pire fiɣe, wuu mpyi maha wuu karigii pyi mà táanna ná wuu yabilimpíi ɲyii wuuni i, nde l'à táan wuu cyeer'á ná nde l'à tíge wuu funɲ'i ke, lire wuu mpyi maha mpyi. Lire kurugo Kile lùuni mpyi a yîri wuu taan pí sanmpii fiɣe.

⁴ ɲka Kile ɲùɲaar'á pēe sèl'e. U à wuu kyaa táan uy'á sèl'e.

⁵ Lire kurugo wuu pí mpyi kwùu fiɣe wuu kapegigii kurugo ke, u à wuu ɲè a yige kwùɲi i ná Kirisita e. Yii li cè na Kile à ɲwɔ yii na, maa yii shwɔ.

⁶ Wuu ná Kirisita wwoɲεεge kurugo, Kile à wuu ɲè a yige kwùɲi i ná u e, bà wuu si mpyi si ntèen ná u e niɲyiɲi i mε.

⁷ U à lire pyi Yesu Kirisita cye kurugo, bà u si mpyi si u kacenni tegele baa wuuni cyê lyeɲwɔyi nimpayi na mε.

⁸ Yii li cè na Kile à ɲwɔ yii na, maa yii shwɔ yii dáníyanji cye kurugo. Yii yabilimpil'e bà lir'á fworò mε. Kile u à lire pyi yii á mana.

⁹ Lire ɲye a pyi yii kacɛɲkii cye kurugo mε, lire e sùpyanji wà tufiige sì n-jà uye pēe mε.

¹⁰ Yii li cè na Kile à wuu pyi shinfɔnmii wuu ná Yesu Kirisita wwoɲεεge cye kurugo, kacɛɲkii mpyiɲi mεε na, u mpyi a cyire ɲcyiimu yal'a yaha, bà wuu si mpyi s'a cyi pyi mε.

Kirisita kwùɲ'á Yahutuubii ná supyishinji sanɲi pyi pi à wwɔ

¹¹ ɲye pyiɲkanni na yii mpyi yyecyiige na ke, yii sòɲɲo lire na ke! Yii pí ɲye yii ɲye Yahutuu mε, Yahutuubii mpyi maha yii pyi na yii ɲye a kwɔn mε, maa ɲko na pir'á kwɔn, mà li ta cyeere kanni na uru ɲkwɔɲɲ'á pyi.

¹² Lire tènei i, yii mpyi a Kirisita cè mε, yii mpyi Izirayeli shiinbil'e mε, tunmbyaare Kile mpyi a le ná u shiinbil'e maa yaayi njemu jwómεε lwó ke, yii nàzhan mpyi yire e mε. Yii mpyi sònḡḡḡ tatahaga baa, yii mpyi a Kile cè mε.

¹³ Nyε yii laage ku mpyi a fyânha a tōon Kile na ke, Yesu Kirisita à u sishange wu mà pyi sáraga, kuru kurugo yii à byanhara Kile na numε.

¹⁴ Uru u à yyejinke kan, maa Yahutuubii ná supyishinji sanji wà piye na mà pyi ninḡin. Màpenge ku mpyi pi shwòhòl'e kàsòḡḡ fiige ke, maa kuru kwò.

¹⁵ U kwùḡi cye kurugo, u à MusaSaliyanji ná u tonji karigii fânhe kwò. Lire pyinḡanni na, maa supyishinji kuuyi shuunninji wà yiye na mà pyi supyishi nivḡḡḡ ninḡin, maa yyejinke pyi k'à pa pi shwòhòl'e.

¹⁶ U kwùḡi cye kurugo kworokworocige na, u à màpenge kwò pi shwòhòl'e, maa yire kuruyi shuunninji wà yiye na mà pyi ninḡin, maa pi ná Kile shwòhòḡi yal'a jwò.

¹⁷ Mpii laage ku mpyi a tōon Kile na, ná mpii pi mpyi a byanhara Kile na ke, Jwumpe Nintanmpe p'à yyaha tí ná yyejinke e ke, u à pa puru jwo pi á.

¹⁸ Uru cye kurugo, wuu supyishinji kuuyi shuunninji sí n-jà tabaraga ta Tufoonji Kile na, Kile Munaani ninuuni cye kurugo.

¹⁹ Lire kurugo yii saha nyε nàmpwuun, lire nyε mε shintahantorii mε, ḡka yii à bàra Kile wuubii na numε, maa mpyi pyennugo shiin Kile bage e.

²⁰ Yii na nyε бага, Kile à ḡkemu faanra ke. Yesu túnntunmpii ná Kile túnntunmpii pi nyε kuru bage nintaani, Yesu Kirisita yabilinji u nyε ku nintaani kafaage sèe woge mbliini na.

²¹ Uru cye kurugo, bage ḡkunuyi pun'à yiye cù cù, maa mpyi бага ninçenḡe Kafoonji Kile á.

²² Uru cye kurugo mú, yii à pyi mu à jwo kafaaya y'à wà yiye na mà tég'a бага faanra, Kile à tēen ḡkemu i u Munaani cye kurugo ke.

3

Supyishinji sanji u nyε u nyε Yahutuu mε, Poli à pyi Kile jwumpe jwufoo pir'á

¹ Lire kurugo mii Poli u nyε kàsunji i Yesu Kirisita Jwumpe Nintanmpe jwunji kurugo yii supyishinji sanji'á ke, mii na Kile jáare yii kyaa na.

² Kile à jwò mii na, maa báaranji ḡgemu kan mii á mà yyaha tí ná yii e ke, yii wà tufiige nyε à pinni uru na mε.

³ Kani Kile mpyi a yal'a yaha ná li mpyi a ηωῶῃ ke, u à lire cyêe mii na, bà mii à cyi niηkin niηkin séme yii á ηge λετερηι i mà yyaha tíi ná l'e mà kwò me.

⁴ Yii aha cyire kâla, pyiηkanni na Kile à mii yákiliηi múgo, ka mii i lire kaηῶῃni cè mà yyaha tíi ná Kirisita e ke, yii sí lire cè.

⁵ Kile ηye a mpyi a lire kaηῶῃni cyêe tèecyiimi sùpyire na, bà u à li cyêe nume u Munaani cye kurugo u túnntunmpii ná u jwumpe jwufeebii na me.

⁶ Lire kaηῶῃni li ηye: yaayi Kile sí n-kan Yahutuubil'á ke, supyishiηi sanηi sí yire ninuyi ta, ηaha na ye pi à wwò maa mpyi niηkin, maa ηῶμεeni yaayi ninuyi ta Yesu Kirisita wwοηεge e, Jwumpe Nintanmpe cye kurugo.

⁷ Kile à ηῶ mii na u sífente cye kurugo, maa mii pyi u báarapyi puru Jwumpe Nintanmpe ηjwuηi kurugo.

⁸ Mii u ηye na naye sônηi Kile wuubii puni nimbileni ke, Kile à ηῶ mii na, maa mii pyi mii i Kirisita kasinani tεgeλε baa wuuni yu supyishiηi sanη'á.

⁹ Kile u à yaayi puni dá ke, kani u mpyi a ηῶῃ fo tèemōni i ke, u à mii pyi mii i lire yige bèenmpe na.

¹⁰ Lire e yaayi niηyambaayi yi ηye ná ηùηufente ná fânhafente e diηyeηi ηùῃ na ke, yire sí li cè nume dánafeebii kuruηke cye kurugo, na yákilifente na ηye Kile á karigii puni i.

¹¹ U mpyi a lire kani yaa mà ta diηye sâha dá me, maa mpa li pyi wuu Kafoonj Yesu Kirisita cye kurugo.

¹² Wuu ná Yesu Kirisita wwοηεge funηke e, wuu dániyaηi cye kurugo, wuu yákilitεenre wuubil'á tabaraga ta Kile na.

¹³ Lire kurugo mii na li caa yii á, yyefuge e mii ηye yii kurugo ke, yii àha kuru kani tεge màban fô yiye na me, ηaha na ye mii ηye k'e yii ηùjirire kurugo.

Poli à Kile ηáare dánafeebil'á sahanjki

¹⁴ Lire kurugo mii maha na niηkure sínni maa Tufoonj Kile ηáare,

¹⁵ uru ηgemu u à niηyiηi ná niηke yaayi puni meyi le ke.

¹⁶ Mii na u ηáare, bà u si mpyi si fânha le yii e u Munaani cye kurugo mà tàanna ná u sífente tεgeλε baa woore e me.

¹⁷ Yii dániyaηi cye kurugo, Kirisita u tatεenge wwû yii zòmpyaagil'e, yii i ndire wà tàange e, yii i yiye waha kur'e.

¹⁸ Lire e yii ná Kile wuubii sanmpii, yii sí Kirisita tàange tεgeλε baa woge cè.

¹⁹ Kuru tàange k'à tòro sùpyire puni tacenke taan ke, yii sí kuru cè. Lire ká mpyi, yaayi puni yi ηye Kile e ke, yire puni sí n-pyi yii e.

20 Yaayi wuu nyε na jáare, lire nyε mε na sônñi njemu na ke, mà tàanna ná Kile sífente ti nyε wuu e ke, u sí n-jà yire kan wuu á fo si njà ntòro bá!

21 Pèente ti taha u na tèrigii puni i dánafeebii kurunke shwòhòl'e Yesu Kirisita wwojεεge e fo tèekwombaa. Amiina!

4

Dánafeebii ηgwòñi kani

1 Nyε lire kurugo, mii u nyε kàsunji i Kafoonji Yesu Kirisita mεge kurugo ke, mii na li caa yii á, Kile à yii yyere ndemu mεε na ke, yii raa jaare yii a ntàanni ná lire e.

2 Lire li nyε, yii sàa yiye tîrige, yii i mpyi jùmpinεfee ná lùtaanfee, yii yiye karigii kwú tàange funñke e.

3 Yyeññke cye kurugo, Kile Munaani à yii pyi yii à wwò wwoñkanni ndemu na ke, yii yiye waha yii i ηkwôro uru ηgwòñi i.

4 Yii li cè na yii à pyi mu à jwo cyere ninñkin, Kile Munaani ninuuni li nyε yii puni i. Kile à yii yyere maa sònñore tatahage ηkemu kan yii á ke, kuru mú na nyε ninñkin.

5 Kafoo ninñkin u nyε, uru ninunji na yii pun'à dá, maa batize uru ninunji mεε na.

6 Kile ninñkin u nyε, uru u nyε wuu puni Tunji, maa mpyi wuu puni jùñò na, u na báaranji pyi wuu puni cye kurugo, maa mpyi wuu puni zòmpyaagil'e.

7 Nka Kile à jwò wuu na, maa màkange kà kan wuu shin maha shin á mà tàanna ná Kirisita sùpyire kanñkanni sumare e.

8 Lire e y'à jwo Kile Jwumpe Semεñi i na:

«Tèni i u à dùgo ke,
u à kàre ná bilii niñyahamil'e,
maa mayaaya kan sùpyir'á* .»

9 U à dùgo niñyiñi i, di lire jwòhe nyε ye? Lir'à li cyêe na u mpyi a fyánha a tîge fo jìnke na.

10 Nge u à tîge ke, uru ninunji u à dùg'a kàre fo cyeyi puni niñyiñi na, bà u si mpyi si niñyiñi ná jìnke puni jî ná u sífente e mε.

11 Uru u à pìi pyi Yesu túnntunmii, maa pìi pyi Kile túnntunmii, maa pìi pyi Jwumpe Nintanmpe jwufee, maa pìi pyi dánafeebii kurunke sañcwansigibii, maa pìi pyi ku cyelentii.

12 U à lire pyi, Kile wuubii pi nyε Kirisita cyeere ke, bà pi si mpyi si pire bégele báaranji mεε na, pi raa si yyaha na Kile kuni i siñcyan,

13 fo mpa mpyi ninñkin dáníyanji ná Kile Jyanji jcèñi i mε. Lire ká mpyi, wuu sí raa si yyaha na Kile kuni i, si mpa fûññò Kirisita fiige.

* 4:8 Zaburu 68.18-19

14 Lire e ke wuu saha sì n-pyi mu à jwo nàṅkopyire s'a fyíngé raa mâre cyelentiibii kafiniviniibii kàlànji kaféége cye kurugo mε. Pi maha sùpyire yákilibii kēenṅi ná pi kàyituwógare e.

15 Nka wuu aha a sèṅi yu tàange funṅke e, wuu sí raa sì yyaha na karigii puni i Kirisita wwoṅéége e. Uru u ṅye dánafeebii kurunṅke ṅunṅke.

16 Kuru ṅunṅke cye kurugo, cyeere yatanṅyi pun'à sogo sogo yiye na, maa mpyi cyere ninṅin. Yire yatanṅyi puni ninṅin ninṅinṅi ká a yi báaraṅi pyi, cyeere sí raa lyége si fánha ta tàange funṅke e.

Dánafeebii naaraṅkanni nivónni

17 Lire kurugo mii sí yi jwo n-waha yii á Kafoonji mége na na mpíi pi ṅye pi ṅye Kile kuni i ná yii e mε, yii àha raa yii karigii pyi pire wogigii fiige mε. Pire maha pi karigii pyi mà tàanna ná pi sòṅṅṅkanni laaga baa wuuni i.

18 Pi yákilibii ṅye a múgo mε, shìṅi nivónṅi Kile maha ṅkaan ke, pi Kile kuni ṅcèmbaanji ná pi ninṅyiwaani kurugo pi nàzhan ṅye ur'e mε.

19 Lire e silege saha ṅye a sì pi na mε, pi à piye yaha silege baa karigii laage e, maa katupwòḥoyi shìṅi puni pyi. Pi funṅyi ṅye a sì na ṅínini mε.

20 Nka yii pi ke, amuni bà yii à Kirisita kani taanna mà dε!

21 Nàkaana baa yii à u kyaa lógo, yii mú s'à u kani taanna maa li sèṅi cè,

22 na yii à yaa yii yii kapyiṅyégigii yaha. Sùpyanji u ṅye na ṅaare lire pyiṅkanni na ke, uru ṅyii karigii maha u wurugo, lir'a sì u shi bò.

23 Yii yii yákilibii ná yii sòṅṅṅkanni kēenṅe.

24 Yii pyiṅkanna nivónnò lwó, nde li sí li cyéé na Kile à yii pyi shinfónmii ke. Lire li ṅye, katiigii ná fyìnmpé karigii mpyiṅi, cyire maha ntaa sèṅi cye kurugo.

25 Lire kurugo yii láha kafinare na, shin maha shin u à sèṅi yu u shinṅeṅ'á, ṅaha na ye wuu pun'à pyi cyere ninṅin yatanya.

26 Yii wà lùu ká yíri, u àha kapii pyi mε, u bá kà canṅanyiini yaha li cwo ná lire lùyirini i mε†.

27 Yii àha Sitaanninji yaha u pyiṅkanna ta si yii yaha kapii na mε.

28 Yii wà ká nta u mpyi nàṅkaawa, urufoo u láha nàṅkaage na, u raa báare sèl'e ntiṅi funṅke e, bà u si mpyi s'a kanhamafeebii tère mε.

29 Jwumpimpe pà tufiige ṅye a yaa p'a fwoore yii ṅwòyi i mε. Jwumò maha jwumò pu sí n-jà sùpya pyi u a sì yyaha na Kile kuni i ke, yii a puru yu bà pu si mpyi si pu lógofeebii tège mε.

† 4:26 Zaburu 4.5

³⁰ Yii àha raa Kile Munaani lùyiri karigii pyi mε. Lire li jye Kile fyèji yii na, ηgemu u à li cyêe na Kile sí n-pa yii jùηo wwú feefee canka ke.

³¹ Yii àha wà nàvunηo yaha yiye e mε, yii àha mpyi lùpεenfεe mε, yii àha yii lùgigii yaha cyi à yîri mε, yii àha raa sêre sùpyire na mε, yii àha raa cyàhii pyi mε. Yii láha pege karigii shinjì puni na.

³² Yii a kacennjii pyi yiye na, yii raa jùñaara taa yiye na, yii a yàfani yiye na, bà Kile à yàfa yii na Kirisita kurugo mε.

5

¹ Lire e ná yii kyaa s'à táan yii Tunji Kile á, yii a u pyinjanni taanni.

² Yii a yii karigii puni pyi tàange funnke e, bà Kirisita yabilinj'à wuu kyaa táan uy'á fo mà uye kan kwùη'á wuu kurugo, mà pyi sáraga ηkemu k'à táan Kile á ke.

³ Lire kurugo jacwøre ná karnwøhøyi shinjì puni ná funmbwøhe, cyire karigii pyifoo jye a sàa yaa u ta yii shwøhø'l'e mε. Naha kurugo ye Kile wuubii jye a yaa pi a cyire karigii pyi mε.

⁴ L'à pyi silege baa jwumø yo, l'à pyi jùηo baa jwumø yo, l'à pyi keetupwøhøya yo, puru pà mú jye a yaa p'a fwore yii jwøyi i mε, fo Kile fwùηi kanni.

⁵ Yii li cè na jacwoobii ná katupwøhøyi pyifeebii ná funmbwøhe feebii, pire wà tufige nàzhan jye a sii Kirisita ná Kile Saanre e mε. Funmbwøhe ná kacyzinn'á tàanna.

⁶ Mpii pi à jùηo kyán Kile na ke, cyire karigii cyi maha u lùuni pyi l'à yîri pire taan. Lire e yii àha n-sì wà yaha u yii jwø fáanηa a wurugo ná laaga baa jwum'i mε.

⁷ Yii àha ηgwè ná pire mpil'e kyaa na mε.

⁸ Yii li cè na tēni l'e, yii mpyi numpini i, ηka numε, Kafoonji wwoηεεge cye kurugo, yii jye bēenmpe e. Lire e ke yii a jaare bēenmpe sùpyiibii jaaranjanni na,

⁹ jaha na ye shinji u jye na jaare bēenmpe e ke, urufoo kapyinjii maha mpyi kacennkii ná katiigii ná sèejwuuni.

¹⁰ Yii yiye waha nde l'à táan Kafoonji á ke, yii i lire cya a cè.

¹¹ Numpini karigii jye ná nàfan e mε. Yii àha raa cyi pyi mε, yii bá à yaa yii a cyi yige bēenmpe na.

¹² Karigii tire sùpyire jye na mpyi numpini i ke, cyire njwunji mú bá à sii silege.

¹³ Yii li cè na kyaa maha kyaa jwøhø k'à múgo ke, lire maha fworo bēenmpe na.

¹⁴ Kyaa maha kyaa sí l'à fworo bēenmpe na ke, lire yyaha maha jycè. Lire kurugo y'à jwo:

«Mu u jye na ηwúuni ke,

yîri ηømpe na, jè a fworo kwùubii shwøhø'l'e,

Kirisita sí bènmpe yige mu á.»

15 Nyε yii a yiye kàanmucaa, yii i yii toronkanni cè. Yii àha mpyi yákili baa shiin mε, nka yii pyi yákilifee.

16 Tèni li nyε yii á ke, yii yiye waha yii raa kacennji pyi, naha kurugo yε tiiñ'á kèεge.

17 Lire kurugo yii àha mpyi funnɔ baa shiin mε, nka nde li nyε Kafoonji nyii wuuni ke, yii lire cya a cè.

18 Yii àha sinmpe bya si méε mε, lire maha sùpyañi yaha silege baa karigii mpyiñi na, nka yii nî Kile Munaani na tèrigii puni i.

19 Yii a màban leni yiye e ná Zaburu sémenji myahigii ná Kile pèente myahigii ná Kile kuni myahigil'e. Yii a Kafoonji pèere cyire myahigil'e ná yii zòmpyaagii puni i.

20 Yii a fwù kaan Tufoonji Kile á tèrigii puni i karigii puni kurugo, wuu Kafoonji Yesu Kirisita mεge na.

Nɔñi ná u cwonji piye cùnkanni

21 Yii yiye tîrige yiy'á Kirisita yyaha fyagare kurugo.

22 Cyeebii, yii yiye tîrige yii nàmbaabil'á, bà yii à yiye tîrige Kafoonji á mε,

23 naha na yε nɔñi u nyε u cwonji nùñke, bà Kirisita nyε dánafeebii kurunke nùñke mε*. Dánafeebii kurunke ku nyε Kirisita cyeere, u à kuru nkemu shwɔ ke.

24 Bà dánafeebii kurun'á kuye tîrige Kirisita á mε, amuni cyeebil'á yaa pi piye tîrige karigii puni i pi nàmbaabil'á.

25 Nàmbaabii, yii yii cyeebii kyaa táan yiy'á, bà Kirisita à dánafeebii kurunke kyaa táan uy'á, fo mà uye kan sáraga ku kurugo mε.

26 U à lire pyi, si ku yaha kuye kanna na Kile á, ku fininjkwooni kántugo ná lwɔhe e Jwumpe Nintanmpe cye kurugo,

27 bà u si mpyi si ku yaha uye yyahe taan ku sinampe e, fwɔnrɔ baa ná takuruyo baa ná cyire ticyiin baa mε. Nka ku pyi ncèεge cyaga ná cwo cyaga baa.

28 Lire pyiñkanni na, nàmbaabil'á yaa pi pi cyeebii kyaa táan piy'á, bà pi yabilimpïi cyeere kyal'á táan piy'á mε. Shinji u à u cwonji kyaa táan uy'á ke, urufol'á uye kyaa táan uy'á.

29 Naha kurugo yε sùpyañi wà tufiige cyere kyaa nyε a sàa pɛn u á mε, nka u maha uye nɔwɔ caa maa yaha uye na, bà Kirisita maha li pyi dánafeebii kurun'á mε.

30 Wuu sí pi nyε u cyeere yatanji.

* 5:23 Pii maha jwo: «naha na yε nɔñi u nyε u cwonji nùñɔ na, bà Kirisita nyε dánafeebii kurunke nùñɔ na mε.»

31 Y'à jwo Kile Jwumpe Semeni na «Lire kurugo nòñi sí u tunji ná u nunji yaha si mpwə u cwoñi na, pi mú shuunni si mpyi shin ninjin†.»

32 Puru jwumpe jwəh'à cūgo sèl'e. Mii na pu yu mà yyaha tí ná Kirisita ná dánafeebii kurunke wwojεεge e.

33 Nka p'à yyaha tí ná yii e mú: yii shin maha shin à yaa u u cwoñi kyaa táan uy'á, bà urufoo kyal'à táan uy'á mε. Cyeebii, yii pèene le yii nambaabil'e.

6

Sifeebii ná pyìbii piye cùñkanni

1 Pyìbii, yii yii sifeebii jwəmεeni cū yii tàanna ná Kafoonji jyyii wuuni i, jaha na ye lire l'à tíi.

2 Y'à jwo Kile Jwumpe Semeni i «Ma tunji ná ma nunji pèe*.» Kile Saliyanji kapyaaagil'e, kabilini ninjyini Kile à jwo maa jwəmεε jwo a taha li na ke, lire li jye lire.

3 Nwəmεeni u à lwó ke, lire li jye: «Mu shñji canmpyaagii sí jyaha, si ntáan jñke na†.»

4 Tiibii, yii pi ke, yii àha mpi yii pyìbii na s'a pi lùyiri karigii pyi mε, nka yii a pi byíi, yii raa pi yerεge yii tàanna ná Kafoonji jwumpe e.

Bilibii ná pi jùñufeebii piye cùñkanni

5 Bilibii, yii sàa yii jùñufeebii jwəmεeni cū pèente funñke e ná funvyinge e, yii li pyi bà yii à Kirisita jwəmεeni cū mε.

6 Yii àha raa pi jyijyaga báarañi kanni pyi si nta ntáan pi á mε, nka yii a u pyi mu à jwo Kirisita bilii, mpiimu pi jye na Kile jyyii wuuni pyi ná funñə ninjin i ke.

7 Yii a báare pi á ná funñcenn'i mu à jwo Kafoonji á yii jye na báare, yii àha li pyi mu à jwo sùpyire kann'á yii jye na báare mε.

8 Yii li cè na shin maha shin, mu na báare wà á yo, mu na báare may'á yo, Kafoonji sí n-pa sùpyire puni sàra si ntáanna ná pi kapyiñkii ninjennkil'e.

9 Nùñufeebii, yii mú pi ke, yii yii bilibii cūmu leme jwə, yii àha ntanha pi na mε. Yii li cè na jùñufoonji ninunji u jye yii ná pire jùñə na nìjyini na ke, uru jye a sùpya pwóñə sùpya na mε.

Dánafeebii kàshikwənyaayi kani

10 Jye mpe mii sí n-bàra puru na ke, puru pu jye: yii a yii fànhe caa Kafoonji wwojεεge e, uru fàn'h'à sàa pèe. 11 Yii Kile kàshikwənyaayi puni le yiye na, bà yii si mpyi si jà tayyérege ninjennε wwù, si Sitaannini nàjwəhəre karigii jùñə bē mε.

† 5:31 Zhenzi 2.24. Lire jwəhe ku jye: «Lire kurugo nòñi ná u cwoñi sí n-wwò si mpyi shin ninjin, nòñi ná u cwoñi shwəhəñ'á yaa u jwə mà tòro nòñi ná u sifeebii wunji na.»

* 6:2 Ekizodi 20.12 † 6:3 Ekizodi 20.12

12 Yii li cè, wuu ná mpíi pí jye kàshige na ke, sùpyii bà mε. Nka yaayi yi jye numpini i ná jùñufente ná fànhafente ná kafente e diñyeñi jùñò na ñkèègeñi mεε na ke, wuu ná yire yi jye ku na.

13 Lire kurugo yii Kile kàshikwònyaayi puni lwó, bà yii si mpyi si jà kuru kàshige kwòñ canmpege e mε, lire kàntugo yii begelenkanni niñcenni kurugo, yii i jà a kwòro yii tayyérege e.

14 Lire e ke yii bégel'a yaha, yii i sèñi pyi yii seepwòge, yii i katiigii mpyiñi pyi tóonno vāanntinñe yii le yiye na.

15 Yyeñiñke ku jye na ntaa Jwumpe Nintanmpe cye kurugo ke, yii kuru pyi mu à jwo tanhanya yii tooyi na, bà yii si mpyi si jà njyére kàshige sige mε.

16 Yii dányani pyi yii tóonnte yabenke. Ná ur'e yii sí n-jà Sitaanniñi nyahigii nage wogigii puni fùgo.

17 Zhwoñi yii à ta Kile á ke, yii uru pyi yii tóonnte jùntonke. Kile Munaani na kàshikwòññwòñi ndemu kaan ke, yii lire lwó, lire li jye Kile jwumpe.

18 Yii a Kile jareyi shiñi puni pyi tèrigii puni i, Kile Munaani ntègeñi funñke e, yii i ñkwòro lire na. Yii raa Kile jáare u wuubii puni kurugo.

19 Yii a Kile jáare mii á mú, bà li si mpyi tère o tère e mii à na jwòge múgo Jwumpe Nintanmpe njwuñi mεε na ke, si jà raa pu kanwòhòni yu raa fíniñi fyagara baa mε.

20 Puru njwuñi kurugo Kirisita à mii tñe, puru kurugo mii jye yòròyi na naha kàsuñi i. Yii a Kile jáare mii á, bà mii si mpyi s'a pu yu pu jwuñkanni na fyagara baa mε.

Jwumpe nizanmpe

21 Kyaa maha kyaa li jye mii jùñò taan, ná nde mii jye na mpyi ke, wuu ntāannamacinmpworonñi Tisike sí n-sà cyire puni jwo yii á. Kafoonñi báarapyi niñcennñe u jye u wi.

22 Mii à li yîrige li kurugo maa u tun yii á, nde li naha wuu kàmpañke na ke, yii i lire cè, u u màban le yii e.

23 Wuu Tuñi Kile ná wuu Kafoonñi Yesu Kirisita u yyeñiñke ná tàange ná dányaniñi kan cìmpyiibii pun'á.

24 Shin maha shin u à Kafoonñi Yesu Kirisita kyaa táan uy'á sèñi na ke, Kile u jwò pire puni na, u u jwó le pí á!

Λετερηφι Πολι à tun Filipi kànhe dánafeebil'á ke Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè λετερηφι funᵓ jwumpe e ke

Filipi kànhe na mpyi Masedoni kùluni kànhe kà. Yahutuubii mpyi a nyaha wani με, pi mú bá mpyi a shiin κε kwò si nta nᵓ pi Kile Jwumpe kàlambaga faanra με.

Tèni i Poli à sà Jwumpe Nintanmpe jwo wani ke, lire tooy'e pìl'à piye kan Yesu á maa mpyi dánafee (Kapyiᵓkii 16.11-40). Dánafeebii kurunke shiinbii fànha mpyi supyishinᵓi sanᵓi, Yahutuubii mpyi a nyaha pi e με. Lire kàntugo u kùsheeni là tooy'e, fànhafeebil'à u cù a tò kàsunᵓi i Jwumpe Nintanmpe njwuᵓi kurugo. Filipi dánafeebil'à yire lógo ke, maa wà tun ná bùnyε yaay'i, u sà ᵓkan u á kàsunᵓi i. Nyε Poli à ᵓge λετερηφι séme mà u yaha kàsunᵓi i, maa fwù kan pi á. U jwump'à yyaha tí ná funntange e, ᵓkemu i dánafeebil'à yaa pi pyi yyefuge tèrigil'e ke.

Poli à li cya Filipi dánafeebil'à pi mbèᵓi yaha u kwòro pi ná piye shwòhòl'e. Yesu Kirisita à uye tírige pyiᵓkanni ndemu na ke, maa li cya pi á, pi piye tírige piy'á lire pyiᵓkanni na.

Cyelentiibii kafinivinibii pìi mú na mpyi wani, pire la mpyi si fànha cyán dánafeebii na pi raa Yahutuubii saliyanᵓi kurigii jaare. Pii sí na mpyi wani, pire mpyi na pi nyii karigii kanni pyi. Poli à nje yεεyi kan dánafeebil'á mà taha cyire kapyaaᵓii shuunniᵓi na, bà pi si mpyi s'a piye kàanmucaa με.

ᵓge λετερηφι funᵓ jwump'à li cyêe na Filipi dánafeebii kyal'à táan Poli á sèe sèl'e.

Jwumpe tasiige

¹ Mii Poli ná Timòti, wuu pi nyε Yesu Kirisita báarayii ke, wuu pi à ᵓge λετερηφι séme, si ᵓkan yii Kile wuubii ná yii kàanmucyafeebii ná tegεfeebil'á, yii pi nyε Yesu Kirisita wwoᵓεεge e, Filipi kànhe e ke.

² Wuu Tuᵓi Kile ná wuu Kafoonᵓi Yesu Kirisita pi jwᵓo yii na, pi i yyeyiᵓke kan yii á.

Poli à li cyêe Filipi dánafeebii na na pi kyal'à táan ur'á

³ Tère o tère e mii à sòᵓᵓo yii kyaa na ke, mii maha fwù kan Kile á.

⁴ Mii aha a Kile jaare yii kyaa na tère o tère e ke, mii maha u jaare ná funntange e,

⁵ jaha na ye mà lwó ku tasiige e mà pa nᵓ fo numε na, yii à mii tège Jwumpe Nintanmpe njwuᵓi na.

⁶ Kilenji u à uru báaraŋi niŋcɛnŋi sɪi yii e ke, mii à tɛɛn ná l'e na u sí uru pyi yii e, zà nɔ u tɛgeni na Yesu Kirisita cannuruge.

⁷ Mii à yaa mii u a sɔnŋi lire sɔnŋɔŋkanni na yii kyaa na, naha na yɛ yii kyal'à waha mii na sɛl'e. Mà mii yaha kàsuni i, lire nyɛ mɛ mà mii yaha mii u Jwumpe Nintanmpe báami maa pu pyàagii sɛnmege na nyɛyɛ sùpyire na, Kile à jwɔ mii na maa uru báaraŋi ŋgemu kan mii á ke, yii à pyi mii wwoŋɛɛ uru báaraŋi i.

⁸ Kile yabilin'á li cè na bà Yesu Kirisita à wuu kyaa táan uy'á mɛ, amuni yii kyal'à táan mii á sèè sɛl'e.

⁹ Nde mii na jáare Kile á ke, lire li nyɛ, tàange ku nyɛ yii ná yiye shwɔhɔl'e ke, kuru k'a sɪi yyaha na, yii i yákilifente ná jɛcɛni sèè wuŋi ta,

¹⁰ Bà li si mpyi ndemu l'à yaa ná yii e ke, yii i lire cè mɛ. Lire e yii sí n-pyi sùpyii mpiimu pi à tíi, maa mpyi tígire cyaga baa, fo zà nɔ Yesu Kirisita cannuruge na ke.

¹¹ Yii karigii puni sí raa n-pyi ntiiŋi funŋke e ná Yesu Kirisita fànhe e. Lire li sí mɛtange ná pèente taha Kile na.

Poli kàsuni jjiyìŋ'à Jwumpe Nintanmpe pyi p'à nɔ cyeye niŋyahay'e

¹² Mii cɛnmpyiibii, mii la nyɛ yii i li cè na kyaage k'à mii ta ke, kuru bá à pyi kaŋuŋɔ mà shinŋyahara pyi t'à Jwumpe Nintanmpe lógo.

¹³ Naha kurugo yɛ saanbwɔhe pyɛngɛ shiinbii ná sùpyire sannte pun'à li cè na Kirisita kurugo pi à mii cú a pwɔ naha kàsuni i.

¹⁴ Lire e mii kàsuni jjiyìŋi kurugo, mpíi pi à dá Kafoonji Yesu na ke, pire niŋyahara à piye waha Kile jwumpe jiwuŋi na sùpyir'á, fyagara baa.

¹⁵ Sèè wi, pìi maha Kirisita kyaa yu mii báaraŋi yiŋcyɛge ná u nyipɛɛnni na, ŋka pìi maha u kyaa yu ná funvyinge e.

¹⁶ Pire maha uru báaraŋi pyi tàange funŋke e, naha na yɛ pi à li cè na mii nyɛ naha kàsuni i s'a Jwumpe Nintanmpe báami sùpyir'á.

¹⁷ Ŋka mpíi pi nyɛ na Kirisita kyaa yu ná mii báaraŋi yiŋcyɛge e ke, pire funzɔnŋɔre nyɛ a jwɔ mɛ, pi maha lire pyi si nta là bâra mii yyefuge na naha kàsuni i.

¹⁸ Ŋka pi na lire pyi ná funŋcɛnŋ'i yo, pi nyɛ na li pyi ná funŋcɛnŋ'i mà yo, mii kuro nyɛ yire e mɛ. Kirisita kyaa na yu sùpyir'á mà kwɔ ke, lir'à mii funŋke táan.

Là bá sí n-bâra mii funntange na,

19 Jaha na ye mii à li cè na yii Kilejarege ná Yesu Kirisita Munaani* fânhe sí cyire kawaagii kêenne mpyi mii á, sí ta kuro.

20 Nde mii jye na sigili ná na zòmbilini puni i, maa na sònjore taha li na ke, lire li jye, mii sì n-sì n-sílege si raa Kirisita père ná naye puni i me. Mii sí raa lire pyi fyagara baa bà mii à li pyi tanjaa fo mà pa nò nijjaa na me, ali li méé ká sàa bê ná mii múnaani i.

21 Jaha kurugo ye mii múnaani jye a taha yafyin na nke njike na Yesu Kirisita wwojenge kántugo na me. Mii aha njkwú, mii sí kuru wwojenge tònji ta.

22 Nka mii u mɔ shì na, kampyi lire sí n-jà mii pyi mii u báara nijcenne pyi sahanji, jye mii sàha naha a nijjwuyo cè me.

23 Mii funjke na mii shwòhòli cyire jcyii kapyaaagii shuun-niji shwòhòl'e. Mà kwú, maa mpyi ná Kirisita e, lire l'à táan mii á, lire tònji mú u à pèe.

24 Nka mii u pyi shì na, lire li sí n-pwóro yii á sèl'e.

25 Mii mú s'à tèn ná lire e. Lire kurugo mii à li cè na mii sí tère pyi yii puni taan, si yii tège, bà yii si mpyi s'a si yyaha na Kile kuni i ná funntange e me.

26 Lire e mii aha núr'a kàre yii yyére tèni ndemu i ke, lire sí yii njnyi yîrige Yesu Kirisita wwojenge e.

27-28 Nka Jwumpe Nintanmpe p'à jwo Kirisita kyaa na ke, yii kapyiinkii pun'à yaa cyi yyaha tí ná pur'e. Mii jye yii shwòhòl'e yo, mii laag'à tòn yii na yo, li tēgeni li jye mii u lógo na yii na wá a kwòro jwómee ninjin na†, maa yii sònjore pyi ninjin, maa yii fânhe pyi ninjin báarañi na, mpii pi jye na Jwumpe Nintanmpe tūnni ke, bà yii fyagara baa wuubii si mpyi si pire sige lire na me. Pire u kapyiinkil' à li cyêe na Kile sí pi shi bò, yii kapyiinkii s'à li cyêe na Kile sí yii shwò. Kile mú sí u à lire yaa,

29 Jaha na ye u à jwò yii na, maa yii pyi yii à dá Kirisita na, lire kanni bà me, maa yii pyi yii à kyaala u kurugo mú.

30 Mpii pi jye na Jwumpe Nintanmpe tūnni ke, zhìñi yii mpyi a jya mii u leni ná pire e, ná mii saha na u leni nume ke, uru zhìñi shinjì yii na leni nume.

2

Yii yiye tîrige Yesu Kirisita fiige

1 Jye ná Kirisita à wuu tège wuu u màban leni wuye e, maa wuu zòmpyaagii taali tàange cye kurugo, maa wuu pyi wuu

* 1:19 Yesu Kirisita Munaani ná Kile Munaani jye ninjin. † 1:27-28 Pli maha jwo: «li tēgeni li jye mii u lógo na Kile Munaani cye kurugo yii à kwòro jwómee ninjin na.»

à wwò Kile Munaani cye kurugo, maa wuu tège wuu à pyi
 jùñaarafee ná jùmpinjefee,

² lire e ke, yii yii sònḡore pyi ninḡin, yii yiye kyaa táan yiy'á,
 yii bê yii i mpyi ninḡin. Lire ká mpyi, mii funntange sí n-fũḡḡ.

³ Yii àha raa yii karigii pyi ná yijcyege e s'a yiye cyêre me,
 ḡka yii yiye tírige, yii yiye yaha pi sanmpii kántugo.

⁴ Yii àha raa karigii pyi yii yabilimpíi tònḡi kanni kurugo
 me, ḡka yii a cyi pyi pi sanmpii tònḡi kurugo mú.

⁵ Yii sònḡḡkann'á yaa li pyi Yesu Kirisita wuuni fiige:

⁶ U ná Kile na jye ninḡin,

ḡka u jye a li lwó uye funḡ'i si fère sín kuru tayyérege na me.

⁷ U à jɛn'a uye tírige, maa mpa mpyi sùpya, maa mpyi biliwe
 fiige.

Puru funḡke e

⁸ u à jɛn'a uye tírige,

maa Kile jwómɛni cù fo mà sà nò kwùḡi na,

kworokworocige junḡ'i u à kwú bá!

⁹ Lire kurugo Kile à u dùrugo sèe sèl'e,

mɛge k'á fànha tò mɛyi puni na ke, maa kuru le u na,

¹⁰ bà nḡyḡi yaayi ná nḡke wuyi ná nḡke jwòhò wuyi puni

si mpyi s'a ninḡkure sínni Yesu mɛge na

s'a u père,

¹¹ si ntɛɛn li taan na

Yesu Kirisita u jye Kafoonj me.

Lire sí pèente taha Tufoonj Kile na.

¹² Lire e ke mii ntàannamacinmpyibii, pyinḡkanni na yii à mii
 jwómɛni cù mà mii yaha yii shwòhòl'e ke, mii mée jye mii
 jye yii shwòhòl'e me, yii là bàra tire jwómɛcunte na. Kile à
 yii shwò báaraḡi ḡgemu mɛɛ na ke, yii a uru pyi yiye ntirigenj
 funḡke e, yii i pèene taha u na.

¹³ Naha na ye Kile yabilinḡi u à fànhe kan yii á maa uru báaraḡi
 mpyinḡi lage le yii e, bà u jyii wuuni si mpyi s'a mpyi me.

¹⁴ Yii a yii karigii puni pyi jwunyahama ná nàkaana baa,

¹⁵ bà yii si mpyi si ntíi si mpyi tḡire cyaga baa, si mpyi Kile
 pyi, wà si tajwugo ta mpiimu na, dijnɛḡi sùpyire nimpeere
 shwòhòl'e me. Yii bèenmp'á yaa p'a jí tire shwòhòl'e mu à jwo
 wòrii.

¹⁶ Jwumpe Nintanmpe pu jye na shḡi ninḡkwombaanḡi kaan
 ke, yii raa puru yu pi á. Lire ká mpyi, Kirisita cannuruge, yii
 sí mii pyi mii u nḡjirire ta. Lire sí li cyêe na báaraḡi ninḡanḡi
 mii à pyi ke, uru jye a pyi nḡḡ baa me.

¹⁷ Yii li cè na uru báaraḡi mii jye na mpyi yii dáníyanḡi kurugo
 ke, mii sìshange mée ká mpyi na sí n-wu sáraga fiige uru tooy'e,
 lire sí n-táan mii i, mii sí n-pyi funntange e ná yii puni i.

¹⁸ Yii pyi kuru funntange e ná mii i mú.

Báaraŋi Timōti ná Epaforoditi à pyi ke

19 Kafoonji Yesu ká Ʒεε, li saha sî mō mε, mii sí Timōti tun yii á, u u sà màban le yii e, u u yii yiriŋkanni cè u pa jwo na á, lire sí màban le mii i.

20 Naha kurugo yε uru kanni baare e, sùpya Ʒyε naha ŋgemu u na sônŋi yii kyaa na mii fiige mε. Sèenji na, u na sônŋi yii kyaa na.

21 Pi sanmpii puni na ŋkòre piy'á. Yesu Kirisita á, bà pi Ʒyε na ŋkòre mε.

22 Nka Timōti wi ke, yii à li cè na u à li cyêe na u na Ʒyε báarapyi niŋcennε. U à mii tège Jwumpe Nintanmpe Ʒjwuŋi na, bà pyà maha u tu tège báara na mε.

23 Lire kurugo mii karigii sí n-cwōnŋ n-yaha cyage ŋkemu i ke, mii aha bú kuru cè, mii sí n-tíi u tun wani yii yyére.

24 Mii mú s'à tēen ná l'e, Kafoonji ká Ʒεε, li saha sî mō mε, mii yabilŋi sí n-sà n-fworo yii na.

25 Mii cìmpworonji ná mii báarapyiŋεenji Epaforoditi wi ke, u à mii tège zhìleni na Kile Jwumpe yyaha yyére zhèŋi kurugo. Yaayi kani li mpyi mii na ke, yii à u tun ná yire e naha mii yyére. Numε mii à li lwó naye e si u nùruŋō ntùugo wani yii yyére.

26 Naha kurugo yε u la mpyi a sîi si sà fworo yii puni na. Tèni i u à lógo na yii à uru yampe kyaa cè ke, li mpyi a waha u na.

27 Sèenji na, u mpyi a yà fo na ŋko raa ŋkwûu. Nka Kile à Ʒùŋaara ta u na. U kanni na bà Kile à Ʒùŋaare ta mε, u à Ʒùŋaara ta mii na mú, bà li si mpyi yyetanhare tà hà ŋkwò mbâra mii yyetanhare na mε.

28 Lire kurugo mii à wyèrε na ŋko si u tùugo yii yyére, bà li si mpyi yii aha nùr'a u Ʒya, li i yii funŋyi táan, là si fworo mii funmpεenre e mε.

29 Lire e ke u aha bú nō wani yii yyére, yii i u Ʒùŋō bê ná funntange e Kafoonji Yesu wwoŋεεge kurugo. Yii à yaa yii a pèente tare nte sùpyire shiŋi na.

30 Naha kurugo yε Kirisita báaraŋi kurugo, u mpyi na ŋko si mpōn u múnaani i. Kàmpyi yii mpyi naha mii taan, báaraŋi yii mpyi na sí raa mpyi mii á ke, u à uye kan ur'á fo na ŋko si mpōn u múnaani i.

3

Yesu kurugo Poli à kântugo wà yaayi puni na

1 Nye mii cìmpyiibii, yii pyi funntange e Kafoonji kurugo. Jwumpe mii à fyánha a jwo yii á ke, mii sí n-sîi n-kánha si puru ninumpe taha yii á mε. Puru pu sí yii pyi yii kwôro kuni niŋcenni i.

² Mpii pi maha báarapege pyi ke, yii a yiye kàanmucaa pire na, pi à pi mu à jwo pwuun, pi maha sònñi na ñkwòñi u maha sùpyañi pyi u à pyi Kile sùpya, yire sí ñye sèe mε.

³ Wuu pi ñye na Kile père Kile Munaani fànhe cye kurugo, maa dá Yesu Kirisita na maa wuye pèe ná u kaní i ke, wuu pi ñye Kile sùpyiibii sèe wuubii. Wuu ñye a wuu sònñore taha sùpyire làdaabii karigii na mε.

⁴ Kàmpyi sùpyire làdaabii karigii mpyi ná kañwòñi i, mii yabilñi mpyi na sí na sònñore taha cyi na. Wà méε ká nta u u sònñi na tanga na ñye ur'á mà u sònñore taha cyire làda karigii na, tanga na ñye mii á mà tòro urufoo na.

⁵ Naha kurugo ye mii zinj canmpyibaatanrewuuni, pi à mii kwòñ, Izirayeli shinj sùpya u ñye mii, maa mpyi Benzhamà tұлuge shin. Mii à sii Eburu, mii mpyi na MusaSaliyañi kurigii ñaare mà tàanna ná Farizhεεnbii tonkuni cyi jwuñkanni i.

⁶ Mii mpyi a sàa naye pwò lire na fo mii mpyi maha dánafeebii kyérege. Tígire cyaga ñye a mpyi mii na Saliyañi kàmpanñke na mε.

⁷ Mii mpyi na tòn taa cyire karigil'e, ñka Kirisita kurugo, tòn saha ñye cyi na mii á mε.

⁸ Mà mii Kafoonj Yesu Kirisita cè, yafyin ñye a sàa ñwò mà lire kwò mii á mε. Uru kurugo mii à kántugo wà yaayi puni na. Yaayi pun'à pyi mii á mu à jwo kafuntuñò bà mii si mpyi si Kirisita ta mε.

⁹ Mà mii yaha ná u e, li saha ñye na ntíri mii funñ'i na Saliyañi kuni ñaarañi cye kurugo mii à tíi mε. Ñka mii à dá Kirisita na ke, lire cye kurugo Kile à jwo na mii à tíi. Dániyañi cye kurugo Kile maha jwo na sùpyañ'á tíi.

¹⁰ Nde mii na ñcaa ke, lire li ñye mà Kirisita yal'a cè, fànhe k'à u pyi u à ñè a fworò kwùñi i ke, si kuru ta mú, yyefuge k'à u ta ke, si jyè kur'e mú, pyiñkanni na u à uye tírige maa ñkwú ke, si lire pyiñkanni lwó mú.

¹¹ Cyire puni lage ñye mii na, bà Kile si mpyi si mii ñè ñjige kwùñi i mε.

Wuu wuye waha wuu u tafεere fê a nò ti tεgeni na

¹² Li ñye mu à jwo mii à na karigii pyi a nò cyi tεgeni na maa cyi tònñi ta, lire ñye mε mà pyi tígire cyaga baa mε. Ali numε, mii à yyaha le tafεere na, bà mii si mpyi si mpyi Yesu Kirisita fiige mε. Lire kurugo Yesu Kirisita à wuu cwòñr'a pyi uye wuu.

¹³ Mii cìmpyiibii, mii ñye a jwo na mii à ti tònñi ta a kwò mà dε, ñka kyaa ninjin li ñye mii funñ'i, lire li ñye: karigii cyi à tòr'a kwò ke, mii ñye na cyire kàanmucaa mε, nde li ñye mii yyaha yyére ke, lire mii ñye na ñcaa ná na cyeyi shuunninj i tafεere e.

14 Mii à naye waha tire tafεεre vèŋi na, fo si sà nɔ ti tayyérege na, bà mii si mpyi si ti tònŋi ta me. Uru tònŋi kurugo Kile ɲye na wuu yiri n̄nyinji na Yesu Kirisita cye kurugo.

15 Lire e ke Kile Jwumpe à tatεεnge wwû wuu mpiimu zòmɲyaagil'e ke, wuu sònŋɔŋkanni l'à yaa li pyi lire. Yii wà ha nta ná sònŋɔre taber'e, Kile sí yi yyahe fíniŋe n-cyêe urufoo na.

16 L'aha mpyi pyiŋkanna o pyiŋkanna na, Kile kuni i yii ɲye fo mà sà nɔ numε na ke, yi kwôro lire kuni i.

17 Mii cìnmpyiibii, yii puni ɲaaraŋkann'à yaa li pyi mii wuuni fiŋe. Mpii pi na ɲaare wuu ɲaaraŋkanni na ke, yii a pire pyiŋkanni taanni.

18 Jwumpe p'à jwo na Kirisita à kwû kworokworocige na ke, p̄i na ɲye wani yii shwəhəl'e, pire kapyiŋkil'à li cyêe na pi na puru jwumpe tūnni. Mii à fyâha a yi jwo yii á, ŋka numε mii mεsuwuŋi saha sí núru yi taha yii á.

19 Pire canmpyaagii ká ŋkwò, Kile sí pi shi bò, ɲaha na ye pi à pi mùntanma karigii funŋɔ lwó mà tōro Kile na. Karigii cyi sí pí sílege ke, pi maha piye p̄e ná cyire e. Diŋyeŋi karigii kanni cyi à pi yyaha ɲi.

20 Ŋka wuu pi ke, wuu pyenge na ɲye n̄nyinji na Kile yyé. Wuu na wuu Kafoonji Yesu Kirisita sigili, uru u ɲye wuu Shwofoonji. U sí n-yîri wani si mpa.

21 U aha bú mpa, u sí wuu cyeere fâha baa woore k̄εnŋe mpyi cyere nisinana u woore fiŋe ná u sífente e, tire ntemu ti sí yaayi puni pyi yi kúu u á ke.

4

Poli à sònŋɔŋkanni n̄ŋcɛnni cyêe dânafeebii na

1 ɲye mii ntàannamacinmpyiibii, mii la à s̄i si núru yii ɲya. Mii funŋk'à táan yii kurugo, yii à mii ɲ̀ŋke yîrige. Mii ntàannamacinmpyiibii, yeŋyi mii à kan yii á numε ke, yire kurugo, yii kwôro Kafoonji Yesu wwoŋεεge e.

2 Mii na li ɲáare Evodi ná Sentisi á, pi i bê niŋkin na, pi i ŋkwôro Kafoonji wwoŋεεge e.

3 Mu u ɲye mii báarapyiŋεŋi s̄e wuŋi ke, mu wi ke, mii à li cya mu á, ma a mpii cyeebii shuunniŋi t̄εge, ɲaha na ye pi à f̄ere sín ná mii i, ka wuu u Jwumpe Nintanmpe jwo s̄upyr'á, mà bâra Kilema ná wuu báarapyiŋεebii sanmpii m̄eyi y'à s̄eme sh̄iŋi niŋkwombaaŋi tafeebii m̄eyi tasemεge e ke.

4 Yii pyi funntange e Kafoonji kurugo t̄erigii puni i. Mii sí yi taha yii á sahaŋki, yii pyi funntange e.

5 Yii s̄upyire puni yaha pi li c̄e na yii na ɲye ɲ̀mp̄iŋfee. Kafoonji ɲye yii ŋkere na.

⁶ Yii àha zii kyaa tège yiye funṅo pen me, ṅka yaaga maha yaaga kyaa ku nyε yii na ke, yii kuru cya Kile á, yii i u jáare sèl'e, yii i fwù kan u á.

⁷ Lire ká mpyi, yyeṅṅke Kile maha ṅkaan ná k'à tòro sùpyanji sònṅṅkanni taan ke, kuru sí n-kwôro yii zòompii ná yii sònṅṅore na Yesu Kirisita wwoṅεge e.

⁸ Nyε mii cinmpyiibii, jwumpe nizanmpe mii sí n-jwo yii á ke, puru pu nyε mpe: kyaa maha kyaa li nyε sèe ke, pèente na ntaa kyaa maha kyal'e ke, kyaa maha kyaa l'à tíi ke, kyaa maha kyaa l'à fíniṅε ke, kyaa maha kyaa l'à táan Kile á ke, kyaa maha kyaa l'à yaa l'a mpyi ke, kyaa maha kyaa l'à ṅwò ke, kyaa maha kyal'e sùpya sí n-jà ṅkèe ta ke, yii a sônṅi cyire karigii shiṅi na.

⁹ Mii à yii taanna karigii ṅcyiimu na, ka yii i ṅcyiimu ta, maa ṅcyiimu lógo mii ṅwò na ke, mà bâra yii à mii ṅya ṅcyiimu tapyige e ke, yii a cyire pyi. Lire ká mpyi, Kilenji u maha yyeṅṅke kaan ke, uru sí n-pyi ná yii e.

Poli à fwù kan Filipi shiinbil'á pi bùnyε yaayi kurugo

¹⁰ Mii funntanga wuṅ'à fwù kan Kafoonji á sèl'e, ṅaha na ye yii à li cyêe mii na sahaṅki na yii na sônṅi mii na. Yii mpyi a fyânha na sônṅi mii na, ṅka pyiṅkanna nyε a mpyi yii á si mii tège me.

¹¹ Yaaga kurugo bà mii nyε na yi yu mà de, ṅaha na ye yaaga na nyε mii á yo, yaaga nyε mii á mà yo, cyire puni maha bê mii á.

¹² Fòṅke e yo, yaarafente e yo, mii à naye pyiṅkanni cè. Pyiṅkanna maha pyiṅkanna na mii à sù cyaga maha cyag'e ke, lire maha bê mii á. Yalyire na nyε mii á yo, mii na nyε katege e yo, yaarafente e yo, yaare kuṅi i yo, mii à tée cyire puni na.

¹³ Kirisita à fânhe ṅkemu kan mii á ke, kuru ku maha mii pyi mii u jìni cyire karigii puni na.

¹⁴ ṅka lire ná li wuuni mú i, yii à mii tège mii yyefuge tènì i, yii à kacenne pyi.

¹⁵ Yii Filipi shiinbii pi ke, yii à li cè na tènì i mii à yíri Masedoni kùluni i mà pa Jwumpe Nintanmpe ṅjwuṅi ṅwò cù ke, yii baare e, dánafeebii kurunke kabere nyε a cye le mii á na báaraṅi i me. Yii à tòon ta mii báaraṅi i, maa mii tège ná yii cyeyaayi i.

¹⁶ Ali mà mii yaha Tesaloniki kànhe e, yaayi kuṅi u mpyi mii na ke, yii kanni pi à yire tùgo mii á fo tooyo shuunni.

¹⁷ Li nyε mu à jwo yii cyeyaayi yà kurugo mii nyε mà de, ṅka mii la ku nyε Kile si jwó le yii á, yii cyeyaayi niṅkanyi kurugo.

¹⁸ Yaayi puni kyaa li mpyi mii na ke, yii à là taha yire na mà kan Epaforoditi u à pa ṅkan mii á. Numε mii funṅk'à jíṅε, ṅaha na ye yaaga kuu saha nyε mii na me. Yir'à pyi mu à jwo sáraga nùguntanga wogo ṅkemu na Kile à ṅεε ke.

¹⁹ Mii Kilenji sí yii màkwuḡwḡyaayi puni kan yii á mà tàanna ná u yaarafente tεgεε baa woore e, Yesu Kirisita kurugo.

²⁰ Pèente ti taha wuu Tuḡi Kile na fo tèekwombaa. Amiina!

Fwùḡi nizanḡi

²¹ Yii Kile wuubii puni niḡkin niḡkin shéere Yesu Kirisita wwoḡεεge e. Cìmpyiibii pi naha naha ná mii i ke, pir'à yii shéere.

²² Kile wuubii puni pi ḡye naha ke, pir'à yii shéere. Nka mpii pi ḡye na báaraḡi pyi Ḷromu saanbwḡhe Sezari pyenge e ke, ḡcyi bá a taha pire u fwùḡi niḡkanḡi na.

²³ Kafooḡi Yesu Kirisita u ḡwḡ yii na, u u ḡwó le yii á.

Letereŋi Poli à tun Kòlòsi kànhe dánafeebil'á ke Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè letereŋi funḡo jwumpe e ke

Poli wwoŋeŋi Epafurasi u à Jwumpe Nintanmpe jwo Kòlòsi kànhe e, ka pìi si piye kan Yesu á. Poli yabilinḡi jye a nò wani kuru kànhe na me, nka u mpyi maha Kile jáare pire dánafeebil'á, ali mà u yaha kàsunḡi i.

Nye mà Poli yaha kàsunḡi i, Epafurasi à kàr'a sà yi jwo u á na cyelentiibii kafinivinibii pìi na wá na nyàhanḡurugunḡi pyi dánafeebii shwòhòl'e Kòlòsi kànhe e. Pire kafinivinibii mpyi na dánafeebii nùnyii tare, mà lire nùḡke pyi na pi jye na pi yalyire ná pi kataangii karigii cwòonre mà tàanna ná Yahutuubii làdaabil'e me, na pi jye na Kile mèlekεebii père me.

Nye Poli à yire lógo ke, ka li i u funḡo pen. Lire e u à nḡe letereŋi sém'a tun Kòlòsi kànhe dánafeebil'á maa pi funḡo cwo Yesu Kirisita fànhe na, maa li cyêe pi na na Yesu Kirisita à fànha tò mèlekεebii na. Uru cye kurugo, Kile à pi dá. Yesu ká mpyi ná ḡgemu i ke, urufoo saha jye a yaa u a Kile mèlekεebii père me.

Lire e Poli à li cyêe pi na na pi kàntugo wà diŋyeyi jyii karigil'á, bà pi kyaa si mpyi si ntáan pi nùḡufoonḡi Yesu á me, pi a yáfani piye na, pi i piye kyaa táan piy'á, mpìi pi jye pi jye Kile kuni i ná pi e me, pi i jwuḡkanna cè ná pire e.

Poli à Kòlòsi dánafeebii shéere

¹ Mii Poli u jye Yesu Kirisita túnntunḡo mà tàanna ná Kile jyii wuuni i ke, mii ná wuu cìmpworonḡi Timòti,

² u à nḡe letereŋi tun Kile wuubil'á Kòlòsi kànhe e. Yii pi jye wuu cìmpyiibii pi à taha Kirisita fye e tèrigii puni i ke, wuu Tunḡi Kile u jwòo yii na, u u yyeŋinḡe kan yii á.

Poli à fwù kan Kile á Kòlòsi dánafeebii kyaa na

³ Nye tèrigii puni i wuu aha a si raa Kile jáare yii kyaa na, uru ḡgemu u jye wuu Kafoonḡi Yesu Kirisita Tunḡi ke, wuu maha u shéere, naha na ye

⁴ pyinḡkanni na yii à dá Yesu Kirisita na ke, ná pyinḡkanni na Kile wuubii puni kyal'à táan yii á ke, wuu à yire lógo.

⁵ Yii à yii sòḡḡore taha yaage ḡkemu na, ná yii sí kuru ta nìnyinḡi na ke, kuru ku jye yii dániyanḡi ná yii tàange nùḡke. Jwumpe Nintanmpe pu jye sèenḡi, ná p'à fyànha a nò yii na ke, pur'à ku kyaa jwo.

⁶ Puru jwump'à nɔ diɲɛɲi puni na bà p'à nɔ yii na mɛ, p'à yasɛɛ pyi, maa mpúgo. Pu na lire pyi yii shwɔhɔl'e mú, mà lwó yii à Kile kacɛnni kyaa lógo, maa li cè sèè sèl'e ke.

⁷ Wuu ntàannamabaarapyiɲɛɲi Epafirasi à yii kâla yire cyeyi na. Kirisita báarapyi niɲcɛɲɛ u ɲɛ u wi yii shwɔhɔl'e.

⁸ Kile Munaani à tàange ɲkemu le yii e ke, u à kuru kyaa jwo wuu á.

Poli na Kile ɲáare Kolosi dánafeebii kyaa na

⁹ Lire l'à li ta, mà lwó canɲke wuu à yii kyaa lógo ke, wuu na Kile ɲáare yii á tɛrigii puni i. Wuu na u ɲáare, nde u la ɲɛɛ yii a mpyi ke, bà yii si mpyi si lire sɛnmɛgɛ ɲcè mɛ. U u yákilifente kan yii á, bà yii si mpyi s'a u karigii ɲaa s'a ɲcwúu mɛ.

¹⁰ Lire e yii toronɲkanni sí Kafoonɲi Kile wuuni lwó, s'a u ɲyii wogigii kanni pyi, s'a kacɛɲkii shiɲi puni pyi, s'a si yyaha na Kile ɲcèɲi i.

¹¹ Kile Siɲi Punifoo sí raa fànhe kaan yii á, bà yii si mpyi si yii kalɛɲkii puni kwú ná funntange ná funɲiɲke e mɛ.

Kirisita ɲɛ diɲɛɲi puni ɲùɲɔ na

¹² Yaayi Tufoonɲi Kile à yaha u bɛɛnmpe e niɲɲiɲi na, u wuubii mɛɛ na ke, yii a fwú kaan u á yire kurugo, ɲaha na yɛ u à yii le yire tafeebil'e.

¹³ U à wuu ðir'a yige numpini fànhe e mà le u Jyanɲi saanre e, uru ɲgemu kyaa l'à táan u á ke.

¹⁴ Uru cye kurugo Kile à wuu ɲùɲɔ wwú kapegigii bilere e, maa cyi yáfa wuu na.

¹⁵ Uru u ɲɛ Kilenɲi niɲyambaani nàɲɲani, uru u à fànha tò Kilenɲi yayaayi puni na,

¹⁶ ɲaha na yɛ uru cye kurugo Kile à diɲɛɲi yaayi puni dá, niɲɲiɲi wuyi ná ɲiɲke wuyi,

yaayi niɲyayi ná niɲyambaayi,

mu à jwo ɲje yi ɲɛ saanre ná kafente ná ɲùɲufente ná fànhafente e ke,

yire yaayi pun'à dá u cye kurugo, maa dá u mɛɛ na.

¹⁷ Uru u ɲɛ yaayi puni yyaha na, uru cye kurugo yaayi pun'à yiye cû.

¹⁸ Uru u ɲɛ dánafeebii kuruɲke ɲùɲke*.

Kuru na ɲɛ sùpyani cyeere fiige,

uru u ɲɛ kuru tasiige,

ɲaha na yɛ uru u à pyi shincyiiwe mà ɲè a fworro kwùɲi i.

Lire na, u à yyahayyerenɲi lwó karigii puni i.

¹⁹ L'à táan Kile á, cyeyi puni yi ɲɛ ur'e ke, na yire yi pyi u Jyanɲi i.

²⁰ Uru cye kurugo Kile à mbèɲi cya ná yaayi puni i.

* **1:18** Pii maha jwo: «dánafeebii kuruɲke ɲùɲɔ na».

Sìshange u à wu kworokworocige na ke,
ná kur'e Kile à yyeñin̄ke kan ñin̄ke ná ñinyin̄i yaayi pun'á.

²¹ Tèecyiini i, yii sòn̄n̄p̄eere ná yii kapyiin̄kii mpyi a li cyê na yii laage mpyi a t̄on̄ Kile na, maa mpyi u z̄amp̄en̄mii.

²² N̄ka u Jyan̄i à pa mpyi s̄ùpya maa ñkwû. U kwùñi cye kurugo, Kile à yii ná uru shw̄ðh̄ñi yal'a ñw̄. Lir'à pyi bà Kile si mpyi si yii fw̄nr̄o baa wuubii ná yii t̄igire baa wuubii yaha yii yyére u yyahe taan si ñeε yii na mε.

²³ N̄ka fo yii aha yiye ñw̄o Kile kuni i, maa tayyérege ñin̄c̄en̄ñe wwû, yaage na yii sòn̄n̄p̄'á taha ñinyin̄i na ke, maa mpyi yii ñye a fun̄ñ̄o ww̄ð kuru na mε. Kuru yaage kyaa Jwumpe Nintanmpe ñye na yu. Yii à pu lógo, p'à jwo ñin̄ke s̄ùpyire pun'á mú. Puru jwumpe ñjwun̄i kurugo, Kile à mii Poli pyi u báarapyi.

Poli na zh̄ñi leni dánafeebii kurugo

²⁴ Nyε mii c̄in̄mp̄yibii, yyefuge e mii ñye naha numε yii kurugo ke, kur'à táan mii i, ñaha na ye Kirisita ná dánafeebii kurun̄k'á kw̄oro kuru yyefuge e fo mà sà n̄o t̄eni là na, mii sí na n̄azhan̄i pyi kur'e, bà dánafeebii kurun̄ke si mpyi s'a s̄i yyaha na mε.

²⁵ Mii à pyi dánafeebii kurun̄ke báarapyi, Kile u à mii yaha uru báaran̄i na yii á. Mii à yaa mii u Kile jwumpe puni jwo yii á.

²⁶ L'à m̄o, puru jwumpe mpyi a ñw̄h̄o s̄ùpyire puni na, ñka numε p'à jwo a n̄o Kile s̄ùpyibii na.

²⁷ U la mpyi si lire kan̄w̄h̄oni nisinani nimbwooni cyê supyishin̄i puni na. Lire kan̄w̄h̄oni li ñye: Kirisita ñye yii e, lire l'à yii pyi yii à t̄en̄ ná l'e na yii sí n-pyi shinbwoo Kile yyére.

²⁸ Wuu na Kirisita kyaa yu s̄ùpyire pun'á, marii pi yeεge maa pi k̄alali ná yákilifente e, bà pi si mpyi si f̄un̄ñ̄o Kile kuni i, Kirisita ww̄on̄ñeεge cye kurugo mε.

²⁹ Lire kurugo mii ñye na báaran̄i pyi. Kirisita à f̄an̄he ñkemu kan mii á ke, ná kure e mii na zh̄ñi leni. Kuru f̄an̄he ku maha s̄in̄i kaan mii á.

2

¹ Zh̄ñi mii na leni yii ná Lawodisi dánafeebii kurugo, mà bâra mp̄ii pi ñye pi s̄aha ñkw̄ð a mii ñya a ñya mε, mii la ñye yii i li cè na ur'à waha a tòro.

² Mii na uru zh̄ñi leni si màban le yii ná pire puni i, yii i yiye kyaa táan yiy'á c̄in̄mp̄woroge ñgw̄ðñi fun̄ñ̄ke e, yii i yákilifente shin̄i puni ta, yii i Kile kan̄w̄h̄oni cè, lire li ñye Kirisita.

³ Ur'e n̄afuun̄i ñin̄w̄h̄ñi ñye mu à jwo yákilifente ná ñc̄en̄i.

⁴ Mii na puru yu bà yii si mpyi si yiye shw̄o k̄ayituw̄ḡare jwufeebii na mε.

⁵ Mii laage mée ká ntɔ̀n yii na, mii nyɛ yii taan sònɔ̀re e. Mii funntanga wu u nyɛ, ɲaha na ye yii karigii puni sogolonkann'a à ɲwɔ̀ yiye shwɔ̀hɔ̀l'e, yii s'à taha Kirisita fye e ná funɔ̀ ɲiɲkin i.

Yii aha mpyi ná Kirisita e, yii nàzhan à fworɔ̀ yasunɲi i

⁶ Nyɛ bà yii à ɲen'a Yesu Kirisita pyi yii Kafoonji mɛ, yii kwôro kuru wwoɲɛɛge e ná u e.

⁷ Bà cige ndire maha mpyi ɲiɲke e, ɲiɲk'a sî wá na ku ɲwɔ̀ caa mɛ, lire pyiɲkanni na, yii ndire le Kirisita wwoɲɛɛge e, bà yii sî mpyi s'a sî yyaha na Kile kuni i, bà yii à taanna li na mɛ. Mà bára lire na, yii fwùɲi ɲiɲkanɲi u ɲyaha u á.

⁸ Yii a yiye kàanmucaa, yii àha ɲkwɔ̀ yiye yaha ɲwɔ̀tanyifeebii pi yii ɲwɔ̀ fáanna a cú mɛ. Pi jwumpɛ nyɛ kafinara, Kile e bà p'à fworɔ̀ mɛ. Pu nyɛ ɲiɲɔ̀ baa, maa yyaha tí ná làdaabii karigii ná diɲyeɲi yasunɲi i, yire ná Kirisita sí nyɛ kunul'e mɛ.

⁹ Kirisita u à pyi sùpya ke, yaayi puni yi nyɛ Kilenji sèe wunji i ke, yire puni na nyɛ u e.

¹⁰ Yaaga maha yaaga ku nyɛ ná ɲiɲufente ná sífente e ke, u à fànha tò yire puni na. Yii ná uru wwoɲɛɛge cye kurugo, yii à yaayi puni ta mà yii funɲi ɲiɲɛ.

¹¹ U wwoɲɛɛge cye kurugo mú, yii à kwɔ̀n, lire nyɛ a li cyêe na sùpya u à yii cyeere cyage kà kwɔ̀n mɛ. Ɗka u à yii sònɔ̀peere kwɔ̀n a láha yii zòompii na.

¹² Yii à batize ke, l'à pyi mu à jwo yii à le fanɲke e ná Kirisita e maa ɲè ná u e maa mpyi ná u e wwoɲɛɛge e. Lir'à pyi dányanji cye kurugo Kile sífente e. Tire sífente t'à Kirisita ɲè a yige kwùɲi i.

¹³ Yii mpyi mu à jwo kwùu, ɲaha na ye yii kapegigii ná yii sònɔ̀peere mpyi na sàha ɲkwɔ̀ a láha yii na mɛ, ɲka Kile à shì ɲivɔ̀nɔ̀ kan yii á ná Kirisita e, maa yii kapegigii puni yàfa yii na.

¹⁴ Tìgire ná kapegigii cyi mpyi a sém'a yaha wuu yyaha na, na wuu à Saliyanji kèɛge ke, Yesu Kirisita kwùɲi kworokworocige na, lir'à cyire puni shi bò. L'à pyi mu à jwo uru sémɛɲ'a à kwòro kworokworocige na.

¹⁵ Uru kwùɲi cye kurugo, yaayi yi nyɛ numpini i ná ɲiɲufente ná sífente e ke, Kile à yire fànhe shwɔ̀ yi na, maa yi sílege, maa yi pyi yawiige diɲye puni ɲyii na.

¹⁶ Lire e yii àha núru ɲɛɛ sùpya u a yii la wwû yii yalyire ná yii yabyɛere làdanji ntiimbaanji na mɛ. Yii mú àha ɲɛɛ pi a yii la wwû kataanni canɲi ná yivɔ̀nni ná canɲɔ̀ɲke làdanji ntiimbaanji na mɛ.

¹⁷ Cyire karigii puni mpyi kàntugo yyéere wuuni nimbwooni nimpani nàɲjanji. Yesu Kirisita kyaa li, u à fànha tò nàɲjanji na, uru u nyɛ sèenji puni.

18 Mpii pi na yà yu yii Kile pèenḱanni na ke, yii àha raa pire kàanmucaa mε, nahà na yε mà piye tîrige maraa mèlekεεbii pêre, lire l'à tãan pi á. Pi ηḱḱyi na pi à piye tîrε, maa piye pèl'a tòro, mà tàanna ná pi sònnḱanni i.

19 Pi saha jye a piye pḱḱ Yesu na mε, uru sí u jye jùḱke, mà li ta cyeere ká a jḱáa yaage ηḱemu na ke, jùḱke ku maha kuru kan t'á. Nùḱke ku maha yatanzogompe ná kapaanre pyi cyere niḱkin, Kile sí u maha tire cyeere lyεge.

20 Jye yii à kwû ná Kirisita e ke, yii nàzhan à fworο ηke jùḱke yasunḱyi i. Yii kuro saha jye yi kafuunḱil'e mε. Lire e ke yii àha núru jεε pi fànhe cyán yii na jcyii karigil'e mε:

21 «Ma hà nde lwó mε, li jye a jḱḱ mε. Ma hà nde néεε mε, li jye a jḱḱ mε. Ma hà mpwḱn nde na mε, li jye a jḱḱ mε.»

22 Cyire kafuunḱil'à yyaha tii ná yaayi njemu i ke, yi shìḱi jye a jyaha mε. Yalyire nintiire ti jye ti tí, t'aha lyi á kwḱ, yi maha ηkwḱ. Sùpyiibii yabilimpìi niḱjaanḱi cyi jye cyi cyi, cyi jye a lwó a pḱḱ Kile kuni na mε.

23 Pii na sònnḱi na cyire karigii na jye jḱè, nahà kurugo yε cyi na yu Kile pèenḱanni ná sùpyanḱi uye ηkyèregenḱi kyaa na. Mà li ta, kaḱḱḱ jye cyi na mε, sùpyire maha tiye pêre ná cyi e, Kile bà pi jye na mpêre ná cyi e mε.

3

Toronḱanni niḱjyeeni ná nivḱnni kani

1 Ná yii s'à jè a fworο kwùḱi i ná Yesu i, lire e ke, sèeyaayi yi jye niḱyiḱi na, cyage e Yesu à tèn Kile kàniḱe cyεge na ke, yii a yire caa.

2 Yii a sònnḱi kanna niḱyiḱi sèeyaayi na, yii i jùḱke wuyi yaha wani.

3 Nahà na yε yii à kwû maa jè, yii shìfḱnni wuu pi à tèn ná Kirisita e Kile yyére. Uru shìfḱnni na jye kyaa ndemu li jye li jye na jaa mε.

4 Kirisita u à shìfḱnni kan yii á ke, u aha a si jya canḱke ηḱemu i ke, yii sí jya ná u e u sìnampe e.

5 Lire e ke yii yii zòmḱpiibii bò, mu à jwo kaḱḱḱḱyi ná jacwḱre shiḱi puni ná yaayi lapege ná funmbwḱhe, kuru ná kacyzunni mú à tàanna.

6 Mpii pi jye pi jye na Kile pêre mε, cyire karigii shiḱi cyi maha Kile lùuni pyi l'à yîri pire taan.

7 Tèecyiini i, yii mpyi na ntùuli cyi kurigil'e, yii mpyi cyire kapegigii cye e.

8 Nka numε, lùyirini ná lùpεenni ná pege, yii cyire karigii puni yaha. Cyàhigii, lire jye mε silege baa jwumpe pà tufiḱe jye a yaa p'a fworο yii jḱḱyi i mε.

⁹ Yii àha nùru raa fini yiye na mε, ɲaha kurugo yε yii à fwororo yii lyempe e, maa yii kapyiɲyεgigii yaha.

¹⁰ Yii a zòmii nivɔnmii lwó, yii à pyi sùpyii nivɔnmii, maa mpyi yii Davoonji málwɔɔ, si u cè sèl'e.

¹¹ Lire kurugo yii à pyi Yahutuu yo, yii à pyi shiɲi wabεε yo, yir'à fwororo y'e, yii à kwɔn yo, yii ɲyε a kwɔn mà yo, yir'à fwororo y'e, yii à pyi kànbwɔhɔshiin yo, yii à pyi ɲyεεɲwɔhɔshiin yo, yir'à fwororo y'e, yii à pyi bilii yo, yii ɲyε a pyi bilii mà yo, yir'à fwororo y'e. Nde li ɲyε na wí ke, lire li ɲyε: Kirisita kyaa l'à jwo ke, uru u ɲyε yaayi puni ɲùɲɔ na, maa mpyi wuu puni i.

Dánafeebii wwoɲεεge kani

¹² ɲyε ná Kile s'à yii cwɔɔnɔ, maa yii pyi uye wuu, maa yii kyaa táan uy'á, lire e yii a ɲùɲaara taa yiye na, yii raa sùpyigire pyi ná yiye e, yii i yiye t̄rige yiy'á, yii i mpyi ɲùmpɲεfee ná lùtaanfee,

¹³ yii i yii karigii kwú yiye e, yii raa yii kapyiɲkii yàfani yiye na. Wà ha wurugo wà á, yii i puru jwo a kwɔ feefee, bà Kafoonji Yesu à yii ná uru shwɔhɔl wogigii kwɔ feefee mε.

¹⁴ Mà bàra cyire puni na, yii sàa yiye kyaa táan yiy'á, ɲaha kurugo yε tàange ku maha ɲgwɔɲi shiinbii pwɔ piye na.

¹⁵ Mbèɲi Kirisita à le yii shwɔhɔl'e ke, uru u kwôro yii shwɔhɔl'e, ɲaha na yε Kile u à yii yyere yii i mpyi ɲɲkin. Yii a fwù kaan u á mú.

¹⁶ Yii Kirisita jwumpe yaha pu tateεnge wwú yii zòmpil'e sèe sèl'e. Yii a yiye kálali, yii raa yiye yεεge ná yákilifente e, ná Zaburu sémeɲi myahigii ná Kile pèente myahigii ná Kile kuni myahigil'e. Yii a myahigii cêe ná yii zòmpyaagii puni i, yii raa Kile shéere.

¹⁷ Yii a yii kapyiɲkii ná yii kajwunɲkii puni pyi Kafoonji Yesu mεge na. Cyire tooy'e, yii raa Tufoonji Kile shéere Yesu mεge kurugo.

Pyεnge wwoɲεεge kani

¹⁸ Cyeebii, yii yiye t̄rige yii nàmbaabil'á, lir'à yaa ná yii e Kafoonji Yesu wwoɲεεge e.

¹⁹ Nàmbaabii, yii yii cyeebii kyaa táan yiy'á, yii àha pi cú bilii fiige mε.

²⁰ Nàɲkopyire, yii yii sifeebii ɲwɔmyahigii cú karigii puni i. Yii aha a lire pyi, lire sí n-táan Kafoonji Yesu i.

²¹ Tiibii, yii àha lùgigii pεn ná yii pyilibil'e mε, lire ká mpyi, màbanɲi sí n-fwororo pi e.

Bilibii ná pi ɲùɲufeebii kani

²² Bilibii, yii yii ɲùɲufeebii ɲwɔmyahigii cú karigii puni i. Yii àha raa pi ɲyɲyaga báaraɲi kanni pyi si nta ntáan pi á mε. Yii a u pyi ná funvyinge e, yii raa Kafoonji Yesu père.

²³ Báara maha báara na yii nyε ke, yii a u pyi ná zòvvinre e, bà yii maha báare Kafoonji Yesu á mε, l'àha mpyi mu à jwo yii na báare sùpyir'á mε.

²⁴ Yii àha ñkwò funṅṅ wwò na Kafoonji sí yii sàra mε. Yaayi u à yaha u wuubil'á ke, yire yà u sí n-kan yii á. Kafoonji Kirisita á yii na báare.

²⁵ Nka shin maha shin u kapyii li nyε báaraapege ke, urufoo sí n-sàra n-tàanna ná kur'e, ñaha na ye Kafoonji nyε a sùpya pwòṅṅ sùpya na mε.

4

¹ Nùṅufeebii, yii a yii bilibii cwôre ná fyìnmpe ná ntìṅi i, yii àha funṅṅ wwò na yii mú na nyε ná Nùṅufoonji w'e nìṅyìṅi na mε.

Yεεyi nizanṅyi

² Yii àha ndáha Kileṅarege na mε, yii yyaha le ku na, yii raa fwù kaan Kile á tèrigii puni i.

³ Yii raa Kile ñáare wuu á mú, bà u si mpyi si pyiṅkanni niṅcenni kan wuu á, wuu raa Kirisita kaṅwòḥoni kyaa yu sùpyir'á mε. Lire kurugo mii à le kàsuni i.

⁴ Yii kwòro ñarege na mii á, bà mii si mpyi s'a li sènmεge s'a yu li jwuṅkanni na mε.

⁵ Nyε mpìi pi nyε pi nyε Kile kuni i ná yii e mε, tère o tère e yii à laaga ta ke, yii a kacennji pyi pi á, yii raa pi cwôre ná yákilifente e.

⁶ Yii ñwòmugure ti pyi ná tìpoomò ná kaṅwòḥoni i tèrigii puni i, yii raa sùpyire ñwò shuu yii a ñwòge.

Fwùṅi nizanṅi

⁷ Wuu ntàannamacinmpworonji, Kafoonji Yesu báarapyiṅi Tisike, u nyε na báare ná mii i ke, ñwòmεε niṅkinfoo wi. Kyaa maha kyaa li nyε naha ke, u sí n-sà cyire puni jwo yii á.

⁸ Mii à li yírigi li kurugo maa u tun yii á, u sà wuu yìriṅkanni jwo yii á, bà lire si mpyi si màban le yii e mε.

⁹ Mii à Onεzimu mú bàra u na, yii ntàannamacinmpworonji wà wi, dánasupya wi. Karigii cyi nyε naha ke, u sí cyire puni jwo yii á.

¹⁰ Mii kàsuyjiṅεṅi Asitariki à yii shéere. Barinabasi cìmpworonji Marika mú à yii shéere. Mii à u kyaa jwo yii á mà kwò. U aha nò yii na, yii u cù a ñwò.

¹¹ Yesu pi maha mpyi Zhutusi ke, ur'à yii shéere mú. Yahutuubii dánafeebil'e, pire shiin taanrenji kanni pi à mii tège, pyiṅkanni na sùpya sí n-jà n-nyè Kile Saanre e ke, ka wuu u lire jwo sùpyir'á. Pi à màban le mii i sèl'e.

¹² Yii cìmpworonji Epafirasi u na báare Yesu Kirisita á ke, ur'à yii shéere mú. Tèrigii puni i u à uye waha Kileṅarege na yii

kyaa na, bà yii si mpyi si ñkwôro Kile kuni i si fûñᵛ l'e, s'a Kile ñyii wuuni pyi t̀erigii puni i mε.

¹³ Mii sí n-jà yi jwo yii á: yii ná Lawodisi dánafeebii ná Erapolisi wuubii kani ñye Epafirasi z̀oñi na s̀e s̀e'e.

¹⁴ Luka, wuu cevoonji d̀og̀ot̀or̀onaji ná Demasi, pir'à yii sh̀éere.

¹⁵ Yii Lawodisi k̀anhe dánafeebii sh̀éere, Nimifa ná dánafeebii pi maha bínnini u bage e ke, yii i pire sh̀éere mú.

¹⁶ Yii aha ñge letereñi k̀âla, yii i u kan Lawodisi dánafeebil'á pi k̀âla, sémeñi ñgemu ká ỳiri Lawodisi i ke, yii mú pi uru k̀âla.

¹⁷ Yii yi jwo Arisipi á, na u àha ñkwò funᵛ ẁẁd̀ Kafoonji Yesu báarañi ñinᵛkanñi na u á mε. U u u pyi u ǹo u t̀eᵛni na.

¹⁸ Mii Poli yabilinji cyege k'à ñge fẁunji séme. Yii àha funᵛ ẁẁd̀ li na na mii ñye naha k̀asunji i mε.

Kile u ñẁo yii na, u u jwó le yii á.

Poli à letereŋi niŋcyiŋi ŋgemu tun Tesaloniki kàhe dánafeebil'á ke Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè letereŋi funṅo jwumpe e ke

Tesalonike kàhe na mpyi Masedoni kùluni i. Silasi ná Timōti à Poli tègɛ Jwumpe Nintanmpe ŋjwuŋi na wani, ka pi si piye kan Yesu á. Poli ŋye a jà a tère nimbwoo pyi wani kuru kàhe na mɛ, ŋaha kurugo ye Yahutuubil'à u kyérege wani (Kapyiŋkii 17).

Poli yiriŋkwooni kàntugo lire kùluni i, u à Timōti tun Tesaloniki kàhe e, u sà dánafeebii kàanmucya kampyi yyefuge ŋye a pi pyi pi à sàa le Kile kuni ŋaaraŋi na mɛ. Ŋye tēni i Timōti à nūr'a pa maa jwuntanma jwo Poli á mà yyaha tíi ná dánafeebil'e ke, ka Poli funntanga wuŋi si ŋge letereŋi sém'a tun pi á.

Ŋge letereŋi funŋke e u à fwù kan Kile á, maa màban le dánafeebil'e, bà pi si mpyi si ŋkwôro Kile kuni i s'a si yyaha na mɛ.

U à pi funṅo cwo u báaraŋi pyiŋkanni na tēni i u mpyi pi shwòhòl'e ke. U funŋk'à táan, ŋaha kurugo ye u à li ŋya na dánafeebil'à kwôro Kile kuni i, ali mà li ta ŋgahaŋi ŋye pi ŋuŋ'i. U la ŋye si nūru pi ŋya (1--3). U à pi funṅo cwo u kálaŋi na mà yyaha tíi ná ŋaaraŋkanni niŋcenni i. U à li cya pi á na pi a piye kàanmucaa katupwòhòyi na (4.1-12).

Dánafeebii kurunke e, pìi funmpen wuu pi mpyi mà yyaha tíi ná dánafeebii niŋkwuubil'e. Ka Poli si màban le pi e maa li cyêe pi na na Yesu à jè a fworò kwùŋi i pyiŋkanni ndemu na ke, dánafeebii pi à kwû ke, Kile sí pire jè Yesu fiige. U à jwo na Yesu sí nūru n-pa canŋka. U aha mpa, dánafeebii puni sí n-pyi ná u e fo tèekwombaa (4.16-17).

Jwumpe tasiige

¹ Yii dánafeebii kurunke ku ŋye wuu Tuŋi Kile ná wuu Kafoonj Yesu Kirisita wuubii Tesaloniki kàhe e ke, mii Poli ná Siliven ná Timōti, wuu pi à ŋge letereŋi sème si ŋkan yii á. Kile u ŋwò yii na, u u yyeniŋke kan yii á.

*Tesaloniki kàhe dánafeebii Kile kuni ŋaaraŋkann'à Poli yyaha
nî*

² Wuu maha fwù kaan Kile á yii kyaa na tèrigii puni i. Wuu aha a si raa u ŋáare tère o tère e ke, wuu funṅo ŋye na wwùu yii na mɛ.

³ Kacenniŋkii yii à pyi maa li cyêe na yii à dá Yesu Kirisita na ke, ná báaraŋi yii à pyi maa li cyêe na Kile kyal'à táan yii á

ke, ná pyĩnkanni na yii à yiye waha maa yii sònṅṅore taha wuu Kafoonji Yesu Kirisita na ke, wuu aha a Kile jáare, wuu funṅṅo jye na wwù cyire na mε.

⁴Wuu cìmpyiibii, wuu à li cè na Kile à yii kyaa táan uy'á maa yii cwənr'a pyi u wuu.

⁵Yii li cè na tēni i wuu à Jwumpe Nintanmpe jwo yii á ke, li jye a mpyi a dá jwəjwumpe kanni na mε, ŋka Kile Munaani fānhe mú mpyi a bâra maa yii pyi yii à dá na wuu jwumpe na jye sèe. Naaraṅkanni na wuu mpyi na jaare yii shwəhəl'e yii ntègēŋi kurugo ke, yii à lire cè.

⁶Wuu jaaraṅkanni ná Kafoonji wuuni jye niŋkin, lire jaaraṅkanni yii s'à lwó. Kile Munaani fānh'à yii pyi yii à jεε Kile jwumpe na ná funntange e yii yyefuge tērigil'e.

⁷Lire pyĩnkanni na, yii à pyi yyecyeenε Masedoni ná Akayi kùligii dānafeebii pun'á.

⁸Yii à pyi kaṅṅə mà Kafoonji Jwumpe pyi p'à caala mà lwó yii yyére, mà sà nɔ fo Masedoni ná Akayi kùligii na, mà bâra lire na, dāniyaŋi yii à pyi Kile na ke, uru kyal'à jwo cyeyi puni i. Lire kurugo wuu saha jye na wuye kànre na yii kyaa yu sùpya á mε.

⁹Tēni i wuu à shà yii yyére ke, pyĩnkanni na yii à wuu jùṅṅo bē, ná pyĩnkanni na yii à kántugo wà yii yasunṅy'á ke, mà bâra lire na, Kilenji jyi wuŋi u jye Kilenji sèe wuŋi ke, yii à jεε uru na maa u pēre, sùpyire puni na yire yu.

¹⁰Pi à li cè mú na yii na Kile Jyaŋi Yesu sigili. Kile à u jε a yige kwùŋi i, uru u sí n-yîri nṅyĩŋi na mpa wuu shwə Kile lùyirini nimpani na.

2

Kile báaraŋi Poli à pyi Tesaloniki kànhe e ke

¹Wuu cìmpyiibii, yii yabilimpil'à li cè na wuu kasheeni jye a pyi yii yyére jùṅṅo baa mε.

²Yii à li cè na Filipi kànhe shiimbil'à wuu kyérege, maa wuu cyahala, ŋka lire ná li wuuni mú i, Kile barag'e, wuu à wuye waha maa ŋkàr'a sà Jwumpe Nintanmpe jwo yii á, ali mà li ta wuu zāmpεεnbil'à jyaha.

³Jwumpe wuu à jwo sùpyir'á maa pi le kuni niŋcenni i ke, wuu jye a puru jwo pi á ná pi ŋgurugo funŋ'i, lire jye mε ná funŋkyaange e, lire jye mε ná nàjwəhəro funŋ'i mε.

⁴Ŋka Jwumpe Nintanmpe Kile à kan wuu á ke, puru wuu jye na yu. Naha kurugo yε u à wuu kàn mucya mà li jya na wuu sí n-jà uru báaraŋi pyi, lire e u à wuu pyi wuu u mpe Jwumpe Nintanmpe yu sùpyir'á. Wuu jye na pu yu wuu kyaa si ntāan sùpyir'á mε, ŋka wuu na pu yu wuu kyaa si ntāan Kile á. Uru u à wuu zòmpii cè.

⁵ Yii yabilimpil'à li cè kàytuwəgəɾə bà wuu à jwo yii á mɛ, là nta kurugo bà wuu mú s'à pu jwo mɛ. Kile u nyɛ wuu shèɛfooji.

⁶ Mɛcyara kurugo bà wuu nyɛ na puru Jwumpe Nintanmpe yu yii á, lire nyɛ mɛ sùpyire sannt'á mɛ.

⁷ Mà li ta wuu mpyi na sí n-jà fànha cyán yii na, jaha na yɛ Kirisita túnntunmii pi nyɛ wuu. Nka lire ná li wuuni mú i, wuu à pyi nùmpinɛfee yii shwəhəl'e, bà pyàŋi nunji nùŋke maha mpi ná u e, maa yaha u na mɛ.

⁸ Nyɛ yii ntàannamagare t'à sù wuu e ke, tire t'à wuu pyi wuu à Jwumpe Nintanmpe jwo yii á, puru mpemu p'à fworo Kile e ke. Lire kanni bà mɛ, wuu mpyi a sàa li ta kacɛnnɛ si yii tɛgɛ pyinɔkannigii puni na, ali li mée ká bɛ ná wuu múnahigil'e, jaha na yɛ yii kyal'à waha wuu na sè'l'e.

⁹ Mii cìmpyiibii, tɛni i wuu à sà Kile jwumpe jwo wani yii yyere ke, kanhanɔkanni ná báarawage wuu à pyi pìlaga bàra canŋa na, bà li si mpyi wuu àha bú ŋkwò mpyi tuguro yii nɔŋ'i mɛ, yii funŋə nyɛ a wwò lire na mà kɛ!

¹⁰ Yii à li nya, Kile mú à li nya, jaaranɔkanni na wuu mpyi na jaare yii shwəhəl'e ke, lire mpyi a jwə maa ntii, wuu mú mpyi tìgire cyaga baa.

¹¹ Yii mú à li cè na bà tufooji maha u pyìibii cù mɛ, amuni wuu à yii puni ninɔkin ninɔkinŋi cù.

¹² Wuu mpyi maha yii yɛɛge maa màban leni yii e, maa yi yu na wahage yii á, na yii yii jaaranɔkanni yaha li yyaha tíi ná Kile nyii wuuni i, uru ŋgemu u à yii yyere, bà yii si mpyi si jyè u Saanre sɛnampe e mɛ.

¹³ Lire kurugo wuu fwù nyɛ Kile na tɛrigii puni i, jaha na yɛ Jwumpe Nintanmpe wuu à jwo yii á ke, yii nyɛ a pu pyi sùpyire jwumə mɛ. Nka bà pu nyɛ mɛ, yii à pu cù amuni, maa li cè na Kile jwumpe pu nyɛ pu pi, yii pi à dá Yesu na ke, na puru pu nyɛ na yii sɔnŋəre kɛɛnŋi.

¹⁴ Wuu cìmpyiibii, Kile à mpiimu yyere ka pi i dá Yesu Kirisita na Zhude kùluni i ke, yii ná pire mú à pyi ninɔkin, jaha na yɛ bà Yahutuubii pil'à pire kyérege mɛ, amuni yii yabilimpil' sùpyiibil'à yii kyérege.

¹⁵ Pire Yahutuubil'à Kile mùmpɛnmɛ pyi maa Kafooji Yesu ná Kile túnntunmpii bò, maa wuu kyérege. Pi à piye pyi sùpyire puni zàmpɛnmii.

¹⁶ Jwumpe wuu nyɛ na yu supyishinŋi sanŋ'á, bà pi si mpyi si shwə mɛ, pi la nyɛ si wuu sige puru njwunŋi na. Lire mpyinŋi cye kurugo, pi à là bàra pi kapegigii na, fo Kile lùun'à pa yîri pi taan maa bégele pi ntùnŋi mɛɛ na.

Tesaloniki kànhe dánafeebii lage nyɛ Poli na

¹⁷ Cìmpyibii, wuu pi ke, wuu à yîri yii taan si tère pyi, wuu nyε na yii naa mε. Nka wuu na sônñi yii kyaa na. Mà pu fñinj'a jwo, wuu la nyε si yii nya sahan̄ki.

¹⁸ Lire kurugo wuu la nyε si sà fworó yii na. Mii Poli yabilinj'á lire kùsheeni kyal'à yaha tooyo niñyahay'e, nka Sitaanñi à wuu pyi wuu nyε a jà a lire kùluni tóoge lwó mε.

¹⁹ Nyε joofo u nyε wuu sònñore tatahage yε? Joofo u nyε wuu funntange ñùñke yε? Joofo u nyε wuu pèente ñùñke yε? Yii pi. Wuu Kafoonji Yesu cannuruge, yii pi sí n-pyi wuu sònñore tatahage, si mpyi wuu funntange ñùñke, si mpyi wuu pèente ñùñke Yesu yyahe taan.

²⁰ Sèenji na, yii pi nyε wuu pèente ná wuu funntange ñùñke.

3

Poli à Timoti tun Tesaloniki kànhe dánafeebil'á

¹ Nyε wuu à mǎ a yii kyaa lógo fo li nyε a pa ñwǎ mε, ka wuu u li lwó wuye funñ'i, maa ntéen naha Atení kànhe e,

² maa wuu cìmpworonaji Timoti tun yii á, bà u si mpyi si yii tège yii a si yyaha na Kile kuni i, si màban le yii e mε. Kile báarapyñεε u nyε u wi Jwumpe Nintanmpe ñjwuñi kurugo, puru mpemu pu nyε na Kirisita kyaa yu ke.

³ Wuu à lire pyi bà li si mpyi yyefuge ku nyε yii ñuñ'i ke, kuru kà ñkwǎ màban fô yii e mε. Yii yabilimpil'á li cè na kuru yyefuge yahare e wuu nyε.

⁴ Mà wuu yaha wani yii yyére, wuu mpyi maha yi yu yii á na yyefugo karií sí n-pa wuu dánafeebii ta. Nyε bà yii nyε na li naa mε, kuru yyefuge e yii nyε numε.

⁵ Lire kurugo l'à pa tayyérege fô mii na, ka mii i Timoti tun yii yyére u u sà yii Kile kuni ñaarañkanni kàanmucya u pa jwo na á, ñaha na yε mii mpyi na fyáge Sitaanñi kà ñkwǎ yii sòn n-yige Kile kuni i, si wuu báarañi pyi ñùñǎ baa mε.

⁶ Nka Timoti à núr'a pa a yîri yii yyére ke, jwumpe u à jwo wuu á mà yyaha tíí ná yii Kile kuni ñaarañkanni ná yii ntàannamagare e ke, pur'á wuu funñyi ñíñε. U à jwo wuu á mú na yii funñǎ wà à wwǎ wuu na mε, na bà wuu la nyε si yii nya mε, amuni yii la mú nyε si wuu nya.

⁷ Lire kurugo wuu cìmpyibii, wuu à yire lógo ke, ali mà li ta wuu nyε yyefuge ná nàvunñke e, yii Kile kuni ñaarañkann'á wuu funñyi pyi y'á ñíñε.

⁸ Numε, wuu yákilibil'á téen, ñaha na yε yii à kwôro Kafoonji wwoñεεge e.

⁹ Yii kan'à wuu funñyi táan pyiñkanni ndemu na ke, wuu bá naha à cè pyiñkanni na wuu sí Kile shéere n-jwo mε.

¹⁰ Wuu na Kile ñáare sèe sèl'e pilaga bára canña na, bà u si mpyi si wuu yaha wuu núr'a sà fworó yii na mε, lire cye

kurugo cyeyi yi nyε yii sàha ηkwò a yire cè Kile kuni i mε, bà wuu si mpyi si yii taanna yire na mε.

¹¹ Lire kùluni tɔɔge wuu sí n-lwó si ηkàre yii yyére ke, wuu Tuŋi Kile ná wuu Kafoonji Yesu u kuni pwó wuu á.

¹² Ntàannamagare ti nyε yii ná yiye shwòhòl'e ná yii ná sùpyire sannte shwòhòl'e ke, Kafoonji u là bàra tire na sèl'e, bà u a là bàra wuu woore na mà yyaha tíi ná yii e mε.

¹³ Lire ká mpyi, yii sí fànha ta, si ηkwôro tufeempe e si mpyi tìgire cyaga baa wuu Tuŋi Kile yyahe taan, Kafoonji Yesu cannuruge e ná u wuubii puni i.

4

Naaraanċanni l'à táan Kile á ke

¹ Nyε cìnmpyiibii, ñaaraanċanni na yii à yaa yii a ñaare, bà yii kyaa si mpyi si ntáan Kile á mε, wuu à lire cyêe yii na. Yii mú bá sí na ñaare amuni mà kwò. Nde wuu à sù na ñcaa yii á Kafoonji Yesu mεge na numε sahanċi ke, lire li nyε, yii là bàra lire ñaaraanċanni na.

² Yεreyi Kafoonji Yesu à kan wuu á, ka wuu u yire jwo yii á ke, yii à yire cè.

³ Nde l'à táan Kile á ke, lire li nyε: yii pyi fyìnme sùpyii, yii i ñcù jacwòore mpyinji na.

⁴ Yii shin maha shin u pyi sèeshin u jà uye na, u raa ñjire kariii pyi.

⁵ Mpii pi nyε pi nyε Kile kuni i ná yii e mε, yii àha jacwòore mpyinji lage yaha ku yii ta pire fiige mε.

⁶ Cikwuŋi kàmpanċke na, yii wà nyε a yaa u u cìnmpworonji wà mùmpenme pyi si u nàñwòhòrò mε, ñaha na yε bà wuu à tɛl'a yi jwo a waha yii á mε, Kafoonji sí cyire karigii shinji pyifeebii tùn.

⁷ Yii li cè na Kile nyε a wuu yyere katupwòhòyi mpyinji mεε na mε, fo fyinmpe karigii.

⁸ Lire kurugo ηgemu ká ñcyé ñje yεreyi na ke, sùpya ñwòjwumò bà urufol'à cyé mε. Kilenji u à u Munaani le wuu e, ná lire li nyε Munaani ññcenni ke, uru na urufol'à cyé.

⁹ Ndemu li nyε yii ná yiye shwòhòŋi ntàannamagare kani ke, ñùŋò nyε mà yaaga sém'a kan yii á kuru kàmpanċke na sahanċi mε, ñaha na yε Kile yabilin'á lire kuni le yii taan mà kwò.

¹⁰ Lire kuni i yii mú nyε na ñaare, mà yyaha tíi ná Masedoni kùluni dánafeebii puni i. Nka lire ná li wuuni mú i, mii cìnmpyiibii, wuu na li caa yii á, yii là bàra tire ntàannamagare na sahanċi.

¹¹ Mà bàra lire na, mbèŋi u pyi yii ná sùpyire sannte shwòhòl'e. Sùpyire sannte karigii kàmpanċke na, yii yiye

pyiŋkanni cè, yii raa báaraŋi pyi bà yii si mpyi si yyere ná yii ñùŋɔ karigil'e mɛ. Wuu à fyânha a yire jwo yii á.

¹² Lire ká mpyi, mpii pi ñye pi ñye Kile kuni i ná yii e mɛ, yii ñaaraŋkanni sí pire yyaha ñí, li mú saha sì nɔ sùpya u yii tugure lwó mɛ.

Kwùubii ñèŋi kani

¹³ Wuu cìmpyiibii, mpii pi à kwû ke, wuu la ñye yii i mpyi numpini ná yyetanhare e pire kàmpanŋke na sùpyire sannte fiige mɛ, pire mpiimu pi ñye sòŋŋɔ tatahaga baa ke.

¹⁴ Ná wuu à dá li na na Yesu à kwû maa ñè, wuu mú à dá li na na dánafeebii pi à kwû ke, na Kile sí pire ñè n-yige kwùŋi i Yesu cye kurugo pi i mpyi ná Yesu i.

¹⁵ Mà tàanna ná Kafoonji Yesu jwumpe e, wuu sí mpemu jwo yii á ke, puru pu ñye mpe: Kafoonji cannuruge, ñyii wuubii sì n-sì n-yaha kwùubii yyaha na mɛ.

¹⁶ Kuru canŋke, Kafoonji Yesu ká kuni kan, Kile mèlekɛɛbii ñùŋufoonji mejwuuni sí n-lógo, lire ñwɔhɔ na Kile tìnmpini sí n-wyi. Lire ká wyi, Kafoonji Yesu yabilinji sí n-yîri ñìnyinji na si mpa. Mpii pi à kwû mà pi yaha Yesu Kirisita wwoŋɛɛge e ke, pire pi sí n-fyânha ñè.

¹⁷ Ñye lire ká mpyi a dánafeebii mpiimu ta ñyii na ke, pire sí n-bâra pire na, si ñkò n-yîri sɔŋcyan, si ñkàre ñahaŋyi i, si zà Kafoonji ñùŋɔ bê ñìnyinji na. Lire pyiŋkanni na, wuu sí n-pyi ná Kafoonji i tèrigii puni i.

¹⁸ Lire e ke yii a yiye fòŋŋi ná puru jwumpe e.

5

Dánafeebil'à yaa pi bégel'a Kafoonji Yesu cannuruge sige

¹ Mii cìmpyiibii, nde li ñye Kafoonji Yesu tènuruni, lire ñye mɛ u cannuruge kani ke, ñùŋɔ ñye mà yaaga sém'a kan yii á kuru kàmpanŋke na mɛ.

² Yii yabilimpil'à li cè a kwò na canŋke Kafoonji sí núru n-pa ke, kuru canŋke sí n-pâa sùpyire e, bà nàŋkaanji maha mpâa yaage fol'e numpilage e mɛ.

³ Tèni i sùpyire sí n-pa raa ñko: «Wuu ñye yyeyinŋke e, wuu saŋcwɔŋŋ'à kòr'a ñwɔ» ke, ñye lire tèni i yyefugo nimbwɔhɔ sí n-pâa n-cwo pi na, bà layanŋke maha mpâl'a cwo ceenji laa wuŋi na mɛ. Pi wà tufiige sì n-shwɔ mɛ.

⁴ Ñka mii cìmpyiibii, yii pi ke, kuru canŋke sì n-jà n-pâa yii e, bà nàŋkaanji maha mpâa yaage fol'e mɛ, ñaha na ye yii ñye numpini i mɛ.

⁵ Yii puni na ñaare bèenmpe na canŋke e, wuu ñye mu à jwo sùpyire ti maha ñaare numpilage e numpini i mɛ.

⁶ Lire e ke wuu àha raa ñwúuni bà sùpyire sannte maha li pyi mɛ. Ñka wuu kwòro ñyii na, wuu u wuye pèrɛge cè.

⁷ Yii li cè na numpilage e sùpyire maha ηwúuni, mpíi pí maha sinmpe byii na ηcwu ke, numpilage e pire maha byii.

⁸ Nka wuu pí ηye na ηaare bènmpé e ke, wuu wuye pèεge cè. Dániyaŋi wuu à pyi Yesu Kirisita na ke, wuu raa sí yyaha na ur'e, wuu u wuu shinηεebii kyaa táan wuy'á. Wuu aha a lire pyi, li sí n-pyi mu à jwo tònno vànntinηe wuu à le wuye na kàshige yyaha na. Canŋke Kile sí wuu shwò ke, wuu wuu sònŋore taha lire na. Lire ká mpyi, li sí n-pyi mu à jwo tònno ηùntonŋo wuu à tò.

⁹ Yii li cè na Kile à wuu yyere ndemu mεε na ke, lire bà li ηye si tìgire cyán wuu na mε. Nka u à wuu yyere bà wuu si mpyi sí shwò wuu Kafoonŋi Yesu Kirisita cye kurugo mε.

¹⁰ Yesu à kwú wuu kurugo, bà li si mpyi u cannurug'à wuu ta ηyii na yo, k'à wuu ta wuu à kwú yo, wuu u mpyi ná u e shi na mε.

¹¹ Lire e ke bà yii à tēe na li pyi mε, yii a màban leni yiye e, yii raa fànha leni yiye e.

Yεεyi nizanŋyi

¹² Wuu na li ηáare yii á wuu cìnmppyiibii, mpíi pí ηye na báare sèl'e Kile á yii shwòhòl'e, maa yii yεεge, maa yii yyaha cù mà tàanna ná Kafoonŋi ηyii wuuni i ke, yii pire pyi yii silegeshiin,

¹³ yii pèenε le pí e sèl'e yii i pí kyaa táan yiy'á pí báaraŋi kurugo. Yii yyeŋinŋke yaha ku pyi yii ná yiye shwòhòl'e.

¹⁴ Wuu na li ηáare yii á wuu cìnmppyiibii, yii i jwo ná sàafeebil'e, bà pí si mpyi s'a báare mε. Mpíi pí ηye na fyáge ke, yii pire zòmpyaagii waha. Mpíi pí ηye pí ηye a shà yyaha na sèl'e Kile kuni i mε, yii pire tēge. Yii yii lùgigii táan ná sùpyire puni i.

¹⁵ Yii a yiye kàanmucaa, yii wà ηye a yaa u kapii tēg'a kapii fwoo tò mε. Yii a kacεŋŋkii pyi yii ná yiye shwòhòl'e, ná yii ná sùpyire sannte shwòhòl'e mú tērigii puni i.

¹⁶ Yii pyi funntange e tērigii puni i.

¹⁷ Yii a Kile ηáare tērigii puni i.

¹⁸ L'à pyi ntàan yo, l'à pyi mpen yo, yii a fwù kaan Kile á cyire karigii puni i. Lire li ηye Kile ηyii wuuni mà yyaha tíi ná yii e, Yesu Kirisita wwoηεεge e.

¹⁹ Yii àha Kile Munaani nage fùgo yiye shwòhòl'e mε.

²⁰ Mpíi pí ηye na Kile túnnture yu yii á ke, yii àha raa tire túnnture jwumpe cyíge mε.

²¹ Nka yii a pu puni kàanmucaa. Mpe p'à ηwò ke, yii i puru cù.

²² Jwumò maha jwumò pu sí n-jà sùpya wà kapii na ke, yii àha ηεε puru pà tufiige na mε.

Poli à jwó le Tesaloniki kànhe dánafeebil'á

²³ Kilenŋi u ηye na yyeŋinŋke kaan ke, uru u yii tēge, bà yii si mpyi si mpyi sēeshiin karigii puni i mε. U u yii múnahigii ná yii

zòompíi ná yíi cyeere mâra, bà yíi sí mpyi sí ñkwôro tìgìre cyaga baa fò sí zà nɔ wuu Kafoonji Yesu Kirisita cannuruge na mε.

²⁴ Kilenji u à yíi yyere ke, u sí lire pyi, ñaha na ye ñwɔmεε ñiñkinfoo u ñye u wí.

²⁵ Cìmpyiibii, yíi a Kile ñáare wuu á mú.

²⁶ Yíi cìmpyiibii puni shéere cìmpworogo fwù na ná funñcɛnñi i.

²⁷ Mii na li ñáare yíi á Kafoonji mεge na, yíi i ñge letɛɛnñi kâla cìmpyiibii pun'á.

²⁸ Wuu Kafoonji Yesu Kirisita u ñwɔ yíi na, u u yíi tège.

Poli à l'eterengi shonwunji ngemu tun Tesaloniki kànze dánafeebil'á ke Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè l'eterengi funṅo jwumpe e ke

Nye Tesaloniki dánafeebii mpyi yyefuge e, Poli à yire lógo ke, maa nge l'eterengi shonwunji tun pi á maa màban le pi e, bà pi si mpyi si ṅkwôro Kile kuni i mε. U à li cyêe pi na na Kafoonji Yesu sí nuru n-pa pi shwə si pi kyérefegebii tùn. Pli na mpyi wani kuru kànze e, pire mpyi a màban fô dánafeebii pli na ná pi jwumpe e, pi mpyi maha ṅko na Kafoonji Yesu à núr'a pa a kwò. Poli à li cyêe na pi à finε. Mà jwo Yesu Kirisita u pa ke, Shinpiṅi sí n-pa fə̀lə̀ si nùṅə kyán Kile na. Nka Kafoonji Yesu Kirisita sí u shi bò.

Poli mpyi a lógo mú na dánafeebii pli na wá a piye yaha làmpyimbaanji yahare e. Ka u u màban le pire e, bà pi si mpyi s'a báaranji pyi mε. U à li cyêe pi na na báaranji nyε a táan ṅgemu á mε, urufoo mú nyε a yaa u a lyí mε (3.10).

Jwumpe tasiige

¹ Yii dánafeebii kurunke ku nyε wuu Tunji Kile ná wuu Kafoonji Yesu Kirisita wuubii Tesaloniki kànze e ke, mii Poli ná Siliven ná Timəti u à nge l'eterengi séme si ṅkan yii á.

² Wuu Tunji Kile ná wuu Kafoonji Yesu Kirisita pi ṅwə yii na, pi i yyepinṅke kan yii á.

Kile sí sùpyire puni sàra si ntàanna ná pi kapyiinṅkil'e ntiiṅi funṅke e

³ Wuu cìmpyiibii, wuu à yaa wuu a fwù kaan Kile á tèrigii puni i yii kyaa na. Lir'à yaa ná mpyi i, ṅaha na yε yii na si yyaha na Kile kuni i sèl'e, ntàannamagare ti nyε yii mú puni niṅkin niṅkinṅi ná yiye shwəhəl'e ke, là sí i bārali tire na na wá.

⁴ Lire kurugo wuu aha a yii shenre yu Kile dánafeebii kurunṅi sanṅy'á, wuu nùṅyi maha yîrige. Pynṅkanni na yii à yiye waha yyefuge tèrigii puni ná nàvunṅke tèrigii puni i, maa ntèn Kile kuni i ke, wuu maha yire yu pi á.

⁵ Cyire karigii puni funṅke e, Kile sí li cyêe na uru yukyaan'à tíi. Yii li cè na kuru yyefuge e yii nyε ke, kuru ku sí yii bégele n-yaha Kile Saanre mεε na, tire ntemu kurugo yii nyε kyaage e ke.

⁶ Yii li cè na Kile à tíi, puru funṅke e mpíi pi nyε na yii kyérege ke, u sí n-pa pire kyérege,

⁷ si yyepinṅke kan yii á, yii pi nyε kyaage e ke, mà bàra wuu na. Canṅke Kafoonji Yesu sí n-yîri niṅyiṅi na si uye cyêe ná

u mèlekkeebii fànhanyahaga wuubil'e ke, kuru canñke, cyire karigii sí n-pyi.

⁸U sí n-pa nanñke e, mpíi pí à cyé Kile na, maa ñcyé Jwumpe Nintanmpe na, puru mpemu p'à yyaha tí ná wuu Kafoonji Yesu kani i ke, u sí pire tún.

⁹Tunñkanni na u sí pí tún ke, lire li ñye: u sí pí shi bò feefee, pí laage sí n-tòon Kafoonji na, pí laage sí n-tòon u sífente nisinante na.

¹⁰Canñke Kafoonji sí núru n-pa ke, kuru canñke ñcyii karigii sí n-pyi. Mpíi pí à dá u na maa mpyi u wuubii ke, pire puni sí pèene taha u na, si ñyii yige u kurugo. Yii mú sí n-pyi pire e, naha na ye mpe wuu à jwo yii á u kyaa na ke, yii à dá puru na.

¹¹Lire kurugo wuu na Kile ñáare yii á tèrigii puni i. Nde wuu ñye na ñáare u á ke, lire li ñye u yii tège bà yii kapyiinñkii si mpyi si yyaha tí ná yii kayini i me. Yii daniyañi funñke e, kacennñkii yii la ñye s'a mpyi ke, wuu na li ñáare u á, u yii tège ná u sífente e, yii raa cyire pyi.

¹²Lire ká mpyi, yii cye kurugo pèente sí n-taha wuu Kafoonji Yesu mege na, uru cye kurugo yii mú sí pèene ta. Lire na ñye kyaa wuu Kilenji ná wuu Kafoonji Yesu Kirisita à ndemu pyi wuu á mana ke.

2

Karigii cyi sí n-pyi mà jwo Yesu u pa ke

¹Wuu cìmpyiibii, nde li ñye wuu Kafoonji Yesu Kirisita cannuruge kani, ná pyinñkanni na wuu sí n-bínni u taan ke, wuu sí kyaa ninñkin jwo yii á kuru kàmpanñke na, lire li ñye:

²píl'à jwo na Kafoonji Yesu à núr'a pa a kwò. Yii a yiye kàanmucaa! Puru jwumpe na ñye kafinara, yii àha raa pu núru me. Yii àha pí yaha pí a yii bàhabaha ná puru jwumpe e, lire ñye me si pu tège yiye funñ pèn me. Yii li cè na wà sí n-jà n-pa puru jwo yii á, si jwo na Kile u à uru tun, lire ñye me si pu séme lèter'e si ntùugo yii á ná wuu mege e.

³Yii àha zii ñee sùpya yaha u yii ñwò fáanña a wurugo pyinñkanni là tufige na me. Yii li cè na mà jwo kuru canñke ku nò ke, shinnyahara ti sí n-fyánha ñùño kyán Kile na. Lire kántugo sùpyañi u à sàa pí maa ñùño kyán, ná u à yaha mbòñi laage e ná Kile sí n-pa u shi bò ke, uru sí uye cyèe mà jwo kuru canñke ku nò ke.

⁴Sùpyire na Kile mege yiri yaaga maha yaaga na, maa yaaga maha yaaga père ke, uru shinpiñi sí ntùñke taha yire puni na. U sí uye pèe yire puni na fò si ñkàre sà jyè ntèen Kileñaarebage e, si jwo na uru yabiliñi u ñye Kile.

⁵Mà mii yaha yii yyére wani, mii à ñcyii karigii jwo yii á, taha yii funñ'à kwò a wwò cyi na?

⁶ Nde l'à uru shinpiñi sige u si n-jà nya numε mà u tènyaaani yaha nɔmbaa mε, yii à lire cè.

⁷ Lire ná li wuuni mú i, sífente ti nyε shinpiñ'á ná t'à ηwɔhɔ ke, tire na báarañi pyi mà kwò. Nka yaage k'à para u yyaha na ke, ná kuru nyε a yíri wani mε, u si n-jà raa u báarañi pyi u nyii pyiñkanni na mε.

⁸ Nyε kuru ká yíri wani tɛni ndemu i ke, shinpiñi sí n-ta n-fworo. U aha fworo, Kafoonji Yesu sí u bò ná u ηwɔge kafεεge e. Kafoonji Yesu nimpanji bènmpe sí uru shinpiñi shi bò.

⁹ Uru shinpiñi sí n-pa uye cyêe ná Sitaanniñi fànhe e, kabwɔhigii cyi sí sùpyire kàkyanhala si pi bilibili ke, u sí raa cyire pyi, bà u si mpyi si pi yákilibii yú mε.

¹⁰ Kuni li maha Kile pyi u à sùpyañi shi bò ke, mpíi pi maha jaare lire kuni i ke, shinpiñi sí pire ηwɔ fáanna si njaha ntiimbaañi karigii shiñi puni na. Kile sí pi shi bò, jaaha na ye sèñi u sí n-jà pi shwɔ ke, pi nyε a ηεε uru na, maa u kyaa táan piy'á mε.

¹¹ Ná pi s'à cyé uru sèñi na, lire kurugo Kile sí pi yaha tire sífente cye e, ti i pi yákilibii kέεηηε kafinar'á.

¹² Nyε shin maha shin u nyε u nyε a ηεn'a dá sèñi na mε, maa ntiimbaañi karigii táan uy'á ke, Kile sí n-pa urufoo tùn.

Dánafeebil'à yaa pi piye pwɔ Kile kuni i

¹³ Yii pi nyε wuu cìmpyiibii ná Kafoonji Yesu à yii kyaa táan uy'á ke, wuu à yaa wuu a fwù kaan Kile á yii kurugo tèrigii puni i. Mà lwó fo tasiige e, Kile à yii cwɔɔnrɔ maa yii shwɔ. Yii li cè Kile Munaani à yii cwɔɔnr'a yaha yiye kanni na, ka yii i dá sèñi jwumpe na.

¹⁴ Kile à yii yyere lire mεε na, Jwumpe Nintanmpe cye kurugo, wuu à puru mpemu jwo yii á ke. Lir'à pyi bà yii si mpyi si ntèen ná wuu Kafoonji Yesu Kirisita e u bwompe e mε.

¹⁵ Lire e wuu cìmpyiibii, yii yyére tayıyérege niycenñi i, yii i yiye pwɔ. Yεreyi wuu à jwo yii á, lire nyε mε nje wuu à sém'a tũugo yii á ke, yii àha zìi ηkwò funηɔ wwò kuru kà na mε.

¹⁶ Wuu Kafoonji Yesu Kirisita ná wuu Tuñi Kile u à wuu kyaa táan uy'á, maa ηwɔ wuu na, maa wuu zòmpii taala nùmpanna mεε na ná sòñjɔrɔ tatahaga niycenñ'i ke,

¹⁷ pi yii zòmpii taala, pi raa fànhe kaan yii á, bà yii si mpyi s'a kacenñkii pyi tèrigii puni i, yii karigii pyiñkanni ná yii jwuñkanni i mε.

3

Poli à li cya dánafeebil'á pi a Kile jaare pir'á

¹ Nyε wuu cìnmpyiibii, mpe mii sí n-bâra puru na ke, puru pu nyε: yii a Kile jáare wuu á, bà Kafoonji Jwumpe si mpyi si jcaala fwəfwə, pi i pu le njire e, bà l'à pyi yii yyére mε.

² Sùpyire t'à sàa pi ke, yii a Kile jáare bà wuu si mpyi si shwə tire na mε. Yii li cè, sùpyire puni nyε a dá Kile na mε.

³ Nka Kafoonji na nyε jwəmmε ninjinfoo, u sí fànhe kan yii á, si yii shwə Sitaanninji na.

⁴ Kafoonji à wuu pyi wuu à dá yii na, yεreyi wuu à kan yii á ke, wuu à tēn ná l'e na yii na yi kurigii jaare, yii mú sí n-kwôro s'a yi kurigii jaare.

⁵ Kafoonji u yii tēge bà yii si mpyi si Kile kyaa táan yiy'á, si kariii kwú yiye e Kirisita fiige mε.

Shin maha shin à yaa u a báare u raa uye jwə caa

⁶ Wuu cìnmpyiibii, mpíi pi nyε na fàhafaha na mâre là mpyimbaa yii shwəhə'l'e, maa mpyi pi nyε na wuu yεreyi kurigii jaare mε, wuu na li jáare yii á, wuu Kafoonji Yesu Kirisita mεge na, yii àha pire pyi yii kapyijεε mε.

⁷ Yii yabilimpil'à li cè na yii à yaa yii wuu pyinjanni lwó. Tèni i wuu mpyi wani yii yyére ke, wuu mpyi a wuye yaha báarapyimbaani laage e mε.

⁸ Wuu mpyi a wuye tíjε sùpyanji wà tufiige na uru s'a wuu jwə caa mana mε. Pílaga bâra canja na, wuu mpyi maha báaranji ninjanji pyi, bà li si mpyi wuu àha nkəwə mpyi tuguro yii wà tufiige jnɔŋ'i mε.

⁹ Li nyε mu à jwo wuu mpyi na yii ntègenji fún mà dε! Nka wuu la mpyi yii i li cè na yii à yaa yii a báaranji pyi wuu fiige.

¹⁰ Tèni i wuu mpyi wani yii yyére ke, wuu à yi jwo a waha yii á na báaranji nyε a táan ngemu á mε, urufoo mú nyε a yaa a lyi mε.

¹¹ Lire ná li wuuni mú i, wuu à yi lógo na yii pìi na wá na fàhafaha na mâre là mpyimbaa, maa pi jwəyi leni sùpyire sannte karigil'e.

¹² Pire pi mpe lóg'a tàra, wuu sí yi jwo n-waha pi á Kafoonji Yesu Kirisita mεge na, na pi tēn tanuge e, pi raa báaranji pyi, pi i yyére ná pi jwəlyinji i.

¹³ Mii cìnmpyiibii, yii pi ke, yii àha zìi nkànha kacεnjikii mpyinji taan tēni là tufiige e mε.

¹⁴ Yεreyi wuu à kan yii á nge letεrenji i ke, wà ha jcyé yi lógogo, yii urufoo jwəhə múgo, yii àha núru ngwə ná urufol'e mε. Lire ká mpyi, u sí n-sílege.

¹⁵ Lire nyε a li cyé na yii urufoo pyi yii zàmpen mà dε! Yii u yεre, jaha na ye yii cìnmpworu u nyε u wí.

¹⁶ Kafoonji u nyε yyeɲiɲke kanfoonji ke, uru u yyeɲiɲke kan yii á t̀erigii puni ná pyiɲkannigii puni na. Kafoonji u pyi ná yii puni i.

¹⁷ Mii Poli yabilɲi cyεge k'à ɲge fẁɲi sémε. Amε mii maha na kampeeni fỳɲi yare na letɛribii puni na. Mii sémere ti nyε nte.

¹⁸ Wuu Kafoonji Yesu Kirisita u ɲwɔ yii puni niɲkin niɲkinɲi na, u u mpyi ná yii e.

Poli à letereŋi niŋcyiŋi ŋgemu tun Timŏti á ke Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè letereŋi funŋŏ jwumpe e ke

Poli u à ŋge letereŋi tun Timŏti á. Timŏti tunji na mpyi Girėki. U nunji sí jye Yahutu, uru Yahutucwoŋi mpyi a pa uye kan Yesu á.

Jye tēni i Poli à Jwumpe Nintanmpe jwo Azi kùluni shiinbil'á ke, u ná Timŏti à piye jya. Lire pyiŋkanni na pi à jyè piye e. Mà Poli yaha Kile jwumpe jwunji na, tooyo niŋyahay'e Timŏti mpyi maha ŋkàre ná u e. Dánafeebii kurujyi kani li mpyi a Poli funŋŏ pen ke, u mpyi maha Timŏti tunni pire dánafeebil'á. Mà Timŏti yaha Kile jwumpe jwunji na Efese kànhe e, Poli à ŋge letereŋi niŋcyiŋi tũgo u á maa kapyaa sicyere cya u á.

U à yi jwo u á na cyelentiibii kafinivinibii pi jye na Kile jwumpe labali na yu Efese kànhe yaha kurugo ke, na Timŏti u yi jwo dánafeebil'á na pi àha ntaha pire jwŏh'i me, na pi Kile kuni jye sèe me. Pi maha jwo na diŋyeni yaayi pun'à pi, na ŋgemu la ká mpyi si shwŏ yire yapiyi na ke, urufol'à yaa u a yalyire ná yabyere tà fún, urufoo mú sí jye a yaa u fúru pyi me. Nka Poli à jwo na yaayi Kile à dá diŋyeni i ke, yire pun'à jwŏ.

U à Kile pèenŋkanni jwo u á.

Pyiŋkanni na dánafeebii kacwŏnribil'à yaa pi pyi ke, Poli à lire jwo u á mú.

Timŏti na mpyi cyelentu nàŋjiibile. Lire kurugo yereŋkanni na u à yaa u a dánafeebii yerege ke, Poli à lire kuni le u taan.

Poli à Timŏti shéere

¹ Mii Poli u jye Yesu Kirisita tũntunŋŏ mà tàanna ná wuu shwofoŋi Kile tũnture e ná Yesu Kirisita, wuu sŏnŋŏre tatahage e ke,

² mii u à ŋge letereŋi tun mu á, Timŏti, mu u jye mii jyanji sèsee wunji mà tàanna ná Kile kuni i. Wuu Tunji Kile ná wuu Kafoŋi Yesu Kirisita pi jwŏ ma na, pi i jũnaara ta ma na, pi i yyeŋiŋke kan ma á.

Poli à cyelentiibii kafinivinibii kyaa jwo Timŏti á

³ Bà mii à yi jwo a waha mu á, mii niŋkareŋi Masedoni kùluni i me, mu à yaa mu u ntēen Efese kànhe e, cyelentiibii pi jye na Kile Jwumpe labali na yu ke, maa pi sige lire na.

⁴ Yi jwo pi á na pi àha piye pŏŏ jwunjyempe laaga baa wumpe ná pi à fworo tulyeyi njemu i ke, yire siifeebii meyi

nàkaante laaga baa woore niṅkwombaare na mε. Cyire karigii maha nàkaante nyahage, cyi nyε a yyaha tí ná Kile nyii wuuni i mε, wuu maha lire ndemu cè u kuni cye kurugo ke.

⁵ Kuru yεrge ṅùṅke ku nyε pi á, bà pi si mpyi si pi shinjεebii kyaa táan piy'á ná zòvynre ná funjεennjke ná dáníyanj sèe wunji i mε.

⁶ Nka pii na nyε wani, pir'à kàntugo wà lire kun'á, maa ṅkwôro na jwumpe laaga baa wumpe kanni yu.

⁷ Pi la nyε si mpyi Kile Saliyanj cyelentii, mà li ta jwumpe pi nyε na yu ke, pi nyε a puru yyaha cè mε. Pi à piye pwɔ maa sùpyire kâlali ndemu na ke, pi nyε a lire cè mε.

⁸ Kile Saliyanj wi ke, wuu à li cè na u à ṅwɔ, ṅka fo sùpyire ká a ṅkâlali u na na ṅwɔge.

⁹ Wuu à li cè mú na uru Saliyanj nyε a tìṅε shintiibii kurugo mε, ṅka u à tìṅε shinpiibii kurugo. Mpii pi à ṅùṅ kyán Kile na ke, mpii pi nyε pi nyε na fyáge Kile na mε, ná kapimpyiibii, Kile à Saliyanj tìṅε pire mpii puni mεε na. Mpii pi nyε pi nyε na Kile père mú mε, ná Kile mεkεεge feebii ná mpii pi à pi sifeebii cùmu lemε pi ke*, ná supyiboompìi, Kile à u Saliyanj tìṅε pire puni mεε na,

¹⁰ ná jacwoobii ná nàmbaabii pi maha wwùu ná piye e ke, ná mpii pi maha sùpyire cwôre na mpérɛli ke, ná kafiniviniibii ná mpii pi maha ṅkâre Kile na laaga baa ke, ná kyaa maha kyaa l'à kàntugo wà kàlanj niṅcennj'á ke, Kile à Saliyanj tìṅε cyire karigii puni pyifeebii mεε na.

¹¹ Uru kàlanj niṅcennj na nta Jwumpe Nintanmpe e, mpe p'à Kile pèente cyêe wuu na ke. Kilenj u nyε yyenṅke kanfoonj ke, uru u à mpe jwumpe kan mii á.

Poli à fwù kan Kile á, ṅaha na yε Kile à ṅwɔ u na maa u shwɔ

¹² Mii à fwù kan wuu Kafoonj Yesu Kirisita á, ṅaha na yε u à cyεge taha mii na, maa mii pyi u báarapyi, maa fànha kan mii á uru báaranj mεε na.

¹³ Mà li ta tèecyiini i, mii mpyi na u mεge kèεge, mpii pi à dá u na ke, marii pire kyérege, marii pi cyere mú. Nka Kile à ṅùṅaara ta mii na, ṅaha na yε mii mpyi na cyire karigii pyi cyi ṅcèmbaanj funjke e, mii mpyi na sàha ṅkwɔ a dá Yesu na mε.

¹⁴ Nka wuu Kafoonj Kile à ṅwɔ mii na sèe sèl'e, maa mii tège, ka mii i dá Yesu Kirisita na, maa u kyaa táan nay'á.

¹⁵ Mpe jwumpe na nyε kanjεε, sùpyire pun'à yaa ti jεε pu na: Yesu Kirisita à pa diṅyēni i si kapimpyiibii yige pi kapegigil'e. Pire kapimpyiibil'e, mii wogigii cyi à pi pi puni wogigii na.

¹⁶ Nka Yesu Kirisita à ṅùṅaara ta mii na, mii u mpyi kapimpyiibii puni nimpinji ke, lire nde cye kurugo, u à u

* 1:9 Pii maha jwɔ: «ná mpii pi maha pi sifeebii bùu ke».

lùtaanni cyêe sùpyire na. U à tire yyecyeente pyi sùpyir'á, nte ti sí n-pa dá u na si shìnji ninjkwombaanji ta ke.

¹⁷ Pèente ti taha saanrefoo Kile na tèrigii puni i, uru u nyε nyii na tèrigii puni i ke, sùpya nyε na u jaa mε; uru u nyε Kilenji ninjkinji fo tèekwombaa. Amiina!

Poli à Timóti yeε na u uye pwɔ Kile kuni na

¹⁸ Mii jyanji Timóti, mii à nte túnnture jwo mu á mà tàanna ná Kile túnntunmpii pìi jwum'i, mpe p'à fyânha a jwo mu kyaa na ke. Zhìnji mu nyε na leni bà sùpyire si mpyi si kàlanji sèe wunji ta mε, puru jwumpe pu fànha kan ma á lire zhìleni na.

¹⁹ Maye pwɔ Kile kuni jaaranji na ná funjɛɛnɛɛ'i. Kuru funjɛɛnɛɛk'à pìi kùunɔ, ka pi Kile kuni jaaranji si yyére shwɔhɔl'e, mu à jwo bakwɔɔgɔ k'à fûru maa ntíge lwɔhe jwɔh'i.

²⁰ Nàmbaa shuunni na nyε pire e, Imenε ná Alɛzandiri, mii à pire yaha Sitaanninji á, pi i njkyaala, bà pi si mpyi pi àha nûru raa Kile mεge kèεge mε.

2

Dánafeebil'à yaa pi a Kile jáare sùpyire puni kurugo

¹ Nyε yaage ninjcyiige mii nyε na jcaa dánafeebil'á ke, kuru ku nyε njke: yii a Kilenjareyi ninjɛɛnɛɛyi shinji puni pyi, yii raa u jáare sùpyire puni kyaa na, yii raa fwù kaan u á ti puni kurugo.

² Yii a Kile jáare saanbii ná shinbwoobii puni kurugo, bà wuu si mpyi si ntèen yyejinjke ná ferempe e, s'a Kile père ná jaaranjanna ninjɛɛnɛɛ'i mε.

³ Lire l'à jwɔ, lire mú l'à táan wuu Shwofoonji Kile á.

⁴ U la nyε sùpyire puni si shwɔ, ti i sèenji cè.

⁵ Naha kurugo ye Kile na nyε ninjkin, sùsurulenje ninjkin mú u nyε u ná sùpyire puni shwɔhɔl'e, sùpya u nyε u wi, Yesu Kirisita kyaa li.

⁶ U à uye kan mà pyi sùpyire puni njungwulwɔrɔ ti kapegigil'e. Kile nyii tèn'à nɔ ke, u à lire pyi si li cyêe sùpyire na na uru la nyε ti i shwɔ.

⁷ Puru jwumpe njwunji kurugo, Kile à mii Poli tɛɛ'a pyi u túnntunɛɛ. Mii nyε a fine mε, sèe u nyε u wi, supyishinji sanji u nyε u nyε Yahutuu mε, Kile à mii tun na mii u sà a pire taanni u kuni jaaranjanni na, lire kuni li nyε sèenji.

Pyinjanni na nàmbaabii ná cyeebil'à yaa pi a Kile kuni jaare ke

⁸ Nyε cyaga maha cyag'e dánafeebii na bínnini ke, mii la nyε nàmbaabii pi a pi cyeyi yîrige, pi raa Kile jáare ná zòvynre e, lùyirili ná jwunyahama baa.

⁹ Mii la mú nyε cyeebii pi pi vâanɛɛyi nindeyi cè. Pi à yaa pi a vâanya leni njemu yi nyε yi sè pi njini faha mε. Pi nyε a yaa pi

a nùnyi pwu sùpyire s'a pi cyêre kampyahii na me, pi nyε a yaa pi a vâannyi longara wuyi ná pùcyage yaayi longara wuyi leni me, mu à jwo seenni wuyi ná nkèncurigii longara wogigii.

¹⁰ Nka pi pùcyage yaleer'à yaa ti pyi kacempyiini, ceewe maha ceewe u nyε na Kile père ke, amuni u à yaa u pyi.

¹¹ Mâ bâra lire na, cyeebii ká mpyi Kile Jwumpe tajwuge e, pi à yaa pi téen tanuge e, pi raa pu nûru pi raa jaare pi a ntâanni ná p'e.

¹² Mii nyε a nyε ceewe u a sùpyire kâlali na cyeebii nyε nâmbaabii nùŋo na me, u à yaa u téen tanuge e*.

¹³ Lire kajwuuni li nyε, Kile à Adama dá yyecyiige na, lire jwôho na maa Awa dá.

¹⁴ Adama bà Sitaanniŋi à jwô fáanŋa yyecyiige na me, nka ceeni u à fyânha a jwô fáanŋa, ka u u Kile jwômœeni yaha.

¹⁵ Ceeni pyiisini si n-jà u pyi u pôn u nùmpañke e me, li tēgeni li nyε u kwôro Kile kuni i ná tâange ná tufeempe e, u uye pèrege cè.

3

Dánafeebii kurunke kàanmucyafeebii kani

¹ Mpe jwumpe na nyε kanyε: ngemu la ká mpyi si mpyi dánafeebii kurunke kà kàanmucyafoo ke, urufoo la na nyε si kyaa nijcenne pyi.

² Dánafeebii kurunke kàanmucyafoon' à yaa u pyi sùpya, tìgire cyaga nyε ngemu na me, u à yaa u kúu u cwonji na*, u u uye pèrege cè, u nyε a yaa u kyaa pyi a tòro li tēgeni taan me, u à yaa u pyi sùpya ngemu u à tí ke, u à yaa u pyi nâmpōnmarawa, u u jà u a sùpyire kâlali u a jwôge Kile kuni jaaranŋanni na.

³ U nyε a yaa u pyi sinmbya me, u mú nyε a yaa u pyi supyikyanga me, nka u à yaa u pyi nùmpañfoo. U nyε a yaa u pyi kâshikwōn me, u múnaani mú nyε a yaa li lwó a pwô nâfuunji na me.

⁴ U à yaa u jà u pyenge shiinbii cùŋkanni na, u pyilibii s'a u père sèl'e.

⁵ Yire kajwuuni li nyε, ngemu u nyε u nyε a jà u pyenge shiinbii cùŋkanni na me, di urufoo sí n-jà Kile dánafeebii kurunke yyaha cù n-jwo ye?

⁶ U mú nyε a yaa u pyi sùpya nijjyivōnŋo Kile kuni i me, lire nùŋke ku nyε u àha nkwo uye père, Kile si nkwo a u cêege bà u à Sitaanniŋi cêege me.

⁷ Mpii pi nyε pi nyε Kile kuni i ná yii e me, dánafeebii kurunke kàanmucyafoonji mú à yaa u pyi ná metange e pire shwôhol'e,

* **2:12** Pli maha jwo: «Mii la nyε cyeebii pi pyi nâmbaabii cyelentii, lire nyε me pi pyi nâmbaabii nùŋo na me. Pi aha mpyi Kile jwumpe tajwuge e pi a yaa pi fyâha, pi raa nûru.» * **3:2** Pli maha jwo: «u à yaa u pyi ceewe nijkin poo.»

bà sùpyire si mpyi t'àha bú u njini faha, u u ncwo Sitaanninji kànhan̄ke e mε.

Dánafeebii kurun̄ke tεgefeebii kani

⁸ Nye dánafeebii kurun̄ke tεgefeebil'á yaa pi pyi metangafee, pi nye a yaa pi pyi ncwomyahigii shuunni jwufee mε, pi nye a yaa pi pyi sinmbyaa mε, pi nye a yaa pi a náfuun̄ji caa cyan̄kanna nimp̄ii na mε.

⁹ Kuni i Kile à wuu le, ná li mpyi a ncwōhō tēecyiini i ke, pi à yaa pi a lire kuni jaare ná funvyinge e.

¹⁰ Pi à yaa pi kàanmucya sèl'e kampyi tìgire cyaga nye pi na mε, pi i nta pi a uru báaran̄ji pyi.

¹¹ Cyeebii mú à yaa pi pyi metangafee, pi nye a yaa pi a sùpyire sannte mēyi kēēge mε, pi à yaa pi piye pèrēge cè, pi à yaa pi pyi dánasupyii karigii puni i.

¹² Dánafeebii kurun̄ke tεgefoon'á yaa u kúu u cwōn̄ji na†, u à yaa u jà u pyiibii ná u pyenge shiinbii puni cūn̄kanni na.

¹³ Mpii pi nye na uru báaran̄ji pyi na ncwōge ke, pire sí n-kêe. Pi sí raa pi báaran̄ji pyi fyagara baa Kile kuni i, Yesu Kirisita wwoñεεgē e.

Yaaga maha yaaga Kile à dá ke, yire pun'á ncwō

¹⁴ Mii na sōn̄ji, li sì mō mε, mii sí n-kàre mu yyére, n̄ka mii sí ncyii karigii séme si ntun mu á.

¹⁵ Mii mēe ká mpyi mii nye a wyèr'a nō mu yyére mε, mu sí li cè n̄ge lēterēn̄ji cye kurugo, pyin̄kanni na Kile bage shiinbil'á yaa pi a Kile kuni jaare ke. Kuru bage shiinbii pi nye Kile nyii wun̄ji dánafeebii kurun̄ke, pire pi à kàlan̄ji sèe wun̄ji cwōhō cin̄n̄jo ná cin̄nkun̄n̄jo fiige.

¹⁶ Sèe wi, kani li mpyi a ncwōhō Kile kuni i ke, li mpyi a pēe sèe sèl'e, sùpya sì n-si n-jà nàkaana pyi lire e mε:

Kirisita à uye pyi sùpya, maa uye cyēe sùpyire na,

Kile Munaani à li cyēe na u à tíi,

Kile mēlekεebil'á u nya.

U kyal'á jwo supyishin̄ji pun'á,

Dinyēn̄ji cyeyi puni i, pìl'á dá u na,

Kile à u lwó a kàre n̄n̄nyin̄ji na maa u pēe.

4

¹ Nye Kile Munaani à yi fin̄in̄'a jwo wuu á na dinyēn̄ji tēekwooni ká byanhara, p̄ii sí kàntugo wà Kile kun'á, si ntaha kafinivinibii p̄ii ncwōh'i, mpii pi nye na sùpyire wurugo ke, pire u kàlan̄ji s'á fworo j̄inabil'e.

² Pire cyelentiibii na nye kafinivinimii, pi à fyin̄me tò wwomō na, pi saha sì n-jà sēn̄ji cè n-wwū kafinare e mε.

† 3:12 Pii maha jwo: «Dánafeebii kurun̄ke tεgefoon'á yaa u pyi ceewe nin̄kin poo.»

³ Pire cyelentiibii maha sùpyire kâlali na fúruŋi nyε a jwɔ mε, na yalyire shiŋi puni nyε a yaa t'a lyí mε, mà li ta Kile u à yalyire puni dá. U la nyε mpii pi à dá uru na maa sèenji cè ke, pi fwù kan ur'á pi i ti lyí.

⁴ Yaaga maha yaaga Kile à dá ke, yire pun'à jwɔ, wuu nyε a yaa wuu cyé yaaga na mε, ŋka wuu à yaa wuu fwù kan u á yaayi puni kurugo.

⁵ Wuu à li cè Kile Jwumpe cye kurugo na wuu aha fwù kan u á yaayi njemu kurugo ke, yire maha fíniŋε.

Yesu Kirisita báarapyiŋi niŋcenni

⁶ Mu à yaa mu u jcyii karigii yyaha jwo dánafeebil'á, lire e mu sí n-pyi Yesu Kirisita báarapyi niŋcenniε ŋgemu u na uye jwɔ caa ná kàlanji niŋcenni i Kile kuni i ke.

⁷ Ma hà raa jwuŋjyempe laaga baa wumpe núru mε, pu nyε a fworu Kile e mε. Ta maye taanni Kile yyaha fyagare na.

⁸ Mà cyeere taanna karigii cyi na, lir'à jwɔ, ŋka mà maye taanna Kile yyaha fyagare na, lire tònŋ'á pèe sèl'e

jaha na yε Kile à jwɔmεeni lwó wuu á na uru yyaha fyagare sí wuu niŋjaanji ná wuu nùmpañke jwɔ.

⁹ Puru na nyε sèe, sùpyire pun'à yaa ti jεε uru sèenji na.

¹⁰ Nyε lire kurugo wuu na báaranji pyi, marii zhìŋi leni, jaha na yε wuu à wuye tíŋε Kilenji nyii wuŋi na, uru u nyε sùpyire puni Shwofoonji, ŋka mpii pi à dá Yesu Kirisita na ke, pire wuuni l'à lyε.

¹¹ Mu à yaa mu u cyire karigii yyaha jwo pi á sèl'e maa pi taanna cyi na.

¹² Mu jaaranƙanni niŋcenni l'à yaa li sùpyire sige t'àha bú ŋkwɔ mu wíi jcwɔ na mu na nyε nàŋkocyaawa mε. Mu a yaa mu u ma jwuŋƙanni ná ma jaaranƙanni ná ma ntàannamagare ná ma dáníyanji ná ma zòvvinre cyêe dánafeebii na, bà pi si mpyi si mu pyiŋƙanni lwó cyire karigii puni i mε.

¹³ Mà jwo mii u nɔ mu yyére ke, maye waha Kile Jwumpe Semεŋi ŋkàlanji na sùpyir'á, maa u jwumpe yyaha jwo pi á, bà pi si mpyi si ntaha pu fye e mε.

¹⁴ Kile túnnture ntemu t'à jwo mu kyaa na, ka dánafeebii kacwɔnribii si pi cyeyi taha mu jùŋke na, ka mu u Kile màkange ŋkemu ta u báaranji mεε na ke, ma hà cye láha kuru na mε.

¹⁵ Maye waha maa cyire karigii pyi ná ma fànhe puni i, bà sùpyire si mpyi si jcè na mu na si yyaha na Kile kuni i mε.

¹⁶ Ma jaaranƙanni kàanmucya. Kàlanji mu nyε na ŋkaan sùpyir'á ke, maa uru kàanmucya mú. Maye pwɔ cyire karigii na tērigii puni i. Lire ká mpyi, mu yabiliŋi sí n-shwɔ, mpii pi nyε na mu jwumpe núru ke, pire mú sí n-shwɔ mu cye kurugo.

5

Yereŋkanni na Timōti à yaa u a dánafeebii yerege ke

¹ Ma hà raa jwujwumbaama yu nàŋkolyeebii na me, ŋka ta pi yerege ná lùtaanni i mu à jwo mu tii pi. Lire pyiŋkanni na mú, ta nàŋjiibii yerege mu à jwo mu cìmpyii.

² Cijyeebii pi ke, ta pire yerege mu à jwo mu nee pi. Cipyire mú ti ke, ta tire yerege mu à jwo ma cìmpyicyee, ŋka ná zòvyinre e.

Leŋkwucyeebii pi à yaa ná ntègeŋi i ke

³ Tegefee ŋye leŋkwucyeebii mpiimu na me, pire pi à yaa ná ntègeŋi i.

⁴ Ŋka pyi, lire ŋye me ŋampyire ká mpyi leŋkwucwoŋi ŋgemu á ke, pir'á yaa pi Kile yyaha fyagare ntaanniŋi sii pi pyenyi na, pi i pi sifeebii tugure lwó, bà pi sifeebil'á fyânda a pi woore lwó me. Lire l'á táan Kile á.

⁵ Leŋkwucwoŋi u ŋye uye kanni na, ná sùpya ŋye u á, ŋgemu u sí u tugure lwó me, ur'á Kile pyi u cyege tatahage, marii u jáare pilaga bâra canŋa na, bà Kile si mpyi si u tège me.

⁶ Ŋka leŋkwucwoŋi u ŋye mayaare e ke, uru niŋkwuŋi u ŋye, ali mà li ta u ŋye nyii na.

⁷ Ta dánafeebii kâlali ŋcyii karigii na, bà pi si mpyi s'a cyi kuni jaare, si mpyi tìgire cyaga baa me.

⁸ Shin maha shin à yaa u u cìmpyiibii tugure lwó, ŋka u pyenge shiinbii wuuni l'á lye. Ŋgemu ká mpyi u ŋye a lire pyi me, urufol'á fworó Kile kuni i feeŋe. Kilecembaabii mú bá à pwóro urufoo na.

⁹ Leŋkwucyeebii pi à nɔ yyee beetaanre (60) na ke, l'aha nta pi mpyi a kúu pi nambaabii na, pire mpíi meyi y'á yaa y'a sémeni dánafeebii s'a pire tère.

¹⁰ Pi à yaa pi pyi metangafee pi kacenŋkii cye kurugo, pi à yaa pi ta pi à pi pyiibii byé byiŋkanna niŋcenne na, pi à yaa pi ta pi à nàmpwuun màra, maa dánafeebii tooyi jyé mú*, pi à yaa pi ta pi à kanhamafeebii pii tège, pi à yaa pi ta pi à kacenŋkii shiŋi puni pyi. Ŋye leŋkwucyeebii pi ŋye amuni ke, pire meyi y'á yaa y'a sémeni.

¹¹⁻¹² Ŋka leŋkwucyeebii pi ŋye cipyire ke, ma hà raa pire meyi sémeni me. Shwòhòl'e nàmbajyiini lage sí n-pa pi ta. Lire ká mpyi, ŋwòmèeni pi maha lwó, na pire sí raa báare Kirisita kann'á ke, pi sí lire kèege si kàntugo wà u á.

¹³ Mà bâra lire na, mu aha a pi meyi sémeni, pi sí n-pyi sàafee s'a jaare pyenyi ná yiye shwòhòl'e laaga baa, là mpyimbaa.

* **5:10** Lire tēni i, nàmpɔŋɔ n'a mpyi a pa mu yyere, mu mpyi maha biliŋi wà pyi u à u tooyi jyé. Lire na mpyi bilibii kapyii.

Lire kanni bà mε, pi sí n-pyi jwuηyahamafee, s'a pi ηwōyi leni sùpyire sannte jwumpe e, s'a jwuηjwumbaampe yu mú.

¹⁴ Lire kurugo mii la ηye lenkwucipyire ti nàmbaya jyè†, pi i pyii si, pi i yákili yaha pi pyenyi na sèl'e, bà wuu zàmpεεnbii si mpyi pi àha ηkwò tìgire cyaga ta wuu na mε.

¹⁵ Mii na mpe jwumpe yu ηaha na ye lenkwucipyire tà à kàntugo wà Kile kun'á mà kwò, maa ntaha Sitaanninji ηwòh'i.

¹⁶ Dánafeebii shwòhòl'e, ceenji wà cìmpyicyee ká mpyi lenkwucyee, ur'à yaa u pi tugure lwó, lenkwucyeebii pi ηye piye kanni na ke, bà dánafeebii kurunke si mpyi si já ηjyére ná pire e mε.

Dánafeebil'à yaa pi a pi kacwònrìbii père

¹⁷ Dánafeebii kacwònrìbii pi ηye na pi báarañi pyi na ηwòge ke, pire pi à yaa ná pèente e, yii yaha pire na sèl'e, mpiimu bá pi à piye pwò Kile jwumpe ηjwuñi na ke, pire kaηyεε na.

¹⁸ Naha kurugo ye y'à jwo Kile Jwumpe Semεñi i na:
«Mu aha a sùmañi bwùun ná nìyi i si u pyàñi wwù, mu ηye a yaa mu u yi ηwōyi pwò mε‡.»

Yi mú à jwo Kile Jwumpe Semεñi i na:

«Báara pyiñ'à yaa ná u sàrañi i§.»

Nde Timòti à yaa u pyi wà ha dánafeebii kacwònròñi wà cêεge u á ke

¹⁹ Wà ha dánafeebii kacwònròñi wà cêεge kani là na, ná shiin shuunni taanre ηye a lire kani ηya maa li jwo mu á mε, ma hà ndá li na mε.

²⁰ Kacwònrìbii pi ηye na kapegigii pyi ke, pire yeεe pi sanmpii ηyii na, bà pire mú si mpyi s'a fyáge si kàntugo wà kapegigii na mε.

²¹ Mii sí yi jwo n-waha mu á, Kile ná Yesu Kirisita ná u mèλεκεεbii niηcwònrìbii ηyii na, na mu à yaa mu u maye waha maa ηcyii karigii puni pyi. Mu à yaa mu u sùpyire puni cù cùñkanna niηkin na, ma hà sùpya pwóñò sùpya na mε.

²² Ma hà funñke wyèñe si ma cyeyi taha sùpya ηùñò na si u pyi dánafeebii kacwònròwò mε. Shinñi u ηye na kapegigii pyi ke, ma hà ηgwò ná urufol'e mε, mu à yaa mu u pyi ná zòvynre e tèrigii puni i.

²³ Ma hà raa lùtiige kanni byii mε, ta ερεzen sinmpe nim-bilere byii ma funñjanke kurugo, bà mu si mpyi si ηcùuñò mε, ηaha na ye mu ηye na ηcùuñi na ntahali mε.

²⁴ Pii na ηye wani, pi kapegigii maha ηcè, mà li ta wà sàha ηkwò a pi yíbe mε. Pii wogii sí na ηye wani cyire maha ηcè pi yíbeñkwooni kàntugo na.

† 5:14 Lire teenni i, wà fànha mpyi lenkwucyeebii na mε. U poonji kwuñkwooni kàntugo, cyage k'à táan u á ke, u mpyi maha sà nàmbage lèñe wani. ‡ 5:18

Duterenomu 25.4 § 5:18 Levitiki 19.13; Duterenomu 24.14-15

²⁵ Amuni li mú jye kacennkii jye na já a ηwōhō me, cyi maha naa. Cyii mée ká mpyi cyi sàha ηkwò na jaa me, cyire sì n-kwôro jçèmbaa me.

6

Dánafeebii pi jye bilere e ke, pir'à yaa pi a pi nùnjufeebii père

¹ Bilibil'à yaa pi a pi nùnjufeebii père, bà sùpyire si mpyi t'àha raa Kile mege kèege, si wuu kàlanj pyi laaga baa me.

² Pi jye a yaa pi a pi nùnjufeebii jwō kwùun, na pire na jye cìnmppyii mà tàanna ná Kile kuni i me. Nka pi bá à yaa pi a báare pi á sèl'e, jaha kurugo ye mpiimu á pi jye na báare ke, pire na jye ntàannamadanafee.

Cyire karigii jwo a waha dánafeebil'á.

Cyelentiibii kafinivinibii ná nàfuunji kani

³ Wà ha a kàlanj wabere kaan sùpyir'á ηgemu u à kàntugo wà wuu Kafoonj Yesu Kirisita kàlanj niçennji ná Kile kun'á ke,

⁴ urufoo na uye père tawage e, u jye a yafyin cè me. Jwunyahamafoo u jye u wi. U maha kàshige kwùun jwumpe laaga baa wumpe jùñò taan, cyire karigii maha ma ná yjncyge ná yoge ná cyàhigii ná sònñopeere

⁵ ná nàkaante tegelē baa woore e sùpyire shwōhōl'e. Pire cyelentiibii funjyi jye a jwō me, pi jye na sèenji jaa sahanjki me. Pi na sònñji na Kile kuni na jye nàfuutakuro.

⁶ Sèenji na, Kile kuni na jye nàfuu li jaarafeebil'á, ná pi cyeyaay'à pi funjyi jñje.

⁷ Wuu canzege, wuu jye a pa ná yafyin i me, wuu canjkwuge wuu mú sì n-kàre ná yafyin i me.

⁸ Lire e yalyire ná vaañyi ká mpyi wuu á, yir'à yaa yi wuu funjyi jñje.

⁹ Mpiimu la ku jye si mpyi nàfuufee ke, pire maha piye le kapegigii jwōge e. Sitaannij maha pi cù bà yatōgō maha jçù kànhanja na me. Pi jyii karigii nimpegigii ná laaga baa wogigii cyi maha pi wuuni kèege feefee.

¹⁰ Jaha kurugo ye nàfuunji lage ku maha kapegigii shinj puni sini, u lag'à pìi ta, ka pi i fworō Kile kuni i, maa piye le kyaage e.

Poli à Timōti yere

¹¹ Nka Timōti, mu u jye Kile sùpya ke, laaga tōon cyire karigii puni na, ma a maye waha katiigii mpyinj na Kile yyahe taan. Fànha le ma a maye pwō Kile na, ma a mpyi dānasupya, ma a ma shinjēebii kyaa tāan may'á sèl'e, ma a maye waha Kile kuni jaaranj i, ma a mpyi jùmpinjefoo.

¹² Ta Kile kuni zhinj niçennji leni. Shinj niñkwombaanj ta, uru kurugo Kile à mu yyere, ka mu u uru jwumpe jwo, maa

li cyêe na mu na Kile kuni jaare, shinjyahara a lire kani lógo maa li nya.

¹³ Nyε mii sí yi jwo n-waha mu á, nyii yaayi puni Davoonji Kile nyii na ná Yesu Kirisita nyii na, ηgemu u à sèenji jwo Ponse Pilati á ke,

¹⁴ mu à yaa mu u Kile tũnture kurigii puni jaara. Ma hà tĩgire cyaga yaha ku ta ma na mε, fo mà sà yaa ná Kafoonji Yesu Kirisita cannuruge e.

¹⁵ U sí nũru n-pa Kile nyii tère e, Kilenji u nyε yaayi puni jũnjo na ke, uru u nyε yyenĩnke foonji, kilenji wà saha nyε uru kãntugo mε, uru u nyε saanbii puni Saanji, kafeebii puni Kafoonji.

¹⁶ Uru kanni u nyε Kilenji nyii wunji tèekwombaa; cyage e u nyε ke, kuru cyage bèenmpe mpèenji kurugo, sũpya sì n-jà n-file u na mε, sũpya nyii sàha u nya mε, sũpya nyii mú sì n-jà u nya mε. Pèente ná síji u pyi u wuyo, fo tèekwombaa. Amiina!

Nde nàfuufebil'à yaa pi pyi ke

¹⁷ Yi jwo nàfuufebil'á na pi àha raa piye père si pi cyeyi taha pi nàfuunji na mε, jaha na ye nàfuunji na nyε yakwəgə. Pi à yaa pi pi cyeyi taha Kile na, uru u sí yaayi puni kan wuu á, si wuu funjyi njε.

¹⁸ Yi jwo pi á na pi a kacennii nijyahagii pyi tèrigii puni i, pi àha mpyi cyengarafee mε, pi raa pi cyeyaayi yà kaan sũpyir'á ná funjə ninjinji i.

¹⁹ Pi aha a lire pyi, pi sí nàfuu nimbwo ta nũmpanja, nàfuunji sèe wunji niwənhəmbaanji ná shĩji ninjkwombaanji.

Poli yerεge nizannke Timoti á

²⁰ Nyε mii jyanji Timoti, tũnture Kile à le mu cye e ke, ti cũ ná ma cyeyi shuunninji i. Jwumpe laaga baa wumpe p'à kãntugo wà Kile kun'á ke, maye kãanmucya puru ná nàkaante jũnjo baa woore na. Pii maha cyire karigii sũnnji na jcè, mà li ta sèe bà mε.

²¹ Pìl'à jwo na pir'à jcènji ta amuni, mà li ta pi à fworo Kile kuni i.

Kile u jwə yii na, u u jwó le yii á.

Poli à letereŋi shɔnwuŋi ŋgemu tun Timŏti á ke Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè letereŋi funŋɔ jwumpe e ke

Letereŋi shɔnwuŋi Poli à tun Timŏti á ke, uru u à pyi Poli letereŋi nizannji, mpii u à séme na pi jye Kile Jwumpe Semɛŋi i ke. Pi à u niŋjyewuŋi cù a le kàsuni i Kile jwumpe njwuŋi kurugo. U mpyi a cè na uru tèekwuun'à byanhara. U mpyi a cè mú na uru ká ŋkwû, na uru sí n-kàre Kafoonji Yesu yyére. Lire e u à ŋge letereŋi séme maa u yeɛyi nizanji le u e mà tun Timŏti á, maa màban le u e u báaraŋi mpyiŋi na.

Poli mpyi a cè na Timŏti à ŋgaha ta Kile báaraŋi i. Lire kurugo u à u yeɛ na u pyi uru fiige, u u ŋkwôro u a sùpyire kálali Kile jwumpe na, bà pi à u kála pu na mà u yaha nàŋjiiwe me; na u à yaa u a kacɛŋjii pyi sùpyire puni na, u mú à yaa u a sùpyire taanni Kile kuni jaaraŋkanni na ná lùtaanni i. Bà faapyiŋi maha u keɛge báare me, u raa báare sèe sèl'e amuni, bà Jwumpe Nintanmpe si mpyi si nɔ cyeye niŋyahay'e me.

Poli à Timŏti shéere

¹ Mii Poli u jye Yesu Kirisita tũntunŋɔ mà tàanna ná Kile jyii wuuni i ke, shiŋi jwɔmɛɛni Kile à lwó ná uru maha ntaa Yesu Kirisita wwoŋɛɛge cye kurugo ke, u à mii tun mii u sà a uru jwumpe yu.

² Mii à ŋge letereŋi tun mu á Timŏti, mu u jye mii ntàannamajyaŋi mà tàanna ná Kile kuni i ke, wuu Tuŋi Kile ná wuu Kafoonji Yesu Kirisita pi jwɔ ma na, pi i jùjaara ta ma na, pi i yyɛŋjke kan ma á.

Poli à màban le Timŏti i Kile jwumpe njwuŋi na

³ Mii à Kile shéere, uru ŋgemu á mii na báaraŋi pyi ná funvyinge e, na tulyeyi fiige ke. Pilaga bâra canŋa na, mii aha a Kile jáare, mii funŋɔ jye na wwùu mu na me.

⁴ Canŋke wuu à láha wuye na ke, mu à mɛɛ sú sèl'e, mii funŋɔ jye a wwò lire na me. Lire e mii la jye si núru mu nya, bà mii funŋke si mpyi si ntáan sèl'e me.

⁵ Mii funŋɔ sàha wwò mu Kile kuni jaaraŋkanni niŋcɛni na me, mu nulyage Loyisi ná mu nuŋi Enisi à lire ndemu jaara mu yyaha na ke. Mii mú s'à tèen ná l'e na mu à kwôro lire kuni i.

⁶ Lire kurugo tɛni i mii à na cyeyi taha mu jùŋke na maa Kile jáare, ka mu u Kile màkange ŋkemu ta u báaraŋi mɛɛ na ke, maye pɔwò bà kuru si mpyi si ŋkwôro mu cye e me.

⁷ Kile Munaani ká wuu yyaha cû, wuu saha nyε a yaa wuu a fyáge με, nahá na ye li sí fànha kan wuu á, sí tàange le wuu zòmpyaagil'e, si wuu pyi wuu cû wuye na.

⁸ Lire kurugo ma hà raa silege s'a wuu Kafoonji Yesu kyaa yu sùpyir'á με. Mii mée nyε kàsuni i u mege kurugo ke, lire kà mpyi ma á silege kyaa με. Nka maye pwɔ Kile fànhe nin'kange na, ma a ma nàzhan lwó kyaage e mii fiige Jwumpe Nintanmpe njwunji kurugo.

⁹ Kile u à wuu shwɔ, maa wuu yyer'a pyi sùpyii fwɔnrɔ baa wuu. Wuu kacɛnɛkii kurugo bà u à lire pyi με, wuu ná Yesu Kirisita wwojεεge kurugo, u à jwɔ wuu na maa lire pyi mà tàanna ná u nyii wuuni i, mà dijyɛɛni ta u sàha sii με.

¹⁰ Numε u à lire kacɛnni cyêe wuu na wuu Shwofoonji Yesu Kirisita mpanji cye kurugo. Uru u à fànha ta kwùni na, maa li cyêe na wuu aha jεε Jwumpe Nintanmpe na, wuu sí shìni nin'kwombaanji ta.

¹¹ Puru Jwumpe Nintanmpe njwunji kurugo Kile à mii pyi u tùnntunɔ. Mii na puru jwumpe yu sùpyir'á marii pi kâlali pu na.

¹² Lire kurugo nke yyefuge puni nyε mii jwunji. Nka lire ná li wuuni mú i, lire nyε mii á silege kyaa με, nahá na ye njemu na mii à na cyεge taha ke, mii à uru cè, mii mú à tèen ná l'e, nde mii à kan u á ke, li síni nyε u na mà lire màra fo dijyε can'kwɔge.

¹³ Nyε Timŏti, jwumpe sèe wumpe mii à jwo mu á ke, puru yaha maye fun'ji, maa maye pwɔ Kile kuni jaaranji na. Ntàannamagare ti nyε na ntaa Yesu Kirisita wwojεεge e ke, ta ma karigii pyi ma a ntàanni ná tire e.

¹⁴ Jwumpe Nintanmpe p'à jwo mu á ke, ma hà wà yaha u a pu labalí u a yu με. Pu màra ná Kile Munaani fànhe e, lire ndemu l'à tèen wuu e ke.

¹⁵ Mu à cè na Azi kùluni dánafeebii pun'à kàntugo wà mii na, Fijeli ná Erimŏjeni mú na nyε pire e.

¹⁶ Nka Onezifŏri wi ke, u à mii fun'ke j'nyε kariii nijyahagil'e. Mii kàsujyiini nyε a pyi u á silege kyaa με. Kafoonji u jùnaara ta u pyεngε shiinbii na.

¹⁷ Tèni i u à pa nahá Ōromu kànbwɔhe e ke, u à mii cya fo mà mii nya.

¹⁸ Kafoonji Kile u jùnaara ta u na dijyɛɛni can'kwɔge Kafoonji Yesu mege na. U à kacɛnɛkii jcyiimu pyi mii na mà mii yaha Efese kànhe e ke, mu Timŏti à cyire cè mà tòro sùpyire puni na.

2

1 Nyε mii jyaŋi Timŏti, Yesu Kirisita à jwŏ mu na maa fānhe ŋkemu kan mu á, mu ná u wwojεεge e ke, ta Kile kuni jaare ná kur'e.

2 Kile Jwumpe mu à lógo mii jwŏ na shinjyahara jyii na ke, puru jwumpe jwo piiberil'á, wá sí n-jà cye taha mpiimu na, ná pire mú sí n-jà pu jwo piiberil'á ke.

3 Ná mu sí jye Yesu Kirisita sòrolashi njcennε, ma nàzhan lwó yefuge e.

4 Kampyi sòrolashinji la jye si ntáan u njũfoon'á, u kapyiinjkii saha jye a yaa cyi pyi shintiiwe wogii fiige mε.

5 Ngemu u jye na kajatafεε fi mú ke, u aha mpyi u jye na fi mà tàanna ná tire tafεεre kuzhεgil'e mε, urufoo sì kajanjwooni ta mε.

6 Faapyinji u à màban le uye e sèl'e ke, uru sí n-fyānha u kanhare tōnnji ta.

7 Karigii yyaha mii à jwo mu á ke, funjke cya cyi na sèl'e. Lire ká mpyi, wuu Kafoonji sí mu tεε bà mu si mpyi si cyi puni yyaha cè mε.

8 Funjŏ cwo saanji Dawuda tũluge shinji Yesu Kirisita na, u à kwú maa jè a fworu kwũji i. Puru Jwumpe Nintanmpe mii jye na yu sùpyir'á.

9 Puru jwumpe njwunji kurugo, mii jye kyaage e, pi à mii le a pwŏ kāsunji i, mu à jwo kakuumpyi u jye mii. Nka lire jye a li cyèe na Kile Jwumpe pi à le a pwŏ kāsunji i mà dε!

10 Mii à kuru kyaage puni kwú naye e, Kile njcwōnribii kurugo, bà Yesu Kirisita si mpyi si pi shwŏ pi i mpyi Kile sīnampe e fo tèekwombaa mε.

11 Mpe jwumpe na jye kajyεε:

Wuu aha ŋkwú ná Kirisita e,

wuu sí n-pyi jyii na ná u e.

12 Wuu aha kyaage kwú wuye e,

wuu sí n-pyi fānhe e ná u e,

ŋka wuu aha kântugo wà u na,

u mú sí kântugo wà wuu na.

13 Wuu méε ká mpyi wuu jye a já a kwôro ná u e tèrigii puni i mε,

wuu a yaa wuu li cè u na jye ná wuu e tèrigii puni i

jaha na ye u jye na núruli u jwŏmεeni jwŏh'i mε.

14 Ta sùpyire funjŏ cwo mpe jwumpe na, yi jwo a waha pi á Kile jyii na, na pi àha raa nàkaante laaga baa woore pyi mε, kajwŏ jye ti na mε, ti mú jye na ti lógofeebii leni kuro njcenni i mε, ti maha pi wuuni kèεge.

15 Mu wi ke Timŏti, maye waha ma a li cyèe Kile na na mu na jye u báarapyi njcennε, bà mu si mpyi ma hà bú njuzogoro ta ma báaraŋi cye kurugo mε. Ta Kile jwumpe yu ma a jwŏge, puru pu jye sēnji.

16 Cû maye na nàkaante laaga baa woore mpyiŋi na, ti nyε a táan Kile á mε, jaaha na ye mpii pi maha tire nàkaante shiŋi pyi ke, ti maha pire laage tɔɔnge Kile na.

17 Tire nàkaante maha kakyaare pyi, bà nɔkwombaaga maha fwónre na ŋkèege mε. Imεnε ná Fileti na nyε tire nàkaante pyifeebil'e.

18 Pi à sèŋi kuni yaha marii fini na Kile à dánafeebii jè a yige kwùŋi i mà kwò, na kwuŋεε saha nyε mε. Lire pyiŋkanni na, pi à sùpyire tà jwɔ fáanna a yige Kile kuni i.

19 Ŋka Kile Jwumpe nyε na ŋkèenŋi mε, pu na nyε mu à jwo бага nintaa ndemu l'à faanra a jwɔ ke, l'à séme lire nintaani na:

«Kafoonji Kile à u wuubii cè*.»

L'à séme mú na:

«Shin maha shin u à jwo na uru na nyε Kafoonji Kile wu ke, urufoo u láha kapegigii mpyiŋi na.»

20 Mu aha jyè shinbwoŋi wà bage e, mu maha li nya na bage yaayi yà na nyε seεn wuyo, yà s'à yaa ná wyérfyinnji i, yà sí nyε cire wuyo, yà sí nyε cogo wuyo. Yajigiyi lonɔara wuyi maha yaha canmbwoyi mεε na, marii jígini ná yi sanjyi i canmpyaagii sanŋkil'e.

21 Nyε amuni li mú nyε, ŋgemu ká láha kapegigii mpyiŋi na ke, urufoo sí n-pyi mu à jwo yajigiŋε lonɔara wogo. Urufoo sí n-yaha uye kanni na u jùŋufoonji báaraŋi mεε na. Urufoo kaŋwɔɔni sí n-pêe u á sèl'e. Urufoo sí n-bégele báaraŋi niŋcennji shiŋi puni mpyiŋi mεε na.

22 Timoti, nàŋjiibii na ðirili pi jyii karigii nintiimbaagii jcyiimu kurugo ke, laaga tɔɔn cyire na feefee! Maye waha ma a katiigii pyi, ma a mpyi dánasupya, ma a ma shiŋεεbii kyaa táan may'á, mpii pi nyε na Kafoonji père ná zòvynre e ke, mu ná pire pi bê.

23 Ma hà raa ma jwɔge leni nàkaante laaga baa woore e mε, tire maha ma ná yoge e.

24 Mà li ta Kafoonji Yesu báarapyi nyε a yaa u a kàshi kwùun mε. U à yaa u a sùpyigire pyi ná sùpyire puni i, u mú à yaa u a sùpyire taanni Kile kuni jaaraŋkanni na, u à yaa u kariii kwú uye e.

25 Mpii pi nyε na u kyáli ke, u raa pire leni kur'e ná lùtaanni i. Shwɔhɔl'e Kile sí pyiŋkanna kan pi á, bà pi funzɔnɔɔre si mpyi si ŋkèenŋε, pi i sèŋi cè mε,

26 si funjɔcennε ta si piye shwɔ Sitaanniŋi na, uru ŋgemu u à pi cû bà kánhaŋa maha yaaga cû mε. Pi kacuni li nyε Sitaanniŋi á, pi raa uru jyii wuuni pyi.

* 2:19 Nɔmburu 16.5

3

Dinyeŋi canzanɲi kani

¹ Nyɛ Timŏti, mu à yaa mu u li cè na dinyeŋi canzanɲi sí n-waha sèe sèl'e,

² ɲaha na ye sùpyire sí raa n-kòre tiy'á, ti funzɔnɲɔre puni sí n-taha wyérenɲi na, pi sí raa piye père, pi sí raa piye cyiin sɔnɲɔ mɛ, pi sí raa Kile mɛge kèege, pi sí n-pyi ná pèen'i mà yaha tí ná pi sifeebil'e mɛ, pi sí wà kacennɛ cè mɛ, pi mú sí Kile kuni kani là le dá e mɛ.

³ Pi sí n-pyi sùpyigire baa ná ɲɲaara baa shiin, s'a sùpyire sannte mɛyi kèege, pi sí n-jà n-cù kapegigii mpyinɲi na mɛ, pi sí n-pyi shinpii, pi tafunɲi u sí n-pyi kacennɲkii mpyinɲi.

⁴ Pi sí raa sùpyire leni cye e, pi tɛɛnmɛ sí n-pɛn, s'a piye père sèl'e. Pi sí ɲyii yige pi yabilimpii ɲyii karigii kurugo mà tòro Kile ɲyii wogigii na.

⁵ Pi sí piye pyi sùpyire ɲyii na, mu à jwo Kile kuni ɲaarafee nɲcɛnmii, mà li ta pi sí ɲɛɛ piye yaha Kile u a ɲkèɛnɲi mɛ. Timŏti, laaga tɔn uru supyishinɲi na.

⁶ Pi pìi maha jyɛ pyenyi i marii cyeebii funɲɔ baa wuubii pìi wɔɔge ná pi ɲwɔtanyi i, bà pi si mpyi s'a ɲɛɛge pi jwumpɛ na mɛ. Pire cyeebil'à kapegigii nɲyahagii pyi, maa pi ɲyii karigii shinɲi puni pyi ɲcyiimu cyi à kàntugo wà Kile kun'á ke.

⁷ Tèrigii puni i, pi la maha mpyi si kariii yyaha cè, ɲka pi sí n-si n-jà sèenɲi cè mɛ.

⁸ Pire nàmbaabii na sèenɲi tùnni, bà Zhanɛsi ná Zhanberɛsi* à Kile tùnntunɲiMusa tùn tèecyiini i mɛ. Pi funzɔnɲɔre pun'à lwɔ a pwɔ kapegigii mpyinɲi na, pi Kile kuni ɲaaraɲi ɲye ɲɲɔ baa.

⁹ ɲka pi karigii sí n-shà yyaha na mɛ, ɲaha na ye shinɲyahara sí n-pa li cè na pi funɲɔ baa wuu pi ɲye, mu à jwo Zhanɛsi ná Zhanberɛsi.

Timŏti à yaa u kwôro Kile kuni i

¹⁰⁻¹¹ Timŏti, mu wi ke, karigii na mii à kâla ke, ná mii toronɲkanni ná karigii mii la ɲye si mpyi ke, ná mii Kile kuni ɲaaraɲkanni ná pyinɲkanni na mii à cù naye ke, ná pyinɲkanni na sùpyire sannte kyal'à táan mii á ke, ná pyinɲkanni na mii à naye waha Kile kuni i ke, ná pyinɲkanni na mii à kyaala sùpyire cye e ke, mu à pyi mii fiige cyire puni i. Mu à li cè na mii à kyaala Antiyɔshi ná Ikoni ná Lisitiri kànyi i. Mii à kyaala wani sèl'e, ɲka lire ná li wuuni mú i, wuu Kafoonɲi à mii yige kuru yyefuge puni i pi cye e.

¹² Lire pyinɲkanni na, shin maha shin la ku ɲye s'a Kile kuni ɲaare Yesu Kirisita wwoɲɛge e ke, urufoo sí n-kyaala sùpyire cye e.

* **3:8** Yahutuubii na sɔnɲi na Misira ɲcèfeebii kyaa l'à jwo Ekizodi 7–8 i ke, pire pi ɲye Zhanɛsi ná Zhanberɛsi.

¹³ Nka shinpiibii ná kafinivinibii pi ke, pire sí yyaha le kapegigii mpyinji na, pi sí raa sùpyire wuruge s'a piye wuruge mú.

Kile Jwumpe Semɛɲi kaɲwɔɔni

¹⁴ Mu wi ke Timŏti, karigii na mu à taanna, ka mu u dá cyi sɛɛɲi na ke, maye pwɔ cyi na, ɲaha na ye mp̄ii pi à mu taanna cyi na ke, sɛeshiin pi.

¹⁵ M̄a lwɔ fo mu ɲye n̄ɛkocyeɛere e, mu à Kile Jwumpe Semɛɲi k̄a la a cè, uru Semɛɲi jwumpe pu sí n-jà yákilifente kan mu á, bà mu si mpyi si dá Yesu Kirisita na si shwɔ mɛ.

¹⁶ Uru Semɛɲi jwumpe pun'à fworu Kile e, lire kurugo pu tayyéreg'à p̄e, pu sí n-jà sùpya taanna, pu sí n-jà sùpya yeɛ si u le kuni ɲɲcenni i, pu sí n-jà sùpyanji kúu, si u yaha katiigii mpyinji na, pu na lire puni ɲwɔge.

¹⁷ Lir'à pyi bà Kile kuni ɲaarafeebii si mpyi si f̄un̄ɲɔ s'a sì yyaha na kacɛɲkii shɲi puni mpyinji i mɛ.

4

Poli à Timŏti pyi u yyaha le Kile jwumpe ɲjwunji na

¹ Mii sí yi jwo n-waha mu á, Kile ná Yesu Kirisita ɲyii na, uru ɲgemu u sí núru n-pa saanwa, si mpyi sùpyire ɲun̄ɲɔ na, si kw̄ubii ná ɲyii wuubii s̄ara si nt̄aanna ná pi kapyiɲkil'e ke,

² na mu à yaa mu u a Kile jwumpe yu ma a f̄iniɲɛ sùpyir'á tèrigii puni i, tèewaa bàra tèetaan na. Pi aha kyaa pyi ndemu l'à para ná Kile kuni i ke, li jwo pi á. Ta pi yeɛge ma a màban leni pi e sèl'e, ma a pi taanni Kile kuni ɲaaran̄kanni na ná lùtaanni i.

³ ɲaha kurugo ye t̄eni là na ma, sùpyire sí n-pa raa ɲcyíge k̄alanji ɲɲcɛɲɲi lógogo, s'a pi ɲyii karigii pyi si ntaha cye-lentiibii kafinivinibii p̄ii ɲwɔh'í mpiimu jwumɔ p'à táan pi ɲɲgyigil'á ke.

⁴ Pi sí raa ɲcyíge sɛɛɲi lógogo, jwun̄jyempe laaga baa wumpe pu sí n-táan pi ɲɲgyigil'á.

⁵ Nka mu wi ke Timŏti, c̄u maye na tèrigii puni i, ma a kyaage kwú maye e, ma a Jwumpe Nintanmpe yu sùpyir'á. Báara maha báara Kile à le mu cye e ke, ma a uru pyi ma nɔ u tɛgeni na.

Poli à jwo u mbòɲi kyaa na

⁶ Mii wi ke, li saha sì mɔ mɛ, mii sí n-kw̄u. Mii sìshange sí n-wu n-pyi s̄araga fiige.

⁷ Mii à báaranji pyi Yesu Kirisita á ná na zòmbilini puni i, bà zh̄ileɲɛ ɲɲcɛɲɲɛ maha zh̄i leni mɛ. Báaranji Kile à kan mii á ke, mii à uru pyi a nɔ u tɛgeni na. Mii tafɛɛr'à nɔ ti tɛgeni na, mà mii ta mii à kw̄oro Kile kuni i.

⁸ Numε Kafoonji Yesu à mii tafεεre sàranji yaha mii yyaha na n̄nyinji na, mii sí nt̄inji kajanjwooni ta. U à tíi, u sí sùpyire puni sâra sí n-tàanna ná pi kapyiin̄kil'e dijnyen̄ji can̄kwoge. Mii kann'á bà u sí uru sàranji kan mε, shin maha shin u à bégel'a u t̄enuruni sige ná funntange e ke, pire puni sí uru sàranji ta.

Poli yerεyi nizan̄nyi Timōti á

⁹ Timōti, maye waha ma a mpa na yyéere numε sasa,

¹⁰ Jaha na ye mii wwoj̄n̄en̄ji Demasi à k̄antugo wà mii na, u funz̄on̄j̄ore pun'à taha dijnyen̄ji karigii na, lire e u à k̄are Tesaloniki k̄anhe e. Kerezansi à k̄are Galati k̄uluni i, Titi mú s'à k̄are Dalimasi k̄uluni i.

¹¹ Luka kanni u à kwōro ná mii i naha. Mu aha a si raa ma, yi jwo Marika á yii raa ma sij̄cyan, jaha na ye u tayȳereg'à p̄e mii báaran̄ji i.

¹² Mii à Tisike tun Efese k̄anhe e.

¹³ Mu nimpan̄ji, ma a ntōro Torasi k̄anhe e Karipusi yyéere, ma a na v̄aant̄in̄mbwōhe shwō ma a ma, ná mii sémebii, n̄ka s̄eεge wuubii kyaa li j̄ye mii na s̄el'e.

¹⁴ Tunntunn̄an̄ji Al̄ezandiri à kapii pyi mii na. N̄ka Kafoonji sí li fwooni tò u na.

¹⁵ Ta maye k̄aanmucaa u na mú, jaha na ye u à nt̄un̄ke taha wuu na wuu jwumpe kurugo.

¹⁶ Ton̄cyiige e mii à k̄are yukyaala bage e ke, sùpyan̄ji wà tufiige j̄ye a j̄en'a mii t̄εge jwumpe na mε. Pi pun'à k̄antugo wà mii á, maa mii yaha naye nin̄kin. N̄ka Kile kà lire kapiini fwooni tò pi na mε.

¹⁷ N̄ka Kafoonji Yesu à mii t̄εge maa f̄anha kan mii á, ka mii i j̄a a Kile Jwumpe jwo s̄el'e, mp̄ii pi j̄ye pi j̄ye Yahutuu mε, pire pun'à pu lógo.

Sitaann̄in̄ji na j̄ye mu à jwo c̄anraga, n̄ka Kafoonji à mii shwō ku na.

¹⁸ Mii à li c̄e na Kafoonji sí mii shwō si mii pyi mii u láha kapegigii mpyin̄ji na, si mii le u saanre e n̄nyin̄ji na. U à yaa ná p̄eente e fo t̄ekwombaa. Amiina

Fwùji nizan̄nji

¹⁹ P̄irisili ná Akilasi sh̄éere ma a On̄ezif̄ori pȳenge shiin̄bii sh̄éere mú.

²⁰ Erasiti wi ke, ur'à t̄en̄ K̄orenti k̄anhe e. Torofimu sí wi ke, mii à ȳiri u yan̄gwun̄ji taan̄ Milet̄i k̄anhe e.

²¹ Maye waha, ma a mpa na yyéere mà jwo wyeere t̄eni li n̄o ke. Ebulusi ná Pud̄ensi ná Linusi ná Kolojya ná dánafeebii sanmp̄ii pun'à mu sh̄éere naha.

²² Kafoonji Yesu u kwōro ná mu i, u u j̄wō yii na, u u j̄wó le yii á.

Letereŋi Poli à tun Titi á ke Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè letereŋi funḡ jwumpe e ke

Titi na mpyi Poli báarapyjɛe Kile kuni i. Tèni i Poli à nge letereŋi tùugo u á ke, lir'à u ta Kereti k̀ni i. Poli à yi jwo u á na u kacwɔnribii p̀i t̄ɛ t̄ɛ Kereti k̀ni dánafeebii kurɔnyi n̄ḡ na, pi raa pi karigii cwɔnre. Nge letereŋi i n̄mbwoyi taanreŋi yi jyɛ:

Pyiŋkanni na dánafeebii kacwɔnribil'à yaa pi pyi ke (1.5-16). Ná dánafeebil'e Titi sí raa báare, mu à jwo n̄ḡkolyeebii ná k̄c̄ɛnjyeebii ná n̄ḡjiibii ná bilibii ke, Poli à Titi yere pire c̄ɛŋkanni na (2.1-15).

Nde dánafeebil'à yaa pi pyi bà pi si mpyi si nt̄ɛn yyeŋiŋke e mɛ, u à lire jwo u á (3.1-15).

Poli à Titi shéere

¹ Mii Poli u jyɛ Kile báarapyi ná Yesu Kirisita t̄nntunḡ ke, mii u à nge letereŋi séme.

Kile à mpiimu cwɔnrɔ ke, u à mii tun na mii u kuni le pire taan, si s̄ɛn̄j̄ cyêe pi na mà tàanna ná Kile yyaha fyagare e,

² bà pi si mpyi si s̄n̄ḡrɔ tatahaga ta sh̄ɛni n̄ḡkwombaan̄j̄ k̄ampan̄j̄ke na mɛ. Kilen̄j̄ u jyɛ u jyɛ na fini mɛ, uru u à uru sh̄ɛni n̄ḡkwombaan̄j̄ n̄wɔm̄ɛni lwɔ mà dijyɛni ta u s̄aha s̄i mɛ.

³ Wuu Shwofoon̄j̄ Kile jyii t̄ɛr'à nɔ ke, ka u u uru sh̄ɛni cyêe wuu na u jwumpe cye kurugo, maa puru n̄jwun̄j̄ t̄nnture le mii cye e.

⁴ Jyɛ Titi, mu u jyɛ mii jyan̄j̄ yabilin̄j̄ mà tàanna ná Kile kuni i, lire ndemu l'à wuu pyi wuu à wwɔ ke, mii sí nge letereŋi tun mu á. Wuu Tun̄j̄ Kile ná wuu Shwofoon̄j̄ Yesu Kirisita pi n̄wɔ ma na, pi i yyeŋiŋke kan ma á.

Dánafeebii kacwɔnribii kani

⁵ Jyɛ Titi, mii à mu yaha Kereti k̀ni i, bà mu si mpyi si karigii n̄ḡcwɔnrɔmbaagii yaha cyi cyi kuni ta mɛ. Kacwɔnribii p̀i cwɔnrɔ dánafeebii shwɔhɔl'e ma a pire t̄ɛ k̄anyi yyaha kurugo dánafeebii kurɔnyi n̄ḡ na, bà mii à yi jwo mu á mɛ.

⁶ Dánafeebii kacwɔnr̄ɔn̄j̄'à yaa u pyi t̄igire cyaga baa, u à yaa u kúu u cwon̄j̄ na *, u pyiibil'à yaa pi u n̄wɔm̄ɛni c̄u, pi jyɛ a yaa pi n̄ḡ kyán u na mɛ. Pi à yaa pi pyi metangafee.

⁷ T̄igire cyaga jyɛ a yaa ku ta dánafeebii kurɔŋke k̄anmucyafoon̄j̄ wà na mɛ, naha na ye Kile s̄up̄yiibii kacwɔnr̄ɔn̄j̄ u jyɛ u wi, u jyɛ a yaa u pyi ȳampeen̄foo mɛ, u jyɛ a yaa u pyi

* 1:6 Pii maha jwo: «u à yaa u pyi ceewe nin̄kin poo.»

lùfwuufoo mε, u nyε a yaa u pyi sinmbya mε, u nyε a yaa u pyi supyikyanga mε, u à yaa u a wyérenji caa fyinnε na.

⁸ U à yaa u pyi nàmpɔnmarawa, u raa kacennji pyi, u à yaa u pyi yákilifoo, u raa katiigii pyi, u à yaa u pyi ná zòvynre e, u u já uye na.

⁹ U à yaa u uye pwo jwumpe sèe wumpe nkàlanji na, mpemu na u à kàla ke, lire e u sí n-jà màban le sùpyire e, s'a ti taanni Kile kuni jaaranjanni na. Lire cye kurugo mú, mpíi pi nyε na jwumpe sèe wumpe tùnni ke, u sí n-jà pire tawuruge cyéε pi na.

Kereti kini dánafeebii kuruyi kani

¹⁰ Mii na mpe jwumpe yu, jaha na ye shinnyahara nyε na nyεge jwumpe sèe wumpe na mε, maa piye pwo jwumpe laaga baa wumpe jwunji na, marii sùpyire wuruge, pire e Yahutuubii pi maha jwo na fánhe kyaa li dánafeebii pi kwòn ke, pire pi à nyaha.

¹¹ Mu à yaa mu u pi sige puru jwumpe shinj jwunji na, jaha na ye pi maha pyenyi yà nimpuyo pwo fáannji na yige Kile kuni i ná uru jwuzhinji i, wyérenji kurugo.

¹² Sijcyiimεfoonji wà na mpyi Kereti kini i, ur'à jwo na: «Kereti kini shiinbii na nyε kafinivinimii tèrigii puni i, pi na nyε mu à jwo sige yaaya nimpíye, sàafee pi nyε pi pi, pi funzɔnnɔre pun'à taha yalyire na.»

¹³ Uru nànj'à sèe jwo, lire kurugo mu à yaa mu u pi yerε ma a pi le kur'e, bà pi si mpyi s'a Kile kuni jaare li jaaranjanni na mε.

¹⁴ Pi nyε a yaa pi taha Yahutuubii jwunjyempe laaga baa wumpe jwɔh'i mε. Mpíi pi na sèenji cyíge ke, pi mú nyε a yaa pi taha pire jwumpe fye e mε.

¹⁵ Mpíi pi nyε ná zòvynre e ke, yafyin sì n-jà pi jwóhɔ Kile yyahe taan mε, nkà mpíi pi nyε na Kile kuni tùnni, ná pi nyε ná zòvynre e mε, yafyin sì n-jà pire pyi pi fíniñε Kile yyahe taan mε, mà li pyi jaha na ye pi nyε ná funncennji i mε, pi sɔnnɔr'à pi.

¹⁶ Pi maha jwo na pir'à Kile cè, nkà pi kapyiinjkii cye kurugo, li maha jwè na pi jwumpe nyε sèe mε, shinpii pi nyε pi pi, pi à jwɔ kyán Kile na, pi sì n-sì n-jà kacenne pyi mε.

2

Yerεnkanni na Titi à yaa u a dánafeebii yerεge ke

¹ Mu wi ke Titi, ta kàlanji njncennji kaan sùpyir'á.

² Yi jwo nànkolyeebil'á na pi i piye pèrεge cè, pi i mpyi sèeshiin, pi i mpyi yákilifee, pi i piye waha Kile kuni i ná tàange ná lùtaanni i.

³ Yire ninuyi taha cijjyeebil'á mú, bà pi jaaraan'kanni si mpyi si ntàanna ná Kile kuni i mε, pi àha raa pi shinjεεbii mεyi kεεge mε, pi àha mpyi sinmbyaa mε; pi a sùpyire sannte leni kur'e,

⁴ bà pi si mpyi si li cyêe cipyire na, pyinj'kanni na pi à yaa pi pi nàmbaabii ná pi pyiibii kyaa táan piy'á mε;

⁵ pi i mpyi yákilifee, pi i mpyi fyinmε sùpyii, pi i piye kan pi pyenyi báaran'á, pi raa kacεnjii pyi; pi i pi nàmbaabii jwɔmyahigii cû, bà sùpyire si mpyi si Kile jwumpe le dá e mε.

⁶ Yire mu à yaa mu u jwo nànjjiibil'á mú, na pi pyi yákilifee karigii puni i.

⁷ Mu yabilinj'à yaa mu u pyi yyecyeeε kacεnmpyiini i. Fànha le ma a sùpyire taanni ná zòvyinre e.

⁸ Ta jwuntarampe kanni yu, bà sùpyire si mpyi pi àha raa cwo cyaga jaa mu na mε. Mu aha jà lire na, wuu zàmpεεnbii sí n-sílege, pi mú saha sì tajwugo ta wuu na mε.

⁹ Yi jwo bilibil'á na pi piye tírige pi jùnjufeebil'á karigii puni i, pi raa pi jyii karigii pyi. Pi àha raa pi jwɔ kwùun mε.

¹⁰ Pi àha pi yaaga yu mε, pi li cyêe tèrigii puni i na pire na jye dánasupyii, jwumpe wuu jye na yu wuu Shwofoonji Kile kyaa na ke, bà sùpyire si mpyi si puru le dá e mε.

¹¹ Naha kurugo ye kacenni Kile à pyi ke, u à lire cyêe sùpyire na. Lire kacenni cye kurugo sùpyire puni sí n-jà n-shwɔ.

¹² Lire kacenni kurugo, Kile à jwo na wuu cyé kapegigii na, wuu u kàntugo wà wuu jyii karigii nimpegigil'á. Lire ká mpyi, wuu sí n-pyi nge dijnyeni i yákilifee s'a katiigii pyi, s'a fyáge Kile na.

¹³ Wuu sònjɔr'à taha canmbwɔhe nkemu na, ná wuu na kuru sigili ke, kur'e wuu Shwofoonji Yesu Kirisita u jye wuu Kilebwoonji ke, uru sí uye cyêe u sinampe e.

¹⁴ U à uye pyi sáraga wuu kurugo, maa wuu jùnjɔ wwû kapegigii puni i. U à lire pyi bà wuu si mpyi si mpyi sùpyii fwɔnrɔ baa wuu, mpiimu Kile à cwɔnr'a yaha uye mεε na ke, si wuye pwɔ kacεnjikii mpyinj na.

¹⁵ Jye tayyérege Kile à kan mu á ke, mà tàanna ná kur'e fànha le ma a sùpyire yeεge ná mpe jwumpe e bà pi si mpyi si nkwoôro Kile kuni i mε. Wà jye a yaa u mu wíl'a faha mε.

3

Kile à jwɔ wuu na maa wuu shwɔ mana

¹ Yi jwo dánafeebil'á ma a pi funjɔ cwo, na pi piye tírige fànhafeebii ná k̀ni jùnjufeebil'á, pi i pi jwɔmεεni cû, pi i piye pwɔ kacεnjikii mpyinj na tèrigii puni i.

² Pi àha jwumpimε jwo sùpya na mε, pi àha raa kàshi kwùun mú mε, pi pyi lùtaanfee ná jùmpinjεfee tèrigii puni i.

³ Tèni l'e, wuu mpyi funṅɔ baa shiin, maa ṅùṅɔ kyán Kile na. Wuu mpyi numpini i, marii wuu ṅyii karigii shiṅi puni pyi. Wuu mpyi shinpii, maa mpyi ná yṅcyεge e. Wuu kapyiinṅkii mpyi a pɛn sùpyire sannt'á, wuu ná wuye shwɔhɔl'e maa wuye pɛn mú.

⁴ Nka tèni i wuu Shwofooṅi Kile à li cyêe sùpyire na na ur'à ṅwɔ, ti kyaa mú s'à táan ur'à ke,

⁵ u à wuu shwɔ mana. Wuu kacɛṅṅkii kurugo bà u à lire pyi mɛ. Kile à wuu ṅùṅaara ta maa wuu shwɔ, maa wuu jyé a fīniṅɛ. U à lire pyi u Munaani fànhe cye kurugo, maa wuu pyi sùpyii nivɔnmii bà wuu si mpyi si shiṅi nivɔṅṅi ta mɛ.

⁶ Kile à u Munaani le wuu e ná funvyinge e, wuu Shwofooṅi Yesu Kirisita cye kurugo.

⁷ Lire pyiṅkanni na, u à ṅwɔ wuu na maa wuu tíi u yyahe taan, shiṅi niṅkwombaani na wuu sɔṅṅɔr'à taha ke, bà wuu si mpyi si uru ta mɛ.

⁸ Puru jwumpe na ṅyε kaṅyεε.

Mii la ṅyε ma a pu jwo a waha dánafeebil'á bà pi si mpyi s'a kacɛṅṅi pyi tèrigii puni i mɛ. Lir'à ṅwɔ, sùpyire puni tɔɔn na ṅyε lire e.

⁹ Ma hà raa ma ṅwɔge leni nàkaante ṅùṅɔ baa woore e mɛ. Pi aha a wuu tulyeyi u tulyeyi mɛyi nàkaante pyi, ma hà ma ṅwɔge le t'e mɛ. Pi aha nàkaana pyi mà yyaha tíi ná MusaSaliyaṅi i marii piye tùnni, ma hà ṅjwo ná pi e mɛ. Tire nàkaante pun'à sii ṅùṅɔ baa.

¹⁰ Nṅemu ká a li caa si dánafeebii kurunṅke jya ke, urufoo yεε, u aha mpyi u ṅyε a li ṅwɔ yaha mɛ, jwo ná u e tozhɔnwogo. U aha mpyi u ṅyε a lógo mɛ, ma hà núru ṅgwò ná u e kyaa na mɛ.

¹¹ Mu à li cè na shin maha shin u ṅyε ná kuru funṅke shiṅi i ke, urufol'à fworó Kile kuni i, shinpi u ṅyε u wi, ṅaha na yε u kapyiinṅkil'à li cyêe na u ṅyε a tíi mɛ.

Yεεge nizanṅke

¹² Mii sí tùntunṅɔ tun mu á, shwɔhɔl'e Aritemasi, lire ṅyε mɛ Tisike. Pi wà ha nɔ mu na, ma a maye waha, ma a mpa na yyére Nikopolisi kànhe e, ṅaha na yε mii la ṅyε si sà wyeere tèni pyi wani.

¹³ Zenasi u maha k̀ini saliyaṅi cyêre sùpyire na ke, maye waha ma a u ná Apolosi tège pi k̀usheeni na, bà li si mpyi yaaga kà ṅkwò pi k̀uṅṅɔ mɛ.

¹⁴ Wuu c̀inmpyiibii ṅyε a yaa pi pyi kaṅwɔɔ baa mɛ. Màban le pi e bà pi si mpyi s'a kacɛṅṅkii shiṅi puni pyi tèrigii puni i s'a p̀ii tère tèewaagil'e mɛ.

¹⁵ C̀inmpyiibii pi naha naha ná mii i ke, pire pun'à mu shéere. Wuu kyal'à táan mpiimu á Kile kuni i ke, wuu à pire puni shéere.

Kile u ꞑwə yii puni na, u u jwó le yii á.

Leterengi Poli à tun Filemó á ke Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè leterengi funḡ jwumpe e ke

Jwumpe Nintanmpe pu nyε na Yesu kyaa yu ke, Poli à puru jwo Filemó á, ka u u dá pu na. Filemó na mpyi shinbwo, bilinaḡi wà na mpyi u á, uru mege na mpyi Onεzimu. Ka uru bilinaḡi si mpa fê.

Lir'à pi ta pi à Poli cû a tò kàsuni i Kile Jwumpe njwuḡi kurugo. Nyε ka Onεzimu si fê a sà uye ta Poli yyére kàsuni i. Nyε lir'à pyi ke, ka Poli si wá na Yesu kyaa yu Onεzimu á fo u à pa dá Yesu na. Lire kàntugo ka u u Poli tège Yesu kani njwuḡi na sùpyire sannt'á. U kyaa mpyi a táan Poli á sèe sèl'e fo Poli mpyi maha u pyi uru jyanḡi mà tàanni ná Kile kuni i. Nyε tēni là à pa nò, ka Poli si li lwó uye funḡ'i na uru sí Onεzimu núrḡḡ n-tùugo Filemó á.

Lire tēni i, biliḡi n'a mpyi a fê, ka pi i núr'a u ta a cû, u njḡufooḡi mpyi maha u kyéree, lire nyε mε maha u bò. Lire e Poli à nge leterengi séme a kan Filemó á, maa yi jwo u á na Onεzimu ká núr'a nò u na, u àha u cû biliwe fiige mε, nka u u cû u cìmpworo fiige mà tàanna ná Kile kuni i. Poli zòḡi mpyi na nḡkùre mpe jwumpe tajwuge e Filemó á Onεzimu kyaa na mε, naha kurugo ye u mpyi a tēen ná l'e na ur'à jwo a kùḡḡ cyage nḡkemu na ke, na Filemó sí li pyi n-tòro kuru cyage taan. Puru mpe jwumpe cye kurugo, Poli mpyi a yi fēen a cyán Filemó taan na u Onεzimu cye yaha bilere na.

Poli à Filemó shéere

¹ Mii Poli u nyε kàsuni i Yesu Kirisita kurugo ke, mii ná wuu cìmpworonḡi Timòti u à nge leterengi tun mu Filemó á, wuu cevoonḡi ná wuu báarapyinεenḡi,

² ná mu Afya á wuu cìmpworocwoḡi ná mu Arisipi u à wuu tège zhìleni na Kile jwumpe yyaha yyére zhèḡi kurugo ke, ná dánafeebii pi maha piye bínnini mu Filemó bage e ke.

³ Wuu Tuḡi Kile ná wuu Kafoonḡi Yesu Kirisita pi jwó yii na, pi i yyeḡinḡe kan yii á.

Poli à lógo na dánafeebii kyal'à táan Filemó á

⁴ Filemó, tère o tère e mii à Kile jáare ke, mii maha u shéere mu kurugo,

⁵ naha na ye mii à lógo na Kile shiinbii kyal'à táan mu á, ali numε mu à maye tíḡe Kafoonḡi Yesu na.

⁶ Lire kurugo mii na Kile jáare mu á, Kile kuni l'à wuu pyi wuu à wwò ke, bà kuru wwoḡεεge si mpyi s'a sì yyaha na mε,

yaayi niɲɛnɲyi wuu à ta Kirisita á ke, kuru wwoɲεεge ku ma pyi mà yire cè a ɲwɔ.

⁷ Pyiɲkanni na Kile wuubii kyal'à táan mu á ke, lir'à mii funɲke táan maa màban le mii i sèl'e. Mii cìmpworonɲi, lire mpyiɲi cye kurugo, mu à Kile wuubii zòmɲyaagii waha.

Poli à FilemƆ ɲáare bilinanɲi Onɛzimu kyaa na

⁸ Lire kurugo mii sí kyaa niɲkin cya mu á. Mà tàanna ná wuu wwoɲεεge e Kirisita na, mii mpyi na sí n-jà fànha cyán mu na mu u li pyi.

⁹ Nka Kile wuubii ntàannamagare ti ɲye mu i ke, tire kurugo mii sí mu ɲáare ma a li pyi. Funɲɔ cwo li na na mii Poli yyecwugo wuɲi pi à cù a tò kàsɲi i Yesu Kirisita kurugo ke, mii u na mu ɲáare.

¹⁰ Onɛzimu kurugo mii na mu ɲáare, ɲaha na ye u à pyi numɛ mii pyà Yesu Kirisita wwoɲεεge e naha kàsɲi i.

¹¹ Tèni l'e, u kaɲwɔɔ mpyi mu á mɛ. Nka numɛ, u kaɲwɔɔn'à ta mii ná mu á.

¹² Ali mà li ta u kyal'à waha mii na bà mii yabiliɲi kan'à waha naye na mɛ, mii sí u núruɲɔ n-tùugo mu á.

¹³ Mà mii yaha naha kàsɲi i Jwumpe Nintanmpe ɲjwuɲi kurugo, li mpyi na sí n-táan mii i mà u yaha naye taan, u raa karii pyi mii á mu cyaga.

¹⁴ Nka mii à li sônɲ'a ta na mii ɲye a yaa mii u kyaa pyi mu kàntugo ná mii ɲye a li jwo mu á, ka mu u li ɔɔn shwɔ mà ye. Mii la ɲye sì mu kárama mu u kacɛnnɛ pyi mii á mɛ, fo ndemu ká fwo ro mu i ke.

¹⁵ Li sí n-jà n-ta Onɛzimu à láha mu na tère nimbilere e, si núru ɲkwɔ mpyi ná mu i fo tèekwombaa.

¹⁶ U saha sì n-pyi mu biliwe kanna mɛ, u sí n-pwɔrɔ biliwe na, u sí n-pyi mu cìmpworo. U kyal'à táan mii á sèl'e, nka u kyal'à yaa li taan mu á mà tòro mii na, ɲaha na ye u ɲye mu wu, maa mpyi Kafoonɲi Yesu wu mú.

¹⁷ Nye kampyi mii à sì mu cìmpworo mà tàanna ná Kile kuni i, mii n'a mpyi a shà mu yyére, mu mpyi na sí mii cù ɲwɔ cùɲkanni ndemu na ke, mii na li caa mu á, Onɛzimu ká nɔ mu na, ma a u cù a ɲwɔ amuni.

¹⁸ U aha nta u à kakyara pyi mu á, lire ɲye mɛ mu fwo ká nta u na, mii sí cyire puni tò.

¹⁹ Mii Poli yabiliɲi cyεge k'à mpe jwumpe puni séme na mii sí mu fwɔhigii puni tò, mii sì na wuuni jáara mu na mɛ, lir'à li cyée na mii fwo ɲye mu na, ɲaha na ye mii à mu le Kile kuni i.

²⁰ Mii cìmpworonɲi, mii la ɲye ma a lire kacɛnni niɲkinɲi pyi na á Kafoonɲi Yesu kurugo, ma a màban le mii i Kirisita wwoɲεεge e.

²¹ Mii à li cè na nde mii à cya mu á ke, na mu sí lire pyi mii á. Lire kurugo mii à ŋge λeterɛŋi tùugo mu á. Mii mú à tɛɛn ná l'e na mii à jwo a kùuŋɔ cyage ŋkemu na ke, mu sí li pyi n-tòro kuru cyage taan.

²² Nyɛ ta na bashɔnge bégeli, mii à tɛɛn ná l'e, Kile sí yii ŋareyi shwɔ pi i mii cye yaha mii i sà fwordo mu na.

Fwùŋi nizannɔ

²³ Epafirasi u naha naha ná mii i kàsunɔ i Yesu Kirisita mɛgɛ kurugo ke, u à mu shéere.

²⁴ Mii báarapyiŋɛbii Marika ná Asitariki ná Demasi ná Luka à mu shéere mú.

²⁵ Kafoonɔ Yesu Kirisita u ŋwɔ yii na, u u jwó le yii á.

Lετερενι u à tun Eburu shiinbil'á ke Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè lετερενι funᵝo jwumpe e ke

Nge lετερεν'á tun Eburubii dánafeebii píl'á. Eburu shiinbii pi maha mpyi Yahutuubii ná Izirayeli shiinbii. Shinᵝi u à nge lετερενι sémε ke, urufoo mεge nyε a cè mε. U sémεfoonᵝi mpyi a Yahutuubii saliyaᵝi cè. Yahutuubii pi mpyi a dá Yesu na, ná pi mpyi yyefuge e ke, u à nge lετερενι sém'a tun pir'á, maa màban le pi e. U à li cyêe pi na na pi aha Yesu dániyaᵝi yaha ᵝkere na, maa Yahutuubii làdaabii kurigii jaare, pi sî tòn ta lire e mε, jaaha kurugo ye zhwoᵝi sèe wuᵝi na ntaa Yesu dániyaᵝi kanni cye kurugo.

Nge lετερενι sémεfoon'á li cyêe wuu na na Yesu à fánha tò Kile mèlεkεebii na. U à fánha tò Kile túnntunᵝi Musa na. U à fánha tò Yahutuubii sáragawwuubii nᵝuᵝufeebii na, jaaha kurugo ye uru u nyε sáragawwuᵝuᵝufembwøhe Kile yyahe taan.

Yesu na nyε Mελikisedeki fiige, uru na mpyi saanwa maa mpyi sáragawwu Ibirayima tēni i (Zhenεzi 14.17-24). Sárayi pi mpyi maha wwû tēcyiini i ke, yire mpyi na jìn'a sùpyire kapegigii yàfa ti na mε. Nka Yesu à uye pyi sáraga maa wuu kapegigii yàfa wuu na tōᵝo niᵝkin fo tēekwombaa.

Nge sémεᵝi sémεfoon'á màban le Eburu dánafeebil'e, bà pi si mpyi si dá Yesu na tērigii puni i si piye waha Kile kuni i ali yyefuge tēni i, bà Ibirayima ná pi sanmpii mpyi a piye pwø Kile na yyefuge e mε.

Kile à jwo ná wuu e u Jyaᵝi cye kurugo

¹ Tēcyiini i, Kile à jwo ná wuu tulyeyi i tooyo niᵝyahaya ná pyiᵝkannigii niᵝyahagii na u túnntunmpii cye kurugo.

² Nka nyeyii tērigii nizannkil'e, u à jwo ná wuu e u Jyaᵝi cye kurugo, u à uru ᵝgemu tᵝε mà pyi yaayi punifoo ke, uru cye kurugo Kile à yaayi puni dá.

³ Uru u nyε Kile sᵝnampe bēenmpe ná Kile nàᵝjaᵝi yabiliᵝi. U jwumpe fánhe nyahaᵝi cye kurugo, diᵝyεᵝi yaayi pun'á yiye cû. Sùpyire kapegigii yàfaᵝi kàntugo, u à kàr'a sà ntēen niᵝyiᵝi i Kile Siᵝi Punifoo kàniᵝε cyεge na.

Yesu Kirisita à fánha tò mèlεkεebii na

⁴ Mεge u à ta Kile á ke, bà kur'á fánha tò mèlεkεebii woge na mε, amuni u tayyéreg'á pēe mèlεkεebii woge na.

⁵ Kile à tēl'a jwo u mèlεkεᵝi ᵝgir'á na:

«Mu u nyε mii Jyaᵝi,

nijjaa mii à pyi mu Tunjì* » ye?

U mú nyε a têt'a jwo mèlekεnji wà tufiige kyaa na:

«Mii sí n-pyi u Tunjì,
u sí n-pyi mii Jyanjì†» mε.

6 Njka u Jyanjì u nyε yaayi puni jùṅṅ na ke, tènì i u sí nùru uru
tun dijnyεnji i ke, u sí n-jwo‡:

«Kile mèlekεεbii, yii puni pi a u pèrε§.»

7 Nje y'à jwo mèlekεεbii kyaa na Kile Jwumpe Semεnji i ke,
yire yi nyε:

«Kile à u mèlekεεbii pyi kafεεge,
maa u báarapyiibii pyi na bènmε*.»

8 Njka Kile à yi jwo u Jyanjì á:

«Mu u nyε Kile, mu sí n-kwôro jùṅufente e tèrigii puni i.
Mpii jùṅṅ na mu nyε ke, mu à tí pir'á.

9 Ntìnji karigii cyi à táan mu á,

ntiimbaanji karigii nyε a sàa táan mu á mε.

Lire kurugo, e Kile! Mu u Kilenji à mu cwōōnrō,
maa mu pèe mà tòro mu fyèṅwōhōshiinbii taan,

maa funntange sùguro mu juy'i nùguntan sìnme fiige†.»

10 Maa nùr'a jwo:

«Kafoonji, mà lwó fo tasiige e, mu u à jùṅke dá,
mu cyεge k'à nìnyinjì yaa.

11 Yire puni sí n-pa n-pìnni, njka mu wi ke, mu sí n-kwôro fo
tèkwombaa.

Yi puni sí n-pa lyε bà vāanṅa maha lyε mε.

12 Mu sí yi kûru bà sùpya maha vāanṅa kûru mε,
yi sí n-pa fáa bà sùpya maha u vāanndenje fáa mε.

Njka mu wi ke, mu sí n-kwôro ma lyempe e,
mu canmpyaagii sù n-kwò mε‡.»

13 Mèlekεnji ṅgi Kile à têt'a pyi:

«Ta ma a pa ntèen na kàniṅe cyεge na,

fo mii aha mu zàmpreenbii pyi mu tooyi tatahage§» ye?

14 Mèlekεεbii nyε naha shi ye? Múnāa yaaya kanna yi nyε yi
yi Kile báaranji laage e. Nùmpañk'à bégel'a yaha mpiimu mεε
na ke, Kile à pi tun pi i mpa pire tégε.

2

Yii àha ncwô Yesu jwumpe e mε

1 Lire e jwumpe wuu à lógo ke, wuu yákili yaha pu na sèl'e,
lire baare e kuni sí n-pìnni wuu na.

* 1:5 Zaburu 2.7 † 1:5 2 Samuweli 7.14; 1 Izirayeli Saanre 17.13 ‡ 1:6 Pli maha
jwo: «Njka u Jyanjì u nyε yaayi puni jùṅṅ na ke, tènì i u à uru tun dijnyεnji i ke, u à jwo:»

§ 1:6 Duterenōmu 32.43 * 1:7 Zaburu 104.4. Pli maha jwo: «Kile à kafεεge pyi
u tūnntunṅṅ, maa kilenjini pyi u báarapyi.» † 1:9 Zaburu 45.6,7 ‡ 1:12 Zaburu

102.25-27 § 1:13 Zaburu 110.1

² Kile mèlekεεbii mpyi a jwumpe mpemu jwo ke*, puru mpyi a tàra. Mpii pi nyε pi mpyi a puru jwumpe cû ná sèl'e, lire nyε mε mà cyé pu na ke, Kile à pire puni sâra mà tàanna ná pi kapyiini i.

³ Nyε jwumpe p'à jwo múnahigii zhwoŋi kyaa na ke, wuu à puru lógo. Pur'à fânha tò mèlekεεbii wumpe na. Wuu aha mpyi wuu nyε a puru cû ná wuu cyeyi shuunniŋi i mε, nde l'à yaa li pyi wuu na ke, Kile sí lire pyi wuu na mú. Kafoonji yabiliŋi u à fyânha a puru jwumpe jwo, mpii pi à pu lógo ke, pir'à jwo na nàkaana nyε a sîi p'e mε.

⁴ Ka Kile yabiliŋi si li cyêe na pi jwumpe na nyε sèe, kacyeenŋii ná kakyanhala karigii ná kabwōhigii ná Kile Munaani màkanyi cye kurugo, u à yire njemu kan sùpyir'á mà tàanna ná u nyii wuuni i ke.

Yesu cye kurugo Kile maha sùpyaŋi shwō

⁵ Nyε diŋyεŋi nimpaŋi kyaa wuu nyε na yu ke, mèlekεεbil'á bà Kile à uru jùŋufente kan mε.

⁶ Yii li cè na y'à séme Kile Jwumpe Semεŋi i na:
«Sùpyaŋi nyε naha shi fo mu à yákili yaha u na yε?

Adama pyaŋi nyε naha shi fo mu na u kàanmucaa yε?

⁷ Mu à u pyi u tayyérege nyε a mèlekεεbii woge kwō sèl'e mε†, mu à pèente ná fânhe kan u á maa njire taha u na.

⁸ Mu à yaayi puni tîrig'a cyán u á‡.»

Kile à yaayi puni tîrig'a cyán u á, lire jwōhe ku nyε, yafyin nyε u jùŋō na mε. Lire ná li wuuni mú i, wuu à li nya na yaayi puni sâha ŋkwō a yiye tîrige u á mε.

⁹ Nka wuu à ndemu kàanmucya ke, lire li nyε: Yesu mpyi a tîrige mèlekεεbii jwōh'i mà tère nimbilere pyi, bà u si mpyi si ŋkwū sùpyire puni cyaga Kile kacεnni kurugo mε. Numε, pèente ná njini saanwa maha nta ke, u à yire ta, naha na yε u à kyaala maa ŋkwū wuu kurugo.

¹⁰ Kile à yaayi puni yaa uye wuyo. Lire kurugo li mpyi a jwō na Yesu u kyaala, bà u si mpyi si shinjyahara pyi ti pyi shinbwoo u yyére mε. Kyaage cye kurugo, Yesu à pyi jùŋufoo njicεnŋε, ŋgemu u à jà a kuni múgo shinjyahara á, bà ti si mpyi si nùmpaŋa ta mε.

¹¹ Yesu u maha sùpyire fíniŋi Kile yyahe taan, u aha mpiimu fíniŋε ke, u ná pire maha mpyi Tu na, lire kurugo u nyε a cwōnrō s'a pi pyi u cìnmpyiibii mε.

¹² Lire e u à jwo Kile á:

«Mii sí mu mεge kêe na cìnmpyiibil'á,

* 2:2 Saliyaŋi u à kan Izirayeli shiinbil'á Sinayi nanke jtuŋ'i ke, uru kyaa l'à jwo naha ŋke cyage e. † 2:7 Pii maha jwo: «Mu à u tîrig'a wwū Kile mèlekεεbii taan mà tère pyi.» ‡ 2:8 Zaburu 8.4-6

mii sí mu mεge p̄e mu wuubii shw̄h̄al'eš.»

¹³ U à jwo mú na:

«Mii k̄oni, mii sì na s̄on̄j̄ore láha Kile na mε*»

maa n̄ur'à jwo:

«P̄ȳlibii Kile à kan mii á ke, mii ná pire pi mpii†.»

¹⁴ Nyε Yesu à pire mpiimu pyi pi à n̄ump̄an̄ja ta ke, pire na nyε s̄up̄yii, lire kurugo Yesu mú à pyi s̄up̄ya. U à lire pyi bà li si mpyi, u kw̄̀̀ni cye kurugo, Sitaann̄i cye e kw̄̀̀ni f̄an̄he nyε ke, si uru f̄an̄he kw̄̀̀,

¹⁵ mpii pi mpyi u bilere e kw̄̀̀ni fyagare na pi sh̄̀ni canmpyaagil'e ke, si pire j̄̀̀n̄j̄o ww̄̀ mε.

¹⁶ S̄ēn̄i na, Yesu nyε a pa mpa m̄̀̀ek̄εεbii t̄̀̀ge mε, u à pa mpa Ibirayima t̄̀̀luge shiimbii t̄̀̀ge.

¹⁷ Lire kurugo f̄an̄ha ku mpyi ku ki, u s̄̀a pa s̄̀p̄ya u c̄̀n̄mp̄ȳibii fiige karigii puni i, bà u si mpyi si mpyi Kile s̄̀ragaww̄j̄un̄j̄ufembw̄h̄o, nj̄kemu j̄̀̀n̄jaare t'à p̄e, maa báaran̄i pyi na j̄̀w̄ge Kile á, maa s̄̀p̄yire kapegigii tugure lw̄́ mε.

¹⁸ Nyε ná u s' à t̄̀ro j̄̀w̄wwuure kyaage e, lire e mpii pi nyε k'e numε ke, u sí n-j̄̀ à pire t̄̀ge.

3

Yesu à f̄an̄ha tò Kile t̄̀n̄ntun̄ji Musa na

¹ Lire e ke mii c̄̀n̄mp̄ȳibii, yii Kile à yȳere mà pyi uye wuu ke, yii a Yesu w̄i. Wuu Kile kuni i, uru u nyε Kile t̄̀n̄ntun̄ji ná Kile s̄̀ragaww̄j̄un̄j̄ufembw̄he.

² Yesu à báaran̄i pyi u yyerefoon'á ná j̄̀w̄m̄εefente e, bà Musa à u pyi Kile pyεngε shiimbil'á mε.

³⁻⁶ Nyε бага maha бага, ku ná ku faanrafoon̄i u nyε, yaayi puni Davoon̄i sí u nyε Kile. Nyε bage faanrafoon̄i na nyε ná nj̄ire e mà t̄̀ro bage na. Lire pyin̄kanni ninuuni na, Kile Jyan̄i Yesu Kirisita u nyε bafaanran̄i wwoj̄εn̄i s̄̀e wun̄i, maa mpyi bage j̄̀n̄j̄ufoon̄i ke, uru na nyε ná nj̄ire e mà t̄̀ro Musa na. Musa mú à báaran̄i pyi ná s̄̀l'e kuru bage e. Lire e u mpyi báarapyi kann̄a. Karigii Kile mpyi na sí n-pa n-pyi ke, u báaran̄i u mpyi na cyire yyaha yu s̄̀p̄yir'á. Wuu aha wuye waha maa wuu s̄̀on̄j̄ore taha Kafoon̄i na fyagara baa ná funntange e mà s̄̀a n̄o t̄̀gen̄i na, wuu sí n-pyi u bage.

Tan̄j̄ke k'à b̄egel'a yaha Kile wuubii mεε na ke

⁷ Lire e Kile Munaani à jwo:

«Yii aha Kile m̄̀j̄wuuni l̄̀go nj̄jaa,

⁸ yii àha yii nin̄gyigigii waha,

bà yii tulyey'á cyé Kile na síwage e, maa u j̄̀w̄o c̄̀ mε.

⁹ Kuru cyage e, yii tulyey'á jwo na yire sí mii Kile j̄̀w̄o c̄̀,

mà li ta pi à mii kapyiĩkii ñya fo yye beeshuunni.

¹⁰ Lire l' à mii lùuni yîrige pi taan,

ka mii i jwo «Pi yabilimp̄ii s̄on̄j̄ore ti ñye na pi wuruge t̄erigii puni i,

kuni mii la ñye pi lwó ke, pi ñye a cè m̄.»

¹¹ Lire e mii lùyiri wuñ' à k̄aa

«Tañ̄j̄ke mii à b̄égel' a yaha pi yyaha na ke,

pi saha s̄i n-s̄i n-jyè kur' e m̄* .»

¹² Mii c̄in̄mpyibii, yii yiye k̄aanmucya, s̄ùpya k̄a n-s̄i ta yii e, pege ná dánabaare z̄on̄ji ñye ñgemu i fo si s̄a n̄o u cyé Kile ñyii wuñi na m̄.

¹³ Lire e ke canmbile maha canmbile wuu sí n-jà n-yyere: «ñijjaa» ke, yii a yiye ȳeɛge cyire e, bà kapegigii mpyiñi lage si mpyi k' àha yii wà wurugo si u ñingyiini pyi li waha m̄.

¹⁴ Wuu aha s̄aa kwôro Kile kuni i mà lwó tasiige e fo mà s̄a n̄o t̄egeni na, wuu à pyi Kirisita wwoñe.

¹⁵ Y' à jwo Kile Jwumpe Sem̄ñi i na:

«Yii aha Kile meñwuuni lógo ñijjaa,

yii àha yii ñingyigigii waha,

bà yii tulyey' à ñùñ̄o kyán Kile na m̄†.»

¹⁶ Ñye m̄pire pi à ñùñ̄o kyán Kile na u meñwuuni lógon̄kwooni k̄antugo ȳe? Musa à mpiimu yyaha c̄u a fworro Misira k̄ini i ke, tá pire bà m̄?

¹⁷ M̄pire taan Kile lùuni mpyi a ȳiri yye beeshuunni funñ' i ȳe? M̄pii pi mpyi a kapiini pyi fo pi à kwû síwage e ke, tá pire bà m̄?

¹⁸ M̄pire kyaa na Kile à k̄aa na pi s̄i n-jyè uru tañ̄j̄ke e mà ȳe? M̄pii pi à cyé u na ke, tá pire bà m̄?

¹⁹ Lire pyiñkanni na, mii c̄in̄mpyibii, wuu à li ñya na pi dánabaare kurugo, pi ñye a jà a jyè kuru tañ̄j̄ke e m̄.

4

Kile à tañ̄j̄o ñw̄om̄e lwó u pyiibil' á

¹ Ñye Kile à u ñw̄om̄eñi kan na wuu sí n-pyi ná ur' e u tañ̄j̄ke e. Lire e wuu pun' à yaa wuu wuye waha, wuu wà k̄a ñkw̄ò ñkùñ̄o kuru cyage na m̄.

² Wuu à Jwumpe Nintanmpe lógo, bà wuu tulyeyi mpyi a pu lógo m̄. Ñka wuu à li ñya na pu ñye a yafyin ñw̄o pi na m̄, ñaha na ȳe pi à pu lógo, ñka pi ñye a dá pu na m̄. Lire kurugo pi ñye a jyè tañ̄j̄ke e m̄.

³ Wuu pi à d̄aniyañi pyi ke, wuu pi sí n-jyè kuru tañ̄j̄ke e. M̄pii pi ñye pi ñye a d̄aniyañi pyi m̄, Kile à jwo pire kyaa na:

«Mii lùyiri wuñ' à k̄aa,

tañ̄j̄ke mii à b̄égel' a yaha ke,

* 3:11 Zaburu 95.7-11 † 3:15 Zaburu 95.7,8

pi sî n-sîi n-ÿyè kur'e mε* .»

Mà li ta taŋɔŋk'à yaa, ɲaha na yε Kile à kwɔ̄ ku báaraŋi na fo tɛni i diɲyɛŋ'à dá ke.

⁴ Yii li cè, y'à jwo cibilaage canmpyibaashɔnwuuni kyaa na Kile Jwumpe Semɛŋi i na:

«Kile à kwɔ̄ u báaraŋi puni na, maa ñò canmpyibaashɔnwuuni †»

⁵ Y'à jwo Kile Jwumpe Semɛŋi cyage kabɛr'e na:

«Taŋɔŋke mii à bégel'a yaha ke, pi sî n-sîi n-ÿyè kur'e mε‡.»

⁶ Mpii pi à pyi shincyii bii mà Jwumpe Nintanmpe lógo ke, pire ɲyε a ɲɛŋ'a dá pu na mε. Lire l'à li ta, taŋɔŋke Kile à bégel'a yaha ke, pi ɲyε a jà a ÿyè kur'e mε. Nka piibɛrii sí n-jà n-ÿyè k'e.

⁷ Lire kurugo Kile mpyi a canŋke kabɛrɛ kan ku ɲjyɛŋi mεε na, kuru ku ɲyε niɲjaa. Shincyii bii Kile ɲwɔmɛɛni yahankwooni kàntugo, yyee niɲyahigil'à tòro ke, ka Kile si jwumpe pà jwo saanɲi Dawuda cye kurugo, puru pu mpe:

«Yii aha Kile mɛjwuuni lógo niɲjaa,

yii àha yii niɲgyigigii waha mεŠ.»

⁸ Taŋɔŋke niwɔŋke kyaa l'à jwo ke, kɛni i Zhozuwe à kàre ná sùpyire e ke, lire bà mε. Kampyi lire kɛni li mpyi li li, Kile sàha mpyi na sî taŋɔŋke kabɛrɛ kyaa jwo mε.

⁹ ɲyε Kile wuubii sí n-ÿyè kuru taŋɔŋke e si ñò, bà Kile à ñò canmpyibaashɔnwuuni mε.

¹⁰ Nɲgemu ká ÿyè kuru taŋɔŋke e ke, urufoo sí ñò u báaraŋi na, bà Kile à u wuɲi pyi a kwɔ̄ maa ñò mε.

¹¹ Lire e ke wuu wuye waha wuu u ÿyè kuru taŋɔŋke e, wà kà ñkwɔ̄ mpyi kàntugo bà Kile ɲwɔmɛɛcumbaabil'à li pyi mε.

¹² Kile jwumpe na ɲyε ɲyii na, pu fành'à ɲyaha. Pu ɲwɔg'à táan kàshikwɔŋɲwɔgɔ ɲwɔyi shuunni woge na. Pu maha ÿyè sùpyanɲi cyeere e fo maha u zòmbilini ná u múnaani láha yiye na, mà sà ñò kacizogompe ná kaciiyi sɛnmpe na. Pu maha sùpyanɲi zòɲi ná u sòñɔrɛ kàanmucya fo maha ɲcè.

¹³ Yadaŋke kà tufiige ɲyε a sli ñkemu k'à ɲwɔhɔ Kile na mε. U ɲyiwiini bèɛnmp'à wu yi puni na. Ur'à wuu puni sí sà wuu nintaga yyaha jwo.

Yesu u ɲyε wuu sáragawwɲuɲufembwɔhe

¹⁴ ɲyε wuu à li cè na sáragawwɲuɲufembwɔhɔ na ɲyε wuu á ñkemu k'à dùg'a kàre fo Kile yyére ke, kuru ku ɲyε Yesu, Kile Jyanɲi. Lire e ke Kile kuni i wuu ɲyε ke, wuu wuye waha, wuu u ñkwôro l'e.

¹⁵ Sáragawwɲuɲufembwɔhe ku ɲyε ku sí n-jà ɲùɲaara ta wuu na wuu fànhɔncyɛrɛrɛ karigil'e mε, kuru bà ku ɲyε wuu woge

* 4:3 Zaburu 95.11 † 4:4 Zhenɛzi 2.2 ‡ 4:5 Zaburu 95.11 § 4:7 Zaburu 95.7,8

mε. Bà Sitaanniṅi maha wuu sònni na wàa kapegigii shiṅi puni na mε, amuni Sitaanniṅi à ku sòn a wíi, ṅka ku ṅye a kapii pyi mε.

¹⁶ Lire e ke wuu wuu zòmpii waha, wuu file Kile saanre yatεεṅke na, uru u à ṅwə maa mpyi wuu saanṅi. Lire ká mpyi, u sí ṅùṅaara ta wuu na. Wuu la ká mpyi u wuu tège tēni ndemu i ke, u sí ṅwə wuu na.

5

¹ Nyε Izirayeli shiinbii shwəhəl'e, sáragawwuubii ṅùṅufembwəhe maha ṅcwəonrə, ku s'a sùpyire ná Kile shwəhəṅi yaa. Kuru ku maha sùpyire yaayi ṅiṅkanyi ná ti sárayi ṅiṅgwuyi kaan Kile á, bà Kile si mpyi si ti kapegigii yàfa ti na mε.

² Sáragawwuubii ṅùṅufembwəhe fānhe mú à cyéε, puru funṅke e, mpii pi ṅye pi ṅye a Kile kuni cè mε, mà bàra mpii pi à wurugo l'e ke, ku maha já a pire tège ná lùtaanni i.

³ Tire fānhəṅcyεεεε kurugo, bà ku maha sùpyire kapegigii yàfanṅi sárayi wwú mε, amuni ku maha yaa ku ku yabiliṅi wogigii sárayi wwú.

⁴ Wà ṅye na kuru mεbwəhe kaan uy'á mε, ṅka Kile yini li maha ku nə wà na, bà Arən wuun'à pyi mε.

⁵ Amuni Kirisita wuun'à pyi. Uru bà u à uye pyi sáragawwuṅùṅufembwəhe mε. U à ti pèente ta Kile á, uru ṅgemu u à jwo:

«Mu u ṅye mii Jyanṅi, ṅiṅjaa mii à pyi mu Tuṅi*» ke.

⁶ Kile à jwo u á sahanṅi:

«Mu à pyi tērigii puni sáragawwuṅi Məlikisedəki fiige†.»

⁷ Mà Yesu yaha ṅiṅke na, u mpyi a cè na Kile sí n-jà uru shwə kwùṅi na. U à uye tīrige Kile á, maa məjwuuni dūrugo maa u ṅáare fānha na fo mà ṅyilwəhe tīrige, ka Kile si u ṅarege shwə, ṅaha na ye u à uye tīrige.

⁸ U mén'à sii Kile Jyanṅi ke, u mpyi maha Kile ṅwəmεεcunte taanni yyefuge cye kurugo.

⁹ Kile à u pyi u à fūṅṅə. Lire kurugo mpii pi à u ṅwəmεεni cū ke, Kile à u pyi u à pire puni shwə fo tèekwombaa.

¹⁰ Yii li cè na sáragawwuṅùṅufembwəhe shiṅi u mpyi Məlikisedəki ke, kuru shiṅi Kile à pyi u wi.

Yii àha Kile kuni yaha mε

¹¹ Nyε mii cìṅmpyiibii, karii ṅiṅyahagii na ṅye wuu á mà jwo yii á puru kyaa na, ṅka cyi yyaha cèm'à pεn yii á, ṅaha na ye yii ṅye na kyaa yyaha cìn'a ta mε.

* 5:5 Zaburu 2.7 † 5:6 Zaburu 110.4

¹² Numε mpyi a yaa li yii ta yii à pyi cyelentii, ηka ali numε, pi saha na yii taanni Kile kuni karigii nijcyiigii na. Yii na nyε mu à jwo pìmpinnyεya. Jirimpe kanni yii nyε na ηwore, njyìñi fànhe k'à nyaha ke, yii sì n-jà uru lyî mε.

¹³ Shinñi u nyε na uye ηwō caa ná jirimpe kanni i ke, uru na nyε pìmpinnyaga, u nyε a kacenne cè a wwû kapil'e mε.

¹⁴ Nka shinlyeebii pi maha fânhañyahaga yalyire lyî, pire yákilibil'à nō pi kacenne cè a wwû kapil'e, ñaha na ye pi à tēe cyi na.

6

¹⁻² Lire kurugo wuu àha ηkwôro s'a núruli Kirisita kani kàlanji tasiige na mε. Wuu àha nûru cyi sì cyi tasiige e s'a ηko: wuu wuu toronkanni kēenne, karigii cyi maha kwùñi nō sùpyañi na ke, wuu u cyire ηwō yaha, wuu u dá Kile na mε. Cyeresεεge jyñkannigii ná cyeyi katahani sùpyañi na si jwó le u á, ná pyiñkanni na Kile sí kwùubii ñè, si pi sâra si ntàanna ná pi kapyiñkil'e fo tèekwombaa ke, li saha nyε a nō wà si kàla kan wuu á mà yyaha tíi ná cyire e mε. Wuu a sì yyaha na, bà wuu si mpyi si Kirisita kuni karigii yyaha cè sèl'e mε.

³ Kile ká ñεε, lire wuu sí n-pyi.

⁴⁻⁶ Lire l'à li ta mà kwôro na karigii nijcyiigii taanni, lire nyε na ntēge pyi mε. Pil'à Kile bēnmpe ta, ka Kile si ηwō pi na, ka Kile Munaani si pi tēge, ka pi i li cè na Kile jwump'à ηwō, maa diñyεñi nimpañi fànhe kà ta, maa núr'a fworō Kile kuni i. Pire saha si n-jà pi toronkanni kēenne mε. Li na nyε mu à jwo pi na Kile Jyañi kwôre cige na sahañki, maa sùpyire sannte pyi ti i u cyere.

⁷ Nyε zànhe ká a ma sèl'e jìñke ηkemu na, ka ku yafaayi si ηwō ku faafoon'á ke, lire maha li cyēe na Kile à jwó lwó kuru jìñke na.

⁸ Nka k'aha a ηgure ná nyèpege kanni yige, kañwō nyε na mpyi ku na mε. Li nyε na mōni mε, Kile maha kuru cyage lánja, pi a si ku súgo.

⁹ Wuu na mpe puni yu, ηka wuu ntàannamacinmpyiibii, wuu à li cè yii na nyε kuni nijcenni i, ndemu i Kile sí yii shwō ke.

¹⁰ Kile nyε kacennεcembaawa mε. Yii à ndemu pyi maa yii tàange cyēe u na u wuubii ntēgeñi cye kurugo mà lwó tanjaa na mà pa nō nijjaa na ke, u si funñō wwō lire na mε.

¹¹ Nka wuu la nyε yii shin maha shin u uye waha u u jà a nō tēgeni na, nde na u à u sōññore taha ke, bà u si mpyi si lire ta mε.

¹² Wuu la nyε yii pyi sàafee mε. Yaayi ηwōmεeni Kile à lwó ke, mpii pi sí yire ta pi dániyañi ná piye zhiilñi kurugo ke, yii a pire pyimpe taanni.

¹³ Kile à jwɔmɛɛni lwó Ibirayima á tɛni ndemu i ke, u à kâa uye na, jaha na ye u nyɛ a yaaga ta nkemu k'à fãha tò uye na mɛ.

¹⁴ U à Ibirayima pyi: «Nàkaanna baa, mii sí jwó lwó mu na, si mu tɔluge pɛe sèl'e* .»

¹⁵ Nyɛ ka Ibirayima si Kile jyii cyán. Lire pyinƙanni na, yaage nkemu jwɔmɛɛ Kile mpyi a lwó u á ke, u à kuru ta.

¹⁶ Sùpyire ká a nkɔ si nkâa, yaage k'à fãha tò ti na ke, kuru na ti maha nkâa si li cyêe na nje tir'à jwo ke, yire na nyɛ sêe, nàkaante puni maha nkɔwɔ.

¹⁷ Yaayi jwɔmɛɛni Kile à lwó ke, mpɛ pi à yaa pi yire ta ke, Kile la mpyi si li cyêe pire na na uru ká jwɔmɛɛni ndemu lwó ke, lire nyɛ na fylinni mɛ. Lire kurugo u à kâa.

¹⁸ U à jwɔmɛɛni lwó wuu á, maa nkâa. Cyire kapyaaƙii shuunniŋi sì n-kêɛnɛ mɛ, jaha na ye Kile nyɛ na fini mɛ. Lire e ke wuu pi à u pyi wuu taŋwɔhɔge ke, wuu wuye waha, jaha na ye jwɔmɛɛni u à lwó wuu á ke, wuu à tɛɛn ná l'e, u sí li yiƣe li kuni i.

¹⁹ Tire sɔnɔɔre tatahage ku nyɛ wuu á ke, kuru na nyɛ mu à jwo tɔɔnmɛɛge, nkemu k'à wuu yal'a pwɔ Kile na ke. Kuru tɔɔnmɛɛge maha bage táataa vâanɛke† jyiile ná wuu e maha nkâre Kile tatɛɛnge e.

²⁰ Wani Yesu à fyãha a jyè wuu yyaha na wuu ntɛgeŋi kurugo. U à pyi Melikisedeki fiige sáragawwunɔufembwɔhe fo tɛekwombaa.

7

Melikisedeki à fãha tò Ibirayima na

¹ Uru Melikisedeki mpyi Salemu kãnhe saanɛi, maa mpyi sáragawwu Kileni nɔjyi wun'á. Nyɛ Ibirayima à kãshige kwɔn saanbii na maa jà pi na, maa núru na ma tɛni ndemu i ke, Melikisedeki à fwor'a sà u jùɔ bɛ, maa jwó le u á.

² Yaayi Ibirayima à ta kãshige e ke, u à yire puni yáhanɛ kan Melikisedeki á. Nyɛ Melikisedeki mɛge jwɔhe ku nyɛ: «ntiŋi saanɛi». Mà bâra lire na, Salemu saanɛi u nyɛ u wi, puru jwɔhe ku nyɛ: «yyejinɛke saanɛi».

³ U tunɛ mɛge nyɛ a yyere mɛ, u nunɛ mɛge nyɛ a yyere mɛ, u tayirige mú nyɛ a jwo mɛ, Kile Jwumpe Semɛni wà tufiige nyɛ a sìi na u sinƙanni, lire nyɛ mɛ na u kwùnkanni kyaa yu mɛ. U na nyɛ mu à jwo Kile Jyanɛ, jaha na ye u sí n-kwôro sáragawwu tɛrigii puni i.

* **6:14** Zhenɛzi 22.17 † **6:19** bage táataa vâanɛke»: sùpyire mpyi maha Kile pɛre vâanɛa bage e. Pi mpyi maha vâanɛa pyi maha ntɛg'a bage sêe cyage láha ku sêesee cyage na. Kuni mpyi a kan sáragawwuubii jùɔufembwɔhe kann'á ku jyè bage sêesee cyage e, tɔɔgɔ ninƙin yyeeeni i.

⁴ Yii nyε a li nya na Melikisedeki tayyéreg'à pêe mà? Puru funŋke e, wuu tulyεge Ibirayima à kàshige kwòn mà yaayi njemu ta ke, u à yire puni yáhaŋi kan u á.

⁵ Levi tüluge shiinbii pi nyε sáragawwuubii ke, MusaSaliyaŋi mpyi a fànhe cyán pi na pí à pi cínmpyiibii Izirayeli shiinbii cyeyaayi yáhaŋi shuu, ali mà li ta pi ná pire puni na nyε Ibirayima tüluge shiin.

⁶ Melikisedeki mpyi Levi tüluge shin mε, ŋka uru u à Ibirayima cyeyaayi yáhaŋi ta. Mà bâra lire na, uru u à jwó le Ibirayima á, mà li ta Ibirayima á Kile mpyi a ɲwəmyahigii lwó.

⁷ Nàkaana baa, jwóni lefoon'á fànha tò u tafoonj na.

⁸ Sáragawwuubii pi maha yáhaŋi shuu sùpyir'á ke, pire na nyε sùpyii mpiimu pi sí n-kwú canŋka ke. Melikisedeki mú mpyi na yáhaŋi shuu, ŋka uru sí n-kwôro nyii na bà y'à séme Kile Jwumpe Semɛŋi i mε.

⁹ Levi tüluge shiinbil'á yáhaŋi maha ŋkaan ke, wuu bá sí n-jà n-jwo na pire mú à yáhaŋi wwû, ɲaha na ye pi tulyεge Ibirayima à u wwû mà kan Melikisedeki á.

¹⁰ Tèni i Melikisedeki à Ibirayima ɲùŋə bê maa yáhaŋi ta ke, Levi mpyi na sàha si mε, ŋka u mpyi u tulyεge Ibirayima sishange e, lire e ke u mú à wwû yáhaŋi i.

¹¹ Ma tàanna ná Izirayeli shiinbii Saliyaŋi i, Levi tüluge shiinbii kanni pi mpyi a yaa pi jà a pyi sáragawwu. Kampyi pi sáragawwuuni mpyi na sí n-jà Kile nyii wuuni pyi li fûnŋə, ɲùŋə sàha mpyi na sì n-pyi sáragawwuŋi wabεε u pa mà ta u nyε a pyi Arɔn fiige mε, fo Melikisedeki fiige.

¹² Nyε sáragawwuuni ká fáa, fànha ki Saliyaŋi mú u fáa.

¹³ Ná wuu Kafoonj i, mpe jwump'á yyaaha tí ke, ur'à fworo tüluge ŋkemu i ke, pire wà nyε a sáragawwubaaraŋi pyi mà nya sárayi tawwuge e mε.

¹⁴ Sùpyire pun'à cè na wuu Kafoonj à fworo Zhuda tüluge e, ŋka Kile túnntunŋi Musa à jwo sáragawwuubii kyaa na ke, u ɲwəge nyε a nɔ Zhuda tüluge na mε.

Yesu nyε Melikisedeki fiige

¹⁵ Wuu Kafoonj à pyi sáragawwu bà Melikisedeki mpyi mε, lire l'à li ffinj'a cyêe na u ná Levi tüluge nyε piye kur'e mε.

¹⁶ Tülugo kariii cye kurugo bà u à pyi sáragawwu mε, shìŋi niŋkwombaaŋi fànhe ku nyε u e ke, kuru cye kurugo u à pyi u wi.

¹⁷ Y'à jwo Kile Jwumpe Semɛŋi i na:

«Mu à pyi tèrigii puni sáragawwu Melikisedeki fiige*.»

¹⁸ Lire pyiŋkanni na, Saliyaŋi niŋjyen'á yîrige, ɲaha na ye fànha nyε a mpyi u e mε, kaɲwə mú nyε a mpyi u na mε.

* 7:17 Zaburu 110.4

19 Musa Saliyaŋi nyɛ a kyaa yaa ndemu l'à fũnɔ mɛ, ŋka numɛ sɔnɔrɔ tatahaga sèe wog'à kan wuu á. Kuru cye kurugo, wuu à tabaraga ta Kile na.

20 Mà bâra lire na, Kile à kâa Yesu á, pi sanmpii s'à pyi sáragawwu mà ta Kile nyɛ a kâa pir'á mɛ.

21 Yesu wi ke, ur'à le sáragawwubaraŋi i tɛni ndemu i ke, Kile à kâa u á na:

«Mii Kafoonji Kile à kâa,

mii sɔ na ntilwɔhe niŋcyange lwɔ sahanji mɛ:

“mu na nyɛ sáragawwu fo tɛekwombaa†.”»

22 Lire kurugo tunmbyaare Kile à le ná wuu e numɛ ke, tir'à fánha tò niŋjyɛre na. Yesu cye kurugo, wuu à tɛɛn ná lire e.

23 Nyɛ kani là saha na nyɛ, ndemu l'à u ná pi wwú piye e ke. Sáragawwuubii niŋyahamil'a tòro mà li jùŋke pyi, pi mpyi na ŋkwúu.

24 Ŋka Yesu wi ke, uru na nyɛ jyii na fo tɛekwombaa, sùpya saha sɔ n-pyi sáragawwu u cyaga mɛ.

25 Lire l'à li ta, mpiimu pi à bâra Kile na u cye kurugo ke, u sí n-jà pire shwɔ numɛ fo tɛekwombaa, jaha na ye u na nyɛ jyii na tɛrigii puni i, maa Kile jáare pir'á.

26 Sáragawwunɔŋufembwɔhe kurugo wuu mpyi ke, kuru ku nyɛ Yesu. U à fɛniŋɛ, jɛɛɛge cyaga ná jwɔhɔmɔ cyaga nyɛ u na mɛ. Kile à u láha kapimpyiibii na, maa u dùrugo fo niŋyiŋi tɛgeni na.

27 Yesu nyɛ sáragawwuubii jùŋufembwoyi sanjyi fiige mɛ, u kuro nyɛ canja maha canja sáragawwuuni i uye kapegigii yàfanji kurugo si nta sùpyire sannte wogigii yàfanji sárayi wwú mɛ. U à uye pyi sáraga tɔɔgɔ niŋkin tɛrigii puni mɛɛ na.

28 Yii li cè, Musa Saliyaŋi mpyi a mpiimu tiŋɛ mà pyi sáragawwuubii jùŋufembwoyo ke, pire mpyi a fũnɔ mɛ. Ŋka Musa Saliyaŋi kántugo, Kile à kâa maa jwumpe mpemu jwo ke, pur'à pyi kaŋɔ mà u Jyaŋi tiŋɛ mà pyi sáragawwunɔŋufembwɔhɔ, uru u à fũnɔ tɛrigii puni i.

8

Yesu, wuu sáragawwunɔŋufembwɔhe

1 Nyɛ wuu jwumpe jùmbwɔhe ku nyɛ: sáragawwunɔŋufembwɔhɔ na nyɛ wuu á bà wuu à yi jwo mɛ. U à sà ntɛɛn niŋyiŋi i fánhe cyage e, Kile Sinji Punifoo kaniŋɛ cyɛge na.

2 Sèe cyage e u nyɛ na báaraŋi pyi ke, kuru ku nyɛ Kile vaaŋke bage sèe woge, sùpya cye kurugo bà k'à faanra mɛ, Kile yabiliŋi cyɛge k'à ku faanra.

† 7:21 Zaburu 110.4

³ Sáragawwuubii ñùñufembwoyi pun'à tìjε, yi raa ñkannji pyi Kile á s'a sárayi pyi y'a nɔni Kile na. Lire pyiñkanni na, wuu sáragawwuñùñufembwɔhe mú à yaa k'a yaaga kaan Kile á.

⁴ Kàmpyi u mpyi ñìjke na, u bá mpyi na sì n-pyi sáragawwu mε, ñaha kurugo yε sáragawwuubii pii na ñyε ñaha mpiimu pi ñyε na yakanyi kaan mà tàanna ná MusaSaliyanji i ke.

⁵ Pire sáragawwuubii na báare cyage ñkemu i ke, kuru na ñyε mu à jwo ñìjyinj woge ñàñjanji. Tèni i Musa mpyi a bégele s'a Kile vaañjke bage yyéenj ke, Kile à yi jwo u á: «Lóg'a ñwɔ, yaayi mii à cyêe mu na ñanjke ñunji i ke, maye waha ma a yire ñcamii yaa*.»

⁶ Ñyε numε, Yesu Kirisita u ñyε wuu sáragawwuñùñufembwɔhe ke, báarañji Kile à kan ur'á ke, ur'à fànha tò pire wunji na, ñaha na yε tunmbyaare u à le wuu ná Kile shwɔhɔl'e ke, tir'à fànha tò ñijjyεere na. Yaayi ñwɔmyahigii Kile à lwɔ numε ke, yire mú à fànha tò tèecyiini wuyi na.

⁷ Kàmpyi tunmbyaare ñijcyiire† mpyi na sí n-jà Kile ñyii wuuni fúnñɔ, ñùñɔ sàha mpyi na sí n-pyi, mà shɔnworɔ tég'a ti fáa mε.

⁸ Ñka Kile à u shiinbii cêεge maa jwo:

«Mii Kafoonji Kile à jwo,

“Canña na ma, mii sí n-pa tunmbyara ñivɔnnɔ le ná Izirayeli shiinbii ná Zhuda shiinbil'e.

⁹ Canñke mii à pi tulyeyi cù pi cyeyi na, mà fworo Misira k̀ni i ke,

tunmbyaare mii à le ná pi e ke, ti sì n-pyi tire fiige mε, ñaha na yε pi à tire k̀εεge.

Lire na, mii à pi yaha wani.”

Mii Kafoonji Kile à jwo amuni.

¹⁰ “Ñyε cyire canmpyaagil'à tòro ke,

tunmbyaare mii sí n-le ná Izirayeli shiinbil'e ke, tire ti nte:

Mii sí na Saliyanji le pi yákilibil'e,

si u jwumpe séme pi z̀omp̄ii na.

Mii sí n-pyi pi Kilenji,

pi sí n-pyi mii shiinbii.

¹¹ Wà saha sì u shinñεε, lire ñyε mε u c̀nmpworɔ pyi

‘Maye waha ma a Kafoonji cè’ mε,

ñaha na yε pi puni sí mii cè,

shinbwo bâra shinbilere na.

¹² Mii sí toro taha pi ntiimbaañji na,

mii sí pi kapegigii yàfa pi na‡.”»

* 8:5 Ekizodi 25.40 † 8:7 Tunmbyaare t'à le Sinayi ñanjke ñunji i ke, tire kyaa li ñyε na yu ñaha (Ekizodi 24.3-8). ‡ 8:12 Zheremi 31.31-34

¹³ Kile à tunmbyara nivənnə kyaa jwo, puru funŋke e, nijjyere kakwoo saha nyε me, fānha saha nyε t'e me, jcyère ti sí n-pīnni.

9

Tunmbyaare nijjyere

¹ Tunmbyaare nijjyere tēni i, pyiŋkannigii cyi mpyi wani, jcyiimu jwə kurugo sáragawwuubii mpyi maha yaa pi tōro, pi i nta a sárayi wwū ke. Baga mú mpyi wani jìŋke na, ŋkemu i pi mpyi maha yi wwū ke.

² Vāanŋa бага ku mpyi ku ki, maa ku taa mà pyi bapyaа shuunni. Babilini nijcyiini i bēenmbwəhe fūkinaŋi ná tàbalaŋi jūŋ'i pi mpyi maha sárage bwúuruŋi yaha ke, yire yi mpyi wani. Lire babilini mege mpyi «bage sèecyage». ³ Vāanŋa mpyi lire babilini ná funŋə wuuni shwəhə'l'e. Funŋə babilini mege mpyi «bage sèesee cyage».

⁴ Kuru cyage e, sárayi tasogoge sēenŋi woge mpyi, pi mpyi maha wusunani súuge ku jūŋ'i. Tunmbyaare mbwūuni mú mpyi wani. Sēenŋi mpyi a tēg'a lire mbwūuni puni wəgə. Sēen cwoo mpyi li funŋke e. Njyŋi mege ku nyε mani ke, uru wà mpyi lire sēenŋi cwooni i. Arən kàbiini* li mpyi a wyere yige ke, ná kafaatente na Kile mpyi a u tunmbyaare jwumpe séme ke, yire mú mpyi mbwūuni i.

⁵ Sheribēnbii mpyi mbwūuni jūŋ'i, pire mpyi maha li cyēre na Kile yabiniŋi nyε naha. Pire mpyi a fukanyi pili mbwūuni jwətonke jūŋ'i†. Nka mii si n-jà cyire karigii puni jwo nə cyi tēgeni na numε me.

⁶ Nyε vāanŋke bage ná ku funŋə yaayi mpyi a bégele lire bēgelenkanni na. Sáragawwuubii mpyi maha jyè kuru bage babilini nijcyiini i canŋa maha canŋa na pi báaraŋi pyi.

⁷ Sáragawwuubii jūŋufembwəhe kanni ku mpyi maha jyè babilini shənwuuni i təgə ninŋin yyeeni i. Kuru cyage e u mpyi maha ma ná yatəre sishange e na ŋkaan Kile á, u yabiniŋi ná sūpyire sannte ŋgurugonji kurugo.

⁸ Cyire karigii cye kurugo, Kile Munaani à li cyēe wuu na na kuni nijjyeeni tēni i, sūpyire mpyi na si n-jà n-jyè bage sèesee cyage e me.

⁹ Lire maha wuu tēge wuu à karii yyaha cè nijjaa, maa li cyēe wuu na na sūpyaŋi u nyε na Kile pēre maa yaaya kaan u á, lire nyε me na yatəre búu u á ke, lire si n-jà urufoo zòŋi fīniŋe Kile á me.

* **9:4** Arən kàbiin' à poroyo yige, maa yasere pyi, lir' à li cyēe na Kafoonji funŋk' à táan ná Musa ná Arən e (Nəmburu 17.1-11). † **9:5** Yatəre pi mpyi maha bə sūpyire kapegigii yafani kurugo ke, kuru jwətonke jūŋ'i tire sishange mpyi maha wu.

¹⁰ Kuni ninjyeeni karigii cyi mpyi sárayi yalyire ná yabyere ná wiliḅkannigii cyi, si cyeere tufeempe ta. Cyire kurigii naaraḅi fàḅhe mpyi a cyán sùpyire na fo mà sà yaa ná tēni i Kile à pyi fàa ná pyiḅkanni nivōnni i ke.

Yesu Kirisita sishange

¹¹ Nyε numε, Kirisita à pa. Uru u nyε sáragawwujunufembwōhe, uru u à pa yaayi ninjyeeni kan wuu á. Kile vāanḅke bage tayyérege k'à fāḅha tò ninjyege na, ku karigii s'a fūḅḅ ke, kur'e Kirisita à jyè. Sùpya bà u à kuru bage yaa mε, ku mú nyε ḅge diḅnyεḅi i mε.

¹² Kirisita à jyè bage sēsee cyage e ke, ná sikaḅere sishan, lire nyε mε nupeelyevōnnō sishan e bà u à jyè mε. Nḅka u à jyè tōḅḅ ninḅkin fo tèekwombaa maa u yabiliḅi sishange kan maa wuu jùḅḅ wwū wuu kaḅegigil'e. Tire jùḅḅgwuure na nyε tèekwombaa woro.

¹³ Sùpyiibii pi mpyi pi nyε a fīniḅe mà tàanna ná kuni ninjyeeni i mε, pi mpyi maha sikaḅerigii ná nupyahigii bùu, maa cyire sishange wuuni pire na. Pi mpyi maha nùpya bò maa u súugo, maa tire cwōḅḅre kuu na wuni pire sùpyiibii na. Lire mpyi maha pire cyeere pyi t'à fīniḅe Kile á.

¹⁴ Yatōre sishange mpyi na lire pyi, Kirisita woge s'à pwōro kuru na. Kile Munaani li sí n-kwōro fo tèekwombaa ke, lire l'à u yyaha cū, ka u u uye kan sáraga cwō cyaga baa wogo Kile á. Karigii cyi maha kwūḅi nō wuu na ke, u sishange sí n-jà wuu zōompīi fīniḅe cyire e. Lire ká mpyi, wuu sí n-jà n-file Kile jyiḅi wuḅi na, s'a báara u á.

¹⁵ Ná Kirisita s'à lire pyi, lire kurugo u à pyi tunmbyaare nivōnnte sùsuruleḅi Kile ná sùpyire shwōḅal'e. Sùpyire mpyi a kaḅegigii jicyiimu pyi tunmbyaare ninjyere tēni i ke, Kirisita à kwū si ti jùḅḅ wwū cyire e, bà li si mpyi Kile à mpiimu yyere maa yaayi ninḅkwombaaayi jwōmēeni lwó pi á ke, pi i yire ta mε.

¹⁶ Yii li cè, mu aha tunmbyaare jya t'à le, yaaga ku maha bò maha mpyi sáraga.

¹⁷ Ná kuru nyε a bò mε, mà ku yaha jyiḅi na, tunmbyaare maha fworō mε.

¹⁸ Lire kurugo Kile nyε a tunmbyaare ninjyire le ná sùpyire e sishan baa mε‡.

¹⁹ Nyε ka Musa si Kile Saliyaḅi kapyaaḅii jwo sùpyir'á, lire kàntugo maa nunaare ná sikaḅerigii sishange shwō, maa lwōhe

‡ 9:18 Pii maha jwo: « 16Wuu kōḅge kani kàanmucya. Mu aha lōgo na ma kōḅge taa, sùpyaḅi u à kwū sēḅi na ke, uru kōḅge ku maha ntáa. 17Sùpya ká u kōḅge taaḅkanni jwo, ná u nyε a kwū mε, wà nyε na ku táali mε. 18Amuni, yi mú nyε Kile tunmbyaare kāmpanḅke na. Tēni i Kile à tunmbyaare ninjyire le ke, u à jwo pi á na pi yatōre tà bò, sùpyiibii puni si ti sishange jya, si jicè na t'à kwū.»

wùrugo k'e, maa izope cige wyεere tà ná mpà shire le a wu k'e, mà naraga naraga Kile Saliyanj Semεji ná sùpyire puni na,
 20 maa jwo: «Tunmbyaare Kile à le ná yii e ke, ηke sishange k'à tire tígileš.»

21 Lire pyinƙanni na mú, ka Musa si sishange kà naraga Kile vāanηke bage ná Kile pēepee yaayi puni na.

22 Mà tàanna ná Musa Saliyanj i, sishange mpyi maha kariii nīnyahagii fīniηε. Ná sishanga ηye a wu mε, sùpyire kapegigii sì yāfa ti na mε.

23 Wuu à li ηya na yatōre sishange ku mpyi maha ntèg'a kuni nīnyjeeni yaayi fīniηε, yire sí na ηye nīnyīni sēeyaayi nānja kannā. Lire e ke sárage sishange tayyērege k'à pēe yire woge na ke, kuru kyaa li ηye Kile na yaayi sēe wuyi vīniηi kurugo.

24 Sùpyir'à Kile bage ηkemu faanra ke, kur'e bà Kirisita à jyè mε. Sùpyir'à ηkemu faanra ke, kuru na ηye Kile bage nīnyī woge malwōrō kannā. Nīnyīni yabilīni i Kirisita à jyè maa Kile náare wuu kurugo.

25 Kuni nīnyjeeni i, sáragawwuubii nūηufembwōhe mpyi maha jyè Kile bage sēesee cyage e ná yatōre sishange e yyee maha yyee, ηka Kirisita ηye a jyè nīnyīni i maa uye kan sárage tooyo nīnyahay'e mε.

26 Ná lire bà mε, mà lwó dijyεη'à dá ke, mà pa nō nīnjaa na, numε mpyi na sí u ta u à kyaala tooyo nīnyahay'e mà kwò. Nka numε tēni takwōre e, u à pa maa uye pyi sárage tōgō nīnkin tērigii puni mεε na, maa kapegigii tugure láha wuu na.

27 Yii à li cè na sùpyanji maha ηkwû tōgō nīnkin, lire kântugo Kile maha u yībe u kapyiīnkii na.

28 Lire pyinƙanni na mú, Kirisita à pyi sárage tōgō nīnkin kannā, bà u si mpyi si shinīyahara kapegigii tugure lwó mε. Mpii pi ηye na u sigili ke, u sí n-pa uye cyēe pīre na tozhānwogo pi zhwoηi kurugo, ηka kapegigii yāfanj kurugo bà mε.

10

Yesu à uye pyi sárage

1 Musa Saliyanj mpyi yaayi nīncεηyi nimpayi nānjanj kannā, u mpyi a fūnηō mε. U mpyi a jwo na sárage ninuyi y'à wwû yyee maha yyee. Lire e sùpyiibii pi ηye na bārali Kile na ke, u si n-jà pīre fīniηε n-fūnηō mε.

2 Kàmpyi u mpyi na sí n-jà lire pyi, pi mpyi na sí n-kwōro s'a yi wwû mε. Naha na ye kàmpyi vīniηi kurugo yi maha wwû, mpii pi maha yi wwû ke, li mpyi na sí n-pyi mu à jwo pīr'à fīniη'a kwò, pi sàha mpyi na sí piye ηya kapimpyii mε.

3 Nka lire bà li mpyi li li mε. Yyee maha yyee, sárage mpyi maha wwû si sùpyire funηō cwo ti kapegigii na.

⁴ Naha na ye nupyahigii ná sikaperigii sìshange sì n-sì n-jà sùpya kapegii yàfa u na me.

⁵ Lire kurugo tènì i Kirisita mpyi na ma dìnyenì i ke, u à jwo Kile á:

«Mu à jwo na mu nyε na jcaa yatōre sárayi na me,
mu nyε a jεε sùpya si yaaga kan mu á me,
jka mu à cyere yaa mii na.

⁶ Yatōre ti nyε na súuge sárayi tasogoge e,
lire nyε me sárayi sanjyi yi nyε na jkaan mu á kapegigii yàfanj
kurugo ke,

kuru kà nyε a mu funjke njñe me.

⁷ Lire kurugo mii à jwo

“Kile, mii u nge,

mii à pa si mpa mu nyii wuuni pyi,

bà y'à séme mii kyaa na Kile Jwumpe Semenì i me*.”»

⁸ Bà wuu à li nya me, Kirisita à fyânha a jwo Kile á: «Mu à jwo na sárayi ná yakanyi ná sárayi nizogoyi ná kapegigii yàfanj sárayi nyε a táan mu á me, na yire na bà mu nyε na jcaa me.» U à yire puni jwo mà li ta MusaSaliyanì à jwo na yire puni y'a mpyi.

⁹ Nyε ka Kirisita si núr'a jwo: «Kile, mii u nge, mii à pa si mpa mu nyii wuuni pyi.» Puru jwump'à li cyêe na sáraga nivonj'à tég'a sárayi njñyeyi fáa.

¹⁰ Yesu Kirisita à Kile nyii wuuni pyi. U yabilinj'à uye kan mà pyi sáraga tōgō njñkin tērigii puni mεε na, lire pyinjkan ni na wuu kapegil'à jyé a láha wuu na.

¹¹ Kuni njñyeeni tènì i, canja maha canja, sáragawwuubii mpyi maha sárayi ninuyi wwû Kile á, jka yire sárayi mpyi na sì n-sì n-jà wà kapegigii yàfa u na me.

¹² Jka Kirisita wi ke, ur'à uye kan mà pyi sáraga tōgō njñkin, kuru sárage na nyε tērigii puni wogo. U à lire pyi kapegigii yàfanj kurugo, lire kántugo maa jkàr'a sà ntēen Kile kàninjε cyεge na.

¹³ Tènì i Kile sí n-pa u zàmpεenbii pyi u tooyi tatahage ke, u à tēen wani kuru cyage e na lire sigili.

¹⁴ Yii li cè, kuru sárage njñkinj cye kurugo, Kile à mpiimu fñinjε ke, u à pire pyi jcēεε cyaga baa fo tēkwombaa.

¹⁵ Kile Munaani mú à yire fñinj'a jwo wuu á. L'à jwo na:

¹⁶ «Kafonj Kile à jwo “Tunmbyaare mii sí n-le ná pi e canjyi nimpayi i ke, tire ti nyε:

‘Mii sí na Saliyanì le pi zòmpil'e,
sí u jwumpe séme pi yákilibii na†.’ ”»

¹⁷ Maa núr'a jwo:

* 10:7 Zaburu 40.6-8 † 10:16 Zheremi 31.33

«Mii saha sì na yákiliŋi yaha pi kapegigii ná pi ntiimbaanji karigii na mε‡.»

18 Nyε kapegigil'à yàfa cyage ŋkemu i mà kwò ke, òṅṅò saha na nyε mà sáraga wwû cyi kurugo la?

Wuu yákilitεεnrε wuubii pi file Kile na

19 Lire pyiŋkanni na, mii cɪmpyiibii, Yesu sishange cye kurugo, wuu sí n-jà n-ŋyè Kile bage séesee cyage e fyagara baa.

20 Bage táataa vāanŋke ku mpyi wuu yyaha na ke, bà kur'à cwōn mε, amuni pi à Yesu cyeere pyi, ka lire si kuro nivōnno múgo wuu á ndemu li sí wuu nō Kile na, si shìŋi sèe wuŋi kan wuu á ke.

21 Uru u nyε wuu sáragawwuŋuŋufembwōhe maa mpyi Kile bage òṅṅò na.

22 Numε, wuu zòompil'à jyé a yige kaŋwōhōyi puni i ŋjemu yi nyε na wuu cêεge ke, wuu cyeere s'à jyé ná lùcεnŋke e. Lire e wuu àha núru raa fyáge mε, wuu sàa dá Kile na, wuu u file u na ná funŋò niŋkin i.

23 Wuu a yi yu ŋwōfyinge na, na wuu à wuu sòŋŋōre taha Kile ŋwōmεeni na. Wuu àha wuu funŋyi cεenne mε, ŋaha na ye u aha ndemu jwo ke, u maha lire pyi.

24 Wuu yaha wuye na wuu raa màban leni wuye e, bà wuu si mpyi s'a sì yyaha na tàange ná kacεmpyiini i mε.

25 Wuu àha wuye mbìnniŋi ŋwō yaha bà pìl'à li pyi mε, ŋka wuu a màban leni wuye e, ŋaha na ye yii à li ŋya na Kafoonji tèpan'à byanhara.

26 Wuu aha sèŋi kuni cè maa ŋcwó maa ŋkwōro na kapegigii pyi, sáraga saha nyε ŋkemu ku sí cyire yàfa wuu na mε.

27 Shinŋi u nyε na lire pyi ke, ur'à yaa u a fyáge Kile yibige ná nabwōhe yyaha na. Mpii pi à cyé Kile na ke, kuru ku sí pire súgo.

28 Wà n'a mpyi a MusaSaliyanji kafuun pyi shiin shuunni taanre ŋyii na, ka pire si yi jwo, pi mpyi maha urufoo bò òṅṅàara baa.

29 Numε, shinŋi u nyε na Kile Jyanji fare ke, Kile nyε a yaa u kyaa pyi uru na ndemu l'à fānha tò mbòŋi na mà? Sèŋi na, sishange k'à tèg'a tunmbyaare le maa urufoo kapegigii yàfa ke, u nyε a pèene taha kuru na mε. Kile Munaani li maha wuu pyi wuu à Kile ticεmpe cè ke, u bá à lire cyahala.

30 Nyε Kile yabilin'à jwo: «Mii u sí na ŋkoonji wwû. Mii u sí katupwōhōyi pyifeebii sàra§.» Yi mú à séme na: «Kafoonji Kile sí u wuubii yibe pi kapyiŋkii na*.» Nyε wuu à li cè na nde u à jwo ke, u sí lire yige li kuni i.

‡ 10:17 Zheremi 31.34 § 10:30 Duterenōmu 32.35 * 10:30 Duterenōmu 32.36; Zaburu 135.14

³¹ Fyagara kyaa li nyε li li wà u cwo Kile nyii wuñi cyeyi i.

³² Nde l' à pyi yii na tañjaani i ke, yii funṅɔ cwo lire na. Yii à Kile bènmpε ta tèn ndemu i ke, yyefug' à yii kànha sèl' e cyire canmpyaagil' e, ŋka lire nyε a yii yatanṅyi bò mε.

³³ Tèrigii cyil' e, pi mpyi maha yii cyere, maa yii kyérege sùpyire nyii na. Tèrigii cyil' e, mp̄ii pi mpyi maha ŋkyérege yii fiige ke, yii mpyi maha pire tère.

³⁴ Mp̄ii pi mpyi a le kàsuni i ke, yii à pire tège pire yyefugo karigil' e. Pi à yii cyeyaayi cyán a shwɔ yii na, ka yii i li kwú yiye e ná funntange e, nahà na yε yii à li cè na yaage ku nyε yii á ke, kur' à fànha tò yire puni na, ku mú nyε na ŋkwùu mε.

³⁵ Lire e ke yii àha yii dáníyani láha Kile na mε, lire sí yii pyi yii tòn nimbwo ta.

³⁶ Yii yiye waha numε, yii raa sì yyaha na Kile nyii wuuni mpyinji i, lire ká mpyi, yaage ṅwɔmεeni u à lwó ke, yii sí kuru ta.

³⁷ Y' à séme Kile Jwumpe Semēni i na:

«Ncyère, ngemu u à yaa u pa ke, uru sí n-pa,

u sì mɔ mε.»

³⁸ Kile à jwo:

«Shinji u à tíi ke, dáníyani cye kurugo uru maha mpyi nyii na. Ŋka wà ha kàntugo wà mii á, mii funṅke sì n-táan ná urufol' e mε†.»

³⁹ Mii à tēn ná l' e, mp̄ii pi maha ntêr' a núru maa ŋkàre tapinnage e ke, wuu nyε pire e mε. Nùmpañja tafeebii pi à dá Kile na ke, pire e wuu nyε.

11

Mp̄ii pi à fyànha a dá Kile na ke, wuu pire kàanmucya

¹ Nahà ku nyε dáníyani yε? Mà ma sònṅɔre taha yaaga na maa ntēn ná l' e mu sí ku ta, lire nyε mε yaage ku nyε mu nyε na ku naa mε, maa dá ku na mu à jwo mu nyii na nyε ku na ke, lire li nyε dáníyani.

² Wuu tulyeyi dáníyani kurugo, Kile à ṅεε pi na.

³ Dáníyani cye kurugo, wuu à li cè na Kile à ñṅyini ná ṅṅke dá u jwumpe cye kurugo. Puru funṅke e, yaaga maha yaaga wuu nyε na naa ke, Kile à ku dá ná yañyambaage e.

⁴ Abeli à dá Kile na, lire kurugo sárage u à wwú Kile á ke, kur' à pwórɔ Kanji woge na. U dáníyani kurugo, Kile à jwo na u à tíi maa ṅεε u sárayi na. U à kwù, ŋka u dáníyani kani maha wuu kâlili ali ñṅjaa.

⁵ Enoki à dá Kile na, lire kurugo Kile à u lwó a kàre ñṅyini na mà ta u nyε a kwù mε. Wà saha nyε a u nya mε, nahà na yε Kile à u lwó. Kile à jwo na ur' à ṅεε u na, mà jwo u u lwó ke.

† 10:38 Abakuki 2.3,4

6 Nyε Kile sι n-jà nyε sùpya na ná urufoo nyε a dá u na mε. Naha na yε ηgemu la ká mpyi si file Kile na ke, fo urufoo u dá li na na Kile na nyε wani, na mpii pi nyε na u caa ke, na u sí pire sâra.

7 Nuhu à dá Kile na, lire kurugo u mpyi na Kile yεreyi núru mà yyaha tí ná karigii nimpankil'e nyiiimu cyi nyε cyi sâha ηkwò na jaa mε. U à Kile jwumpe cù ná sèl'e, maa bakwòoge yaa ηkemu i u ná u pyεngε shiinbil'à shwò ke, ka lire si sùpyire sannte ntiimbaanji cyêe. U à dá Kile na, lire e Kile à jwo na u à tí.

8 Ibirayima à dá Kile na, lire kurugo, Kile à u yyere ke, u à Kile jwómεeni cù. Kini Kile mpyi a bégele u mεε na ke, u à fworu u yabiliñi wuuni i na ηkèεge lire e, mà ta u nyε a u tashage cè mε.

9 U à dá Kile na, lire kurugo kini jwómεeni Kile mpyi a lwó u á ke, u à nyen'a kàr'a sà ntèen lire e nàmponnte na. U mpyi na shwùun vâanpyi bayi i. Ishaka ná Yakuba mú mpyi na shwùun yire y'e. Nwómεeni ninuuni mú mpyi a lwó pir'à.

10 Kànhe nintaani l'à cyán a jwò ke, kuru na Ibirayima à u sònñore taha. Kile yabiliñi u à kuru kànhe bégele, maa ku faanra.

11 Ali mà li ta Ibirayima mpyi a lyε, Sara sí nyε cijirinε, mà Ibirayima yaha u à dá na Kile sí u jwómεeni fùnnjò pire pyitàani kyaa na, u à já a pùnambile sí.

12 Ali mà u yaha u u sònñi na uru tèekwuun'à nò a kwò, ηka supyiñyahara à fworu uru nàñi ninñkinñi i mu à jwo wòrigii ná lwòhe jwòge nticenñi.

13 Pire pun'à kwú ná pi dányanji i Kile na. Kile mpyi a yaayi njemu jwómεε lwó ke, pi nyε a yire ta mε, ηka pi à yi nya laage e, ka lire si mpyi pi á funntanga. Puru funnke e, pi à nyε na pire na nyε nàmpuun na jaare na mâre ηke nìñke na.

14 L'à fíniñε na sùpyiibii pi à nyε pur'e ke, na tatεεnge kabεεε pire nyε na jcaa.

15 Cyage e pi à yíri ke, kàmpyi kuru kani mpyi a tíge pi funñ'i, pi mpyi na sí pyiñkanna ta sí núru ηkàre wani.

16 Nka sèenji na, cyaga pi nyε na jcaa ηkemu k'à jwò ke, kuru na nyε nìnyini i. Lire kurugo Kile maha nyε tire sùpyire t'a uru yiri ti Kilenji, naha na yε u à cyaga bégel'a yaha ti mεε na.

17-18 Kile mpyi a jwómεeni lwó Ibirayima á na u tùluge sí n-fworu Ishaka e*, maa núr'a Ibirayima zò shwò a wíi na u Ishaka pyi sáraga. Ibirayima mpyi a dá Kile na, lire kurugo u nyε a cyé si u jyanji ninñkinñi pyi sáraga mε.

* 11:17-18 Zhenzi 21.12

19 Li mpyi u funŋ'i na síŋi na ɲɛ Kile á mà Ishaka ɲè a yige kwùŋi i, lire kurugo Kile à u jyanɲi núrurŋ'a kan u á. L'à pyi mu à jwo kwùŋi i u à fworo.

20 Ishaka à dá Kile na, lire kurugo u à jwó le Yakuba ná Ezawu á karigii nimpaaŋkii kyaa na.

21 Yakuba à dá Kile na, lire kurugo, u tèekwuun'à nɔ ke, u à jwó le Yusufu jyaabii shuunnɲi ninŋin ninŋinŋ'á, maa ntígile u kábiini na, maa ninŋkure sín, maa Kile pèe.

22 Yusufu à dá Kile na, lire kurugo, u tèekwuun'à nɔ ke, u à jwo u kacyyii kyaa na, na Izirayeli shiinbii ká a sí raa fwore Misira k̀ni i, pi a sì ná uru kacyyii'e.

23 Musa sifeebil'à dá Kile na, lire kurugo, Musa à si ke, ka pi i u ɲwɔhɔ yɲɛ taanre, ɲaha na yɛ pi mpyi a li ɲya na u lem'à ɲwɔ. Jwumpe saannɲi mpyi a jwo na pi a p̀nampyire nizivɔnnte puni bùu ke, pi ɲɛ a fyá puru na mɛ.

24 Musa à dá Kile na, lire kurugo, u à pa yyaha cwo ke, u ɲɛ a ɲɛ pi a uru pyi Farɔn pworonɲi jyanɲi mɛ.

25 Mà jwo u uye yaha kapegigii mpyiŋi funntange e ke, u à li lwó uye e si ɲkyaala ná Kile shiinbil'e, ɲaha kurugo yɛ kuru funntange shiŋi ɲɛ na m̀ni mɛ.

26 Musa mpyi a cè na Misira k̀ni nàfuunŋ'à ɲyaha, ɲka mà ɲɛ cyàhigii na, bà Kile Nɲɔwɔnrɔŋi sí n-pa ɲɛ cyi na mɛ, lire nàfannŋ'à fànha tò Misira nàfuunɲi na. U mpyi a u s̀nɲɔre taha uru nàfannɲi na, u sí n-pa uru ɲgemu ta ke.

27 Musa à dá Kile na, lire e u à fworo Misira k̀ni i mà ta u ɲɛ a fyá lire k̀ni saannɲi l̀yirini yyaha na mɛ. Kilenɲi u ɲɛ wà ɲɛ na u ɲaa mɛ, u mpyi a uye waha mu à jwo u ɲyii na ɲɛ uru na.

28 U à dá Kile na, lire kurugo u à Izirayeli shiinbii pyi pi à bilereŋkwonɲi kataanni pyi, maa pi pyi pi à mp̀abilini sishange ɲaraga ɲaraga pi bayi ɲwɔyi na, bà li si mpyi m̀lekeŋi u maha boore pyi ke, uru nintoronɲi kà raa pi p̀nampyicyiire bùu mɛ.

29 Izirayeli shiinbil'à dá Kile na, lire kurugo Suumpe Lwɔhe Nɲɲyage à táa, ka pi i jyiile ɲ̀ŋke ninŋage na. Misira shiinbii la mpyi si jyiile t̀ni ndemu i ke, ka lwɔhe si pi puni lyí.

30 Izirayeli shiinbil'à dá Kile na, lire kurugo pi à Zheriko k̀nhe máhana canmpyaa baashuunni i, ka k̀nhe káanŋe si ɲwɔ.

31 Fwòrobacwɔŋi Arahabu à dá Kile na, lire e Izirayeli shiinbii pi mpyi a pa k̀nhe ɲwɔh'a wíi ke, uru ceenŋ'à pire tège. Lire kurugo u ɲɛ a bò ná Kile ɲwɔmɛɛcumbaabil'e siŋcyan mɛ.

32 ɲɛ mii bá sì n-jà yi puni jwo mɛ, ɲaha na yɛ t̀ere naha mii á, mii i jwo a nɔ Zhedeyɔn ná Baraki ná Samusɔn ná Zhɛfite ná Dawuda ná Samuweli ná Kile t̀unntunmpii sanmpii kyaa na mɛ.

³³ Pir'à dá Kile na, lire kurugo pi à jà saanbii pìi na, maa fànhe pyi ná ntìiṅi i, yaayi ṅwómèèni Kile mpyi a lwó ke, maa yire ta, maa cànrìyi yà ṅwòyò p̄wò.

³⁴ Pi à pìi le nage e, ṅka yaaga ṅye a pire ta m̄. Pi à jwo na pire sí pìi bò ná kàshikwòṅṅwòṅni i, ṅka pir'à shwò. Fànha mpyi pi e m̄, ṅka pi à fànha ta. Síṅi mpyi pi á kàshige cyage e, pi à kìrigii cyii kàshicyeye kòr'a caala.

³⁵ Cyeebii pìi sùpyii nìṅkwul'à ṅè mà kan pi á.

Pìi mpyi wani, kampyi pire mpyi a fworò Kile kuni i, pi mpyi na sí pi yaha, ṅka pi ṅye a ṅen'a fworò l'e m̄. Pi à ṅe pi pi kyérege, bà Kile si mpyi si pi ṅè ṅenṅanna nìṅcenne na m̄.

³⁶ Pi à pìi fwòhòrò maa pi bwòṅ ná tiripaanni i. Pi à tòṅnte yòròyi le pi na mà yaha kàsuni i.

³⁷ Pi à pìi wà a bò ná kafaayi i, maa pìi pahala ná cikyangayi i, maa pìi bò ná kàshikwòṅṅwòṅni i. Pìi mpyi na ṅaare na màre ná mpàseeyi ná sikaseeyi i, yire yi mpyi pire vāanndeyi. Yaaga mpyi pi á m̄. Sùpyiibil'à pi cùṅcyere cù maa pi kyérege.

³⁸ Pi mpyi maha ṅaare na màre sige ná ṅaṅyi ṅun'i, maa shwuun kafawiyi ná wyikuuyi i, mà li ta nte sùpyire ṅjin'à p̄e ṅge d̄iṅyēṅi na.

³⁹ Tire nte sùpyire puni mpyi a dá Kile na, lire e Kile à ṅe ti na. Lire ná li wuuni mú i, yaayi ṅwómèèni Kile mpyi a lwó ke, ti ṅye a yire ta m̄.

⁴⁰ Naha na yē Kile à yaaga nìṅcenn̄e bégele wuu m̄e na, u la ṅye a mpyi pi kuru ta a wuu yaha m̄.

12

Wuu kyaage kwú wuye e Yesu fiige

¹ Wuu pi ke, pire sùpyiibii puni pi mpyi a dá Kile na ke, pir'à pyi yyecyeeṅe maa wuu kwùulo, wuu Kile kuni taf̄ere e. Lire kurugo tuguro maha tuguro ti ṅye wuu ṅun'i maa wuu sige tire taf̄ere na ke, wuu ṅun̄yi wwù tire puni ṅwòh'i, wuu u kapegigii ṅwò yaha, cyire cyi maha wuu pyi wuu u búruge. Taf̄ere na Kile à wuu yaha ke, wuu wuye waha wuu u tire f̄e f̄enṅanna nìṅcenne na.

² Wuu a Yesu wíi, uru u à wuu pyi wuu à dá Kile na, uru mú u sí wuu pyi wuu u nò tēṅeni na. U à ṅe, ka pi i u kwòr'a bò cige na. U ṅye a kuru silege wíi yaaga m̄, ṅaha na yē funntange Kile mpyi a bēgel'a yaha u m̄e na ke, kuru u mpyi na wíi. U à t̄en num̄e saanre e Kile kàniṅe cyēge na.

³ Kapimpyiibil'à ntùṅke taha u na maa u kyérege sèl'e, u à lire kwú uye e pyiṅkanni ndemu na ke, yii funṅò cwo lire na, bà li si mpyi yii àha ṅkànha m̄, yii yatanṅyi kà ṅkwù m̄.

⁴ Naha kurugo yē yoge yii ṅye na ṅkwùun kapegigii na ke, yii wà sàha jà a ku kwòṅ a nò u shìṅi tēṅeni na m̄.

⁵ Yii pi nyε Kile pyìbii ke, yεεge Kile à kan yii á maa màban le yii e ke, yii funḡ'à wwò kuru na la? U à jwo:

«Mii jyaḡi, Kafoonḡi ká mu kíbe,

ma hà lire wíi ncwo mε.

U aha mu cêεge mú,

lire kà ma yatanḡyi bò mε.

⁶ Naha na yε shinḡi u à táan Kile á ke, uru u maha ḡkíbili.

U à ḡgemu cè u pyà ke, uru u maha bwùn* .»

⁷ Yii Kile ḡkíbiḡi kwû yiye e, naha kurugo yε Kile à yii cû mu à jwo u pyi, lire kurugo u maha yii kíbili. Pyàḡi ḡgire u nyε ná u tunḡi nyε na u kíbili mà yε?

⁸ Kile maha u pyìbii puni kíbili. U aha mpyi u nyε a yii kíbe mε, lir'à li cyêe na yii nyε u pyi sèenḡi na mε, ḡka kàsòḡḡo kùḡḡo pyi pi nyε yii.

⁹ Tii na nyε wuu na naha ḡḡke na, pi maha wuu kíbili, ḡka wuu maha pi père. Lire e ke wuu Tunḡi ḡḡyi wunḡi ká a wuu kíbili, tá wuu nyε a yaa wuu nyε lire na sèe sèl'e, bà wuu si mpyi si shḡḡi ḡḡkwombaḡi ta mε?

¹⁰ Wuu tiibii maha wuu kíbili tère nimbilere funḡ'i maha ntàanna ná pi sòḡḡḡkanni i. Nka Kile ká a wuu kíbili, u maha li pyi, bà wuu si mpyi si mpyi shincenmii uru yabilḡi fiige mε.

¹¹ Sèe wi, mu aha a si sùpyaḡi kíbe, li tasiige maha mpyi u á yyetanha kyaa, funntanga kyaa bà mε. Nka urufoo ká kàla ta ḡkíbiḡi funḡke e, li maha mpa ḡḡḡo kuu yyeḡḡke ná ntiiḡi na.

¹² Lire kurugo yii yii cyeyi fànha baa wuyi yîrige, yii ḡḡkunḡyi yi nyε na ḡcyêenni ke, yii i yire tígil'a yyéenḡe.

¹³ «Yii a jaare kuntiile e†.» Lire e shinḡi u nyε na sêgere ke, uru lòḡḡcini sî n-fêen mε, u bá a yaa u cùḡḡo.

¹⁴ Yii yiye waha yii raa yyeḡḡke caa yii ná sùpyire puni shwòhòl'e. Yii raa jaare fyinmpe e, naha kurugo yε sùpya sî n-jà Kafoonḡi nya mà ta u nyε na jaare fyinmpe e mε.

¹⁵ Kile à ḡwò yii na maa yii shwò. Yii a yiye kàanmucaa, wà kà ḡkwò ḡcyé lire na mε. Wà hà uye pyi cige fiige yii shwòhòl'e ḡkemu bàha k'à pi, si kakyaare pyi tí nò shinḡyahara na mε.

¹⁶ Yii yákili ta, sùpya kà zii mpyi jacwò yii shwòhòl'e mε. Yii àha ḡcyé pèene tahaga Kile yaayi na Ezawu fiige mε. Ur'à u lyεge tòḡḡi fáa zànnεεḡe ḡḡkin kanna kurugo.

¹⁷ Yii à li cè na kàntugo, u la mpyi u tunḡi si jwó le u á, ḡka tufoonḡi'à cyé. U mεεsuwunḡi la mpyi si tufoonḡi sòḡḡḡkanni kêenḡe, ḡka u nyε a jà mε.

¹⁸ Kile ḡaḡke na wà sí n-jà n-bwòn ke, tèecyiini i Izirayeli shiinbil'à file ku na pyinḡkanni ndemu na ke, yii nyε a file Kile

* 12:6 Taanliḡkii 3.11,12 † 12:13 Taanliḡkii 4.26

na amuni mε. Nabwɔhɔ ná numpilaga ná nimpiriŋε ná zànha kafeebwɔhɔ mpyi ɲaŋke na,

¹⁹ ka pi i mpuruge tùmpe ná meɲwuu nimbwoo lógo. Lire meɲwuuni jwumpe ŋgahanɲi kurugo, pu lógofeebil'a jwo na pà kà núru mbâra pu na mε.

²⁰ Naha na ye ɲje yi mpyi a jwo: «Shin maha shin ká bwòn ɲaŋke na ke, ali li mée ká nta yatɔɔgɔ, kuru sí n-wà ná kafaayi i si mbò ke‡» yire mpyi a fànha tò pi na.

²¹ Nde pi à ɲya ke, lire mpyi a sii fyagara fo Kile tùnntunɲiMusa à jwo: «Mii naha fyá fo na ɲcyêenniŠ!»

²² Nka lire ɲye yii wuuni mε. Yii pi ke, yii à file Siyɔn ɲaŋke ná Kile ɲyii wuɲi kànbwɔhe na, kuru ku ɲye nìɲyiɲi Zheruzalɛmu, ŋkemu i Kile mèlekεε kampwɔhii nìɲyahaɲyahamii ɲye na kataanni pyi ke.

²³ Yii à bâra dánafeebii kurunke na, pire pi ɲye Kile pyìcyiibii. Pi meɲ'a sémε nìɲyiɲi i. Yii à file Kile na, uru u maha sùpyire puni sâra a tàanna ná ti kapyiɲkil'e. Mpii pi à toro ná pi mpyi a tí, ka Kile si pi pyi pi à fûnɲɔ ke, yii à file pire na mú.

²⁴ Yii à file Yesu na. U à u sishange wuu, maa ŋkwú wuu kurugo. U sishange fàn'h'à pêe Abeli sishange woge na. Lire pyiɲkanni na, Kile à tòro Yesu cye kurugo, maa tunmbyaare nìvɔnnte le ná wuu e.

²⁵ Yii a yiye kàanmucaa, Kile ká a yii yeɣeɣe, yii àha ɲcyé logogo mε. Musa u mpyi na Kile jwumpe yu mà u yaha ɲiŋke na ke, Izirayeli shiinbil'a cyé uru yeɣeɣe logogo, lire kurugo kakyaar'a nɔ pi na. ɲye Kile ká jwo ná wuu e mà u yaha nìɲyiɲi i maa wuu yeɣe, wuu aha ɲcyé, di wuu sí n-shwɔ n-jwo ye?

²⁶ Tèni i Kile à jwo Sinayi ɲaŋke ɲuɲ'i ke, u jwumpe mpyi a ɲiŋke cyêenne. Numε, u à kâa na: «Tɔɔge kabere, mii sí ɲiŋke kanni cyêenne mε, mii sí nìɲyiɲi cyêenne mú*.»

²⁷ Lire ɲwɔhe ku ɲye, yadayi yi sí n-jà n-kèεε ke, yire sí n-pînni. Lire ká mpyi, ɲje yi ɲye yi sí n-jà n-kèεε mε, yire kanni yi sí n-kwôro.

²⁸ Amuni li ɲye, saanre ti ɲye ti sí n-cyêenne mε, wuu sí n-ɲyè tire e. Lire e ke wuu fwù kan Kile á, wuu raa báare u á, wuu raa u ɲyii wuuni pyi, wuu raa u pêre, wuu raa fyáge u na.

²⁹ Naha na ye «wuu Kile mú na ɲye na fiige, ŋkemu ku maha sùpyaɲi súug'a kwò ke†.»

13

Toronkanni l'à táan Kile á ke

¹ Mii cìmpyiibii, yii yiye waha yii i tàange yaha ku pyi yii ná yiye shwɔhɔl'e cìmpworoge e.

² Yii àha funṅɔ wwò nàmpwuunbii sunmbashwooni na me, naha na ye puru funṅke e pìl'à Kile mèlèkεεbii pìi sunmbaya shwɔ pi pyenyi i mà ta pi nyε a cè me.

³ Yii cìmpyiibii pi nyε kàsujì i ke, yii funṅɔ cwo pire na mu à jwo yii yabilimpìi na nyε u e ná pi e. Mpii pi nyε na ṅkyérege ke, yii funṅɔ cwo pire na mu à jwo yii yabilimpìi pi nyε na ṅkyérege.

⁴ Shin maha shin u fúruṅi yaha ṅjire e, fúrupyijεεṅi wà nyε a yaa u tasinnaga pyi ná waber'e u bage wuṅi kàntugo na me. Naha kurugo ye mpii pi nyε pi nyε a kúu pi fúrupyijεεbii na me, Kile sí n-pa pire ná jacwɔɔre pyifeebii cêεge.

⁵ Yii àha wyéreni kani yaha li tatεεngε fô yii na me, ṅka yii cye wuṅi u yii funṅyi ṅíṅε. Naha na ye Kile yabilin'à jwo:

«Mii sí n-sìi n-yaha mu na.

Mii sì mu yaha maye niṅkin me* .»

⁶ Lire kurugo wuu maha jà a jwo fyagara baa:

«Kafoonjì u nyε mii tεgefoonjì,

mii sì n-fyá yafyin na me,

naha shi sùpya sí n-jà n-pyi mii na ye†?»

⁷ Yii yyaha yyére shiinbii niṅcyiibii pi à Kile jwumpe jwo yii á ke, yii funṅɔ cwo pire na, yii i mpyi pi fiige, bà pi à dá Kile na fo mà sà nɔ pi canṅkwɔge na me.

⁸ Yesu Kirisita nyε na ṅkεεnṅi me: bà u mpyi tanjaa me, amuni u nyε niṅjaa, amuni u sí n-kwôro fo tèekwombaa.

⁹ Yii a yiye kàanmucaa, sùpyire ti nyε na ma ná kàlanjì nivɔnnjì shinjì puni i ke, yii àha tire yaha ti yii wurugo me. Karigii cyi à yyaha tíi ná yalyire kani i ke, cyire tayyérege nyε a pèe me. Ngemu ká ntaha cyire fye e ke, urufoo sì tòn ta cyi e me. Kuni niṅcenni li nyε ndemu i Kile yabilin'à ṅwɔ wuu na maa màban le wuu e ke.

¹⁰ Yesu à kan sáraga wuu kurugo, ṅka mpii saha pi nyε na sárayi wwù mà tàanna ná kuni niṅjyeeni i ke, pire nyε a yaa pi tòn ta u sárage e me.

¹¹ Pi sáragawwuubii ṅùṅufembwòhe maha jyè bage sèesee cyage e ná yatɔɔre sishange e sùpyire kapegigii yàfanjì kurugo. Lire kàntugo pi maha yatɔɔre niṅkwure yige maa ti súugo kànhe kàntugo.

¹² Lire kurugo Yesu mú à kwù kànhe kàntugo, bà u si mpyi si sùpyire fíniṅε u yabilinjì sishange cye kurugo me.

¹³ Nyε wuu a sì u taan kànhe kàntugo‡, wuu taha Yesu fye e, silege k'à u ta ke, wuu wuu nàzhan lwó kur'e ná u e.

* 13:5 Duterennomu 31.6 † 13:6 Zaburu 118.6,7 ‡ 13:13 Wuu a sì u taan kànhe kàntugo»: lire ṅwòhe ku nyε, wuu àha nùru raa ṅaare kuni niṅjyeeni i me.

¹⁴ Naha na ye kànha nyé naha wuu á ñke ññke na, ñkemu ku sì n-kwôro fo tèekwombaa mε. Kànhe ku nyé Kile yyére ke, kuru wuu nyé na ñcaa.

¹⁵ Lire kurugo wuu a fwù kaan Kile á, wuu raa u mege kêre tèrigii puni i Yesu cye kurugo. Lire na nyé mu à jwo sárage wuu à wwù u á.

¹⁶ Yii a kacennii pyi yiye na, yii raa yiye tère ná yii cyeyaayi i. Yii àha funño wwò lire na mε. Lire na nyé sárage ñkemu k'à táan Kile á ke.

¹⁷ Yii yii yyaha yyére shiinbii ñwomyahigii cù, yii i yiye tûrige pi á, ñaha na ye pire pi nyé na yii kàanmucaa maa yaha yii na. Pire Kile sí n-yíbe nùmpañña yii múnahigii kyaa na. Yii kúu pi á, lire ká mpyi, pi sí raa pi báarañi pyi ná funntange e. Lire baare e pi sí n-pyi yyetanhare e, yii sí sì tòn ta mε.

¹⁸ Yii a Kile ñáare wuu á. Wuu à tèn ná l'e na funncenne na nyé wuu á. Wuu la mú si nyé s'a ñaare ñaarañkanna ññcenne na tèrigii puni i.

¹⁹ Mii à sii na li caa yii á, yii a Kile ñáare na á, bà mii si mpyi si wyère núru zhà yii yyére mε.

Jwumpe nizanmpe

²⁰⁻²¹ Yyeññkefoo Kile u à wuu Kafoonji Yesu ñè a yige kwùñi i ke, uru u yii tège yii já yii a karigii ññcennkii shiñi puni pyi, yii raa u ñyii wogigii pyi. Nde l'à táan u á ke, u yii yaha yii já yii a lire pyi Yesu Kirisita cye kurugo. Uru u nyé mpànahañi ññcenni. U sìshange k'à pyi sárage ke, kur'à wuu le tunmbyaare ññkwombaare e. U mege ku pèe tèrigii puni i fo tèekwombaa! Amiina.

²² Mii cìmpyiibii, mii na li caa yii á, yii i na yege jwumpe lóg'a tara. Yii li cè na mii jwumpe nyé a tòn sèl'e mε.

²³ Mii sí yi jwo yii á na wuu cìmpworonji Timoti a fworò kàsuni i. U aha wyèr'a nò naha mii yyére, mii ná uru sí n-shà wani yii yyére sñcyan.

²⁴ Yii na fwùñi kan yii yyaha yyére shiinbii puni ná Kile wuubii pun'á. Dánafeebii pi nyé Itali kini i ke, pir'à yii shéere.

²⁵ Kile u ñwò yii puni na, u u jwó le yii á!

Λετερεινι Yakuba à tun dánafeebil'á ke Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè λετερεινι funḡ jwumpe e ke

Dánafeebii pi à caala a tèn dijnye yyaha kurugo ke, Yakuba à nge λετερεινι tun pir'á, maa màban le pi e Kile kuni jaarani na.

U à jwo na yákilifente kyaa ká mpyi wà na, u ti jáare Kile á, lire ká mpyi, ti sí n-kan urufol'á.

U à jwo na wuu aha dá Kile na, maa mpyi wuu nye na kacenni pyi maa yaha wuu njirigii na me, uru dánianji na nye laaga baa. Lire kurugo Yakuba à nje yereyi kan dánafeebil'á maa màban le pi e maa jwo na:

pi kwôro ná Kile e tèewaagil'e

pi i Kile jwumpe kyaa táan piy'á, pi raa pu kurigii jaare

pi i pi shinjeebii kyaa táan piy'á, pi raa nwoge fongfeebii na

pi àha raa pi karigii pyi pi kanni tónni kurugo me

pi àha raa jwumpime yu sùpyire sannte na mú me.

Yakuba à fwù kan dánafeebil'á

¹ Mii Yakuba u nye Kile ná Kafoonji Yesu Kirisita báarapyi ke, mii u à nge λετερεινι tun Izirayeli tüluyi ke ná shuunniḡ'á*, pire pi à caala a tèn dijnye yyaha kurugo ke, mii fwù nye pi na.

Yyefuge kani

² Mii cìmpyiibii, yyefugo maha yyefugo k'à nḡ yii na ke, yii kuru pyi funntanga nimbwḡhḡ.

³ Yii i li cè na Kile ká yii dánianji kàanmucya yyefuge tèni i mà u ta u à nwḡ, lire li sí yii pyi yii yiye waha Kile kuni i.

⁴ Nye yii yiye waha tèrigii puni i, yii raa sì yyaha na Kile kuni i, bà yii si mpyi si mpyi sùpyii njcennmii sèenji na, tigire cyaga nye mpiimu na me.

Yákilifente kani

⁵ Mii cìmpyiibii, yákilifente ká yii wà kùḡḡ, urufoo u ti jáare Kile á. Kile sí ti kan, naha na ye u maha sùpyire puni kaan ná funvyinge e fahana baa.

⁶ Nka urufoo u ti jáare ná funḡ ninjin i, u àha funnyi pyi shuunni me, naha na ye shinji u nye na jarege pyi ná funyḡ shuunni i ke, urufoo na nye mu à jwo suumpe lwḡhe ku maha fuuli na yiri kafεεge cye kurugo, marii ku ḡḡḡ na ḡkεεge kàmpañyi puni na ke.

* **1:1** Naha ḡke cyage e, Izirayeli tüluyi ke ná shuunniḡ'á jwo a wà dánafeebii puni na dijnyeji yyaha kurugo.

⁷ Shin maha shin u nyε amuni ke, urufoo u tēen ná l'e na u sì yaaga ta Kafoonji á mε,

⁸ Jaha na ye funnyishuunnifoo u nyε u wi, yyeshaga ninjkin nyε urufoo na kani là tufiige e mε.

Nāfuufente ná fòhɔfente

⁹ Nyε cɪnmpyiibii pi nyε fòhke e ke, yii pyi funntange e, jaha na ye Kile à yii nùnyi yírig'a kwò.

¹⁰ Nka cɪnmpyiibii nāfuufebii, Kile ká nùzogoro nɔ yii na, yii pyi funntange e, jaha na ye nāfuufoonji sí n-tòro mu à jwo nyεge yafyεnrε.

¹¹ Canhke ká fworó, ku kafuge maha kuru nyεge waha, maa ku yafyεnrε wu, ti sɪnamp'a sì láha ti na. Amuni li mú nyε, nāfuufoonji sí n-kwú n-fworó u cyelenkarigii shwɔhɔl'e.

Yaage ku maha sùpyaŋi sòn a yaha kapiini na ke

¹² Shin maha shin u à jà a uye waha yyefuge tēni i, maa ntēen Kile kuni i ke, urufoo wuun'à jwɔ, jaha na ye yyefuge kántugo, Kile à shìŋi ninjkwombaanji ngemu jwɔmεε lwó u tàanɲεbil'á ke, u sí urufoo tòn ná uru shìŋi i.

¹³ Nka shin maha shin, mu aha òri kapii kurugo, ma hà njwo na Kile u à mu sòn a wà li na mà dε! Jaha kurugo ye yafyin sì n-jà Kile sòn n-wà kapii na mε. Kile mú sí nyε na sùpya sònni na wà kapii na mε.

¹⁴ Nka sùpyaŋi yabiliŋi nyii karigii cyi maha u cú kànhaŋa fiige ke, cyire cyi maha u sòn maha wà kapegigii na.

¹⁵ Mu nyii karigii nimpegigii sí ká fànha ta mu na, cyire maha mu yyaha kēenɲε kapegigii mpyiŋ'á. Cyire sí ká nɔ cyi tēɲeni na, cyi maha kwùŋi nɔ mu na.

¹⁶ Mii ntàannamacinmpyiibii, yii àha raa yiye jwɔ fáanji mε.

¹⁷ Yacɛnɲε maha yacɛnɲε wuu maha ntaa ke, yire puni na yîri wuu Tuŋi Kile yyére. Uru mú u à bènmpe yaayi puni dá, u nyε na nkēenɲi mε, numpire cyaga nyε u e mε.

¹⁸ Kile Jwumpe pu nyε sèenji ke, mà tàanna ná u nyii wuuni i, u à shìfɔnɲi kan wuu á puru jwumpe cye kurugo, bà wuu si mpyi si mpyi mu à jwo u yadayi puni shwɔhɔl'e ninjcyiige, nkemu ku nyε u yahare e mε.

Yii a ɲaare yii a ntàanni ná Kile Jwumpe e

¹⁹ Mii ntàannamacinmpyiibii, yii ɲcyii karigii lóg'a tàra, shin maha shin à yaa u u ninjyiini pére, u raa núru, u jwɔge kà ngyère mε, u lùuni kà mpeɲ mε.

²⁰ Jaha kurugo ye sùpyaŋi lùyiri wuŋi sì n-jà katiile pyi Kile nyii na mε.

²¹ Lire kurugo yii pege karigii shìŋi puni jwɔ yaha, cyire na nyε katupwɔhɔyɔ. Kile jwumpe pu nyε yii funŋ'i ke, yii yiye tūrige yii i ɲεε puru na, puru pu sí n-jà yii shwɔ.

22 Yii wà ká mpyi pu lógófoo kanna, urúfoo na uye jwɔ fáanji. Yii a pu kurigii jaare.

23 Naha kurugo ye ngemu u na Kile jwumpe núru, u sí jye na pu kurigii jaare me, urúfoo na jye mu à jwo nge u maha uye wíi dùbanji i,

24 uye wíinkwooni kántugo, u a sì nkàre, u sì nkèenne yafyin pyi me, lire tènuuni mujye e, maa funɔ wwɔ uye pyinkanni na ke.

25 Nka Saliyanji sèe wunji u maha wuu yige kapegigii mpyinji bilere e ke, ngemu u à jà na uru kàanmucaa, marii jaare na ntàanni ná u kurigii puni i, maa mpyi u jye a funɔ wwɔ u na me, urúfoo wuuni sí jwɔ u kapyiinkii puni i.

26 Ngemu ká a sònji na uru na jaare Kile kuni i, mà ta u jwunɔkanni jye a jwɔ me, urúfoo na uye jwɔ fáanji, u Kile kuni jaaraɔ jye laaga baa.

27 Kile kuni jaaraɔkanni sèe wuuni li jye nde wuu Tunji Kile yyaha taan: mà yákili yaha círimpíi ná lenkwucyeebii na, pi yyefuge tèrigil'e. Maa kántugo wà nge dijyeni kanwɔhɔyi shinj pun'á.

2

Yii àha sùpya pwóɔɔɔ sùpya na me

1 Mii cìmpyiibii, yii pi à dá pèentefoo wuu Kafoonji Yesu Kirisita na ke, yii àha sùpya pwóɔɔɔ sùpya na me.

2 L'aha mpyi mu à jwo yii à bínni yii Kilepeebage e, ka shiin shuunni si mpa jyè yii shwɔhɔl'e, wà ninjin jye ná sèen kampefegewe e, maa vâanya nisinanya le, u sanji sí jye fɔɔfoo, maa vâansicuyo le.

3 Ka yii i vâansinayifoo pèe, maa tatenge nijcenneke kan u á, maa fɔɔfoonji pyi u yyére, lire jye me u tèn jinke na yii tooy'e.

4 Tá yii jye a sùpya pwóɔɔɔ sùpya na, maa sìncwɔɔnrɔgɔ pyi ná yii sònɔɔɔkanni nimpíini i me?

5 Mii ntàannamacìmpyiibii, yii lógo na jwɔ na: Kile à nge dijyeni fɔɔfeebii cwɔɔnr'a pyi nàfuufee Kile kuni i, pi i mpyi u Saanre e u à tire ntemu jwɔmme lwɔ u tàanɔeebil'á ke.

6 Nka yii pi ke, naha na yii à fɔɔfeebii yaha laaga baa ye? Tá nàfuufeebii jye na jcwu yii na, marii yii yiri yukyaabii yyére me?

7 Yesu Kirisita metange ku jye yii na ke, pire nàfuufeebii ninuubii bà pi jye na kuru mege kèege mà?

8 Yii aha a Kile SaanreSaliyanji kurigii jaare, bà l'à sème Kile Jwumpe Semeni i me na: «Ma shinɔeni kyaa táan may'á, ma yabilinji fiige*» lire na jye kyaa nijcenne.

* 2:8 Levitiki 19:18

⁹ Nka yii aha sùpya pwóŋŋ sùpya na, yii à kapii pyi, ka Kile Saliyaŋi si yii cêéŋe, naha na ye yii nyɛ a uru Saliyaŋi kurigii ŋaare me.

¹⁰ Nyɛ shin maha shin u nyɛ na Kile Saliyaŋi kurigii ŋaare, maa ŋkùŋŋ uru Saliyaŋi kabilini là ninŋin kanna na ke, urufol'à cêéŋe u puni i.

¹¹ Naha kurugo ye Kileni u à jwo: «Ma hà zínni ná wabere cwo e me†» uru mú u à jwo: «Ma hà sùpya bò me‡.» Nyɛ mu aha mpyi mu nyɛ a jacwɔɔ pyi me, maa sùpya bò, mu à cêéŋe Kile Saliyaŋi i.

¹² Saliyaŋi u à yii yige kapegigii mpyiŋi bilere e ke, Kile sí yii toronŋkanni tàanna ná ur'e. Lire kurugo yii yii jwuŋkanni ná yii kapyiŋkii puni yaha cyi yyaha tí ná uru Saliyaŋi i.

¹³ Ngemu ká mpyi u nyɛ a pi sanmpii nùŋaara ta me, canŋke Kile sí sùpyire puni sâra si ntàanna ná pi kapyiŋkil'e ke, u mú si nùŋaara ta urufoo na me. Nka yii aha nùŋaara ta pi sanmpii na, Kile sí nùŋaara ta yii na si yii shwɔ.

Mu aha dá Kile na, li maha ŋcè mu kapyiŋkii cye kurugo

¹⁴ Mii cìmpyiibii, wà ha jwo na ur'à dá Kile na, u sí nyɛ na kacɛŋŋii pyi, ŋcyii cyi à li cyêe na u à dá Kile na me, uru dányiŋi sí naha ŋwɔ urufol'á ye? Tá uru dányiŋi sí n-jà urufoo shwɔ be?

¹⁵ L'aha mpyi kee cìmpworonani wà, lire nyɛ me cìmpworocwoŋi wà na nyɛ vâanŋkuuŋi ná sùmakuuŋi i,

¹⁶ ka yii wà si jwo pi á: «Kile u yii tɛŋe, u u vâanya kan yii á, u u sùma kan yii á» mà li ta yaayi kuuŋi yi nyɛ pi na ke, urufoo nyɛ a yire kan pi á me, naha uru jwóni ndenŋi sí ŋwɔ ye?

¹⁷ Nyɛ amuni li mú nyɛ sùpya ká dá Kile na, maa mpyi u nyɛ na kacɛŋŋii pyi me, uru dányiŋi na nyɛ laaga baa.

¹⁸ Shwɔhɔl'e wà sí n-jà n-jwo: «Pìl'à dá Kile na, pìi sí i kacɛŋŋii pyi.» Nka nje mii sí n-jwo ke: «Mii si n-jà mu dányiŋi nya kacɛŋŋii baa me. Nka mii wi ke, mii sí na dányiŋi cyêe na kacɛŋŋii cye kurugo.»

¹⁹ Mu à jwo na mu à dá na Kile na nyɛ ninŋin, lir'à ŋwɔ. Nka lire kanni si n-jà mu shwɔ me. Jínabii mú à dá li na na Kile na nyɛ ninŋin, lire maha pi pyi pi à fyá fo na ŋcyêenni.

²⁰ Mu funŋŋ baafonŋi, naha tère e mu sí li cè na dányiŋi kacɛŋŋii baa wuŋi nyɛ laaga baa ye?

²¹ Naha kurugo Kile à jwo na wuu tulyage Ibirayima à tí ye? U kapyiŋkii kurugo bàl'à? U à ŋen'a u jyanŋi Ishaka cú si mpyi sárage.

²² Yii nyɛ a li nya na Ibirayima a dá Kile na, maa kacɛŋŋii pyi mà? Nyɛ lire pyiŋkanni na, u kacɛŋŋkil'à u dányiŋi fûnŋŋ.

† 2:11 Ekizodi 20.14; Duteronomu 5.18 ‡ 2:11 Ekizodi 20.13; Saliyaŋi kanshonwu-uni 5.17

²³ Lire pyĩkanni na, jwumpe Kile Jwumpe Semɛɲi à jwo Ibirayima kyaa na ke, pur'à pyi sèe. Y'à sémɛ: «Ibirayima à dá Kile na, u dáníyaɲi kurugo, Kile à jwo u à tíiſ.» Lire cye kurugo, u à pyi Kile cevo.

²⁴ Yii à li nya numɛ na sùpyaɲi maha ntíi Kile yyahe taan u kacɛɲɲkii kurugo, dáníyaɲi kanni bà u maha u pyi u à tíi mɛ.

²⁵ Yii sônɲɔ fwòrobacwoɲi Arahabu kyaa na. Tèni i Izirayɛli shiinbii tùntunmpil'à nɔ u yyére ke, u à pi tège, maa pi ɲwɔhɔ, maa kuni labere le pi taan, bà pi si mpyi si shwɔ mɛ. Lire kacɛɲni mpyiɲi kurugo, Kile à jwo u à tíi.

²⁶ Kwùɲkanni na cyeere maha ɲkwù, múnaani ká fworɔ t'e ke, amuni li mú ɲye, kacɛɲɲkii ká mpyi cyi ɲye dáníyaɲi ɲgemu i mɛ, uru dáníyaɲi mú maha ɲkwù.

3

Wuu à yaa wuu jwuɲkanna cè

¹ ɲye mii cìɲmpyiibii, yii ɲiɲyahamii ɲye a yaa yii funɲyi wyèrɛɲ'a pyi dánafeebii cyelentii mɛ. Yii li cè, wuu pi ɲye cyelentiibii ke, wuu aha wurugo, nde Kile sí n-pyi wuu na ke, lire sí n-waha mà tɔro pi sanmpii wuuni na.

² Wuu puni na wuruge kariii ɲiɲyahagil'e, ɲka ɲgemu ká jà à cù u ɲwɔge na, maa mpyi u ɲye na jwumpimɛ yu mɛ, urufoo na ɲye sùpya ɲgemu u à fúnɲɔ ná u sí n-jà n-cù uye na ke.

³ Wuu maha mɛere le shɔnge ɲwɔge na ku raa wuu ɲyii wogigii pyi. Lire e wuu maha jà na ku kêɲɲi na ɲkèege wuu ɲyii cyeyi puni i. ⁴ Yii bakwɔge kàanmucya a wíi mú, k'à pèe, kafeebwoyi maha ku ɲɔɲi na ɲkèege. ɲka yaani là nimbilere li maha mpyi bakwɔge na, lire li maha ku pyi ku u ntíli na ɲkèege ku fèvoɲi ɲyii cyeyi i.

⁵ Amuni ɲjini ɲye sùpyaɲi cyeere e tabilere. ɲka li maha liye pèe marii jwumbwompe yu.

Tá nabilere bà li maha le a tég'a sibwɔhe súgo mɛ?

⁶ Sùpyaɲi ɲjini mú na ɲye na fiige. Diɲyeɲi pege puni na ɲye l'e, l'à tɛɛn wuu cyeere e, marii ti puni ɲwóre, marii nage leni, ɲkemu ku sí wuu tìɲi puni kèege ke, kuru nage na yíri nafugombaage yabilɲi i.

⁷ Sige yaare shɲi puni ná saɲɛɛnre ná ɲiɲke yafilii ná lwɔhe ɲwɔhɔ yaayi, sùpyaɲi maha jà a yire puni kúu.

⁸ ɲka ɲjini li ke, sùpya ɲye a sii ɲgemu u sù n-jà li kúu mɛ. Naha kurugo ye yapege ku ɲye ku ki, ɲkemu tɛɛnmɛ p'à pɛn ke, ku mú s'à ɲí shɔnre na.

⁹ Kafoɲi Kile u ɲye wuu Tuɲi ke, wuu maha uru père ná ɲjini i, marii jwumpimpe yu sùpyire na ná lire ɲjini ninuuni i, Kile à ntemu dá mà pyi u yabilɲi malwɔrɔ ke.

¹⁰ Kile pèente na mpyi ná nwàge nkemu i ke, kuru nwàge niŋkinji i jwumpimpe nye na fwore. Mii cìnmpyiibii, lire nye a yaa li pyi me.

¹¹ Lùtanga ná lùsorogo sí n-jà raa fwu raa fwore lùbilingi niŋkinji i la?

¹² Mii cìnmpyiibii, fizhiye cige sí n-jà olivye cige yasere pyi la? Lire nye me, ezzen cige sí n-jà fizhiye cige yasere pyi la? Suumpe lwàhe na fwore lùbilingi ngemu i ke, lùtanga sì n-jà n-fworo ur'e me.

Yákilifente sèe woore

¹³ Nye wà ha nta yii shwàhòl'e ngemu u nye na uye sònni yákilifoo ná kacenge ke, urufoo u a kacennii pyi, u u uye tìrige, lire li sí li cyèe na u na nye yákilifoo.

¹⁴ Nka l'aha nta yijcyege ná nyipèenni nye yii e, yii saha nye a yaa yii yiye pèe s'a fini na yákilifene na nye yii á me.

¹⁵ Tire yákilifente shiŋi nye a fworo Kile e me. T'à fworo nge diŋyeni i. Sùpyire yabilimpìi yákilifente ti nye ti ti, Sitaanninji i t'à fworo.

¹⁶ Naha kurugo ye cyaga maha cyag'e yijcyege ná nyipèenni nye ke, nyàhanjurugunji ná katupwàhòyi shiŋi puni mú maha mpyi wani.

¹⁷ Nka yákilifente Kile maha nkaan ke, tire ti nye yákilifente sèe woore. Shin maha shin u à tire ta ke, urufoo maha mbèŋi caa sùpyire shwàhòl'e, maa mpyi nùmpinjefoo, u maha wyegege na jeege pi sanmpii jwumpe na, u maha mpyi nùnaarafoo, marii kacennkii pyi, u mú nye na sùpya pwàŋi sùpya na me, u nye na nwàmyahii shuunni yu me.

¹⁸ Mpii pi nye na sisure leni sùpyire shwàhòl'e ke, pire báaraŋi tònŋi u nye ntiŋi.

4

Yii kàntugo wà diŋyeni nyii karigil'á, yii i ntaha Kile fye e

¹ Nye yoge ná nákaante ti nye yii shwàhòl'e ke, naha ku nye ná lire e be? Yii nyii karigii nimpigigii cyi à yii yyaha ní ke, cyire fyè bàl'à?

² Yii nyiin'à fworo yaaya niŋyahaya kurugo, yii nye na yi taa me, lire kurugo shinbuuni lage nye yii na. Yii nyiin'à fworo yaaya niŋyahaya kurugo, nka yii sì n-jà yi ta me, lire kurugo kàshige ná yoge nye yii shwàhòl'e. Yaayi yii na ncaa ke, yii nye na yire taa me, naha na ye yii nye na Kile jáare me.

³ Yii méé ká Kile jáare si yaage kà ta, u nye na kuru kaan yii á me, naha na ye yii nye na Kile jáare ná funjennji i me. Yii maha u jáare yii yabilimpìi nyii karigii nimpigigii kurugo.

⁴ Yii pi à kàntugo wà Kile á, maa ntaha diŋyeni nyii karigii fye e ke, yii nye a cè a jwo na shinŋi u à diŋyeni nyii karigii kyaa

táan uy'á ke, na urufoo maha Kile kyaa pen uy'á mà? Amuni li mú nyε, ngemu ká diɲyεɲi karigii kyaa táan uy'á ke, urufoo maha uye pyi Kile zàmpen.

⁵ Yii na sònnɔ na nde l'à séme ke, na lir'à jwo ɲùɲɔ baa la? Y'à séme na: «Sùpyaɲi sònnɔr'à pi. Tire sònnɔpeere maha u pyi u à ɲyii yige yaaya ɲiɲyahaya kurugo.»

⁶ Lire ná li wuuni mú i, Kile à ɲwɔ wuu na, maa fànha kan wuu á, ka wuu u sí ta tire sònnɔpeere na. Nde Kile Jwumpe Semɛɲi à jwo ke, lire li ɲyε nde: «Mpiimu pi à piye pêe ke, Kile maha pire tòn. Nka mpiimu pi à piye tîrige ke, u maha kacɛɲɲii pyi pir'á*.»

⁷ Lire kurugo yii yiye tîrige Kile yyahe taan, yii i Sitaanniɲi tòn, lire ká mpyi u sí n-fê si laaga tɔɔn yii na.

⁸ Yii file Kile na, Kile sí n-file yii na mú. Yii mpɲii pi ɲyε na kapegigii pyi ke, yii yii cyeyi jyè a yige cyire mpyiɲi i feefee. Yii funɲyi shuunnifeebii, yii yii zòmɲyaagii yaha cyi ffiniɲe.

⁹ Yii pyi yyetanhare e yii kapegigii kurugo, yii raa myahigii súu fo ɲyilwàhe ká a fwore yii ɲyilgil'e. Yii kataanre ti kèɛɲɲ'a pyi mɛɛ súu. Yii funntange ku kèɛɲɲ'a pyi yyetanhara mú.

¹⁰ Yii yiye tîrige Kafoonɲi Kile yyahe taan, lire ká mpyi, u sí ɲùɲjirire kan yii á.

Yii àha raa yiye yu mɛ

¹¹ Mii cìɲmpyiibii, yii àha raa yiye yu mɛ. Ngemu ká u cìɲmpworonɲi jwo, lire ɲyε mɛ mà tìgire cyán u na ke, Kile Saliyaɲi ɲyε urufol'á ɲùɲɔ baa ná kaɲwɔɔ baa. L'aha mpyi amuni, lir'à li cyèe na mu saha ɲyε na uru Saliyaɲi kuni ɲaare mɛ, ɲaha na yε u à mu pen.

¹² Kile kanni u à Saliyaɲi tɲɛ, uru kanni mú u sí n-jà sùpya cêεge, lire ɲyε mɛ si tanga kan u á, uru kanni mú u sí n-jà sùpya shwɔ, lire ɲyε mɛ mà u shi bò. Joofo mu na maye sònnɲi marii ma cìɲmpworonɲi cêεge yε?

Yii àha yiye pêe mɛ

¹³ Yii lógo, yii mpɲii pi maha jwo: «Nɲijaa, lire ɲyε mɛ nùmpaɲa wuu sí n-kàre kànhe kà na, si yyee ɲiɲkin pyi wani, si cwòhònte pyi, si wyéɛɲyahaga ta» ke,

¹⁴ nde li sí n-pyi nùmpaɲa ke, yii à lire cè la? Yii ɲyε yafyin mɛ, yii na ɲyε mu à jwo kàɲkuraɲa. K'aha mpa, tère nimbilere funɲ'i, ku maha mpînni.

¹⁵ Yii à yaa yii jwo: «Kile ká ɲɛn'a wuu cùuɲɔ, wuu sí nde ná nde pyi.»

¹⁶ Nka mà jwo yii lire pyi ke, kabwòhigii yii la ɲyε si mpyi ke, yii maha yiye père cyire kyaa na, yàmpeente sí ɲyε a ɲwɔ mɛ.

* 4:6 Taanliɲkii 3.34

¹⁷ Nye yii li cè na ngemu u à kacenni cè, u sí nye na li pyi me, urufol'à kapii pyi.

5

Yerege k'à yyaha tí ná nàfuufeebil'e ke

¹ Nye yii pi nye nàfuufeebii ke, yii lógo! Yyefuge ku nye yii yyaha na ke, yii a myahii súu, yii raa kwuuyi wàa kuru yyaha na.

² Yii nàfuun' à fwónhò. Ntònnh' à yii v àanpyi lyí.

³ Zúngh' à yii seenni ná yii wyéreni cù, uru zúngh' u sí yii cêege. U sí n-pyi na fiige s'a yii cyeere súuge fo si yii shi bò. Yii a yii nàfuun' binn'a yaha yiye mee na, yii nye a li cè na dihyehi tèekwoon' à byanhara mà?

⁴ Mà li ta báarapyiibii pi à yii keréyi sùman' kwòn ke, yii nye a pire sàran' kan pi á me! Myahigii pire báarapyiibil' à sú ke, cyir' à nò Sinji Punifoo Kile na.

⁵ Yii à yii dihyehi canmpyaagii puni pyi ntàan' kanni na, marii yii nyii karigii pyi. Yii à pèe mu à jwo yatògò, nkemu pi à byé si mbò mpyi kyara ke.

⁶ Sùpyan' u nye u nye a yaaga pyi yii na me, yii à uru cêege, ka u u uye yaha yii cye e yii à bò, jaha na ye sí nye u na me.

Funjike ná Kileparege

⁷ Lire kurugo mii cìnmpyiibii, yii funjyi jìnge fo Kafoon' Yesu cannuruge ká nò. Yii nye a faapyin' kàanmucya mà? U maha funjke jìnge na zànpyi njncyiyyi ná nizan' sigili, jaha na ye yire yi maha sùman' pyi u à jwò.

⁸ Yii mú pi funjyi jìnge amuni, yii i yiye waha, jaha na ye Kafoon' Yesu tèepan' à byanhara.

⁹ Mii cìnmpyiibii, yii àha raa tìgire cyáan yiye na me, Kile kà nkòwò ntìge yii na me. Kafoon' Yesu tèepan' à byanhara, uru u sí n-pa sùpyire sàra si ntàanna ná pi kapyiin'kil'e.

¹⁰ Kafoon' Kile túnntunpii pi à tòro tèecyiini i ke, yii pire pyinkanni lwó, yyefug' à pi ta, ka pi i ku kwú piye e maa jcu piye na.

¹¹ Mpii pi à jà a cù piye na yyefuge e, maa ntèen Kile kuni i ke, pire wuun' à jwò. Yii à yi lógo pyinkanni na Zhobu à cù uye na yyefuge e, ná nde Kafoon' Kile à pyi u á yyefuge kántugo ke. Sèen' na, Kafoon' Kile maha jùnaara taa sùpyire na sèe sèl'e.

¹² Mii cìnmpyiibii, mii sí li jwo n-waha yii á, yii àha raa nkàre Kile na me, yii àha raa nkàre njike na me, yii àha raa nkàre yaayi yabere na me, yii ònnh' à yaa u pyi òn, yii ònhòh' à yaa u pyi ònhò, bà Kile si mpyi u àha bú nkòwò yii cêege me.

¹³ Nye wà ha mpyi yyefuge e yii shwòhòl'e, urufoo u Kile jáare. Wà ha mpyi funntange e, urufoo u Kile shéere ná myahigil'e.

¹⁴ Kampyi yii wà na yà, urufoo u dánafeebii kacwǎnrībii yyere pi i mpa Kile jáare u na, pi i sǐnmpe tǐri u na* Kafoonji mege na.

¹⁵ Kilejáarege ká mpyi ná dáníyanji i, yanji sí n-cùuṅṅ, Kafoonji Kile sí u yǐrige. U aha nta u à kapegii pyi, Kile sí cyi yàfa u na.

¹⁶ Lire kurugo mii cǐnmpyiibii, yii a yii kapegigii yu yiy'á, yii raa Kile jáare yiy'á, bà yii si mpyi si ticuumpe ta mε. Sùpyanji u à tíi Kile yyahe taan ke, uru Kilejáarege maha mpyi ná fànhe e sèl'e.

¹⁷ Yii sǐnṅṅ Kile tǔnntunṅi Eli na, u mpyi sùpya wuu fiige. U à Kile jáare ná u zǒmbilini puni i, na zànha kà mpa mε. Nyε mà lwó lire tēni na, mà sà nǒ yyee taanre ná yǐnyε baani na, zànha nyε a pa mε.

¹⁸ Lire kàntugo ka u u Kile jáare sahanṅi, ka zànhe si mpa cire ná sùmanji na, ka yi i yasεε pyi.

¹⁹ Mii cǐnmpyiibii, Kile kuni li nyε sèṅji kuni ke, wà ha fwordo lire e, ka yii wà si urufoo yεε, ka u u núr'a pa jyè l'e, lir'à jwǒ.

²⁰ Yii li cè na shinṅi u à kapimpyiṅyε yεε, ka u u láha cyi na ke, urufol'à u shwǒ kwùṅi na. U méε ká nta u à kapegii niṅyahagii pyi, Kile sí cyi yàfa u na.

* 5:14 Pii maha jwo: «pi i sǐnmpe wu u na.»

Pyeri letereŋi niŋcyiŋi **Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè letereŋi** **funḡo jwumpe e ke**

Tùntunmpii ke ná shuunniŋi Yesu mpyi a cwɔ̀nḡo ke, Pyeri mpyi uru wà. Pyeri ná u sìŋeŋi Andire mpyi maha fyaabii cwôre Galile baŋi i. Nka Yesu à pi yyere ke, ka pi i fyácyaaŋi yaha maa ntaha u fye e. U à pa ðùḡo niŋyiŋi na ke, ka Pyeri si wá na Jwumpe Nintanmpe yu na ntùuli.

Nye Pyeri à nge letereŋi sém'a tun dánafeebil'á, pire mpiimu pi à caala a tēen tēen Azi kùluni i ke. Lire pi maha mpyi niŋjaa Turiki. Lire tēni i, dánafeebii mpyi yyefuge e wani. Lire kurugo Pyeri à nge letereŋi sém'a tun pi á, maa màban le pi e. U à pi funḡo cwo na Kile à yaaya niŋcenyε bégel'a yaha pi mεε na niŋyiŋi na, pi sí yire ta tēni i Yesu sí nùru n-pa diŋyeni i ke. Lire kurugo pi à yaa pi kwôro Kile kuni i, ali pi mεε ká mpyi yyefuge e. Kile yabiliŋi u sí raa pi kàanmucaa. U à li cya pi á na pi a fyáge Kile na, pi i pi shinjeεbii kyaa táan piy'á, mpii pi jyε pi jyε Kile kuni i ná pi e mε, pi a jaare jaaranḡanna niŋcenne na pire shwɔ̀hɔ̀l'e. U à li cya pi á mú na pi Yesu Kirisita pyiŋkanni l̀wó: u à kyaala, mà li ta u jyε a kapii pyi mε.

Jwumpe tasiige

¹ Mii Pyeri u jyε Yesu Kirisita tùntunḡo ke, mii u à nge letereŋi séme mà tun yii Kile niŋcwɔ̀nribil'á, yii mpiimu pi à tēen tēnn'a màha mu à jwo nàmpwuun Pɔ̀n ná Galati ná Kapadɔ̀si ná Azi ná Bitini kùligil'e ke.

² Mà tàanna ná Tufooni Kile karigii puni ḡcèŋi i, u à yii cwɔ̀nḡo fo tēemɔ̀ni i mà pyi u wuu, u Munaani cye kurugo, bà yii si mpyi si Yesu Kirisita ḡwɔ̀mεeni cù, u sìshange si jaḡag'a wà yii na si yii fīniŋe mε.

Kile u ḡwɔ̀o yii na, u u yyeniŋke kan yii á sèl'e.

Dánafeebii sòḡḡore tatahage kani

³ Wuu Kafooni Yesu Kirisita Tuŋi Kile à yaa u kêe! U à sàa ḡḡaara ta wuu na sèe sèl'e, lire kurugo u à wuu pyi shinfnmii, Yesu Kirisita ḡèŋi cye kurugo mà fwoḡo kwùŋi i, bà wuu si mpyi si sòḡḡo tatahaga niŋcenniŋe ta

⁴ niŋyiŋi yaayi kurugo mε. U à yire yal'a yaha u wuubii mεε na. Yire yaayi jyε na ḡkèεge mε, yi jyε na ḡwóre mε, là jyε na fwoḡo yi sinampe e mε. Kile à yire yaha wani niŋyiŋi na yii yyaha na,

⁵ maa yii mâra u fânhafente funŋke e, yii dâniyaŋi cye kurugo yii zhwoŋi mεε na, uru ŋgemu u à bégel'a kwà, ná u sí n-pa n-cyêe diŋyeŋi canŋkwøge ke.

⁶ Lire l'à yii funŋyi pyi y'à táan sèl'e, ali mà li ta yii ŋye ŋgahaŋi shinji puni i numε, yii si n-jà lire fyinnε mε, lire nde na ŋye tère nimbilere kyaa.

⁷ Uru ŋgahaŋi ŋunke ku ŋye si yii dâniyaŋi tayyérege cè. Σεεŋŋi u ŋye yakwøgo ke, σεεnbuubii maha u le nage e, si ŋcè kampyi u à ŋwø. Lire pyiŋkanni na, yii dâniyaŋi u à pwórø σεεŋŋi na sèe sèl'e ke, ŋgahaŋi maha nò yii na, bà uru shi si mpyi si ŋcè mε. Lire e yii dâniyaŋi sèe wuŋi kurugo, canŋke Yesu Kirisita sí uye cyêe ke, yii sí ŋkèŋi ná pèente ná metange ta kuru canŋke.

⁸ Yii mée ŋye yii sàha ntêl'a u ŋya mε, u kyal'à táan yii á, yii ŋyii ŋye u na mε, ŋka yii à dá u na. Funntange ku ŋye yii e ke, kuru mpèŋi kurugo sùpya si n-jà ku jwo nò ku tεgeŋi na mε,

⁹ ŋaha na ye ndemu kurugo yii à dâniyaŋi pyi ke, yii sí lire ta, lire li ŋye Kile sí yii shwø.

¹⁰ Kile tûnntunmpil'à uru zhwoŋi kani yyaha cya sèe sèl'e, tènì i pi à jwo kuru Kile màkange kyaa na, kuru ŋkemu Kile à yaha yii yahare e ke.

¹¹ Kirisita Munaani* li mpyi pi e ke, lire mpyi a li cyêe pi na na Kirisita sí n-pa n-kyaala, kuru kyaage kântugo, u sí pèene ta. Pi la mpyi si cyire karigii tèpeyiini ná cyi pyiŋkanni cè.

¹² Kile mpyi a li cyêe pi na na karigii shεnrε pi mpyi na yu ke, na pi yabilimpìi wogii bà mε, ŋka yii wogigii cyi. Ŋye niŋjaa, Jwumpe Nintanmpe jwufeebil'à cyire karigii jwo yii á Kile Munaani cye kurugo, Kile à lire ndemu yaha a yîri nìŋyiŋi na ke. Ali Kile mèlεkεεbii na ŋcaa si cyire karigii yyaha cè.

Dánafeebii ŋaaraŋkanni

¹³ Lire kurugo yii yákilibii yaha báaraŋi na tèrigii puni i, yii i ŋcû yiye na, Kile sí n-pa ŋwø yii na si ndemu pyi yii á, Yesu Kirisita cannuruge ke, yii i yii sòŋŋore puni taha lire na.

¹⁴ Yii i Kile ŋwømεεni cû, yii ŋyii karigii yii mpyi a fyânha na mpyi mà ta yii sàha Yesu Kirisita cè mε, yii i cyire ŋwø yaha.

¹⁵ Yii i mpyi fyinnε sùpyii yii kapyiŋkii puni i, bà yii yyerefoŋi Kile à fíniŋe mε.

¹⁶ Yire y'à séme Kile Jwumpe Semεŋi i na: «Yii pyi fyinnε sùpyii, ŋaha na ye miì à fíniŋe†.»

¹⁷ Kile u maha sùpyire puni sâra mà tàanna ná pi kapyiŋkil'e ke, uru ŋye a wà pwórøŋø wà na mε. Ná yii maha u yiri yii Tuŋi yii ŋareyi i, lire kurugo, yii a yii karigii puni pyi ná u yyaha fyagare e, mà yii yaha ŋge diŋyeŋi i nâmpwuun fiige.

* **1:11** Kirisita Munaani ná Kile Munaani ŋye niŋkin. † **1:16** Levitiki 11.44, 45; 19.2

18 Yii à li cè na Kile à yaage nkemu tèg'a yii jùḅḅ wwû yii naaranḅkanni laaga baa wuuni i, yii mpyi a lire ndemu ta yii tulyey'á ke, kuru nyε yakwəgə wyérɛɲi ná sɛɛɲi fiige mε.

19 Nka u à yii jùḅḅ wwû ná Kirisita sishange lonḅara woge e. Uru u à uye pyi sáraga mpàbili fiige wuu kurugo, ndemu li nyε cwḅḅ cyaga baa ná fwḅnrḅ baa ke.

20 Mā jwo dijnyɛɲi u dá ke, Kile mpyi a u cwḅḅnrḅ lire mεε na. Ncyii tèrigii nizannḅkil'e, Kile à u pyi u à pa yii kurugo.

21 Uru cye kurugo yii à dá Kile na, uru ḅḅemu u à u jè a yige kwḅḅni i, maa u p̄e, bà yii dáníyanḅi ná yii sònḅḅre si mpyi si ntaha Kile na mε.

22 Yii à jɛε sɛɛɲi jwumpe na ke, lir'à yii zòmɸyaagii fñiḅε, maa yii pyi yii à yii cìnmpyiibii kyaa táan yiy'á ná funvyinge e. Lire e yii yiye kyaa táan yiy'á ná yii zòmɸyaagii puni i.

23 Yii li cè na yii à pyi shinfḅnmii, nùguzhiḅi u maha fwḅnrḅ ke, uru cye kurugo bà lir'à pyi mε, ḅka ḅḅe u nyε u nyε na fwḅnrḅ mε, uru cye kurugo lir'à pyi, uru u nyε Kile jwumpe, pu na nyε nyii na, pu nyε na ḅk̄ɛɛɲi mε.

24 Naha kurugo yε y'à sémε Kile Jwumpe Semɛɲi i na:
«Sùɸyanḅi na nyε mu à jwo jnyèpurugo,
u sinampe na nyε mu à jwo jnyεge yafyεɛnrε.

Nyεge maha waha, ku yafyεɛnr'a si m̄n'a wu,

25 ḅka Kafoonḅi Kile jwumpe sí n-kwḅro fo tèekwombaa‡.»

Puru jwumpe sí pu nyε Jwumpe Nintanmpe p'à jwo yii á ke.

2

1 Lire e ke yii láha pege karigii shiḅi puni ná nàḅwḅḅre karigii shiḅi puni na. Yii àha fyḅnmε tò wwomḅ na mε, yii i láha jyipɛɛnni ná jwoore shiḅi puni na.

2 Bà jirimpe lage maha mpyi p̄inmpinḅnyεge na mε, yii Kile Jwumpe lage yaha ku pyi yii na amuni, puru jwumpe na nyε yii á mu à jwo jirimpe yabiliḅi, bà yii si mpyi s'a si yyaha na Kile kuni i yii zhwoḅi mεε na mε,

3 Jaha na yε yii à li cè jwḅḅkanni na Kafoonḅi à jwḅ ke.

Yesu u nyε bage kafaage sèe woge bage mb̄ini na

4 Yii file Kafoonḅi na, uru u nyε kafaage jyii woge, sùɸyir'à cyé nkemu na ke. Nka Kile à ku tayyérege nya k'à p̄e, maa ku cwḅḅnrḅ.

5 Yii yabilimp̄ii na nyε kafaaya jyii wuyo, lire e yii wà yiye na, yii i mpyi бага, Kile Munaani sí n-t̄ɛn nkemu i ke, yii i mpyi Kile sáragawwuubii kurugḅ, Kile Munaani sí nkemu pyi k'a sárayi nintanyi wwû Kile á Yesu Kirisita cye kurugo ke.

6 Yii li cè na y'à sémε Kile Jwumpe Semɛɲi i na:

«Yii wíi, mii à kafaaga cwḅḅnrḅ,

ku tayyéreg'à pêe sèl'e.

Mii sí ku pyi bage kafaage sèe woge bage mbìini naSiyon kànhe e.

Shinji u à dá ku na ke,

urufoo sì n-sii n-sílege mε* .»

⁷Yii pi à dá ku na ke, yii jùnyii sí n-yîrige. Nka mpìi pi nyε pi nyε a dá ku na mε, y'à sémε Kile Jwumpe Semεnji i na:

«Bafaanribil'à cyé kafaage nkemu na ke,

kuru k'à pa mpyi bage kafaage sèe woge bage mbìini na†.»

⁸«Kafaaga ku nyε ku ki, sùpyire maha búruge nkemu na ke, fáaga ku nyε ku ki, nkemu ku maha sùpyire pyi ti i jcwwo ke‡.»

Pi nyε na Kile Jwumpe kurigii jaare mε, lire kurugo pi maha jcwwo. Lire yahare e Kile mpyi a pi yaha.

⁹Nka yii pi ke, yii na nyε supyishi, Kile à ngemu cwəonrə ke, Saanji Kile sáragawwuubii kurunke ku nyε yii, maa mpyi Kile k̀ini shiin, maa mpyi sùpyii, Kile à mpiimu jùnjə wwû, bà yii si mpyi s'a u kakyanhala karigii nimpyiiŋkii shenre yu mε. Uru u à yii yyer'a yige numpini i, maa yii le u b̀enmpe e, puru pu nyε b̀enmpe s̀eseee wumpe.

¹⁰T̀eni l'e, yii mpyi na s̀aha nkwd a pyi Kile shiin mε, nka numε, yii à pyi Kile shiin. T̀eni l'e, Kile mpyi na s̀aha nkwd a jùjaara ta yii na mε, nka numε, u à jùjaara ta yii na.

Dánafeebil'à yaa pi piye jaaranjanni cè

¹¹Mii ntàannamacinmpyibii, yii na nyε nge dijnyεnji i mu à jwo nàmpwuun, kùshee fiige, lire kurugo mii na li caa yii á, yi raa yiye k̀aanmucaa sùpyanji nyii karigii nimpegigii na, cyire karigii maha yii t̀unni Kile kuni i.

¹²Mpìi pi nyε pi nyε Kile kuni i ná yii e mε, yii yii jaaranjanni cè pire shwəhəl'e. Lire e pi méε ká a fini na ntare yii na na yii à kapii pyi, pi sí raa yii kacεnjii jaa si Kile p̀ee canjke u sí n-pa fwooro pi na ke.

¹³Kafoonji kurugo, yii yiye t̀irige jùnjufeebii pun'á: yii yiye t̀irige saanbwəh'á, uru u nyε pi puni jùnjə na,

¹⁴yii yiye t̀irige f̀anhafeebil'á, pire mpiimu pi à t̀ijε saanbwəhe cye kurugo, bà pi si mpyi s'a kapimpyibii t̀unni s'a kacεnmpyibii k̀ere mε.

¹⁵Yii li cè na Kile nyii wuuni li nyε yii a kacεnjii pyi, bà yii si mpyi si supyikuuyi funjə baa wuyi jwəyi tò yi funjə jwumpe na mε.

¹⁶Yii nyε bilere e mε. Yii a jaare yii a ntàanni ná lire e, nka yii àha lire t̀εge fyinme tò wwomə na s'a kapegigii pyi mε. Yii pyi Kile bilii.

¹⁷Yii a sùpyire puni p̀ere, yii yii c̀inmpyibii kyaa táan yiy'á, yii raa fyáge Kile na, yii raa saanbwəhe p̀ere.

* 2:6 Ezayi 28.16 † 2:7 Zaburu 118.22 ‡ 2:8 Ezayi 8.14

Bilibil'à yaa pi Kirisita pyiŋkanni lwó yyefuge t̀erigil'e

18 Bilibii, yii yiye t̀irige yii j̀ǹufeebil'á Kile yyaha fyagare funŋke e. Mpii pi à j̀wɔ maa mpyi ná s̀upygire e ke, yii àha yiye t̀irige pire kann'á mε. Ali mpii pi à kyán ke, yii yiye t̀irige pír'á,

19 Jaha na ye yyefuge ku j̀ye yii ná kuru j̀ye a yaa mε, pi aha kuru t̀εεe yii j̀ǹ'í, ka yii i nt̀εen k'e, maa li pwɔ Kile na, lire na j̀ye kacenne.

20 Nka l'aha nta kapyimbaala yii à pyi, ka yyefugo si nɔ yii na, ka yii i ku kwú yiye e, p̀ente ntire yii sí n-ta lire e ye? Nka yii kacennmpyiini kurugo, yyefugo ká yii ta, ka yii i ku kwú yiye e, lire na j̀ye kacenne Kile á.

21 Yii li c̀e na kuru yyefuge shinŋi mεε na Kile à yii yyere. Kirisita yabilin'á kyaala yii kurugo, maa lire kuni le yii taan, bà yii si mpyi s'a jaare u fyèŋi i mε.

22 U j̀ye a kapiini là tufiige pyi mε, kafinara j̀wumɔ j̀ye a fworu u j̀wɔge e mà j̀ya mε§.

23 Pi à u cyahala, u j̀ye a cyàhii ŋkoo láha pi na mε, pi à u kyérege, u j̀ye a pi f̀uguro mε, ŋka ŋge u sí n-pa s̀upyire puni s̀ara si ntàanna ná pi kapyiinŋkil'e nt̀inŋi funŋke e ke, u mpyi a u wuuni yaha uru cye e.

24 U à wuu kapegigii tugure lwó u cyeere e kworokworocige na, bà wuu si mpyi si ŋkwú kapegigii kàmpanŋke na, si shifɔnŋɔ ta, s'a jaare nt̀inŋi i mε. Kyaage tooy'e u à tabannayi j̀jemu ta ke, yire cye kurugo yii à c̀uŋɔ.

25 Yii li c̀e na yii mpyi mu à j̀wo mpàa mpiimu pi mpyi piye j̀ǹɔ kurugo ke, ŋka numεe yii à núr'a pa yii nàhafoon'á, uru u j̀ye na yii múnahigii saŋcwɔnŋi sigili.

3

Cilenenambaabii ná nàmbajyicyeabii kani

1 J̀ye lire pyiŋkanni na, cyeebii, yii yiye t̀irige yii nàmbaabii'á. Lire e ali li m̀εε ká nta pi p̀i j̀ye a j̀εε Kile j̀wumpe na mε, bà pire si mpyi si jyè Kile kuni i yii toronŋkanni cye kurugo, mà ta yii j̀ye a yaaga j̀wo pi á mε,

2 Jaha na ye yii toronŋkanni ná yii s̀upygire sí pi yyaha j̀í.

3 Yii àha yii wuuni kwò j̀jaha p̀ucyage yaleere ndenŋi kanni na, mu à j̀wo j̀umpwooni ná s̀εenŋi p̀ucyage yaayi ndenŋi ná v̀aanyii lonŋara wuyi ndenŋi na mε.

4 Nka p̀ucyage yaleere ti j̀ye z̀ombilini i ke, yii a tire caa. Tire j̀ye na ŋk̀εεge mε, tire yaleere ti j̀ye j̀umpinŋke ná z̀ompyinini, kuru ku j̀ye p̀ucyage s̀εe woge yaleere Kile á.

⁵ Tèecyiini i, cyeebii pi mpyi a piye pwɔ Kile na, maa pi sònḡore taha u na ke, pire mpyi maha piye tîrige pi nàmbaabil'á, lire li mpyi pire pùcyage lonḡara yaayi.

⁶ Amuni Sara mpyi. U mpyi a Ibirayima jwɔmɛɛni cû fo u mpyi maha u pyi: «mii kàfooni». Nyɛ ninjaa, yii pi nyɛ Sara pworibii, ŋka fo yii aha a kacɛnḡkii pyi, maa mpyi yii nyɛ a yaaga yaha k'à yii fùgur'a láha lire na mɛ.

⁷ Lire pyinḡkanni na mú, nàmbaabii, yii yii cyeebii cùmu leme jwɔ, jaha na yɛ cɛɛre na nyɛ yaaga ŋkemu fànhe k'à cyére yii woge na ke. Kile à jwɔ wuu na maa shìḡi ninḡkwombaanji ŋgemu kan wuu á ke, yii ná yii cyeebil'á uru ta siḡcyan. Lire e yii pi le jjiire e, bà li si mpyi yaaga kà jjà yii Kilejarege pyi kà raa nɔni Kile na mɛ.

Dánafeebil'á yaa pi kwôro kacɛnḡkii mpyinji na, ali pi mée ká ḡgaha ta l'e

⁸ Nwɔnyɛga ninḡkin na, yii yii sònḡore pyi ninḡkin, yii i mpyi ná funḡo ninḡkin i, yii i yiye kyaa táan yiy'á cìmpworoge e, yii raa jùnaara taa yiye na, yii i yiye tîrige yiy'á.

⁹ Yii àha kapii tèḡe kapii fwoo tò mɛ, yii àha cyàhii tèḡe cyàhii ḡkoo láha mɛ. Ŋka yii a jwó leni pi á, jaha na yɛ lire mɛɛ na yii à yyere, jwóni jwɔmɛɛni Kile à lwó yii á ke, bà yii si mpyi si uru ta mɛ.

¹⁰ Yire y'á séme Kile Jwumpe Semɛni i na:

«Shin maha shin la ku nyɛ si shì ta,
u canmpyaagii si ntáan u na ke,
urufol'á yaa u láha jwumpimpe jjuwuḡi
ná kafinare na.

¹¹ Urufoo u laaga tɔɔn pege na,
u raa kacɛnḡii pyi,
u u uye waha u raa yyejinḡke caa
u ná sùpyire sannte shwɔhɔl'e,

¹² Jaha na yɛ mp̄ii pi à tí ke,
Kafooni Kile maha pire kàanmucaa,
u maha ninḡyiini pɛɛ maa pi jareyi núru.
Ŋka mp̄ii pi nyɛ na kapegigii pyi ke,
Kafooni sí yyaha kɛɛnḡe pir'á si pi tùn*.»

¹³ Nyɛ yii aha yiye pwɔ kacɛnḡkii mpyinji na, jofoo u sí yii kyérege yɛ?

¹⁴ Yyefugo mɛɛ ká nɔ yii na yii ntinḡi kurugo, yii li cè na yii wuun'à jwɔ. Mp̄ii pi nyɛ na yii kyérege ke, yii àha raa fyáḡe pire na mɛ, yii àha yii yákilibii yaha pi wùrugo mɛ†.

¹⁵ Ŋka yii jɛɛ Kirisita kafente na ná yii zòm̄pyaagii puni i. Sònḡore tatahage ku nyɛ yii á ke, tère o tère e wà sí yii yíbe kuru

* 3:12 Zaburu 34.12-16 † 3:14 Ezayi 8.12

kyaa na ke, yii bégele tèrigii puni i yii i jwəshwəɔ niŋcennε kan urufol'á.

¹⁶ Nka yii à yaa yii lire pyi lùtaanni ná pèente funŋke e, ná funvyinge e. Lire e kyaa maha kyal'e pi jye na yii jùnyi tare, metange ku jye yii na Kirisita wwoŋεεge e, maa kuru kεεge ke, cyire karigii pyifeebii sí n-sílege.

¹⁷ L'à pwórɔ yii kyaala kacɛnmpyiini kurugo, kampyi Kile jyii wuuni li jye li li, mà tòro yii kyaala kapegigii mpyiŋi kurugo.

¹⁸ Yii li cè na Kirisita yabiliŋi mú à kyaala tɔɔɔ niŋkin wuu kapegigii kurugo. Uru u à tí ke, u à kwû shintiimbaabii kurugo, bà u si mpyi si yii yyaha kèenŋε Kile á mε. Sùpyir'á u bò naha jùŋke na, ŋka Kile Munaani cye kurugo u à jè a fwoɔ kwùŋi i.

¹⁹ Jínabii pi mpyi taŋwəhəge e ke, lire Munaani cye kurugo mú u à sà yi jwo pir'á na ur'á fànha ta pi na‡.

²⁰ Tèecyiini i, pire pi mpyi a jùŋɔ kyán Kile jwumpe na Nuhu tɛni i ke, Kile mpyi a u lùuni bò, ka Nuhu si bakwəɔge yaa. Shiin baataanre kanna pi à jyè k'e, maa shwə lùbwooni kakyaare na.

²¹ Jye kuru lwəhe mpyi na batizeliŋi kyaa yu. Numε uru batizeliŋi maha li cyèe na wuu à shwə. Lire jye a li cyèe na wuu cyeer'á jyè mà fwəɔnre láha ti na mε, ŋka lire jwəhe ku jye wuu maha Kile jáare u wuu zòmpyaagii fíniŋε§. Wuu à shwə Yesu Kirisita jèŋi cye kurugo,

²² uru u à dùg'a kàre nìnyìŋi na, maa sà ntèen Kile kàniŋε cyεge na. Puru funŋke e, mèlεkεεbii ná yaayi nìnyambaayi sanjyi yi jye ná jùŋufente ná sífente e ke, pire pun'á kúu u á.

4

Dánafeebii pyiŋkanni nivənni

¹ Jye ná Kirisita s'á kyaala cyeere e, yii bégele mú ná tire sòŋɔre ninure e. Yii li cè na uru u à kyaala cyeere e ke, uru u à fànha ta kapegigii na.

² Lire e mà lwó numε na, yii à yaa yii shìŋi canmpyaagii sanŋkii pyi yii tàanna ná Kile jyii wuuni i, yii sùpyire jyii karigii yaha.

³ Yii li cè na tɛni l'e, mpìi pi jye pi jye Kile kuni i ná yii e mε, pire mpyi na piye mùntanma karigii jcyiimu pyi ke, yii à mɔ a tòro pire mùntanma karigii mpyiŋi i. Yii mpyi na sílege baa karigii pyi, maa mpyi ná yaayi lapege e, maa sinmpe byii na jcwɔ, yii mpyi lakyanhayafee, yii mpyi sinmbyampiye, maa mpyi kacyzunmii lire s'á núr'a pɛn Kile á.

‡ 3:19 Pii maha jwo: «sùpyire múnahigii cyi mpyi taŋwəhəge e ke, lire Munaani cye kurugo mú, u à sà Kile jwumpe jwo cyir'á.»

§ 3:21 Pii maha jwo: «wuu maha Kile jáare ná zòvynre e.»

⁴ Nka numε, yii saha nyε na cyire kapegigii pyi ná pi e mε, lir'à pi kàkyanhala fo pi na yii nùnyi tare.

⁵ Kile sí n-pa pi yíbe lire na. Uru u sí sùpyire puni sâra si ntàanna ná pi kapyiñkil'e, nyii shiinbii bâra kwùubii na.

⁶ Lire kurugo mpíi pi à kwû ke, Jwumpe Nintanmpe mpyi a jwo pir'á mú, bà li sí mpyi kwùñi ká nɔ pi na sùpyire sannte fiige, pi i shìñi niñkwombaanj ta Kile á, u Munaani cye kurugo mε.

⁷ Karigii puni takwɔɔr'à byanhara, lire e ke, yii pyi yákilifee, yii i jɔcú yiye na, bà yii si mpyi si yiye pwɔ Kilejarege na mε.

⁸ Karigii puni niñcyiini li nyε: yii yiye kyaa táan yiy'á sèl'e, jaha na yε tàange maha pege karigii niñyahagii kwɔ sùpyire ná tiye shwɔhɔl'e.

⁹ Yii a yiye sunmbage shuu, jwuñyahama baa.

¹⁰ Yii shin maha shin à Kile màkange ñkemu ta mà tàanna ná Kile yabiliñi ku kannkanni i ke, yii yire cùmu lemε jwɔ, yii raa jwɔge yiye na ná y'e.

¹¹ Wà ha mpyi Kile jwumpe jwufoo, urufoo jwump'à yaa p'a fwore Kile e, wà ha nta u u sùpyire sannte tère, urufoo u a pi tère ná Kile fànhe niñkange e, bà pèente si mpyi sí ntaha Kile na karigii puni i Yesu Kirisita cye kurugo mε. Pèente ná fànhe nyε u woyo fo tèkwombaa.

Amiina!

Dánafeebii maha yyefuge ñkemu taa ke

¹² Mii ntàannamacinmpyiibii, yyefuge e yii nyε numε ke, ali li méε ká nta kuru na yii súuge na fiige, lire nyε a yaa li pâa yii e mε, yii àha raa sônñi na kani labεε li nyε li li mε. Zòzhwɔɔ ti nyε ti ti.

¹³ Lire bà à yaa li pyi funntanga kyaa yii á, mà li nya na yii à yii nàzhan lwɔ Kirisita yyefuge e. Lire e canñke Kirisita sí u sìnampe cyêe ke, kuru canñke yii sí raa yogore si mpyi funntange e.

¹⁴ Wà ha yii cyahala mà lire nùñke pyi na yii na nyε Kirisita wuu, yii wuun'à jwɔ, jaha na yε Kile Munaani li nyε sìnampe wuuni ke, lire na nyε ná yii e.

¹⁵ Lire e ke yii a yiye kàanmucaa, yyefugo nyε a yaa ku nɔ yii wà na, mà lire nùñke pyi na urufol'à sùpya bò, lire nyε mε mà nàñkaaga pyi, lire nyε mε mà kapii pyi, lire nyε mε mà yii jwɔyi le kani l'e, ndemu li nyε li nyε yii kur'e mε.

¹⁶ Nka yyefugo ká nɔ yii wà na, mà lire nùñke pyi na urufol'à dá Kirisita na, urufoo ka lire pyi silege kyaa mε, ñka u Kile kêe kuru mεge kurugo.

¹⁷ Yii li cè na Kile sí sùpyire puni sâra si ntàanna ná pi kapyiñkil'e, lir'à jwɔ cù Kile wuubii na mà kwɔ. Ná lire s'à

ᵓᵓᵔ cû wuu na, mp̄ii pi à cyé Kile jwumpe na ke, di pire sí n-pyi n-jwo ye?

¹⁸ Mp̄ii pi à tí ke, pire nùmp̄anᵓa nᵓanᵓi ká waha, lire e ke, mp̄ii pi ᵓye pi ᵓye na fyáge Kile na me maa kapegigii pyi ke, di pire wuuni sí n-pyi n-jwo ye?

¹⁹ Lire kurugo mp̄ii pi ᵓye yyefuge e mà lire ᵓùᵓke pyi na pi na Kile ᵓyii wuuni pyi ke, pir'à yaa pi piye le yaayi puni Davoᵓᵓi cye e, ᵓᵓᵔm̄e ninᵓin foo u ᵓye u wi, pi raa kac̄enᵓkii pyi.

5

Pyeri jwumpe nizanmpe dánafeebii ná pi kacw̄nribil'á

¹ Num̄e, mii sí kariii làda cya yii dánafeebii kacw̄nribil'á. Dánafeebii kacw̄nr̄ᵓi wà u ᵓye mii yii fiige, maa Kirisita yyefuge karigii ᵓya. U sí n-pa ná u sinampe mp̄emu i ke, mii sí pà ta pur'e mú. Lire e nde mii ᵓye na ᵓcaa yii á ke, lire li ᵓye:

² dánafeebii kurunᵓe Kile à le yii cye e mp̄àa fiige ke, yii pire cùmu lem̄e ᵓᵓᵔ. Li ᵓye a yaa li pyi mu à jwo sùᵓya u à yii kárama a yaha uru báaraᵓi na me, yii a u pyi u lage na, yii tàanna ná Kile ᵓyii wuuni i. Yii àha raa u pyi nàfuu kurugo me, ᵓka yii a u pyi ná funᵓenᵓ'i.

³ Dánafeebii pi à le yii cye e ke, yii àha raa fànha cyáan pi na me. ᵓka yii pyi yyecyeene pi á.

⁴ Lire ká mpyi, t̄eni i dánafeebii kacw̄nribii ᵓùᵓufembw̄he sí n-pa ke, yii sí kajaᵓjwooni nisinani ta, lire ᵓye na ᵓk̄ēge me.

⁵ ᵓye n̄anᵓiibii, yii yiye t̄rige kacw̄nribil'á. Yii puni, yii yiye t̄rige yiy'á, yii i yiye t̄ge, ᵓaha na ye y'à séme Kile Jwumpe Sem̄ᵓi i na: «Mp̄ii pi à piye p̄e ke, Kile maha pire t̄un, ᵓka mp̄ii pi à piye t̄rige ke, Kile maha kac̄enᵓkii pyi pir'á*.»

⁶ Lire kurugo yii yiye t̄rige Kile cȳge f̄anᵓanᵓyaha wog'á, bà u si mpyi si yii d̄urugo u ᵓyii t̄eni i me.

⁷ Yii yii funmp̄en karigii puni le u cye e, ᵓaha na ye uru u à yaha yii na.

⁸ Yii i ᵓcû yiye na, yii yákili yaha yiye na, ᵓaha na ye yii z̄amp̄enᵓi u ᵓye Sitaann̄iᵓi ke, uru na ᵓaare na màre, maa ᵓkyânge mu à jwo c̄anraga katege wogo ku ᵓye na ku ᵓyiᵓiᵓi caa.

⁹ Yii yiye ᵓᵓᵔ Kile kuni i, yii i u t̄un. Yii li c̄e na kuru yyefuge ninuge e yii c̄inmp̄yiibii ᵓye diᵓyeᵓi yyaha kurugo.

¹⁰ ᵓka Kilenᵓi u maha kac̄enᵓkii sh̄iᵓi puni pyi ke, uru u à yii yyere Kirisita wwoᵓēge e, bà yii si mpyi si u sinampe t̄gele baa wumpe ta me. Yii sí n-kyaala t̄ere n̄im̄bilere funᵓ'i, ᵓka u sí báraga le yii e, si màban le yii e, si fànha kan yii á, si yii pyi yii yiye waha Kile kuni i.

¹¹ Fànhe ᵓye uru wogo t̄erigii puni i. Amiina.

* 5:5 Taanliᵓkii 3.34

Jwumpe nizanmpe

¹² Silivɛn u à mii tèg'a nje nwɔkanyi séme si yii yɛɛ. Mii cɛnmpworo u nyɛ u wi, nwɔmɛɛ nin̄kinfoo wi. Mii à nge lɛtɛɛn̄i tun yii á si m̄aban le yii e, si li cyêe yii na na kacɛnni nimbwooni Kile à pyi ke, yii yiye pwɔ lire na.

¹³ Kile à mpiimu cwɔɔnrɔ Babilɔnni kànhe e yii fiige ke, pir'à yii shéere, mà bâra Marika na, uru na nyɛ mii jya mà tàanna ná Kile kuni i.

¹⁴ Yii a cɛnmpworogo fwù kaan yiy'á.

Yii shin maha shin u nyɛ Kirisita wwoɲɛɛge e ke, Kile u yyɛn̄i ke kan yii á.

Pyeri letereŋi shɔnwuŋi **Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè letereŋi** **funḡ jwumpe e ke**

Nge letereŋi i Pyeri à li cya dánafeebil'á na pi piye pwɔ Kile jwumpe na, bà pi si mpyi si já piye shwɔ cyelentiibii kafinivinibii na mɛ. Pyeri à jwɔ tàra toronkanni nijcenni na mà yyaha tí ná Kile kuni i, ná jwɔmɛcunte mà yyaha tí ná Kile yini zhwoŋi i (1).

Mà bâra lire na, mpíi pi jye na Kile mɛge kège ná pi yabilimpíi jwuŋjaampe e ke, u à pire toronkanni mú jwo (2). Mpíi pi jye na Kirisita mpaŋi sigili ke, pi maha pire fwóhɔre, maa ŋko na u saha si n-pa mɛ. Nka Pyeri à jwo na u papa tooy'á jínɛ, naha kurugo ye Kile à funḡke jínɛ si tɛni kan sùpyire pun'á, bà ti si mpyi si núru mpa tiye kan u á si shwɔ mɛ (3).

Jwumpe tasiige

¹ Mii Simɔ Pyeri u jye Yesu Kirisita báarapyi maa mpyi u túnntunḡ ke, mii u à ŋge letereŋi séme si ntun yii á, yii mpíi pi à dániyaŋi sèe wuŋi ta wuu fiige ke, uru dániyaŋ'á ta wuu Kileni ná wuu Shwofoŋi Yesu Kirisita ntíŋi cye kurugo.

² Kile u jwɔ yii na, u u yyeŋiŋke kan yii á sèl'e, Kile ná wuu Kafoŋi Yesu kani jɔcɛŋi cye kurugo.

Dánafeebil'á yaa pi a naare naaranḡkanni ndemu na ke

³ Yaaga maha yaaga ku sí n-já wuu pyi wuu shiŋi sèe wuŋi ta, si wuu pyi wuu wuye pwɔ Kile na ke, Kileni u à u sinampe ná u fánhe kakyanhala woge tɛg'a wuu yyere ke, uru kani jɔcɛŋi cye kurugo Yesu Kirisita à yire puni kan wuu á, u kileere fánhe funḡke e.

⁴ Puru sinampe ná kuru fánhe cye kurugo, Kile à jwɔmyahigii jcyiimu lwɔ wuu á ke, cyire fánh'á sàa pɛe, Kile sí cyire jwɔmyahigii fúnḡ, yaayi lage maha ma ná dɔjyeŋi kakɛgeyi njemu i ke, bà yii si mpyi si shwɔ yire na, si Kile pyiŋkanni lwɔ mɛ.

⁵ Lire kurugo yii yiye waha yii i naaranḡkanni nijcenni bâra yii dániyaŋi na, yii i Kile jɔcɛŋi bâra yii naaranḡkanni nijcenni na,

⁶ yii i cùmayaŋi bâra Kile jɔcɛŋi na, yii i lùtaanni bâra cùmayaŋi na, yii i Kile yyaha fyagare bâra lùtaanni na,

⁷ yii i cìmpworoge bâra Kile yyaha fyagare na, yii i ntàannamagare bâra cìmpworoge na.

⁸ Cyire karigii ká ndire wà a ta yii e, cyi sí yii yaha kacɛŋkii mpyiŋi na, si yii pyi yii tòn ta wuu Kafoŋi Yesu Kirisita kani jɔcɛŋi i.

⁹ Nka cyire karigii ká mpyi cyi nyε ngemu i mε, urufoo maha mpyi fyin fiige, u maha naa na ncwúu mε. U funnɔ maha wwɔ li na na Kile à u fíniŋ'a yige u kapyiŋyagil'e.

¹⁰ Lire kurugo mii cɛmppyiibii, yii yiye waha yii i li cyêe yii naaraŋkanni cye kurugo na Kile à yii yvere maa yii cwɔɔnrɔ. Yii aha a lire pyi, yafyin sɛ n-jà yii pyi yii búrug'a cwo mε.

¹¹ Lire pyiŋkanni na, wuu Kafoonji ná wuu Shwofoonji Yesu Kirisita Saanre tèekwombaa woore tajyiŋwɔge sí múgo yii á faaa.

¹² Lire kurugo mii sí raa yii funnɔ cwo ncyii karigii na tèrigii puni i, ali mà li ta yii à cyi puni cè a kwɔ, sèenji jwumpe p'à jwo yii á ke, maa yiye pwɔ puru na.

¹³ Mà mii yaha nyii na, mii à li ta kacenne li nyε li li, mii u a yii funnɔ cwo tèrigii puni i.

¹⁴ Bà wuu Kafoonji Yesu Kirisita à li cyêe mii na mε, mii à li cè na mii canmpyaagii sanŋkii nenke saha nyε a tɔɔn ŋke niŋke na mε.

¹⁵ Lire kurugo mii sí naye waha, bà li si mpyi ali mii kwùŋkwooni kàntugo yii i já a ncyii karigii yaha yiye funn'i mε.

Nàkaana nyε Yesu Kirisita fàhe ná u mpanji kani i mε

¹⁶ Yii li cè na jwuŋjyemε laaga baa wumɔ na bà wuu à wuye pwɔ maa wuu Kafoonji Yesu Kirisita fàhe ná u mpanji kyaa jwo yii á mε. Wuu yabilimpíi nyiiŋil'à u bwompe nya,

¹⁷ Naha na ye canŋke u à pèente ná sɛnampe ta Tufoonji Kile á ke, lir'à pyi wuu nyii na. Kile u nyε sɛnampe ná pèente punifoo ke, ur'à mεε wà kuru canŋke na: «Mii Jyanji u nyε u ŋge, u kan'à waha mii na sèl'e, u kapyiŋkil'à táan mii á mú*.»

¹⁸ Mà wuu yaha ná u e Kile naŋke nɔŋ'i, lire meŋwuuni li mpyi a fworɔ niŋyiŋi na ke, wuu à li lógo.

¹⁹ Lire kurugo mú, wuu à dá Kile tũntunmpii niŋjwuyi na sèl'e. Yii aha yiye pwɔ puru jwumpe na, lire sí n-yaa ná yii e, naha na ye pu sí yii zòmpyaagii fíniŋe, bà bèenmpe maha ní numpilage e fo mà sà nɔ canŋke na mε. Lire tɛni i Kirisita u bèenmpe sí yii zòmpyaagii fíniŋe, bà nyèmugo woni maha bèenmpe yige mε.

²⁰ Kabilini niŋcyiini yii à yaa yii cè ke, lire li nyε: jwumɔ maha jwumɔ Kile tũntunmpil'à jwo, ka pu u sémε Kile Jwumpe Semɛŋi i ke, puru pà nyε a fworɔ pi yabilimpil'e mε†,

²¹ Naha na ye Kile tũntunŋi wà tufiige nyε a li yige uye e s'a Kile tũnture yu mε, nka Kile Munaani li mpyi a pi yaha Kile tũnture niŋwuŋi na.

* 1:17 Macwo 17.5; Marika 9.7; Luka 9.35 † 1:20 Pli maha jwo: «Wà sɛ n-jà Kile tũntunmpii jwumpe jwɔhe cè ná maa yabilinji yákilifente e mε.»

2

Cyelentiibii kafinivinibii kani

¹ Bà kafinivinibii pìi mpyi a piye pyi Kile tùnntunmiiIzirayeli shiinbii shwòhòl'e mε, amuni li mú sí n-pa n-pyi yii á. Cyelentiibii kafinivinibii pìi sí n-pa n-yîri yii shwòhòl'e, pi jwumpe sí n-pyi kafinara, s'a kakyaaare pyi. Kafoonji u à pi nùṅṅò wwû ke, pi sí uru cyé, ṅka pi yabilimpìi nimpyiini sí kakyaaare pyi ti pâl'a nò pi na.

² Shinjyahara sí n-taha pi fye e pi silege baa karigil'e. Pi kapyiinjii sí sèṅji kuni mεge pεn.

³ Nàfuunji kani sí tatεεngε fô pi na, lire kurugo, pi sí raa yii cyeyaayi fòṅṅji raa shuu yii na ná pi jwòtanyi i. ṅka mà lwò fo tèemòni i, Kile à bégele si pi sâra si ntàanna ná pi kapyiinjil'e. Li saha sì mò mε, Kile sí pi shi bò.

⁴ Yii li cè na mèlεkεεbii pi mpyi a kapegigii pyi ke, Kile jye a li táan pire na mε. ṅka u à pi wà Jahanamanji numpini i, canṅke u sí pi sâra si ntàanna ná pi kapyiinjil'e ke, na kuru canṅke sigili, pi sì n-jà piye shwò lire numpini na mε.

⁵ Yii li cè na mpìi pi mpyi pi mpyi na fyáge Kile na Nuhu tèni i mε, Kile jye a li táan pire na mú mε, u à lùbwooni tèg'a pire puni shi bò. ṅka Nuhu u mpyi maha yi yu lire tèni sùpyir'á na pi a katiigii pyi ke, Kile à uru shwò tire kakyaaare na, mà bàra shiin baashuunni na.

⁶ Yii li cè mú na u à Sòḍomu ná Gòmòri kànyi shi tò, maa yi súng'a pyi cwònrò yi kapegigii kurugo. Mpìi pi jye pi sì n-pa raa fyáge Kile na mε, u à nde pyi mà tèg'a pire yεε.

⁷ ṅka Loti u mpyi a tíi, ná u mpyi pire silege baa shiinbii shwòhòl'e, ná pi kapyiinjii mpyi a u tεgele ta ke, Kile à uru shwò tire kakyaaare na.

⁸ Uru u mpyi a tíi maa mpyi tεenni i ná tire sùpyire e ke, u mpyi maha ti jaa silege baa karigii tapyige e, maa ti laaga baa jwumpe nijjwumpe núru canṅa maha canṅa. Lire mpyi a pyi u á kayana.

⁹ Nyε jcyii karigii pun'à li cyéε wuu na na mpìi pi à piye pwò Kafoonji Kile na ke, u sí n-jà pire yige kawagil'e, si shinpiibii yaha raa canṅka sigili, kuru canṅke u sí pi sâra si ntàanna ná pi kapyiinjil'e, si ṅgaha nò pi na.

¹⁰ Mpìi pi jye na òrili pi yabilimpìi jyii karigii kurugo, maa katupwòhòyi pyi, maa Kafoonji fànhafente njini fare ke, nde li sí n-pa pire ta ke, lire lemp'à pi a tòro.

Pire cyelentiibii kafinivinibii jye na fyáge mε, pi maha piye père. Yaayi yi jye ná pèente e nùnyinji na ke, pi maha yire fare.

¹¹ Mà li ta ali mèlεkεεbii pi jye ná Kile e ná pi tayyéreg'à fànha tò pire kafinivinibii woge na fànhe ná sífente e ke, pire jye a sìi na jεεg'a pire cyahala mε.

12 Nka pire cyelentiibii kafinivinibii na jye funḥo baa sige yaaya fiige, njemu yi jye jcuṅi ná mbòṅi laage e ke, yaayi y'à fànha tò pi tacenke na ke, pi maha yire njini fare. Pi shi sí n-pa n-tò sige yaare fiige.

13 Lire e kapiini pi à pyi ke, kapii li sí n-tège lire fwooni tò pi á. Na silege baa karigii pyi sùpyire jyii na, ali canḥke e, lire l'à táan pi á. Kegeṃpe karigii ná jwòḥṃpe karigii kanni cyi à pi yyaha jî. Cyire maha sùpyire wuruge, pi aha a wwùu ná yii e kataangii na, pi maha yii meyi kège.

14 Jacwòore kanni t'à pi yyaha jî, pi jye na ḥkànre kapegigii mpyiṅi taan me. Mpii pi jye pi sàha fànha ta Kile kuni i me, pi maha pire yákilibii kèenṅi ná pi jwòtanyi i. Pi yákilibii pun'à taha náfuṅi na, pi à láṅa.

15 Pi à kuni njcenni yaha maa kumpiini lwó Beyori jyanj Balamu* fiige. Wyéreni lage mpyi maha uru yaha ntiimbaanji karigii na.

16 Nka Kile à u faha u ntiimbaanji kurugo, maa dùfaanḥa pyi k'à sùpyii me jwo ná u e. Ka lire si mpyi kaṅuṅo mà Kile túnntunji Balamu pyi u à láha u funḥobaara karigii na.

17 Jye pire cyelentiibii kafinivinibii na jye laaga baa, pi na jye mu à jwo lwòḥo baa lùbilii, pi na jye mu à jwo kilewwoo kafεεg'à ndemu fwò a tòro ke, kyaage ku jye na pi sigili numpini cyage e.

18 Jwumbwompe laaga baa wumpe pi maha yu. Mpii pi à fworò kumpiini jaarafeebii ḥgwòṅi i kàavo ke, pi maha pire yákilibii kèenṅi ná pi silege baa karigil'e, cyire cyi à táan pi á.

19 Pi maha jwo na pire sí pi yige bilere e, mà li ta pi yabilimpai na jye kapegigii bilere e, tire ntemu ti sí kakaare nò pi na ke. Yii li cè na yaaga maha yaaga k'à fànha ta mu na ke, mu maha mpyi kuru biliwe.

20 Sèenji na, wuu Kafoonji u jye wuu Shwofoonji Yesu Kirisita ke, mpii pi à fworò diṅyeni katupwòḥoyi i uru kani jcuṅi cye kurugo ke, cyire karigii ká núr'a pi cú maa fànha ta pi na, nde li sí n-pa pirefee ta ke, lir'à pi mà tòro njicyiini na.

21 Li mú bá mpyi a pwòro pi á, pi àha kuni nintiini cè me, mà tòro pi li cè pi i núr'a kàntugo wà Kile tonji na, u à uru ḥgemu kan pi á ke.

22 Tàanlini sùpyire maha yu na:

«Pwunḥ'à nùru u tùgur'à» ke,

ná nde pi maha yu na:

«Caṅ'à wùli, maa ntíl'a sà uye máanḥa yòoge e» ke,

lire li jye mpii shiinbii wuuni.

* 2:15 Wyéreni kurugo, Balamu mpyi a Izirayeli shiinbii wurugo pi i yasunji sunni (Namburu 22.4-35).

3

Kafoonji Yesu Kirisita mpanji kani

1 Mii ntàannamacinmpyiibii, mii sémenji shònwuñji u nyε nge mà tùugo yii á. Pire sémeɓbii shuunninji puni i, mii à yii funñɔ cwo yii kàlanji nintanji na, si yii yákilibii múgo,

2 Kile túnntunmpil'à jwumpe mpemu jwo fo tèmɔni i, mà bâra Kafoonji u nyε Shwofoonji ke, kàlanji ur'à jwo u túnntunmpil'á, pi à jwo yii á ke, bà yii si mpyi si funñɔ cwo uru na mε.

3 Kabilini niñcyiini yii à yaa yii cè ke, lire li nyε: diñyεñi canzanñyi i, sùpyire tà sí n-pa a yii fwóhɔre. Pi sí raa pi nyii karigii pyi, s'a yii fwóhɔre na:

4 «Yesu à li jwɔmεeni lwó na uru sí núru n-pa, taa u sí nyε ke? Mà lwó wuu tulyey'à kwû ke, karigii puni saha nyε cyi talyεge e diñyεñi téesiini fiige.»

5 Nyε tire sùpyire nyε na jεεg'a tèn li taan, na niñyiñi ná jñk'à yaa l'à mɔ mε. Kile à yire yaa u yabilinji jwɔjwumpe cye kurugo. U à jñke yige lwɔhe e, maa ku ná lwɔhe tεgeni wwû.

6 Nyε kuru lwɔhe k'à diñyεñi ná u funñɔ yaayi puni lyi tēcyyiini i.

7 Nka numε, Kile jwɔjwumpe cye kurugo mú, niñyiñi ná jñk'à bégel'a yaha nage mεε na. Canñke Kile sí sùpyire puni sâra si ntàanna ná ti kapyiñkil'e ke, u à yi bégel'a yaha kuru canñke mεε na. Mpii pi nyε pi nyε na fyáge u na mε, u sí pire shi tò kuru canñke.

8 Nka mii ntàannamacinmpyiibii, kabile niñkin na nyε wani, yii àha funñɔ wwð lire na mε, lire li nyε: canmbilini niñkinñi na nyε Kafoonji á mu à jwo yyee kampwoo (1.000), yyee kampwoo sí nyε u á mu à jwo canmbile niñkin.

9 Nwɔmεeni Kafoonji à lwó ke, u sì mɔ ná u nyε a li fúnñɔ mε, ali mà li ta pìi na sónñi na u à li yaha l'à mɔ fúnñɔmbaa. Nka yii li cè na u à funñke jñge ná yii e, nahà na yε u la nyε sùpyanji wà tufiige u pðɔn u nùmpaññke e mε, ñka u la nyε sùpyire puni si ti toronñkanni kēennε.

10 Yii li cè na Kafoonji cannuruge sí n-pâa sùpyire e, bà nanñkaanji maha mpâa cyagefol'e mε. Kuru canñke, niñyiñi sí n-tòro ná túnmbwɔh'e, u funñɔ yaayi sí ja, diñyεñi ná u funñɔ yaayi puni sí n-kwð.

11 Ná yire yaayi puni sí n-pa n-kwð lire kwðñkanni na, lire e ke, yii a jaare jaaranñkanna niñcenne na, yii i yiye pwɔ Kile na,

12 yii raa Kile canmbilini sigili, yii yiye waha bà lire canmbilini si mpyi si wyère nɔ mε. Kuru canñke nage sí niñyiñi súugo, si u funñɔ yaayi puni ja.

¹³ Nka wuu pi ke, bà Kile à li jwəmɛɛni lwó wuu á mɛ, wuu sí nɪnyɪni nivənnɪ ná nɪnke nivənnɪke ta, katiigii kanni cyi sí raa n-pyi wani, lire wuu jye na sigili.

¹⁴ Lire kurugo mii ntàannamacinmpyiibii, mà wuu yaha yire yaayi ziginji na, yii yiye waha bà yii fyɪnmɛ wuubii ná yii tigire cyaga baa wuubii si mpyi si nta Kile yyahe taan yyenɪnke e kuru canjke mɛ.

¹⁵ Yii li cè na wuu Kafoonji à funjke jɪjɛ, bà sùpyire si mpyi si shwə mɛ. Wuu ntàannamacinmpworonji Poli mú à yire séme mà tàanna ná Kile yákilifente nɪnkaanre u á.

¹⁶ Cyaga maha cyag'e u à jwo jcyii karigii kyaa na u lɛtɛribil'e ke, mpe jwumpe ninumpe u à jwo. U lɛtɛribil'e cyeyi yà na jye wani, yire yyahacemɛ jye a táan mɛ. Mpii pi jye pi jye a yaaga cè mɛ, mà bâra mpii pi jye pi jye a fànha ta Kile kuni i mɛ, pire maha yire cyeyi jwumpe jwəhe labali na yu, bà pi maha lire pyi ná Kile Jwumpe Semɛnɪ cyeyi sanjyi i mɛ. Lire e pi yabilimpii numpannjke ntambaanji sí n-fworo pi e.

¹⁷ Jye mii ntàannamacinmpyiibii, yii pi ke, mii à yii yɛɛ mà kwò, yii a yiye kàanmucaa, tayyérege sèe woge ku jye yii á ke, bà li si mpyi shinpiibii kà njà kuru shwə yii na ná pi kumpiini i mɛ.

¹⁸ Pyɪnɪkanni na Kile maha jwəge yii na ke, yii a sɔnnɪ lire na, yii raa jwəge yiye na. Wuu Kafoonji u jye wuu Shwofoonji Yesu Kirisita ke, yii raa sì yyaha na uru jɛɛnɪ i. Uru u à yaa ná pèente e, numɛ fo tèekwombaa. Amiina!

Yuhana letereŋi niŋcyiŋi **Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè letereŋi** **funḡ jwumpe e ke**

Yuhana mpyi Yesu tūntunḡ. Uru u à nḡe letereŋi sém'a tūngo dánafeebil'á Azi kùluni i. U à li cyêe dánafeebii na na pi nyε a yaa pi a nḡo pire nyε na kapegigii pyi mε, pi à yaa pi a yyérelì pi kapegigii na, naha kurugo yε Yesu à kwû, maa pi kapegigii jyé a láha pi na.

U à li cya dánafeebil'á na pi piye kyaa táan piy'á, naha na yε Kile u à fyânha a wuu kyaa táan uy'á. Cyelentiibii kafinivinibii pii mú na mpyi wani, pir'à jwo na Yesu nyε a pa sùpya diŋyεŋi i mε, na Kile Jyaŋi wi kanna. Yuhana à li cya dánafeebil'á na pi a piye kàanmucaa pire na.

Jwumpe pu nyε na shìŋi sèe wuŋi kaan ke

¹ Mà jwo diŋyεŋi u dá ke, nḡe u mpyi wani ke, wuu à uru kyaa lógo, wuu nyiigil'à u nya, wuu à u wíi maa bwòn u na ná wuu cyeyi i. Jwumpe pu nyε na shìŋi sèe wuŋi kaan ke, puru kyaa li.

² Kile à uru shìŋi cyêe wuu na. Shìŋi niŋkwombaanji u mpyi Tufoonji Kile taan ná u à u cyêe wuu na ke, wuu à u nya, wuu na u shenre yu, uru kyaa wuu nyε na yu yii á.

³ Ngemu wuu a nya maa u kyaa lógo ke, uru kyaa wuu nyε na yu yii á, bà yii si mpyi si jyè wuu nḡwòŋi i mε. Wuu pi ke, wuu ná Tufoonji ná u Jyaŋi Yesu Kirisita pi nyε wwoŋεε.

⁴ Wuu na ncyii karigii sémeni si ntun yii á, bà wuu funtange si mpyi si fúnḡo mε.

Wuu à yaa wuu a jaare bènmpε e

⁵ Jwumpe wuu à lógo u á si njwo yii á ke, puru pu nyε: Kile na nyε bènmpε, numpire cyaga nyε a sù u e mε.

⁶ Wuu aha jwo na wuu ná uru na nyε wwoŋεε, mà li ta wuu na jaare numpini i, wuu na fini, wuu nyε sèeŋi nḡŋ'i mε.

⁷ Nka wuu aha a jaare bènmpε e, bà Kile yabilinji nyε bènmpε e mε, wwoŋεεge sí n-pyi wuu ná wuye shwòhòl'e. U Jyaŋi Yesu sìshange sí wuu kapegigii puni jyé n-láha wuu na.

⁸ Wuu aha jwo na wuu nyε na kapegii pyi mε, wuu na wuye nḡwò fáanji, sèeŋi nyε wuu á mε.

⁹ Nka wuu aha ntèn li taan, na wuu na nyε kapimpyimii, Kile sí cyi yàfa wuu na, si ntiimbaanji puni jyé n-láha wuu na, naha na yε nḡwòmεε niŋkinfoo u nyε u wi, u à tíi.

¹⁰ Wuu aha jwo na wuu nyε a kapii pyi mε, wuu maha Kile pyi kafiniviniwe, u jwumpe nyε wuu funḡ'i mε.

2

1 Mii pyìibii, mii à nge lèterɛɛɛɛ si ntun yii á, bà yii si mpyi si láha kapegigii mpyini na mɛ. Nka wà ha kapii pyi, tɛgɛfoo nɛɛɛɛɛ na nyɛ wuu á Tufoonɛ taan, Yesu Kirisita kyaa li, u à tíi.

2 U à uye pyi sáraga maa wuu kapegigii tugure lwó maa Kile lùuni tɛɛ. Wuu kanni wogigii kurugo bà u à uye pyi sáraga mɛ, nka dɛnyɛɛɛ sùpyire puni wogigii kurugo.

3 Wuu aha a u toɛɛi kurigii jaare, lire cye kurugo wuu sí n-cè na wuu à u cè.

4 Wà ha jwo na ur'à u cè, mà li ta urufoo nyɛ na u toɛɛi kurigii jaare mɛ, urufoo na nyɛ kafiniviniwe, sèɛɛɛ nyɛ urufof'á mɛ.

5 Nka ngemu u nyɛ na u jwumpe kurigii jaare ke, uru maha li cyèe na Kile kyal'à táan ur'á sèɛɛɛ na. Lire cye kurugo, wuu maha li cè na wuu ná Kile à wwó.

6 Wà ha jwo na ur'à wwó ná u e, urufof'á yaa u a u karigii pyi Yesu wogigii fiige.

7 Mii ntàannamacinmpyiibii, toɛɛi kyaa mii à jwo yii á nge lèterɛɛɛɛ i ke, to nivɔɔɔɔ bà mɛ. To nɛɛɛ wi, canɛke na yii à jyè Kile kuni i ke, uru toɛɛ'a kan yii á kuru canɛke. Jwumpe p'à fyànha a jwo yii á ke, puru pu nyɛ uru toɛɛi nɛɛɛɛɛɛ.

8 Nka lire ná li wuuni mú i, to nivɔɔɔɔ wi mú. Yesu Kirisita à uru toɛɛi kuni jaara, yii mú sí na u kuni jaare. Numpini na ntùuli, bèɛnmpe sèe wumpe na jí mà kwó.

9 Shinɛɛɛ u à jwo na uru na jaare bèɛnmpe e, mà li ta u à u cɛɛɛɛɛɛɛ kyaa pɛn uy'á ke, urufoo saha na nyɛ numpini i.

10 Shinɛɛɛ u à u cɛɛɛɛɛɛɛ kyaa táan uy'á ke, urufoo maha mpyi bèɛnmpe e, yafyin nyɛ na jìn'a urufoo pyi u à cwo mɛ.

11 Nka shinɛɛɛ u à u cɛɛɛɛɛɛɛ kyaa pɛn uy'á ke, urufoo na nyɛ numpini i, u na jaare numpini i, u nyɛ a tashaga cè uye na mɛ, jaaha na yɛ numpin'à u yyahe wwó u na.

12 Mii pyìibii, mii na nje sémɛni si ntun yii á, jaaha na yɛ yii kapegigil'à yàfa yii na Yesu mɛge na.

13 Tiibii, mii na nje sémɛni si ntun yii á, jaaha na yɛ mà jwo dɛnyɛɛɛ u dá ke, ngemu u nyɛ ke, yii à uru cè.

Nàɛɛɛɛɛɛ, mii na nje sémɛni si ntun yii á, jaaha na yɛ yii à ja Sitaanniɛɛ na.

14 Mii nàɛkwobii, mii à nje sém'a tun yii á, jaaha na yɛ yii à Tufoonɛ cè.

Tiibii, mii à nje sém'a tun yii á, jaaha na yɛ ngemu u nyɛ mà jwo dɛnyɛɛɛ u dá ke, yii à uru cè.

Nàɛɛɛɛɛɛ, mii à nje sém'a tun yii á, jaaha na yɛ yii à pyi fànhaɛnyahaga sùpyii. Kile jwump'à tateɛngɛ wwú yii zòompil'e, ka yii i ja Sitaanniɛɛ na.

15 Yii àha dijnyeni ná u funṅɔ karigii kyaa táan yiy'á me. Shinji u à dijnyeni kyaa táan uy'á ke, Tufooni kyaa maha ntáan urufol'á me.

16 Naha kurugo ye yaaga maha yaaga ku nye dijnyeni i mu à jwo sùpyani nyii karigii ná yaayi u maha naa maa nyii yige yi kurugo ke, ná dijnyeni karigii cyi maha ma ná yàmpeente e ke, lire là nye a fwooro Tufooni i me, nka dijnyeni i cyi à fwooro.

17 Dijnyeni ná u nyii karigii na ntùuli. Nka shinji u nye na Kile nyii wuuni pyi ke, urufoo sí n-kwôro tèekwombaa.

Kirisita zàmpenji kani

18 Mii nàṅkwoobii, dijnyeni tèekwooni laaga saha nye a tɔɔn me. Y'à jwo yii á na Kirisita zàmpenji sí n-pa. Nye tɛni i wuu nye nume ke, Kirisita zàmpeeni niyahamil'á pa a kwò. Lire cye kurugo wuu à li cè na dijnyeni tèekwoon'à byanhara.

19 Pi à fwooro wuu shwɔhɔl'e, nka pi mpyi ná wuu e me, naha na ye kàmppyi pi mpyi ná wuu e, pi mpyi na sí n-kwôro ná wuu e. Nka pi à fwooro wuu shwɔhɔl'e ke, lir'à li cyèe na pi wà tufiige mpyi ná wuu e me.

20 Nka yii pi ke, Yesu Kirisita u à fwooro Kile e ke, ur'à Kile Munaani le yii e, ka yii puni si sèenji cè.

21 Mii à nge letereji sém'a tun yii á, nka lire nye a li cyèe na yii nye a sèenji cè mà de! Yii à u cè ke, lire kurugo u à tun yii á. Yii à li cè mú na kafinara si n-jà n-fwooro sèenji i me.

22 Jofoo sí u nye kafiniviniyi ye? Shinji u à Yesu cyé na Kile Njɔcwɔnrɔni bà u nye u wi me, uru u nye kafiniviniyi, maa mpyi Kirisita zàmpenji. Urufol'à cyé Tufooni ná Jyafoonji na.

23 Shin maha shin u à Jyafoonji cyé ke, urufoo nye ná Tufooni i me. Nka ngemu ká nye Jyafoonji na ke, urufoo mú na nye ná Tufooni i.

24 Yii pi ke, jwumpe pu nye na yu yii á mà lwó fo yii tɛjyini i Kile kuni i ke, pur'à yaa pu kwôro yii funṅ'i. Puru ká ṅkwôro yii funṅ'i, yii sí n-pyi Jyafoonji wwoṅee, sí n-pyi Tufooni wwoṅee mú.

25 Nwɔmɛeni Jyafoonji s'à lwó wuu á ke, lire li nye: shìni niṅkwombaanji.

26 Sùpyire ti nye na yii leni kumpiini i ke, mii à jcyii karigii sém'a tun yii á pire kyaa na.

27 Yii pi ke, Kile Munaani Jyafoonji à le yii e ke, lir'à tɛn yii e. Lire e ke ṅɔ saha nye mà yaaga jwo yii á me, naha na ye lire Munaani na karigii puni yyaha yu yii á. Yaaga maha yaaga li nye na yu ke, yire puni nye sèe, li nye na fini me. Nye lire e ke, l'aha ndemu jwo yii á ke, yii a lire pyi. Yii kwôro Kirisita wwoṅee e.

Kile pyibii pyinṅanni

28 Nye mii pyibii, yii kwôro Kirisita wwoɲεεge e, bà li si mpyi, canɲke u sí nûru n-pa ke, u u mpa wuu yákilibii ta pi à tèn, k'àha ɲkwò mpyi wuu á silege kuru canɲke mε.

29 Bà yii à li cè na Kirisita à tí mε, yii li cè mú na shin maha shin u maha katiigii pyi ke, urufoo maha li cyêe lire cye kurugo na uru ɲye Kile pyà.

3

1 Táanɲkanni na wuu kyal'à táan Tufoonɲi á ke, yii lire kàanmucya ke! U à wuu kyaa táan uy'á fo wuu na yire Kile pyi. Kile pyi pi à sii wuu. Nde l'à dɲyεɲi sùpyire pyi ti ɲye a wuu cè mε, lire li ɲye: pi ɲye a Kile cè mε.

2 Mii ntàannamacinmpyiibii, numε kɔni, wuu à pyi Kile pyi. Wuu sí n-pa n-pyi yaage ɲkemu ke, kuru sàha ɲkwò a cyêe wuu na mε. Nka wuu kɔn'à cè, canɲke Yesu Kirisita sí n-cyêe ke, pyiɲkanni na u ɲye ke, wuu sí n-pyi amuni. Lire e*, pyiɲkanni na u ɲye ke, wuu sí u ɲya amuni.

3 Shin maha shin u à u sòɲɲore taha li na na uru sí n-pyi Yesu fiige ke, urufoo maha uye fíniɲe bà u à fíniɲe mε.

4 Shin maha shin u ɲye na kapegigii pyi ke, urufoo maha Kile Saliyanɲi tùnni, ɲaha na ye kapegigii cyi ɲye Kile Saliyanɲi kafuunɲkii.

5 Yii s'a li cè na Yesu Kirisita à pa si kapegigii shi kwò. Uru yabiliɲi ɲye a kapii pyi mà ɲya mε.

6 Lire e ke shin maha shin u ɲye Yesu Kirisita wwoɲεεge e ke, urufoo sì ɲεε n-kwôro kapegigii mpyiɲi na mε. Shin maha shin u à kwôro kapegigii mpyiɲi na ke, urufoo ɲye a Yesu Kirisita ɲya mε, u mú ɲye a u cè mε.

7 Mii pyiibii, yii àha ɲkwò wà yaha u yii le kumpiini i mε. Shin maha shin u ɲye na katiigii pyi ke, urufol'à tí bà Yesu Kirisita à tí mε.

8 Shin maha shin u ɲye na kapegigii pyi ke, urufoo na ɲye Sitaanniɲi wu, ɲaha na ye mà lwó fo tasiige e, Sitaanniɲi na kapegigii pyi. Kile Jyanɲi kapani sí li ɲye si Sitaanniɲi kapyiɲkii shi bò.

9 Shin maha shin u ɲye Kile pyà ke, urufoo ɲye na ɲkwôroli kapegigii mpyiɲi na mε, ɲaha na ye Kile fànhe maha mpyi urufol'e. Ná urufoo sí ɲye Kile pyà, lire kurugo u sì n-jà n-kwôro kapegigii mpyiɲi na mε.

10 Nde l'à Kile pyiibii ná Sitaanniɲi pyiibii wwû piye e ke, lire li ɲye: shin maha shin u ɲye u ɲye na katiigii pyi, maa u cìmpworonɲi kyaa táan uy'á mε, urufoo ɲye Kile pyà mε.

Pyiɲkanni na wuu à yaa wuu wuu cìmpyiibii kyaa táan wuy'á ke

* 3:2 Pii maha jwo: «ɲaha kurugo ye».

11 Yii li cè na jwumpe p'à jwo yii á mà lwó fo yii tèejyiini i Kile kuni i ke, puru pu nyε: wuu wuye kyaa táan wuy'á.

12 Wuu àha mpyi Kanji fiige με, uru na mpyi Sitaanniji wu, u à u sìηεηji bò. Kanji kapyiinjki mpyi a pi, lire kurugo u à u sìηεηji bò, mà li ta u sìηεηji wogigii mpyi a tí.

13 Cìmpyiibii, yii kyaa ká mpεn diηyεηji sùpyir'á, lire kà mpâa yii e με.

14 Wuu à li cè na tēni l'e shìηji sèe wuηji mpyi wuu á με. Nka numε u nyε wuu á, ñaha na ye wuu à wuu cìmpyiibii kyaa táan wuy'á. Shinji u à u cìmpyiibii kyaa pεn uy'á ke, urufoo na nyε kwùηji i.

15 Shin maha shin u à u cìmpworonji kyaa pεn uy'á ke, urufoo ná supyibon'á tàanna. Yii s'à li cè na supyibonjo sì n-jà n-kwôro supyibuuni na, si shìηji niηkwombaanji ta με.

16 Ndemu cye kurugo wuu à tàange shi cè ke, lire li nyε: Yesu Kirisita à u múnaani kan wuu kurugo. Lire e wuu mú à yaa wuu wuu múnahigii kan wuu cìmpyiibii kurugo.

17 Nàfuufoo ká u cìmpworonji wà ñya kanhare e, maa mpyi u nyε a ñen'a u tège με, tá Kile tàange nyε urufol'e?

18 Mii pyìbii, wuu tàange nyε a sàa yaa ku pyi ñwójwumò kanna με. K'à yaa ku pyi tàange yabilinji, ηkemu ku sí raa ñaa wuu kapyiinjkil'e ke.

19 Lire cye kurugo, wuu sí li cè na wuu na ñaare sèηji ñuη'i, wuu yákilibii mú sí n-tēn Kile yyahe taan.

20 Ali wuu zòmpyaagii méε ká sii na wuu cêεge karigii cyil'e, wuu li cè na Kile à fànha tò wuu zòmpyaagii na, u à karigii puni cè.

21 Mii ntàannamacinmpyiibii, wuu zòmpyaagii ká mpyi cyi nyε na wuu cêεge με, wuu yákilibii sí n-tēn Kile yyahe taan.

22 Lire ká mpyi, wuu aha yaaga maha yaaga ñáare u á ke, u sí kuru kan wuu á, ñaha na ye wuu na u tonji kurigii ñaare, maa u ñyii karigii pyi.

23 Nde u à cya wuu á uru tonji funηke e ke, lire li nyε: wuu dá u Jyanji Yesu Kirisita na, wuu u wuye kyaa táan wuy'á bà u à li cya wuu á με.

24 Shinji u nyε na Kile tonji kurigii ñaare ke, urufoo ná Kile maha mpyi wwoηεε, Kile ná urufoo mú maha mpyi wwoηεε. Ndemu cye kurugo wuu maha li cè na wuu ná Kile nyε wwoηεε ke, lire li nyε: u à u Munaani le wuu e.

4

Ndemu cye kurugo Kile túnntunji maha ñcè ke

1 Mii ntàannamacinmpyiibii, mpii puni pi nyε na ma yii á, na pire na nyε Kile túnntunmii ke, yii àha ndá pi puni na με, yii a pi zòmpii shuu yii a wíi, yii i ñcè kampyi Kile u à pi tun, ñaha

na ye shin nyahara na fini di nyeni yyaha kurugo na pire na nye Kile tunntunmii.

² Ndemu cye kurugo Kile tunntunni maha ncè ke, lire li nye: shin maha shin u à tèn li taan na Yesu Kirisita à pa mpyi sùpya ke, urufoo na nye Kile tunntunjo.

³ Nka shin maha shin u à jwo na uru na nye Kile tunntunjo, maa Yesu cyé ke, urufoo nye Kile tunntunjo me. Kirisita zàmpeni tunntunjo u nye urufoo, u kyaa s'à jwo yii á na u sí n-pa, u s'à pa a kwò di nyeni i.

⁴ Yii pi ke, mii pyibii, yii na nye Kile wuu. Yii à fànha ta pire kafinivinibii na, naha na ye Munaani l'à tèn yii e ke, lir'à fànha tò di nyeni sùpyire wuuni na.

⁵ Pire kafinivinibii pi ke, pire na nye di nyeni wuu, lire kurugo pi maha yu mà tàanna ná di nyeni jwuɲkanni i, di nyeni'a si wá na núru pi jwò na.

⁶ Wuu pi ke, wuu na nye Kile wuu. Shinni u à Kile cè ke, urufoo maha núru wuu jwò na. Ngemu u nye u nye Kile pyà me, urufoo nye na núru wuu jwò na me. Lire cye kurugo, wuu maha tunntunmpii sèe wuubii cè a wwù kafinivinibil'e.

Kile à wuu kyaa táan uy'á, wuu wuu shin nyebii kyaa táan wuy'á mú

⁷ Mii ntàannamacinmpyibii, wuu wuye kyaa táan wuy'á, naha na ye tàang'à fworò Kile e. Shin maha shiin u à u cìnmpyibii kyaa táan uy'á ke, urufoo na nye Kile pyà, maa u cè.

⁸ Shinni u nye u nye a u cìnmpyibii kyaa táan uy'á me, urufoo nye a Kile cè me, naha na ye Kile na nye tàanga.

⁹ Pyin kanni na Kile à li cyèe wuu na na wuu kyal'à táan ur'á ke, lire li nye: u à u Jyani nin kinji tun u à pa di nyeni i, bà wuu si mpyi si shini sèe wuɲi ta u cye kurugo me.

¹⁰ Kuru tàange ku nye: wuu bà pi à Kile kyaa táan wuy'á mà de! Nka Kile u à wuu kyaa táan uy'á, maa u Jyani tun u à pa mpyi sárage maa wuu kapegigi tugure lwó maa Kile lùuni tije.

¹¹ Nye mii ntàannamacinmpyibii, ná Kile à wuu kyaa táan uy'á lire pyin kanni na, lire e wuu mú à yaa wuu wuye kyaa táan wuy'á.

¹² Sùpya nyii nye a tég'a nya Kile na me, nka wuu aha wuye kyaa táan wuy'á, wuu sí n-kwôro Kile wwonyege e, u tàange mú sí raa naa wuu shwòhòl'e sèeni na.

¹³ Ndemu cye kurugo wuu à li cè na wuu à wwò ná Kile e, Kile mú s'à wwò ná wuu e ke, lire li nye: u à u Munaani le wuu e.

¹⁴ Tufooni à Jyafooni tun u à pa mpyi di nyeni Shwofooni, wuu à lire nya wuu nyiigii na, maa mpyi lire kani shèenre jwufee.

15 Shinñi u à tèn li taan na Yesu u ñye Kile Jyanji ke, Kile à wwò ná urufol'e, urufoo mú à wwò ná Kile e.

16 Táanñkanni na Kile à wuu kyaa táan uy'á ke, wuu à lire cè, maa dá li na. Kile na ñye tàanga, shinñi u à kwôro tàange e ke, urufol'à wwò ná Kile e, ka Kile sí wwò ná urufol'e.

17 Wuu kyal'à táan Kile á sèenji na, lire kurugo canñke u sí sùpyire puni sâra si ntàanna ná pi kapyiinñkil'e ke, wuu yá kilitèenre wuu pi sí n-pyi kuru canñke. Naha kurugo ye bà Yesu Kirisita mpyi ñge diñyeni i me, amuni wuu mú ñye.

18 Shinñi u à Kile ná u cìmpyiibii kyaa táan uy'á ke, urufoo yá kiliñi maha ntèn, naha na ye tàange sèe woge maha fyagare kwò. Yii li cè na mu aha sùpyañi ñya u u fyáge, u kapegigii sí ndemu nò u na ke, lire yyaha na u maha fyáge. Lir'à li cyèe shinñi u ñye na fyáge ke, tàange ñye a ndire wà urufol'e me.

19 Wuu pi ke, Kile u à fyânha a wuu kyaa táan uy'á, lire kurugo wuu à Kile ná wuu cìmpyiibii kyaa táan wuy'á.

20 Wà ha jwo na Kile kyal'à táan ur'á, mà li ta urufol'à u cìmpworonji kyaa pen uy'á, urufoo na ñye kafiniviniwe, naha na ye mu ñyii ñye ma cìmpworonji ñgemu na ke, mu aha uru kyaa pen may'á, Kile u ñye mu ñyii ñye uru na me, di uru kyaa sí n-jà n-táan mu á n-jwo ye?

21 Nde Kile ñye na ñcaa wuu á ke, lire li ñye: uru kyal'à táan ñgemu á ke, urufoo u u cìmpworonji kyaa táan uy'á mú.

5

Kile à ñjemu jwo Yesu kyaa na ke, wuu dá yire na

1 Shin maha shin u à dá li na na Yesu u ñye Kile Nijcwónrñji ke, urufoo na ñye Kile pyà. Tufoonji Kile kyal'à táan shin maha shin á ke, u pyiibii kyaa maha ntáan urufol'á mú.

2 Wuu aha Kile kyaa táan wuy'á, maa u tonji kurigii ñaare, lire cye kurugo wuu sí li cè na u pyiibii kyal'à táan wuu á.

3 Yii li cè, mà Kile kyaa táan may'á, lire li ñye: na u tonji kurigii ñaare. Cyire sí ñye kapyimpengii me,

4 naha na ye shin maha shin u ñye Kile pyà ke, urufoo maha fànha ta diñyeni na. Yaage urufoo maha ntèg'a fànha ta diñyeni na ke, kuru ku ñye wuu daniyanji Yesu Kirisita na.

5 Jo u sí n-jà fànha ta diñyeni na ye? Shinñi u à dá li na na Kile Jyanji u ñye Yesu ke, urufoo wi.

6 Yesu Kirisita à pa diñyeni i, maa batize lwohe e, maa uye pyi sáraga, u sìshang'à wu. U ñye a batize kanna me, u à batize, lire kàntugo maa uye pyi sáraga, u sìshang'à wu. Kile Munaani na yire yu wuu á, lire li ñye sèenji.

7 Ñye yii li cè na yaayi taanre yi ñye na Yesu Kirisita kyaa yu wuu á, yire yi ñye:

⁸ Kile Munaani ná lwøhe ná sìshange. Yire taanrenji mú s'à bê ninjin na u kyaa na.

⁹ Nde sùpyir'à nya maa li yu ke, wuu maha jεεge lire na, mà li ta nde Kile jye na yu ke, lir'à fànha tò sùpyire wuuni na, jaha na ye Kile yabilin'à jwo u Jyanji kyaa na.

¹⁰ Shin maha shin u à dá Kile Jyanji na ke, urufol'à jεε Kile ninjwuyi na, maa yi yaha uye funn'i. Ngemu sí u jye u jye a dá Kile ninjwuyi na mε, urufol'à Kile pyi kafiniviniwe, jaha na ye nde Kile à jwo u Jyanji kyaa na ke, urufoo jye a dá lire na mε.

¹¹ Lire sí li jye: Kile à shìnji ninjkwombaanji kan wuu á, uru shìnji na ntaa u Jyanji cye kurugo.

¹² Shin maha shin u jye ná Jyafoonji i ke, shìnji sèe wunji na jye urufol'á. Shinji u jye u jye ná u e mε, shìnji sèe wunji jye urufol'á mε.

Jwumpe nizanmpe

¹³ Yii pi à dá Kile Jyanji na ke, mii à nge letereji séme si ntun yii á, bà yii si mpyi si li cè na yii à shìnji ninjkwombaanji ta mε.

¹⁴ Wuu aha yaaga maha yaaga jáare Kile á mà tàanna ná u jyii wuuni i ke, wuu à tèen ná l'e na u sí wuu jarege lógo.

¹⁵ Ná wuu s'à li cè na u maha wuu jareyi núru, lire e, wuu aha yaaga maha yaaga jáare u á ke, wuu maha li cè na wuu à kuru ta a kwò.

¹⁶ Wà ha cinmpworonji wà nya u u kapii pyi, ndemu li jye li si kwùnji nò u na mε, urufoo u Kile jáare u á. Kile sí shìnji sèe wunji kan u á, kapegigii cyi jye cyi jye na kwùnji nòni sùpyanji na mε, cyire pyifeebii kyaa li. Nka kapiini là na jye wani, lire maha sàa kwùnji nò sùpyanji na. Lire kapiini shìnji pyifoonji kyaa na bà mii à jwo yii Kile jáare mε.

¹⁷ Kyaa maha kyaa l'à para tapyige e ke, lire na jye kapii. Nka kapegigii puni jye na kwùnji nòni sùpyanji na mε*.

¹⁸ Wuu à li cè na shin maha shin u jye Kile pyà ke, urufoo jye na uye yare kapegigii mpyinji yahare e mε, jaha na ye Kile Jyanji maha urufoo saɲcwɔnɲi sigili, lire kurugo Sitaanninji sì n-jà yafyin pyi urufoo na mε.

¹⁹ Wuu à li cè na wuu na jye Kile wuu, dijyeyi sùpyire sannte sí jye Sitaanninji fànhe jwòh'i.

²⁰ Wuu à li cè mú na Kile Jyanji à pa, maa wuu yákilibii múgo, ka wuu u Kilenji sèe wunji cè. Wuu jye Kilenji sèe wunji wwojεε, wuu ná u Jyanji Yesu Kirisita wwojεεge cye kurugo. Uru u jye Kilenji sèe wunji, ngemu u maha shìnji ninjkwombaanji kaan ke.

²¹ Mii pyilibii, yii a yiye kàanmucaa yasunji na.

* 5:17 Yii Marika 3.28-29 wii.

Yuhana letereŋi shɔnwuŋi Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè letereŋi funḡo jwumpe e ke

Yuhana mpyi Yesu tũntunḡo. Uru u à nḡe letereŋi sém'a tũugo dánafeebii kurunḡe kà á. Ku mpyi a sàa táan u á. Lire e u à ku yyere: «cìmpworocwoŋi». U à ku dánafeebii yyere: «cìmpworocwoŋi pyìibii».

Yuhana à li cya pi á, pi piye kyaa táan piy'á. U à li cya mú na wà ha mpa pi á ná kàlanḡi waber'e, nḡemu u à li cyé na Yesu jnye a pa mpyi sùpya diŋyeŋi i me, pi àha jɛ urufoo na me.

Jwumpe tasiige

¹ Mii u jnye dánafeebii kacwɔnrɔŋi ke, mii u jnye na nḡe letereŋi sémeni si ntun cìmpworocwoŋi* ná u pyìibil'á, Kile à uru nḡemu cwɔnrɔ ke. Yii kyal'à táan mii á sèŋi na. Mii kann'á bà yii kyal'à táan me, nka mpìi puni pi à sèŋi cè ke, yii kyal'à táan pire pun'á.

² Yii kyal'à táan wuu á, jaha na ye wuu à sèŋi cè, u mú sí n-kwɔro ná wuu e, fo tèekwombaa.

³ Tufoŋi Kile ná u Jyanḡi Yesu Kirisita sí jwɔ wuu na, si jũnaara ta wuu na, si yyeyiŋke kan wuu á, bà wuu si mpyi s'a jaare sèŋi jũŋ'i, si wuye kyaa táan wuy'á me.

Wuu à yaa wuu a jaare sèŋi jũŋ'i, wuu u wuye kyaa táan wuy'á

⁴ L'à pyi mii á funntanga nimbwɔhɔ, mà li jya na mu pyìibii pìi na jaare sèŋi jũŋ'i, bà Tufoŋi à li cya wuu á me.

⁵ Nyé mii cìmpworocwoŋi, nje mii jnye na sémeni si ntun mu á nume ke, to nivɔnḡo bà me. Uru ton'á le wuu á, canḡe wuu à jyè Kile kuni i ke, uru u jnye: wuu wuye kyaa táan wuy'á.

⁶ Wuu aha a Kile tonḡi kurigii jaare, lire li jnye tàange. Yire yi jnye na yu yii á, mà lwɔ fo yii canḡyige Kile kuni i, yii a lire pyi.

⁷ Mpìi pi jnye na sùpyire jwɔ fáanḡi na leni kumpiini i ke, pir'á jyah a diŋyeŋi yyaha kurugo nume. Pi jnye na jɛg'a tɛn li taan na Yesu Kirisita à pa diŋyeŋi i ná supyicyeere e me. Shin maha shin u jnye amuni ke, urufoo na jnye kafiniviniwe, maa mpyi Kirisita zampɛn.

⁸ Yii a yiye kàanmucaa, bà li si mpyi yii àha nkwɔ wuu báaranḡi kapyiini yaha li pyi laaga baa me, yii yiye waha bà yii si mpyi si u tɔnḡi puni ta me.

* 1:1 Naha nḡe cyage e, dánafeebii kurunḡe kà meḡe ki. Dánafeebii kurunḡe shiinbii pi jnye u pyìibii.

⁹ Kàlanji u à yyaha tí ná Kirisita kani i ke, shin maha shin u nyε u nyε a uye pwɔ uru na mε, maa laaga tɔɔn uru na ke, urufoo nyε ná Kile e mε. Nka shinji u à uye pwɔ uru na ke, urufoo nyε ná Tufoonji ná Jyafoonji i.

¹⁰ Wà ha mpa yii á ná kàlanji waber'e, ngemu u nyε u nyε a yyaha tí ná Kirisita kani i mε, yii àha nyε urufoo yaha u sunmbage lènyε yii pyenge e† mε. Yii àha urufoo shéere bá mε,

¹¹ Jaha na ye ngemu ká urufoo shéere ke, u à wwò ná urufol'e kuru báarapege na.

Jwumpe nizanmpe

¹² Karii nijyahagii saha na nyε mii á mà jwo yii á, mii la nàha si cyi séme mε, jaha na ye mii la nyε si nkàre wani yii yyére si sà cyi jwo yii á, bà wuu funntange si mpyi si fûnɔ mε.

¹³ Mu cìmpworocwoji Kile à cwɔɔnrɔ ke, uru pylibil'à mu shéere.

† **1:10** Pyenge kyaa l'à jwo naha nke cyage e ke, dánafeebii tabinnige kyaa li. Lire tɛni i cyeye mpyi sàha nkɔwò a faanra Kile pèente mεε na mε, dánafeebii mpyi maha piye bínnini pyenyi i.

Yuhana letereɲi tanrewuɲi Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè letereɲi funɔ jwumpe e ke

Yuhana mpyi Yesu tũntunɔ. Uru u à nge letereɲi sém'a tun Gayusi á. Tũntunmpii Yuhana mpyi a tun pi sà Jwumpe Nintanmpe jwo Gayusi kànhe e ke, Gayusi mpyi a pire sunmbage lèɲe. Nka nàɲi wà na mpyi dánafeebii shwòhòl'e, na Jwoterefu. Uru mpyi a ɲe Yuhana tũntunmpii sunmbage na me. U mpyi maha Yuhana ɲùɲke tare. Yuhana à Gayusi kêe maa li cya u á na u àha mpyi Jwoterefu fiige me.

Nge letereɲi'á li cyêe na shin maha shin u ɲye na báare Kafoonji á ke, wuu à yaa wuu pire cùmu leme ɲwò.

Jwumpe tasiige

¹ Mii u ɲye dánafeebii kacwònròɲi ke, mii u ɲye na nge letereɲi sémeni sí ntun mii ntàannamacinmpworòɲi Gayusi á. Sèɲi na, mu kyal'à táan mii á.

² Mii ntàannamacinmpworòɲi, mii na li ɲáare Kile á, u u ma wuuni ɲwò, u u ma yaha ticuumpe e, bà mu ɲye na sì yyaha na Kile kuni i me.

³ Mii funɲk'à táan sèl'e, ɲaha na ye pyiɲkanni na mu à maye ɲwò sèɲi na, ná pyiɲkanni na mu ɲye na ɲaare u ɲuɲ'i ke, cìmpyiibii pìl'à pa yire jwo mii á.

⁴ Mà lógo na mii pyiibii wá na ɲaare sèɲi ɲuɲ'i, funntanga nimbwòhò ɲye a tòro kuru na mii á me.

Gayusi kani

⁵ Mii ntàannamacinmpworòɲi, kyaa maha kyaa mu ɲye na mpyi cìmpyiibil'á fo mà sà nò nàmpwuunbii na ke, mu à li cyêe na mu na ɲye ɲwòmee ninɲinfoo cyire karigii cye kurugo.

⁶ Pyiɲkanni na mu à li cyêe pi na na pi kyal'à táan mu á ke, pi à pa lire jwo naha dánafeebii kurunɲk'á. Mu aha yákili yaha pi na, maa pi tège pi kùsheeni i mà tàanna ná Kile ɲyii wuuni i, lire sí n-yaa.

⁷ Li cè na Kirisita mege kurugo pi à nde kùluni tóoge lwó, mpii pi ɲye pi ɲye Kile kuni i ná wuu e me, pi ɲye a pire cyeyaage kà tufiige ɲáare me.

⁸ ɲye wuu à yaa wuu a tire sùpyire shiɲi tère. Wuu aha a lire pyi, lire li sí li cyêe na wuu à cyeyi kan wuy'á maa báare, bà sèɲi jwumpe si mpyi si nò taɲyahay'e me.

Jwoterefu ná Demetirusi kani

⁹ Mii à ɲwɔɲyɛya sém'a tùugo dánafeebii kurunɲ'á wani, ɲka Jwoterefu à wuu jwumpe cyé, u la ɲyɛ si uye pyi dánafeebii puni ɲùɲufoonɲi.

¹⁰ Lire e mii aha nɔ wani, kapyimbaagil'e u à cye le, maa wuu ɲùɲyi tare ke, mii sí cyire puni tège yii ɲiɲgyigii na. Lire kanni bà mɛ, u ɲyɛ na ɲεεge cɪnɲpyiibii sunmbage na mɛ, mpiimu la si ku ɲyɛ s'a pi sunmbage lɛɲi ke, u maha núru na pire sigili lire na, maa pi kòre na yige dánafeebii kurunɲe e.

¹¹ Mii ntàannamacinɲpworonɲi, ma hà raa òrili kapiini kurugo mɛ, ta òrili kacɛnni kurugo. Shinɲi u ɲyɛ na kacɛnni pyi ke, urufoo na ɲyɛ Kile wu. ɲka shinɲi u ɲyɛ na kapiini pyi ke, urufoo ɲyɛ a yafyin cè Kile e mɛ.

¹² Demɛtirusi wi ke, dánafeebii puni na uru metanga yu, sèɛɲi ɲunɲ'i u ɲyɛ na ɲaare ke, uru mú à li cyêe na u mɛg'á táan. Wuu na u metanga yu mú, mu s'à li cè na ɲje wuu à jwo u kyaa na ke, yire na ɲyɛ sèe.

Jwumpe nizanmpe

¹³ Karii ɲiɲyahagii saha na naha mii á si ɲjwo mu á, ɲka mii la nàha si cyi sémɛ mɛ.

¹⁴ Mii na sônɲi li saha sè mɔ mɛ, wuu sí wuye ɲya, si jwo ná wuye e.

¹⁵ Kile u yyeɲiɲke kan ma á.

Mu ceveebil'à mu shéere. Wuu ceveebii puni ɲiɲkin ɲiɲkinɲi shéere wani.

Zhude Ιετερενη

Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè Ιετερενη funᵑo jwumpe e ke

Zhude na mpyi wuu Kafoonji Yesu Kirisita c̀nmpworo. Cyelentiibii kafinivinibii p̀ii mpyi na k̀alaᵑi wà kaan d̀anafeebil'á na Kile maha s̀upyre kapegigii yàfani pi na, ná lire e d̀anafeebii sí n-jà raa pi jyii karigii puni pyi. Lire e Zhude à nge Ιετερενη sém'a tun d̀anafeebil'á, maa li cyêe pi na na pi àha raa pi jwumpe núru με, ᵑaha kurugo ye pi ᵑye na fyáge Kile na με.

Jwumpe tasiige

¹ Mii Zhude u ᵑye Yesu Kirisita báarapyi, maa mpyi Yakuba s̀ᵑee ke, Tufoonji Kile à yii mpiimu yyere mà pyi u wuu, maa yii kyaa táan uy'á, maa yii saᵑcwənnji sigili na Yesu Kirisita cannuruge sigili ke, yii á mii à nge Ιετερενη tun.

² Kile u ᵑ̀ᵑaara ta yii na, u u yyeyiᵑke ná tàange kan yii á sèè sèl'e.

Cyelentiibii kafinivinibii kani

³ Mii ntàannamc̀mpyiibii, mii la mpyi a s̀ii si Ιετερε sémé si ntun yii á wuu mú puni zhwoᵑi kyaa na. Nka mii à li ta kacenni li ᵑye li li mii u nge Ιετερενη tun yii á si màban le yii e, bà yii si mpyi si yiye waha Kile kuni zhi leni na, lire ndemu l'á le Kile wuubii taan təəᵑo niᵑkin fo tèekwombaa ke.

⁴ Mii à u tun yii á, ᵑaha na ye mp̄ii pi ᵑye pi ᵑye na fyáge Kile na με, pire pil'á ᵑwəh'a jyè yii shwəhəl'e, maa wuu Kile kacenni kani labali na yu, si nta raa silege baa karigii pyi. Wuu ᵑ̀ᵑufoonji ná wuu Kafoonji niᵑkinᵑi u ᵑye Yesu Kirisita ke, pi maha uru cyíge. Mà lwó fo tèeməni i y'á sémé Kile Jwumpe Seməᵑi i na Kile sí pire s̀ara si ntàanna ná pi kapyiᵑkil'e.

⁵ Kyaa maha kyaa mii sí n-jwo yii á ke, yii à cyire puni cè mà kwò, ᵑka mii sí yii funᵑo cwo cyi na na Kafoonji à u shiinbii yige Misira kini i ke, mp̄ii pi mpyi pi e pi ᵑye a dá u na με, u à pire b̀ò.

⁶ Yii funᵑo cwo li na mú, mèlekεebii pi mpyi ná pi tayyérege mpyi a pi yyaha ᵑi με, ka pi i ỳiri pi tatεenge e ke, pire nimpwəᵑjahabii pi ᵑye tèrigii puni i ỳrəyi na numpini cyage e, na canmbwəhe sigili, kuru canᵑke Kile sí pi s̀ara si ntàanna ná pi kapyiᵑkil'e.

⁷ Yii funᵑo cwo Səᵑumu ná Gəməri kanyi shiinbii ná pi kẁumpe kanyi shiinbii na mú. Pire mpyi a piye yaha jacwəre ná silege baa karigii mpyiᵑi na pire mèlekεebii fiige. Lire e Kile à nafugombaage t̀eg'a pire súugo si mpyi yyecyeenε.

⁸ Nyε pīre cyelentiibii kafinivinibii kyaa mii à jwo ke, cyire karigii shiŋi pīre nyε na mpyi mú: pi maha piye ŋwóre ná jacwóore e, maa ŋko na cyire karigii kun'à kan pir'á ŋóoyi i, pi maha Kafoonji kafente cyíge, pèent'à yaa ti taha yaaga maha yaaga na ñiŋyiŋi na ke, pi maha yire cyere.

⁹ Mà li ta Misheli u nyε mèlekεεbii ñuŋufembwóhó ke, mà u ná Sitaanniŋi yaha piye na Musa buwuŋi kyaa na, u nyε a Sitaanniŋi ŋwó shwó ná cyàhigil'e mε, ŋka u à jwo kanna: «Kafoonji Kile u ma sâra.»

¹⁰ Ŋka pīre kafinivinibii nyε a yaage ŋkemu cè mε, pi maha kuru ñjini fare, pi na nyε mu à jwo sige yaaya. Pi maha karigii pyi piye ñuŋó kurugo, pi yabilimpīi kapyiini li sí pi shi tò.

¹¹ Pi wuun'à kèεge, ñaha kurugo ye pi à kumpiini lwó Kanji* fiige. Wyérenji kurugo pi à sùpyire wurugo Balamu† fiige. Pi à ñuŋó kyán Kile na, bà Kore‡ mpyi a ñuŋó kyán mε, lire kurugo Kile sí pi shi bò.

¹² Pīre pi maha karigii nyaha na wùruge yii kaŋgwóro ñjyŋi cyeyi i, silege nyε pi na mε. Piye kanni pi maha wíi. Pi na nyε mu à jwo kilewwoo kafεεg'á ndemu fwó a tòro ke, pi na nyε mu à jwo cire ntemu ti nyε ti nyε a sīi na yasere pyi tēni là tufige e mε, pi na nyε mu à jwo cige k'à ñi'ra kò ná ku ñdìre e ke, lire kurugo k'à waha.

¹³ Pi maha pi silege baa karigii pyi sùpyire nyii na, bà suumpe lwóhe maha ŋkânji na yíri maa kakyayi yige na wàa cyiŋŋi na mε. Pi na nyε mu à jwo wórii ñcyiimu cyi nyε na ñaare na mâre ke. Nde Kile à bégele pi mεε na ke, lire li nyε ñimpiriŋke, pi sí n-pyi kur'e fo tèekwombaa.

¹⁴ Enóki u mpyi Adama tùluge lyeŋwóge baashónwoge ke, Kile mpyi a uru pyi u à jwo mpīi shinpiibii shiŋi kyaa na, u mpyi a jwo: «Kafoonji sí n-pa ná u mèlekεεbii kampwóhii ñiŋyahanyahamil'e,

¹⁵ si sùpyire puni sâra si ntàanna ná pi kapyiŋkil'e, mpīi pi nyε pi nyε na fyáge Kile na mε, si pīre cêεge pi kapegigii mpyiŋi kurugo. Jwuŋgama maha jwuŋgama pi à jwo u na ke, u sí pi cêεge cyire puni kurugo.»

¹⁶ Jwuŋyahamafee pi nyε pi pi, pi funŋke nyε na ñiŋini mε, pi maha ñaare na ntàanni ná pi nyii karigil'e, pi maha jwumbwompe yu, maa sùpyire booli pi ñafanji kurugo.

Dánafeebil'à yaa pi piye waha Kile kuni i

* **1:11** Adama jyanji ñiŋcyiŋi u mpyi Kanji. Ur'à u cōonji bò (Zhenezi 4.1-8).

† **1:11** Wyérenji kurugo, Balamu mpyi a Izirayeli shiŋbii wurugo pi i kacyanhigii sunni (Nomburu 22.4-35). ‡ **1:11** Kore mpyi a ñuŋó kyán Kile tūntunji Musa na (Nomburu 16.1-35).

17 Nka mii ntàannamacinmpyiibii, yii pi ke, jwumpe Yesu tũntunmpil'à fyânha a jwo yii á ke, yii àha funṅṅ wwò puru na mε.

18 Pi mpyi a jwo yii á na diṅyεṅi canzanṅyi i, sùpyire tà sí raa yii fwóhɔre, pi sí raa fyáge Kile na mε, pi sí raa pi ṅyii karigii pyi.

19 Tire sùpyire tiṅyε nte, pi maha ma ná ndàhalanṅi i dánafeebii kurunṅke e, pi maha pi karigii pyi mà tàanna ná pi yabilimp̄ii sòṅṅṅkanni i. Kile Munaani ṅyε pi e mε.

20 Nka yii pi ke, mii ntàannamacinmpyiibii, yii yiye waha yii raa sì yyaha na Kile kuni i, yii raa Kile ṅáare u Munaani fânhe cye kurugo.

21 Kile à yii kyaa táan uy'á, yii kwôro kuru tàange e. Kafoonṅi Yesu Kirisita ṅũṅaare funṅke e, u sí sh̄ṅi niṅkwombaanṅi ṅgemu kan yii á ke, yii a uru sigili.

22 Mpii pi ṅyε ná funyṅ shuunni i ke, yii a pire ṅũṅaare taa, yii fânha le, yii i pi yákilibii t̄ṅε.

23 Yii i p̄i d̄ir'a yige nage e bà pi si mpyi si shwṅ mε. P̄i na ṅyε wani, yii a ṅũṅaara taa pire na mú, ṅka yii a yiye kàanmucaa pi na, yii laaga t̄ɔn pi katupwṅh̄oyi puni na, ali pi v̄aanntiṅyi y'á ṅwóh̄o kapegigii cye kurugo ke, yii yire cyé.

Jwumpe nizanmpe

24 Kile sí n-jà yii shwṅ kapegigii mpyiṅi na, si yii t̄igire cyaga baa wuubii ná yii funntanga wuubii pyi yii yyére u yyahe taan u s̄inampe e canṅka.

25 Uru Kile niṅkinṅi u à wuu shwṅ wuu Kafoonṅi Yesu Kirisita cye kurugo. S̄inampe ná p̄ente ná fânhe ná ṅũṅufente ṅyε u á, mà ta diṅyεṅi sàha dá mε, maa mpyi u á numε ná t̄èkwombaa. Amiina!

Kacyeenkii sémenji

Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè sémenji funḡ jwumpe e ke

Azi kùluni pi maha mpyi numε Turiki ke, Yesu tùnntunḡi Yuhana u à nḡe lẹtẹrenji sém'a tun lire dánafeebii kurunḡi baashuunniḡ'á. Lire tẹni i, Ɔromu saanbwōhe mpyi na dánafeebii kyérege. Lire funḡke e, pi à Yuhana cù mà le kàsunḡi i Patiməsi i, lwōh'á kuru cyage kwùulo. Mà Yuhana yaha wani, Kafoonḡi Yesu Kirisita à uye cyêe u na maa nḡyini yaayi ná yaayi nimpayi cyêe u na, maa u pyi na nde u à nḡya ke, na u lire séme. Nḡe sémenji i Yuhana à li cyêe na ncyèrε Yesu sí n-pa si u wuubii shwō, si u zàmpeebii shi bō. Puru jwumpe cye kurugo, u à dánafeebii fḡonḡo, maa màban le pi e, bà pi si mpyi si piye pwō Kile kuni i yyefuge tẹni i mε.

Kuni nḡcyiini i, pyinḡkanni na Yesu à uye cyêe Yuhana na ke, u à lire jwo. Jwumō tatεenyε baashuunni yi nḡyε nḡe sémenji funḡke e, yire tatεenyi puni ninḡin ninḡinḡi sí n-jà n-táa tataaya baashuunni shuunni.

Jwumpe tatεenyi nimbwoyi baashuunniḡi u nḡyε:

Lẹtẹribii baashuunniḡi u à tũgo Azi kùluni dánafeebii kurunḡy'á ke (2--3).

Fyèebii baashuunniḡi kani (4.1--8.6).

Mpuruyi baashuunniḡi kani (8.7--11.19).

Kabwōhigii kani (12--15).

Kile lùyirini nḡkunahigii baashuunniḡi kani (16).

Kapyaagii cyi à yyaha tí ná Babilōnni kànhe e ke (17.1--19.10).

Kacyeenkii nizannḡkii mà yyaha tí ná tẹrigii nizannḡkii ná Zheruzalemu nivōnḡi kani i (19.11--22.5).

Sémenji takwōre e, Yesu à nḡwōmεε lwó, u à jwo «Ncyèrε, mii sí n-pa.»

Sémenji tasiige

¹ Yesu Kirisita à karigii nimpaanḡkii ncyiimu nḡya ke, cyire cyi nḡyε nḡe sémenji i. Kile u à cyire karigii cyêe u na, u cyêe u báarapyiibii na na ncyèrε cyi sí n-pyi. Yesu à u mèlekenḡi tun u pa cyire karigii cyêe u báarapyinḡi Yuhana na.

² Kile à karigii ncyiimu kyaa jwo, ka Yesu Kirisita si cyi sèenḡi cyêe Yuhana na, ka u u cyi puni nḡya ke, Yuhana à cyire puni séme.

³ Nḡemu ká nḡe sémenji kâla sùpyir'á, ka mpiimu si u funḡo jwumpe lógo karigii nimpaanḡkii kyaa na, maa pu kurigii

jáare ke, píferee wuun'à jwɔ, jaha na ye nge sémenji karigii tēpyiin'à byanhara.

⁴ Dánafeebii kurujyi baashuunninji* yijye Azi kùluni i ke, mii Yuhana u à nge sémenji séme si ntun yir'á. Kilenji u jye, ná u mpyi, ná u sí n-pa ke, uru u jwɔ yii na, u u yyejinjke kan yii á. Múnahigii baashuunninji cyi jye u saanre yatēenjke yyaha yyéere ke, cyire mú cyi jwɔ yii na, cyi i yyejinjke kan yii á.

⁵ Yesu Kirisita u à Kile jwumpe jwo ná jwɔmɛfente e, maa mpyi shincyinji mà jè a fworò kwùnji i ná uru u jye jùjke saanbii jùnjufoonji ke, uru mú u jwɔ yii na, u u yyejinjke kan yii á.

Uru u à wuu kyaa táan uy'á maa wuu jùnjɔ wwú wuu kapegigil'e, u sishange ngunji cye kurugo,

⁶ maa wuu le u Saanre e, maa wuu pyi sáragawwu, bà wuu si mpyi s'a báare u Tunji Kile á mɛ. Pèente ná fànhe na jye u á tèrigii puni i, fo tèkwombaa. Amiina!

⁷ Yii li cè, u sí n-pa jahanyii i! Sùpyire puni sí u jya, ali mpíi pi à u fúruugo ke, pífere mú sí u jya. Nijjke supyishinji puni sí mɛɛ sú u kurugo. Amuni li sí n-pyi. Amiina.

⁸ Kafoonji Kile à jwo: «Mii u jye Alifa ná Omega--tasiige ná takwɔge. Mii u jye, mii u mpyi, mii sí n-pa, Sinji Punifoo.»

Yesu Kirisita à uye cyéé Yuhana na

⁹ Mii Yuhana u jye yii cìmpworonji ke, mii ná yii pi jye Kile saanre shiinbii, maa wuye shiile yyefuge e Yesu wwojɛɛge kurugo ke, Kile jwumpe ná Yesu kani njwuɲ'à pi pyi pi à mii cù a kàre Patimòsi i†.

¹⁰ Kafoonji pèente canjke, ka Kile Munaani si mii yige na lyempe e, ka mii i mejwuu nimbwoo lógo naye kàntugo mu à jwo mpurugo mɛɛ.

¹¹ L'à jwo: «Nde mu jye na jaa ke, lire sém'a tùugo dánafeebii kurujyi baashuunnin'á nje kànyi na: Efese ná Simirina ná Perigamu ná Cyatiri ná Saridəsi ná Filadelifi ná Lawodisi.»

¹² Ka mii i yyaha kēenje si jicè shinji u jye na yu ná mii i ke. Mii à yyaha kēenje ke, ka mii i sɛenji fùkinahii baashuunni jya, ¹³ maa yaage kà jya fùkinabii shwɔhɔl'e mu à jwo sùpya. Vànntinmbwɔhɔ mpyi u à le, kuru mpyi na u taa fo u nintakuruyi na, sɛen vànmmɛɛge s'à tèg'a u mǎhana u ntùjke e.

¹⁴ U jùnjke mpyi a ffinije weewee, jyiigii sí i jî mu à jwo na.

¹⁵ U tooyi mpyi na jî mu à jwo dàjye tɔɔnnɔ pi à le a fwɔ nage e, u mejwuuni sí jye mu à jwo lufoomɔ tùmɔ.

* **1:4** Yahutuubil'á, baashuunninji maha jwo a wà yaaga na nkemu k'à fùnjɔ ke. Naha njke cyage e, baashuunnin'á jwo a wà Azi kùluni dánafeebii kurujyi puni na.

† **1:9** Kìribilere li jye li li suumpe lwɔhe ninjke e.

16 Wɔrii baashuunni mpyi u kàniŋe cyege e. Nwɔyɔ shuunni kàshikwɔnŋwɔtanga mpyi na fwore u jwɔge e. U yyahe mpyi na jî bà canŋke maha mpyi canvwuge na mɛ.

17 Mii à u jya ke, maa jɔcwo u fere e, mu à jwo mii à kwû. Ka u u u kàniŋe cyege taha mii na, maa jwo: «Mà hà raa fyáge mɛ, mii u jye niŋcyiŋi ná nizannj.

18 Mii jyi wu u jye. Mii mpyi a kwû, ŋka numɛ mii jye jyi na fo tèekwombaa. Kwùŋi ná niŋke jwɔhɔ shiinbii cyage tirikyaanni na jye mii cye e.

19 Jye karigii cyi jye na mpyi numɛ, ná jcyii cyi sí n-pa n-pyi ke, cyire puni mu à jya ke, cyi séme.

20 Wɔrigii baashuunni mu à jya mii kàniŋe cyege e, ná sɛɛnŋi fùkinabii baashuunni mu à jya ke, cyire karigii jwɔhe k'á ŋwɔhɔ ke, kuru ku jye ŋke: wɔrigii baashuunni cyi jye dánafeebii kurujyi baashuunni yyahe yyére shiinbii‡. Fùkinabii pi jye yire kurujyi baashuunni.

2

Letereŋi u à tùgo Efese kànhe dánafeebii kurujk'á ke

1 Dánafeebii kurujke ku jye Efese kànhe e ke, letere sé m'a kan kuru yyaha yyére shinŋ'á*, maa yi jwo u á na:

“Mii kàniŋe cyege e wɔrigii baashuunni jye, mii i jaare sɛɛnŋi fùkinabii baashuunni shwɔhɔl'e ke, mii à jwo:

2 mii à yii kapyiŋkii cè, báaraŋi yii jye na mpyi maa yiye shiile shiilŋkanni ndemu na ke, mii à yire cè. Mii à li cè na yii jye na jɛge shinpiibii karigii na mɛ. Mpii pi à piye pyi Yesu túnntunmii mà ta sèe bà mɛ, yii à pire kàanmucya mà li ta na pi na fini.

3 Yii à yiye waha, maa kyaage kwú yiye e mii mege kurugo, sàage jye a jyè yii e mɛ.

4 Cyire mú i, mii à tìgire cyán yii na, jaha na ye yii mpyi a mii kyaa táan yiy'á pyiŋkanni ndemu na ke, là a fwooro lire e.

5 Cyage yii à kùuŋ'a cwo ke, yii funŋɔ cwo kuru na, yii i yiye cêge, yii i núru yii toroŋkanni niŋjyeen'á. Ná yii jye a lire pyi mɛ, mii sí n-pa yii mɛ na, si yii fùkinaŋi lwó u tayahage e.

6 Ŋka kyaa niŋkin na jye yii e, ndemu l'á táan mii á ke. Nikolayiti shiinbii† kapyiŋkil'á pɛn yii á, mii fiige.

7 Jye Kile Munaani na njemu yu dánafeebii kurujy'á ke, ŋgemu la ku jye si yire yyaha cè ke, urufoo u niŋgyigigii pɛɛ, u raa núru. Ŋgemu ká mpyi javoo ke, shìŋi cige ku jye Kile Arijinaŋi i ke, mii sí kuru yaseere tà kan urufoo u lyî.”

‡ 1:20 Pii maha jwo: «dánafeebii kurujyi baashuunni mèlɛkɛebii». * 2:1 Pii maha jwo: «mèlɛkɛŋ'á». † 2:6 Nikolayiti shiinbii na mpyi tonjkuro. Lire tonkuni shiinbii mpyi maha sùpyire leni kumpiini i ná pi kàlaŋi ná pi kapyiŋkil'e.

Letereŋi u à tùugo Simirina kàñhe dánafeebii kurun̄k'á ke

⁸ Dánafeebii kurun̄ke ku nyε Simirina kàñhe e ke, letere sé m'a kan kuru yyaha yyére shin̄j'á[‡], maa yi jwo u á na:

“Mii u nyε niŋcyiini ná nizann̄i ke, mii u mpyi a kwû maa jè ke, mii à jwo:

⁹ mii à yii yyefuge ná yii fòŋke cè, ŋka Kile kàmpañke na, yii na nyε yaarafee. Mpii pi maha ŋko na pire pi nyε Kile shiinbiiŠ, mà ta sèe bà mε, pire na yii mεyi kèεge pyiŋkanni ndemu na ke, mii à lire cè. Sitaanniŋi wwojεε pi nyε pi pi.

¹⁰ Yyefuge ku sí raa yii taa ke, yii àha vyá kuru yyaha na mε. Yii lógo, Sitaanniŋi sí yii p̄i le kàsuni i, bà pi si mpyi si yii zò shwò ŋgí mε. Yii sí canmpyaa ke yyefugo pyi, ŋka yii kwôro Kile kuni i, pi mée ká mpyi na sí yii bò. Lire ká mpyi, mii sí sh̄ni niŋkwombaan̄i kan yii pyi yii kajan̄jwooni.

¹¹ Nyε Kile Munaani na j̄jemu yu dánafeebii kurun̄y'á ke, ŋgemu la ku nyε si yire yyaha cè ke, urufoo u niŋgyigigii pεε, u raa núru. Ŋgemu ká mpyi javoo ke, kwùŋi sh̄n̄wun̄i sì nò urufoo na mε.”

Letereŋi u à tùugo Perigamu kàñhe dánafeebii kurun̄k'á ke

¹² Dánafeebii kurun̄ke ku nyε Perigamu* kàñhe e ke, letere sé m'a kan kuru yyaha yyére shin̄j'á[‡], maa yi jwo u á na:

“Nwòyò shuunni kàshikwòŋŋwòtange nyε mii ŋgemu á ke, mii à jwo:

¹³ mii à yii tateŋge cè. Mii à cè na Sitaanniŋi fànhe tateŋge ki. Antipasi u à pyi jwò mεε niŋkinfoo maa mii kya a jwo ke, pi à uru bò wani yii yyére Sitaanniŋi tateŋge e. Lire ná li wuuni mú i, yii à yiye pwò mii na, yii nyε a j̄n'a kàntugo wà mii na mε.

¹⁴ Cyire mú i, mii à t̄gire cyán yii na, jaha na ye p̄i na nyε yii shwòhòl'e, pir'à taha Balamu[‡] kàlan̄i fye e. Balamu u mpyi a saan̄i Balaki sòn, ka lire si mpyi kaŋun̄ò mà Izirayeli shiinbii yaha yasun̄yi kyaare ŋkyaŋi ná jacwòre karigii mpyiŋi na.

¹⁵ Amuni li mú nyε, s̄upyire tà na nyε yii shwòhòl'e, tir'à taha Nikolayiti shiinbiiŠ kàlan̄i fye e.

[‡] 2:8 Pii maha jwo: «m̄lekeŋ'á». § 2:9 Pii maha jwo: «Yahutuubii». Yahutuubii p̄i mpyi maha sòn̄ni na pire pi nyε Kile shiinbii, ali pi mée ká mpyi pi nyε na kacenn̄i pyi mε.

* 2:12 Kacinzunni mpyi a fànha ta kuru kàñhe e. Kuru mú k'à pyi kànha niŋcyiige ŋkemu i pi à Ōromu saanbwòhe p̄e mu à jwo Kile ke. † 2:12 Pii maha jwo: «m̄lekeŋ'á». ‡ 2:14 Yεreyi Balamu à kan saan̄i Balaki á ke, yir'à pyi kaŋun̄ò mà Izirayeli shiinbii le kumpiini i (Nòmburu 31.16). Naha ŋke cyage e, cyelentiibii kafiniviniibii pi nyε na s̄upyire leni kumpiini i ná pi kàlan̄i i ke, Yuhana à pire tàanna ná Balamu i. § 2:15 Nikolayiti shiinbii na mpyi ton̄kuro. Lire ton̄kuni shiinbii mpyi maha s̄upyire leni kumpiini i ná pi kàlan̄i ná pi kapyiin̄kil'e.

16 Nyε yii yii toronkanni kêenne, lire baare e kâshikwônnwônni li nyε na fwore mii jwôge e ke, jcyère mii sí n-shà yii yyére si sà tire tûn ná l'e.

17 Kile Munaani na njemu yu dánafeebii kurun'y'á ke, ηgemu la ku nyε si yire yyaha cè ke, urufoo u ninngyigigii pεε, u raa núru. Ngemu ká mpyi javoo ke, njyñi mεge ku nyε mani ná u à ηwôhò ke, mii sí uru kan urufol'á. Mii sí kafafyinge kan urufol'á mú. Mεge nivônn'á séme kuru kafaage junn'i, sùpya nyε a ku cè mε, fo ku tafoon'i."

Letereni u à tùugo Cyatiri kânhe dánafeebii kurun'á ke

18 Dánafeebii kurunke ku nyε Cyatiri kânhe e ke, letere sé'm'a kan kuru yyaha yyére shin'á*, maa yi jwo u á na:

"Mii Kile Jyanj nyiigii cyi nyε na jñ na fiige, mii tooyi sí i jñ dànyε tōonnò fiige ke, mii à jwo:

19 'Mii à yii kapyiñkii ná yii tàange ná yii dániyanj ná yii sùpyire ntègeni ná yii yiye zhiilinj cè. Yii báaranj mú s'à nyaha numε mà tōro niñcyiñj na.

20 Cyire mú i, mii à tìgire cyán yii na, jaha na ye ceenj u nyε Zhezabeli† ke, ur'à finε na uru na nyε Kile tūnnunno, ηka yii à u yaha u u mii báarapyiibii leni kumpiini i ná u kàlanj i, bà pi si mpyi s'a jacwôore pyi, s'a yasun'yi kyaare kyàa mε.

21 Mii à tère kan u á u u toronkanni kêenne, ηka u la nyε si láha u jacwôore karigii na mε.

22 Lire kurugo mii sí yampe pà yaha u na fo si u sínninjε. Mpii pi nyε na jacwôore pyi ná u e ke, mii sí yyefugo nimbwôhò wà pire na mú, fo pi aha pi toronkanni kêenne.

23 Mii sí u fyèjwôhòshiinbii pyi pi a ηkwûu. Lire e, dánafeebii kurun'yi puni sí n-cè na shinj u à sùpyire sônnôre ná ti funno karigii cè ke, mii wi. Mii sí yii shin maha shin sâra si ntâanna ná u kapyiñkil'e.

24 Nyε yii sanmpii pi nyε Cyatiri i, ná yii nyε a jεε uru ceenj kàlanj na mε, yii pi à pyi yii nyε a jεn'a Sitaanninj kanwôhigii yyaha cya si jçè mε, mii sí kyaa niñkin kanna cya yii á, lire li nyε:

25 kàlanj yii à ta ke, yii kwôro uru na fo mà sà nò mii tèepani na.

26 Ngemu ká mpyi javoo maa mii jyii karigii pyi mà nò fo tēgeni na ke, mii sí supyishinj puni jñufente kan urufol'á.

27 U sí raa pi kēennej ná tōonnò kâbil'e, si pi jya jya pworo cwoò fiige.

* **2:18** Pii maha jwo: «mêlekēñ'á». † **2:20** Uru ceenj Zhezabeli kurugo, Akabu mpyi a Kile kuni yaha (1 Saanbii 16.29-31; 1 Saanbii 18.4,19; 2 Saanbii 9.22). Lire kurugo, naha ηke cyage e, ceenj u à dánafeebii le kumpiini i ná u kàlanj i ke, Yuhana à uru ceenj mεge le Zhezabeli.

28 Mii sí tire ñùñfente kan urufol'á, bà mii Tunji Kile à ti kan mii á mε. Mii sí ñyèmugo woni kan urufol'á mú.'

29 Kile Munaani na ñjemu yu dánafeebii kurun'y'á ke, ñgemu la ku ñye si yire yyaha cè ke, urufoo u ñiñgyigigii pεε, u raa núru."

3

Leterenji u à tùugo Saridesi kànhe dánafeebii kurun'k'á ke

1 Dánafeebii kurun'ke ku ñye Saridesi kànhe e ke, letere sé'm'a kan kuru yyaha yyére shin'á* maa yi jwo u á na:

"Kile múnahigii baashuunniñi ná wərigii baashuunniñi ñye mii ñgemu á ke, mii à jwo mii à yii kapyiñkii cè. Sùpyire na sônñi na yii à shìñi sèe wunji ta, mà li ta yii à kwû u kàmpanñke na.

2 Ñye yii yîri ñəmppe na, yii fànha le yiye e, ñaha na ye yii fàn'h'à kwò a kwò. Yii li cè na yii ñye na yii karigii pyi na ñoni cyi tēgeni na mii u Kileni ñyii na mε.

3 Kàlanji yii à lógo maa ñεε u na ke, yii funñə cwo uru na, yii i u cû yii tàanna ná u lógonkanni i, yii i yii toronkanni kēenñe. Ná yii ñye a ñyiigii múgo mε, mii sí n-páa yii e nàñkaawa fiige, yii sì mii tēpani cè mε.

4 Lire ná li wuuni mú i, sùpyire tà na ñye wani Saridesi kànhe e, tire ñye a ti vāanñyi ñwóhə mε. Tire ti sí n-pa vāanvynñyi le, s'a ñáare ná mii i, ñaha na ye ti ná lir'á yaa.

5 Ñgemu ká mpyi javoo ke, urufoo mú sí vāanvyinge kà le amuni. Mii sì n-si urufoo mεge bə shìñi ñiñkwombaanji tafeebii mēyi tasemεge e mε. Mii sí yi jwo mii Tunji Kile ná u mēlekεebii ñyii na, na urufoo na ñye mii wu.

6 Kile Munaani na ñjemu yu dánafeebii kurun'y'á ke, ñgemu la ku ñye si yire cè ke, urufoo u ñiñgyigigii pεε, u raa núru."

Leterenji u à tùugo Filadelifi kànhe dánafeebii kurun'k'á ke

7 Dánafeebii kurun'ke ku ñye Filadelifi kànhe e ke, letere sé'm'a kan kuru yyaha yyére shin'á†, maa yi jwo u á na:

"Mii u ñye ñiñcēñi, sēenñifoo, saanñi Dawuda tirikyaanni foo. Mii aha ñwəge ñkemu múgo ke, wà sì n-jà kuru tò mε, mii aha ñkemu tò ke, wà sì n-jà kuru múgo mε.

8 Mii à yii kapyiñkii cè. Mii à li cè na yii fàn'h'à cyére, lire ná li wuuni mú i, yii à kwôro na mii jwumpe kuni ñaare, yii ñye a cyé mii na mε. Lire kurugo, mii à ñwəge múgo yii á, sùpñanji wà tufiige sì n-jà ku tò mε.

9 Sitaanniñi wwəñεebii pi à piye pyi Kile shiin‡ mà ta sèe bà mε, mii sí fànha cyán pire na, pi a ma pi a ñiñkure sínni yii á, s'a yii pēre. Lire e pi sí n-cè na yii kyal'á táan mii á.

* 3:1 Pii maha jwo: «mēlekēñ'á». † 3:7 Pii maha jwo: «mēlekēñ'á». ‡ 3:9 Pii maha jwo: «Yahutuubii». Yii 2.9 wíi.

10 Yii à kwôro na mii jwumpe kurigii jaare, maa yiye shiile. Lire kurugo, yyefuge ku sí n-pa diɲyeɲi sùpyire puni ta si pi zò shwò ɲgí ke, kuru tɛni ká nò, mii mú sí n-kwôro ná yii e.

11 Ncyèrɛ mii sí n-pa. Kàlanɲi yii à ta ke, yii uru cù ná sèl'e, wà kà ɲkwò kajanjwooni shwò yii na mɛ.

12 Nɲemu ká mpyi javoo ke, mii sí uru pyi cinɲkunɲò mii Kilenɲi ɲáarebage e, u saha si n-fworo wani mɛ. Mii sí na Kilenɲi mɛge ná Kile kànhe mɛge séme urufoo na. Kuru ku ɲye Zheruzalemu kànhe nivɔɲɲke, ɲkemu ku sí n-yîri ɲiɲyiɲi i Kile yyére si ntîge ke. Mii sí na yabilinɲi mɛge nivɔɲɲke séme urufoo na mú.

13 Kile Munaani na ɲjemu yu dánafeebii kurunɲ'á ke, ɲgemu la ku ɲye si yire yyaha cè ke, urufoo u niɲgyigigii pɛrɛ u raa núru.”

Leterɛɲi u à tùugo Lawodisi kànhe dánafeebii kurunɲ'á ke

14 Dánafeebii kurunɲke ku ɲye Lawodisi kànhe e ke, lɛtɛrɛ sém'a kan kuru yyaha yyére shinɲ'á§, maa yi jwo u à na:

“Mii u ɲye Amiina*, ɲgemu u ɲye na Kile jwumpe yu ná ɲwɔmɛɛfente ná sɛɛɲi i ke. Mii cye kurugo Kile à yaayi puni dá.

15 Mii à yii kapyiinɲkii cè. Yii ɲye a ɲíɲe mɛ, yii mú ɲye a wyèrɛ mɛ. Yii n'a mpyi a ɲíɲe, lire ɲye mɛ mà wyèrɛ, lire bá mpyi na sí n-pwòrɔ.

16 Nka yii na ɲye mu à jwo lùwɔɔgɔ. Yii ɲye a wyèrɛ mɛ, yii mú ɲye a ɲíɲe mɛ, lire kurugo mii sí yii tùgo na ɲwɔge e.

17 Yii na yiye sônɲi yaarafee, na yaayi puni na ɲye yii á, na yafyin kyaa saha ɲye yii na mɛ, ɲka yii ɲye a cè na yii na ɲye kanhamafee ná ɲùnaarafee mɛ. Yii cyɛɲgaya wuu ná yii cipyire wuu pi ɲye, maa mpyi fyinmii.

18 Lire kurugo, mii na yii yɛrɛge: yii a ma, mii sí sɛɛɲi sèe wunɲi pɛrɛ yii á, bà yii si mpyi si mpyi yaarafee mɛ. Yii a ma, mii sí vâanvyinɲye pɛrɛ yii á, yii tɛg'a yii cipyire tò, bà silege si mpyi si láha yii na mɛ. Yii a ma, mii sí ɲyiigii wyɛrɛ pɛrɛ yii á, yii pyi yii ɲyiigii na, bà yii si mpyi s'a ɲaa mɛ.

19 Mpii kyaa l'à táan mii á ke, pire wà ká wurugo, mii maha u yɛrɛ, maa u le kuni i. Nye yii yiye waha, yii i yii toronɲkanni kɛɛɲɲe.

20 Mii niɲjyerenɲi na ɲye ɲwɔge na, maa ku kúuli. Nɲemu ká mii mɛjwuuni lógo, maa ɲwɔge múgo ke, mii sí n-ɲyè urufoo yyére si lyí ná u e, urufoo mú sí n-lyí ná mii i.

§ 3:14 Pli maha jwo: «mèlekɛɲ'á». * 3:14 Nde jwumbilini ɲwòhe ku ɲye naha ɲke cyage e: «Sèe wí.» Kirisita mɛge ká mpyi Amiina, lir'à yaa li wuu pyi wuu tɛɛn ná l'e na ɲwɔmyahigii Kile à l'wó u cye kurugo ke, cyire puni sí n-fúnɲò.

²¹ Nǵemu ká mpyi javoo ke, mii sí urufoo pyi u tɛɛn ná mii i na saanre yatɛɛnɲke e, bà mii à pyi javoo maa ntɛɛn ná na Tuɲi i u saanre yatɛɛnɲke e mɛ.

²² Kile Munaani na nǵemu yu dánafeebii kuruyɲ'á ke, nǵemu la ku nǵɛ si yire yyaha cè ke, urufoo u niɲgyigigii pɛɛ, u raa núru.”»

4

Kile pèente niɲyiɲi i

¹ Lire kàntugo nde à pyi mii á kacyeele mà nɔwɔɔ nɔya k'à múgo niɲyiɲi i. Mejwuuni mii mpyi a fyânhá a lógo mpurugo mɛɛ fiige ke, lir'à jwo: «Dùgo naha, karigii cyi à yaa cyi pyi nde kàntugo ke, mii sí cyire cyêe mu na.»

² Lire tɛɛnuuni i, ka Kile Munaani si mii yige na lyempe e, ka mii i saanra yatɛɛnɲɛ nɔya niɲyiɲi i, wà s'à tɛɛn k'e.

³ Urufoo mpyi na nǵi zasipe ná sariduwane kakyanhala kafaare lonɣara woore fiige. Zânhafunɔwɔge mpyi a kuru tatɛɛnge kwúulo, ku mpyi na nǵi mu à jwo kafaani pi maha mpyi emɛrodiɲi ke.

⁴ Saanra yatɛɛnyɛ beɲjaaga ná sicyɛere mpyi a saanre yatɛɛnɲke niɲcyiige kwúulo. Kacwɔnrɪi beɲjaaga ná sicyɛere mpyi a tɛɛn y'e, pi mpyi a vânvynre le, maa sɛɛnɲi nǵntɔɲyi tò pi nǵnyɲi na.

⁵ Kileɲini ná tǵnmpe ná kiletinni mpyi na fwore kuru saanre yatɛɛnɲke e. Fùkinahii baashuunni mpyi na nǵi ku yyaha yyére, pire pi nǵɛ Kile múnahigii baashuunniɲi.

⁶ Yatɛɛnɲke yyaha yyére, tafabwɔhɔ mpyi wani mu à jwo lwɔhɔ cyaga. Kuru cyage mpyi na nǵi dùba ná zânhafunɲɛɛnɲɛ fiige. Nyii yaaya sicyɛere mpyi saanre yatɛɛnɲke niɲke e maa ku kwúulo, yire yyaha yyérenɲi ná yi kàntugo yyérenɲi puni mpyi nǵipyaa.

⁷ Nyii yaage niɲcyiige mpyi mu à jwo cànragá, shɔnwoge mpyi mu à jwo nupeyaaga, tanrawoge yyahe sí nǵɛ mu à jwo sǵpya wogo, sicyɛrewoge sí nǵɛ mu à jwo nǵɛ u nǵɛ na mpéeli.

⁸ Fukanya baani mpyi yire nǵyii yaayi sicyɛerenɲi puni niɲkin niɲkinɲi na. Yi cyeere puni mpyi nǵipyaa. Pílaga bâra canɲa na, yi maha nǵko:

«Niɲɛnɲi, niɲɛnɲi, niɲɛnɲi, Kafoonɲi Kile, Siɲi Punifoo, nǵemu u mpyi, ná u nǵɛ, ná u sí n-pa ke.»

⁹ Nǵe u à tɛɛn saanre yatɛɛnɲke e, ná u nǵɛ nǵyii na fo tɛekwombaa ke, nǵe nǵyii yaayi ká a uru père, maa u báami, maa fwú kaan u á tère o tère e ke,

¹⁰ kacwɔnrɪbii beɲjaaga ná sicyɛerenɲi maha niɲkure sín saanre yatɛɛnɲkefoo yyaha yyére, uru nǵyii wunɲi u nǵɛ tɛrigii

puni i, maa u pêe, maa pi kajanjwooni nùntoŋyi kwòŋg'a tîrige u taan, maa jwo:

¹¹ «Wuu Kafoŋji Kile, mu à yaa ná pèente ná ñkèenji ná sífente e,

ñaha na ye mu u à yaayi puni dá,
mu à yi dá mà tàanna ná ma nyii wuuni i.»

5

Mpabilini ná sémeŋke kani

¹ Nyé ñge u mpyi a téen saanre yatéenŋke e ke, ka mii i sémeŋke nimbwòhò ñya k'à myígile uru kàniŋe cyege e. Sémere mpyi ku kàmpanjyi shuunniŋi na, maa ku ñwò tò ná fyèe baashuunni i.

² Ka mii i Kile mèlèkè fanhanjyahaga wu ñya u u yu fànha na: «Joofo u à yaa ná fyèebii ndàhanji i si sémeŋi ñwò múgo ye?»

³ Ñka wà nyé a ta ñiŋyiŋi ná ñiŋke ná ñiŋke ñwòh'i, ñgemu u sí n-jà sémeŋi ñwò múgo si u funŋke wíi me.

⁴ Ka mii i mée sú sèl'e, ñaha na ye sùpya nyé a ta ñgemu u à yaa ná sémeŋi mùgoŋi i, si u funŋke wíi me.

⁵ Ka kacwònròŋi wà ñiŋkin si mii pyi: «Ma hà raa mée súu me. Zhuda tùluge shinji u nyé mu à jwo cànràga, maa mpyi saanji Dawuda ñampyige ke, yii li cè na kur'à pyi javoo. Lire e, ku sí n-jà fyèebii baashuunniŋi láha, si sémeŋi ñwò múgo.»

⁶ Nyé ka mii i Mpabili ñya l'à yyére saanre yatéenŋke yyaha yyére, nyii yaayi sicyeerenji ná kacwònrìbii shwòhòl'e. Li mpyi mu à jwo l'à bò mà pyi sàraga. Nèŋji baashuunni mpyi l'à, ná nyii baashuunni, cyire cyi nyé Kile múnahigii baashuunniŋi cyi à tùugo diŋyeni cyeyi puni i ke.

⁷ Ka Mpabilini si file maa sémeŋi shwò saanre yatéenŋke téenfoŋji kàniŋe cyege e.

⁸ Lir'à pyi ke, ka nyii yaayi sicyeerenji ná kacwònrìbii beŋjaaga ná sicyeerenji si piye tîrig'a cyán Mpabilini á. Pi shin maha shin mpyi ná ñkònn'i, mà bàra seen ñkunahii, cyire puni mpyi a ñi wusuna nùguntanga wu na. Nareyi Kile wuubii maha mpyi ke, yire yi mpyi uru wusunani.

⁹ Pi mpyi na mée ñivònnò cêe na:
«Mu u à yaa ná ñke sémeŋke zhwoŋi i,
si ku fyèebii láha,

ñaha na ye mu à bò mà pyi sàraga,
maa sùpyire tà ñùŋò wwù ná ma sishange e mà pyi Kile wuu,
tùluyi puni ná sheenre puni ná supyishiŋi puni ná kirigii puni
i.

¹⁰ Mu à pi pyi saanlii ná sàragawwu, bà pi si mpyi s'a báare Kile á,
si mpyi ñùŋufente e ñiŋke na me.»

11 Lire kàntugo ka mii i Kile mèlekεε miliyoo niḡyahāḡyahamii mεε lógo. Pi mpyi a saanre yatεεnḡke ná ḡyii yaayi ná kacwǎnribii kwûulo.

12 Pi mpyi na ḡko fànha na:

«Mpabilini l'à bò mà pyi sárage ke, lire l'à yaa ná sífente ná yaarafente ná yákilifente ná fànhe ná pèente ná sìnampe ná ḡkèenḡi i.»

13 Yaaga maha yaaga k'à dá niḡyiḡi ná ḡnḡke ná ḡnḡke ḡwǎh'i ná lwǎhe e ná yaaga maha yaaga ku ḡye ke, ka mii i yire puni ḡya yi i mεε cêe na:

«ḡkèenḡi ná pèente ná sìnampe ná fànhafente ti pyi saanre yatεεnḡke tεεnfooḡi ná Mpabilini woro, fo tèekwombaal!»

14 ḡyii yaayi sicyεεrenḡi mpyi na ḡko: «Amiina». Ka kacwǎnribii si piye tûrig'a cyán, maa saanre yatεεnḡke tεεnfooḡi ná Mpabilini pêe.

6

Mpabilini à fyèe baani láha yyecyiige na

1 ḡye sémeḡenḡe fyèebii baashuunnḡi i, ka mii i Mpabilini ḡya l'à niḡcyiḡi láha. ḡyii yaayi sicyεεrenḡi i, ka mii i kuru kà niḡkin ḡya k'à ḡwo fànha na mu à ḡwo kilenḡi u à tîn, na: «Pa naha!»

2 Ka mii i wíl'a shǎnfyinge ḡya, sintaaga mpyi ku fèvoonḡi cye e. Kajaḡḡwo nintonḡo mpyi a kan u á, ka u kajaḡḡuḡi si ḡkàre si sà mpyi kajaḡa sahanḡi.

3 Mpabilini à fyèḡi shǎnwuḡi láha sémeḡenḡe na ke, ka ḡyii yaage shǎnwoge si ḡwo: «Pa naha!»

4 ḡye ka shǎnge kabere si fworu. Kuru mpyi a ḡáaḡa. Fànhe mpyi a kan ku fèvoonḡ'á u yyenḡke kwò ḡnḡke na, bà sùpyire si mpyi s'a tiye bùu mε. Kàshikwǎnḡwǎtǎngǎ mpyi a kan u á.

5 Tèni i Mpabilini à fyèḡi tanrewuḡi láha ke, ka ḡyii yaage tanrawoge si ḡwo: «Pa naha!» Ka mii i shǎngǎ niḡgwǎhǎ ḡya k'à fworu. ḡge u mpyi ku ḡuḡ'i ke, paanni mpyi uru cye e.

6 Ka tûnmǎ si fworu sùpya meḡwu fiige ḡyii yaayi sicyεεrenḡi shwǎhǎl'e na: «Mǎḡi paanni ḡyege niḡkinḡi na ḡye shin niḡkin canmpuḡo báara sàra. Kálage paanni ḡyeḡi taanrenḡi mú na ḡye amuni. ḡka ma hà sìnmpε ná ερεzen sìnmpε kèεge mε.»

7 ḡye Mpabilini à fyèḡi sicyεrewuḡi láha ke, ka mii i ḡyii yaage sicyεrewoge ḡya k'à ḡwo: «Pa naha!»

8 ḡye ka mii i shǎngǎ nishwushwugo ḡya. ḡge u mpyi ku ḡuḡ'i ke, uru mege ku ḡye Kwùḡi. ḡnḡke ḡwǎhǎ shiinbii cyage mpyi a taha u fye e. Mu aha diḡyeḡi sùpyire táa tataaya sicyεere, fànhe mpyi a kan pi á, pi taaga niḡkin bò ná kàshikwǎnḡwǎni ná katege ná yampimpe ná ḡnḡke sige yapiyi i.

⁹ Nyε Mpabilini à fyèŋi kaŋkuro wuŋi láha ke, mpíi pi mpyi a bò Kile jwumpe ná pu njwuŋi kurugo ke, ka mii i pire múnahigii nya sárayi tawwuge jwòh'i.

¹⁰ Pi mpyi na ŋko fànha na: «Wuu Kafoonji niŋcɛnŋi ná sèe wuŋi, naha tère mu nyε na sigili si diŋye sùpyire yíbe wuu mbòŋi kyaa na, si li fwooni tò pi na ye?»

¹¹ Ka vâanntinmbwòhò nivyinge si ŋkan pi shin maha shin á, maa pi pyi pi fuŋnyi jìŋe sahaŋki tère nimbilere e fo pi báarapyiŋeεbii ná cìnmpyiibii pi sí n-bò pi fiige ke, pire dáŋi ká fùŋŋò.

¹² Nyε Mpabilini à fyèŋi baani wuŋi láha ke, ka mii i niŋke nya k'à cyèenne sèl'e. Ka canŋanyiini si wwò diri, ka yiŋke si náaŋa mu à jwo sishan.

¹³ Ka wòrigii si yíri niŋyiŋi i mà pa jcwò jcwò niŋke na mu à jwo kafeebwòhò k'à fizhiye cige nimpimbaaga jáhara a wwú.

¹⁴ Ka niŋyiŋi si myígil'a lwó wani, bà wà maha sémewenε myígile mε. Naŋyi ná kiripyεere ti nyε suumpe lwòhe niŋke e ke, ka yire puni si jcúnŋò jcúnŋ'a lwó yi tatεeny'e.

¹⁵ Ka niŋke saanbii ná fànhafeebii ná kàshikwòɔnbii jùŋufeebii ná nàfuufeebii ná sifeebii ná diŋye sùpyire sannte puni, bilibii bàra mpíi pi nyε pi nyε bilii mε, ka pire puni si ŋwòhò naŋgyiyi ná kafawiyi'e.

¹⁶ Pi mpyi na ŋko naŋyi ná kafaay'á: «Yii cwo wuu juŋ'i, yii wuu ŋwòhò saanre yatεenŋke tεenfoonji yyaha na, ná Mpabilini lùyirini yyaha na.

¹⁷ Naha na ye pi lùyirini canmbwòhe k'à nò niŋjaa, jofoo u si n-jà n-shwò ye?»

7

Fyè à bwòn Kile báarapyiibii na

¹ Lire kàntugo ka mii i Kile mèlekεε sicyεere nya pi à yyére diŋyeni jùnyi sicyεereni na. Pi mpyi a kafεεge kwòn diŋyeni jùnyi sicyεereni na, bà li si mpyi kafεεge kà núru vwò jìŋke ná suumpe lwòhe ná cige kà tufiige na mε.

² Ka mii i Kile mèlekεŋi wabεε nya u à yíri canŋafyinmpe e. Kileni nyii wuŋi fyèŋi mpyi u cye e. Kile mèlekεεbii sicyεeren'á fàn'h'à kan pi jìŋke ná suumpe lwòhe yaayi kèεge ke, u mpyi na yu fànha na pir'á na:

³ «Yii àha yaaga pyi jìŋke ná suumpe lwòhe ná cire na mε, fo wuu aha fyè bwòn wuu Kileni báarapyiibii byahigii na.»

⁴ Sùpyire na fyèŋi mpyi a bwòn ke, ka pire pèεge si jwo mii á. Pi mpyi shiin kampwòhii ŋkuu ná beeshuunni ná sicyεere (144.000) mà fworo Izirayeli túluyi puni i.

⁵ Zhuda shiinbil'e fyèŋi mpyi a bwòn shiin kampwòhii ke ná shuunni (12.000) na,

Urubɛn shiinbil'e, maa u bwòn shiin kampwəhii ke ná shuunni na,

Gadi shiinbil'e, maa u bwòn shiin kampwəhii ke ná shuunni na,

⁶ Asheri shiinbil'e, maa u bwòn shiin kampwəhii ke ná shuunni na,

Nɛfitali shiinbil'e, maa u bwòn shiin kampwəhii ke ná shuunni na,

Manase shiinbil'e, maa u bwòn shiin kampwəhii ke ná shuunni na,

⁷ Simiyɔn shiinbil'e, maa u bwòn shiin kampwəhii ke ná shuunni na,

Levi shiinbil'e, maa u bwòn shiin kampwəhii ke ná shuunni na,

Isakari shiinbil'e, maa u bwòn shiin kampwəhii ke ná shuunni na,

⁸ Zabulon shiinbil'e, maa u bwòn shiin kampwəhii ke ná shuunni na,

Yusufu shiinbil'e, maa u bwòn shiin kampwəhii ke ná shuunni na,

Benzhama shiinbil'e, maa u bwòn shiin kampwəhii ke ná shuunni na.

Shinnyahanyahara na Kile pɛre

⁹ Lire kàntugo ka mii i núr'a wíi mà sùpyinyahanyahara nyà wà sî n-jà ntemu tərɔ mɛ. Kìrigii puni ná tɔluyi puni ná supyishinji puni ná shɛnre puni sùpyii pi mpyi pi pi. Pi mpyi a yyére Kile saanre yatɛɛnɛke ná Mpabilini yyaha yyére. Vànvyinre mpyi pi na, sháhanɛnyɛ* sí nyɛ pi cye e.

¹⁰ Pi mpyi na yu fànha na: «Wuu Kilenji u à tɛɛn saanre yatɛɛnɛke e ke, uru ná Mpabilini à wuu shwə.»

¹¹ Kile mɛlɛkɛɛbii puni mpyi a saanre yatɛɛnɛke ná kacwɔnribii ná nyii yaayi sicyɛɛrenji kwûulo, maa piye tîrig'a cyán saanre yatɛɛnɛke taan, maa Kile pɛre,

¹² maa ŋko:

«Amiina!

Ŋkɛnɛnɛ ná sìnampe

ná yákilifente ná fwùni ná pèente

ná sífente ná fànhe

na nyɛ wuu Kilenji wuyo fo tɛɛkwombaa.

Amiina.»

¹³ Nyɛ ka kacwɔnrɔnɛnɛ wà ninɛkin si mii pyi: «Mpire pi à nte vànvyinre le amɛ yɛ, taa pi à yîri ke?»

¹⁴ Ka mii i jwo: «Mu à pi cè kàfoonji.» Ka u u jwo: «Mpii pi à fworo kyaage nimbwəhe e, maa pi vànnyyi jyé a fínɛnɛ Mpabilini sishange e ke, pire pi.

* 7:9 Yire ŋkényi mpyi na funntange ná kataanni cyére.

¹⁵ Lire e, pi nyε Kile saanre yatεεnɲke yyaha yyére, maa u pére u bage e pìlaga bâra canɲa na. Nge u à téen saanre yatεεnɲke e ke, uru sí n-téen pi shwəhəl'e, si pi le u fukange jwəh'i.

¹⁶ Katege ná byage saha sì pi ta mε. Canɲke sì pi súugo mε, kafuge kà tufiige saha sì pi ta mε,

¹⁷ Jaha na ye Mpabilini li nyε saanre yatεεnɲke nɲke e ke, lire sí n-pyi pi nàhafoonji. Lùbilibii lwəhe ku maha shìɲi sèe wuɲi kaan ke, li sí n-kàre ná pi e pire cyage e. Kile yabilinji sí pi jnyilwəhe puni cwûun.»

8

Mpabilini à fyèɲi baashənwuɲi láha

¹ Tèni i Mpabilini à fyèɲi baashənwuɲi láha ke, ka tùmpe si fyàha nɲnyinji i, mà tère nimbilere pyi.

² Kile mèlɛkɛɛbii baashuunninji u à yyére Kile yyaha yyére ke, ka mii i pire jya, ka mpuruyo baashuunni si nkan pir'á.

³ Ka Kile mèlɛkɛɲi wabεε si mpa yyére sárayi tasogoge taan. Wusunasuugocwoo mpyi u cye e, ndemu l'à yaa ná sɛɛnɲi i ke. Ka wusuna nɲnyahawa si nkan u á, u pyi sáraga ná Kile wuubii puni jarey'e, sárayi tasogoge sɛɛnɲi woge ku nyε Kile saanre yatεεnɲke yyaha yyére ke, kuru jɲɲ'i.

⁴ Ka wusunaɲi nɲguruge si wá na fwore cwooni i Kile mèlɛkɛɲi cye e, na dùru ná Kile wuubii jarey'e Kile yyahe taan.

⁵ Lire kàntugo ka Kile mèlɛkɛɲi si wusunaɲi cwooni jɲ sárayi tawwuge nanɲkyanhigii na, mà wu jɲɲke na. Ka kilenji si wá na ntínni, maa jɲ, tùmpe s'à jyaha, ka jɲɲke si jcyéenne.

Kile mèlɛkɛɛbil'à mpuruyo baani wyi yyecyüige na

⁶ Kile mèlɛkɛɛbii baashuunninji cye e mpuruyi baashuunninji mpyi ke, ka pire si bégele s'a yi wyi.

⁷ Kile mèlɛkɛɲi nɲjcyiin'á u mpuruge wyi ke, ka zànhafunɲcɛɛnɲyi ná nage ná sishange si wùrugo yiye e mà yíri nɲnyinji na mà wà jɲɲke na. Nɲke ká ntáa tataaya taanre, taaga nɲɲkin à sógo ná ku cire ná ku jyèpuruge e.

⁸ Kile mèlɛkɛɲi shənwuɲ'á u mpuruge wyi ke, ka yaaga nimbwəhə si wà suumpe lwəhe e mu à jwo jaja nawogo. Suumpe lwəhe ká ntáa tataaya taanre, taaga nɲɲkin à kèɛnɲ'a pyi sishan.

⁹ Nyii yaayi yi nyε suumpe lwəhe e ke, yire ká ntáa tataaya taanre, taaga nɲɲkin à kwû, bakwooyi ká ntáa tataaya taanre, taaga nɲɲkin à murulo.

¹⁰ Kile mèlɛkɛɲi tanrewuɲ'á u mpuruge wyi ke, ka woro nintabaala si yíri nɲnyinji i mà mpa jcwɔ jɲɲke na. Li mpyi na

ɲî na fiige. Baabii ká ntáa tataaya taanre, l'à cwo taaga niŋkin ná ku lùbilibii ɲuŋ'i.

¹¹ Lire woni mege na ɲye Zoroŋi. Lwøhe ká ntáa tataaya taanre, l'à taaga niŋkin pyi k'à soro. Mpii pi à ku bya ke, pire niŋyahara à kwû ku zoroŋi kurugo.

¹² Kile mèlekɛŋi sicyɛrewuŋ'à u mpuruge wyi ke, canŋke ná yinŋe ná wørigii ká ntáa tataaya taanre taanre, taaya niŋkin niŋkin à kèege. Lir'à pyi ke, yi saha ɲye a jà a bènmpe yige pu yigenkanni na me. Canŋke ká ntáa tataaya taanre, taaga niŋkin à kwôro canŋaɲyiini bènmpe baa. Numpilage ká ntáa tataaya taanre, yinŋe ɲye a bènmpe yige taage tanrawoge e me.

¹³ Ka mii i núr'a ɲye ɲya fo niŋyiŋi i, u u ŋko fànha na: «Niŋke sùpyire wuun'à kèege, l'à kèege, l'à kèege, ɲaha kurugo ye ɲcyère mèlekɛbii taanrenji sanŋi sí pi mpuruyi wyi.»

9

¹ ɲye Kile mèlekɛŋi kanŋkuro wuŋ'à u mpuruge wyi ke, ka mii i woni là ɲya l'à yîri niŋyiŋi i mà mpa ɲcwo niŋke na, ka kacɛwɛyicugunŋe tirikyaanni si ŋkan l'á.

² Ka li i ku múgo, ka ŋguruge si ntíi na dùgudugu na dùru mu à jwo kacɛɛge ku ɲye na sóre, mà canŋaɲyiini ná kafɛge pyi k'à wwò.

³ Ka kampɛɛɲye si fworo kuru ŋguruge e mà caala mà niŋke tò. Fànhe mpyi a kan y'a sùpyire nɔni nɔŋgyahigii fiige.

⁴ Y'à jwo y'á na y'àha yaaga pyi ɲyege, lire ɲye me cire, lire ɲye me yaaga maha yaaga k'à sii na fyîn niŋke na ke, kuru kà na me, fo sùpyire ti ɲye Kile fyèŋi ɲye a bwòŋ ti byahigii na me.

⁵ Kuni ɲye a kan y'á, y'a sùpyire bùu me, ŋka yi ti yyahayi fwøhøɔ yiyɛ kanŋkuro funŋ'i. Yi tanŋke yanŋkanni ná nɔŋgyaani woge na ɲye niŋkin.

⁶ Cyire canmpyaagil'e, sùpyire sí raa kwùŋi caa, ŋka ti sì u ta me. Ti la sí n-pyi si ŋkwû, ŋka kwùŋi sí raa fí ti yyaha na.

⁷ Yire kampɛɛɲyi mpyi shɔnyɔ fiige, ɲjemu y'à bégele kàshige me na ke. Yaaya na mpyi yi ɲùnyi na sɛɛn ɲùntoyo fiige, yi yyahayi mpyi sùpya wogo fiige.

⁸ Yi ɲùŋjoore mpyi ceewe woro fiige, ŋkyaŋhigii sí ɲye cànrage wogii fiige.

⁹ Yi ntùŋke mpyi mu à jwo k'à tò ná tɔɔnɔ vànntinŋ'i, yi fukanyi tùmpe mpyi mu à jwo shɔnkuruŋɔ ku ɲye na fí ná yi wòtoribil'e na wá kàshige cyage e.

¹⁰ Yi nɛɲyi mpyi ná sɛnŋil'e nɔŋgyahii fiige. Yire nɛɲyi cye kurugo, fànhe mpyi y'e, yi jà a yyefuge nɔ sùpyire na yiyɛ kanŋkuro funŋ'i.

¹¹ Kacyewɛyicugunŋe mèlekɛŋi u mpyi yi saanŋi. Eburubii shɛɛnre e pi maha u mege pyi: «Abadɔn» Girɛkiibii woore

e maa u mege pyi: «Apoliyon». (Kuru mege jwøhe ku nye: «kakyampyi».)

¹² Nye yyefuge nijcyiig'à tòro, yii li cè shuunni saha na ma kàntugo.

¹³ Nye Kile mèlekeni baani wuñ'à u mpuruge wyi ke, sárayi tawwuge seenji woge ku nye Kile yyaha yyére ke, ka mii i mejwuú lógo kuru mbìnkii sicyeerenji na.

¹⁴ Kile mèlekeni baani wuñi u mpyi ná mpuruge e ke, ka nde mejwuuni si uru pyi: «Kile mèlekeebii sicyeerenji u à pwø Efirati banji nimbwoni cyage e ke, pire sànya.»

¹⁵ Pire Kile mèlekeebii sicyeerenji mpyi a bégel'a yaha na nde yyeeni ná nke yinke ná nde canmbilini ná nde tèni yabilinji sigili ke, pi à sànya, bà li si mpyi, di nye sùpyire ká ntáa tataaya taanre, pi i taaga ninjin bò me.

¹⁶ Pi kàshikwønbii pi mpyi shønyi juñ'i ke, pire pèreg'à jwo mii á. Pi mpyi shiin miliyoo ñkwuu shuunni (200.000.000).

¹⁷ Kacyeeni mii à nya ke, lire l'à pyi, mii à shønyi ná yi feveebii nya. Tønnnte vaanntinji yi mpyi pi na ke, yire mpyi a jáanya na fiige, maa mpyi bula fiige, maa mpyi nere fiige. Shønyi juñyi mpyi canraya wuyi fiige. Nage ná nguruge ná ñkiriginji mpyi na fwore yi jwøyi i.

¹⁸ Di nye sùpyire ká ntáa tataaya taanre, nage ná nguruge ná ñkiriginji u mpyi na fwore shønyi jwøyi i ke, yire yyefuyi taanren'à taaga ninjin bò.

¹⁹ Shønyi fànhe mpyi yi jwøyi ná yi neryi i. Yi neryi mpyi wwòo fiige, maa mpyi ná jumbogil'e. Cyire cye kurugo, yi mpyi maha yyefuge waa sùpyire na.

²⁰ Nye sùpyire t'à pyi ti nye a kwù yire yyefuyi cye e me, tire nye a láha ti cyeyayaayi mpèni na me. Ka ti i ntòro ná ti jinasunni ná ti kacyinzunni i, ti mpyi a yire njemu yaa ná seenji, lire nye me wyérefyinji, lire nye me danyeni, lire nye me kafaayi, lire nye me ná cire e ke. Mà li ta, yire yaayi nye na naa me, yi nye na núru me, yi nye na já a jaara me.

²¹ Ti mú nye a láha ti supyibuuni ná ti sijnkanmpe ná ti jacwøre ná ti nàñkaage na me.

10

Sémèbileni kani

¹ Lire kàntugo ka mii i Kile mèleke fanhanyahaga wuñi wabere nya u à tíge mà yíri ninyinji i. Nahaña mpyi u na vaanntinje fiige, zànyañwøge sí nye u juñke e. U yyaha mpyi cannyayini fiige, u tooyi sí nye mu à jwo na ku nye cinnkunyò na.

² Sémebileni là jwə mpyi a múgo u cye e. Ka u u u kàniŋe tɔɔge yaha suumpe lwəhe juŋ'i, maa kàmene woge yaha jìŋke na,

³ maa jwo fànha na cànrage fiige. U à jwo amuni ke, ka kilenji si ntín tooyo baashuunni.

⁴ Cyire kiletiinŋkii baashuunniŋ'à njemu jwo ke, mii la mpyi si yire séme, ŋka mii à mejwuu lógo nìnyinji i na: «Kiletiinŋkii baashuunniŋ'à njemu jwo ke, puru pyi ma kanni funŋɔ kyaa, ma hà pu séme me.»

⁵ Kile mèlekenji mii mpyi a nya u à u tɔɔge kà niŋkin yaha suumpe lwəhe juŋ'i, maa ku sanŋke yaha jìŋke na ke, ka uru si u kàniŋe cyege yíriŋe nìnyinji i,

⁶ maa jwo: «Kilenji u nyε fo tèekwombaa, ná u à nìnyinji ná jìŋke ná suumpe lwəhe ná yi funŋɔ yaayi puni dá ke, mii sí n-kâa uru mege na na tèn'à nɔ, tère saha nyε me.»

⁷ Mèlekenji baashonwuŋi ká u mpuruge wyi canŋke ŋkemu i ke, kanwəhəni Kile à bégel'a yaha ke, u sí lire pyi, bà u à yi jwo u túnntunpii, u báarapyiibil'á me.»

⁸ Mejwuuni mii mpyi a fyánha a lógo mà yíri nìnyinji i ke, ka lire si núr'a mii pyi: «Kile mèlekenji u à yyére suumpe lwəhe ná jìŋke juŋ'i ná sémebileni nimugonjahani i ke, sà li shwə u cye e.»

⁹ Ka mii i file uru Kile mèlekenji na, maa u pyi u sémebileni kan, ka u u mii pyi: «Li shwə ma a ŋkyàa, li sí n-soro mu funŋke e, ŋka li sí n-pôo mu jwəge e sere fiige.»

¹⁰ Nyε ka mii i sémebileni shwə Kile mèlekenji cye e mà kyà. Li mpyi a pôo mii jwəge e sere fiige, ŋka mii à li jò ke, ka li i mii funŋke pyi ku u mii yà zoronji cye e.

¹¹ Ka pi i yi jwo mii á na Kile saha sí túnnturo le mii cye e mii u jwo supyishi nìnyahawa ná kírri nìnyahagii ná shenre nìnyahara sùpyii ná saanlii nìnyahamil'á.

11

Kile túnntunpii shuunniŋi kani

¹ Nyε lire kántugo, ka pi i sumara pyipyi yaaga kan mii á mu à jwo kábii, maa yi jwo mii á: «Yír'a Kileŋaarebage ná sárayi tawwuge súma, mpii pi nyε wani na Kile père ke, ma a pire tòrɔ.

² Ŋka ma hà Kileŋaarebage ntàani súma me, jaha na ye mpii pi nyε pi nyε Kile kuni i me, kuru cyag'à kan pir'á. Pire pi sí n-pa Kile kànhe jya yi nyε beeshuunni ná shuunni funŋ'i.

³ Mii sí na jwumpe jwufeebii shuunniŋi tun ná bubaga vāanpyi i yacyi'e. Pi sí raa mii túnnture pyi canmpyaa kamp-woo ná ŋkwuu shuunni ná beetaanre (1.260) funŋ'i.»

⁴ Olivye ciyi shuunniŋi ná fùkinabii shuunniŋi pi nyε jìŋke Kafoonji taan ke, yire yi nyε pire túnntunpii shuunniŋi.

⁵ Sùpya la ká mpyi si kawaa pyi pi na, nage maha fworo pi jwəyi i, maa uru zàmpenni bò. Sèenji na, sùpya maha sùpya la ká mpyi si kawaa pyi pi na, urufol'à yaa u bò amuni.

⁶ Fànhe na nyε pi á pi ja a zànhe cù k'àha mpa pi túnnture canmpyaagii funŋke e mε. Pi mú maha ja a lwəhe kέenni'a pyi sishan. Tère o tère l'à pi táan ke, yyefuge shiŋi u à pi táan ke, pi maha ja a kuru wà sùpyire na nŋke na.

⁷ Pi aha pi túnnture jwo a kwò tēni ndemu i ke, sige yapege kà sí n-fworo kacýewyicugunŋke e si mpa pi tún, si ja pi na, si pi bò.

⁸ Pi buwuubii sí n-yaha kànbwəhe tafage e. Kuru kànhe ku sí n-ja n-tàanna ná Səðəmu* ná Misira† e, yi kapegigii kurugo, kur'e pi à pi Kafoonji kwòro cige na mú.

⁹ Pii sí n-yíri kírígii puni ná tūluyi puni ná shεenre puni ná supyishinji puni i si mpa a pi buwuubii wii canmpyaa taanre ná paanga funŋ'i, pi si nyε wà u pi tò mε.

¹⁰ Pi ŋkwùŋi funntange kurugo, diŋyε sùpyire sí n-pyi ntàanŋi i, s'a ma yaaya kaan piy'á, naha na ye pire Kile túnntunmpii shuunninji mpyi a diŋyεŋi sùpyire yyahayi fwəhəwə sèl'e.

¹¹ Nyε cyire canmpyaa taanre ná paange kàntugo, ka shiŋi ŋəni si yíri Kile yyére mà jyè pi e, ka pi i yír'a yyére. Mpii pi à pi nya ke, ka pire si fyá sèl'e.

¹² Ka pire túnntunmpii shuunninji si mejwuu lógo fànha na mà yíri nŋyini i na: «Yii dùgo naha.» Ka pi i dùgo nŋyini i nahənŋe k'e, mà pi zàmpεenbii yaha tyyérege e na pi wii.

¹³ Ka nŋke si ntíl'a cyéenne sèl'e. Kànhe ká ntáa tataaya ke, taaga nŋkin baya mpyi a cwo, ka shiin kampwəhii baashu-
unni (7.000) si ŋkwù kuru nŋke ncyèenninji kajyil'e. Mpii pi à kwòro ke, ka pire si fyá sèl'e, Kilenji u nyε yaayi puni nŋŋə na ke, maa li jwə cù na uru pēre.

¹⁴ Nyε yyefuge shənwog'à tòro, ŋka ncyère tanrawoge sí jwə cù.

Kile mèlεkεŋi baashənwun'à u mpuruge wyi

¹⁵ Nyε Kile mèlεkεŋi baashənwun'à u mpuruge wyi ke, ka mejwugii si fworo nŋyini i fànha na:

«Diŋyεŋi nŋufent'à pyi wuu Kafoonji Kile ná u Niŋcwənrəŋi woro fo tèekwombaa.»

¹⁶ Kacwənrībii benjaaga ná sicyεerenji u à tēn pi saanre yatεenŋyi i Kile yyahe yyére ke, ka pire si piye tírig'a cyán, maa Kile pēe,

¹⁷ maa jwo:

«Kafoonji Kile, Siŋi Punifoo,

* **11:8** Kuru kànhe mpyi a cè ná silege baa karigil'e (Zhenzi 19.4-11). † **11:8** Lire kini shiinbii na mpyi Izirayeli shiinbii zàmpεnmii. Wani Izirayeli shiinbii mpyi bilere e.

mu u nyε, ná mu mpyi ke,
 wuu fwù na nyε mu na,
 nahha na ye mu à ma fànhe nimbwòhe tìye ma Saanre e.
 18 Supyishiñi puni lùgigii mpyi a yîri,
 ñka numε mu u lùyirini li nyε na naa.
 Tèni i mu sí kwùubii yíbe ke, lir'à nò numε,
 mu tùnntunmpii pi nyε mu báarapyiibii ke, pire sàranji tèni mú à
 nò,
 mà bâra mu shiinbii ná mpai pi nyε na fyáge mu yyaha na ke,
 shinbwo bâra shinbilere na.
 Mpii pi nyε na sùpyire kèege ññke na ke,
 pire tèekegeni mú à nò.»

19 Lire kàntugo Kileñaarebage ku nyε ññyini i ke, ka kuru si múgo. Ka Kile tunmbyaare mbwùuni si nya kuru bage e. Ka kileñini ná tùmpe ná kiletinni ná ññke ñcyèenneni si mpyi mà bâra zànhafunñceñny na.

12

Ceenji ná wwòlyege kani

1 Lire kàntugo nde à pyi kacyele ññyini i, mii à ceenji wà nya, canñanyini mpyi u na mu à jwo vāanntinñe, yinñe sí nyε u tooyi ñwòh'i, wòrii ke ná shuunni s'à pyi kajanñwoo ñùnñò u ññke na.

2 U laa wu u mpyi, u mpyi na ñkwùuli zini cyereyampe cye e.

3 Lire kàntugo nde à pyi kacyeeni labere ññyini i, mii à wwòlyege nimbwòhò ñnyega nya. Ku mpyi ná ñumbogii baashuunni ná ññji ke e, saanra ñùnñò na mpyi ñumbogii puni ññkin ññkinñi na.

4 Wòrigii ká ntáa tataaya taanre, k'à ku ññke tég'a taaga ññkin pwó a wu ññke na. Ku mpyi a yyere ceenji taan, u aha si si pyàñi jò.

5 Ka ceenji si pùnambile si, ka Kile mèlekenni wà si li lwó a kàre Kile saanre yatennñke taan, Kile yyere. Lire li sí n-pyi supyishiñi puni ññò na, s'a ti kèenni ná tònñò kabil'e.

6 Nyε ka ceenji si fê a kàre síwage e. Kile mpyi a cyage kà bégel'a yaha u mεε na wani, bà pi si mpyi s'a u kaan u a lyí canmpyaa kampwoo ná ñkwuu shuunni ná beetaanre (1.260) funñ'i mε.

7 Lire kàntugo ka kàshige si yîri ññyini i. Misheli u nyε Kile mèlekεebii ññufoonji wà ke, ka uru ná u mèlekεebii sí wwòlyege tùn, ka wwòlyege ná ku mèlekεebii si pi tùn mú.

8 Ñka ku nyε a ja kàshige na mε, ku ná ku mèlekεebii saha nyε a tateenge ta ññyini i mε.

⁹ Kuru wwòlyege ku mpyi tèecyiini i. Kuru ku nyε jínabii nùñufoonji, maa mpyi Sitaanninji ke, ka pi i kuru wà nìñke na ná ku mèlèkèèbil'e. Kuru ku maha dìnnyenji sùpyire wuruge.

¹⁰ Lire kàntugo ka mii i mejwuu lógo fànha na nìnyinji i na: «Tèni i wuu Kilenji sí sùpyire shwò, si u sífente cyèe, si ntèen u saanre tatèenge e ke, lir'à nò numε, nge u à cwòonrò mà pyi Shwofoonji ke, uru nùñufente tèepyiin'à nò mú.

Naha na yε nge u maha wuu cìnmpyiibii cêεge Kile yyahe taan pilaga bâra canja na ke,

pi à uru wà nìñke na.

¹¹ Wuu cìnmpyiibil'à pyi javee u na,

Mpabilini sìshange ngunji

ná Jwumpe Nintanmpe njwuñi cyε kurugo.

Pi à nyε mà pi múnahigii kan sárage.

¹² Lire e ke tatèenge na nyε yii mpiimu á nìnyinji i ke,

yii pyi funntange e,

ñka nìñke ná suumpe lwòhe wuun'à kèεge,

naha na yε Sitaanninji nàvunñò wuñ'à tíge yii yyére.

U à cè na uru canmpyaagii neñε saha nyε a tòn mε.»

¹³ Wwòlyeg'à pi nya pi à kuru wà nìñke na ke, ceenji u mpyi a pùnambilini si ke, maa ntaha uru fye e na ñkàre.

¹⁴ Ka nyε nimbwòhò fukanya shuunni si ñkan ceen'á, u yíri yire na u a sì u tatèenge e síwage e, bà u ñwò si mpyi s'a ñcaa wani yyee taanre ná paanga funñ'i, si laaga tòn wwòlyege na mε.

¹⁵ Lir'à pyi ke, ka wwòlyege si lwòhò yige ku ñwòge e mà wà ceenji kàntugo ba fiige, bà kuru si mpyi si u lwó mε.

¹⁶ Ñka nìñk'à ceenji tégε. Lwòhe wwòlyeg'à yige ku ñwòge e mà wà ke, nìñk'à múgo, maa kuru bya.

¹⁷ Lir'à pyi ke, ka wwòlyege lùuni si yíri ceenji taan, maa kàshige kèennε u pyiibii sanmpil'á. Pire pi nyε, mpíi pi nyε na Kile tonji kurigii jáare, maa Yesu kyaa yu sùpyir'á ke.

¹⁸ Lire kàntugo ka wwòlyege si sà yyére suumpe lwòhe ñwòge na.

13

Sige yapiyi shuunninji kani

¹ Nyε lire kàntugo, ka mii i sige yapege kà nya ku u fwore suumpe lwòhe e. Neñii kε ná nùmbogigii baashuunni nyε k'á. Saanre nùntonñò na mpyi cyire neñkii puni ninjin ninkinñi na, Kile mèkεgεrε meyi s'à sémε ku nùmbogigii na.

² Sige yapege mii mpyi a nya ke, kuru mpyi cin fiige. Fànhe mpyi ku tooy'e, ku ñwòge sí nyε cànrage wogo fiige. Ka wwòlyege si ku fànhe fiige kan k'á, maa ku saanre yatèenñke kan k'á, maa nùñufente kan k'á sèl'e.

³ Sige yapege nùmboge kà nin̄kin mpyi a bânni mu à jwo ku sí n-kwû. N̄ka kuru tabannag'á pa ñkwò, ka li i mpyi kakyanhala sùpyir'á fo t'à yîr'a taha ku fye e.

⁴ Ka ti i wwòlyege pêe, ñaha na ye k'à nùñufente kan sige yapeg'á. Ka ti i sige yapege pêe mú na: «Jofoo u ñye ñke sige yapege ñca ye? Jofoo u sí n-jà ku tùn ye?»

⁵ Nwòg'á kan k'á, bà ku si mpyi si kuye pêe, s'a Kile mekegege jwumpe yu me. Kun'à pa ñkan k'á yìnye beeshuunni ná shuunni funñ'i, k'a lire pyi.

⁶ Ka ku u ku ñwòge múgo maa Kile ná u tateenge mege kèege, mpii pi à tèn nìnyin̄i i ke, maa pire meyi kèege mú.

⁷ Kun'à pa ñkan k'á, ku Kile wuubii tùn, ku u jà pi na. Fàn'h'à kan k'á, ku pyi tùluyi puni ná kirigii puni ná shèenre puni jwufebii ná supyishin̄i puni nùñò na.

⁸ Dìnye sùpyire puni sí raa ku pêre, fo mpii meyi y'à séme shin̄i nin̄kwombaan̄i tafebii meyi tasemege e mà lwó dìnye tasiige e ke. Mpabilini l'à pyi sárage ke, uru sémen̄i na ñye lire wu.

⁹ Ngemu la ku ñye si kariii yyaha cè ke, urufoo u ñingyigigii père, u raa nùru.

¹⁰ Ngemu ká mpyi na sí n-le kàsun̄i i ke, urufoo sí n-le kàsun̄i i. Ngemu ká mpyi na sí n-bò ná kàshikwòñwòñi i ke, urufoo sí n-bò ná l'e. Lire e ke Kile wuubil'á yaa pi kyaage kwú piye e, pi i ñkwôro Kile kuni i.

¹¹ Ñye ka mii i nùr'a sige yapege kabere ñya ku u fwore ññke e. Ñen̄ii shuunni mpyi ku na mpàbili wogii fiige, ku mpyi na yu wwòlyege fiige.

¹² Ku mpyi na ku karigii pyi sige yapege ññcyiige ñyii na, ná kuru u fànhe puni i. Tabannage mpyi na ñko s'a sige yapege ññcyiige ñkemu bùu, ka ku u nùr'a yîri ke, ñke nume wog'á ñnyen̄i ná u sùpyire pyi na t'a kuru pêre.

¹³ Sige yapege shònwoqe mpyi maha kakyanhala karigii pyi, fo maha nage pyi ku u yîri nìnyin̄i i na ntîri ññke na sùpyire ñyii na.

¹⁴ Lire pyin̄kanni na, fànhe ku mpyi a kan k'à kakyanhala karigii pyi sige yapege ññcyiige ñyii na ke, ku mpyi a ñnyen̄i sùpyire wurugo ná cyire karigil'e. Kàshikwòñwòñi mpyi a sige yapege ñkemu bânni, ka ku u nùr'a cùñò ke, ku mpyi a ñnyen̄i sùpyire pyi na ti kuru nàñjan̄i yaa ti raa ku pêre.

¹⁵ Ñye sige yapege ññcyiige nàñjan̄i sùpyir'á yaa ke, fàn'h'à kan sige yapege shònwog'á, ka ku u múnaa le uru nàñjan̄i i, bà u si mpyi s'a yu, mpiimu ká ñcyé si u pêe ke, u u pire bò me.

¹⁶ Ka ku u fànha cyán sùpyire puni na, bà fyè si mpyi si bwòn pi shin maha shin kàññe cyege, lire ñye me u byaani na me, shinbilere bàra shinbwo na, yaarafoo bàra yaara baafu na, biliwe bàra shin̄i u ñye u ñye biliwe me.

¹⁷ Sùpya mpyi na sì n-jà zhwo pyi, lire nyε me mà pεεme pyi, ná ηke sige yapege fyèñi nyε urufoo na με. Uru fyèñi u nyε sige yapege μεge, lire nyε me tɔrɔmpe pu sí n-bê ná ku μεge e ke.

¹⁸ Nde na nyε yákilifee kyaa. Tɔrɔmpe pu sí n-bê na sige yapege μεge ηwɔh'i ke, shinñi u nyε yákilifoo ke, urufoo u puru ηwɔhe cya a cè. Sùpya μεge ku nyε ku ki. Kuru ku nyε ηkwuu baani ná beetaanre ná baani (666).

14

Mpabilini ná l'à mpiimu ηùñɔ wwû ke

¹ Lire kàntugo ka mii i wíi mà Mpabilini niñjyereni nya Siyɔn ηanñe ηunñ'i. Shiin kampwɔhii ηkwuu ná beeshuunni ná sicyεere (144.000) mpyi ná l'e. Mpabilini μεge ná li Tunji μεge mpyi a séme pire shiinbii byahigii na.

² Ka mii i meɔwuu lógo l'à fworɔ niñyiñi i mu à jwo lufoomɔ tũnmɔ, maa mpyi mu à jwo kiletinne. Li mú mpyi mu à jwo pìi pi nyε na ηkànnii bwùun.

³ Pi mpyi Kile saanre yatεεñke ná nyii yaayi sicyεereni ná kacwɔnribii yyaha yyére na μεε nivɔnnɔ cêe. Pire shiin kampwɔhii ηkuu ná beeshuunni ná sicyεereni ηùñɔ Kile à wwû ðiñyeñi i ke, pire baare e, sùpya mpyi na sì n-jà lire μεeni taanna με.

⁴ Tire sùpyire nyε a mpyi a ηen'a tiye ηwɔhɔ ná cibahani i με. Ti nyε a mpyi a ceewe shi cè με. Tire mpyi maha ntaha Mpabilini fye e li tasheyi puni i. Tire ηùnyi y'à wwû yyecyiige na sùpyire shwɔhɔl'e, maa ti pyi Kile ná Mpabilini wuu.

⁵ Ti nyε a sii na fini με, ηcèεge cyaga nyε ti na με.

Kile mèlεkεbii taanreni kani

⁶ Lire kàntugo ka mii i Kile mèlεkeni wabεε nintorowo nya fo niñyiñi i. Jwumpe Nintanmpe pu nyε tɛrigii puni wumpe ke, puru mpyi u á ηjwuñi μεε na sùpyire pun'á. Ú mpyi a yaa u a pu yu kìrigii puni ná tũluyi puni ná shεεnre puni jwufeebii ná supyishinji pun'á.

⁷ Ka u u wá na yu fànha na: «Yii a fyáge Kile na, yii raa u kêre, naha na ye tèn'à nɔ u ðiñye sùpyire yíbe ti kapyiñkii na. Uru u à niñyiñi ná ηñke ná suumpe lwɔhe ná lùbilibii dá ke, yii a u pére.»

⁸ Kile mèlεke shɔnwu mpyi a pa niñcyiñi kàntugo maa ηko: «K'à jya! Kànbwɔhe Babilɔnni à jya! Kuru k'à ku ερεzen sinmpe kan supyishinji puni u a bya. Lire ηwɔhe ku nyε, k'à supyishinji puni pyi u à jacwɔre pyi ku fiige.»

⁹ Nyε Kile mèlεke tanrewu mpyi a pa mpii shuunniñi kàntugo, maa ηko fànha na: «Shin maha shin ká ηke sige yapege ná ku nàñjanji péε, ka ku fyèñi si bwɔn u byaani, lire nyε με u cyεge na ke,

¹⁰ urufoo sí ɛɛzɛnɛɛni sinmpe nintanhampe bya. Puru pu nyɛ Kile lùyirini. Yyefuge sí nɔ u na nage ná ñkìriginji cye kurugo, Kile mèlɛkɛɛbii ná Mpabilini nyii na.

¹¹ Nage e u sí n-pyi ke, kuru sì n-sii n-fùgo mɛ. Mpii pi à sige yapege ná ku nànjani pèe, ku mɛge fyèni sí nyɛ pi na ke, pìlaga bâra canja na, ñomɔ sì n-pyi pir'á mɛ.»

¹² Lire e ke mpïi pi nyɛ Kile wuubii, maa u tonji kurigii ñaare maa ntaha Yesu fye e ke, pir'á yaa pi kyaage kwú piye e.

¹³ Lire kàntugo ka mii i mɛjwuu lógo ñinyinji i na: «Yi séme na mà lwó numɛ na, sùpyire ti sí n-kwú si ti yaha Kafoonji wwoɲɛɛge e ke, tire wuun'à ñwɔ.» Kile Munaani à jwo: «Sèe wi, tire sí ñɔ ti báarawage na, ñaha na ye Kile sì funɲɔ wwò ti báaranji ñinɛnɛni na mɛ.»

Kile lùyirini l'à tàanna ná sùmakwɔngigil'e ke

¹⁴ Nyɛ ka mii i núr'a wíi mà ñahanke kà nivyinge ñya, wà mpyi a tɛɛn ku na mu à jwo sùpya. Sɛɛn ñuntɔɲɔ mpyi urufoo ñinɛke na, kòɲɲa nintan sí nyɛ u cyɛge e.

¹⁵ Ka Kile mèlɛkɛɛni wabɛɛ si fworɔ Kileñaarebage e, maa jwo fànha na ná ñahanke ñinɛ wuɲi i na: «Ñinɛke sùmanji tèekwɔɲn'n'à nɔ, sùmanji pun'à nɔ, ma kòɲɲanji lwó ma a u kwùun.»

¹⁶ Nge u mpyi a tɛɛn ñahanke ñun'i ke, ka uru si u kòɲɲanji lwó, maa ñinɛke sùmanji kwòɲ.

¹⁷ Lire kàntugo ka Kile mèlɛkɛɛni wabɛɛ si fworɔ Kileñaarebage e ñinyinji na, kòɲɲa ñwɔtanga wu na mpyi uru cye e mú.

¹⁸ Ka Kile mèlɛkɛɛni wabɛɛ si fworɔ sárayi tawwuge e, uru u nyɛ nage ñunɔ na. Ka u u kòɲɲanjifoo pyi: «Ñinɛke ɛɛzɛnɛn'á nɔ, u kwòɲ ná ma kòɲɲanji i.»

¹⁹ Ka Kile mèlɛkɛɛni si u kòɲɲanji lwó, maa ñinɛke ɛɛzɛnɛni kwòɲ mà wà ɛɛzɛn lwòhe tawwuge wyige e. Kuru ku nyɛ Kile lùyirini.

²⁰ Ka pi i ɛɛzɛnɛni fwòɲɔ kuru wyige e kànhe kàntugo. Mà pi yaha pi i u fwòɲi, sìshang'á fworɔ wyige e mà dùg'a nɔ shɔnyì ñwɔyi na, maa fwu a kàre sumare kampwoo ná ñkwuu baani (1.600*) ñinɛke na.

15

Kile mèlɛkɛɛbii baashuunninji ná yyefuyi nizanɲyi kani

¹ Lire kàntugo mii à núr'a kakyanhala kacyele nimbwoo ñya ñinyinji i: Kile mèlɛkɛɛ baashuunni mpyi ná yyefugo kuuyo baashuunni i piye cye e. Yyefuyi nizanɲyi yi mpyi yire, Kile lùyirini sí ñunɔ kuu yire na.

* 14:20 Ku laag'à culumetirii ñkwuu taanre (300) kwò.

² Lire kàntugo ka mii i cyage kà nya suumpe lwøhe fiige, ku mpyi na jî dùba fiige, maa mpyi mu à jwo na k'à wùrugo k'e. Mpii pi à pyi javee sige yapege na ke, mii à pire nya pi à yyére suumpe lwøhe cyage e. Pire nye a mpyi a sige yapege ná ku nànjani pèe me, tərəmpe pu sí n-bê ná ku mege jwøhe e ke, pi à cyé uru fyèni na piye na. Nkònnibii Kile mpyi a kan pi á ke, pire mpyi pi cye e.

³ Pi mpyi na Kile báarapyiñi Musa meeni ná Mpabilini meeni cêe na:

«Kafoonji Kile, Siñi Punifoo!

Mu kapyiñkii na nye kabwøhii ná kakyanhala.

Supyishiñi puni Saanji,

mu kapyiñkii pun'à tíi,

maa mpyi sèe!

⁴ Kafoonji, jofoo u nye u sì n-fyá mu yyaha na mà ye?

Jofoo u nye u sì mu pèe mà ye?

Mu kanni u nye niñcenni.

Supyishiñi puni sí n-pa niñkure sín mu á,

jaha na ye mu katiigii nimpyiñkil'à fíniñ'a cyèe pi na.»

⁵ Lire kàntugo ka mii i tunmbyaare cyage nya k'à múgo niñyiñi i Kileñaarebage e.

⁶ Yyefuyi baashuunniñi mpyi Kile mèlekεεbii baashuunniñi mpiimu cye e ke, ka pire si fworò Kileñaarebage e. Vãanvyinweeweere mpyi pi à le. Sεenni vãanmεenyε mpyi pi à tég'a piye bínni ntùnyi i.

⁷ Nyii yaayi sicyεereni i, ka kà niñkin si sεen ñkunahii baashuunni kan Kile mèlekεεbii baashuunniñ'á. Kileni u nye nyii na fo tèekwombaa ke, cyi mpyi a jî uru lùyirini na.

⁸ Lire tènì i, ka Kileñaarebage si jî nanjuruge na, lir'à li cyèe na Kile sìnampe ná u fànhafente na nye kuru cyage e. Kile mèlekεεbii baashuunniñi mpyi a pa ná yyefuyi baashuunniñi njemu i ke, sùpya mpyi na si n-jà n-nyè Kileñaarebage e ná yire nye a tōro me.

16

Nkunahigii baashuunniñi cyi nye na Kile lùyirini kyaa yu ke

¹ Lire kàntugo ka mii i mejwuu lógo fànha na Kileñaarebage e, li i ñko Kile mèlekεεbii baashuunniñ'á na: «Kile lùyirini na nye ñkunahigii baashuunniñi jcyiimu i ke, yii sà cyi sùguro niñke na.»

² Nye ka Kile mèlekεeni niñcyiñi si sà u ñkunaani sùguro niñke na. Lir'à pyi ke, sige yapege fyèni mpyi mpiimu na, pi sí i ku nànjani père ke, ka nɔwapiye si fworò pire na.

³ Ka Kile mèlekenji shənwuŋi si sà u ŋkunaani sùgoro suumpe lwəhe e, ka lwəhe si ŋkêenŋ'a pyi mu à jwo supyikwugo sishan. Nyii yaayi yi mpyi k'e ke, ka yire puni si ŋkwû.

⁴ Ka Kile mèlekenji tanrewuŋi si sà u ŋkunaani sùgoro banji lwəhe ná lùbilibil'e, ka yire puni si ŋkêenŋ'a pyi sishan.

⁵ Kile mèlekenji u nyε lwəhe ɲùŋo na ke, ka mii i uru ɲya u à jwo: «Mu u nyε ɲiɲcɛnŋi, mu u nyε, ná mu mpyi ke, mu à tíi, ɲaha na ye amuni mu nyε na yoge kwùun.

⁶ Pi à mu shiinbii ná mu tūntunmpii sishange wu, ka mu u sishange kan pi a byii, pi ná lir'à yaa.»

⁷ Lire kántugo ka mii i meɲwuu lógo sárayi tawwuge e na: «Sèenji na, Kafoonji Kile, Sinji Punifoo, mu yoge kwònnkann'à tíi.»

⁸ Ka Kile mèlekenji sicyεrewuŋi si u ŋkunaani sùgoro canɲaɲyiini ɲuŋ'i, bà li kafuge si mpyi si mpêe s'a sùpyire sùuge na fiige mε.

⁹ Kuru kafug'à sùpyire sùugo sèl'e. Ka pi i wá na Kile mege kèege, uru cye e cyire yyefuge karigii nyε. Pi nyε a ɲen'a pi toronkanni kèenŋe si u pèe mε.

¹⁰ Ka Kile mèlekenji kanɲkuro wuŋi si u ŋkunaani sùgoro sige yapege saanre yatεenŋke e. Ku mpyi na ku saanre pyi cyeyi ɲjemu ɲùŋo na ke, ka numpini si jyè yire puni i, ka sùpyire si wá na ti ɲjirigii nɔni yyefuge cye e.

¹¹ Yyefuge ná nɔwapiyi kurugo, ka pi i wá na nìnyinji Kilenji mege kèege, ŋka pi nyε a pi toronkanni kèenŋe mε.

¹² Ka Kile mèlekenji baani wuŋi si u ŋkunaani sùgoro Efirati banji i, ka banji lwəhe si waha maa tatorogo kan saanbil'à, pire mpyi a yíri canɲafyinmpe e.

¹³ Lire kántugo ka mii i múnapegii taanre ɲya ntàseen fiige, là à fworu wwòlyεge ɲwəge e, ka là si fworu sige yapege ɲwəge e, ka là sí fworu tūntunŋi kafiniviniŋi ɲwəge e.

¹⁴ Jínahii pi mpyi cyire múnahigii, cyi maha kakyanhala karigii pyi. Cyi sí n-shà diɲyeni saanbii puni bínni, bà pi si mpyi si kàshige kwònn Kile Sinji Punifoo canmbwəhe e mε.

¹⁵ Kafoonji à jwo: «Lógo, mii sí n-pa mu à jwo nàŋkaawa. Ngemu u à kwòro ɲyii na, maa mpyi u nyε a u vaaɲyi wwù sùpyire ti kwò t'a u silege cyeyi ɲaa mε, urufoo wuun'à ɲwə.»

¹⁶ Nyε ka jínabii si sà saanbii bínni cyage k'e, pi maha kuru mege pyi Eburubii shεenre e: «Arimagedon*».

¹⁷ Nyε ka Kile mèlekenji baashənwuŋi si u ŋkunaani sùgoro kafεege e. Ka meɲwuu si fworu Kileɲaarebage e saanre yatεenŋke e na: «Y'à kwò numε.»

* 16:16 Izirayeli shiinbil'à kàshibwoyi kwònn kuru cyage e.

18 Ka kilejini ná tùmpe ná kiletinni si mpyi, ka ñhke si ñcyêenne sèl'e. Mà lwó sùpyire ñye ñhke na ke, ku mpyi na saha ñcyêenne lire cyèenneñkanni na me.

19 Ka Babilónni kànbwàhe si jya mà pyi taanre. Ka kiringii puni kànyi si ñcwo. Kile funṅo ñye a wwò kuru kànbwàhe na me, maa u lùyirini tírige ku shiínbii ñuñ'i, lire li ñye mu à jwo u à erezén sintanhampe kan pi a bya.

20 Kìripyere ti mpyi suumpe lwàhe ñhke e ke, ka tire puni si mpínni, wà saha ñye a ñaṅyi saha cè me.

21 Ka zànhafunñceenyè nitabaaya si wá na ñcwo sùpyire ñuñ'i. Yi puni ñhkin ñhkinji mpyi a dùgo sèe sèl'e. Ka sùpyire si wá na Kile mege kèege kuru yyefuge mpèñji kurugo.

17

Fwòrobacwàge kani

1 Ñkunahigii baashuunniji mpyi Kile mèlekèebii baashuunniji mpiimu cye e ke, ka pire wà si file mii na, maa jwo: «Ta ma, fwòrobacwàge ku ñye lùbwoyi ñwàge na ke, tunñkanni na mii sí kuru kapegigii tùn ke, mii sí lire cyèe mu na.

2 Dìjyeni saanbil'à jacwàre pyi ná k'e, ka dìjyeni sùpyire si ku erezén sinmpe bya a méé, lire li ñye pi à jacwàre pyi ku fiige.»

3 Ka Kile Munaani si mii yige na lyempe e, ka Kile mèlekèñji si ñkàre ná mii i síwage e. Wani mii à ceñji wà ñya u à tèn sige yapege ññyega ñuñ'i. Kuru sige yapege mpyi ná ñumbogii baashuunni ná ñeñji ke e, Kile mekegere jwumpe mpyi a séme ku puni na.

4 Vàanya longara wuyo ññyeya ceñji mpyi a le, maa uye yaa ná seenni ná kafaare longara woore ná kóonji longara wuñi i. Seenni fùñcwokwuu na mpyi u cye e, jacwàre karigii cyi à nàar'a pi maa ñwòh ke, li mpyi a ñi cyire na.

5 Mege kà mpyi a séme u byaani na ñkemu ñwàhe k'à cùgo ke, kuru mege ku ñye: «Kànbwàhe Babilónni: jacwoobii ná dìjyeni katupwàhoyi pyifeebii nuñi.»

6 Mii à li ñya na ñge ceñji mpyi a bya mà méé Kile wuubii sìshange ná Yesu kani jwufèebii sìshange e.

Mii à u ñya ke, li mpyi a mii kàkyaanhala mà tòro.

7 Ñye ka Kile mèlekèñji si mii pyi: «Naha na l'à mu kàkyaanhala ye? Ceñji u à tèn sige yapege ñuñ'i ná ku ñye ná ñumbogigii baashuunniji ná ñeñkii keñi i ke, mii sí lire ñwàhe jwo mu á.

8 Sige yapege mu à ñya ke, ku mpyi ñyii na, ñka ku saha ñye me, ku sí n-pa fworo wycugunke e, si ñkàre tapinnage e. Mà lwó dìjyeni'à dá ke, sùpyire ti ñye ti meyi ñye a séme shìñji ññkwombaanji tafèebii meyi tasemege e me, sige yapege ñyañji

sí n-pâa tire e. Yii li cè na tènì l'e ku mpyi nyii na, ñka ku saha nyε me, ku sí nùru n-pa.

⁹ Sìncyiimpe ná yákiliñi u à yaa u tég'a ñke cyage yyaha cè. Nùmbogigii baashuunñi na nyε ñaɲya baashuunni yire ñjemu ñuñ'i uru ceen'á téen ke.

¹⁰ Cyire nùmbogigii na nyε saanlii baashuunni mú, kañkur'à cwo pire e, niñkin na nyε wani, u sanñi sàha mpa me. Ñka uru ká mpa, u sí tère nimbilere pyi kanna.

¹¹ Sige yapege ku mpyi nyii na, ná ku saha nyε me, kuru mú na nyε saanñi wà, kuru ku sí pi fúnñò baataanre, ñka ku na ntòre mpii saanbii baashuunñi i. Kuru na ñkèege tapinnage e.

¹² Ñεεñkii keñi mu à ñya ke, cyire na nyε saanlii ke, pire sàha ñkwò a téen fànhe na me. Pire sí n-pa ñuñufente ta si tère nimbilere kanna pyi ná ñke sige yapege e siñcyan.

¹³ Sònñòre ninure ti nyε pire pun'á, pi sí pi fànhafente ná pi ñuñufente kan sige yapeg'á.

¹⁴ Pi sí Mpabilini tún, ñka Mpabilini sí n-jà pi na, ñaha na ye lire li nyε kàfeebii puni Kafoonji ná saanbii puni Saanñi. Mpii pi nyε ná l'e ke, pire Kile à yyere maa pi cwòonrò, ka pi i ñkwòro u kuni i.»

¹⁵ Ka Kile mèlekeñi si nùr'a mii pyi: «Lùbwoyi ñwòge na mu à fwòrobacwoñi ñya u à téen ke, yire na nyε kírrii ná supyikuruyo ná supyishi ñiɲyahawa ná shεnre.

¹⁶ Ñεεñkii keñi mu à ñya ke, cyire ná sige yapege sí fwòrobacwoñi kyaa pen yiy'á. Yi sí u cyengaya wuñi ná u cipyire wuñi yaha, si ñkyà u e, si u sanñi súugo.

¹⁷ Yii li cè, Kile u à sònñòre le pi e pi i uru nyii wuuni pyi, pi i pi sònñòre pyi niñkin, pi i pi ñuñufente kan sige yapeg'á, fo Kile jwumpe ká fúnñò.

¹⁸ Kànbwòhe ku nyε na ñiñke saanbii puni kèenñi ke, ceenji mu à ñya ke, uru u nyε kure.»

18

Babilónni kànbwòh'à jya

¹ Lire kàntugo ka mii i Kile mèlekeñi wabere ñya u à yíri ñiɲyiñi i na ntíri. Nùñufente mpyi u á sèl'e, u sìnampe mpyi bèenme ñiñke cyeyi puni i.

² Ka u u ñkwúulo fànha na: «K'à jya! Babilónni kànbwòh'à jya! K'à pyi numε jínabii tatεengε, maa mpyi múnapegigii puni ná màpenge sañcyεñwòhòyi puni tañwòhògo.

³ Lir'à pyi, ñaha na ye k'à supyishiñi puni pyi pi à jacwòore pyi ku fiige, ka lire si mpyi mu à jwo pi à ku εεεzen sinmpe bya. Ñiñke saanbil'à jacwòore pyi ná k'e, ñiñke cwòhòmpil'à pa mpyi kàmpyaafee ku pùcyage yaare cye kurugo.»

⁴ Nye ka mii i mejwuuni labere logo ninyinji i na: «Mii shiinbii, yii fwordo Babilonni kãhe e, lire e kapegigii k'à pyi ke, yii nãzhan sì n-pyi cyire e me. Amuni li mú nye, yfefuyi yi sí nò ku na ke, yii nãzhan sì n-pyi yire e me.

⁵ Yii li cè na ku kapegigil'à bínni cyiye e, mà dùg'a nò fo ninyinji na. Kile funṅo nye a wwò ku ntiimbaanji karigii na me.

⁶ Nde k'à pyi pi sanmpii na ke, yii lire fiige pyi ku na. Yii ku nimpyiini figii shuunni pyi ku na. K'à yaage nkemu kan yii à bya ke, nkemu fãhe k'à nyaha kuru woge na tooyo shuunni ke, yii kuru le ku byabya ceni i.

⁷ Bà k'à yasinayi ná nãfuunji tég'a kuye pèe me, yii kyaage ná nãvunṅke pyi ku nò ku na amuni, jaha na ye k'à kuye pyi saancwo, na kuru nye lenkwucwo me, na kuru sì n-sii yamee sú me.

⁸ Lire kurugo, yfefuyi yi nye ku mee na ke, yire yi nye: kwùñi ná yameeni ná katege. Yire sí nò ku na canṅa ninḳin. Nage sí ku súgo, jaha na ye Kafoonji Kile u nye na yoge kwùun ku na ke, fãhe na nye ur'e.»

⁹ Nye njñke saanbii pi à jacwòore pyi ná k'e, maa ku pùcyage lonḡara yaayi ta ke, pire ká ku súgo súgo nanḡuruge nya, pi sí raa nkwùuli s'a yameeni súu sèe sèl'e.

¹⁰ Pi sí n-yyére tatòṅge e, jaha na ye pi sí raa fyáge ku yfefuge kà nkwò nò pire na me, s'a ṅko: «Kãnbwòhe Babilonni wuun'à kèege! L'à kèege! Nãmbaa kãhe! Yoge ku kwòñ mu na, lire nye a pyi kamòṅ me, tère nimbilere kann.»

¹¹ Dinyeñi cwòhòmpii mú sí raa nkwùuli s'a yameeni súu ku kurugo, mà li njñke pyi pi yapereyi saha nye na shuu me. Yire yaayi yi nye:

¹² seenni ná wyérefyinñi ná lonḡara kafaare ná lonḡara kòññi ná shire vãanñyi ná vãanñyeyi nisinanñyi ná vãanntufagare lonḡara woore ná nùguntanga cire ná ntãsuñji nkyaangil'à tég'a yaayi njemu yaa ke, ná lonḡara cir'à tég'a yaayi njemu yaa ke, ná danyeñi wuyi ná tònnte wuyi ná kafaayi lonḡara wuy'à te mà pyi yaayi njemu ke,

¹³ ná cyangayaare nùguntanga woore ná làtikolonji ná miri nùguntanga sìmppe ná wusunaji ná erezen sìmppe ná sìmppe ná farini mbyimpe ná mòñji ná nìyi ná mpàabii ná shònyi ná wòtoribii, ali bilibii mú.

¹⁴ Pi sí raa ṅko: «Yaayi mu mpyi a cya ke, yire pun'à fwordo mu cye e. Uru nãfuunji ná yire kakyanhala yaayi pun'à pìnni mu na, mu saha sì n-sii yi ta me.»

¹⁵ Cwòhòmpii pi à nãfuunji ta ku cye kurugo ke, pire sí laaga tòn ku na, ku yfefuge kà nkwò nò pire na me. Pi sí raa mee súu s'a nkwùuli,

16 s'a ŋko: «Kànbwøhe wuun'à kèege! L'à kèege! Ku sí mpyi a yal'a jwø ná shire vâanɲyi ná vâanɲyeɣi ná sɛɛnɲi ná kafaare loŋgara woore ná kóonɲi loŋgara wuɲi i. Yire puni y'à kèege amɛ tère niŋkin!»

17 Bakwooyi jùɲufɛebii puni ná yi kùsheebii ná mp̄ii pi jye na báare yi e ke, ná shin maha shin u jye na u jwølyiɲi taa suumpe lwøhe jɲɲ'i ke, pire pun'à pa yyére tatɔŋge e,

18 maa kànhe wíi tasogoge e, maa jwo fànha na: «Kànha mpyi a sàa pèl'a ŋke kànbwøhe kwò mɛ.»

19 Pi à cwɔɔnre wu pi jùmbogigil'e, maa yamɛɛni kwuuni wà, maa jwo: «Kànbwøhe wuun'à kèege! L'à kèege! Ku loŋgara yaayi yi mpyi a bakwooyi feebii puni pyi yaarafee ke, tère niŋkin funɲ'i kur'à p̄inni.

20 Nìjyɲi, ta múgure ku jɲyɲi kurugo! Kile wuubii ná Yesu túnntunmp̄ii ná Kile túnntunmp̄ii, yii a múgure mú, jaha na ye Kile à yogo kwòɔn ku na, maa yii ŋkoonɲi wwù ku na.»

21 Jye ka Kile mèlɛkɛɲi wà si kafaabwøhø lwó mu à jwo tiraga, maa ku wà suumpe lwøhe e, maa jwo: «Amɛ Babilònni kànbwøhe sí n-wà fànha na, wà saha sì ku jya mɛ.

22 Njònnò ná mɛceɛɲkurunɔ ná t̄inmp̄ire ná mp̄urugo mɛɛ saha sì n-sii n-lógo wani mɛ. Cyebaarapyi saha sì jya wani mɛ, tiraga mɛɛ saha sì n-fworo wani mɛ.

23 Fùkina bèenmɛ saha sì n-fworo wani mɛ, tacwokwøngø ná ku poo jwumø saha sì n-lógo wani mɛ, jaha na ye mu cwøhømp̄ii pi mpyi diɲye shinbwoobii, mu siŋkanma karigil'à diɲye sùpyire puni wurugo.

24 Mâ bâra lire na, Kile túnntunmp̄ii ná Kile wuubii ná sùpyire puni t'à bò j̄ɲke na ke, mu yyére pire puni sishang'à jya.»

19

1 Lire kàntugo ka mii i t̄unmbwøhø lógo n̄jyɲi i, mu à jwo supyijyahara ti jye na yu, na: «Aleluya*! Zhwonɲi ná pèente ná sífente na jye wuu Kilenɲi á.

2 U kapegigii tunɲkanni na jye sèe, maa ntii, jaha na ye fwòrobacwøge ku mpyi a diɲye sùpyire pyi t'à tiye pwø kapegigii na ke, u à kuru t̄un. Kile báaraipyiibii k'à bò ke, Kile à lire ŋkoonɲi wwù ku na.»

3 Ka pi i núr'a jwo: «Aleluya! Ku súugosuugo naɲguruge sí raa dùru t̄erigii puni i.»

4 Ka kacwøɔnribii benjaaga ná sicyɛɛrenɲi ná jyii yaayi sicyɛɛrenɲi si piye t̄irig'a cyán, maa Kile nintɛɛnɲi p̄e u saanre yatɛɛnɲke e na: «Amiina, Aleluya!»

Dánafeebii kurunɲk'à bégel'a yaha Mpabilini mɛɛ na mu à jwo t̄acwo

* 19:1 Lire jwøhe ku jye: «Wuu Kile kèe!»

⁵ Nyε ka mejwuu si fworō saanre yatεεnηke cyage e na: «Yii pi nyε Kile báarapyiibii maa fyáge u na ke, shinpyεεre bâra shinbwoobii na, yii puni, yii a wuu Kilenji kêre.»

⁶ Ka mii i núr'a túnmbwǎhǎ lógo mu à jwo shinnyahara, lire nyε me lufoomǎ, lire nyε me mu à jwo kile u à sêe fànha na na: «Wuu wuu Kafoonji Kile kêe, jaha na ye wuu Kafoonji Kile, Sinji Punifoo na nyε u saanre e.

⁷ Wuu pyi funntange e, wuu raa múgure, wuu u pèene taha u na, jaha na ye Mpabilini cikwǎnr'à nǎ, li tàcwonji mú à tèn li tεenl'e.

⁸ Kun'à kan u á, u vǎanvynweeweere nisinana le. Kile wuubii kapyiinji nintiigii cyi nyε tire vǎanvynre.»

⁹ Ka Kile mèlεkenji si mii pyi: «Yi sémε “mpii pi à yyére Mpabilini cikwǎnre njyñji na ke, pire wuun'à jwǎ.”» Maa núr'a mii pyi: «Kile yabilinji jwumpe pu nyε mpe.»

¹⁰ Ka mii i ninjkure sín u fere e si u pée, nka u à mii pyi: «Ma hà li pyi me, mii mú na nyε Kile báarapyi mu à jwo mu ná ma cǎnmpyiibii pi nyε na Yesu kyaa yu sùpyir'á ke. Kile mu à yaa mu u a mpère.» Jwumpe pu nyε na yu Yesu kyaa na ke, puru pu nyε Kile túnntunpii túnnture njñke.

Kirisita à pyi javoo sige yapege ná ku fyènjwǎhǎshiinbii na

¹¹ Ka mii i njnyñji nya u à múgo, ka shǎngǎ nivyinge si fworō. Sùpyanji u mpyi ku njñ'i ke, uru mege ku nyε: «Nwǎmεε ninjkinfoonji ná sèenjifoonji». Ntiñji funñke e, u maha yoge kwúun maa sùpyire túnni.

¹² U nyiigii na jñ na fiige, saanra jñntoyo njnyahaya sí nyε u njñke na. Mege kà mpyi a sémε u na, uru kanni baare e wà nyε a kuru cè me.

¹³ U mpyi a vǎanntinmbwǎhǎ le, ku puni mpyi sishan. U mege na nyε: «Kile Jwumpe».

¹⁴ Njnyñji kǎshikwǎnbii kurunji mpyi a taha u fye e shǎnfyinyi njñ'i. Pi puni mpyi a shire vǎanvynweeweere le.

¹⁵ Kǎshikwǎnñwǎtanga mpyi na fwore u jwǎge e, si ntège sùpyire bǎ. U sí raa pi kêenji ná tǎnmbil'e. U sí Kile Sinji Punifoo luyirini nimbwooni cyée, bà pi maha εεzenpinñke fwǎonñ εεzen lwǎhe tawwuge wyige e me.

¹⁶ Mege kà mpyi a sémε u vǎanntinñke ná u cyiini na na: «saanbii Saanñi, kǎfeebii Kafoonji».

¹⁷ Lire kǎntugo ka mii i Kile mèlεkenji wà nya u à yyére canñanyiini njñ'i, sanpyεenre ti nyε na mpéeli fo njnyñji i ke, maa jwo fànha na tire pun'á: «Yii a ma, yii pa bínni yii a Kile lyimbwooni sigili.

¹⁸ Yii pa saanbii ná kǎshicyeyi njñufeebii ná kǎshikwǎnmpiyi ná shǎnyi ná shǎnfeempii ná sùpyire puni, bilibii ná mpii pi nyε pi nyε bilii me, ná shinpyεεre ná shinbwoobii kyaare kyà.»

¹⁹ Nye ka mii i sige yapege ná jìṅke saanbii ná pi kàshicyeyi nya y'à bínni si kàshige kwòṅ shònfyinge fèvoonji ná u kàshicyege na.

²⁰ Ka pi i sige yapege cù mà bàra tùnntunṅi kaviniviniṅi u mpyi maha kakyanhala karigii pyi sige yapege jyi na ke. Kuru sige yapege fyèṅi mpyi sùpyire ntemu na, ka ti i ku nàṅjanjì pèe ke, cyire kakyanhala karigil'à pire wurugo. Ka sige yapege ná tùnntunṅi kafiniviniṅi jyi wuubii si jicù a wà ṅkìrigiṅi nabwòhe e.

²¹ Kàshikwòṅṅwòge ku mpyi na fwoe shònfyinge fèvoonji jwòge e ke, ka u pi sanmpii bò ná kur'e. Saṅcyεenre pun'à jò a tìn pi kyaare e.

20

Sitaanniṅi à pwò mà yye kampwoo pyi

¹ Lire kàntugo ka mii i Kile mèlεkenjì wà nya u à yîri nìnyini i na ntîri, kacyewyicugunke tirikyaanni ná yòròyò nitabaaya mpyi u cye e.

² Wwòlyεge ku mpyi tèecyiini i, ná pi maha ku pyi jínabii jùṅufoonjì, lire jye me Sitaanniṅi ke, ka pi i kuru cù a pwò fo yye kampwoo (1.000)

³ maa ku wà kacyewyicugunke e, maa ku shwòhò, maa fyè bwòṅ ku jwòtonke na, bà li si mpyi, k'àha nùru s'a sùpyire wuruge jcyii yye kampwooni funṅke e me. Cyire ká ntòro, k'à yaa ku yige ku tère nimbilere pyi.

⁴ Nye ka mii i saanra yatεenyε nya. Mpii pi mpyi a tèn yi jun'jì ke, fànhe mpyi a kan pir'á, pi a yoge kyáali. Mpii jùmbogii pi mpyi a kwòṅ Yesu kani njwunji ná Kile jwumpe njwunji kurugo ke, mii à pire múnahigii nya. Pi mpyi a jεn'a sige yapege, lire jye me ku nàṅjanjì pèe me, pi mú mpyi a jεε fyèṅi u bwòṅ pire byahigii, lire jye me pire cyeyi na me. Pire mpyi a jè, maa ntèn ná Kirisita e saanre e mà yye kampwoo pyi.

⁵ Shincyibii pi jye pire mà jè a fwoe kwùṅi i. Kwùubii sanmpii jye a jè mà ta yyeegii sàha fùṅṅò kampwoo na me.

⁶ Mpii pi à pyi nijcyibil'e mà jè ke, pire wuun'à jwò, pi à pyi Kile wuu. Pi saha sì kwùzhònwuu kwù me. Pi sí n-pyi Kile ná Kirisita sáragawuu, si ntèn ná Kirisita e saanre e si yye kampwoo pyi.

Fànha à ta Sitaanniṅi na

⁷ Yye kampwooni (1.000) ká fùṅṅò, Sitaanniṅi sí n-yige u tatonke e.

⁸ U sí n-kàre si sà supyishinji puni wurugo dijnyeni yyaha kurugo. Uru supyishinji puni mege ku nyε Gōgi ná Magōgi*. U sí supyishinji puni bínni kàshige mεε na. Pir'à nyaha bà suumpe lwōhe jwōge nticyenni nyε mε.

⁹ Mii mpyi a li nya na pi à pa cyage puni shwō a ta, maa Kile wuubii cyage kwūulo, kuru ku nyε kànhe tàange woge. Mà pi yaha puru na, nage kà à yíri nìnyinji na mà pa pi puni súugo.

¹⁰ Nyε Sitaanninji u mpyi maha sùpyire wuruge ke, ka pi i uru cū, ñkìriginji na nyε kacyyeyige nage ñkemu i ke, maa u wà kur'e sige yapege ná tūntunji kafinivininji kurugo. Pi sí raa ñkyaali wani pìlaga bàra canja na fo tèekwombaa.

Kile yoge nizanñke

¹¹ Nyε ka mii i núr'a saanre yatεenñke kà nimbwōhō nivyinge nya, wà u à tèen k'e. Ka nìnyinji ná nìñke si fê a yíri u yyaha na, wà saha nyε a yi nya mε.

¹² Mpii pi à kwū ke, ka mii i pire nya, shinbwo bàra shinbilere na, pi puni mpyi a yyéere saanre yatεenñke yyaha yyéere. Ka sémebii pìi si múgo. Lire kántugo ka wà si núr'a múgo, shìni nìñkwombaanji tafēebii mēyi tasemege ku mpyi ure. Ka Kile si kwūubii sàra a tàanna ná pi kapyiinñkil'e jcyiimu cyi à séme sémebil'e ke.

¹³ Suumpe lwōhe mpyi a sùpyire ntemu lyí ke, k'à tire núr'aj'a yige. Mpii pi à kwū mà kàre nìñke jwōhō shiinbii cyage e ke, pire mú à fworo, ka shin maha shin si sàra mà tàanna ná u kapyiinñkil'e.

¹⁴ Nyε ka kwūñi ná nìñke jwōhō shiinbii cyage si wà kacyyeyige nage e, kuru ku nyε kwūñi shōnwunji.

¹⁵ Shin maha shin u nyε u mege nyε a ta k'à séme shìni nìñkwombaanji tafēebii mēyi tasemege e mε, pire pun'à wà kacyyeyige nage e.

21

Zheruzalemu kànhe nivōññke kani

¹ Lire kántugo ka mii i nìnyì nivōññō ná nìñε nivōññō nya, jaha na yε nìnyinji nìjnyeni ná nìñke nìjnyεge mpyi a pìnni, suumpe lwōhe mú sàha mpyi mε.

² Ka mii i Kile kànhe nya, Zheruzalemu kànhe nivōññke, k'à yíri Kile yyéere nìnyinji i na ntíri nìñke na. Ku mpyi a légel'a jwō mu à jwo tacwokwōngō ku nyε na ñkèεge ku poo yyéere.

³ Ka mii i mējwuu nimbwoo lógo saanre yatεenñke cyage e na: «Yii lógo! Kile à u tatεenge yaa sùpyire shwōhōl'e, u sí n-tèen

* **20:8** Gōgi u mpyi Magōgi kini jùñufoonji (Ezekiyeli 38-39). Uru u à pyi Izirayeli shiinbii zāmpenji nizanñi. Naha ñke cyage e, Sitaanninji à mpiimu wurugo supyishinji puni i ke, pire pi maha mpyi Gōgi ná Magōgi. Pire pi sí n-pa kàshige kwōn ná Kile shiinbil'e dijnyeni canñkwōge.

ná t'e, ti sí n-pyi u shiinbii, Kile yabiliŋi sí n-pyi ná t'e, si mpyi ti Kileni.

⁴ U sí ti nyilwøhe puni cwûun. Kwù saha sì n-pyi me, yameesuú mú sì n-pyi me, meesuú sì n-pyi me, kyaaga sì n-pyi me, naha na ye yalyey'à tòro.»

⁵ Nge u à tēen saanre yatēenke e ke, ka uru si jwo: «Yii li cè, mii sí yaayi puni kēenne n-pyi nivonyo nume.» Maa núr'a jwo mii á: «Mpe jwumpe séme, naha na ye pu na nyē pyàa jwumò sèe wumò!»

⁶ Maa núr'a mii pyi: «L'à pyi a kwò. Mii u nyē Alifa ná Omega, tasiige ná takwøge. Byage na nyē ngemu na ke, lùbiliŋi lwøhe ku nyē na shìŋi sèe wuŋi kaan ke, mii sí uru lwøhe kan urufoo u bya mana.

⁷ Ngemu ká mpyi javoo ke, mii sí yire kan urufol'á. Mii sí n-pyi urufoo Kileni, urufoo sí n-pyi mii pyàŋi.

⁸ Nka fyagarafeebii ná mpìi pi nyē pi nyē a dá mii na me, ná kapimpyiibii ná shinbuubii ná jacwoobii ná sìnkkanfeebii ná kacyinzunmpii ná kafinivinibii puni, pire nàzhanŋi u nyē ŋkìriginŋi wyicugunke nage. Uru u nyē kwùŋi shònwuŋi.»

⁹ Nyē ŋkunahigii baashuunniŋi cyi mpyi a jî kasanrage yye-fuyi baashuunniŋi na ke, cyire mpyi Kile mèlekēebii baashuunniŋi ngemu cye e ke, ka pire wà ninŋin si mpa mii pyi: «Pa naha, mii sí cifonŋi cyēe mu na, Mpabilini cwonŋi.»

¹⁰ Ka Kile Munaani si mii yige na lyempe e, ka Kile mèlekēŋi si ŋkàre ná mii i jaŋa nintōngō juŋ'i, Kile kànhe ku nyē Zheruzalemu ke, maa kuru cyēe mii na. Ku mpyi na ntìri mà yìri nìjyini i Kile yyére.

¹¹ Kile sinampe mpyi ku na mà ku pyi ku u jî longara kafaare pi maha mpyi zasipe ke, tire fiige. Tire maha jî dùba fiige.

¹² Kàsōgō nintōngō mpyi a kànhe kwùulo. Tajyijwōyō ke ná shuunni mpyi ku na. Tajyijwōgō maha tajyijwōgō, Kile mèlekē ninŋin mpyi kuru na. Izirayeli tùluyi ke ná shuunniŋi meyi mpyi a séme yire tajyijwōyi na.

¹³ Tajyijwōyō taanre taanre mpyi kàmpanjyi sicyērenŋi na: canŋafyinmpe ná canŋacwumpe ná suumò kùlo ná wòro kùlo.

¹⁴ Kàsōge mpyi a cyán kafaaya ke ná shuunni juŋ'i, Mpabilini tūntunmpii ke ná shuunniŋi meyi mpyi a séme yire kafaayi na.

¹⁵ Mèlekēŋi u mpyi a jwo ná mii i ke, súmasuma sēen kàbii mpyi uru cye e, u tēg'a kànhe ná tajyijwōyi ná kàsōge súma.

¹⁶ Kànhe mpyi sìcyeye sicyēere, sìcyeyi puni mpyi a tàanna. U mpyi a kànhe súma ná kàbiini i. Sicyaga maha sìcyaga mpyi kàbiini sinnagii kampwøhii ke ná shuunni (12.000). Ku yye-sanhampe ná ku yyeparampe ná ku yyerempe mpyi a tàanna.

17 Lire kàntugo ka u u kànze kàsòoge bilimpe súma, ka ku u bêt kàsimeeni sinnagii nkuu ná beeshuunni ná sicyere (144) mà tàanna ná sùpyire sumare pyinjanni i.

18 Lonḡara kafaare pi maha mpyi zasipe ke, tire ti mpyi a têt'g'a kàsòoge faanra, maa seenni yabilinji têt'g'a kànze faanra, ku u jî dùba fiige.

19 Kàsòoge nintaani mpyi a cyán ná lonḡara kafaayi shinj puni i. Nintaani kafaage nijcyiige mege mpyi zasipe, shonwoḡe mege mpyi safiri, tanrawoḡe mege mpyi agati, sicyerewoḡe mege mpyi emerodi,

20 kanḡkuro woḡe mege mpyi onikisi, baani woḡe mege mpyi sariduwane, baashonwoḡe mege mpyi kirizoliti, baatanrewoḡe mege mpyi berili, baacyerewoḡe mege mpyi topazi, ke woḡe mege mpyi kirizopirasi, ke ná ninḡin woḡe mege mpyi iyasenti, ke ná shonwoḡe mege sí mpyi ametisiti.

21 Kànze tajyinjwoyi ke ná shuunni bàrayi mpyi lonḡara kòonni pyàa ke ná shuunni. Bàraga maha bàraga mpyi kòonbible ninḡin. Kànze tafabwòhe mpyi seenni yabilinji, maa jî mu à jwo dùba.

22 Mii nyε a Kileḡaarebaga nyε kànze e me. Kafoonji Kile, Sinji Punifoo ná Mpabilini li mpyi kànze Kileḡaarebage.

23 Bèenmpe kàmpanḡke na, kànze kuro nyε a mpyi canḡanjiini, lire nyε me yinḡe e me. Kile sinampe mpyi ku bèenmpe, Mpabilini sí nyε ku fùkinanji.

24 Ninḡe sùpyire sí raa ḡaare ku bèenmpe e, ninḡe saanbii sí n-nyε k'e ná pi bwompe e.

25 Kànze tajyinjwoyi sì n-tò tènì là tufiḡe e me, ḡaha na ye numpilage saha sì n-wwò wani me.

26 Supyishinji puni sí raa ma ná u pèente ná u njire yaay'e ku funḡke e.

27 Yaḡinjwoḡe kà tufiḡe sì n-nyε wani me, shin maha shin u nyε na kapegigii pyi, lire nyε me na fini ke, pire wà sì n-nyε wani me. Mpabilini sémenji u nyε shinji ninḡkwombaanji tafeebii meyi tasemeḡe ke, mpiimu meyi y'à séme ur'e ke, pire kanni pi sí n-nyε wani.

22

1 Lire kàntugo ka Kile mèlekēnji si banji wà cyēe mii na. Uru lwòhe maha shinji kaan. Ku mpyi na jî dùba fiige na fwore Kile ná Mpabilini saanre yatēenḡe e,

2 na fwu kànze tafabwòhe e. Cige ku maha shinji kaan ke, kuru mpyi banji kàmpanḡyi shuunni na. Yyeeni i, ku maha se tooyo ke ná shuunni i. Yinḡe maha yinḡe, ku maha se, ku weyi maha sùpyire wyere pyi.

³ Lanaga sì n-sii n-pyi me. Kile ná Mpabilini saanre yateenke sí n-pyi kàhe e, Kile báarapyiibii sí raa u pêre,

⁴ s'a u naa pi nyiigii na, u mege sí n-séme pi byahigii na.

⁵ Numpilage saha sì n-wwò wani me. Fùkina, lire nye me canke bènmpé kyaa saha sì n-pyi pi na me, naaha na ye Kafoonji Kile yabiliñi sí bènmpé yige pi á. Pi sí n-pyi saanlii fo tèekwombaa.

Yesu tèepan'à byanhara

⁶ Lire kàntugo ka Kile mèlekeni si mii pyi: «Jwumpe mu à lógo ke, puru puni na nye sèe, wà sí n-jà n-dá pu na. Kafoonji Kile u maha u jwumpe leni u túnntunmpii nwòyi i pi i yu u Munaani cye kurugo ke, ur'à u mèlekeni tun, karigii cyi à yaa cyi pyi nyèere ke, u pa cyire cyèe u báarapyiibii na.»

⁷ Yesu à jwo: «Ncyèere mii sí n-pa. Jwumpe p'à séme nge sémenji i karigii nimpaanji kyaa na ke, ngemu u nye na pu kuni naare ke, urufoo wuun'à nwò.»

⁸ Mii Yuhana à ncyii karigii lógo, maa cyi nya. Mii à cyi lógo maa cyi nya ke, Kile mèlekeni u à cyi cyèe mii na ke, ka mii i niñkure sín u fere e si u pêe.

⁹ Ka u u mii pyi: «Ma hà li pyi me! Mii na nye báarapyi, mu ná túnntunmpii sanmpii mu cìmpyiibii fiige, mà bàra mpii pi nye na nge sémenji jwumpe kurigii naare ke. Kile mu à yaa mu u a mpère.»

¹⁰ Maa núr'a mii pyi: «Karigii cyi sí n-pa n-pyi ná cyi à séme nge sémenji i ke, ma hà cyi nwòho me, naaha na ye cyi tèepyiin'à byanhara.

¹¹ Nge u nye u nye à tí me, u yyaha le ntiimbaanji i, nge u nye na kanwòhoyi pyi ke, u yyaha le u a kanwòhoyi pyi. Nge u à tí ke, u yyaha le u a katiigii pyi, nge u à fíniñe ke, u yyaha le u a fyinme karigii pyi.»

¹² Yesu à jwo: «Lógo, li saha sì mō me, mii sí n-pa. Sùpyire sàranji na nye mii cye e, mii sí n-pa shin maha shin sàra si ntàanna ná u kapyiinkil'e.

¹³ Mii u nye Alifa ná Omega, niñcyiñi ná nizannji, tasiige ná takwòge.»

¹⁴ Mpii pi à pi vaañyi jyé ke, pire wuun'à nwò, naaha kurugo ye kun'à múgo pi á pi jyé kàhe tajyiñwòyi i, cige ku nye na shiñi kaan ke, pi i kuru yasere lyí.

¹⁵ Nka kanwòhoyi pyifeebii ná sinñkanfeebii ná jacwoobii ná shinbuubii ná kacyinzunmpii ná kafinar'à táan mpiimu á pi mú si i fini ke, pire sí n-kwôro kàhe kàntugo.

¹⁶ «Mii Yesu à na mèlekeni tun u pa ncyii karigii puni cyèe yii dánafeebii kuruyi na. Saanji Dawuda tüluge shin u nye mii. Nyèmugo woni li maha nî ke, mii wi.»

¹⁷ Kile Munaani ná cifɔŋŋ'à jwo: «Ta ma!» Ngemu u à mpe jwumpe lógo ke, urufoo u jwo: «Ta ma!»

Byage na nyɛ ngemu na ke, urufoo u a ma. Lwɔhe ku nyɛ na shɛŋi sèe wuŋi kaan ke, kuru lage na nyɛ ngemu na ke, urufoo u kà kwó a bya mana.

¹⁸ Shin maha shin u à nge sémeŋi jwumpe lógo mà yyaha tíi ná karigii nimpaŋkil'e ke, mii sí yi jwo n-waha pir'á, ngemu ká pà bâra pu na ke, yyefuyi kyaa l'à jwo nge sémeŋi i ke, Kile sí yire bâra urufoo woge na.

¹⁹ Sùpya ká là yige nge sémeŋi jwumpe e, shɛŋi cige yasɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛ ná Kile kànhe kyaa l'à jwo u e ke, Kile sí urufoo nàzhan yige yire e.

²⁰ Ngemu u à li cyêe na nyɛyii karigii na nyɛ sèe ke, ur'à jwo: «Sèeŋi na, nyɛyèɛ mii sí n-pa.»

Amiina! Ta ma, Kafoonj Yesu.

²¹ Kafoonj Yesu u jwɔ yii puni na, u u jwó le yii á!